

SEPTUAGINTA

Societatis Scientiarum Gottingensis

auctoritate

edidit

A. RAHLFS

X

Psalmi cum Odis

Göttingen * Vandenhoeck & Ruprecht * 1931

Made in Germany

Gedruckt bei Hubert & Co. G.m.b.H. in Göttingen

Inhalt.

	Seite
Vorwort	3
Übersicht über die Hss.-Gruppen	6
Alphabetisches bzw. arithmetisches Verzeichnis der Textzeugen mit Angabe der Paragraphen der Prolegomena, in denen sie behandelt werden	6
Verwendete Zeichen und Abkürzungen	7
Abkürzungen für zitierte Bücher	8
Bezeichnung der Bücher des A. und N.T.	9
Prolegomena	10
§ 1. Textzeugen	10
1. Umfangreichere griech. Hss. 2. Griech. Fragmente. 3. Überset- zungen G's in andere Sprachen. 4. Kirchenväter.	
§ 2. Die drei alten Textformen; die Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen	21
1. Unterägypt., oberägypt., abendländ. Text. 2—6. Die Überset- zungen: 2. Eigennamen. 3. Tempora; Verwechslung ähnlich klin- gender Formen. 4. Freie und falsche Übersetzung. 5. Streben nach Abwechslung. 6. Wortstellung.	
§ 3. Der unterägypt. Text (B' = B S Bo; Fragmente)	26
1. Die griech. Hss. B und S. 2. Die bohair. Übersetzung. 3. Frag- mente.	
§ 4. Der oberägypt. Text (U' = U 2013 Sa; Fragmente)	28
1. Die oberägypt. Zeugen nach der Reihenfolge ihrer Herausgabe. 2. Die griech. Hss. 3. Die sahid. Übersetzung. 4. Christliche Zu- sätze.	
§ 5. Der abendländ. Text (R' = R La ^R La ^G + Aug; Tert., Cyp.)	32
1. Codices latinizantes. 2—6. Der griech. Text R: 2—5. Latein. Transkription des griech. Textes in R, nämlich 2. Etazismus und Itazismus. 3. Sonstiges über die Vokale, 4. Konsonanten, 5. Ver- wechslung von Buchstaben und andere Schreibfehler. 6. Korrek- turen R's nach L. 7—12. Die latein. Übersetzung La ^R : 7. Ver- wandtschaft von La ^R mit R. 8. Schreibfehler in La ^R . 9. La ^R und Augustin. 10. Textmischung in La ^R . 11. La ^R enthält den im IV. Jahrh. revidierten afrikan. Text. 12. La ^R später nach L korrigiert. 13—16. La ^G : 13. Die Hs. seit alters in St.-Germain-des-Prés. 14. Übereinstimmungen zwischen La ^G und La ^R . 15. Schreibfehler	

in La ^G . 16. Textmischung in La ^G . 17. Wörtlichkeit der Übersetzungen. 18. Tertullian und Cyprian. 19—20. Augustin: 19. Die von Augustin benutzten Psaltertexte. 20. Anführung Augustins in vorliegender Ausgabe; Einzelheiten. 21. Andere latein. Zeugen, besonders das Psalt. Rom.	
§ 6. Die Rezension des Origenes (2005 1098 GaHi—Uulg	52
1. Sy nicht hexaplarisch. 2. Fragmente griechischer Hex-Hss. 3. Psalterbearbeitungen des Hieronymus. 4. Psalterium Gallicanum. 5. Uulgata. 6. Brief des Hieronymus an Sunna und Fretela. 7. Kritische Zeichen. 8. Nachrichten über Hexapla, Oktapla und Tetrapla.	
§ 7. Die Rezension Lukians (L' Th ¹ Sy—Z T He. Be Sc Rc; Su Th Ch; 1046 2040	60
1. Der Lukiantext hat die älteren Texte verdrängt. 2. Große Zahl der L-Hss. 3. H-P. 4. Art der Notierung L's. 5. Z und T. 6. Theodor von Syrr. Übersetzung Psalms von Tella. 7. Hesych von Jerusalem. 8. B-S-H. 9. A. 10. Su Th Ch und Fragmente. 11. Zusammenfassung. 12. Nachträgliche Korrekturen des Lukiantextes.	
§ 8. Sonstige Textzeugen (A A 1019 35; Fragmente)	70
1. A Fragmente	
§ 9. Text und Anmerkungen	71
1. Herstellung des Textes. 2. Alte Zusätze. 3. Formenlehre und Orthographie. 4. Anmerkungen. 5. Stichenteilung. 6. διαφάρα. 7. Zählung der Phantasien und Verse.	
§ 10. Anhang Die Oden	78
1. Vorkommen der Oden. 2. Zahl und Reihenfolge der Oden. 3. Tabelle der Oden nach den verschiedenen Hss. 4. Art der Herausgabe.	
Ansgabe des Textes	81

Vorwort.

Durch meine im Februar 1907 erschienene Studie über den Text des Septuaginta-Psalters (Sept.-Studien 2) überzeugt, daß ich „den Beruf habe, die von Lagarde verlangte methodische Erforschung der Septuaginta in die Hand zu nehmen“ (Theol. Literaturzeitung 33, Sp. 132), veranlaßte Rudolf Smend im Verein mit seinem Freunde Julius Wellhausen und dem Ministerialdirektor Friedrich Althoff die am 4. März 1908 in einer gemeinsamen Sitzung von Berliner und Göttinger Gelehrten im Preußischen Kultusministerium erfolgte *Gründung des Septuaginta-Unternehmens*, das anfangs nur von den Akademien zu Berlin und Göttingen getragen, dann aber zu einer Unternehmung des Kartells der deutschen Akademien erhoben und seit 1911/12 vom Deutschen Reiche, Preußen, Bayern und Sachsen finanziert wurde.

Die ersten Jahre des Unternehmens waren mit allerlei Vorarbeiten ausgefüllt, der Aufstellung des „Verzeichnisses der griech. Hss. des A. T.“ (Mitt. d. S.-U., Bd. 2, datiert 1914, jedoch erst 1915 vollendet und erschienen), der Sammlung von Photographien vieler Handschriften (damals etwa 20000 Blätter), der Herstellung von Kollations-Exemplaren für eine Reihe von Büchern des A. T. und der Kollation eines Teils der erwähnten Photographien. Im Juli 1914 war man so weit, daß man mit der probeweisen Bearbeitung des ersten Makkabäerbuches und des Buches der Weisheit beginnen wollte, und es wurde von jedem der beiden Bücher eine Probeseite zur Begutachtung an einige Fachgelehrte gesendet. Da brach der Krieg aus. Die Hilfsarbeiter rückten ins Feld, der Bezug von Photographien aus dem Auslande hörte auf, und es

konnten wohl einzelne Nebenarbeiten erledigt werden, aber an eine Ausarbeitung der geplanten großen Ausgabe der Septuaginta war nicht zu denken.

Unter diesen Umständen wurde im letzten Kriegsjahre (1918) mit der Privilegierten Württembergischen Bibelanstalt zu Stuttgart die Herausgabe einer kleineren Ausgabe der Septuaginta verabredet, welche zwar hinter jener großen erheblich zurückbleiben mußte, aber doch, wie es im 11. Bericht über das Septuaginta-Unternehmen Nachr. von d. Gesellsch. d. Wiss. zu Gött., Gesch. Mitt. 1919 heißt, „durchaus kritisch sein und sich auf eine Durchbearbeitung des gesamten jeweils zur Verfügung stehenden Materials gründen“ sollte. Aber nicht lange darauf folgte das traurige Ende des Krieges; es folgten die schwierigen Jahre der ersten Nachkriegszeit, welche mit ihrem gesteigerten Universitäts-Betrieb kaum Zeit zu wissenschaftlicher Forschung ließen; es folgte dann das immer tiefere Sinken der deutschen Währung, welches im Verein mit allen sonstigen Schwierigkeiten die Arbeit jahrelang ungemein behinderte. Immerhin gelang es trotz allem, 1922 als Probeheft das Buch Ruth und 1926 die Genesis herauszubringen. Dann aber zeigte sich, daß die begonnene Ausgabe undurchführbar war. Die Württembergische Bibelanstalt hatte entsprechend ihrem Grundsatz den Preis der Genesis möglichst niedrig angesetzt, und anfangs schien es auch, als ob der Absatz ihren Voranschlag rechtfertigen werde. Aber als etwa ein Viertel der Auflage verkauft war, geriet der Absatz so gut wie völlig ins Stocken, und die Bibelanstalt erkannte, daß es ihr unmöglich sei, eine solche Ausgabe ohne allzu große Opfer weiterzuführen. Daher hat sie auf eine Fortsetzung derselben verzichtet und statt ihrer eine Handausgabe mit den Varianten von BSA in Aussicht genommen.

Eine solche Handausgabe aber kann natürlich das, was das Septuaginta-Unternehmen von jeher erstrebt hat, nicht zur Verwirklichung bringen; sie kann das um so weniger, als das Septuaginta-Unternehmen seit 1926 durch annähernde Wiederherstellung seiner früheren Geldzuschüsse erfreulicherweise in den Stand gesetzt und damit zugleich verpflichtet ist, den Plan einer großen Septuaginta-Ausgabe auf Grund umfassender Durchforschung des handschriftlichen Materials wieder aufzunehmen. Diese große Ausgabe soll in den 16 Heften, die seinerzeit am

Anfange der Genesis angekündigt waren¹⁾, erscheinen, und zwar in bunter Reihenfolge, aber zunächst die zweite Hälfte (Heft IX bis XVI), weil diese in absehbarer Zeit noch nicht in der Ausgabe von Brooke und McLean erscheinen wird, und es wünschenswert ist, daß man so bald als möglich auch für diese zweite Hälfte eine zuverlässige große Ausgabe bekomme.

Die jetzt vorliegende Ausgabe des Psalters erfüllt vielleicht nicht alle Wünsche, die man hegen könnte; vor allem ist die schier endlose Menge der jüngeren Hss. nicht neu verglichen, sondern es ist mit den nicht tadellosen Kollationen von H.-P. gearbeitet. Aber wenn ich vorher das ganze jüngere Material hätte durchforschen wollen, so würde schon diese Arbeit viele Jahre gedauert haben, ohne wesentlichen Nutzen zu bringen, vgl. Proleg. § 7. Daher habe ich absichtlich darauf verzichtet und nur alles Alte, dessen beim Psalter nicht wenig ist, möglichst vollständig neu verglichen, alles Jüngere aber nur nach den früheren Kollationen benutzt oder ganz weggelassen. Und damit glaube ich der Wissenschaft einen größeren Dienst geleistet zu haben, als wenn ich gar zu ängstlich erst viele Jahre auf die Sammlung und Sichtung des gesamten Materials verwendet hätte.

¹⁾ I. Genesis. II. Exodus, Leuiticus. III. Numeri, Deuteronomium. IV. Iosue, Iudicum, Ruth. V. Regnorum I. II. VI. Regnorum III. IV. VII. Paralipomenon I. II. VIII. Esdrae I. II, Esther, Iudith, Tobit. IX. Maccabaeorum I—IV. X. Psalmi, Odae. XI. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum, Iob. XII. Sapientia, Siracides, Psalmi Salomonis. XIII. Duodecim prophetae. XIV. Isaias. XV. Ieremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae. XVI. Ezechiel, Susanna, Daniel, Bel et Draco.

Alfred Rahlfs.

Übersicht über die Hss.-Gruppen

(vgl. Proleg. § 1—8):

- 1) Unterägyptisch B' B S B¹ ferner 2008 2014 2019 2039 2042 2044 2049, auch 2037 2051
- 2) Oberägyptisch U' U 2013 Sa: ferner 1221 2009 2015 2017 2018 2033 2034 2035 2038 2046 2050 2052 und die Exzerpte 1093 1119 2032, auch die Hs. 1229
- 3) Abendländisch R' R La^R La^G (Aug). Aug ist, wo er nicht besonders genannt wird, in R' bzw. La mitenthalten.
- 4) Origenes 2036 1095 GaHi(Uulg). Uulg ist, falls nicht besonders genannt, in Ga mitenthalten.
- 5) Lukian L' L Z T¹ Tht Sy (He) u. a.
 L = mehr als 75 Hss. des gewöhnlichen Textes nach den Angaben von H-P: L^a = 56—75, L^d = 36—55, L^b = 16—35, L^{pau} = 2 oder 8—15 L-Hss. bei H-P.
 Die eingeklammerten Hss. Z T He werden nur genannt, wenn sie nicht mit L oder L^a , sondern bloß mit L^d , L^b , L^{pau} zusammengehen oder ganz von L abweichen, außerdem bei der Stichenteilung (§ 94).
 Zu L gehören Bc Sc Rc (aber nicht Ae); sie werden nur genannt, wenn sie nicht mit L oder L^a , sondern bloß mit L^d , L^b , L^{pau} zusammengehen oder ganz von L abweichen.
 Zu L gehören auch Su Th Ch und 1046 2040; sie werden stets besonders angeführt.
- 6) Mischtexte und nicht sicher einzureihende Texte: A' = A 1219 55; ferner 2002 2003 2004 2006 2010 2011 2012 2016 2020 2021 2022 2025 2027 2028 2029 2031 2036 2043 2047 2048 2054.

Alphabetisches bzw. arithmetisches Verzeichnis der Textzeugen mit Angabe der Paragraphen der Prolegomena, in denen sie behandelt werden:

A	1: 7: 8:	Z	1: 74	2011	1: 8 ₂	2031	1: 8 ₂
A', A ¹ , A ²	55		1: 8 ₁	2012	1: 8 ₂	2032	1: 4 ₁
A ²	1046		1: 7 ₉	2013	1: 4 ₁ 9 ₂	2033	1: 4 ₁
B	1: 4: 7:	1093	1: 4 ₁	2013'	2:	2034	1: 4 ₁
B', B ¹ , B ²	1098		1: 6 ₂	2014	1: 3 ₃	2035	1: 4 ₁
B ²	1119		1: 4 ₁	2015	1: 4 ₁	2036	1: 8 ₂
L, L'	1219		1: 8 ₁	2016	1: 8 ₂	2037	1: 3 ₃
L ^a usw.	1220		1: 4 ₁	2017	1: 4 ₁ 8 ₂	2038	1: 4 ₁
R	1: 5: 7:	1221	1: 4 ₁	2018	1: 4 ₁	2039	1: 3 ₃
R', R ¹ , R ² , R ³	2002		1: 8 ₂	2019	1: 3 ₃	2040	1: 7 ₉
R ³	2003		1: 8 ₂	2020	1: 8 ₂	2042	1: 3 ₃
S	1: 8: 7:	2004	1: 8 ₂	2021	1: 8 ₂	2043	1: 8 ₂
S'	2:	2005	1: 6 ₂	2022	1: 8 ₂	2044	1: 3 ₃
T	1: 74	2006	1: 8 ₂	2025	1: 8 ₂	2046	1: 4 ₁
U	1: 4: 8:	2008	1: 3 ₃	2027	1: 8 ₂	2047	1: 8 ₂
U', U ¹ , U ²	2:	2009	1: 4 ₁	2029	1: 8 ₂	2048	1: 8 ₂
U ²		2010	1: 8 ₂	2030	1: 8 ₂	2049	1: 3 ₃

2050	1 ₂ 4 ₁	Bo ^D 1 ₂ (Ende von	Hi	1 ₄ 6 ₆	Psalt. Rom. 5 ₂₁ 6 ₃		
2051	1 ₂ 3 ₃	„Bo“)	Hi ed. Morin	1 ₄	Sa(BL)	1 ₃ 4 ₁	
2052	1 ₂ 4 ₁	Ch	1 ₄ 7 ₉	Iren.	1 ₄	Su	1 ₄ 7 ₉
2054	1 ₂ 8 ₂	Clem. Alex. 1 ₄	Iust. Mart. 1 ₄			Sy	1 ₃ 7 ₆
Ambr.	1 ₄	Clem. Rom. 1 ₄	La	2 ₁		Tert.	1 ₄ 5 ₁₃
Aug	1 ₄ 5 ₉ 19 20	Co	1 ₄ 10 ₁	La ^G	1 ₃ 5 ₁₃₋₁₆	Th	1 ₄ 7 ₉
Aug. enarr.	1 ₄ 5 ₁₉	Cyp.	1 ₄ 5 ₁₃	La ^R	1 ₃ 5 ₇₋₁₂	Theoph.	1 ₄
I. II		Cyr. Alex. 1 ₄	alii (oder com- plures) Latini	5 ₂₁	Tht	1 ₄ 7 ₅	
Auguar	5 ₂₀	Di	1 ₄ 10 ₁	Orig.	1 ₄	Tht'	7 ₆
Barn.	1 ₄	Ga	1 ₃ 6 ₄ 9 ₄	Psalt. Gall.	6 ₃ 4	Uulg	1 ₃ 6 ₅ 10 ₁
Bo	1 ₃ 3 ₂	He	1 ₄ 7 ₇				

Verwendete Zeichen und Abkürzungen.

* = die ursprüngliche Lesart einer Hs.

c = corrector, d. h. derjenige, welcher einen in der ursprünglichen Hs. schon vorhandenen Text durch einen anderen Text ersetzt hat; hierbei ist, falls nichts anderes angegeben wird, stets anzunehmen, daß die Hs. ursprünglich mit meinem Texte übereingestimmt hat. — „Ga(c?)“ bedeutet, daß es fraglich ist, ob das in der Hs. „Ga“ Stehende erst vom Korrektor hergestellt oder schon ursprünglich ist. — An Stellen, wo der Schreiber einer Hs. selbst oder ein ungefähr gleichzeitiger Korrektor einen Schreibfehler verbessert hat, ist nichts notiert; z. B. habe ich in 118₃₂ nicht wie Swete παρακαλεσαν als Lesart von S und ποτε παρακαλεσεις als Lesart eines alten Korrektors („N¹⁴“) angegeben, sondern ποτε παρακαλεσεις, was auch alle übrigen Hss. bieten, als Lesart von S angesetzt.

ex corr. = ex correctura; dies wird gesetzt, wenn eine Lesart durch Korrektur entstanden, aber die ursprüngliche Lesart nicht mehr festzustellen ist.

s = suppletor, d. h. derjenige, der einen in der ursprünglichen Hs. fehlenden oder verloren gegangenen längeren oder kürzeren Abschnitt ergänzt hat. Während einem „c“ ein „*“ gegenübersteht, ist bei „s“ kein „*“ vorhanden.

txt = textus.

mg = margo.

a = die Mehrheit der Handschriften.

b = die Minderheit der Handschriften.

d = etwa die Hälfte (dimidia pars) der Handschriften.

pau = wenige (pauci) Handschriften.

p = ein Teil (pars) der Handschriften; dieses Zeichen wird bei Bo Aug Tht und Cyp. gebraucht, wenn die Handschriften auseinandergehen.

sil = ex silentio H.-P., s. § 7s.

+ oder add. = addit (oder addunt; ebenso können die im folgenden angeführten Zeichen oder Abkürzungen auch pluralischen Sinn haben).

superadd. = superaddit, d. h. die betreffende Hs. fügt zu einem schon angeführten Zusatz noch einen weiteren Zusatz hinzu.

pr. = praemittit.

> oder om. = omittit (dagegen bedeutet „deest“, daß die Hs. an der betreffenden Stelle nicht vorhanden ist oder eine Lücke im Texte hat).

○ = eine Hs. springt von einem Worte auf ein folgendes gleichlautendes über, z. B. 6₉ εισηκ. κυριος της 9 ○ 10 S^c = S springt von εισηκ. κυριος της in 6₉ auf die gleichen Worte in 6₁₀ über.

tr. = transponit; wenn es sich um mehrere Wörter handelt, wird so notiert:

} Diese Zeichen werden
nur bei L gesetzt, vgl.
§ 7s.

2121 απο πομφατος την ψυχην μου] tr. U = U stellt την ψυχην μου vor απο πομφατος.

- () Buchstaben im textkritischen Apparat, die in runde Klammern eingeschlossen sind, fehlen in einem Teil der angeführten Hss.
- < > In Winkelklammern sind Buchstaben eingeschlossen, welche in den Hss. zerstört und von mir vermutungsweise ergänzt sind.
- [] Worte in eckigen Klammern finden sich in vielen alten Hss., gehören aber sicher nicht zum ursprünglichen Texte des griech. Psalters; in zweifelhaften Fällen habe ich keine Klammern gesetzt.
- | ein halbfetter Strich teilt im textkritischen Apparat mehrere zu demselben Verse angeführte Anmerkungen voneinander ab.
- | ein feiner Strich gibt falls im textkritischen Apparat ein längerer Text anzuführen ist dessen Einteilung in Stichen an.

※ oder ast. Asteriskus

÷ oder ÷ Obelos hinter dem Obelos werden diejenigen Zeugen angegeben, welche ihn überliefern.

: zeigt an, bis wohin ein Asteriskus oder Obelos gilt.

NT mas. hebräischer Text.

Θ oder LXX griechische Übersetzung (Septuaginta).

Ο hexaplarischer Septuagintatext, vgl. § 6s.

Hex Hexapla

α' Alpha.

σ' = Symmachus.

δ' Theodotion.

ε' Quinta, die auf α' σ' Θ δ' folgende fünfte griech. Übersetzung in der Hexapla).

εβρ' = e Ebraeus.

adapt. adaptatus.

cf. conferatur.

comm. commentarius.

dub. dubius.

exc. exceptio.

fin. finis.

init. = initium.

n. nota (adnotatio).

paenult. paenultimo loco (im Verse).

praec. praecedens.

rel. reliqui, d. h. die übrigen Textzeugen.

repet. = repetitus.

seq. sequens.

sim. similiter.

u. = uersus.

ult. = ultimo loco (im Verse).

uid. = uidetur.

Bemerkungen des textkritischen Apparats, welche in Klammern zu einer Hs. hinzugefügt sind, gehören regelmäßig nur zu dieser einen Hs.

Abkürzungen für zitierte Bücher:

Allgeier = Arthur Allgeier, Die altlateinischen Psalterien. Freiburg i. B. 1928.
 Blaß-Debr. = Friedr. Blaß' Grammatik des neutestamentlichen Griechisch. 5. Aufl.
 von Alb. Debrunner. Göttingen 1921.

- Capelle = Paul Capelle, *Le texte du Psautier latin: Collectanea biblica latina cura et studio monachorum S. Benedicti*, vol. IV. Romae 1913.
- Field = Origenis Hexaplorum quae supersunt ed. Fr. Field. II. Oxonii 1875.
- Flashar = Martin Flashar, *Exegetische Studien zum Septuagintapsalter: Zeitschr. f. d. alttest. Wissenschaft* 32 (1912), S. 81—116. 161—189. 241—268.
- Grabe = Septuaginta Interpretum tom. ultimus, continens Psalmorum, Iobi ... libros ... ed. Ioannes Ernestus Grabe. Oxonii 1709.
- H.-P. = Vetus Testamentum graecum cum variis lectionibus ed. Rob. Holmes et Jac. Parsons. Tom. III. Oxonii 1823.
- Hatch-Redp. = Edwin Hatch and Henry A. Redpath, *Concordance to the Septuagint. Zwei Bände und „Supplement“*. Oxford 1897—1906.
- Helbing Gramm. = Rob. Helbing, *Grammatik der Septuaginta. Laut- und Wortlehre*. Göttingen 1907.
- Helbing Kas. = Rob. Helbing, *Die Kasussyntax der Verba bei den Septuaginta*. Göttingen 1928.
- Johannessohn Kas. = Martin Johannessohn, *Der Gebrauch der Kasus und der Präpositionen in der Septuaginta. Teil I. (Diss.)* Berlin 1910.
- Johannessohn Präp. = Martin Johannessohn, *Der Gebrauch der Präpositionen in der Septuaginta. (Nachrichten der Ges. d. Wiss. zu Göttingen, Philol.-hist. Kl., 1925, Beiheft = Mitteilungen des Sept.-Unt. 3; in beiden Veröffentlichungen als S. 165—388 gezählt.)*
- Lag. = Psalterii graeci quinquagena prima a P. de Lagarde in usum scholarum edita. Göttingae 1892.
- Lag. Probe = Probe einer neuen Ausgabe der lateinischen Übersetzungen des Alten Testaments, vorgelegt von Paul de Lagarde. Göttingen 1885.
- Mayser = Edwin Mayser, *Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit. Laut- und Wortlehre*. Leipzig 1906.
- Mitt. d. S.-U. = Mitteilungen des Septuaginta-Unternehmens. Berlin 1909 ff. (Nach Bänden und Seiten zitiert.)
- Rönsch = Hermann Rönsch, *Itala und Vulgata. 2. Ausg.* Marburg 1875.
- S.-St. = Septuaginta-Studien. Herausgegeben von Alfred Rahlfs. Drei Hefte. Göttingen 1904—1911.
- Sabatier = *Biblorum sacrorum latinae versiones antiquae ...* ed. Petr. Sabatier. Tom. II, pars 1. Vgl. die Anm. zu La^G in § 1s.
- Swete = *The Old Testament in Greek according to the Septuagint*, ed. by Henry Barclay Swete. Vol. II. Third edition, reprinted, Cambridge 1922.
- Thack. = Henry St. John Thackeray, *Grammar of the Old Testament in Greek. Vol. I: Introduction, orthography and accidence*. Cambridge 1909.

Bezeichnung der Bücher des A. und N. T.:

Gen.	Reg. III	Mac. II	Sir.	Soph.	Sus.	Cor. II	Philem.
Exod.	Reg. IV	Mac. III	Ps. Sal.	Agg.	Dan.	Gal.	Hebr.
Leu.	Par. I	Mac. IV	Os.	Zach.	Bel et Dr.	Eph.	Iac.
Num.	Par. II	Ps.	Am.	Mal.	Matth.	Phil.	Petr. I
Deut.	Esdr. I	Od.	Mich.	Is.	Marc.	Col.	Petr. II
Ios.	Esdr. II	Prov.	Ioel	Ier.	Luc.	Thess. I	Ioh. I
Iud.	Est.	Eccl.	Abd.	Bar.	Ioh.	Thess. II	Ioh. II
Ruth	Idt.	Cant.	Ion.	Thr.	Act.	Tim. I	Ioh. III
Reg. I	Tob.	Iob	Nah.	Ep. Ier.	Rom.	Tim. II	Iudas
Reg. II	Mac. I	Sap.	Hab.	Ez.	Cor. I	Tit.	Apoc.

Prolegomena.

§ 1.

Textzeugen.

1. Über die verglichenen griechischen Handschriften mache ich hier nur die notwendigsten Angaben, indem ich für Weiteres auf mein „Verzeichnis der griech. Hss. des A. T.“ (Mitt. d. S.-U. 2) verweise. Verglichen sind folgende umfangreicheren griechischen Handschriften:

- A London. Brit. Mus., Royal 1D.V—VIII, bekannt als „Codex Alexandrinus“: V. Jahrh. Es fehlt Ps. 49²⁰—79¹¹ αὐτῆς 2°.
- B Rom. Bibl. Vat., Vat. graec. 1209, bekannt als „Codex Vaticanus“: IV. Jahrh. Es fehlt Ps. 105²⁷—137⁶¹.
- R Verona. Bibl. Capit., I: VI. Jahrh. Griechisch-lateinischer Psalter, der griech. Text in lat. Umschrift. Im griech. Texte sind Ps. 1¹—27². 65²⁰ ος—68³¹. 105⁴³ εὔ 1°—106², die von der alten Hs. verloren gegangen waren, sowie auch Ps. 68²⁶⁻³², die von Anfang an gefehlt haben, von jüngerer Hand ergänzt („R²“: singuläre Lesarten dieser Ergänzungen werden nicht notiert. — Die Ausgabe R's von Blanchinus („Vindiciae canonicarum scripturarum“, Rom 1740) wimmelt von Ungenauigkeiten aller Art. Vor allem ist die lat. Transkription an unendlich vielen Stellen korrigiert, z. B. in Ps. 40⁶ *echthry* = εχθροί für *ectri* (oder spätere Korrektor *ectri*) eingesetzt; zuweilen aber ist sogar der Wortlaut ohne weiteres geändert, z. B. das ganz richtig gebildete ηκονημενος (von ακονα) an den drei Stellen, wo es vorkommt (44⁶ 51⁴ 119⁴), in ηκωνημενος verschlimmbessert, während ηκονησαν (63⁴ 139⁴) beibehalten ist. Daß ich solche Fehler verbessern konnte, verdanke ich einer Photographie der Hs., die im Jan. 1928 für mich hergestellt wurde. Dem Capitolo Veronese, welches die wertvolle Hs. eigens zu

diesem Zwecke nach Rom schickte, und Giovanni Mercati, der mir diese Vergünstigung erwirkte und in Rom die Herstellung der Photographie überwachte, sage ich für ihre hochherzige Unterstützung herzlichen Dank.

- S Leningrad, Öff. Staatsbibl., Graec. 259, bekannt als „Codex Sinaiticus“; IV. Jahrh. Ausgabe: Codex Sinaiticus Petropolitanus et Friderico-Augustanus Lipsiensis. The Old Testament . . . now reproduced in facsimile from photographs by Helen and Kirsopp Lake . . . Oxford 1922.
- T Zürich, Stadtbibl., C. 84, eine Purpurhandschrift des VII. Jahrh. Es fehlen Ps. 1—26₁ χρισθηναι. 30₂²—36₂₀ και. 41₆²—43₃ εξωλε-
θρευ. . . 58₁₄²—59₅. 59₉₋₁₀¹. 59₁₃²—60₁ ψαλ. . . 64₁₂ ..στοτητος
—71₄ πτωχους. 92₃ ..vas—93₇ του. 96₁₂ ..νης—97₈ αγαλλιασονται
und von den Oden nach meiner Anordnung und Zählung
Ode 1—3₅. 4—6. 7₃₇₋₄₂; auch ist die auf dem letzten Blatte
stehende letzte Ode unvollständig erhalten (abgesehen von
kleineren Lücken fehlen Zeile₂₁₋₂₃ größtenteils und alles hinter
₃₆ διδ.). — Die Hs. ist kürzlich unter Aufsicht von Giov.
Mercati in Rom restauriert; dabei haben sich im Einbände
fünf Stücke des dem jetzigen ersten Blatte vorangehenden
Blattes gefunden, welche zusammengesetzt etwa die Hälfte
des Textes von Ps. 25₃—26₁ ergaben; eine Abschrift dieses
fragmentarischen Textes hat Mercati mir freundlichst mitgeteilt.
- U London, Brit. Mus., Pap. 37; VII. Jahrh. Papyrusbuch, ent-
haltend Ps. 10₂² εις—18₆. 20₁₄ εν ταις δυναστειαις—34₆ καταδιωκ(ω)ν
mit einigen Lücken auf den ersten und letzten Seiten. Von
einem Kopten geschrieben, s. S.-St. 2, S. 147f.
- Z Rom, Bibl. Vat., Vat. syr. 162, bekannt als „Codex Zuqninensis
rescriptus“. Es ist eine syrische Hs., für welche abgewaschenes
Pergament aus 6 griechischen LXX-Hss. verwendet ist. Die
vierte dieser Hss., von dem Herausgeber Tisserant als „Z^{IV}“
bezeichnet, enthält Reste eines griech. Psalters aus dem VI.
Jahrh. mit folgenden Texten: Ps. 8₁—9₁₉. 9₃₆ και 1⁰—12₃ υψω-
θησεται. 13₁—16₁ προσευ. . . 17₃₋₂₉¹. 39-48. 19₉—21₆¹. 21₁₆³⁻²⁵¹.
21₃₂²—23₂¹. 24₉²⁻¹⁹. 25₈ δοξης—26₄ την τερ. . . 28₃³—29₄. 30₂
αιωνα₋₁₁¹. 32₂₁²—33₂₂¹. 35₇²—36₂₃ διαβηματα. 36₃₂ τον—37₁₁ με
mit kleinen Lücken, speziell sind alle Überschriften, da sie
mit roter Tinte geschrieben waren, beim Abwaschen völlig
verschwunden.

- 55 Rom, Bibl. Vat., Reg. graec. 1: X. Jahrh. Nach einer Photographie kollationiert.
- 1098 Mailand, Bibl. Ambr., O. 39 sup., ein codex rescriptus. Die untere Schrift, aus dem X. Jahrh., bietet Bruchstücke der Hexapla zum Psalter unter Fortlassung der 1. Kolumne, d. h. des hebr. Textes in hebr. Schrift. Von der LXX-Kolumne sind folgende Abschnitte mit unbedeutenden Lücken erhalten: Ps. 17²⁵⁻⁴⁸ λαους. 27⁶ κυριος-9. 28¹⁻³ επι ult. 29¹—30¹⁰ μου πνευματι. 30²⁰ πολυ-25. 31⁶ πλην-11. 34¹⁻². 34¹³—35⁶ κυριε. 45¹⁻¹² ημων ult. 48¹⁻¹⁵ αδη ult. 88²⁶ χειρα-53. Mit „1098^{ms}“ sind Lesarten bezeichnet, die in der LXX-Kolumne neben der Hauptlesart am Rande oder auch zwischen den Zeilen notiert sind. — Giovanni Mercati, der mir seine Abschrift dieser noch nicht herausgegebenen Handschrift freundlichst zur Benutzung schickte, sage ich dafür herzlichen Dank.
- 1219 Washington, Smithsonian Institution, Freer Gallery, II; V. Jahrh. Die Hs. ist stark verstümmelt; von den meisten Zeilen fehlt Anfang oder Schluß; auch fehlen, besonders von den ersten Blättern, manche Zeilen ganz oder bis auf kleine Reste. Daher ist, wenn ich diese Hs. in meinem textkritischen Apparat nicht nenne, daraus nicht zu schließen, daß sie mit meinem Texte übereinstimmt. — Der Schluß der Hs. von Ps. 142⁸² an war schon in alter Zeit verloren gegangen und wurde dann durch Blätter, die aus einer jüngeren Hs. (VIII. Jahrh.) stammten, ergänzt, doch sind von dieser Ergänzung wiederum Ps. 148²—149²¹ und alle Oden außer Od. 11-6¹ verloren gegangen. Die Ergänzung nenne ich 1219^s; sie beginnt schon mit Ps. 142⁵⁸, während der alte Teil erst mit 142⁸¹ schließt; in 142⁶ vertreten 1219 und 1219^s verschiedene Lesarten, s. den textkrit. Apparat zur Stelle. — Ausgabe: The Old Testament Manuscripts in the Freer Collection. Part II: The Washington Manuscript of the Psalms by Henry A. Sanders. New York 1917; Ps. 146⁹—148¹ in The Harvard Theol. Review 22 (1929), S. 391—393.
- 2013 Leipzig, Univ.-Bibl., Pap. 39; IV. Jahrh. Fragment einer Papyrusrolle, in den ersten sechs recht lückenhaften Kolumnen Teile von Ps. 30⁵⁻¹⁴. 30¹⁸—31¹. 32¹⁸—33⁹. 33¹³—34². 34⁹⁻¹⁷. 34²⁴—35³¹, in den folgenden 28 Kolumnen den so gut wie vollständigen Text von Ps. 35⁵²—55¹⁴ enthaltend.

2. Außer den umfangreicheren griech. Hss. sind folgende griechische Fragmente verglichen, welche nur kleine Teile des Psalters und auch diese oft mehr oder weniger verstümmelt enthalten ¹⁾:

- 1046 Damaskus, Kubbet el-Ḥasne; Pergament; VIII./IX. Jahrh. Ps. **77**^{20-31. 51-61} griech. und arab., das Arabische in griech. Transkription.
- 1093 London, Brit. Mus., Oriental 5465, Bl. 1—9; Papier; XII. Jahrh. Exzerpte aus den Psalmen. Ausgabe: S.-St. 2, S. 241—254. Über die gänzlich verwilderte Orthographie dieser jungen Hs. s. ebenda S. 148—152 (vgl. unten Nr. 2022); ich führe die Lesarten von 1093 nicht in der Orthographie der Hs. selbst, sondern in der gewöhnlichen Orthographie an, wie ich es schon in S.-St. 2, S. 253f. getan habe.
- 1119 Rom, Bibl. Vat., Borgan. copt. 96; Pergament; IX.(?) Jahrh. Ps. **131**¹⁰⁻¹² aus einem griech.-sahid. Lektionar.
- 1220 Wien, Staatsbibl., Rainer, Inv. Nr. 9907—9972; Papyrus; IV.(?) Jahrh. Ps. **38—49. 69—72. 164-7. 14f. 256-9. 11f. 261-3. 281-10. 29. 30**^{19-25. 311-7. 11. 381-10. 401-3. 7-13. 482-19. 50^{11-21. 53^{1f. 5-9. 544-12. 15-23. 55^{1f. 7-9. 13f. 561-9. 67^{13-15. 21-24. 30-35. 68^{18-26. 28-37.} Auf den griech. Text eines Psalms folgt jedesmal der entsprechende sahid. Text.}}}}}
- 1221 Ebenda, Litt. theol. 8; Perg. (palimpsest; die untere Schrift war koptisch); VII./VIII. Jahrh. Ps. **933—135. 214-15. 2416—254. 3221—339. 346-15.**
- 2002 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 5011; Perg.; V. Jahrh. Ps. **105**^{38-45. 106^{2-10.}}
- 2003 Ebenda, P. 5018; Papyrus; VII.(?) Jahrh. Ps. **39**^{16—404.}
- 2004 Berlin, Staatl. Museen, Antiquarium, Misc. 8630; Bleirolle (auf Rhodos gefunden); I.—III., spätestens IV. Jahrh. Ps. **79**^{2-16.}
- 2005 Cambridge, Univ. Libr., Tayl.-Schecht. 12. 182; Perg.; VII. Jahrh. Fragment einer Hs. der Hexapla, darin Ps. **21**²⁰⁻²⁴ aus der LXX-Kolumne.
- 2006 Ebenda, 16. 320; Perg.; VI. Jahrh. Ps. **1431—1446.**

¹⁾ Wegen dieser meist lückenhaften Erhaltung gebe ich bei den Fragmenten nur die Verse an, von denen überhaupt etwas erhalten ist, ohne die Lücken zu notieren; man darf bei ihnen also nicht ex silentio schließen. Einige Fragmente, die gar zu klein sind und keine nennenswerte Varianten liefern, wie z. B. das von H. Lietzmann herausgegebene Jenenser Fragment „2007“, lasse ich ganz fort.

- 2008 Didlington Hall. Privatbibl. Amherst, Pap. V; Papyrus; V./VI. Jahrh. Ps. 56-12.
- 2009 Ebenda. Pap. VI; Papyrus; VII. (?) Jahrh. Ps. 107¹⁴—108². 108¹²; 118¹¹⁵⁻¹²²⁻¹²⁶⁻¹³⁵. 135¹⁸—136¹. 136⁶—137³. 138²⁰—139⁶. 139⁹—140⁴.
- 2010 Ebenda. Pap. VII; Perg.; V. Jahrh. Ps. 58⁷⁻¹³. 58¹⁶—59³.
- 2011 Cambridge. Privatbibl. Lewis; Perg.; VIII. Jahrh. Ps. 140¹⁻⁹.
- 2012 Lapethus: Marmorplatte; IV. Jahrh. Ps. 14.
- 2014 Leipzig. Univ.-Bibl. Pap. 170; Papyrus; III. Jahrh. Ps. 118²⁷⁻⁵⁸.
- 2015 London. Brit. Mus., Add. 34274D, Bl. 51; Perg.; VII./VIII. Jahrh. Ps. 30⁴⁻⁶ aus einem griech.-sahid. Psalter. Ausgaben: S.-St. 2, S. 240f. (nach einer Abschrift von W. E. Crum). H. J. M. Milne, Catalogue of the literary papyri in the Brit. Mus. 1927, S. 170. Vgl. unten Nr. 2018.
- 2016 Ebenda. Add. 34473. art. 7; Perg.; VI./VII. Jahrh. Ps. 76⁵⁻¹⁵. 77⁵⁻¹⁶. 85⁵—86⁵. Ausgabe: Milne a. a. O., S. 173—176.
- 2017 Ebenda. Add. 34602, Bl. 1—9; Perg.; VIII. Jahrh. Ps. 64⁷—65¹. 129⁵—137⁸. Hierzu gehört Paris, Bibl. Nat., Suppl. grec 1092, f. 1, enthaltend Ps. 106⁴³—107¹⁰, von mir früher mit der Sigel 2026 bezeichnet; die Zusammengehörigkeit der beiden Nummern habe ich erst jetzt aus den mir aus London und Paris gelieferten Photographien erkannt.
- 2018 Ebenda. Oriental 3579A (17); Perg.; VII./VIII. Jahrh. Drei Blätter eines griech.-sahid. Psalters, sehr ähnlich der Hs. „2015“, aber ohne die in jener gesetzten Akzente. Ps. 102—115. 48²⁰—49⁷. 118²⁴⁻³⁸. Ausgabe: S.-St. 2, S. 238—240 (nach einer Abschrift von W. E. Crum); nur das gut erhaltene letzte Blatt ist vollständig herausgegeben, von den beiden anderen sind bloß die Varianten mitgeteilt. Vollständige Ausgabe der drei Blätter: Milne (s. oben zu „2015“), S. 168f. 171—173.
- 2019 Ebenda. Pap. 230; Papyrus; III. Jahrh. Ps. 117—144.
- 2020 Manchester. John Rylands Libr., Greek pap. 3; Fragment eines Papyrusstückes, das wahrscheinlich als Amulett diente, vgl. 2031 2043 2048; V. VI. Jahrh. Ps. 90⁵⁻¹⁶.
- 2021 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 9754; Perg.; etwa V. Jahrh. Ps. 25⁷⁻¹². 26³⁻⁷. Abschriften der Nummern 2021 2022 2043—2047 stellte mir Wilhelm

Schubart freundlichst zur Verfügung; von ihm stammen auch die hier gemachten Zeitangaben.

- 2022 Ebenda, P. 10501; Holztafel; IX./X. Jahrh. Ps. **50**¹⁷⁻²⁰. Die Orthographie ist ähnlich verwildert wie die von 1093, z. B. **50**¹⁸ $\alpha\iota\upsilon\delta\omicron\kappa\eta\sigma\iota\varsigma$ für $\epsilon\upsilon\delta\omicron\kappa\eta\sigma\iota\varsigma$, ¹⁹ $\kappa\epsilon\kappa\zeta\omega\tau\iota\nu\omega\sigma\iota\nu$ für $\sigma\upsilon\kappa \epsilon\zeta\omicron\upsilon\delta\epsilon\nu\omega\sigma\epsilon\iota$.
- 2025 Oxyrhynchus Pap. 1226; Papyrus; III./IV. Jahrh. Ps. **79-12. 81-4. 2026**: s. oben 2017.
- 2027 Leningrad, Öff. Staatsbibl., Graec. 4; Perg.; IV./V. Jahrh. Ps. **141**⁷—**142**³. **144**⁷⁻¹³.
- 2029 Sinai, Fragment ohne Nummer; Perg.; IV. Jahrh. Ps. **101**^{3 f.} **102**⁵⁻⁸. **105**³⁴⁻⁴³. **106**¹⁷⁻³⁴. **108**¹⁵⁻²¹. **113**¹⁸⁻²⁶. **114**³—**115**². Da die Ausgabe von J. Rendel Harris nichts weniger als genau ist (vgl. Mitt. d. S.-U. 1, S. 391), notiere ich Sonderlesarten, welche 2029 nach Harris haben würde, nicht.
- 2030 Wien, Staatsbibl., Rainer, Inv. Nr. 8022; Pergamentrolle; VI. Jahrh. Ps. **26**.
- 2031 Ebenda, Nr. 8032; Papyrus-Amulett (vgl. 2020); IV. Jahrh. Ps. **90**^{1 f.}
- 2032 Ebenda, Nr. 9722; Perg.; VI. Jahrh. Ps. **98**⁵⁻⁸ griechisch und sahidisch.
- 2033 Ebenda, Nr. 9851; Perg.; V. Jahrh. Ps. **101**¹²⁻²³ aus einem griech.-sahid. Psalter.
- 2034 Ebenda, Nr. 9871; Perg.; V. Jahrh. Ps. **38**⁸—**39**³ aus einem griech.-sahid. Psalter.
- 2035 Ebenda, Nr. 9872; Perg.; V. Jahrh. Ps. **18**¹⁰⁻¹⁵ aus einem griech.-sahid. Psalter.
- 2036 Ebenda, Litt. theol. 4; Papyrus; VI. Jahrh. Ode **11-8**.
- 2037 Ebenda, Litt. theol. 7; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. **18**¹⁵—**19**³. **20**¹⁻⁴.
- 2038 Ebenda, Litt. theol. 9; Papyrus; VI. Jahrh. Ps. **33**^{5-10. 12-18}.
- 2039 Ebenda, Litt. theol. 10; Perg.; V. Jahrh. Ps. **72**^{11-15. 20-23}. **88**⁵¹—**89**¹. **89**⁵⁻⁸.
- 2040 Ebenda, Litt. theol. 11; Perg.; V./VI. Jahrh. Ps. **105**^{20 f. 25 f.} **106**^{25-27. 30-32}.
- 2042 Oxyrhynchus Pap. 845; Papyrus; IV./V. Jahrh. Ps. **68**^{30-37. 70}³⁻⁸.
- 2043 Berlin. Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 3601: Pergamentstreifen, wohl als Amulett benutzt (vgl.

- 2020): aus byzantin. Zeit. Vier lange Zeilen mit Ps. 90¹⁻⁶, wovon etwa ein Viertel erhalten ist. Abschriften von 2043—2047¹⁾ verdanke ich Wilh. Schubart, vgl. 2021.
- 2044 Ebenda. P. 5874: Perg.: V. Jahrh. Ps. 103²⁻²⁰.
- 2046 Ebenda. P. 6747: Papyrus: IV. Jahrh. Ps. 35¹²—36¹⁰. 36¹⁴⁻²⁵.
- 2047 Ebenda. P. 7954: Papyrus: VIII. Jahrh. Ps. 67²⁻²⁷. Von dem fortlaufend (nicht stichisch) geschriebenen Texte ist etwa die Hälfte jeder Zeile erhalten.
- 2048 Genf. Bibl. publ. et univ.: Ms. gr. 50; Wachstafel; VI. Jahrh. Ps. 90¹⁻⁷. 103¹. am Schluß von Rechnungen (nach dem Herausgeber Nicole zum Schutz gegen Unglück im Geschäft) hinzugefügt. vgl. 2020.
- 2049 Oxyrhynchus Pap. 1352: Perg.: IV. Jahrh. Ps. 82⁶—83⁴.
- 2050 Paris. Pap. Bouriant. Inv. 41; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. 39¹⁵—41⁵. Ausgabe: Les Papyrus Bouriant par Paul Collart (Paris 1926). S. 28—30.
- 2051 London. Brit. Mus., Pap. 2556; Papyrus; III. Jahrh. Ps. 23¹⁻¹². Ausgabe: Mine (s. oben bei 2015), S. 166f.
- 2052 Wien. Staatsbibl. Rainer, Litt. theol. 31; Perg.; V./VI. Jahrh. Ps. 49¹⁻¹³ aus einem griech.-sahid. Psalter. Ausgabe: Westeiy. Studien zur Paläographie und Papyruskunde XV (1914), S. 166 Nr. 257.
- 2054²⁾ Alexandria. Griech.-röm. Museum. Papyrus 240; III. Jahrh. (oder II.? so Norsa). Ps. 77¹⁻¹⁸¹. Ausgabe von M. Norsa im Bulletin de la Société royale d'archéologie d'Alexandrie no. 22 (1926). S. 162—164. Es finden sich viele Schreibfehler: besonders das Wort uos macht dem Schreiber große Schwierigkeiten: er schreibt 5' tous ueis, 6' rois ueius, beides für rois uos. 6' oieoi für uoi oder uoi oi (beide Lesarten kommen vor oder vielleicht, wie Norsa meint, für oi uoi).

3. Ferner sind folgende Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen verglichen³⁾:

Bo die bohairische (unterägyptische) Übersetzung nach der Ausgabe Lagardes: „Psalterii versio memphitica e recognitione

¹⁾ 2045 ist als unergiebig fortgelassen.

²⁾ 2053 = Wien. Staatsbibl. Rainer, Litt. theol. 28 (Papyrusfragment mit Ps. 9¹⁹⁻²², IV. Jahrh.) ist als unergiebig fortgelassen.

³⁾ Die anderen in S.-St. 2 herangezogenen Übersetzungen (Aeth., Pal., Arab.,

Pauli de Lagarde“ (1875); ein Neudruck dieser Ausgabe ist 1925 von Oswald H. E. Burmester und Eugène Dévaud in Löwen herausgegeben. Lagarde hat sechs Hss. benutzt und ihre Unterschiede angegeben. Wo sie in bedeutsamer Weise voneinander abweichen, notiere ich dies, lasse dabei aber die Fälle außer acht, wo nur die von Lagarde mit der Sigel „D“ bezeichnete Hs. die Vulgärlasart („L“, s. § 7) bietet, da „D“ in diesen Fällen sicher nach *L* korrigiert ist. Zwei solche Fälle, in welchen Lagarde die betreffende *L*-Lesart sogar in seinen Text aufgenommen hat, finden sich in 71¹¹, wo zu βασιλεῖς nur „D“ της γης aus *L* hinzufügt, und 72²¹, wo nur „D“ die *L*-Lesart ἐξακουθῇ statt ὑποφανθῇ bietet; vgl. S.-St. 2, S. 60. 165 und unten S. 26 Anm. 2. — Bei Notierung von Varianten in Bo setze ich regelmäßig „Bo^p“; nur wo die soeben besprochene Hs. „D“ allein eine Lesart hat, welche sowohl von Bo als von *L* abweicht, führe ich diese als „Bo^D“ an.

Ga das „Psalterium Gallicanum“ des Hieronymus (§ 6_{st}) nach einer Photographie der ältesten vollständigen Hs., des Vatic. Regin. 11 (nach De Bruyne Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28[1929], S. 2 aus dem VIII. Jahrh.). Vgl. „Uulg“. — Die von De Bruyne Revue Bénédict. 1929, S. 304 herangezogenen älteren Hss. „C“ und „L“ (VI., bzw. V./VI. Jahrh.) lasse ich beiseite, weil der Vatic. Regin. 11 vollständig und sehr gut, „C“ aber sehr unvollständig und „L“ ein Mischtext ist.

La die altlateinische Übersetzung nach den beiden ältesten Hss.:

La^R der lat. Text des griech.-lat. Psalters „R“ (VI. Jahrh.) nach der oben S. 10 erwähnten Photographie. Im lat. Texte dieser Hs. sind Ps. 11-5. 65¹³²—67³². 105³⁷²⁻⁴³ αὐτοῦ, die von der alten Hs. verloren gegangen waren, sowie auch Ps. 68²⁶⁻³², die vom Schreiber ausgelassen waren, von jüngerer Hand ergänzt („La^{R(s)}“); singuläre Lesarten dieser Ergänzungen werden nicht notiert.

La^G (VI. Jahrh.), früher in der Bibliothek des Benediktinerklosters St.-Germain-des-Prés bei Paris, jetzt unter der Signatur „Lat. 11947“ in der Bibl. nat., herausgegeben von Sabatier

auch Arm.) habe ich beiseite gelassen, weil sie minder wichtig und zum Teil noch nicht genügend herausgegeben sind, also den Apparat zwecklos belasten würden. Aus demselben Grunde habe ich mich auch bei den verglichenen Übersetzungen auf die wichtigsten Zeugen beschränkt.

im 2. Bande seines grundlegenden Werkes „Bibliorum sacrorum latinae uersiones antiquae“¹⁾. Vom ersten Blatte (Ps. 11—21) ist das untere äußere Viertel abgerissen; gegen Ende der Hs. ist ein Blatt mit Ps. 148₂₋₁₂ ganz verloren gegangen. Die Hs. ist zuerst nach Sabatiers Ausgabe kollationiert; dann aber hat Herr Studienrat August Möhle das Original in Paris nachverglichen, eine Reihe von Fehlern der Sabatierschen Ausgabe verbessert und vor allem die Stichenteilung der Hs., welche Sabatier nicht wiedergegeben hatte, hinzugefügt.

Sa die sahidische (oberägyptische) Übersetzung nach den beiden ältesten Hss.:

Sa^B die Berliner Hs. (um 400 n. Chr.), nur sehr lückenhaft erhalten, von mir herausgegeben: „Die Berliner Handschrift des sahidischen Psalters“ (Abhandlungen der Ges. d. Wiss. zu Göttingen, Philol.-hist. Klasse, Neue Folge IV 4, Berlin 1901).

Sa^L die Londoner Hs. (um 600 n. Chr.), vollständig erhalten. Ausgabe: „The earliest known Coptic Psalter . . . by E. A. Wallis Budge“ (Lond. 1898).

Sy die syrische Übersetzung aus dem Griechischen, von Paul von Tella 616/7 n. Chr. verfaßt. Ausgabe: „Monumenta sacra et profana ex codicibus praesertim bibliothecae Ambrosianae.

¹⁾ Pierre Sabatier, 1682 in Poitiers geboren, seit 1702 in dem berühmten Kloster St.-Germain-des-Prés, wurde 1727 zur Strafe für sein Verhalten im Jansenistenstreite in das Benediktinerkloster St.-Nicaise zu Reims versetzt und starb dort am 22. März 1742 (J. Denk in „Theologie und Glaube“ 1 [1909], S. 787f.). Sein dreibändiges Riesenwerk ist 1739—1749 erschienen (E. Nestle, „Bibelübersetzungen, lateinische“, Abs. 3. in Herzogs Realenzyklopädie). Die im ersten Bande S. LXXVI abgedruckten Urkunden, durch welche Sabatier und sein Verleger Reynauld Florentain in Reims die Erlaubnis zur Herausgabe des Werkes nebst der üblichen zehnjährigen Schutzfrist bekamen, sind vom Jan. und Febr. 1737 datiert; am Schluß des letzten Bandes steht: „E prelo exiit hic Tomus anno 1749“. Die Angabe, welche man öfters findet, das Werk sei sehr bald vergriffen gewesen und schon 1751 in einem Neudruck bei Didot in Paris erschienen, ist natürlich falsch; weder verkauft sich ein solches Buch, zumal wenn es in 1000 Exemplaren gedruckt ist, im Handumdrehen, noch kann man ein solches Riesenwerk in kurzer Zeit abermals drucken. Die 1751 bei Didot erschienene Auflage war nur eine sog. „Titelaufgabe“. Reynauld Florentain hat schon nach zwei Jahren den wahrscheinlich noch recht großen Restbestand an Didot verkauft, und dieser hat ihn mit neuen Titelblättern, die sich durch die Art ihres Papiers sofort von dem ursprünglichen Werke unterscheiden, und mit neuer Jahreszahl versehen und den Preis von 100 auf 250 livres erhöht.

Tom. VII: Codex Syro-hexaplaris Ambrosianus photolithographice editus curante et adnotante A. M. Ceriani“ (Mediol. 1874).
 Uulg die „Uulgata“, d. h. der offizielle Text der römisch-katholischen Kirche nach der Ausgabe von 1592. Der Psalter dieser Ausgabe ist das „Psalterium Gallicanum“ (§ 6_s), daher stimmt Uulg meistens mit Ga (s. oben) überein und wird nicht besonders genannt; nur wo beide voneinander abweichen, wird „Uulg“ neben „Ga“ angeführt.

4. Die Kirchenväter habe ich für die vorliegende Ausgabe nicht vollständig durchgearbeitet, was eine ungeheure Arbeit gewesen wäre, sondern mich in der Hauptsache darauf beschränkt, die Ergebnisse meiner eigenen früheren Arbeit (S.-St. 2) und der meines früheren Mitarbeiters Dr. Emil Große-Brauckmann (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100) in den textkritischen Apparat einzuarbeiten. Nur Aug He Hi Su Tht habe ich ganz verglichen. Folgende Kirchenväter sind zitiert:

Ambr(osius) nach S.-St. 2, S. 76f.

Aug(ustinus) ohne weitere Angabe bezieht sich auf die betreffende Stelle in den „Enarrationes in Psalmos“ (Mauriner-Ausg. IV, Paris 1681). Bei den doppelt ausgelegten Psalmen **18. 21. 25. 26. 29—32** werden die beiden Auslegungen, wenn der ihnen zugrunde liegende Text verschieden ist, als „enarr. I“ und „enarr. II“ (zuweilen, wenn die zweite Auslegung mehrere enarrationes umfaßt, auch „enarr. III“ oder „enarr. IV“) unterschieden. Bei Zitaten aus anderen Stellen des Psalmenkommentars oder aus anderen Werken Augustins wird Band und Kolumne der Mauriner-Ausg. angegeben; diese Zitate habe ich aus Sabatier und Lag. Probe, während ich den Psalmenkommentar selbst durchgearbeitet habe.

Barn(abas) nach S.-St. 2, § 48.

Ch(rysostomus) nach S.-St. 2, § 40 und Mitt. d. S.-U. 1, S. 83ff.

Clem(ens) Alex(andrinus) nach S.-St. 2, § 52.

Clem(ens) Rom(anus) nach S.-St. 2, § 47.

Co = Constitutiones apostolorum nach der Ausgabe von Funk („Didascalia et constitutiones apostolorum“, Paderborn 1906).

Hieraus ist Buch II 22₁₂₋₁₄ zu Ode **12** zitiert. Vgl. „Di“.

Cyp(rianus) nach Capelle S. 203—206. 243f., vgl. Sabatier, der Cyprians Zitate in seinem textkrit. Apparat anführt. In den

„Testimonia“ Cyprians bieten, wie jetzt anerkannt ist, die von Hartel in die Anmerkungen seiner Ausgabe verwiesenen Hss. *LMB*, besonders *L*, das Ursprüngliche; daher habe ich ihre Lesarten als „Cyp.“ angeführt, jedoch zuweilen, wenn die Entscheidung zwischen zwei sich in den Cyprian-Hss. gegenüberstehenden Lesarten zu unsicher schien, beide angeführt und als „Cyp.^p“ bezeichnet.

Cyr(illus) Alex(andrinus) nach S.-St. 2, § 42—45, zuweilen zitiert nach Bänden und Seiten der Ausgabe von Aubert.

Di = Didascalia apostolorum syriace (ed. P. de Lagarde), Lips. 1854. Hieraus ist S. 29f. zu Ode 12 zitiert. Die aus dem III. Jahrh. stammende Didascalia wird mit ihrer jüngeren Umarbeitung, den Constitutiones apostolorum, als „DiCo“ zusammengefaßt. Vgl. „Co“.

He = Psalter-Kommentar des Hesych von Jerusalem nach einer Photographie der ältesten Hs. Rom, Bibl. Vat., Palat. gr. 44 vom J. 897 (von H.-P. unter der Sigel 269 kollationiert). Es fehlt Ps. 96²—2010. 786²—791. 1485¹—1493¹.

Hi = Hieronymus. Falls nichts anderes angegeben wird, bedeutet „Hi“ die Epistula ad Sunniam et Fretelam nach der Ausgabe von Isidor Hilberg (Corpus scriptorum ecclesiasticorum latino-rum 55, S. 247—289). Außer Hilbergs Ausgabe habe ich den Text des Briefes verglichen, welchen der von Hilberg nicht benutzte Vatic. Regin. 11 vor dem Texte des Psalters bietet (VIII. Jahrh., s. oben S. 17 „Ga“; Hilbergs älteste Hss. sind aus dem IX. Jahrh.). Nach dieser Hs. („codex Reg.“) habe ich Hilbergs Text zuweilen (vgl. z. B. 892) verbessert. — An den wenigen Stellen, wo meine Angaben aus den von Morin in den Anecdota Maredsolana III herausgegebenen Commentarioli und Tractatus des Hieronymus zu den Psalmen stammen, füge ich „ed. Morin“ zu „Hi“ hinzu und verweise auf S.-St. 2, S. 120f., wo jene Aussagen des Hieronymus zusammengestellt sind.

Iren(aeus) nach S.-St. 2, § 51.

Iust(inus) Mart(yr) nach S.-St. 2, § 49.

Orig(enes) nach S.-St. 2, § 54—57, zitiert nach Bänden und Seiten der Ausg. von Delarue.

Su = die im Briefe des Hieronymus an Sunnia und Fretela (§ 6_o) der Übersetzung des Psalt. Gall. entgegengesetzte Lesart.

Tert(ullianus) nach Capelle S. 200—202. 241 f., vgl. S.-St. 2, § 13. 53 und Sabatier, der Tertullians Zitate in seinem textkrit. Apparat anführt.

Th = Theodor von Mopsuestia nach Mitt. d. S.-U. 1, S. 83 ff.

Theoph(ilus Antiochenus) nach S.-St. 2, § 50.

Tht = Theodoret ist verglichen nach der Ausgabe Schulzes unter Verwertung der von Große-Brauckmann bei der Nachprüfung dieser Ausgabe nach mehreren Hss. erzielten Verbesserungen (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100). Wo die Überlieferung schwankt und das Ursprüngliche nicht sicher festzustellen ist, werden die sich gegenüberstehenden Lesarten als „Tht^p“ zitiert.

§ 2.

Die drei alten Textformen; die Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen.

1. Wie ich in meiner Studie über den Text des Sept.-Psalters (S.-St. 2) gezeigt habe, sind vom griech. Psalter drei alte Textformen erhalten, die sich mit Hilfe der Übersetzungen sicher lokalisieren lassen. Da jede dieser drei Textformen durch drei Hauptzeugen vertreten ist, notiere ich sie in der Weise, daß ich jeweils den ersten Zeugen nenne und das Hinzutreten des zweiten durch einen geraden, das des dritten durch einen krummen Strich anzeige. Demnach gestalten sich die Sigeln für die drei Textformen so:

1) Der unterägypt. Text, vorliegend in den griech. Hss. B und S und der bohair. (unteräg.) Übersetzung, wird so bezeichnet:

$$B' = B + S$$

$$B' = B + Bo$$

$$B'' = B + S + Bo$$

$$S' = S + Bo.$$

2) Der oberägypt. Text, vorliegend in den griech. Hss. U und 2013 und der sahid. (oberäg.) Übersetzung, wird so bezeichnet:

$$U' = U + 2013$$

$$U' = U + Sa$$

$$U'' = U + 2013 + Sa$$

$$2013' = 2013 + Sa.$$

Sehr häufig vertritt aber Sa allein diese Gruppe, da U und 2013 zusammen noch nicht ganz ein Drittel des Psalters enthalten.

3) Der abendländ. Text, vorliegend in der griech.-lat. Hs. R (griech. Text = „R“, lat. Text = „La^R“) und in der lat. Hs. La^G, wird so bezeichnet:

$$\begin{aligned} R' &= R + La^R; \text{ in den Abschnitten, wo R oder La}^R \text{ oder} \\ &\text{beide später ergänzt sind (§ 11.3), ist } R' = R + La^{R(s)}, \\ R^{s'} &= R^s + La^R \text{ oder } R^s + La^{R(s)} \\ R' &= R + La^G \\ R'' &= R + La^R + La^G \\ La &= La^R + La^G. \end{aligned}$$

In La ist auch Aug, falls er nicht besonders genannt wird, mit-enthalten (§ 5₂₀).

Zu B^u und U^u kommen öfters noch kleine Fragmente hinzu (§ 3, 4₁). Diese werden stets mit ihren Sigeln angeführt, und ihre Zusammengehörigkeit mit B^u oder U^u wird dadurch angezeigt, daß sie mit B^u oder U^u durch Bindestriche verbunden werden.

2. Die Übersetzungen geben ihre griech. Vorlagen im ganzen sehr genau wieder, aber naturgemäß doch nicht so, daß man jene Vorlagen bis in jede Kleinigkeit sicher erschließen könnte.

Um nur einiges anzuführen, scheidet die im übrigen genaueste syrische Übersetzung des Paul von Tella („Sy“) bei Eigennamen fast immer aus, weil die Form, in der sie dieselben bietet, nichts für die griech. Vorlage beweist. Als Paul von Tella zu Anfang des VII. Jahrh. seine Arbeit unternahm, besaßen die Syrer schon seit Jahrhunderten ihre Übersetzung des A. T. aus dem Urtext und waren an deren Eigennamen gewöhnt. Diese wichen aber von denen der griech. Übersetzung schon deshalb ab, weil das Syrische als semit. Sprache die hebr. Eigennamen besonders hinsichtlich der Kehl- und Zischlaute genauer wiedergeben konnte als das Griechische. Eine Einführung der griech. Namensformen würde also keine Verbesserung, sondern eine Verschlechterung bedeutet haben; auch hätte sie das Verständnis des Textes wohl manchmal erschwert. Daraus erklärt sich, daß Paul von Tella die gewohnten Formen durchweg beibehalten hat.

Anders lag die Sache bei den Ägyptern und Lateinern, die ihre Kenntnis des A. T. von Anfang an aus der LXX schöpften und vom hebr. Urtext durchweg keine Ahnung hatten. Diese gaben die Eigennamen naturgemäß in der Form wieder, die sie in der LXX fanden.

3. In den Temporibus stimmen die Übersetzungen nicht immer mit der Vorlage überein. Gelegentlich werden die Übersetzer oder die Abschreiber ein anderes Tempus eingesetzt haben, weil dieses ihnen besser in den Zusammenhang zu passen schien. Vor allem aber sind nachträglich Fehler eingedrungen durch Verwechslung ähnlich klingender Buchstaben.

Sabatier II, S. 1 bemerkt, daß La^G *b* und *v*, *e* und *i*, *o* und *u* „passim“ vertauscht, z. B. *dauit* st. *dabit*, *uobes* st. *boues* schreibt¹⁾, und dasselbe gilt für La^R, wo z. B. 78 67³⁶ (*circum*)*dauit*, 9²⁶ *dominauitur*, 13⁷ *letauietur*, 137³ *multiplicauis* und mit umgekehrter Verwechslung 71³ *bibrauit* (= *uibrauit*), 8⁸ *bobes*, 15¹ *sperabi* geschrieben ist, weil *b* und *v*, besonders zwischen zwei Vokalen, beim Sprechen nicht mehr deutlich unterschieden wurden. Infolgedessen setzen beide La-Hss. oft Perfekt statt Futurum, z. B. haben beide 9⁹ *iudicaui* st. *-abit*, 41⁹ *declarauit*, 67²² *conquassauit*, 86⁶ (*e*)*narrauit*, 90³ *liberauit*, 90¹⁵ *inuocauit*, 96³ *inflammauit*, 148¹⁴ 149⁴ *exaltauit* (90³ 148¹⁴ so auch GaUulg, nur Aug *eruet* bzw. *exaltabit*); ferner z. B. La^G 103²³ *exiuit* st. *-ibit*, woraus sich auch erklärt, wie *tibi* 142⁶ in La^R zu *sitiui* werden konnte, vgl. 17⁷ im textkrit. Apparat.

Ebenso werden *e* und *i* oft verwechselt, z. B. 129⁸ La^R Uulg richtig *redimet* = *λυτρωσεται*, aber La^G *redimit*, Ga *redemit*; 57⁵ La^G *aspides surdae et obturantes* statt *aspidis* s. e. *obturantis*. Vier Formen, zwei des Perfekts und zwei des Futurums, kommen für *διελθεν* 102¹⁶ vor: *pertransiit*, *-iuit*, *-iet*, *-ibit*.

Übrigens werden solche Verwechslungen öfters auch durch den Zusammenhang begünstigt. Z. B. gibt 6 in 77³⁸ die Form des Hebr., welche früher „Futurum“ genannt wurde, in Wirklichkeit aber durative Bedeutung hat, sinnwidrig durch griech. Futurum wieder: *πλασεται, ου διαφθερει, πληθυνει*²⁾, *ουχι εκκαυσει*. Dem griech. Fut. entspricht naturgemäß lat. Fut., und La^RAug haben auch überall das Futurum. Da jedoch in Wirklichkeit von der Vergangenheit gesprochen wird und Aorist vorhergeht und folgt, ist von jenen vier futurischen Formen die dritte in La^G Ga zum

¹⁾ Derartige Fehlschreibungen hat Sabatier in seiner Ausgabe nur insoweit korrigiert, als die Formen an sich unmöglich sind, dagegen z. B. 75 *decedam* statt *decidam* unverändert gelassen.

²⁾ Für *πληθ.* hat M nicht das Fut., sondern das gleichwertige Perf. mit *consec.*

Perfekt (*multiplicauit* oder *abundauit*) geworden und in Uulg auch die vierte ebenso geändert (*accendit*, aber Ga noch richtig *-det*), während La^G den vierten Satz als untergeordneten mit dem dritten verbunden hat (*multiplicauit . . . ut non incenderet*).

4. Dazu kommt, daß die Übersetzer, wenn auch meistens peinlich genau übersetzend, doch gelegentlich ihre Vorlage frei wiedergeben, teils sinngemäß, z. B. 1313¹⁴, wo Sa für $\epsilon\iota = \square\aleph$ im Schwur die Negation hat, oder 88⁴⁸, wo La einen Fragesatz mit $\mu\eta$ durch einen Aussagesatz mit *non* ersetzt (ebenso Cyp. in 49¹³), teils aber so willkürlich, daß man den Eindruck bekommt, sie haben ihren griech. Text nicht verstanden und daher geraten. Doch lassen sich solche falschen Übersetzungen in der Regel leicht konstatieren und aus dem zugrunde liegenden griech. Texte erklären, vgl. § 5.1.1.

5. Ferner zeigt sich — eine auch in anderen Büchern zu beobachtende Erscheinung — bei den Übersetzern ein gewisses Streben nach Abwechslung. Hier nur einige Beispiele:

In 80¹³, wo Θ zweimal von $\epsilon\pi\iota\eta\delta\epsilon\upsilon\mu\alpha\tau\alpha$ spricht, verwendet Sa zuerst das Lehnwort $\epsilon\pi\iota\theta\upsilon\mu\iota\alpha$, dann das kopt. Wort für „Werk“. Das kann den Schein erwecken, als habe seine griech. Vorlage selbst an der ersten Stelle $\epsilon\pi\iota\theta\upsilon\mu\iota\alpha$ gehabt. Aber wenn man bedenkt, daß die Kopten sehr viele griech. Lehnwörter verwendeten und manchmal sogar ein griech. Wort ihrer Vorlage durch ein anderes griech. Wort wiedergaben, so wird man nicht annehmen, daß in der Vorlage hier wirklich $\epsilon\pi\iota\theta\upsilon\mu\iota\alpha$ gestanden hat; vielmehr wird der Übersetzer, um Eintönigkeit zu vermeiden, und weil seine Vorlage von den $\epsilon\pi\iota\eta\delta\epsilon\upsilon\mu\alpha\tau\alpha$ der Herzen sprach, dafür $\epsilon\pi\iota\theta\upsilon\mu\iota\alpha$ gesetzt haben, während er das zweite $\epsilon\pi\iota\eta\delta\epsilon\upsilon\mu\alpha\tau\alpha$, das keinen solchen Genetiv bei sich hatte, ebenso wie in 98⁸ 105²⁹ durch „Werke“ wiedergab. Ähnlich übrigens La^G Ga, welche das Wort zuerst durch *desideria*, sodann durch *uoluntates* (La^G) oder *adiuuentiones* (Ga) wiedergeben, während Bo La^R Sy es beidmal in derselben Weise übersetzen.

Einige andere Fälle verschiedener Wiedergabe derselben Wörter aus den latein. Übersetzungen sind 17^{5f.} $\omega\delta\iota\upsilon\epsilon\varsigma$ La^G zuerst *gemitus*, dann *dolores* (die übrigen beidmal *dolores*); 19^{5f.} $\pi\lambda\eta\rho\omega\sigma\alpha\iota$ La Ga zuerst *conpleat* oder *confirmet*, dann *impleat*; 26¹⁴ $\upsilon\pi\omicron\mu\epsilon\iota\upsilon\omicron\nu$ Ga zuerst *expecta*, dann *sustine* (La^R Aug beidmal *sustine*, La^G beidmal *expecta*); 54¹³ $\alpha\nu$ Ga zuerst *utique*, dann *forsitan*,

La^G zuerst nichts, dann *utique* (La^RAug beidemaal *utique*); 117²⁻⁴ δη La^RAug zuerst zweimal *autem*, dann *nunc* (La^G Ga immer *nunc*); 117¹⁰⁻¹² ημουναμν La *ultus sum*, dagegen 11 La^R *superaui*, La^G *uindicaui in* (GaAug auch hier *ultus sum*); 118^{47 f.} σφοδρα La^G zuerst *ualde*, dann *nimis*; 143⁶ αστραφον αστραπην Ga *fulgura coruscationem* (La *corusca coruscationes*). Auch auf die Wortstellung kann sich das Streben nach Abwechslung erstrecken, z. B. hat Ga in 77³⁵ zuerst *adiutor est eorum*, dann *redemptor eorum est*, während La wie G beidemaal *est* an den Schluß stellt.

Diese Beispiele zeigen zugleich, daß irgendwelche Regel hier nicht existiert. Manchmal wird gewechselt, manchmal nicht, und auch an derselben Stelle kann der eine Übersetzer wechseln, der andere nicht. Das gilt auch für Fälle, in denen eine feste Übersetzungspraxis zu beobachten ist (§ 5¹⁷); auch hier kann der Übersetzer gelegentlich aus dem einen oder anderen Grunde davon abweichen¹⁾.

6. Hinsichtlich der Wortstellung verhalten sich die Übersetzungen sehr verschieden:

Die Kopten (Bo Sa) waren durch ihre Grammatik an gewisse Regeln gebunden, die sie nicht verletzen durften, und diese Regeln waren von den griechischen so verschieden, daß sie ihre griech. Vorlage gar nicht in derselben Stellung wiedergeben konnten.

Ganz anders die latein. Übersetzer (La Ga). Die latein. Syntax ist an sich schon der griech. weit ähnlicher; zudem waren die Lateiner so wenig an unverbrüchliche Regeln der Wortfolge gebunden, daß sie ein griech. Original meistens ohne jede Umstellung wiedergeben konnten.

Ähnlich wie das Lateinische besitzt das Syrische große Freiheiten betreffs der Wortstellung, und die „genauen“ Übersetzer griechischer Werke, zu denen Paul von Tella zählt, haben diese benutzt, um auch die Wortfolge ihrer Vorlage möglichst beizubehalten. Erleichternd kam hinzu, daß Paul von Tella ja kein griech. Original wiederzugeben hatte, sondern einen aus einem semit. Dialekte übersetzten Text, welchen er in einen

¹⁾ Daß Ähnliches schon für die griech. Übersetzung aus dem Hebr. gilt, hat Flashar S. 102—104 treffend ausgeführt. G gibt z. B. לָקַח im Psalter regelmäßig mit εκκλησια, ἵνα mit συναγωγη wieder; aber wenn dasselbe Wort zweimal bald hintereinander vorkommt, übersetzt G es manchmal verschieden.

anderen semit. Dialekt übertrug; dieser griech. Text zeigte also in Satzbau und Wortstellung schon so viel semit. Gepräge, daß er eine auch hinsichtlich der Wortfolge genaue Übersetzung sehr erleichterte.

Daher sind aus La Ga Sy. aber nicht aus Bo Sa auch Abweichungen der Wortstellung notiert.

§ 3.

Der unterägyptische Text

(B^u = B S Bo; Fragmente).

1. B und S. die beiden griechischen Handschriften des unteräg. Textes, stimmen sehr oft überein. Ein ganz eigentümlicher Fall, vielleicht nur ein neckischer Zufall, findet sich in 144¹³, wo beide statt des zweiten βασιλεια ursprünglich βαλεια hatten, was dann in S von alter, in B von jüngerer Hand korrigiert worden ist¹⁾.

Doch hat besonders S seine Eigentümlichkeiten. Vor allem läßt S öfters Worte fort, die im hebr. Texte fehlen, z. B. in 17³⁶ 30² 36²⁷ 65¹ 70⁸ 97³ 101²⁶, fügt umgekehrt in 89¹⁷ den in B und Bo²⁾ fehlenden letzten Stichos des hebr. Textes hinzu und stimmt auch sonst mehrmals in auffälliger Weise mit M gegen G überein, z. B. in 17¹¹ 103¹⁶ 106²⁹ (vgl. S.-St. 2. S. 134 Anm. 1; S. 137 Anm. 4; § 57^a), muß also irgendwie vom hebr. Texte, vermutlich durch Vermittlung der Hexapla, beeinflusst sein. Freilich kann es auch vorkommen, daß S allein das Ursprüngliche bewahrt hat, wie es vermutlich in 26⁸ der Fall ist. Hier hat S ἐζητησεν το προσωπον μου für בקשו פני, stimmt also ganz mit M überein, nur daß S בקשו nicht wie M als Imperativ (בְּקֹשׁוּ), sondern als Perf. (בִּקְשׁוּ) und infolgedessen פני nicht als Objekt, sondern als Subjekt faßt. Genau dieselbe Auffassung vertreten das Psalt. Gall. und α' σ', sie könnte also spezifisch hexaplarisch sein. Aber da der oberägypt. Text (U') ἐζητησεν το προσωπον σου bietet, also dasselbe wie S, nur mit σου statt μου, halte ich die Lesart von S für ursprünglich und glaube, daß alle Varianten — auch schon die von U' — dadurch

¹⁾ Ebenso hat 2017 an einer anderen Stelle (135¹⁹) ursprünglich βαλεα st. βασιλεια, aber α ist über der Zeile hinzugefügt.

²⁾ Bo mit Ausnahme der Handschrift „D“, die jedoch öfters nach L korrigiert ist, vgl. oben S. 17.

entstanden sind, daß man die den Urtext wörtlich, aber unverständlich wiedergebende ursprüngliche Übersetzung verständlicher zu machen suchte.

Auch B stimmt gelegentlich gegen S und Bo mit \mathfrak{M} überein, z. B. in $\delta\eta\gamma\eta\sigma\omega\mu\alpha\iota\ \alpha\upsilon\tau\eta\nu$ 144⁶, wo jedoch unmittelbar neben der Übereinstimmung eine starke Abweichung von \mathfrak{M} steht, s. den textkrit. Apparat z. St.

Weder B noch S sind besonders sorgfältig geschrieben. Beide lassen öfters Stichen aus, regelmäßig an verschiedenen Stellen, z. B. B 152² 249² 438^{1,2} 4715², S 92² 162² 252¹ 3640¹ 4714² 4818^{1,2}, zugleich ein Beweis dafür, daß sie aus verschiedenen Quellen stammen, und daß schon ihre Vorlagen stichisch geschrieben waren (vgl. § 9₄). Im allgemeinen aber ist B entschieden viel richtiger geschrieben als S. In S finden sich viele (später meist verbesserte) Schreibfehler, darunter so törichte wie 100₃ ποιουντα παρα βασιλεις statt ποιουντας παραβασεις, 138₅ ΔΙΚΑΙΑ statt ΑΡΧΑΙΑ und in der vom Rubrikator gemalten Unterschrift hinter Ps. 151 ΔΑΑ statt ΔΑΔ. All dergleichen ist aus meinem textkritischen Apparat fortgeblieben; nur wenn S an der betreffenden Stelle eine Variante hat, die ohnehin anzuführen war, habe ich sie auch genau nach der Hs. angeführt, z. B. δαα in der Unterschrift hinter Ps. 151.

2. Die bohair. Übersetzung, obwohl eine andere griech. Textform wiedergebend als die sahid., stimmt doch mit dieser, wie mein textkritischer Apparat zeigt (vgl. S.-St. 2, § 34), öfters so auffällig überein, daß die Annahme einer gewissen Abhängigkeit nicht zu umgehen ist. Aller Wahrscheinlichkeit nach ist die bohair. Übersetzung jünger als die sahidische. In dem weniger gräzisierten Oberägypten wird sich die Notwendigkeit einer Übersetzung des Psalters in die Landessprache eher fühlbar gemacht haben als in dem Nildelta mit seiner hellenistischen Hauptstadt Alexandria. Als nun der bohair. Übersetzer an die Arbeit ging, benutzte er außer dem griech. Original auch die bereits eingebürgerte sahid. Übersetzung und folgte ihr öfters auch da, wo sie seiner griech. Vorlage nicht genau entsprach.

Hieraus erklärt sich dann auch, daß der charakteristische altchristliche Zusatz zu 95₁₀, von dem in § 4₄ die Rede sein wird, auch in Bo steht. Dieser Zusatz war offenbar so volkstümlich, daß auch ein Übersetzer, der ihn etwa in seinem griech. Texte

nicht vorgefunden hätte (in B S fehlt er), trotzdem ihn nicht wohl auslassen konnte¹⁾.

Daß Bo später nach dem griech. Vulgärtexte (*L*) korrigiert ist, wurde schon in § 1. erwähnt.

3. Zu den Hauptzeugen B⁷ kommen folgende kleine Fragmente hinzu: 2008 2014 2019 2039 2042 2044 2049. Ich verbinde sie im textkritischen Apparat durch einen Bindestrich mit B⁷, da sie mir deutlich denselben Texttypus wie B⁷ zu repräsentieren scheinen.

Weniger deutlich ist dies bei 2037 2051. Daher stelle ich diese zwar auch hinter B⁷, aber ohne Bindestrich.

§ 4.

Der oberägyptische Text

(U⁷ = U 2013 Sa; Fragmente).

1. Über den oberäg. Text habe ich in S.-St. 2, S. 141—164. 219—225 ausführlich behandelt. Hier genügen folgende Bemerkungen:

Der oberäg. Text war schon früher durch die von Tischendorf 1855 herausgegebene griech. Papyrushs. U bekannt, welche Ps. 102—186. 2014—346 fast vollständig enthält (§ 1.). Man bemerkte wohl, daß dieser Text allerlei Eigenheiten besaß, wußte aber mit ihm nichts Rechtes anzufangen.

Dann wurde 1895 in den Ruinen eines oberäg. Klosters ein in starkes Leder gebundenes, in grobes Leinen eingewickeltes und in eine Steinkiste verpacktes, daher wundervoll erhaltenes Papyrusbuch mit dem vollständigen Texte der bis dahin nur teilweise bekannten sahid. (oberäg.) Übersetzung des Psalters gefunden und alsbald für das Brit. Mus. in London erworben (Sa^L). Schon zwei Jahre darauf hatte der „keeper“ der ägypt. und assyr. Altertümer im Brit. Mus., E. A. Wallis Budge, seine Ausgabe dieses kostbaren Buches fertig. Eins der ersten Exemplare, noch mit der Jahreszahl 1897 (statt 1898), bekam Rich. Pietschmann, bei dem ich damals Koptisch lernte, von Budge geschenkt, und Pietschmann gab es an mich weiter, da er wußte,

¹⁾ Merkwürdig ist, daß Bo in 3721 einen christlichen Zusatz hat, der sonst nirgends, auch in Sa nicht, überliefert ist (s. unten S. 32 Z. 1). Es wird also noch mehr solche Zusätze gegeben haben, als wir aus unseren oberäg. Texten kennen.

wie sehr mich die Septuaginta interessierte. Bei der Vergleichung dieser Übersetzung mit dem griech. Urtexte entdeckte ich nun, „daß sie einen recht eigentümlichen Septuagintatext wiedergibt, der über die den bekannten Rezensionen der Septuaginta vorangehende dunkle Zeit einiges Licht zu verbreiten vermag“¹⁾, und dies gab mir den Antrieb, mich eingehend mit dem sahid. Psalter zu beschäftigen und 1901 die Berliner Fragmente einer noch älteren Hs. dieses Psalters herauszugeben (Sa^B).

Zwei Jahre später, 1903, gab dann Georg Heinrici im 4. Hefte seiner „Beiträge zur Geschichte und Erklärung des Neuen Testaments“ das dritte Hauptdokument des oberäg. Textes heraus, die in Leipzig befindlichen griech. Papyrusfragmente (von mir in S.-St. 2, S. 5 „L“, später „2013“ genannt). Heinrici bemerkte ganz richtig (S. 27), daß diese Fragmente „den unrezensierten Text der griechischen Volksbibel“ enthalten; er stellte sie auch mit U zusammen und wies S. 26 Anm. 1 darauf hin, daß nach meinen Ergebnissen „U und die sahidische Übersetzung nah verwandt“ seien. Aber da er kein Koptisch konnte, vermochte er die Sache nicht weiter zu verfolgen, und so blieb der Nachweis der engen Zusammengehörigkeit von U, 2013 und Sa mir vorbehalten (S.-St. 2, Kap. 6).

Zu den umfangreichen Hss. gesellten sich noch manche griech. Fragmente, die sich durch den Charakter ihres Textes als oberägyptisch ausweisen, zum Teil auch die sahid. Übersetzung mit dem griech. Texte verbinden. Es sind die Psalter-Fragmente 1221 2009 2015 2017 2018 2033 2034 2035 2038 2046 2050 2052 und die Exzerpte 1093 1119 2032. Sie werden im textkritischen Apparat hinter U² gestellt und durch einen Bindestrich mit U² verbunden. Das Fragment 1220, das auch den sahid. und griech. Text verbindet, aber nur sehr selten spezifisch oberäg. Lesarten bietet (38s 48s, auch 562), stelle ich zwar auch hinter U², aber ohne Bindestrich.

2. Die griech. Hss. U und 2013 ergänzen sich sehr glücklich, da U von Ps. 10 an mit einer größeren Lücke in Ps. 18—20 bis zum Anfange von Ps. 34 geht, 2013 dagegen in Ps. 30 beginnt und, zunächst lückenhaft, dann von Ps. 35—55 den Text so gut wie vollständig bietet. Zusammengenommen liefern U und 2013

¹⁾ Vorwort meiner Ausgabe der „Berliner Hs. des sahid. Psalters“ (Abh. der Ges. d. Wiss. zu Göttingen. Philol.-hist. Kl., Neue Folge IV 4, Berlin 1901), S. 3.

fast ein Drittel des Psalters, davon gewisse Stücke in Ps. 30—34 in doppelter Überlieferung.

Nach diesen gemeinsamen Stücken könnte man allerdings über die Zusammengehörigkeit der beiden Texte im Zweifel sein; denn neben charakteristischen Übereinstimmungen, wie wir sie in 33⁵. 18. 20. 21 finden, stehen ebenso charakteristische Unterschiede in 33⁷. 18. 21. Vergleicht man jedoch die beiden Hss. ganz mit Sa. so ergeben sich so viele charakteristische Übereinstimmungen jeder einzelnen Hs. mit Sa, daß an der Zusammengehörigkeit der drei Zeugen kein Zweifel sein kann. Wir müssen also schließen, daß dieser Texttypus, obwohl im Grunde einheitlich, doch im einzelnen keineswegs überall gleich war, sondern verschiedene Spielarten in sich barg.

Dieselbe Beobachtung machen wir bei den kleinen Fragmenten. Auch diese stimmen nicht nur mit U^o in charakteristischen Lesarten überein, sondern weichen auch öfters von U^o ab. Trotzdem haben wir durchaus das Recht, sie mit U^o zu einer Gruppe zusammenzufassen. Die Zusammenfassung von Handschriften zu einer Gruppe kann eben nur bedeuten, daß sie oft, aber nicht, daß sie immer übereinstimmen.

Was hier von dem Wortlaut der Texte gesagt ist, gilt erst recht von ihrer Orthographie. Wie in § 9₂ ausgeführt werden wird, enthält U sehr viele orthographische Fehler, während 2013 in der Orthographie ungewöhnlich korrekt ist. Damit ist aber nicht gesagt, daß 2013 keine Schreibfehler hätte: auch diese kommen reichlich vor, darunter so starke wie 50²⁰ 54¹¹ χελη statt τειχη, 54¹⁵ ανομια st. ομονοια.

3. Die sahid. Übersetzung ist besonders wichtig, weil sie uns den ganzen oberäg. Text in recht genauer Wiedergabe erhalten hat (S.-St. 2, § 29). Aus ihr erkennen wir noch deutlicher als aus den griechisch erhaltenen Stücken, wie altertümlich dieser Text war.

Vor allem charakteristisch für ihn sind die christlichen Zusätze. Sie finden sich auch in anderen Textformen, sind aber im oberäg. Texte besonders zahlreich. Daher scheint es angebracht, die wichtigsten hier zusammenzustellen und kurz zu besprechen.

4. Von den christlichen Zusätzen hat sich am längsten der umfangreiche zu Ps. 13₃ erhalten. Paulus zitiert in Rom. 3¹⁰⁻¹⁸

eine Reihe alttestamentlicher Stellen zum Beweise dafür, daß alle Menschen unter der Sünde sind; er beginnt mit einer zuerst recht freien, dann wörtlichen Wiedergabe von Ps. 131-3 und fährt ohne neue Zitationsformel mit anderen Stellen ähnlichen Inhalts aus dem A. T. fort, nämlich Ps. 510 139⁴ 928 Is. 59^{7.8} Ps. 352. Hieraus haben dann die alten Christen ihren Psalter bereichert und alles, was Paulus zu Ps. 131-3 hinzufügt, auch im Psalter zu Ps. 131-3 (aber nicht zu den wesentlich gleichlautenden Versen Ps. 522-4) hinzugefügt. Dieser Zusatz findet sich im unterägypt., oberägypt. und abendländ. Texte; er ist auch von Origenes beibehalten und nur obelisiert, daher auch in der Uulgata, deren Psalter eine Übersetzung des hexaplarischen LXX-Textes ist (§ 6₆), noch zu finden; nur Lukian hat ihn ganz auszumerzen gewagt, und so findet er sich in dem offiziellen Texte der griech. Kirche nicht, aber die syr. Übersetzung des Lukiantextes („Sy“, s. § 7₆) hat ihn trotzdem beibehalten, vermutlich weil er sehr volkstümlich war.

Ein zweiter weit verbreiteter christlicher Zusatz findet sich in Ps. 95¹⁰, wo zu ο κυριος εβασιλευσεν hinzugefügt ist απο (του) ξυλου. Diesen Zusatz haben der oberäg. und der abendländ. Text und auch die bohair. Übersetzung, aber nicht mehr die griech. Vertreter des unteräg. Textes B und S, auch sonst kein anderer Texttypus. Wohl aber ist dieser Zusatz bei den ältesten Kirchenvätern überliefert, bei Barnabas, Justin dem Märtyrer, Tertullian und dem Verfasser der Schrift De montibus Sina et Sion (S.-St. 2, S. 202. 205. 210), und Justin war so felsenfest von seiner Ursprünglichkeit überzeugt, daß er behauptete, die Juden hätten απο του ξυλου, weil es für die christliche Auffassung der Stelle spricht, aus ihrem Bibeltexte beseitigt (S.-St. 2, S. 205. 224).

Ein anderer, ähnlicher Zusatz findet sich jetzt bloß im oberägypt. Texte¹⁾, wo in Ps. 50⁹ zu παντις με υσσωπω hinzugefügt ist απο του αιματος του ξυλου. Dieser Zusatz war aber, wie im textkrit. Apparat z. St. bemerkt ist, auch einem um 800 lebenden nestorianischen Katholikos bekannt.

Ferner sei Ps. 37¹⁴ erwähnt, wo ein ebenfalls nur im oberägypt. Texte erhaltener Zusatz geradezu von Jesu Aufhängung am Kreuze spricht. Vgl. 37²¹, wo die bohair. Übersetzung zu dem weiter verbreiteten και απερριψαν με τον αγαπητον ωσει νεκρον

¹⁾ Auch in der Übersetzung des ersten Clemensbriefes in das Achmimische, einen anderen Dialekt Oberägyptens (S.-St. 2, S. 200).

ἐβδελυγμενον noch hinzufügt „und sie nagelten mein Fleisch an“ (vgl. oben S. 28 Anm. 1).

Endlich sei hingewiesen auf den sonderbaren Zusatz aus Soph. 1₁₂ zu Ps. 49₆, der jetzt durch fünf oberäg. Zeugen, nämlich drei griech. Hss., die sahid. Übersetzung und eine arab. Übersetzung („Arab^{Rom}“, s. S.-St. 2, S. 157) bezeugt ist. Dieser Zusatz trägt allerdings kein spezifisch christliches Gepräge. Übrigens ist er in 2013 obelisiert, ein Zeichen, daß man auch außerhalb Origenes' Hexapla Kritik geübt hat; vgl. § 6₇.

§ 5.

Der abendländische Text

(R⁷ = R La^R La^G + Aug; Tert., Cyp.).

1. Wie man aus S.-St. 2, § 2. 3. 5 ersehen kann, gibt es außer R noch eine größere Zahl griechischer Psalterien, die im Abendlande geschrieben sind. Drei von ihnen, die Hss. 27 156 1037, sind uns durch die äußerst sorgfältigen Kollationen von Lagarde, der sie M D W nennt, in „Psalterii graeci quinquagena prima“ (Gott. 1892) bekannt. Eine vierte, die Hs. 188, kennen wir aus den Angaben bei H.-P.

Diese Hss. sind interessant, weil sie lehren, wie man sich auch im Abendlande um den griech. Psalter bemüht hat. Aber in der vorliegenden Ausgabe habe ich sie bis auf wenige Stellen (47₁₀ 58₁₂ 61₉ 103₁) ganz beiseite gelassen, da ich mir von ihrer Benutzung einen die Mühe lohnenden Nutzen nicht versprechen kann. Denn sie sind nicht nur recht inkorrekt geschrieben, sondern oft ist auch ihr griech. Text durch den dabei stehenden lateinischen beeinflußt, zuweilen in höchst sonderbarer Weise. Darüber habe ich in S.-St. 2, § 18 ausführlicher gehandelt; hier sei nur ein Beispiel angeführt aus der Hs. 156, welche einige Mönche von St. Gallen geschrieben haben, darunter der dem Namen nach aus Scheffels Ekkehard bekannte Ire Moengal, welcher geschichtlich als Leiter der St. Gallener Klosterschule bekannt und von 853—865 urkundlich nachweisbar ist (S.-St. 2, S. 7). Diese Hs. hat in Ps. 48₁₆ 61_{5. 6. 10} statt πλην sonderbarerweise πλην-τασυ (61₅-συ) entsprechend lateinischem *verumtamen*. Daß hier τασυ irgendwie mit *tamen* zusammenhängen müsse, hatte ich schon in S.-St. 2, S. 97 bemerkt; aber ich konnte mir nicht erklären,

wie der Schreiber auf $\tau\alpha\sigma\upsilon\mu$ für *tamen* verfallen war. Die Erklärung dafür hat mein früherer Mitarbeiter Dr. Emil Große-Brauckmann gefunden. In Ps. 386 entspricht *verumtamen universa* griechischem $\pi\lambda\eta\nu\ \tau\alpha\ \sigma\upsilon\mu\ \pi\alpha\nu\tau\alpha$. Hier sagten sich die abendländischen Adepten: $\pi\alpha\nu\tau\alpha$ ist = *universa*, also $\pi\lambda\eta\nu\ \tau\alpha\ \sigma\upsilon\mu$ = *verumtamen*, und von hier übertrugen sie das famose $\pi\lambda\eta\nu\tau\alpha\sigma\upsilon\mu$ auch auf andere Stellen, wo in der lat. Interlinearversion *verumtamen* stand.

So arg wie bei 156 ist allerdings die Latinisierung bei den übrigen griech. Hss. des Abendlandes nicht, und es soll auch nicht behauptet werden, daß diese Hss. nicht trotzdem einen alten Kern enthalten können. Aber die Herausschälung dieses Kernes ist eine sehr schwierige Aufgabe, die ohne Vergleichung aller Formen des lat. Psalters gar nicht zu lösen wäre, und bei der man gewiß sehr oft bei einem Non liquet endigen würde.

Infolgedessen habe ich mich beim abendländischen Texte auf die älteste und auch von Lagarde und Swete kollationierte Hs. R beschränkt. Allerdings muß man sagen, daß schon in ihr der griech. Text mit dem daneben stehenden lateinischen öfters so auffällig übereinstimmt, daß die Annahme einer Angleichung nicht zu umgehen ist. Eine Reihe von Beispielen habe ich in S.-St. 2, S. 99f. angeführt, darunter die Stelle 105²¹, wo R den Genetiv $\tau\omicron\upsilon\ \theta\epsilon\omicron\upsilon$ durch den Akkusativ $\tau\omicron\nu\ \theta\epsilon\omicron\nu$ ersetzt, aber den unmittelbar folgenden Genetiv $\tau\omicron\upsilon\ \sigma\omega\zeta\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ beibehält, nur für $\sigma\omega\zeta\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ die ganz unmögliche aktive Form $\rho\upsilon\sigma\alpha\nu\tau\omicron\varsigma$ einsetzt (vgl. S.-St. 2, S. 99 Anm.). Andere schlagende Beispiele sind 9²¹ $\tau\omicron\upsilon\ \gamma\upsilon\nu\omega\tau\omega\sigma\alpha\nu$ = *ut sciant* und 85¹⁷ $\iota\nu\alpha\ \iota\delta\epsilon\tau\omega\sigma\alpha\nu$ = *ut uideant*; in 9²¹ findet sich allerdings *ut sciant* merkwürdigerweise nicht in La, sondern in Ga. Auch sonst kommen Lesarten vor, die sich nur bei einem des Griech. sehr mangelhaft kundigen Abendländer erklären lassen, z. B. 41⁵ $\sigma\kappa\eta\nu\omega\mu\alpha\tau\omicron\varsigma\ \theta\alpha\upsilon\mu\alpha\sigma\tau\omicron\varsigma$ st. $\sigma\kappa\eta\nu\eta\varsigma\ \theta\alpha\upsilon\mu\alpha\sigma\tau\eta\varsigma$. Daher habe ich auf alle auffälligen Berührungen zwischen R und den lat. Texten im textkrit. Apparat hingewiesen. Trotz allem aber ist R ein so alter und interessanter Zeuge, daß er auch dann berücksichtigt zu werden verdient, wenn man seine jüngeren Genossen ausscheidet.

2. Den griech. Text bietet R in lateinischer Transkription. Die Transkription, die ich, wie in § 1, erwähnt, erst aus der Photographie richtig kennen gelernt habe, ist sehr interessant, besonders in der Wiedergabe der Vokale.

Im ganzen ist sie noch etazistisch: *η* wird meistens durch *e* wiedergegeben. Aber daneben findet sich manchmal die itazistische Transkription, z. B. stets in dem aus der Liturgie geläufigen *eleison* = ελεησον (neben *eleesen* 29₁₁ = ηλεησεν), öfters bei dem Artikel (*i* = *η*, *tin* = *την*) und *imera* = ημερα, auch sonst in allen möglichen Fällen, und zwar nach dem Ende der Hs. zu mit zunehmender Häufigkeit. Aber wenn man von *eleison* absieht, ist die Transkription ganz regellos, und oft finden sich *e* und *i* dicht nebeneinander. z. B. 42 *tes proscis* (so) = της προσευχης, 51 *tis cleronomuses* = της κληρονομουσης, 281 *scenis* = σκηνης, 896 *sciryntie* = σκληρυνθειη. aber dicht daneben *xerantiae* = ξηρανθειη (ganz ungewöhnlich mit *ae* für das letzte *η*).

Dieser bunte Wechsel von *e* und *i* wird so zu erklären sein: Anfangs herrschte im Abendlande die etazistische Aussprache, die auch in der Transkription R's noch stark nachwirkt. Aber neben ihr kam allmählich die itazistische Aussprache auf, zuerst vielleicht nur in einzelnen Wörtern wie *eleison*, dann immer allgemeiner. Als R geschrieben wurde, d. h. im VI. Jahrh., war die itazistische Aussprache wohl schon in weitem Umfange durchgedrungen; daher erscheint *i* in R in allen möglichen Fällen. Aber die aus alter Zeit überkommene Tradition wirkte doch noch so stark nach, daß auch der Schreiber von R *e* = *η* meist beibehielt und nur gelegentlich, wenn es ihm gerade so in die Feder kam, durch *i* ersetzte; wobei übrigens nicht behauptet sein soll, daß diese Ersetzung gerade erst in R selbst und nicht etwa schon in einem Vorfahren R's erfolgt sei. Wir sehen hieraus, daß im VI. Jahrh. die etazistische Transkription, wenn auch schon archaisch, doch noch geduldet wurde. Erst ein weit jüngerer Korrektor R's hat *e* = *η* systematisch in *i* korrigiert.

3. Sonst ist über die Vokale folgendes zu berichten:

i und *ei* werden regelrecht durch *i*, *u* und *oi* durch *y* wiedergegeben¹⁾. Doch werden *i* und *y* oft verwechselt, z. B. manchmal *si* für *su* und *soi* und umgekehrt *osy* für *ωσει* geschrieben.

ku und *koi* werden gewöhnlich durch *cy* wiedergegeben, z. B. in *proscynin* = προσκυειν und *cyte* = κοιτη. Aber für *kurios* schreibt

¹⁾ Auch in griech. Schrift wurden *oi* und *u* schon früh nicht mehr sicher unterschieden, z. B. schreibt B in 37₁₆ *soi* statt *su*, vgl. Thack. S. 94 unten. — Die Transkription von *oi* durch *oi* in *anortoi* R 144₁₄ = ἀνορτοί ist ganz ungewöhnlich.

R fast immer¹⁾ *quirios* (vgl. Κυρηνιος = *Quirinius*); *qui* für *ku* war in diesem im Kult gebrauchten Worte offenbar ebenso üblich wie *i* für *η* in *eleison*. Nur zweimal habe ich sonst *qui* für *ku* oder *κοι* gefunden: einmal in *proskuinisate* 967 = προσκυνησατε (daneben in demselben Verse *proscynantes*) und einmal in *quites* 45 = κοιταις.

Selbstverständlich ist, daß *ai* wie *e* durch *e* wiedergegeben wird, da beide Vokale schon seit Jahrhunderten in der Aussprache zusammengefallen waren (Thack. § 6, 11).

4. Von den Konsonanten sind die ursprünglichen Aspiratae *φ*, *θ*, *χ* zu besprechen:

φ wird spirantisch gesprochen und durch *f* wiedergegeben; es ist reine Willkür, wenn Blanchinus dafür stets *ph* einsetzt (vgl. § 1, über R). *f* hat R auch in der Verbindung *φθ*, z. B. in *ofthalmos* oder *oftalmos*, was ich besonders erwähne, weil es der von Wilh. Schulze, Orthographica (Progr. Marburg 1894), S. XXVII ff. dargelegten Praxis widerspricht; das dieser Praxis entsprechende *pt* findet sich zwar in *Neptalin*²⁾ 6728, aber 6728 gehört nicht zur alten Hs., sondern zu einem von jüngerer Hand ergänzten Abschnitt.

θ wird durch *th* oder *t* wiedergegeben. Um nur einen Psalm herauszugreifen, schreibt R in 3912 αληθεια mit *th*, dagegen in 11 zweimal mit bloßem *t*, θελειν in 9. 15 mit *th* (auch 9 *thelema*), in 7 mit *t*, επληθυνθησαν in 6 *eplethyntesan* (mit Wechsel von *th* und *t* in demselben Worte und mit *y* für *υ*), dagegen in 13 *epletintesan* (beidemale mit bloßem *t* und mit *i* für *υ*).

Analog wird *χ* durch *ch* oder *c* wiedergegeben. Ersteres findet sich in demselben Psalm in 10 *chile* = χειλη und 13 *trichas* = τριχας, letzteres in 2 *proscen* = προσεσχεν, 15 *catescyntiesan* (zweimal) = καταισχυνθεισαν, 15 *psycen* = ψυχην, 16 *paracrema* = παραχηρμα u. ö.

5. Sonst ist über die Schreibung des Textes in R folgendes zu bemerken:

R verwechselt sehr oft *c* und *t*. Bloß in Ps. 39 finden sich acht Fälle (sämtlich von späterer Hand korrigiert): 3 *latcu* = λακκου, 4 *tenon* = καινον, 5 *mateotecas* = ματαιοτητας, 13 *taca* und 15 *cata* = κακα, 13 *cas* = τας, 14 *prostcs* = προσχες (ebenso 1401), 18 *te* für

¹⁾ Ausnahmen: 1742. 47 271 *cyrios*. Die Seite, auf der 1742. 47 stehen, ist deutlich von einer anderen, gleichzeitigen Hand geschrieben, nicht aber 271.

²⁾ So sowohl in der griech. als in der lat. Kolumne R's.

das erste *καί*, während das zweite richtig *ce* transkribiert ist. Dies wird sich daraus erklären, daß einer der Vorfahren von R in einer Schrift geschrieben war, in welcher der senkrechte Strich des T nicht gerade war wie in der Hs. R selbst, sondern eine runde, C-artige Form hatte wie in den beiden Beispielen von Halb-Unziale des VI. Jahrh., welche E. M. Thompson, *Handbook of Greek and Latin Palaeography* S. 201f. mitteilt. Hieraus folgt zugleich, daß R schon lateinisch geschriebene Vorgänger hatte¹⁾; denn im Griechischen waren K und T nie zu verwechseln.

Auch sonst hat R viele Schreibfehler, besonders Auslassung einzelner Buchstaben, z. B. in demselben Ps. 39 folgende: 2 *ypomeno* statt *-μενων*, 6 *arithon* st. *αριθμον*, 8 *gegrape* st. *γεγραπται*, 16 *comisatosan* st. *-σασθωσαν*, 18 *boeto* st. *βοηθος*. Umgekehrt fügt R einen überschüssigen Buchstaben hinzu in 10 *eueggelisanmen* st. *-σαμην*. Auch setzt er *o* st. *u* in 2 *isecosen* = *εισηκουσεν* und 14 *eodoceson* = *ευδοκησεν*. Der Schreiber verstand also den griech. Text, den er abschrieb, sehr oft gar nicht, sondern malte ihn nur Buchstaben für Buchstaben nach. Man muß daher bei der Rekonstruktion des griech. Originals vorsichtig sein und stets mit der Möglichkeit eines innerlatein. Schreibfehlers rechnen. Wenn R z. B. in Ps. 39₁₆ *comisatosan* für *κομισασθωσαν*, in 105₁₂ *epistesan* für *επιστευσαν* schreibt, so darf man daraus nicht mit Swete auf griech. Varianten *κομισατωσαν* und *ηπιστησαν* schließen, sondern hat anzunehmen, daß R beidemal einen Buchstaben ausgelassen hat.

Auch sei noch erwähnt, daß R zuweilen im griech. Texte statt des griech. das entsprechende lat. Wort schreibt: *et* 36₂₁² 149₁ statt *ce* = *καί*, in 71₁ statt *is* = *eis*. Einmal schreibt er umgekehrt in der lat. Kolumne den griech. Text: 78₆ *ta me gonos* (so statt *ginos*); es sollte noch folgen *conta se*, aber der Schreiber hat, nachdem er *ta me gonos* geschrieben hatte, offenbar seinen Irrtum bemerkt und nicht weiter geschrieben, das schon Geschriebene aber stehn lassen.

6. R ist nicht nur an einzelnen Stellen, wie ich in S.-St. 2, § 11₁ aus den damals vorliegenden äußerst dürftigen Angaben von Blanchinus und Swete schloß, sondern ebenso wie S (s. unten § 7₈) durchgehends von späterer Hand nach dem Vulgärtexte („L“) korrigiert. Diese Korrekturen notiere ich nicht, wenn

¹⁾ Zweimal habe ich dieselbe Verwechselung im lat. Texte der Hs. gefunden: 102₂₀ *potentes* st. *potentes*, 118₂₅ *delech* (so auch La^G) st. *deleth*.

die in allen oder den meisten *L*-Hss. stehende Lesart („*L*“ oder „*L^a*“) hergestellt worden ist. Wenn sich jedoch die betreffende Lesart nur in einem kleineren Teile der *L*-Hss. („*L^d*“, „*L^b*“ oder „*L^{pau}*“) findet, notiere ich auch *R^c*.

7. Von den beiden verglichenen altlat. Texten ist *La^R* die lat. Kolumne der soeben besprochenen Hs. *R*.

R und *La^R* stimmen naturgemäß oft überein, weichen aber doch auch manchmal voneinander ab, sogar in Fällen wie 37₈ *R* αι ψοαι μου επλησθησαν, *La^R* *anima mea completa est* = η ψυχη μου επλησθη; 75₉ *R* ηκουτισας, *La^R* *iacularis* = ηκοντισας; 75₁₀ *R* της γης, *La^R* *corde* = τη καρδια.

Folglich ist *La^R*, wenn auch mit *R* nahe verwandt, doch keine einfache Übersetzung von *R*. Vielmehr ist die in *La^R* vorliegende lat. Übersetzung eher entstanden, als sie mit dem jetzt neben ihr stehenden griech. Texte verbunden wurde.

8. *La^R*, obwohl im ganzen sorgfältig geschrieben, hat eine Reihe von Schreibfehlern, z. B. 36 *somnium coepi* st. *somnum cepi*, 119 *secundum multitudinem* st. *s. altit.*, 154 *omnium* st. *nominum*, 18₁₁ *mundum* st. *multum*, 20₁₁ *perdens* st. *-des*, 21₁₉ *sua* st. *mea*, 234 *dolore* st. *dolo*, 36₁₄ *decipiant* st. *deiciant*, 40₂ *ut* st. *et ult.*, 49₇ *populum eius* st. *-lus meus*, 51₅ *loqui magis quam* st. *magis q. loqui*, 54₁₃ *ex his qui oderunt . . . locuti fuissent* st. *et si is qui oderat . . . locutus fuisset*, 58₅ *si iniquitatem* st. *sine -tate*, 16³ *ipsi* st. *si*, 64₇ *properans* st. *praeparans*, 65₁₂ *super homines* st. *hom. super*, 67₃₆ *uirtutes a* st. *-tem et*, 76₅ *oblitus* st. *locutus*, 77₁₇ *peccatores* st. *peccare ei*, 40 *sine aqua in terra* st. *in terra sine aqua*, 78₄ *sunt* st. *sumus* und *substantia* st. *subsannatio*, 79₁₈ *faciat* st. *fiat*, 85₁₀ *faciens* st. *f. mirabilia*, 87₂ *saluasti me* st. *salutis meae*, 88₁₇² *exultabuntur* st. *exalt.*, 89₄ *externus* st. *hesternus* (ebenso *La^Q* *externa* st. *hesterna*), 93₁¹ zweimal geschrieben st. 1^{1. 3}, 102₁₉ *parebit* st. *parauit*, 105₄ *bono placito populo tuo* st. *beneplacito populi tui*, 114₇ *animam tuam* st. *anima mea*, 118₁₂₀ *conflige* st. *confige*, 121₅ *tronum* st. *domum*, 132₃ *quoniam mihi* st. *qu. ibi*, 139₉ *peccati* st. *-tori*, 142₆ *sitiui* st. *tibi*, 144₁₆ *omnem animam* st. *-ne -mal*, 146₈ *pesat* (so!) st. *parat*.

9. Der Text von *La^R* stimmt, wie schon Blanchinus und Vallarsi erkannt haben (S.-St. 2, § 15₆), sehr oft¹⁾ mit demjenigen überein, welchen Augustin seiner großen Erklärung der Psalmen,

¹⁾ Genauerer hierüber s. unten S. 46f.

den „Enarrationes in Psalmos“ (Mauriner-Ausg. Bd. IV), zugrunde gelegt hat. Wie eng beide verwandt sind, zeigen z. B. folgende La^R und Aug gemeinsame Übersetzungen: 37⁵ υπερηραν την κεφαλην μου *sustulerunt caput meum* (La^G und andere Lateiner ebenso unverständlich *superposuerunt c. m.*, erst Psalt. Gall. *supergressae sunt c. m.*); 52⁷ εν τω επιστρεψαι κυριον *in auertendo dominus* (Aug *deus*), wo *dominus* bzw. *deus* das Subjekt des Gerundiums *auertendo* ist; 54⁴ *adumbrabant* für ενεκοτου, wobei der Übersetzer an ενεσκοτου gedacht haben wird; 80⁴ *tuba canite (in) initio mensis tubae* für σαλπισατε εν νεομηνια σαλπιγγι, wo der instrumentale Dativ σαλπιγγι sonderbarerweise durch den Dativ wiedergegeben ist; 117¹³ *tamquam cumulus arenae* für ωσθεις, was der Übersetzer in zwei Worte ως θεις „wie ein Sandhügel“ zerlegte; 117²⁵ *bene prospera iter uero* für ευοδωσον δη; 131¹¹ *non penitebit eum* für ου μη αδετησει αυτην; 138¹⁶ *errabunt* für πλασθησονται, das mit *πλανηθησονται* verwechselt sein wird. Sogar in dem innerlat. Schreibfehler *potentissimae* statt *-me* 44⁶ stimmen La^R und Aug überein; denn daß Aug nicht *potentissime* = δυνατε als Anrede an den König gelesen hat, sondern *-mae* als Aussage über die Pfeile des Königs (*sagittae tuae acutae potentissimae*), geht aus seiner Auslegung, in der er ausruft: „O sagittam acutam potentissimam, qua accepta cecidit Saulus ut esset Paulus!“, aufs unzweideutigste hervor (dagegen haben in 44⁴ beide richtig *potentissime*).

Infolge dieser weitgehenden Übereinstimmung kann man La^R durch Aug kontrollieren und Schreibfehler in La^R nach Aug verbessern. An den vorhin angeführten Stellen, an denen La^R sich verschrieben oder einen Schreibfehler seiner Vorlage übernommen hat, bietet Aug durchweg das Richtige. Außerdem ist z. B. 72¹⁵ *cui conticui* nach Aug^{uar} in *cui concinui* = η συντεδηκα, 77⁴⁷ *muros eorum in ruina in moros eorum in pruina* = τας συκαμινους αυτων εν τη παχη, 143¹⁴ *ruina in eis in ruina sepis* = καταπτωμα φραγμου zu verbessern; vgl. auch den textkrit. Apparat zu 78¹⁰, wo La^G merkwürdigerweise denselben Fehler hat wie La^R.

10. Ganz rein ist allerdings der Text von La^R nicht. Es finden sich einige Fälle deutlicher Textmischung: 46⁴ *populos plebes*, 71²⁰ *hymni laudis*, 103¹⁸ *ericiis et leporibus*, 118⁸⁵ *ita sicut*¹⁾. Hiervon ist *ericiis et leporibus* zweifellos älter; es findet sich nicht

¹⁾ In der griech. Kolumne (R) finden sich folgende Mischlesarten: 38¹⁰ ει ο εποικιας, 138⁴ δολος αδικος.

nur in La^R, sondern auch bei Aug und in dem gleichfalls afrikanischen „Liber promissionum“ aus der Zeit bald nach Augustins Tode (S.-St. 2, S. 69. 90. Capelle S. 102). Dagegen kommen die übrigen Dubletten nur in La^R vor: 46⁴ Aug *plebes*, die übrigen La-Zeugen *populos*, La^R *populos plebes*; 71²⁰ Aug *hymni*, die übrigen *laudes* (auch wohl mit falscher Schreibung *laudis*), La^R *hymni laudis*; 118⁸⁵ Aug *sicut*, La^G *ita ut*, La^R *ita sicut*. Auch ist La^R, wie schon in S.-St. 2, S. 72 gezeigt, zuweilen vom Psalt. Gall. beeinflusst (vgl. Capelle S. 166). Aber im ganzen zeigt La^R doch nur außerordentlich geringe fremde Einflüsse.

11. Über den Text von La^R und Aug hat Capelle im VI. Kap. seines Werkes (S. 83—169) eingehend gehandelt. Durch Vergleichung charakteristischer Stellen mit anderen zweifellos afrikanischen Texten hat er endgültig nachgewiesen, daß dieser Text aus Afrika stammt. Von seinen absolut zwingenden Beweisstellen sei hier nur eine angeführt. 50⁷ ἐκίστησεν με η μητηρ μου übersetzen La^G *Ga concepit me mater mea*, das Psalt. Rom. und andere Lateiner *peperit me mater mea* (s. Sabatier), dagegen hat Cyp. (Testim. III 54) nach den besten Hss. *in utero aluit me mater mea* (so nach der Hs. B; dies gibt die griech. Wortstellung genau wieder) oder *aluit me in utero mater mea* (so nach der Hs. L), La^R und Aug (in der Auslegung des Psalms und an 4 anderen Stellen, s. Sabatier) *mater mea me in utero aluit*¹⁾, der „Liber promissionum“ *in utero me aluit mater mea*, auch noch Fulgentius von Ruspe in einer Schrift vom Jahre 523 *mater mea in utero me aluit*²⁾. Diese eigenartige Übersetzung kommt, soviel wir wissen, sonst nirgends vor; sie findet sich nur in den erwähnten afrikanischen Dokumenten von der Mitte des III. Jahrh. bis ins VI. Jahrh. Es handelt sich also hier wie in vielen ähnlichen Fällen um spezifisch afrikanische Lesarten, und auch La^R stammt zweifellos aus Afrika.

Aber wir müssen, wie Capelle eingehend gezeigt hat, noch genauer scheiden zwischen den verschiedenen afrikanischen Texten. Obwohl der Text von La^R und Aug in seiner Grundlage mit den alafrikanischen Texten Tertullians und Cyprians übereinstimmt, weicht er doch in manchen Punkten von jenen ab. Auch hierfür ein charakteristisches Beispiel. Der Anfang

¹⁾ Genau so die nach einem anderen afrikanischen Texttypus korrigierte Cyp.-Hs. V, vgl. Capelle S. 35.

²⁾ Capelle S. 96. 175. Alles auch schon bei Sabatier z. St.

von Ps. 2 wird von Tertullian 5mal, von Cyprian 2mal zitiert, und beide haben für *εφρουσαν* stets *tumultuatae sunt*¹⁾; Augustin dagegen, der die Stelle 17mal wörtlich anführt oder in Anspielungen benutzt (Lag. Probe S. 7), setzt stets die gewöhnliche Lesart *fremuerunt* voraus, und diese Lesart findet sich auch in La^R. Der alte Text muß also, vermutlich in der ersten Hälfte des IV. Jahrh.²⁾, revidiert worden sein, und diesen revidierten Text bieten Aug und La^R.

12. Der Text von La^R ist später wie der von R, wenn auch in weit geringerem Umfange, nach *L* korrigiert worden, z. B. ist hinzugefügt 9₃₃ *tuorum*³⁾, 30₅ *domine*, 72₁₈ *mala*, vgl. S.-St. 2, § 161. Von solchen Korrekturen werden aber im textkrit. Apparat nur wenige nach den in Abs. 6 angegebenen Grundsätzen angeführt.

13. Die andere von mir verglichene altlat. Hs., der Psalter von St.-Germain-des-Prés, stammt nach der Überlieferung (Sabatier II. S. 1) aus dem Nachlasse des Germanus, des 576 verstorbenen Bischofs von Paris, der bei den merowingischen Herrschern in hohem Ansehen stand. Für die Glaubwürdigkeit dieser Überlieferung könnte man manches anführen: La^G ist eine Prachthandschrift; der Text ist silbern, die Überschriften, *nomina sacra*. *διαψαλμα* u. dgl. golden⁴⁾ auf purpurviolett gefärbtem Grunde

¹⁾ So schon richtig Sabatier nach den alten Ausgaben. Hartel hat in seiner Ausgabe Cyprians fälschlich die Uulg-Lesart *fremuerunt* in den Text aufgenommen. — Für *tumultuatae sunt* denkt Capelle S. 7 Anm. 2 an eine andere griech. Vorlage (*εφρουθησαν*); das ist aber nicht nötig.

²⁾ So sagt Capelle S. 117. Etwas anders heißt es von S. 119 an: „la revision anonyme de 350“; vgl. S. 187. — Neuerdings hat De Bruyne Zeitschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), S. 9, ohne näher darauf einzugehen, geäußert: „Je crois qu'Augustin lui-même a fait cette revision vers l'an 400“. Ich ziehe aber Capelles Ansetzung der von De Bruyne vor. Augustin hat sich allerdings nach seiner eigenen Aussage (s. unten S. 49) mit Verbesserung der lat. Übersetzung des Psalters beschäftigt; aber wenn die Übersetzungsform, welche La^R bietet, von Augustin selbst stammte, so wäre es psychologisch viel schwerer zu begreifen, daß er später von ihr mehr oder weniger zu der Form des Psalterium Gallicanum übergegangen ist (s. unten Abs. 19), als wenn er den La^R-Typus in seiner Heimat schon vorgefunden hatte. Auch entspricht La^R nur mangelhaft dem, was Augustin selbst als sein Übersetzungs-Ideal ausspricht (unten S. 49).

³⁾ Ebenda ist auch *meus* = *μυ* *L* später hinzugefügt, aber *μυ* findet sich auch in R gegen La.

⁴⁾ Der Schreiber hat zuerst die in Silberschrift ausgeführte große Masse des Textes geschrieben und für die mit Goldschrift zu schreibenden Worte Platz

geschrieben; also war diese Hs. sicher für einen vornehmen Mann bestimmt. Sie stammt aus dem VI. Jahrh., also aus der Zeit des Germanus. In einem Verzeichnis vom Jahre 1269 wird sie unter den Reliquien des Klosters St.-Germain aufgeführt, und erst später ist sie „studiosorum gratia“ in die Klosterbibliothek überführt worden (Sabatier II, S. 1). Alles das würde sich ohne weiteres erklären, wenn man der Tradition folgend annähme, daß dieser Psalter dem berühmten Heiligen gehört hat und nach seinem Tode als kostbare Reliquie aufbewahrt worden ist. Zweifelhafte wird jedoch die Treue der Überlieferung, wenn man den bei Migne, Patrol. lat. 72, Kol. 77—80 abgedruckten Brief des Germanus an die Königin Brunichilde heranzieht. Denn in diesem Briefe zitiert Germanus (Kol. 80 B) Ps. 369 in folgender Fassung: *quoniam qui nequiter agunt, exterminabuntur; qui uero expectant dominum, ipsi haereditabunt terram*. La^G hat aber *inique st. nequiter, et qui st. qui uero, haereditatem possidebunt st. haereditabunt*.

Unter diesen Umständen läßt sich La^G nicht sicher lokalisieren. Es mag sein, daß die Hs. aus Gallien, speziell aus der Gegend von Paris stammt, wo sie später stets gewesen ist. Aber auch die aus Afrika stammende Hs. R ist schon seit langem in Verona. Mit völliger Sicherheit läßt sich also nichts weiter sagen, als daß La^G, da alle spezifisch afrikanischen Züge fehlen, nicht aus Afrika stammt.

14. Damit ist natürlich nicht gesagt, daß diese Hs. nicht vieles mit La^R gemein hat, so daß man beide unter derselben Sigel „La“ zusammenfassen kann. Nur drei La^R und La^G gemeinsame falsche Übersetzungen, welche sich auch in den übrigen alt-lat. Texten finden und erst im Psalt. Gall. (§ 6_a) verbessert sind, seien hier angeführt:

264 επισκεπτεσθαι τον ναον *protegi templum* La^G, *protegi a templo* La^R, *protegar templum* Aug., *protegar a templo* Psalt. Rom.; *uisitem templum* Psalt. Gall. (bei den letzten drei Lesarten ist aus dem Vorhergehenden *ut* zu ergänzen). In alter Zeit

gelassen, aber bei der Nachtragung derselben die innerhalb des Textes für *ams* und *ds* gelassenen Zwischenräume oft übersehen und unausgefüllt gelassen. An solchen Stellen ist das Fehlen von *dominus* und *deus* in der Hs. natürlich nicht notiert. — Aus Versehen hat der Schreiber den ersten Teil der Überschrift von Ps. 95 (οτε — αιχμ.) silbern geschrieben und als Stichos zum vorhergehenden Psalm gezogen.

ist das Medium επισκεπτεσθαι so übersetzt, als ob es Passiv wäre; infolgedessen konnte man mit dem Objekts-Akkusativ τον ναον nichts anfangen und übersetzte ihn mechanisch mit *templum*, was im Lat. auch als Nominativ aufgefaßt werden konnte, oder emendierte *templum* in *a templo*.

- 526 ανθρωπαρεσκων *hominum placentium sibi* La^R, *hominum sibi placentium* La^G und andere Altlateiner; *eorum qui hominibus placent* Psalt. Gall., ähnlich aber auch Aug *hominibus placentium* und Cyp. in einem zweimal vorkommenden, unvollständigen Zitat *qui hominibus placent*.

- 1365 επιησθει *obliuiscatur me* La (auch Aug); *obliuioni detur* Psalt. Gall. Hier ist, umgekehrt wie an der ersten Stelle, επιησθει so übersetzt, als ob es Medium wäre, und *me* ergänzt, was R dann auch ins Griech. überträgt; mit M wird La nur zufällig zusammentreffen.

Auch dieselben vulgären Formen kommen in La^R und La^G zuweilen an derselben Stelle vor: 38 *conterui*, 94 36²² *periem*, 71¹⁶ *floriam*, vgl. Rönsch S. 287. 293. 284. Ebenso dieselben vulgären Konstruktionen, z. B. 35 *uocem meam clamau*. Aber das kann auch ein zufälliges Zusammentreffen sein; denn derartige Formen und Konstruktionen kommen häufiger in nur einer der beiden Hss. vor, besonders werden Akkusativ und Ablativ oft verwechselt.

Dagegen ist noch als bedeutsam hervorzuheben die gewiß alte, weil schon dem Hieronymus bekannte, nur in La^G, nicht in La^R vorkommende Übersetzung von βαρεω 449 und βαρεω 474 durch *grauibus*, welche Hieronymus richtig aus irrümlicher Ableitung des Wortes von βαρύς statt von βάρις erklärt, vgl. S.-St. 2, § 295¹⁾. Es kann also keinem Zweifel unterliegen, daß auch die Grundlage von La^G aus alter Zeit stammt; vgl. auch die alte La^G-Lesart 45 *dicite* unten in Abs. 18.

15. Wie La^R, ja noch mehr als La^R hat La^G viele Schreibfehler, z. B. 59 *in me* st. *me in*, 913 *moratus* st. *memoratus*, 212 *labiorum* st. *delictorum*, 20 *memor eris* st. *ne moreris*, 21 *animam* st. *a. meam*, 2612 *manus* st. *animas*, 3110 *operantes* st. *sper.*, 3415³ *et* st. *nec*, 4317 *exsultationis* st. *exprobrantis*, 493 *silebitur* st. *-bit*, 559 *uita mea nunciabit tibi* st. *uitam meam -ani tibi*, 5710 *riuus* st. *ramnus* o. ä., 5910 10710 *aula* st. *olla*, 6514 *dixerunt* st. *distinx.*, 6815 *in-*

¹⁾ Aus *grauibus* oder *grabibus*, wie La^G in 474 schreibt, ist im Psalt. Rom. und anderen *gradibus* geworden, vgl. die textkrit. Anm. zu Ps. 4714.

teream st. *inhaeream*, 70¹⁰ *consilium sunt* st. *c. fecerunt*, 71¹³ *parcet parcet pauperi* st. *parcet pauperi et inopi*, 73²⁰ *obscuritate* st. *obscurati*(?), 76¹³ *obsecrationibus* st. *obseruat.*, 79¹⁷ *effusa* st. *effossa*, 81⁵ *enim quae* st. *neque*, 82⁶ *tuum* zu *testamentum* hinzugefügt, 89² 138^{5.16} Formen von *firmare* st. *formare* (ebenso andere Lateiner in 89² 138¹⁶), 91⁸ *exuruntur* st. *exoriuntur* (so Aug), 92⁴ *eclesiis* st. *excelsis*, 101¹⁰ *felle* st. *fletu*, 106²⁶ *animalia* st. *anima*, 32 *caelestia* st. *ecclesia*, 107⁷ *de dextera* st. *dextera*, 117⁵ *dilatione* st. *dilatatione*, 134¹⁷ *dominus* st. *spiritus*, 137² *constabor* st. *confitebor*, 138² *passionem* st. *sessionem* (es folgt *resurrectionem*, vgl. Augustin z. St.: „si ex persona capitis nostri accipis, sic intellege: . . . passionem meam et resurrectionem meam“), 15 *ad ea* st. *a te*, 139¹³ *in ipsos* st. *inopis*, 14 *et* st. *at*, 140⁵ *et misericordiae* st. *in-dia et*, 143¹³ *promontoria* st. *promptuaria*. Auch springt La^G in 77⁶³ vom ersten auf das zweite *eorum* über, so daß herauskommt *iuuenes eorum non sunt lamentatae*, und hat in 92⁴ ganz sinnlos *altitudinis iucunditas* für *θαυμαστοι οι μετewρισμοι*.

Einige andere Schreibfehler hat La^G mit La^R gemein, s. z. B. die textkrit. Anmerkungen zu 28⁹ 33²³ 77³⁴ 78¹⁰ und unten S. 50 (Ps. 24²²).

Wohl kein Schreibfehler, sondern eine ungewöhnliche Form in La^G ist 54²⁴ *exdimidiabuntur* st. *dimidiabunt*. Überhaupt findet sich in La^G manches, was man nicht wohl als Schreibfehler bezeichnen kann, was aber sonst gar nicht oder nur vereinzelt vorkommt. Wieviel davon auf den Übersetzer selbst und wieviel auf die Abschreiber zurückgeht, läßt sich nicht entscheiden. Notiert habe ich solche Sonderlesarten von La^G gewöhnlich nicht.

16. Besonders merkwürdig sind die vielen Dubletten, die sich in La^G finden, wie z. B. 30¹⁶ *libera me eripe me* = *ρυσαι με*, 38¹³ *apud te in terram* = *παρα σοι + εν τη γη*, 67³⁴ *ecce dabit uocem suam uocem uirtutis audiam uocem eius uocem uirtutis* = *ιδου δωσει τη(ν) φωνη(ν) αυτου φωνην δυναμews*, 113² *israel potestas eius israel regnauit in ea* = *ισραηλ εξουσια αυτου*, 122⁴ *opprobrium abundantibus maledictum eis qui abundant* = *το ονειδος τοις ευθηνουσιν*, vgl. ferner den textkrit. Apparat zu 48¹⁵ 62¹² 63⁹ 88^{35.39} und vielen anderen Stellen, auch S.-St. 2, S. 90. La^G ist also kein einheitlicher Text, und das häufige Zusammengehen von La^G mit dem Psalt. Gall. wird oft aus Beeinflussung durch das Psalt. Gall. zu erklären sein, wenn es natürlich auch möglich ist, daß es sich manchmal daraus

erklärt, daß der europäische Text, welchen Hieronymus bei der Bearbeitung des Psalt. Gall. (§ 63.4) zugrunde legte, diesem schon von Haus aus ähnlicher war als der afrikanische Text La^R.

17. Die altlat. Übersetzungen geben ihre griech. Vorlage durchweg sehr wörtlich wieder (vgl. § 26). Dabei scheuen sie vor der vulgärsten und unbeholfensten Ausdrucksweise nicht zurück und übersetzen auch zuweilen falsch. Hier nur einige Beispiele allzu wörtlicher oder falscher Übersetzungen. Beide La-Texte haben 18:2 *in custodiendo illa* (oder *ea*) = εν τω φυλασσειν αυτα, 39:10 *boni nuntiant* = ευηγγελισαμην, 64:11 *generationes* = γενεματα. 93:15 *qui habent* (oder *tenent*) *eam* = εχομενοι αυτης. Nur La^R hat 31:5 *a clamando me* = απο του κραζειν με, 118:39 *circumaufer* = περιελε. 122: *perisitus* = διεξοδους (vgl. *pereire* Rönsch S. 212), 123:5 *quae est sine substantia* = ανυποστατον, 140:9 *ab scandalis quae operantur* andere Lateiner *ab scand. operantibus*) = απο σκανδαλων των εργαζομενων των εργ. ist als nebengeordnet statt als untergeordnet gefaßt: über den Artikel vgl. die Anm. zu Ps. 21:14), 147:4 *usque in uelocitate* = εως ταχους, vgl. auch Abs. 9. Nur La^G hat 42:1 *iustitiam* = δικην. 59:11 107:11 *circumstantiae* = περιοχης, 65:4 *omnis terra adoret* = πασα η γη προσκυνησασωσαν, 80:8 *in aquae contradictione* = επι υδατος αντιλογιας (υδ. ist als von αντιλ. abhängig gefaßt), 105:44 *in eo cum exaudiret* = εν τω αυτον εισακουσαι.

Das Streben nach wörtlicher Übersetzung hat auch zur Folge, daß die Übersetzer in manchen Fällen dasselbe Wort der Vorlage regelmäßig durch dasselbe Wort ihrer Sprache wiedergeben. Das gilt nicht nur für La, sondern auch für die übrigen Übersetzungen, wenn auch im einzelnen in verschiedenem Umfange. Als Beispiel dafür seien hier die Übersetzungen der Ausdrücke für „Wort“ besprochen.

Im Psalter kommen für „Wort“ einerseits das gewöhnliche דָּבָר, andererseits die mehr poetischen אִמְרָה und אִמְרָהּ vor. Jenes gibt Θ regelmäßig durch *λογος*, diese beiden durch *λογιον* wieder (Mitt. d. S.-U. 1. S. 241 Anm. 1). Die einzigen Ausnahmen im Psalter sind 118:154 *λογος* = אִמְרָה und 169 *λογιον* = דָּבָר¹⁾.

Die Unterscheidung der Synonyma setzt sich nun bei La^G

¹⁾ In 118:25. 41. 65. 107 147:8, wo die Überlieferung schwankt (s. den textkrit. Apparat), habe ich den Text entsprechend der festgestellten Praxis hergestellt. Nur in 118:154. 169 wagte ich nicht, gegen die weit überwiegende Mehrheit oder völlige Einstimmigkeit der Überlieferung zu entscheiden.

und Ga fort: beide geben durchweg *λογος* durch *uerbum* oder *sermo* (letzteres fast nur im Plural), *λογιον* durch *eloquium* wieder¹⁾. Nicht ganz so konsequent ist La^R; wenigstens in Ps. 118, wo *λογος* und *λογιον* am häufigsten vorkommen, hat La^R auch für *λογιον* oft *uerbum*²⁾. Umso sicherer ist, daß, wo La^R *eloquium* bietet, dies auf *λογιον* zurückgeht; daher habe ich kein Bedenken getragen, in 118⁴¹ auch La^R als Zeugen für *λογιον* anzuführen.

Ebenso gibt Sy *λογος* und *λογιον* verschieden wieder (מלחא und מאמר). Über die noch weiter gehende Unterscheidung bei Aquila, der מר durch *λογος*, מרר durch *λογιον*, דבר durch *ρημα* wiedergibt, s. Mitt. d. S.-U. 1, S. 240f.

18. Mit La^R und Aug waren wir in der Zeit um 400 n. Chr. Aber, wie schon in Abs. 11 bemerkt, können wir durch die Zitate bei Tertullian und Cyprian wenigstens für einige Stellen um noch zwei Jahrhunderte höher hinaufkommen. Ihr Text, in der Grundlage einheitlich, wenn auch in Einzelheiten verschieden, ist das Älteste, was wir auf lat. Boden erreichen können. Schon deshalb ist es nötig, sie mit heranzuziehen.

Tertullian und Cyprian sind eingehend behandelt von Capelle in den beiden ersten Kapiteln seines „Texte du psautier latin en Afrique“. Im ersten „Supplément“ desselben Werkes (S. 200—207) sind die Schlüsse auf den zugrunde liegenden griech. Text gezogen. Es zeigt sich, daß dieser in einigen Fällen besser war als der sonst überlieferte. Wenn ich in S.-St. 2, § 59, festgestellt hatte, daß La in 48 30¹⁶ richtig *καιρου* bzw. *καιροι* = *ἰπ* gegen die übrige *Ḡ*-Überlieferung erhalten hat, so wiederholt sich hier dieselbe Erscheinung bei Tert. und Cyp.: beide haben einzelne Lesarten, welche *ἰπ* näher stehen als die gewöhnlichen LXX-Lesarten und diesen vorzuziehen sind, weil diese leicht aus ihnen entstanden sein können. Besonders klar liegt die Sache in 45. Hier hat der gewöhnliche Text α λεγετε, aber bei Cyp. und auch in La^G fehlt α, und sie übersetzen λεγετε nicht durch

¹⁾ Vgl. Augustins Bemerkung zu Ps. 118⁵⁰, wo er wie La^R gegen jene Regel *uerbum* für *λογιον* hat: „quod expressius interpretati sunt, qui non *uerbum*, sed *eloquium* posuerunt; Graecus enim *λογιον* habet, quod est *eloquium*, non *λογος*, quod est *uerbum*“ (ed. Maur. IV 1314 F).

²⁾ Außerhalb dieses Psalms hat auch La^R regelmäßig *eloquium* für *λογιον* (117 17⁵¹ 18¹⁵ 104¹⁹ [hier *eloquium* = *λογιον* und *uerbum* = *λογος* nebeneinander] 106¹¹), nur 147⁴ *uerbum* für *λογιον*; in 147⁸, wo La^R ebenfalls *uerbum* für R *λογιον* hat, schwankt die griech. Überlieferung.

den Indikativ, sondern durch den Imperativ *dicite* genau entsprechend dem hebr. דִּבְרִיתֶם. Im Griech. liegt der Unterschied nur in einem einzigen Buchstaben. dagegen sind „was ihr sagt“ und „saget!“ sowohl im Hebr. als im Lat. ganz verschieden. Folglich konnte die Variante im Griech. viel leichter entstehen als im Hebr. und Lat., und die mit **M** übereinstimmende Lesart λεγετε ist die ursprüngliche.

19. Von den späteren lat. Kirchenvätern ist nur Augustin herangezogen.

Augustin hat in seiner früheren Zeit, wo seine meisten Psalmen-Auslegungen entstanden sind, einen Text zugrunde gelegt, welcher dem von La^R sehr ähnlich ist. Daher stimmen in dieser Zeit La^R und Aug sehr oft überein, wenn sie auch in manchen Einzelheiten voneinander abweichen und Aug schon damals zuweilen mit dem Psalt. Gall. (§ 64.5) gegen La^R zusammengeht. Sehr viel größer aber wird, wie Capelle S. 143—158 zeigt, die Ähnlichkeit mit dem Psalt. Gall. in den letzten sechzehn Psalmen, welche Augustin vom Jahre 415 an ausgelegt hat (Ps. 67. 71. 77. 78. 81. 82. 87. 89. 104—108. 118. 135. 150), wenn auch die Stärke der Übereinstimmung sehr verschieden ist und von einzelnen Berührungen, wie sie schon früher vorkommen, bis zur Aufnahme vieler charakteristischer Lesarten aus dem Psalt. Gall. geht. Auch wird jetzt zur häufig geübten Praxis, was Augustin früher (Capelle S. 135. 140f.) nur selten getan hatte, daß er verschiedene Übersetzungen einander gegenüberstellt und gegeneinander abwägt, und zwar meistens La^R und Psalt. Gall., hie und da auch andere Texte, wie er z. B. in 105³⁹ 118^{60. 121} zu einzelnen Wörtern fünf, bzw. vier verschiedene Übersetzungen anführt, die er in den Hss. gefunden hat (Capelle S. 153. 158). Auch führt er in 67¹³ 89¹⁷ 105⁷ geradezu Asterisken aus dem Psalt. Gall. an, vgl. die Anmerkungen zu diesen Stellen.

Besonders schön läßt sich der Textwechsel beobachten bei Ps. 118. Augustin hat, wie er selbst in einem besonderen Vorwort zu Ps. 118 sagt, sich mehrmals an die Auslegung dieses längsten und von der alten Kirche aufs höchste geschätzten Psalms gemacht, aber immer damit abgebrochen, weil er sich der Aufgabe nicht gewachsen fühlte. Schließlich aber gab er doch den oft wiederholten Bitten seiner Freunde nach und fügte auch die Auslegung dieses Psalms in 32 sermones zu dem sonst schon

ganz fertigen Psalmenkommentar hinzu. Dabei hat er offenbar seine alten Ausarbeitungen verwertet, dieselben vermutlich ergänzt¹⁾ und vielleicht auch sonst umgearbeitet, aber doch in ihrer Grundlage beibehalten. Denn während der Text der letzten 25 sermones besonders stark mit Lesarten des Psalt. Gall. durchsetzt ist, stimmt, wie Capelle S. 156—158 treffend beobachtet hat, der Text der ersten sieben im wesentlichen mit La^R überein, und der Übergang ist so plötzlich und unausgeglichen, daß Ps. 118¹⁹ am Schluß des siebten sermo mit der La^R-Lesart *inquilinus* = παροικος und der Variante *incola* aus dem Psalt. Gall. angeführt wird, dagegen am Anfang des achten umgekehrt mit der Lesart *incola* und der Variante *inquilinus*. Also gehört der siebte sermo, mindestens in seiner Grundlage, noch der alten Zeit an, wo Augustin einen La^R-artigen Text benutzte; mit dem achten dagegen beginnt der Teil des Werkes, welchen er später unter Benutzung eines dem Psalt. Gall. stark angeglichenen Textes ganz neu ausgearbeitet hat.

Ein ähnlicher Unterschied, wie zwischen den zuletzt ausgelegten und den übrigen Psalmen, ist bei den zweimal ausgelegten Psalmen 18. 21. 25. 26. 29—32 zu beobachten. Die jeweils an zweiter Stelle stehenden langen Auslegungen, welche durchweg später entstanden sind als die an erster Stelle stehenden kurzen, stimmen manchmal mit dem Psalt. Gall. gegen La^R überein (Capelle S. 136f.); doch kommt es auch vor, daß nicht die lange, sondern gerade die kurze Auslegung mit dem Psalt. Gall. zusammengeht, z. B. in 30⁹. Auch hier legt Augustin nicht etwa das Psalt. Gall. selbst zugrunde, sondern mischt eine größere oder kleinere Zahl einzelner Lesarten desselben einem La^R-ähnlichen Texte bei und behält aus letzterem sogar einen so ausgesprochenen Vulgarismus wie 30¹³ *oblitus sum* „ich bin vergessen worden“ bei²⁾.

Augustin hat also, besonders in seiner späteren Zeit, sich nicht gegen den offenbar immer stärker werdenden Einfluß

¹⁾ Spätere Ergänzungen können z. B. die Besprechungen verschiedener Lesarten sein, welche sich auch in den ersten sieben sermones finden (118⁴. s. 15. 19).

²⁾ So nur La^R und Augustin in beiden Auslegungen (enarr. I. III); vgl. Rönsch S. 388. Augustin erklärt *oblitus sum* in der ersten Auslegung mit „obliti sunt me“, in der zweiten mit „in obliuionem ueni, obliti sunt me“. Er behält also den Vulgarismus zwar im Bibeltexte, den er in der altüberlieferten Fassung gibt, bei, beseitigt ihn aber in der Auslegung.

des Psalt. Gall. verschlossen, ist allerdings auch nicht gleich ganz zum Psalt. Gall. übergegangen, sondern hat unter der Einwirkung des die Gemüter bewegenden Textproblems an manchen Stellen die verschiedenen ihm erreichbaren Psaltertexte miteinander verglichen¹⁾ und dabei gefunden, daß der neue Psalter des Hieronymus dem griech. Original öfters besser entspreche als der alte Text seiner Heimat. Diese Erkenntnis hat er dann auch praktisch ausgewertet, indem er die neuen Lesarten, wenn sie ihm besser schienen als die alten, diesen vorgezogen hat. — Übrigens läßt sich noch beobachten, wie der neue Text in Augustins Umgebung Fortschritte macht. Zuerst sind es nur einige Hss. („nonnulli“, „aliqui“), welche die als Varianten angeführten neuen Lesarten bieten (Ps. 67^{16. 19. 20. 23. 34} 77^{31. 46. 69}: Capelle S. 145 bis 147, und wo Augustin genauere Angaben macht, haben die alten Lesarten noch die Majorität für sich, z. B. findet sich in 51² die alte Lesart *Abimelech* in den Hss. „magis“ als die neue *Achimelech*, und in 104²⁸ kann Aug. „uix duos codices reperire“, welche mit dem Psalt. Gall. die Negation vor *exacerbauerunt* hinzufügen. Als jedoch Aug. das letzte Stück, die Erklärung von Ps. 118. zu Ende führt, da hat nach seiner Angabe die alte Lesart zwar noch in zwei Fällen die Majorität für sich: 103 „nonnulli codices non habent *fauum* [= Ga], sed plures habent [= La]“; 109 „nonnulli codices habent *in manibus meis* [= Ga], sed plures *in tuis* [= La]“. Aber in vier anderen Fällen ist das Verhältnis schon umgekehrt: 26 „nonnulli codices habent *uias tuas* [= La], sed plures et maxime graeci *uias meas* [= Ga]; 59 „plures codices non habent *quia cogitauit*, sicut in quibusdam legitur [= La], sed tantummodo *cogitauit* [= Ga]“; 126 „domino: id enim plures codices habent [= Ga], non ut quidam *domine* [= La^R]“; 147 „plures codices non habent *intempesta nocte* [= La^R], sed *inmaturitate* [= Ga]“. Auch stellt Augustin nunmehr selbst in 26. 59. 126 die neuen Lesarten voran.

Wir sehen also: Augustin hat sich um den Text des lat. Psalters bemüht und ihn nach Kräften zu bessern gesucht. Von diesen seinen textkritischen Studien spricht er selbst im

¹⁾ Um jedes Mißverständnis auszuschließen, sei ausdrücklich bemerkt, daß Augustin nicht etwa ganze Hss. kollationiert, sondern nur einzelne Stellen in ihnen nachgeschlagen hat. Vergleiche Augustins eigene Einschränkung „si legentes mouerint“ in dem bald anzuführenden Briefe an Audax.

Briefe an Audax (epist. 261_s): „Codicum latinorum nonnullas mendositates ex graecis exemplaribus emendauimus. Unde fortassis fecerimus aliquid commodius, quam erat, non tamen tale, quale esse debebat. Nam etiam nunc, quae forte nos tunc prae-terierunt, si legentes mouerint, collatis codicibus emendamus“. Sein Ideal war es, den griech. Text so wörtlich wie möglich wiederzugeben; das zeigt sich z. B. in 118₁₁₉, wo er sagt: „*praeuaricatores* [= La] uel potius *praeuaricantes* [= Ga]; Graecus enim παραβαινοντας ait, non παραβας“, und in 71_s, wo er συμπαρμενει τω ηλιω am liebsten mit *compermanebit soli* übersetzte, wenn es dies Verbum im Lateinischen gäbe.

Dieselben Studien haben Augustin auch veranlaßt, zu seiner alten Auslegung von Ps. 16 nachträglich noch einen Zusatz hinzuzufügen. Er hatte seiner Erklärung von 16₁₄ die einzige ihm anfangs bekannte Lesart *porcina*, die sich auch in La^R findet, zugrunde gelegt. Aber um 410 n. Chr. erwähnte Paulinus von Nola, der bei ihm wegen verschiedener Bibelstellen anfragte, unter anderem, daß, wie er höre, in einigen Hss. *filiis* statt *porcina* stehen solle. Hierauf antwortete Augustin, daß diese Lesart (sie gehört dem Psalt. Gall. an) zwar „dunkler“ sei, aber „*electioni sententiae*“ besser zu entsprechen scheine (S.-St. 2, S. 82f.). Infolgedessen machte Aug. dann auch zu seiner Auslegung von Ps. 16 einen Zusatz, der sich schon durch seine Stellung am Schlusse des Psalms als Nachtrag verrät, und erklärte darin die doppelte latein. Übersetzung *porcina* und *filiis* aus der Doppeldeutigkeit des griech. Wortes, das ὁ(ε)ίων oder υἱὼν gelesen werden kann¹⁾.

20. Da Aug. keinen einheitlichen Text hat, konnte ich ihm keinen festen Platz im textkrit. Apparat anweisen, sondern habe ihn jedesmal zu denjenigen abendländ. Hss. hinzugefügt, mit denen er zusammengeht. Doch schien es mir überflüssig, ihn stets aus-

¹⁾ Der charakteristischerweise mit dem nichtssagenden Flickwort *sane* beginnende Zusatz lautet so: „*Sane in illo uersu, ubi dictum est saturati sunt porcina*, nonnulla exemplaria *saturati sunt filiis* habent. Ex ambiguo enim Graeco interpretatio duplex euenit. *Filios* autem opera intellegimus, et sicut bona opera bonos filios, ita malos mala“ (Aug. IV 73 D/E). Er gibt hier also eine kurze Erklärung der neuen Lesart, wie er früher die alte kurz erklärt hatte: „*saturati sunt immunditia, conculcantes margaritas sermonum dei*“ (ibid. 73 C). — Die andere im Briefe an Paulinus besprochene Variante aus demselben Verse *perdens* und *a paucis* (S.-St. 2, S. 79) hat Aug. nicht in seinen Psalmenkommentar aufgenommen.

drücklich zu nennen. Wo die beiden La-Hss. übereinstimmen und Augustin, der ja hauptsächlich La-Text hat, mit ihnen zusammengeht, füge ich zu La (oder Rⁿ) nicht noch Aug hinzu. Es ist also überall, wo Aug nicht genannt wird, anzunehmen, daß er mit La (oder Rⁿ) übereinstimmt. Nur bei den Überschriften der Psalmen ist dieser Schluß nicht immer zulässig; denn obwohl Aug. auch die Überschriften auszulegen pflegt, läßt er sie doch in Ps. 36. 39. 42. 48. 49. 63. 66. 69. 75. 78. 86. 90. 97. 98. 100. 102. 103. 108. 122. 127—130. 132. 133. 136. 138. 140. 145. 146 und in der ersten, aber nicht in der zweiten Auslegung von Ps. 32 fort, wobei er in Ps. 78 ausdrücklich sagt: „In titulo Psalmi huius tam breui et simplici immorandum esse non puto“. Ferner erwähnt er das bei Ps. 105. 106 ausführlich besprochene ἀλληλουια der Überschriften sonst noch bei Ps. 104. 110. 113. 115. 117. 148, aber nicht bei den übrigen Psalmen, die es haben (111. 112. 114. 116. 118. 134. 135. 145—147. 149. 150). Im eigentlichen Texte der Psalmen überschlägt Aug. 68³⁶ (kommt aber sonst bei ihm vor, s. Sabatier) 80⁴ 125⁶ 134¹², ordnet in 134¹⁶ f. die Gliedmaßen der Götter anders (Augen, Ohren, Nase, Mund, Hände, Füße; aber in der Parallelstelle 113¹³⁻¹⁵ hat Aug. die gewöhnliche Reihenfolge) und läßt 134¹⁵ 2 17² nebst dem letzten Stichos des Zusatzes fort. Auch bespricht er bei dem mit Teilen von Ps. 56 und 59 identischen Ps. 107 nur die Abweichungen von jenen Psalmen.

Zweifellos falsche Lesarten der Mauriner-Ausgabe habe ich stillschweigend übergangen, so z. B. die Hinzufügung von *tuos* 84 aus der Uulgata, was die Mauriner sonderbarerweise beibehalten haben, obwohl es nach ihrer eigenen Angabe in 11 Hss. fehlt und gleich darauf in der zweimaligen Wiederholung des Wortlauts (IV 41 F. 42D) in ihrem eigenen Texte nicht erscheint.

Wenn Augustin andere Lesarten erwähnt, wie das namentlich in seiner späteren Zeit öfter vorkommt (Abs. 19), führe ich diese als Aug^{uar} an.

Zum Schluß noch zwei interessante Einzelheiten:

In Ps. 24²² liefert Aug allein uns die ursprüngliche lat. Übersetzung *redime, deus, israel ex omnibus tribulationibus eius*¹⁾ = λυτρωσαι, ο θεος, τον ισραηλ εκ πασων των θλιψεων αυτου. In La aber, und zwar nicht nur in La^{RG}, sondern auch bei den übrigen La-

¹⁾ Daß Augustin hier La, nicht Ga zitiert, folgt aus *redime* und *eius*, denn Ga hat *libera* und *suis*.

Zeugen (s. Sabatier z. St. und Allgeier S. 68) ist, gewiß schon in sehr alter Zeit, die letzte Silbe von *redime* doppelt geschrieben und so der Satz *redime me, deus israel, ex (oder ab) omnibus tribulationibus (oder angustis) meis* entstanden.

Augustin zerlegt den 113. Psalm, in welchem die beiden hebr. Psalmen 114 und 115 zusammengefaßt sind, in zwei Psalmen und behandelt sie in zwei Predigten. Diese werden jetzt zwar als „erste“ und „zweite“ enarratio zu Ps. 113 bezeichnet, sind aber ursprünglich zweifellos Auslegungen verschiedener Psalmen gewesen; denn nachdem Aug. in der ersten 113₁₋₁₁ ausgelegt hat, beginnt er die zweite mit einem Rückblick auf 113_{9f.} und sagt, er wolle 113₁₂₋₂₆ so betrachten, als ob es mit 113₁₋₁₁ zusammengehörte („istum [psalmum, d. h. 113₁₂₋₂₆] ita consideremus, tamquam uterque unus sit, iste [12-26] scilicet et superior [1-11]“). In Augustins Psalter gehörten sie also nicht wirklich zusammen, sondern er wollte sie nur so betrachten, als ob sie zusammengehörten. Genau dieselbe Teilung von Ps. 113 in zwei Psalmen, die als 113 und 114 gezählt werden, hat Sa; auch fügen La⁶ und zwei andere Altlateiner (s. Sabatier) hinter 113₁₁ das mindestens einen gewissen Einschnitt anzeigende *diapsalma* hinzu. Die Übereinstimmung ist um so bemerkenswerter, als der hebr. Text hier zwar auch zwei Psalmen unterscheidet, aber nicht die ersten elf Verse zusammenfaßt wie Sa und Aug, sondern die ersten acht. Es muß also in den ersten Jahrhunderten außer der hebr. und der üblichen griech. Einteilung dieser Psalmen noch eine dritte Einteilung gegeben haben, die uns bei Augustin und im Sahid. erhalten ist. Unklar bleibt allerdings, wie man bei dieser dritten Einteilung wieder mit der Zählung der Psalmen ins reine gekommen ist; denn bei Aug haben wir jetzt einfach die gewöhnliche Zählung, und die sahid. Zählung kommt nur dadurch wieder in Ordnung, daß sie die Zahl 117 zweimal setzt.

21. Außer den in Abs. 7—20 besprochenen ganz kollationierten lat. Zeugen sind manchmal bei Lesarten, welche von jenen nur schwach oder gar nicht bezeugt sind, aber sonst auf lat. Boden vorkommen, andere lat. Zeugen angeführt, und zwar nicht nach eigener Kollation, sondern nach den Angaben bei Sabatier und Allgeier. Dabei ist vor allem das Psalt. Rom. (§ 6₃) berücksichtigt, und es wird auch manchmal nur „Psalt. Rom.“ zitiert, wenn sich die Lesart hauptsächlich in diesem findet. Ist

aber die Lesart auf lat. Boden weiter verbreitet, so wird, falls schon ein lat. Zeuge für sie angeführt ist, „alii Latini“, andernfalls „complures Latini“ gesagt, wobei regelmäßig anzunehmen ist, daß zu diesen „anderen“ das Psalt. Rom. gehört. Der Hauptzweck dieser Angaben ist, darauf hinzuweisen, daß die fragliche Lesart nicht etwa eine Sonderlesart oder ein Sonderfehler einer einzigen Hs., sondern auf lat. Boden weiter verbreitet ist.

§ 6.

Die Rezension des Origenes

(2005 1098 GaHi + Uulg).

1. Die Rezension des Origenes, der sogen. hexaplarische Septuagintatext, ist beim Psalter nicht, wie bei anderen Büchern, in der syr. Übersetzung des Paul von Tella enthalten. Denn diese Übersetzung stimmt, obwohl sie eine Reihe hexaplarischer Zeichen hat (S.-St. 2, § 26a. 4), mit dem, was wir aus zuverlässigen Quellen über den hexaplar. LXX-Text wissen, gar nicht überein (ebd. § 25): vielmehr steht sie dem auf Lukian zurückgehenden Vulgärtexte sehr nahe (ebd. S. 54) und wird daher auch erst im nächsten Paragraphen bei der Rezension Lukians behandelt werden.

Wirkliche Quellen für die Rezension des Origenes sind einerseits einige Fragmente griechischer Hex.-Hss., andererseits die lat. Übersetzung der LXX-Kolumne der Hex. durch Hieronymus und der Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela, welcher einzelne Stellen jener Übersetzung des Hieronymus behandelt.

2. Die Fragmente griechischer Hexapla-Hss., die ich in S.-St. 2, § 23 benutzen konnte, waren äußerst dürftig; es war ein kleines Cambridger Fragment („2005“) und eine Probe des von Giov. Mercati entdeckten Mailänder Palimpsests („1098“). Jetzt bin ich durch Mercatis Freundlichkeit in den Stand gesetzt, die Mailänder Fragmente vollständig zu benutzen. Allzu groß ist allerdings die Ausbeute bei dem relativ geringen Umfang der Fragmente auch jetzt noch nicht, doch bieten sie eine erwünschte Bereicherung unseres Wissens.

3. Die Hauptquelle für den hexaplarischen Text des Psalters ist die unter dem Namen „Psalterium Gallicanum“ bekannte lat. Übersetzung des Hieronymus.

Hieronymus hat im ganzen dreimal den Psalter bearbeitet. Die erste Bearbeitung soll nach der bisher allgemein geltenden

Ansicht in dem „Psalterium Romanum“ vorliegen, welches anfangs in einem großen Teile Italiens sowie in England und Deutschland gebraucht wurde, aber immer mehr aus dem Kultus verschwand und jetzt nur noch im Gottesdienste der römischen Peterskirche bei gewissen Gelegenheiten fortlebt. Auch ich habe früher geglaubt, das Psalt. Rom. sei die erste Psalterbearbeitung des Hieron. (S.-St. 2, § 24); da Hieron. in seiner zweiten Psalterbearbeitung, dem „Psalt. Gall.“, überall da, wo er vom hebr. und hexaplar. Texte abweicht, mit dem Psalt. Rom. übereinstimmt, konnte letzteres die erste Bearbeitung sein, von welcher er bei der zweiten Bearbeitung ausging, und aus welcher er einiges versehentlich beibehielt. Aber jetzt hat De Bruyne (*Revue Bénéd.* 1930, S. 101—126) überzeugend nachgewiesen, daß das Psalt. Rom. den von Hieron. befolgten Grundsätzen so widerspricht, daß es auf keinen Fall von ihm herkommen kann. Von der ersten Bearbeitung hat De Bruyne S. 114ff. gewisse Überbleibsel in den Zitaten der älteren Schriften des Hieron. nachzuweisen gesucht. Die erste Bearbeitung selbst aber ist verloren gegangen; vielleicht hat Hieron. selbst nach Vollendung seiner zweiten Bearbeitung dafür gesorgt, daß die erste, nunmehr überholte Bearbeitung nicht weiter verbreitet wurde.

Die zweite Psalterbearbeitung des Hieronymus liegt uns dagegen sicher in dem „Psalterium Gallicanum“ vor, einer Revision des altlat. Psalters nach dem hexaplar. Septuaginta-Texte. Nach der gewöhnlichen Anschauung soll dieser Psalter seinen Namen daher haben, daß er zuerst in Gallien in kirchlichen Gebrauch kam und sich von da aus weiter verbreitete, bis er den Sieg über alle sonstigen Textformen davontrug und in die offizielle Bibel der röm.-kathol. Kirche aufgenommen wurde. Nach De Bruyne (*Revue Bénéd.* 1929, S. 299) aber findet sich der Name zuerst in den aus St. Gallen und Reichenau stammenden großen Hss. des IX. Jahrh., welche diesen Psalter mit der Überschrift „Psalt. Gall.“ versehen, um ihn dadurch von den anderen, daneben stehenden Textformen zu unterscheiden; älter und besser aber ist der Name „Psalterium secundum Septuaginta“, welchen eine ähnliche Hs. des VIII. Jahrh. bietet, und noch besser wäre eine andere Bezeichnung, welche De Bruyne vorschlägt, weil wir verschiedene Formen der „Septuaginta“ kennen: „Le seul nom clair, qui exprime l'essence du texte est le psautier hexaplaire

(latin)“ (S. 300). Ich behalte jedoch im Anschluß an die übliche Praxis den Namen „Psalt. Gall.“ (abgekürzt „Ga“) bei, weil er für meine Zwecke am einfachsten und deutlichsten ist. Übrigens steht diese Textform ja auch in der Uulgata, welche also beim Psalter nicht wie sonst aus dem Urtext, sondern aus der Sept. geflossen ist.

Drittens übersetzte Hieronymus den Psalter auch noch ebenso wie das übrige A. T. direkt aus dem hebr. Urtexte. Diese Textform, das „Psalterium iuxta Hebraeos“ oder „Psalterium Hebraicum“, unterscheidet sich am stärksten von allen übrigen lat. Psaltern und ist daher nicht wie die Übersetzung der übrigen Bücher aus dem Hebräischen in kirchlichen Gebrauch übergegangen, da man bei dem bekanntesten und am meisten gebrauchten Buche des A. T. kein so völliges Abweichen von der seit Jahrhunderten gewohnten Textform ertrug. So wurde das Psalterium iuxta Hebraeos wohl für gelehrte Studien gebraucht und als Hilfsmittel für solche Studien abgeschrieben, aber nicht im Gottesdienste verwendet.

4. Von diesen drei Psalterbearbeitungen kommt hier die mittlere, das Psalterium Gallicanum, in Betracht.

Das Psalt. Gall. ist keine ganz neue, durchaus selbständige Übersetzung des hexaplar. LXX-Textes ins Lateinische, sondern eine Revision des altlat. Psaltertextes nach der Hexapla. Darin liegt es begründet, daß es den hexaplar. Text nicht überall so genau wiedergibt, wie es eine ganz neue Übersetzung aus dem Griech. hätte tun können. Hieronymus hat gelegentlich eine Lesart, die er in dem zugrunde gelegten lat. Texte vorfand, stehen lassen, weil er ihre Abweichung vom hexaplar. Texte nicht bemerkte oder für zu unbedeutend hielt. Eine Reihe von Beispielen dafür habe ich in S.-St. 2. § 24^{5.1} zusammengestellt; hier führe ich einige andere Fälle an, wo das Psalt. Gall. in auffälliger Weise mit La übereinstimmt:

18¹⁵ εσονται εις ευδοκιαν *erunt ut conplaceant* La Ga.

45³ θαλασσων *maris* La Ga: hierauf bezieht sich im folgenden Stichos τα υδατα αυτων, und La hat sinngemäß *aquae eius*; Hieron. aber hat *eius* nach dem Griech. in *eorum* korrigiert, jedoch *maris* beibehalten.

54¹⁵ ος επι το αυτο μοι εγλυκανας εδεσματα *qui simul mecum dulces capiebas cibos* La Ga.

- 67⁴ εὐφρανθήσων *epulentur* La Ga (aber Aug und Cyp. *iucundentur*).
- 67²⁵ ἐδεωρήθησαν αἱ πορεῖαι σου *uisi sunt (in)gressus tui* oder (so La^G) *uisa sunt itinera tua* La; Hieron. korrigierte *uisi sunt* in *uiderunt*, und zwar nicht nach der LXX, sondern nach den anderen Kolumnen der Hexapla (S.-St. 2, S. 121), ließ aber den Nominativ *tui* stehen, und erst im Briefe an Sunnia und Fretela korrigierte er den „Schreibfehler“ *tui* in *tuos*, was die Uulgata aufnimmt (Ga hat hier umgekehrt *tui* beibehalten und *uisi sunt* wiederhergestellt).
- 91¹¹ ελαῖω *misericordia* La Ga: ελαῖω mit ελεω (so auch B) verwechselt.
- 124⁵ ἀπαξει *adducet* La Ga (nur Aug *abducet*).

Auch in grammatischer Hinsicht ist die Revision nichts weniger als konsequent. Ein klassisches Beispiel dafür ist das Wort *benedicere* = εὐλογεῖν. Die alten Übersetzungen hatten es durchweg mit dem Akkusativ konstruiert, und Hieronymus behält diesen manchmal bei, z. B. 33² *benedicam dominum*, 66^{7.8} *benedicat nos*, 84² *benedixisti terram tuam*¹⁾. Aber reichlich doppelt so oft verbessert er den Akkusativ in den klassischen Dativ, und zwar in ganz analogen Fällen, z. B. 102² *benedic domino*, 117²⁶ *benediximus uobis*, 27⁹ *benedic haereditati tuae*.

Auch sonst hat Hieronymus manche vulgären Ausdrücke herauskorrigiert; aber es finden sich auch Stellen, wo erst er sie für die klassischen der altlat. Texte eingeführt hat: 38⁶ *nihilum* für *nihil*, 43⁸ *odientes* für *eos qui oderunt*, 34⁹ 61¹³ 103⁵ Formen von *suus* für *eius* oder *eorum*²⁾, 101³ 118^{8.116} 140⁸ *non* für *ne*.

Ebenso steht es mit den Fremdwörtern: Hieronymus hat nicht nur Fremdwörter, die er vorfand, durch einheimische Wörter ersetzt, z. B. 21²⁸ *patriae* = πατρίαι durch *familiae* (aber in 95⁷ behält er *patriae* bei)³⁾, 28² *aula* durch *atrio*, 39⁴ *hymnum* durch *carmen*, 56⁵ *machaera* durch *gladius*, 59¹⁰ *allofili* durch *alienigenae*, 77⁵⁸ *zelum* durch *aemulationem*, sondern auch umgekehrt einheimische durch Fremdwörter, z. B. 9⁸ 88³⁷ *sedes* durch *thronus* (aber

¹⁾ Passive Aussagen wie 9²⁴ *iniquus benedicitur*, 17⁴⁷ *benedictus deus* behält er naturgemäß stets bei.

²⁾ Vgl. auch 24²² oben S. 50 Anm., sowie 142¹, wo Ga in charakteristischer Weise abwechselt: *quando filius suus eum persequabatur*.

³⁾ In 106⁴¹ hat nur La^G *patrias*, dagegen La^R wie Ga *familias*.

447 *sedes* ist beibehalten, während Tert. und Cyp. hier *thronus* haben), 935 *pupillo* durch *orfano*, 253 *congregationem* durch *ecclesiam*, 323 *canite* oder *dicite* durch *psallite*, 361 *aemuleris* oder *aemulatus fueris* durch *zelaueris* umgekehrt wie in der oben angeführten Stelle 7758), 485 *similitudinem* durch *parabola*, 7317 11873 *facere*, *ingere* oder ein ähnliches Verbum durch *plasmare*¹⁾, 7715 *deserto* durch *heremo*, 804 *initio mensis* durch *neomenia*, 10710 (aber nicht 5910) *olla* durch *lebes*.

Auch kommen Fälle vor, wo Hieronymus den alten Text bloß aus Lust zum Ändern abgewandelt zu haben scheint, z. B. 249, wo La das doppelte *πραεις* durch *mites* . . . *mansuetos*, Ga aber durch *mansuetos* . . . *mites* wiedergibt.

Aber alles in allem muß man doch sagen, daß das Psalt. Gall. den hexaplar. LXX-Text im ganzen recht genau wiedergibt. Davon hat mich die jetzt vorgenommene Durcharbeitung der Photographie der alten guten Hs., welche ich als „Ga“ κατ' ἐξοχήν bezeichnet habe, vollkommen überzeugt, und ich fühle mich verpflichtet, dies besonders hervorzuheben, weil ich früher, als ich noch nicht diese Hs. selbst benutzen konnte, sondern nur aus dürftigen Angaben anderer kannte, mich über den Wert der Arbeit des Hieronymus mit viel größerem Mißtrauen geäußert habe (S.-St. 2, § 24.).

5. Das Psalt. Gall. steht in der offiziellen Bibel der röm.-kathol. Kirche, der sogenannten Vulgata (oben S. 54), und ich habe um der weiten Verbreitung der Vulgata willen auch ihren Text verglichen.

Im allgemeinen stimmt die Vulgata natürlich mit Ga überein, und ich habe sie dann nicht besonders genannt, sondern Uulg ist stillschweigend in Ga mit eingeschlossen. Weicht jedoch Uulg von Ga ab, so unterscheide ich zwei Fälle:

1) Die Uulg-Lesart findet sich auch bei La^R oder La^G. Dann notiere ich Uulg hinter diesen Zeugen.

2) Die Uulg-Lesart findet sich bei den übrigen lat. Zeugen nicht. Dann notiere ich sie, falls sie sonst irgendwo vorkommt oder irgendwie interessant ist. Findet sie sich jedoch, wie das

¹⁾ Vgl. Augustin IV 1323 G zu 11873: „quidam interpretes noluerunt dicere *finxerunt me*, sed *plasmauerunt me*, magis diligentes minus latine declinare de graeco quam dicere *finxerunt*, quod aliquando etiam de simulatione dici solet“. Aber 1325 G zitiert Augustin selbst die Stelle mit *plasmauerunt*.

öfters der Fall ist, nur in Uulg und stimmt auch nicht mit dem hebr. Texte überein, so scheide ich sie als bedeutungslose Sonderlesart aus. Hierzu gehört folgendes:

Uulg fügt gegen Ga La **6** **M** in **77**² **1740**² **349**.¹⁴ **457** **5016** **5610** **764**.⁷ **789**² **8820**³ **892**³ **10823** **1124** **1395** **1413** je ein *et* hinzu, läßt *et* aus in **1710**(1°). **15**(3°) **7758**¹ **793**(1°). **10**(1°) **8916**(1°) **118160** und bietet *ut* statt *et* **5020**, *sed* statt *et* **64**, *ad* statt *et* **637**.

Ferner liest von den verglichenen Textzeugen nur Uulg **917** *cognoscetur* st. *-citur*, fügt **1724** *me* zu *obseruabo*, **207** *in* vor *benedictionem*, **2121** **259** *deus* hinzu, liest **3621** *tribuet* st. *-it*, **516** *lingua dolosa* st. *-guam -sam*, fügt **5413** *meus* zu *inimicus* hinzu, hat **6212** *laudabuntur omnes qui iurant* st. *laudabitur omnis qui iurat*, **6837** *possidebit* st. *-bunt*, **7323** *uoces* st. *uocis*, **7512** *affertis* st. *afferent*, fügt **8831** *autem* hinzu, liest **8841** *firmamentum* st. *-ta*, läßt **8914** **1033** *in* und **982** *est* aus, schreibt **10121** *gemitus* st. *-tum*, **10315** *laetificet* st. *-cat* und *confirmet* st. *-mat*, **10437** *cum* st. *in*, **10519** *horeb* st. *choreb*, **1094** *melchisedech* st. *-dec*, **1158** *nomen* st. *in nomine*, **11727** *cornu* st. *cornua* (vor *altaris*), **11819** *non* st. *ne*, **1204** *dormiet* st. *obdormiet*, **1221** *caelis* st. *-lo*, **1302** *ablactatus est* st. *-tatum* ohne *est*, **1459** *uias* st. *uiam*.

Zuweilen kommt es jedoch vor, daß Uulg gegen Ga und La das Richtige bietet: **6517** *exaltaui* = $\psi\psi\sigma\alpha$ statt *exultauit*¹⁾, **1204** *dormitabit* = $\nu\sigma\tau\alpha\chi\epsilon\iota$ st. *-auit* (vgl. § 2₃). Auch behaupte ich natürlich nur, daß jene Lesarten dem ursprünglichen Texte des Hieronymus fremd sind, nicht etwa, daß sie bloß der Uulgata angehören; denn zwischen der hier verglichenen ältesten vollständigen Ga-Hs. (VIII. Jahrh.) und der Fixierung des offiziellen Textes der römisch-katholischen Kirche (XVI. Jahrh.) liegt eine Reihe von Jahrhunderten, die am Bibeltexte nicht spurlos vorübergegangen sind. Aber dies zu verfolgen, ist nicht meine Sache²⁾.

6. Einen wertvollen Kommentar zum Psalt. Gall. bildet der berühmte Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela („Hi“, s. oben S. 20).

¹⁾ Diese beiden Wörter werden in den Hss. öfter verwechselt, z. B. schreibt La^R in **8817** *exaltabuntur*, wo schon das Passiv beweist, daß es *exaltabuntur* heißen sollte. Umgekehrt findet sich in La^R **5016** *exaltauit* st. *exultabit*, in La^G **974** *exaltate* st. *exultate*.

²⁾ Viele Uulg-Lesarten finden sich schon in der Reichenauer Hs. des IX. Jahrh., welche De Bruyne Revue Bénéd. 1929, S. 305 ff. unter der Sigel „T“ anführt.

Nach der Darstellung des Hieronymus hätten zwei gotische Schriftforscher Sunnia und Fretela seine lat. Übersetzung studiert und in ihr allerlei Abweichungen von dem ihnen geläufigen griech. Texte gefunden, die sie sich nicht zu erklären wußten. Daher hätten sie alle zweifelhaften Stellen in einem Fragebogen zusammengefaßt und diesen an Hieronymus geschickt mit der Bitte, er möge ihnen erklären, wie es komme, daß er so oft vom griech. Texte abweiche. In Wirklichkeit ist dies allerdings, wie kürzlich De Bruyne in der Zeitschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), S. 1ff. gezeigt hat, eine schriftstellerische Fiktion. Dem Hieronymus werden manche Beanstandungen seiner Übersetzung seitens der lateinischen Benutzer derselben zu Ohren gekommen sein (vgl. oben S. 47 f.). und auf diese Beanstandungen antwortet er in diesem Briefe, wobei er zugleich einige Versehen, die ihm untergelaufen waren, verbessert. Infolgedessen ist der Brief an Sunnia und Fretela ein textkritischer Kommentar zu 178 ausgewählten Stellen des Psalt. Gall., der uns an diesen Stellen aufs sicherste lehrt, was Hieronymus selbst gewollt hat. Daher habe ich überall, wo eine Ga-Lesart durch jenen Brief bestätigt wird, „Hi“ zu „Ga“ hinzugefügt.

Im übrigen seien hier noch zwei Bemerkungen angeschlossen:

1) Am Anfange des Briefes gibt Hieronymus eine prinzipielle Ausführung über das Verhältnis der verschiedenen griech. Texte des Psalters zueinander. Hiernach gibt es zwei Textarten („editiones“ = ἐκδόσεις). Die eine wird als „gewöhnliche“ (κοινή) bezeichnet oder nach der zu jener Zeit üblichsten Praxis als „lukianische“ (Λουκιανεύιος); sie ist alt, aber im Laufe der Zeit durch Willkür der Abschreiber verderbt und in den verschiedenen Gegenden in verschiedener Weise verändert¹⁾. Die andere findet sich in der Hexapla des Origenes; sie ist die echte, unverderbte Septuaginta. Hieronymus hat seiner Übersetzung diese Textform zugrunde gelegt, die Gegenseite operiert mit jener; daraus erklärt es sich, daß die Übersetzung des Hieronymus manchmal nicht

¹⁾ Hier verfährt Hieronymus sehr summarisch, indem er die alten, unzensierten Texte, die, wie er selbst sagt, in den verschiedenen Gegenden verschieden waren, mit der Rezension Lukians zusammenwirft. Es kommt ihm hier nur darauf an, den Unterschied von „hexaplarisch“ und „nichthexaplarisch“ klarzumachen; auf die Unterschiede zwischen den verschiedenen nichthexaplar. Texten geht er nicht ein.

mit dem übereinstimmt, was die anderen nach ihrem griech. Texte erwarten.

2) Hieronymus führt öfters auch den griech. Wortlaut an. In der Regel stimmt dieser naturgemäß mit seiner lat. Übersetzung überein, und es wird dann nichts zu „Hi“ hinzugefügt. Aber in 103¹⁸ gibt *erinaciis*, was Hieronymus aus seiner altlat. Vorlage beibehalten hat, nicht das *λαγωις* wieder, das die „LXX“ nach seiner eigenen Aussage gehabt hat, sondern die entgegenstehende Lesart *χοιροφυλλιοις*; daher unterscheide ich hier „O teste Hi“ (*λαγωις*) von „GaHi“ (*χοιροφυλλιοις*). Ebenso Ps. 93¹².

7. Die hexaplarische Rezension enthielt die kritischen Zeichen des Origenes, die Asterisken und Obelen. Diese Zeichen habe ich im Apparat angeführt, soweit sie in Ga und Sy (§ 7₆) stehn oder sonst, z. B. von Augustin (§ 5₁₉), zuverlässig überliefert sind. Die jüngeren Hss. und die Ausgaben des Psalt. Gall. bieten viel mehr Zeichen, zum Teil aber unzuverlässige (S.-St. 2, § 26₆₋₈); daher habe ich sie unberücksichtigt gelassen.

In Ga ist ein Teil der Zeichen sicher oder wahrscheinlich erst später hinzugefügt. Hierauf habe ich keine Rücksicht genommen, sondern nur die sicher falschen Zeichen ausgeschieden.

Übrigens kommen die textkrit. Zeichen der Hex. zuweilen auch außerhalb der hexaplar. Tradition vor. Ein Obelos in 2013 ist S. 32 erwähnt. In He ist der überschießende Stichos vor Ps. 94⁴ sowohl am Anfang des Textes als am Rande mit einem Obelos versehen, dessen Strich hier wie in 2013 nicht wage-recht ist, sondern schräg in die Höhe geht. Andere Zeichen, die wohl ähnliche Bedeutung haben, hat He bei dem Zusatz hinter 79¹⁹¹. — Umgekehrt hat 55 vor und hinter Ps. 37²¹³ Asterisken, welche hier natürlich nicht denselben Sinn haben wie bei Origenes, sondern anzeigen, daß es mit diesem Stichos eine besondere Bewandtnis hat, vgl. S.-St. 3, S. 31 Anm. 6 und die Proleg. zu meiner Ausg. der Gen. (Sept. I, Stuttg. 1926), S. 27. — Wie willkürlich die Späteren solche Zeichen hinzugefügt haben, lehrt außer den in S.-St. 2, § 26₆₋₈ besprochenen jüngeren Hss. des Psalt. Gall. besonders lehrreich Sy in Exod. 25. Hier geben *MT* zuerst die Maße des Kastens der Bundeslade an: 2½ Ellen Länge, 1½ Breite, 1½ Höhe, sodann die Maße ihres goldenen Deckels: 2½ Ellen Länge, 1½ Breite (Exod. 25^{10.17}). Sy vermißte hier eine Angabe über die Höhe des Deckels und fügte nach Analogie des

Vorhergehenden hinzu: „und $1\frac{1}{2}$ Ellen seiner Höhe“, als ob der massiv goldene Deckel dieselbe Höhe haben könnte wie der Kasten, auf dem er liegt. Vor diesen Zusatz aber setzte Sy einen Asteriskos und bemerkte dazu: „* και πηχεος και ημισους το υψος αυτου haben wir in den beiden Hss. dieser Übersetzung der LXX¹⁾ nicht gefunden und deshalb einen Asteriskos dazu gesetzt“.

S. An einigen Stellen, z. B. 2₂ 73₃, sind Nachrichten anderer Zeugen über Lesarten der Hexapla verwertet. An diesen Stellen ist der hexaplarische LXX-Text unter der Sigel „O“ angeführt, und es ist dabei angegeben, auf wessen Zeugnis die betreffende Notiz beruht, z. B. 2₂ „O teste Euseb.“; auch ist auf das Werk von Field verwiesen, dem ich diese Angaben verdanke.

Als besonders interessant seien hier die Angaben über Unterschiede zwischen Oktapla (οκτασελιδον) und Tetrapla (τετρασελιδον) hervorgehoben, welche zu 86₅ 88₄₃ 131₄ vermerkt sind. Der unter dem Namen „Tetrapla“ bekannte, nur die vier großen griech. Übersetzungen enthaltende Auszug, welchen Origenes aus der „Hexapla“ oder, wie man beim Psalter wegen der größeren Zahl der Kolumnen gern sagte, der „Oktapla“ anfertigen ließ, hatte also zuweilen andere Lesarten als das große Werk selbst.

§ 7.

Die Rezension Lukians

(L' = L Tht Sy + Z T He; B^c S^c R^c: Su Th Ch; 1046 2040).

1. Die wahrscheinlich im letzten Viertel des III. Jahrh. entstandene Rezension des antiochenischen Presbyters Lukian, des Begründers der antiochenischen Exegetenschule, liegt in der großen Masse der jüngeren Hss. („L“) vor. Schon um 400 n. Chr. von Konstantinopel bis Antiochia verbreitet²⁾, hat sie im Lauf der Jahrhunderte alle übrigen Textformen verdrängt und ist zum einzigen offiziellen Texte der griechisch redenden Christenheit geworden.

Diese Entwicklung erklärt sich vor allem aus der großen Rolle, welche der Psalter im Gottesdienste spielte. Bei einem

¹⁾ „Der LXX“ ist gen. subiectivus, nicht etwa obiectivus.

²⁾ Nach der bekannten Aussage des Hieronymus in der Vorrede zu seiner lat. Übersetzung der Paralipomena, die in jeder Ausgabe der Vulgata abgedruckt ist (z. B. ed. Hetzenauer, Innsbr. 1906, S. XXIV): „Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat“.

Buche, das vom Klerus auswendig gelernt wurde und den Laien bekannter war als irgendein anderes Buch des A.T., war die Benutzung verschiedener Textformen besonders störend. Daß aber gerade der Text der Hauptstadt Konstantinopel mit der Zeit für das ganze oströmische Reich maßgebend wurde, kann uns um so weniger wundernehmen, als Ägypten und Palästina, die Sitze der anderen alten Textformen, im VII. Jahrh. an die Muhammedaner verloren gingen und bald sogar die ihnen von Haus aus fremde griechische Sprache ganz verlernten.

2. Da der Psalter das am meisten gebrauchte und daher auch am meisten abgeschriebene Buch des A.T. ist, gibt es vom Psalter sehr viel mehr Hss. als von irgendeinem anderen Buche des A.T. Schon mein „Verzeichnis der griech. Hss. des A.T.“ (Mitt. d. S.-U. 2, Berl. 1914) führt, obwohl es gewiß noch nicht ganz vollständig ist, für den Psalter mehr als 900 Hss. (einfache Bibeltexte und Bibeltexte mit Katenen) auf. Die weitaus meisten dieser Hss. enthalten aber die später überall durchgedrungene Rezension Lukians, und so gibt es für diese ein so ungeheures Material, daß dessen Durcharbeitung, wenn sie alles oder auch nur das Wichtigste umfassen sollte, allein schon eine Reihe von Jahren erfordern und gewaltige Geldmittel verschlingen würde. Dazu kommt, daß der Ertrag einer solchen Arbeit aller Wahrscheinlichkeit nach sehr gering sein würde, da nach allem, was wir wissen, die Unterschiede zwischen den jüngeren Hss. recht gering sind. Auch sind schon in der großen LXX-Ausgabe von Holmes und Parsons mehr als 100 dieser Hss. kollationiert, und wenn diese Kollationen auch nicht erstklassig sind, so läßt sich aus ihnen zusammengekommen doch ein hinreichend deutliches Bild des späteren Vulgärtextes gewinnen.

Daher habe ich meine Angaben über *L* aus H.-P. entnommen. Kleine Unsicherheiten muß man dabei allerdings in Kauf nehmen; auch kann man *L* nun nicht bis in seine Untergruppen und Untergruppchen verfolgen. Aber damit scheint mir nichts Wesentliches verloren; ja ich möchte es sogar für einen Gewinn halten, wenn der Blick nicht durch fast immer belanglose kleine Differenzen von der großen Einheitlichkeit dieser riesigen Hss.-Schar abgelenkt wird.

3. Obwohl bei H.-P. mehr als 100 *L*-Hss. kollationiert sind, scheint es mir bei der Ungenauigkeit, die manchen dieser Kolla-

tionen anhaftet, auszureichen, wenn für eine Lesart bei H.-P. auch nur mehr als 75 Hss. angeführt werden, und ich setze dann einfach „*L*“ ohne Zusatz. Im übrigen stufe ich so ab:

L^a = etwa ¹⁾ 56 bis 75 *L*-Hss. bei H.-P.

L^d = etwa 36 bis 55 *L*-Hss. bei H.-P.

L^b = etwa 16 bis 35 *L*-Hss. bei H.-P.

L^{pau} = weniger als 16 *L*-Hss. bei H.-P., aber mindestens 3, gelegentlich auch nur 2.

Dabei werden jedoch nicht mitgezählt die bei H.-P. mit arabischen Ziffern bezeichneten abendländischen Hss. 27 156 188 (oben § 5₁), die Tht-Hss. 184 210 288 (Mitt. d. S.-U. 1, S. 72. 74f.) und die neu kollationierte und nicht zu *L* gerechnete Hs. 55. Die zu *L* gehörenden Hss. Z T He²⁾ (unten Abs. 4. 7) zähle ich bei der Berechnung mit, wenn sie mit *L* oder *L*^a übereinstimmen und infolgedessen nicht besonders genannt werden; andernfalls zähle ich sie nicht mit, da sie dann besonders genannt werden.

Da schon 56 Hss. als *L*^a und schon 36 Hss. als *L*^d bezeichnet werden, kann es vorkommen, daß an derselben Stelle *L*^a und *L*^d als Zeugen für die einander gegenüberstehenden Lesarten genannt werden: das sei besonders erwähnt, weil einem *L*^d, das ja „etwa die Hälfte der *L*-Hss.“ bedeutet, eigentlich nur ein anderes *L*^d gegenüberstehen kann und daher Zweifel an der Richtigkeit solcher Angaben entstehen könnten. — Umgekehrt kann es auch vorkommen, daß *L*^a allein steht ohne gegenüberstehendes *L*^b. Ein solcher Fall findet sich gleich in 15. Hier fehlt *oi* vor ααεβεις nach H.-P. in 78 Hss., wovon jedoch nach der oben gegebenen Regel 6 abzuziehen sind, also 72 = *L*^a übrigbleiben. Folglich würde man annehmen, daß eine größere Anzahl von *L*-Hss. *oi* haben. Nun ist aber das Vorhandensein von *oi* positiv nur aus B' bekannt, und diese haben manchmal Sonderlesarten. Daher ist es mir fraglich, ob überhaupt irgendeine *L*-Hs. *oi* hat; denn nach meinen Erfahrungen ist es sehr wohl möglich, daß die Kollatoren der bei

¹⁾ Dies „etwa“ füge ich hinzu um anzudeuten, daß ich für völlige Genauigkeit aller Angaben keine Garantie übernehme. Vor allem mag ich öfters versäumt haben, von den bei H.-P. genannten Nummern eine nicht mitzuzählende (27 156 usw., s. oben) abzurechnen. Es schien mir jedoch zwecklos, alles noch einmal ganz genau durchzurechnen, da bei der Ungenauigkeit der Kollationen bei H.-P. doch kein absolut richtiges Ergebnis zu erzielen ist.

²⁾ T und He sind bei H.-P. unter den Sigeln 262 und 269 verglichen.

H.-P. nicht genannten Hss. das Fehlen des *oi* übersehen oder als zu unbedeutend nicht notiert haben.

Da Schlüsse ex silentio bei H.-P. immer mißlich sind, habe ich, wo aus dem Stillschweigen von H.-P. zu schließen war, daß nur etwa die Hälfte der *L*-Hss. oder noch weniger die bei H.-P. im Texte stehende Lesart haben, zu „*L^d*“ oder „*L^b*“ ein „*sil*“ hinzugefügt, wobei jedoch die Unterscheidung von „*L^{d(sil)}*“ und „*L^{b(sil)}*“ nicht auf genauer Auszählung der ex sil. zu erschließenden Hss., die sehr schwierig und unsicher gewesen wäre, sondern auf ungefährrer Schätzung beruht. Wo aber ex sil. zu schließen war, daß die betreffende Lesart sich in der Mehrzahl der *L*-Hss. findet, habe ich kein „*sil*“ hinzugefügt, da es mir bei der Menge der von H.-P. kollationierten Hss. hinreichend sicher schien, daß die betreffende Lesart wirklich in einer großen Zahl derselben steht.

4. Zu *L* gehören als besonders alte Zeugen die Handschriften *Z* und *T*, von denen *Z* bei H.-P. noch nicht, *T* unter der Sigel „262“ sehr mangelhaft kollationiert ist (gute Kollation von *T* bei Swete). Sie bieten zwar nicht überall den späteren Vulgärtext, sondern weichen gelegentlich von ihm ab; aber ihre Übereinstimmung mit *L* ist doch so groß, daß man beide fraglos zu *L* rechnen muß. Ich schließe *Z* und *T* daher in die Sigel *L* mit ein und notiere *Z* und *T* nur da gesondert, wo sie nicht mit *L* oder *L^a*, sondern bloß mit *L^d*, *L^b*, *L^{pan}* zusammengehen oder ganz von *L* abweichen, außerdem natürlich bei den Angaben über Stichenteilung, bei welchen *L* nicht angeführt werden kann (§ 94).

Als Besonderheit *T*'s ist die häufige Verwechselung von Vokalen in Verbalendungen zu erwähnen. Sehr oft schreibt er -ση statt -σει, -σης st. -σεις, -σωσι st. -σουσι, -σηται st. σετα u. dgl. Man kann also auf solche Schreibungen bei *T* nichts geben, und ich habe sie überhaupt nicht notiert.

5. Die lukianische Rezension finden wir ferner in Theodorets Kommentar zum Psalter, und gerade mit Hilfe dieses Werkes habe ich in S.-St. 2, S. 177 den Lukiantext des Psalters festgestellt. Als besonders wichtigen Zeugen notiere ich *Th* regelmäßig, indem ich sein Zusammengehen mit *L* durch einen zu *L* hinzugefügten geraden Strich anzeige (*L*).

Allerdings stimmt *Th*, wie ebenda gezeigt ist, doch nicht ganz mit dem späteren Vulgärtexte überein. Auf meine Veran-

lassung hat E. Große-Brauckmann den Psaltertext bei Tht auf sein Verhältnis zu *L* unter Heranziehung mehrerer Tht-Hss. untersucht und seine Ergebnisse in dem Aufsatz „Der Psaltertext bei Theodoret“ (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100) dargelegt. Seine Hauptergebnisse sind:

1) In den Tht-Ausgaben finden sich manche Abweichungen von *L*, welche nur durch Fehler der Abschreiber oder Herausgeber entstanden sind und durch die Tht-Hss. oder auch durch Tht's Erklärung widerlegt werden¹⁾.

2) Aber an gewissen Stellen wich Tht's Psaltertext in der Tat sicher oder wahrscheinlich von *L* ab und ging mit B oder anderen Zeugen, besonders Sy, zusammen.

3) Es gibt auch Fälle, wo beim Auseinandergeln der Tht-Hss. nicht sicher zu entscheiden ist, welche Lesart Tht vorgefunden hat.

Die Resultate dieses Aufsatzes habe ich für meinen textkritischen Apparat verwertet. Wo also meine Angabe über Tht nicht mit dem Psaltertext in Schulzes Ausgabe übereinstimmt, wird man die Erklärung und Begründung dafür in jenem Aufsatz finden. Doch muß ich bemerken, daß ich in einigen Punkten von Große-Brauckmann abweiche. Der wichtigste ist folgender:

Tht hat seiner Erklärung des Psalters zwar den gewöhnlichen LXX-Text, wie er in seiner Zeit und Gegend üblich war, zugrunde gelegt, d. h. den lukianischen. Aber als Zögling der antiochenischen Gelehrtschule hat er das große Werk des Origenes benutzt und daraus oft andere Übersetzungen angeführt, auch wohl, wenn ihm der gewöhnliche Text zu unverständlich schien, gar nicht diesen erklärt, sondern eine andere Übersetzung aus der Hexapla seiner Erklärung zugrunde gelegt (Mitt. d. S.-U. 1, S. 76f.). Nun gibt es eine Reihe von Psalmen, in deren Überschriften Tht gewisse Worte als späteren Zusatz verwirft. In Ps. 64 sind es die Worte „ὡδὴ ἱερεμίου καὶ ἰεζεκιηλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας ὅτε ἐμελλόν ἐκπορευέσθαι“, von denen Tht sagt, daß sie zwar „ἐν ἐνίοις ἀντιγραφοῖς“ zur Überschrift hinzugefügt seien, daß aber „ταῦτα οὐτε τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει οὐτε οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται οὐτε οἱ

¹⁾ Bei Große-Brauckmann fehlt aus Versehen die Stelle 1262, wo Schulzes εγείρεσθε sicher in -σθαι zu korrigieren ist, da Tht ausdrücklich sagt: τὸ εγείρεσθαι οὐκ ἐστὶ προστακτικόν, ἀλλὰ ἀπαρεμφάτον.

εβδομηκοντα εν τω εξαπλω, αλλα τις ως εοικε ταυτην προστεθεικε την επιγραφην“ (es folgt die Darlegung, weshalb jener Zusatz unpassend ist). Wesentlich ebenso drückt sich Tht an den meisten übrigen Stellen aus. Er nennt „das Hebr., die anderen Übersetzer und die LXX in der Hexapla“ in derselben Reihenfolge in Ps. 143. 145, stellt die LXX vor die anderen Übersetzer in Ps. 138 und nennt in Ps. 142 nur das Hebr. und die anderen Übersetzer. Ganz kurz sagt er bei Ps. 23: „εν δε γε τω εξαπλω τουτο ου προσκειται“. Nur in Ps. 136 beruft er sich gar nicht auf das Werk des Origenes, sondern sagt bloß, daß „θρασυ νινες πραγμα τετολημκοτες“ die Überschrift hinzugefügt haben. Hier hat nun Große-Brauckmann aus Tht's Äußerungen geschlossen, die betreffenden Worte hätten in seinem Psaltertexte gefehlt, und diesen Schluß damit begründet, daß Tht nach eigener Aussage sie „nur¹⁾ in einigen Hss.“ vorgefunden habe. Aber der Ausdruck „in einigen Hss.“ ist bei Tht nicht so zu verstehen wie etwa bei einem modernen Textkritiker, der eine große Zahl von Hss. verglichen hat und nun sagt, er habe eine bestimmte Lesart in einigen derselben gefunden. Bei Tht stehn sich hier immer „einige Hss.“ und die Hexapla gegenüber; jenes sind also die — gewiß nicht sehr zahlreichen — nichthexaplar. Hss., welche Tht eingesehen hat, möglicherweise auch nur ein Teil derselben. Folglich kann man nicht sagen, daß die betreffenden Worte in Tht's Bibeltext gefehlt haben, sondern nur, daß Tht sie in den von ihm benutzten Hss. vorgefunden, aber auf Grund der Hexapla verworfen hat²⁾.

Auch darin bin ich von Große-Brauckmann abgewichen, daß ich öfters keine so sichere Entscheidung getroffen habe wie er, sondern in allen mir irgendwie zweifelhaften Fällen lieber die verschiedenen Lesarten der Tht-Hss. angeführt habe. Das hat ja den Nachteil, daß der Benutzer nun oft nicht weiß, was Tht selbst geschrieben hat. Dafür bietet es aber den Vorteil, daß jedenfalls nicht zu viel behauptet und nachdrücklich auf die hier noch verbleibenden Unsicherheiten hingewiesen wird. — Bei

¹⁾ Dies „nur“ fügt Große-Brauckmann S. 93. 98 bei Ps. 23. 136 ausdrücklich hinzu.

²⁾ Anders liegt die Sache in 59, wo Tht statt des ενωπιον σου την οδον μου seines Bibeltextes in einigen Hss. ev. μου τ. ο. σου vorfand; denn hier ist die Variante der evα ανηραφα gerade die hexaplar. Lesart. Der an sich ganz unbestimmte Ausdruck „einige Hss.“ kann also je nach dem Zusammenhange, in welchem er vorkommt, verschiedene Arten von Hss. bezeichnen.

Notierung der Varianten habe ich stets Tht^p , nicht Tht^a , Tht^d , Tht^b gesetzt, weil sich bei unserer mangelhaften Kenntnis der Überlieferung durchweg nicht sagen läßt, wie stark die einzelnen Lesarten bezeugt sind.

Tht weicht, wie in S.-St. 2 und Mitt. d. S.-U. 1 betont ist, manchmal sicher vom gewöhnlichen L -Texte ab, und es entsteht die Frage: was ist in solchen Fällen die ursprüngliche L -Lesart? Es gibt zwei Möglichkeiten: entweder kann man Tht als besonders altem Zeugen den Vorzug geben, oder man kann annehmen, daß der Lukiantext anfangs nicht gleich in seiner völligen Reinheit durchgedrungen ist, sondern zunächst mit Lesarten aus anderen, bisher üblichen Textformen infiziert worden ist und erst im Laufe der Zeit die Fremdkörper ausgestoßen hat¹⁾. Welche dieser beiden Möglichkeiten zutrifft, läßt sich kaum sicher feststellen: es kann auch von Fall zu Fall verschieden gewesen sein. Doch scheint mir beachtenswert, daß Tht nicht nur manchmal mit Sy gegen den gewöhnlichen L -Text übereinstimmt (Mitt. d. S.-U. 1, S. 99), sondern überdies öfters durch andere alte Zeugen, die auch zu dieser Klasse gehören, bestätigt wird, vgl. z. B. **34**¹⁸ **37**²¹ **44**¹³ **49**²³ **57**¹⁰ **110**⁹. Der ursprüngliche antiochenische Text wird also noch nicht überall so gelautet haben wie der spätere offizielle Text der griech. Kirche.

6. Zu L und Tht tritt als dritte Größe die syrische Übersetzung Pauls von Tella („ Sy “), von mir durch einen zu L oder Tht hinzugefügten krummen Strich angezeigt (L' , bzw. Tht'). Es ist also

$$L' = L + \text{Tht}$$

$$L' = L + \text{Sy}$$

$$L' = L + \text{Tht} + \text{Sy}$$

$$\text{Tht}' = \text{Tht} + \text{Sy}.$$

Sy verhält sich zu L ähnlich wie Tht . Im allgemeinen stimmt Sy mit L überein, doch weicht Sy auch öfters ab und stimmt dann, wie eben erwähnt, manchmal mit Tht gegen den gewöhnlichen L -Text überein.

Obwohl Sy ein recht alter Zeuge ist, halte ich es für sehr wahrscheinlich, daß Sy nicht überall den ursprünglichen

¹⁾ Vgl. die ähnliche Erscheinung, wie dem Durchdringen des Ga -Textes eine Mischung von Ga und La vorangeht, in § 519.

Lukiantext bietet. Ein Fall, der sehr dafür spricht, ist schon in § 4₁ erwähnt: Sy hat den in *L'* fehlenden Zusatz aus Rom. 3 zu Ps. 133. Mit der gewöhnlichen syr. Übersetzung (P^esittā) stimmt Sy überein in 20₁₀ *irae* statt του προσωπου σου (vgl. auch 102₁₆ und die analogen Fälle in Iud. und Ruth Mitt. d. S.-U. 3, S. 65). Mit den hexaplarischen Zeugen 1098-Ga stimmt Sy überein in dem aus *Μ* stammenden Zusatz zu 34₂₀; freilich ist dabei zu bemerken, daß auch Tht und Th diesen Zusatz haben, und daß Korrekturen nach *Μ* auch im *L*-Texte der Königsbücher vorkommen (S.-St. 3, § 42. 53).

Sy hat öfters Dubletten, die auf Textmischung hinweisen, z. B. in 39_{10f.} sowohl την δικαιοσυνην μου als την δικαιοσυνην σου (s. z. St.), vgl. ferner 41₉ 44_{9f.} 68₁₄ 103₁₈ u. a.; freilich kommen auch solche Dubletten im *L*-Texte der Königsbücher vor (S.-St. 3, § 41₂ 49). Sicher hexaplarisch aber sind die Asterisken und Obelen, die sich in Sy finden (§ 67, vgl. S.-St. 2, § 26_{3.4}).

7. In einem ähnlichen Verhältnis zu *L*, wie Tht und Sy, steht der Psalmentext in dem Kommentar des 433 verstorbenen Presbyters Hesych von Jerusalem („He“), welcher trotz der palästinischen Heimat seines Verfassers, aus der man nach der bekannten Angabe des Hieronymus auf hexaplarischen Texttypus schließen würde, im wesentlichen lukianisch ist¹⁾. Ich behandle

¹⁾ Ob der Psalmentext der Hs. mit der Auslegung Hesychs übereinstimmt, oder ob diese einen anderen Bibeltext voraussetzt, läßt sich bei der durchaus allegorischen und oft nur einzelne Textworte berücksichtigenden Art der Exegese Hesychs schwer feststellen. Auf jeden Fall haben wir keinen Grund anzunehmen, daß Hesychs eigener Bibeltext mehr B-ähnlich gewesen sei als der jetzt in seinem Werke überlieferte. Ja wir haben sogar eine Stelle, wo der ursprüngliche Bibeltext der Hs. die B-Lesart hat, Hesych selbst aber allem Anschein nach die später auch in der Hs. hergestellte *L*-Lesart voraussetzt. In Ps. 80₉ stand im Bibeltexte ursprünglich die B-Lesart ακουσον λαος μου και λαλησω σοι, ισραηλ και διαμαρτυρουμαι σοι εαν ακουσης μου, der spätere Korrektor aber hat die *L*-Lesart ακουσον λαος μου και διαμαρτυρομαι σοι, ισραηλ εαν ακουσης μου hergestellt. Hier erklärt nun Hesych den ersten Stichos: επι του βαπτισματος διαμαρτυρεται αυτω (vgl. den vorangehenden Stichos, wo Hesych das επι υδατος αντιλογιας des Bibeltextes deutet επι του βαπτισματος), den zweiten aber: ανηρ ο τον θεον ορων εαν ακουσης μου. Er verwendet also das Verbum διαμαρτυρεσθαι beim ersten Stichos, wo es *L* hat, nicht beim zweiten, wo es B hat; und da ο τον θεον ορων eine Übersetzung des Namens ισραηλ ist (vgl. Onomastica sacra ed. P. de Lagarde 181₈₂: ισραηλ ορων θεον), so gibt ο τον θεον ορων εαν ακουσης μου den zweiten Stichos des *L*-Textes ισραηλ εαν ακουσης μου ganz genau wieder.

He wie Z und T (Abs. 4), nenne also He nur da, wo er nicht mit *L* oder *L^a*, sondern bloß mit *L^d*, *L^b*, *L^{pau}* zusammengeht oder ganz von *L* abweicht, und bei der Stichenteilung.

He ist bis zum Anfang von Ps. 101 vielfach von jüngerer Hand korrigiert¹⁾. Vor allem sind viele orthographische Fehler (z. B. sehr oft ursprüngliches *ω* statt *ο*) verbessert, *ν* *εφελευστικον* vor Konsonanten wegradiert, *ι* adscriptum hinzugefügt, falsche Akzente berichtigt und fehlende nachgetragen, auch die Silbentrennung nach späterer byzantinischer Schulregel korrigiert (876 ursprünglich *ουκ εμνησθης*, der Korrektor *ου | κερνησθης*). Außerdem aber ist der Text öfters verbessert. Meistens ist die gewöhnliche *L*-Lesart für die abweichende von He eingesetzt, doch kommt es auch vor, daß der Korrektor für die von He gebotene gewöhnliche *L*-Lesart eine andere einsetzt. Die ursprüngliche Lesart ist zuweilen so gründlich wegradiert, daß man sie nicht mehr sicher entziffern kann: Hilfe leistet dann zuweilen die bei H.-P. kollationierte Katene „273“ (XIV. Jahrh.), da sie den Bibeltext Hesychs zugrunde legt²⁾. Die den Wortlaut ändernden Korrekturen im Texte von He erwähne ich auch dann, wenn der Korrektor den gewöhnlichen *L*-Text herstellt, da sie für die Geschichte des *L*-Textes interessant sind. Dagegen lasse ich die nur am Rande von He notierten gewöhnlichen *L*-Lesarten unberücksichtigt, weil nicht feststeht, daß diese in den Text von He eingesetzt werden sollten, sondern auch möglich ist, daß sie nur als interessante Varianten am Rande vermerkt worden sind³⁾. Auch lasse ich solche Korrekturen fort, bei denen der alte Text unvollständig korrigiert ist, z. B. 609 *του αιωνος* wegradiert, aber *τον αιωνα* nicht in *τους αιωνας* korrigiert.

¹⁾ Auf Blatt 153 (Ps. 100s²—1019²) verbessert der Korrektor noch folgendes: 1012 *ελθτω*, 3 *θλιβομαι*, *επικαλεσομαι*, 4 *εξελεπον*, 5 *επληγην*, 7 *οικωπαιδω* (nur *αι* in *ε* korrigiert); bloß 7 *ομοιωθην* läßt er stehn. auch ändert er hier wie stets nichts in der Überschrift des Psalms, welche er in der Vorbemerkung zu demselben anführt. Aber von Bl. 154 an ist nichts mehr korrigiert; wir finden 1019 *ομνωον*, 10 *εκινον*, 14 *οικτειρησθης*, 21 *τεθανατομενων*, 25 *ημησι*, 27 *απωλουνται*, *ειληξης* usw.

²⁾ Mit ihrer Hilfe habe ich das *εξ* von *εξεμκτηρισαν* 797 entziffert.

³⁾ Für letztere Auffassung spricht der Umstand, daß der Korrektor am Rande öfters Lesarten vermerkt, die er im Texte durch andere ersetzt hat, z. B. 3416 *μυκτηρισμον*, wofür er im Texte *-μω* eingesetzt hat. Auch führt er die Lesart *τοis ελπιζουσι*, die er zu 3218 am Rande notiert, ausdrücklich als Variante an („γραφεται και τοis ελπιζουσι“).

8. Wie He sind auch die alten Hss. B S R nach *L* korrigiert, und zwar S und R durchgehends (S.-St. 2, § 11, und oben § 5₆). Ihre Korrekturen führe ich nur da an, wo sie nicht mit *L* oder *L*^a, sondern bloß mit *L*^d, *L*^b, *L*^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen.

Im Unterschiede von B S R ist A nicht nach *L* korrigiert. Daher wird A^c nie zu *L* gerechnet.

9. Endlich kommen an einzelnen Stellen noch Su Th Ch (§ 1₄) und 1046 2040 (§ 1₂) hinzu. Sie werden stets ausdrücklich genannt.

10. Ich fasse zusammen. Beim Lukiantext haben wir als Grundstock $L' = L + \text{Tht} + \text{Sy}$. Hierin sind stillschweigend eingeschlossen — natürlich nur insoweit, als sie an der betreffenden Stelle überhaupt vorhanden sind — Z T He und B^c S^c R^c; nur wo diese Zeugen bloß mit *L*^d, *L*^b, *L*^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen, und bei der Stichenteilung werden sie besonders genannt. Dagegen werden stets besonders genannt die nur für einzelne Stellen in Betracht kommenden Zeugen Su Th Ch und 1046 2040.

11. Diese vielen Zeugen lehren, daß auch der Lukiantext im Laufe der Zeit Veränderungen erlitten hat, und daß wir den später üblichen Text nicht ohne weiteres für den ursprünglichen Lukiantext halten dürfen. Doch scheint es mir sehr schwierig, das Ursprüngliche mit genügender Sicherheit festzustellen (vgl. Abs. 5 Schluß. 6). Nur hinsichtlich eines formalen Punktes ist mir nachträgliche Korrektur in *L* ganz sicher.

Der gewöhnliche *L*-Text bietet, wenn auf H.-P. Verlaß ist¹⁾, statt des hellenistischen ἀντιληπτῶρ, das sich in allen alten Hss. findet (Thack. § 7, 23), das klassische und in jüngerer Zeit wieder zur Geltung gekommene ἀντιληπτῶρ und ebenso ἀντιληψις und ληψομαι nebst Kompositis (ἀντιληψομαι, συλληψομαι, συναντιληψομαι). So auch die 897 geschriebene Handschrift He, welche stets ἀντιληπτῶρ und ἀντιληψις ohne μ schreibt, allerdings von ληψομαι nebst Kompositis neben 6 Formen ohne μ noch 3 mit μ bietet: 50⁷ συνελημφθην, 138²⁰ λημψονται, 145⁹ αναλημψεται²⁾. Dagegen haben die ältesten

¹⁾ Das Zutrauen zu H.-P. wird hier dadurch bestärkt, daß die beiden jungen *L*-Hss., deren Photographien das Septuaginta-Unternehmen besitzt (106 130 aus dem XIV. und XII./XIII. Jahrh.) ἀντιληπτῶρ stets ohne μ schreiben.

²⁾ An der ersten Stelle ist das μ später ausradiert, an den beiden anderen

Hss. dieses Typus, Z (VI. Jahrh.) und T (VII. Jahrh.), fast nur Formen mit μ : $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\pi\tau\omega\rho$ ist in Z 1 mal, in T 11 mal mit μ , niemals ohne μ geschrieben; $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\psi\iota\varsigma$ findet sich in Z 1 mal, in T 3 mal mit μ , und daneben kommt in T 1 Form ohne μ vor; $\lambda\eta\mu\psi\omicron\mu\alpha\iota$ und Komposita kommen in Z 1 mal, in T 5 mal mit μ vor, und daneben finden sich in Z 1, in T 2 Formen ohne μ . Hieraus folgt, daß auch der ursprüngliche Lukiantext trotz seiner attizistischen Korrekturen (S.-St. 3, S. 281) diese Formen mit dem hellenistischen μ schrieb; aber es zeigt sich auch, daß man schon im VI. und VII. Jahrh. angefangen hat, das hellenistische μ fortzulassen¹⁾.

§ 8.

Sonstige Textzeugen

(A'' = A 1219 55; Fragmente).

1. Die Handschriften A 1219 55 gehen oft mit *L* zusammen, weichen aber doch so oft von *L* ab, daß man sie nicht dazu rechnen kann. Untereinander stimmen sie manchmal überein, sogar darin, daß sie in 26₁ für $\chi\rho\iota\sigma\theta\eta\nu\alpha\iota$ bloß $\chi\rho\iota\sigma\theta\eta$ bieten²⁾, was sich wohl daraus erklärt, daß in der Urhs., aus der sie stammen, die Endung $-\nu\alpha\iota$ wie in S mit den tachygraphischen Zeichen für ν und $\alpha\iota$ geschrieben war und diese Zeichen nun von einem Abschreiber, der sie nicht verstand, fortgelassen wurden. Daher habe ich A 1219 55 zu einer Gruppe A'' zusammengefaßt, bemerke aber, daß diese Gruppe noch weniger fest geschlossen ist als andere Gruppen; bald gehen A 1219 zusammen gegen 55, bald A 55 gegen 1219, bald 1219 55 gegen A.

Von den drei Hss. haben die beiden älteren A 1219 recht viele orthographische Fehler. vor allem itazistische, z. B. schreibt 1219 meist $\sigma\alpha\iota$ statt $\sigma\upsilon$ (vgl. die Ausgabe von Sanders S. 118). Statt $\epsilon\chi\theta\rho\omicron\varsigma$ schreibt 1219 fast immer $\epsilon\kappa\theta\rho\omicron\varsigma$, eine Schreibung, die in anderen alten Hss. nur selten vorkommt (Thack. S. 102), hier

dagegen stehen geblieben; dies erklärt sich daraus, daß die Korrekturen in dieser Handschrift überhaupt in Ps. 101 plötzlich aufhören, s. oben S. 68 Anm. 1.

¹⁾ Sehr oft erhalten ist das μ in der jüngeren Hs. 55 (X. Jahrh.). Diese schreibt regelmäßig $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\pi\tau\omega\rho$ und läßt das μ nur in 34 88₂₇ fort, doch ist μ in 88₂₇ über der Zeile hinzugefügt. $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\psi\iota\varsigma$ schreibt diese Hs. 4 mal mit, 2 mal ohne μ , $\lambda\eta\mu\psi\omicron\mu\alpha\iota$ nebst Kompositis 8 mal mit, 3 mal ohne μ .

²⁾ So auch das am Schluß von § 41 besprochene Fragment 1220 ($\chi\rho\epsilon\iota\sigma\theta\eta$) und R (*criste*; erst später ist *ne* hinzugefügt).

aber so überwiegt, daß Sanders neben 56 εκθρος nur 7 εχθρος gezählt hat (Sanders S. 119).

55 hat zuweilen Dubletten und Mischlesarten, z. B. 21₁₁ απο γαστρος εκ κοιλιας (*L* απο γαστρος, die übrigen εκ κοιλιας), 32₁₁ απ εις γενεαν, 68₁₅ του βαθρων. Auch A hat eine unverkennbare Dublette in 138₂₄ ειδες οδον.

2. An den Schluß der Textzeugen stelle ich diejenigen kleinen Fragmente, welche ich keiner bestimmten Gruppe zuweisen kann. Es sind die Nummern 2002 2003 2004 2006 2010 2011 2012 2016 2020 2021 2022 2025 2027 2029 2030 2031 2036 2043 2047 2048 2054. Hiervon sind 2020 2031 2043 Amulette, vgl. auch 2048; sie enthalten sämtlich Teile von Ps. 90.

Vielleicht wird sich das eine oder andere dieser Fragmente später, falls sich noch andere zu derselben Handschrift gehörige Fragmente hinzugesellen, einer bestimmten Gruppe zuweisen lassen. Dieser Fall ist schon eingetreten bei dem Pariser Blatte, welches ich früher mit der Sigel 2026 bezeichnet hatte (Mitt. d. S.-U. 2, S. 216), jetzt aber auf Grund der Photographie als zu 2017 gehörig erkannt habe. Als ich anfangs bloß die Photographie von 2026 hatte, konnte ich dies sehr schlecht erhaltene Fragment keiner bestimmten Gruppe zuweisen, da es keine charakteristische Lesart bot; aber seitdem 2026 mit 2017 vereinigt ist, kann an seiner Herkunft aus Oberägypten kein Zweifel sein, vgl. z. B. Ps. 134₁₆.

§ 9.

Text und Anmerkungen.

1. In der Herstellung des Textes bin ich nicht einer einzelnen Hs. gefolgt, sondern habe jedesmal diejenige Lesart aufgenommen, welche mir nach dem Gesamtstande der Überlieferung als die ursprünglichste erschien. Folgende Regeln waren dabei für mich maßgebend:

1) Wenn die drei alten Textformen, die unteräg., oberäg. und abendländ. (§ 3—5), zusammengehn, ist ihre Lesart in der Regel aufgenommen. Allerdings kommen auch Fälle vor, wo alle drei denselben Fehler haben, z. B. 38₆ παλαιας st. παλαιστας, 62₁ ιδουμιας st. ιουδαιας, 131₁₅ χηραν st. θηραν (vgl. S.-St. 2, § 61₂). Dies gibt das Recht, in Fällen, wo sich eine Variante im Griech. viel leichter erklärt als im Hebr., sogar gegen die gesamte griech.

Überlieferung nach **M** zu korrigieren, vielfach im Anschluß an Joh. Ernst Grabe, dessen LXX-Ausgabe gerade in diesem Punkte vorbildlich ist, vgl. auch § 51.

2) Da die alten Zeugen sehr oft gegen die jüngeren mit **M** zusammengehn, habe ich in Fällen, wo sie voneinander abweichen, in der Regel diejenige Lesart bevorzugt, die mit **M** übereinstimmt, z. B., um nur einen extremen Fall anzuführen, in 61₅ die nur von Sa und Sy gebotene Lesart $\psi\epsilon\upsilon\delta\epsilon\iota$ statt $\delta\iota\psi\epsilon\iota$ aufgenommen.

3) Wenn die alten Textformen von **M** abweichen, aber die jüngeren (Origenes, Lukian, öfters auch die von der Hexapla beeinflusste Hs. S) mit **M** zusammengehn, folge ich den alten Zeugen, da Origenes und Lukian sicher nach **M** korrigiert haben.

4) In zweifelhaften Fällen schließe ich mich an B' an. Wenn aber B' alleinstehen, stelle ich sie hinter den übrigen zurück.

Sehr interessant sind die alten Zusätze zum Psalter. Wie in § 4. gezeigt, gibt es eine Reihe christlicher Zusätze; einer von ihnen, der zu Ps. 13₅ aus Rom. 3, ist so weit verbreitet, daß ich ihn in meinen Text aufgenommen und nur durch eckige Klammern als später hinzugefügt gekennzeichnet habe. Es gibt aber auch Zusätze, die zweifellos jüdischer Herkunft sind, da sie angeben, an welchen Tagen die betreffenden Psalmen im jüdischen Gottesdienst verwendet wurden. Wie **M** bemerkt, daß Ps. 91 (nach hebr. Zählung 92) am Sabbat, Ps. 29 am Tempelweihfest gesungen wurde, so werden in **G** auch die Psalmen für fast alle Wochentage notiert: Sonntag (erster Wochentag der Juden) Ps. 23, Montag 47, Mittwoch 93, Donnerstag 80 (diese Angabe ist nur in einigen Übersetzungen erhalten, s. z. St.), Freitag 92¹⁾; auch trägt Ps. 37 die Überschrift $\pi\epsilon\pi\iota\ \sigma\alpha\beta\beta\alpha\tau\omicron\upsilon$ (vgl. 91 $\epsilon\iota\varsigma\ \tau\eta\nu\ \eta\mu\epsilon\tau\epsilon\alpha\nu\ \tau\omicron\upsilon\ \sigma\alpha\beta\beta\alpha\tau\omicron\upsilon$). Ferner bemerkt **G**, daß Ps. 28 am letzten Tage des Laubhüttenfestes gesungen wurde. Ähnlich ist die Notiz zu Ps. 26 „vor der Salbung (nämlich des Hohenpriesters)“ und die christliche Notiz zu Ps. 65, daß dieser Psalm für den Sonntag bestimmt war. Daß die letzte Angabe später hinzugefügt ist, versteht sich von selbst. Aber bei den übrigen ist es wegen der Parallelen, die sie in **M** haben, nicht sicher, ob sie nicht vielleicht doch schon alt und nur in unserm hebr. Texte ausgelassen sind. Auf jeden Fall stammen sie aus der Zeit vor Über-

¹⁾ Vgl. E. Schürer, Geschichte des jüd. Volkes 2 (4. Aufl., 1907), S. 350 f.

nahme der LXX durch die Christen; denn diese hätten keinerlei Anlaß gehabt, solche Überschriften hinzuzufügen.

2. Hinsichtlich der Formenlehre und Orthographie halte ich mich möglichst an die Praxis des III. und II. Jahrh. v. Chr., wie wir sie aus den grammatischen Werken Mayzers und Thackerays kennen lernen, bevorzuge aber die klassischen Formen, falls sie in jener Zeit noch neben den jüngeren vorkommen, und folge in zweifelhaften Fällen der ältesten großen Handschrift.

Etwas stärker eingegriffen habe ich bei der Schreibung gewisser Vokale in Eigennamen. Schon seit etwa 100 v. Chr. (Thack. § 6, 24) war der frühere Diphthong *ei* nur noch ein einfaches, meist langes *i* und wechselt daher, besonders in den älteren, weniger in den jüngeren Hss., oft mit *i*. Auch schrieb man gern *aei*, *oei* u. dgl., um darauf hinzuweisen, daß nicht der Diphthong (spätere Monophthong) *ai*, *oi* beabsichtigt war, sondern der Doppellaut *α-ι*, *ο-ι*. Für jene Zeit war das ganz unverfänglich, da niemand *ei* anders als *i* sprach. Heutzutage aber, wo man nicht beachtet oder nicht weiß, daß *ei* für die Schreiber jener Zeit nichts weiter als ein *i* war, wird dieses *ei* gewöhnlich als Diphthong gesprochen. Um dies zu verhüten und die von den Alten beabsichtigte Aussprache zur Geltung zu bringen, schreibe ich in Eigennamen wie *Δαυιδ*, *Νεφθαλι(μ)*, *χερουβιμ* usw. stets *i*, auch wenn die alten Hss. *ei* bieten. Auch schreibe ich *ai*, *oi* u. dgl. statt *aei*, *oei* (aber *Εφραιμ* ohne Trema, denn hier war *ai* ein ursprünglicher Diphthong, der später monophthongisch gesprochen wurde, vgl. syr. *ʿAfrēm*, lat. *Efrem*). — Analog verfare ich unter Umständen bei den seit dem I. Jahrh. n. Chr. zusammengefallenen Lauten *ai* und *ε* (Thack. § 6, 11), aus deren Vertauschung sich auch die häufiger vorkommende Verwechslung der Barmherzigkeit (*ελεος*, -ov) mit dem Öle (*ελαιον*) erklärt, vgl. zu 88²¹.

Ein Vergleich der beiden oberäg. Hss. U und 2013 lehrt besonders deutlich, wie unmöglich es ist, den ursprünglichen LXX-Text auch in allen Äußerlichkeiten sicher herzustellen. Denn gerade hierin sind U und 2013, die allerdings zeitlich weit auseinanderliegen, da U gewiß viel jünger ist, als früher angenommen wurde (S.-St. 2, S. 5), die reinsten Antipoden. U ist zweifellos von einem Kopten geschrieben (S.-St. 2, S. 147/8), und die Orthographie ist unter dem Einfluß des Koptischen stark verwildert; der Schreiber verwechselt sehr oft die Vokale, schreibt z. B. 12⁴

επνωσω statt υπνωσω, 17³⁷ εσθηνησαν st. ησθενησαν, 31⁴ ταλυπωριαν st. ταλαιπωριαν, 32²² γενετο st. γενοιτο. Dagegen ist 2013, wie Heinrici in seiner oben (§ 4₁) zitierten Ausgabe S. 6f. mit Recht ausführt, gerade in der Orthographie ungewöhnlich korrekt, fast klassisch. Nur zwei merkwürdige Erscheinungen seien hervorgehoben: 1) Während man sonst in den LXX-Hss. gewöhnlich γινωσκειν findet und nur sehr selten γιγνωσκειν (Thack. § 7, 32), schreibt 2013 immer (35¹¹ 36¹⁸ 43²² 47⁴ 50⁵) γιγνωσκειν. 2) Während die übrigen alten Hss. das ν εφελευστικον fast immer auch vor Konsonanten setzen, setzt 2013 nach Heinrici S. 7 es zwar auch 25mal vor Konsonanten, „namentlich vor με, μου, σε und am Satzende“, läßt es aber 16mal vor Konsonanten und sonderbarerweise sogar 2mal vor Vokalen fort.

3. Die Reihenfolge der Textzeugen in den Anmerkungen unter dem Texte ist dieselbe wie in § 2—8 dieser Prolegomena. Jedoch sind Tertullian und Cyprian (§ 5_{1,s}) ebenso wie die übrigen nur gelegentlich angeführten Kirchenväter (§ 1₄) an den Schluß gestellt.

Wo stärker bezeugte Lesarten einander gegenüberstehen, habe ich der Deutlichkeit halber auch die Zeugen für die vor der Klammer stehende Textlesart angeführt. Aber auch wo diese nicht vollständig notiert sind, habe ich manchmal den Wortlaut der mit der Textlesart übereinstimmenden lateinischen Zeugen angegeben, damit man ihn leicht mit dem der hinter der Klammer folgenden lat. Varianten vergleichen kann. Da die lat. Übersetzungen uns besonders naheliegen, schien es mir zweckmäßig, sie recht genau zu notieren und in ihrer Vielgestaltigkeit vorzuführen.

Daß ich in den Anmerkungen diejenigen Korrekturen von B S R fortlasse, durch welche sie dem gewöhnlichen *L*-Texte angeglichen sind, ist schon in § 7, erwähnt.

4. Ähnlich wie bei der Notierung der Textvarianten habe ich es gehalten bei den Angaben über die Unterschiede in der Zerlegung des Textes in Stichen, d. h. Halbverse oder bei längeren Versen (z. B. 11. 3) Drittel- oder Viertelverse. Auch hierbei habe ich, wenn nicht einer weitverbreiteten Stichenteilung eine nur in wenigen Hss. vorkommende gegenübersteht, die Zeugen auf beiden Seiten angegeben.

Die stichische Schreibung findet sich in B' 2013' R' ZTSyHe

Ga¹⁾ A", auch in den meisten kleinen Fragmenten und in den Vorlagen von B und S (§ 31). Nicht stichisch geschrieben sind U 1098 und mehrere kleine Fragmente, wahrscheinlich auch die Hss. der bohair. Übersetzung. Die Stichenteilung der nur von H.-P. kollationierten Hss. ist unbekannt. Augustin benutzte zwar sicher einen stichisch geschriebenen Text; denn er bemerkt IV 1271 F, daß Ps. 116 „quatuor uersiculis [d. h. Stichen] continetur“; aber da er den Text nicht stichenweise auslegt, ist er in der Regel nicht als Zeuge zu gebrauchen.

Jeder *στιχος* wird seinem Namen entsprechend in eine Zeile für sich geschrieben und beginnt regelrecht, wie in vorliegender Ausgabe, am Anfang der Zeile. Ist er zu lang, um in einer Zeile Platz zu finden, so wird die Fortsetzung in die folgende bzw. die folgenden Zeilen geschrieben; aber diese Fortsetzungszeilen werden um 1—3 Quadrate eingezogen und dadurch deutlich von den Anfangszeilen unterschieden; höchstens kann es vorkommen, daß ein Schreiber aus Versehen eine Fortsetzungszeile nicht einzieht, wie z. B. der Schreiber von R in Ps. 83⁴ die letzten Worte *μου και ο θεος μου* aus Versehen am Anfang der Zeile begonnen hat²⁾.

Schwierigkeiten bereitet die Feststellung der Stichen nur bei Ga. Auch der Schreiber von Ga hält sich auf der ersten Seite seines Textes an die geschilderte Praxis, beginnt aber schon auf der zweiten, zu Distichen überzugehen. Anfangs zieht er die je zweite Zeile nur ganz wenig, gleichsam noch zaghaft, ein, schwankt auch zunächst noch zwischen stichischer und distichischer Schreibung. Aber in Ps. 9 geht er endgültig zur Schreibung von Distichen (zuweilen Tristichen) über und zieht nun den jeweils zweiten Stichos um 1—1½ Quadrate ein, kennzeichnet auch den Anfang jedes Distichons durch eine Initiale, die etwa doppelt so

¹⁾ Auch in Uulg ist der Text stichisch gedruckt; diese Stichenteilung habe ich jedoch unberücksichtigt gelassen, weil ihre handschriftliche Grundlage mir unbekannt ist. — Daß auch Hieronymus stichische Schreibung voraussetzt, lehren seine Bemerkungen zu Ps. 17¹³ f. 67³³ f. 73¹³ f. im Briefe an Sunnia und Fretala; denn die „uersus“ oder „uersiculi“, von denen er dort spricht, sind identisch mit unseren „Stichen“.

²⁾ In dieser Hs. stimmen der griech. und lat. Text meistens in der Stichenteilung überein. In den wenigen Fällen, wo sie erst nachträglich einander angeglichen sind, habe ich die ursprüngliche Stichenteilung angegeben, natürlich aber nur dann, wenn sie überhaupt Erwähnung verdiente.

groß ist als die übrigen Buchstaben¹⁾. Wir haben hier also dieselbe Anordnung wie bei Swete, der sie übrigens gegen seine Hss. eingeführt hat.

Wenn nun ein Stichos mehr als eine Zeile einnimmt, so sollte seine zweite Zeile, wie es bei Swete geschehen ist, noch weiter, also um 2—2½ Quadrate, eingezogen werden, und das ist auch öfters der Fall. Aber in diesem Punkte bindet sich der Schreiber von Ga an keine festen Regeln. Manchmal zieht er die Fortsetzung eines Stichos nur ebenso weit ein wie den zweiten Stichos eines Distichons, und so läßt sich unter Umständen nicht sicher entscheiden, ob die eingezogene Zeile einen neuen Stichos oder die Fortsetzung des in der vorangehenden Zeile begonnenen Stichos bringt. Auch ein am Zeilenschlusse stehender Doppelpunkt, der den Schluß des Stichos anzuzeigen pflegt, beweist nicht immer, daß der Stichos wirklich zu Ende ist; denn er findet sich zuweilen in Fällen, wo der Stichos zweifellos in der nächsten Zeile weitergeht, z. B. sind folgende Worte durch Doppelpunkte getrennt: 24: *ignoratibus meis*, 58¹⁵ *labiorum ipsorum*, 72²⁰ *imaginem ipsorum*, 89: *recipere dies*, 92¹ *non commovebitur* (das je erste Wort steht am Zeilenschlusse, das zweite in der folgenden Zeile: in 72²⁰ ist die erste Zeile nur wenig über die Hälfte gefüllt).

Umgekehrt kommt es auch vor, daß Ga einen den Schluß eines Stichos anzeigenden Doppelpunkt mitten in der Zeile setzt. Das kann ursprünglich sein: der Schreiber beginnt zuweilen nicht mit jedem Stichos eine neue Zeile, sondern fährt, um Platz zu sparen, in derselben Zeile fort, z. B. schreibt er in Ps. 29 die 6 Stichen von 8/9 in 3 Zeilen²⁾ und bringt in Ps. 124 am Schluß einer Seite 5 Stichen von sehr ungleicher Länge in 4 Zeilen unter. Aber der Doppelpunkt kann auch erst nachträglich hinzugefügt und dadurch ein ursprünglich einheitlicher Stichos in zwei zerlegt worden sein: die Worte stehen öfters so eng zusammen, daß für einen Doppelpunkt zwischen ihnen eigentlich gar kein Raum ist und dieser auch nur mit Not zwischen ihnen eingeschoben ist. Daher ist eine sichere Entscheidung darüber, ob

¹⁾ Den Anfang der einzelnen Psalmen kennzeichnet er durch noch größere Initialen.

²⁾ Ga teilt nicht nur 29⁹, sondern auch s¹ und s² in je 2 Stichen, die er durch Doppelpunkt und größeren Buchstaben in der Mitte der Zeile deutlich voneinander trennt.

ein Doppelpunkt ursprünglich oder später hinzugefügt ist, nicht immer möglich, weshalb ich in zweifelhaften Fällen „(c?)“ zu „Ga“ hinzufüge.

Wie überhaupt, so ist auch bei den Angaben über Stichenteilung nicht nach absoluter Vollständigkeit gestrebt. Manche Abweichungen einzelner Hss. sind unerwähnt geblieben. Sehr zahlreich sind solche z. B. in Ps. 102, wo folgende singuläre Stichenteilungen nicht notiert sind: 2^{1+2} ein Stichos Sa^L (nicht Sa^B), 12^{1+2} einer Sa^B (nicht Sa^L), 13^{1+2} einer R' , $17^2 + 18^1$ einer Sa^L (hier fehlt Sa^B); umgekehrt zerlegt $Sa^L 15^2$, $Ga 18^2$ in je zwei Stichen.

5. $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha = \text{הבד}$ findet sich regelmäßig bei den alten Zeugen $B' U'' R'' 1098\text{-}Ga^1)$ Sy; daher ist aus ihnen jede Abweichung von meinem Texte hinsichtlich der Setzung des $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ notiert. Auch im Briefe des Hieronymus an Sunnia und Fretela wird $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ zu Ps. 67₃₃ erwähnt. In den kleinen Fragmenten (§ 1₂) kommt nur selten eine Stelle mit $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ vor.

Die übrigen Zeugen, nämlich die bohair. Übersetzung, deren Hss. recht jung sind²⁾, die Uulgata (im Gegensatz zu Ga) und Augustin, viele *L*-Hss.³⁾, auch ZTThHe, ferner A'' lassen $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ entweder stets fort oder setzen es unregelmäßig. Daher habe ich von ihrer Notierung abgesehen.

6. Die Zählung der meisten Psalmen ist in \mathfrak{G} und \mathfrak{M} verschieden: \mathfrak{G} Ps. 9 = \mathfrak{M} Ps. 9 + 10; \mathfrak{G} 10—112 = \mathfrak{M} 11—113; \mathfrak{G} 113 = \mathfrak{M} 114 + 115; \mathfrak{G} 114 + 115 = \mathfrak{M} 116; \mathfrak{G} 116—145 = \mathfrak{M} 117—146; \mathfrak{G} 146 + 147 = \mathfrak{M} 147. Ich folge naturgemäß der Zählung \mathfrak{G} 's, notiere aber die abweichende Zählung \mathfrak{M} 's im textkritischen Apparat.

In der Zählung der Verse schließe ich mich möglichst an \mathfrak{M} an, zähle also Psalmen-Überschriften, wie schon Tischendorf und Swete gegen die frühere Praxis getan haben, nach \mathfrak{M} als Vers 1 (zuweilen 1 und 2) mit. Wo die Stichenteilung \mathfrak{G} 's mit

¹⁾ In Ga ist $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ einigemal erst von jüngerer Hand hinzugefügt; da es aber auch in diesen Fällen zweifellos aus dem ursprünglichen Texte des Hieronymus stammt, unterscheide ich diese Fälle nicht von denjenigen, wo es schon anfangs vorhanden war.

²⁾ Aber eine von Rossi herausgegebene Turiner Bo-Hs. hat $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$. s. S.-St. 2, S. 32. 42 Z. 4.

³⁾ Vgl. H.-P. zu 33 9¹⁷ u. a. In diesem Punkte haben wir keine Gewähr für Vollständigkeit der Angaben bei H.-P.

der Verteilung \mathfrak{M} 's kollidiert, richtet sich meine Verszählung nach der Stichenteilung \mathfrak{G} 's; doch gebe ich die abweichende Verteilung \mathfrak{M} 's im textkritischen Apparat an.

§ 10.

Anhang: Die Oden.

1. Den Psalmen werden in der griech. Kirche die Oden angehängt, d. h. andere Lieder, meist aus dem A. T., welche gleich den Psalmen regelmäßig im Gottesdienste gebraucht werden.

Von den griech. Hss. haben die aus dem IV. Jahrh. stammenden B und S diesen Anhang noch nicht. Aber vom V. Jahrh. an haben ihn alle griech. Handschriften. Wenn trotzdem in meinem textkrit. Apparat nur A R T 55 und die Fragmente 1219^s 2036 (beide zu Ode 1) erscheinen, so erklärt sich dies daraus, daß die Oden bei H.-P. ebenso wie in der von ihnen zugrunde gelegten ed. Sixt. fehlen¹⁾, und daß von den griech. Hss., die ich selbst kollationiert habe, nur diese sie enthalten, während BS die Oden noch nicht haben und die übrigen alten Hss. schon deshalb ausfallen, weil sie nicht bis zum Schlusse des Psalters reichen.

Von den Übersetzungen haben Bo Sa Sy die Oden nicht, und ebenso fehlten sie gewiß in der auf die Hexapla zurückgehenden Übersetzung des Hieronymus, dem Psalt. Gallicanum. Dagegen sind sie in La^R vorhanden, und auch die Hs. „Ga“ enthält einen Anhang biblischer und außerbiblischer Lieder²⁾; doch habe ich La^R und Ga nicht überall verglichen, sondern nur gelegentlich angeführt.

Die alten Kommentatoren Theodoret und Hesych von

¹⁾ Jedoch hat Holmes, der den ersten Band der großen Ausgabe (Pentateuch) herausgab, zu Exod. 15 und Deut. 32 eine Reihe von Oden-Hss. zitiert, aber nicht alle, da offenbar nur ein Teil der für H.-P. arbeitenden Kollatoren die Oden mitkollationiert hatte.

²⁾ Die Hs. „Ga“ hat die Oden in anderer Reihenfolge, als sonst üblich ist (vgl. Abs. 3), stellt z. B. die 8. Ode an den Anfang und läßt Ode 4, 6 und die zweite Hälfte von Ode 9 fort, fügt dagegen andere Stücke hinzu, die sonst nicht unter den Oden vorkommen, z. B. Thr. 5 und Idt. 161-17, hat auch die meisten Oden in doppelten, voneinander abweichenden lat. Übersetzungen (vgl. die Anm. zu Ode 858/59). Unmittelbar auf die Oden folgen in „Ga“ noch 21 Kirchenlieder; sie werden aufgezählt von G. M. Dreves, Aurelius Ambrosius der Vater des Kirchengesanges (Stimmen aus Maria-Laach, Ergänzungsheft 58, Freiburg i. Br. 1893), S. 18.

Jerusalem legen nur den Psalter aus. Auch im Briefe an Sunnia und Fretela sind nur Fragen aus dem Psalter behandelt.

Die 12. Ode, das „Gebet Manasses“, kommt in der Didascalia und in deren jüngerer Umarbeitung, den Constitutiones apostolorum, vor, vgl. § 14 unter „Co“ und „Di“. Dasselbe Gebet ist in die Appendix der Uulgata aufgenommen. Infolgedessen sind zur 12. Ode auch DiCo und Uulg verglichen.

2. In jüngerer Zeit hat sich eine feste Zahl und Reihenfolge der Oden herausgebildet. Die griech. Kirche zählt 9 Oden, deren letzte die beiden Lieder aus Luc. 1 umfaßt. Diese 9 Oden bilden den ersten Teil meines Anhangs. Ihre jetzige Reihenfolge finden wir schon in der alten Minuskel 55 (X. Jahrh.), nur werden hier die beiden Lieder aus Luc. 1 noch als 2 Oden (Nr. 9 und 10) gezählt, und es folgen 4 weitere Lieder (gezählt als Nr. 11—14, auch bei mir Nr. 11—14).

Die drei älteren Hss. bieten die 9 Oden in etwas anderer Reihenfolge. Auch läßt R die 7. Ode und die zweite Hälfte der 9. Ode (Luc. 168-79) fort und bietet statt des sonst üblichen Stückes Is. 269-20 ein anderes Stück aus demselben Propheten Is. 51-9 (bei mir Nr. 10). Weitere Oden fügt R nicht hinzu; wohl aber haben A und T dieselben 4 weiteren Oden wie 55 (bei mir Nr. 11—14).

3. In vorliegender Ausgabe bringe ich im ersten Anhang die offiziellen 9 Oden der griech. Kirche in der jetzt üblichen Anordnung. Ihre Anordnung in den Hss. zeigt folgende Tabelle:

Übliche Ordnung	A	R	T	55
1) Exod. 15 ¹⁻¹⁹	1	1		1
2) Deut. 32 ¹⁻⁴³	2	2		2
3) Reg. I 2 ¹⁻¹⁰	3	3	6 ¹⁾	3
4) Hab. 3 ²⁻¹⁹	6	6		4
5) Is. 26 ⁹⁻²⁰	4	2 ²⁾		5
6) Ion. 2 ³⁻¹⁰	5	5		6
7) Dan. 3 ²⁶⁻⁴⁵	9	fehlt	10	7
8) Dan. 3 ⁵²⁻⁸⁸	10	8	11 + 12 ³⁾	8
9) Luc. 146-55. 68-79	11 + 13	7 ⁴⁾	7 + 13	9 + 10

¹⁾ Mit Ausnahme des zweiten Teils dieser Ode sind Nr. 1—6 in T verloren gegangen.

²⁾ Statt Is. 269-20 hat R als vierte Ode Is. 51-9, s. S. 80 Nr. 10.

³⁾ In T steht die Zahl „11“ bei Dan. 3⁵², „12“ bei 3⁵⁷. An letzterer Stelle hat auch 55 die Zahl („8“); bei der Überschrift vor 3⁵² hat 55 überhaupt keine Zahl.

⁴⁾ R hat nur Luc. 146-55, nicht 168-79. Ebenso Ga, s. oben S. 78 Anm. 2.

Den zweiten Anhang bilden die sonst noch vorkommenden Oden:

	A	R	T	55
10) Is. 51-9	fehlt	4	fehlt	fehlt
11) Is. 38 ¹⁰⁻²⁰	7	fehlt	8	12
12) Or. Man.	8	fehlt	9	13
13) Luc. 22 ⁹⁻³²	12	fehlt	14	11
14) Gloria	14	fehlt	15	14

4. Über die Art der Herausgabe ist folgendes zu bemerken:

Die wenigen verglichenen Hss. sind hier nicht in Gruppen zusammengefaßt, sondern einzeln in chronologischer Reihenfolge angeführt: A R T 55. Da die Zahl der in Betracht kommenden Hss. öfters wechselt, sind im textkritischen Apparat durchweg alle Zeugen sowohl für die Textlesart als für die Variante ausdrücklich genannt. — Die in den Oden vorkommenden Varianten finden sich grobenteils auch an den Stellen der histor. und prophet. Bücher, welchen die Oden entnommen sind, dort aber öfters in anderen Hss. als hier¹⁾. Bei den drei ersten Oden habe ich den textkrit. Apparat von B.-M. zu Exod., Deut., Reg. I verglichen und angegeben, in welchen Hss. dieselben Varianten sich dort finden: dabei habe ich aber nur B A 55 ausdrücklich genannt und, wenn eine Lesart in keiner dieser 3 Hss. vorkommt, nur gesagt, daß „paucit.“ „nonnulli.“ „complures“ oder „multi“ sie haben. Bei den übrigen Oden unterlasse ich diese Angaben, weil über Reg. hinaus noch keine genügende Ausgabe vorliegt und es mir nur darauf ankam, den Tatbestand an einigen Beispielen zu zeigen.

In der Herstellung des Textes bin ich meistens A gefolgt. An A habe ich mich auch in der Stichenteilung angeschlossen und abweichende Stichenteilungen von R T (55 schreibt den Text nicht stichisch) nur dann notiert, wenn ich sie vor der von A bevorzuge.

Die Oden habe ich nach der Anordnung, in der sie hier gedruckt sind, gezählt. Die Verszählung habe ich nicht immer mit der Zahl „1“ begonnen, sondern wie Swete bei den aus dem A. und N. T. stammenden Stücken die Verszahlen der Originalstellen gesetzt.

¹⁾ In der ersten Ode haben A 55 fast immer dieselben Lesarten wie in der Originalstelle Exod. 15. In der zweiten Ode dagegen weicht A etwa 10 mal, 55 mehr als 20 mal von dem Texte ab, welchen dieselben Hss. in Deut. 32 bieten.

ΨΑΛΜΟΙ

1

Α'

- 1 ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη
καὶ ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν,
2 ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός.
3 καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων,
ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ
καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται·
καὶ πάντα, ὅσα ἂν ποιῇ, κατευοδωθήσεται.
4 οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως,
ἀλλ' ἢ ὡς ὁ χνοὺς, ὃν ἐκριπτεῖ ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
5 διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων·
6 ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων,
καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται.

2

Β'

- 1 ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

Inscriptio ψαλμοι B, ψαλτηριον Α', ψαλ-
τηριον τω δδ αβ αλληλοια (graecis literis
scriptum) R^s, *psalmus dauid* La^R(*),
legi non potest in He (ψαλ...), nulla
adest in S' Sa La^G Ga; reliqui an in-
scriptionem habeant et quam habeant,
nescio

1

1 ἐπὶ καθέδραν B' L^dHe(uid.)] ἐπὶ -δρα
R^s L^dsily' A': cf. 212 512 79 911.15 etc. et
Johannessohn Präp. p. 323 | 1² > La^G
| λοιμῶν *pestium* uel *pestilentiarum*
uel *pestilentium* Tert.^p (cf. Lag. Probe),
pestilentiarum Aug. IV 336 A. 1695 C]
pestilentiae La(etiam Aug et Tert.^p) Ga
3 ποιῇ] ποιήσῃ A

4 οὐχ οὕτως 2° et ἀπο προσώπου τῆς γῆς]
÷ Ga (cf. Field), > O teste Hi ed. Mo-
Septuaginta X: Psalmi.

rin (S.-St. 2, p. 120) | ὡς ο B' R^s A'
= M] ὡσει L' | ἐκριπτεῖ: sic (cf. 8311
παραρριπτέσθαι) uel ἐκρίπτει, cf. Thack.
p. 244

5 ἀσεβεῖς R^s L^{a'} A' = M] pr. οἱ B':
ex 4 | ἁμαρτωλοὶ] pr. οἱ A

2

init. B'BoP UulgAug L' A' = M]
pr. ὠδῇ τῷ δαυεὶδ Sa, pr. ψαλμος τῷ δαυὶδ
R^s = *psalmus dauid* La^R Ga, pr. <in
finem psa>*lmus* <*ipsi dauid*> La^G,
pr. ἀνεπιγραφὸς He, pr. προφητεία περὶ χρι-
στοῦ uel sim. BoP

1^{1,2} duo stichi Sa La^G(uid.) Ga, unus
rel. | ἐφρύαξαν *fremuerunt* La Ga]
tumultuatae sunt Tert.(quinquies) et
Cyp.(bis): cf. proleg. § 511

- 2 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ
διάψαλμα
- 3 Διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν
καὶ ἀπορρίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν.
- 4 ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς,
καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς.
- 5 τότε λαλήσει πρὸς αὐτούς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς
- 6 Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ
ἐπὶ Σιών ὅρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ
- 7 διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου
Κύριος εἶπεν πρὸς με Υἱός μου εἰ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
- 8 αἶτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου
καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς·
- 9 ποιμανεῖς αὐτούς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ,
ὥς σκεὺς κεραμέως συντρίψεις αὐτούς.
- 10 καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε·
παιδεύθητε, πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν.
- 11 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ
καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμφῳ.
- 12 δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος
καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας.
ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ,
μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

2 διαψαλμα B' Sa O (teste Euseb., cf. Field)-Ga] post 2^a tr. La^R; > Rs² Sy = M, in libris Hebraeorum non continetur teste Hilar. (cf. Sabatier)

4 ἐκγελάσεται] εγγελ. He, *eggel*. R^s (ex corr.?), ευγγελ. A: cf. 36¹³ 58⁹

6 βασιλεὺς > B

7 κυρίου *domini* La^R] *eius* Ga, *ipsius* Aug et Cyp. (teste cod. L), > La^G = M (La^G add. hoc loco *diapsalma*)

9 ως = M] pr. καὶ La^RAug Uulg A | σκευος B' 2051 R 55, *uas* La Ga]

σκευη Sa L' A: cf. 70²²

10 παντες > La^G Ga et Cyp. = M

11 αὐτῷ ÷ Ga, > Cyp. = M

12 παιδείας] -av R = *disciplinam* La Ga; cf. Helbing Kas. p. 128 | κυριος] ÷ Ga, > La^G = M; pr. o R: cf. 7¹⁸ 10⁷ 13² 14⁴ etc. et Debrunner, Der Gebrauch des Artikels bei κύριος (Beihefte zur Ztschr. f. d. alttest. Wiss. 41, p. 69—78) | δικαίας] ÷ Ga, *iustitiae eius* Sa | punctum post 12² posui = Aug ThtHe, post 12³ posuit Swete | εκκαυθη] ενκ. He | 12³] + *super uos* Cyp. | επ αὐτω B' Ld(sil)He A', *in eo* GaAug] επ αυτον R Ld, *in eum* La et Cyp.: cf. 9¹¹ et Helbing Kas. p. 197/8

3

Γ'

1 Ψαλμός τῷ Δαυιδ, ὅποτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου
 Ἀβессαλωμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

2 Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με;
 πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ·

3 πολλοὶ λέγουσιν τῇ ψυχῇ μου
 Οὐκ ἔστιν σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ.
 διάψαλμα.

4 σὺ δέ, κύριε, ἀντιλήμπτωρ μου εἶ,
 δόξα μου καὶ ὕψων τὴν κεφαλὴν μου.

5 φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐέκκραξα,
 καὶ ἐπήκουσέν μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ.
 διάψαλμα.

6 ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα·
 ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήμψεταιί μου.

7 οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ
 τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι.

8 ἀνάστα, κύριε, σῶσόν με, ὁ θεός μου,
 ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως,
 δδόντας ἁμαρτωλῶν συνέτριψας.

9 τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία,
 καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου.

4

Δ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ψαλμοῖς· ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.

3

1 ψαλμος > A | ὁποτε] οτε L^{rau}.
 Th^{tr} 55: cf. 33¹ 55¹ 58¹ 59² 95¹ 96¹ 142¹
 | fin.] + εν τη ερημῳ L^{rau}: cf. 141¹

2 επανιστανται B' R'' Ga L^{a''}] -αντο
 L^{rau}He*SeRe 55, επανεστησαν A (Bo
 Sa?)

3 αυτω S' Sa La Ga L' A' = M]
 αυτου R SyHe*, > B | αυτου] ÷ Ga |
 διαψαλμα > Sy

4 κυριε > A | αντιλημπτωρ] μ > L'
 (etiam He, non ZT): item ubique, cf.
 proleg. § 711 | ει] ÷ Ga

5 επηκουσεν B' L 55] εισ- R Tht A:
 cf. 6⁹ 16⁶ 21²⁵ 85^{1.7} 90¹⁵ etc. et Helbing
 Kas. p. 154

6 εγω] + δε Bo Sa A | 6*] pr. et
 La^GAug Uulg et Cyp. | αντιλημψεται

(cf. proleg. § 711) *suscipiet* La] αντε-
 λαβετο S, *suscepit* Ga: ex 117¹³

7¹⁺² unus stichus Sa R' Ga | συν-
 επιτιθεμενων] συν > B

8 συ] ÷ Ga

9^{1.2} duo stichi Sy, unus rel. | ευ-
 λογια = M] ευδοκια Sa: cf. 18¹⁵ 48¹⁴ 84²
 118¹⁰⁸ et Helbing Kas. p. 19 n. | fin.]
 + διαψαλμα Ga = M

4

1 εν ψαλμοις ωδη B'(Bo?) 1220] ψαλ-
 μος ωδης R' L^{rau}, *psalmus canticum*
 La^RAug; εν υμνοις ψαλμος L^dHe He tr.
 ψαλμος post τω δαδ) δδ, *in hymnis can-*
ticum Ga, *in carminibus psalmus*
 Uulg; ψαλμος Sa L^{rau} A | τω R του
 δαυιδ] pr. τω δουλω κυριου L^{rau}

- 2 Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαι με εἰσήκουσέν μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου·
ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς μοι·
οἰκτίρησόν με καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου.
- 3 υἱοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι;
ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος;
διάψαλμα.
- 4 καὶ γνῶτε ὅτι ἔθαυμάστωσεν κύριος τὸν ὄσιον αὐτοῦ·
κύριος εἰσακούσεται μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν.
- 5 ὀργίξεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
καὶ ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε.
διάψαλμα.
- 6 θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίζατε ἐπὶ κύριον.
- 7 πολλοὶ λέγουσιν Τίς δεῖξει ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ;
ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, κύριε.
- 8 ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου·
ἀπὸ καιροῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν.
- 9 ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω,
ὅτι σύ, κύριε, κατὰ μόνας ἐπ' ἐλπίδι κατώκισάς με.

5

Ε'

1

Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς κληρονομουσης·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- 2 Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι, κύριε,
σύνες τῆς κραυγῆς μου·
- 3 πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου,
ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεὸς μου.

2 εν τω επικαλεισθαι με εισηκουσεν μου]
cum inuocarem (+ *te* Sa La^a) *exau-*
disti me Sa La(non Aug) Sy | μοι]
με La^G L^d | οικτρ. με] + *domine* Bo
La^R, + *deus* La^G | εισακουσον· +
deus Sa

3 ματαιοτητα] -τας A | διαψαλμα] post 2
tr. SaL, > Sy

4 και > La^R

5^{2,3} duo stichi R' Ga SyHe 1219,
unus B' Sa A' | λεγετε *dicite* La^G et
Cyp. = M] α λεγετε (λεγ. est modus
indicatiuus) rel.: cf. proleg. § 518 | tais
καρδιας υμων] καρδια B | και 2° R'
Sy et Cyp.] > B' Sa GaAug L' A':

= M. sed M hab. γ in seq. | κατα-
νυγητε] κατανογητε A', *aperimini* Auguar
| διαψαλμα post 6 tr. Sa

8 καιρου La = M] καρπου rel.: cf.
3016 et proleg. § 518 | και 1° = M]
> La Uulg L^d | και ελαιου] > O teste
Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 120) = M |
αυτων] αυτου L^{Rau}, > La^R

9 init.] pr. εγω δε Sa: ex 36 | επ]
ει B 1220

5

2 της κραυγης] τη -γη L^bHeR^c A': cf.
Helbing Kas. p. 158

3 τη φωνη R L' A' της -νης B': ad 2²
adapt.? cf. 6021401 et Helbing Kas.

- ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι, κύριε·
 4 τὸ πρῶι εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου,
 τὸ πρῶι παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψομαι.
 5 ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ,
 οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος·
 6 οὐ διαμενοῦσιν παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου,
 ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
 7 ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος·
 ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος.
 8 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου,
 προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίόν σου ἐν φόβῳ σου.
 9 κύριε, ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου,
 κατεύθυνον ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν σου.
 10 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια,
 ἡ καρδιά αὐτῶν ματαία·
 τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
 ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν.
 11 κρίνον αὐτοὺς, ὁ θεός·
 ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν·
 κατὰ τὸ πλήθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς,
 ὅτι παρεπύκρναν σε, κύριε.
 12 καὶ εὐφρανθήτωσαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ·
 εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς,

p. 293 | προσεύξομαι κυριε tr. LaR |
 κυριε ad 4 trahit Nl

4 εἰσακούσῃ pr. et La^G et Cyp. | ἐπο-
 ψομαί B' Sa R' Ga et Cyp. (LaR et
 Cyp. p add. te) = Nl] ἐποψη(uel -ψει) με
 Bo L' A' (55 ef., cf. Thack. p. 125)

5 οὐδε B' Ga A' | ου R' L' = Nl |
 σοι > L^d: post -σει

6 ου B' = Nl] οὐδε Bo Sa R' Ga L'
 A' | ἐμισήσας S Sa La^GAug Ga LThtp
 55 = Nl] + κυριε B'-2008 R' Thtp'-
 He*(uid.) A

7 παντας] ÷ Ga, > La(non Aug) = Nl
 8 ἐλεους S R L' 55] s > B He* A:
 sequitur σ; cf. 68¹⁴ 83¹² 89¹⁴ 100¹ etc. et
 65 et Thack. p. 158

9 ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ad 9¹ trahunt
 B' Sa R' Ga, ad 9² SyHe 55, stichus
 singularis est in A | μου 10¹ σου LaR
 He | ἐνώπιον μου τὴν ὁδὸν σου S-2008

(uid.) Sa GaHi Lpau (item ενια των αντι-
 γραφων teste Tht, cf. proleg. § 75 n.) = Nl]
 εν. σου τ. οδ. μου B' R' Uulg L'Su A'

10 τω > S | η καρδια] pr. *lingua*
eorum et Sa: cf. 10⁴ | 10³] add. sti-
 chum 105 ασπιδων υπο τα χειλη αυτων Sa:
 ex Rom. 3¹³ Ps. 13³, cf. S-St. 2, p. 221
 infra

11 αποπεσάτωσαν] -σετ. L^dHe^c 55 : cf.
 15⁶ 19⁹ etc. et Thack. p. 211 | ἐξωσον
 αυτους ad 11⁴ trahunt B' A

12 ευφρανθητωσαν] -θεισαν L^dThtp:
 cf. 6¹¹ 24³ 34⁴. 26. 27 etc. | ευφρανθ. Bo
 Sa R' Ga L' 55 = Nl] + επι σοι B A.
 + επι σε S-2008: cf. 29² 34²⁷ et Hel-
 bing Kas. p. 257 | ἐλπίζοντες επι σε]
 (αγα)πῶντες το (ὄνομα σου) 2008: ex 12³ |
 επι σε] επι σοι L^bHe^{*}R^c: cf. 9¹¹ | κατα-
 σκηνώσεις εν αυτοις] -νωσουσιν επ ελπιδι
 Sa: cf. 4⁹ 15⁹; *inhabitabunt eis* La^G |

- καὶ καυχῆσονται ἐν σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου.
 13 ὅτι σὺ εὐλογῆσεις δίκαιον·
 κύριε, ὡς ὁπλῳ εὐδοκίας ἔστεφάνωσας ἡμᾶς.

6

F'

- 1 Εἰς τὸ τέλος. ἐν ὕμνοις, ὑπὲρ τῆς ὁγδόης·
 ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με
 μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με.
 3 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι·
 ἴασαί με, κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστέα μου,
 4 καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη σφόδρα·
 καὶ σύ, κύριε, ἕως πότε·
 5 ἐπίστρεψον, κύριε. ῥύσαι τὴν ψυχὴν μου,
 σῶσόν με ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου.
 6 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου·
 ἐν δὲ τῷ ᾄδι τίς ἐξομολογήσεται σοί;
 7 ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου,
 λούσω καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου,
 ἐν δάκρυσίν μου τὴν στρωμνὴν μου βρέξω.
 8 ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου.
 ἐπαλαιώθη ἐν πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς μου.
 9 ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
 ὅτι εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου·
 10 εἰσήκουσεν κύριος τῆς δεήσεώς μου,
 κύριος τὴν προσευχὴν μου προσεδέξατο.
 11 αἰσχυνθείσαν καὶ ταραχθεῖσαν σφόδρα πάντες οἱ ἐχθροί μου,
 ἀποστραφείσαν καὶ καταισχυνθείσαν σφόδρα διὰ τάχους.

ἐν σοὶ] ἐπὶ σοὶ B: cf. Helbing Kas. p. 261
 | παντες ult. > LThp 55 = M
 13 συ] + domine La^G | ευλογησεις
 S Sa R L', benedices La^RAug Uulg]
 -yeis B' A', -cis La^G Ga | δικαιον] pr.
 τον R

6

1 ἐν ὕμνοις > L^{rau} A
 3 κυριε 2° > B | οτι ult. — fin.]
quoniam infirmus sum. La^G: ex 3¹
 repet.
 5 κυριε > Bo | ρυσαι = M] pr. et

La^GAug Ga | με] + domine Sa
 7 μου paenult. > La
 8 θυμου] κλαυθμου Sa: ex 9 | 8² >
 He | επαλαιωθην] -θη L^{rau} = M
 9 εισηκουσεν] (ε)π- 1220: cf. 35 | εισηκ.
 κυριος της 9 ∩ 10 S
 10. 11¹ > La^G
 10 εισηκουσεν B R He 55] εισ > L' A |
 της δεησεως] pr. της φωνης Sy: ex 9
 11 αισχυνθεισαν] -θητωσαν R: cf. 512 |
 ταραχθεισαν] εντραπητωσαν R: ex 69: 34: |
 σφοδρα 1° B' Sa 1220 GaHi A = M]

7

Z'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὃν ἤσεν τῷ κυρίῳ
ὕπὲρ τῶν λόγων Χουσι υἱοῦ Ιεμενι.
- 2 Κύριε ὁ θεὸς μου, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα·
σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ ῥύσαι με,
- 3 μήποτε ἄρπάσῃ ὡς λέων τὴν ψυχὴν μου
μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σῶζοντος.
- 4 κύριε ὁ θεὸς μου, εἰ ἐποίησα τοῦτο,
εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερσίν μου,
- 5 εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδούσιν μοι κακά,
ἀποπέσοιν ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός,
- 6 καταδιώξαι ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχὴν μου καὶ καταλάβοι
καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν τὴν ζωὴν μου
καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκηνώσαι.
- διάψαλμα.
- 7 ἀνάστηθι, κύριε, ἐν ὀργῇ σου,
ὠψώθητι ἐν τοῖς πέρασιν τῶν ἐχθρῶν μου·
ἐξεγέρθητι, κύριε ὁ θεὸς μου, ἐν προστάγματι, ᾧ ἐνετείλω,
- 8 καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε,
καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον.
- 9 κύριος κρινεῖ λαούς·
κρινόν με, κύριε, κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί.
- 10 συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἀμαρτωλῶν,

> R'Aug L'Su 55 | αποστραφεισαν] επιστρ. B, -φητωσαν R | αποστρ. uel sim. (cf. sup.) B R' Ga L' 55 = M] + eis τα οπισω S ThtCh A: cf. 34 39 15 69 s | καταισχυνθησαν L' A' (cf. 34 69 s)] κατ > B': ad 11¹ adapt.; -θητωσαν R | σφοδρα ult.] ÷ Ga

7

5 κακα] πονηρα R: cf. 11 s 22 4 27 s 37 21 40 6 s 53 7 108 s et S-St. 2, p. 99 n. 1 | αποπεσοιν B*(uid.) A] -σοιμι R L'(etiam Bc) 1219': cf. G. Curtius, Das Verbum der griech. Sprache I (1873), p. 45/46; Kühner, Ausführl. Gramm. der griech. Sprache I 2 (ed. Bläß), p. 52

6 αρα ergo La^RAug] > La^G Ga = M | καταλαβοι] + αυτην eam R' | κατα-

πατησαι] -σει R Sc | κατασκηνωσαι] -σει R L^{Rau}Sc 55 | διαψαλμα > Sy

7 εχθρων μου B' Sa La^GAug Ga Tht A*(uid.) = M] ε. σου R' La²Ch Ac(uid.)' | 7³ B' La^G] pr. και R'Aug Ga(sub ✕) L' A' = M | κυριε ult. > S = M, κυριε ο θεος μου > Sa

8 fin.] + κυριε Sy et cod. 184 (proleg. § 7 s)

9 κυριος κρινει (futurum hab. Bo Sa Sy)] dominus iudicat La^RAug Ga, domine iudica La^G | κρινον με] κρ. μοι L^dHe* A': dativus commodi, cf. 9 39 et 25 1 34 24 42 1 53 s 81 s et Helbing Kas. p. 96/97; saluum fac me La^G | δικαιοσυνην μου] δ. σου L^{Rau}HeSu 55 2025 | επ εμοι] επ εμε R L^{Rau}: cf. 11

10 δη = &] autem La^RAug. uero

- καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον·
 ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς ὁ θεός.
 11 δικαία ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ
 τοῦ σφύζοντος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
 12 ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος
 μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἐκάστην ἡμέραν.
 13 ἔὰν μὴ ἐπιστραφῇτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ σπλιβῶσει·
 τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινεν καὶ ἡτοίμασεν αὐτὸ
 14 καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασεν σκεύη θανάτου,
 τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο.
 15 ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν,
 συνέλαβεν πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν·
 16 λάκκον ὥρυξεν καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν
 καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο·
 17 ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ,
 καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται.
 18 ἔξομολογήσομαι κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
 καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

8

Η'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ,
 ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
 3 ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον
 ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου
 τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.

La^G, > Ga | εταζων *scrutans* La^{RAug}
 Uulg] pr. ✕ et Ga = M; et *scruta*
 La^G

11 δικαία B' Sa R' Ga Th^tCh A'
 δικαίως L(etiam He): trahit hoc ad 10
 = M | του θεου = M] του > 2025.
 κυριου R' Ga

12 και 1° = M] > GaAug | ισχυρος
 = M ^h non ab ipso interprete ortum
 uid., cf. 41³ et S.-St. 2, p. 139 et Flashar
 p. 264/5 | και μακροθυμος] ÷ Ga | μη
 (= ^h) οργην επαγων] pr. και L', *num-*
quid irascitur La^G(-cetur) Ga

11 εν αυτω] eautw Grabe = ^h, sed
 cf. 116 657

15 αδικιαν ... ανομιαν] tr. B' 1219
 uid. | συνελαβεν] pr. ✕ et Ga(non Uulg)

18 κυριω BSc] pr. τω S* R L' A': cf.
 212 | και > La^R

8

2¹ in duo stichos (κυριε — ημων, ως —
 γη) diuidit Sy: cf. 10 | ο κυριος] *deus*
 La^G hic, non in 10 | το ονομα] *regnum*
 La^G hic, non in 10

3^{2.3} duo stichi B' R' Ga ZSy A,
 unus Sa He 55 2025 | ενεκα] -ken 2025:
 cf. 247

- 4 ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου,
σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.
5 τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μνησκή αὐτοῦ,
ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;
6 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους,
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν·
7 καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου,
πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
8 πρόβατα καὶ βόας πάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου,
9 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης,
τὰ διαπορευόμενα τρίβους θαλασσῶν.
10 κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

9'

Θ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
διηγῆσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου·
3 εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐν σοί,
ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε.
4 ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω
ἀσθενήσουσιν καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου,
5 ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου,
ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου, ὁ κρίνων δικαιοσύνην.
6 ἐπετίμησας ἔθνεσιν, καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής,
τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·

4 ουρανους] add. ✕ tuos GaHi: ex d'
teste Hi

5 τι] τις L^{pau} A

6 δοξη και τιμη] δοξη κ. τιμην (sic) A, δο-
ξαν κ. τιμην R, *gloriam et honorem* La^G

7 τα] pr. παντα Sa Sy | των 1° > B

8 πασας B' δδ] απασας R L' A

10 in duo stichos (κυριε — ημων, ως —
γη) diuidunt Sy δδ: cf. 2 | ο κυριος] *deus*
La^R hic, non in 2

9 (1—21 = M 9; 22—39 = M 10)

1 του υιου > R(non Aug; La^R dub.)
L^{pau}

2² > S | τα > R: post παντα

4 απολουνται] + παντες Bo | προσω-
που] pr. του R

5 οτι] οτε Sy | ο κρινων δικαιοσυνην
qui iudicas iustitiam Ga] *qui iudicas*
aequitatem La: *aequitas fere semper*
= ευθυτης, sed hic La *aequitatem* pro
δικαιοσυνην adhibuit varietatis causa, cf. 9
et proleg. § 2₅

6 και 1°] ÷ Ga (hab. ÷ per errorem
etiam ante και 2°) | αυτων B' Sa R'
Ga = M] αυτου L' δδ: cf. 7; σου A |
του αιωνος] ÷ Ga Sy: cf. 37 et 36²⁹ 44¹⁸
91 s 110¹⁰

- 7 τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθεῖλες,
 ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἡχους.
 8 καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει,
 ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ,
 9 καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ,
 κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτῃ.
 10 καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι,
 βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει·
 11 καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σέ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου,
 ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε, κύριε.
 12 ψάlate τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν Σιών,
 ἀναγγεῖlate ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ,
 13 ὅτι ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη,
 οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων.
 14 ἐλέησόν με, κύριε, ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου,
 ὁ ὕψων με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου,
 15 ὅπως ἂν ἐξαγγεῖλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου
 ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών·
 ἀγαλλιάσσομαι ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου.
 16 ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ, ἣ ἐποίησαν,
 ἐν παγίδι ταύτῃ, ἣ ἔκρυσαν· συνελήμφθη ὁ πούς αὐτῶν·

7¹ unus stichus B' Z A², duo (του — τέλος, και πολ. καθ.) Sa^B R² Ga Sy, και πολ. καθ. ad 7² trahit Sa^L | καθεῖλες B' L' A²] -λας R ZSe: cf. 10s 59s 79¹³ 88⁴¹ et Thack. p. 211 | αὐτῶν = M] αὐτοῦ L(non Tht'Ch): cf. 6 | ἡχους (sic, non ἡχούς scribendum uid., cf. Thack. p. 159 n.) B' R L^{pa} A²] ηχου L': cf. 41s 76¹⁷ et 64s 150s

8 ητοίμασεν] -ας L^{pa}Thtd

9 την οικουμένην] + totam Bo | δικαιοσύνη ... εὐθύτῃ] εὐθ... δικ. R = *aequitate* ... *iustitia* La Ga, sed sic La Ga uarietatis causa uertisse uidentur, ne pro „δικαιοσύνη, κρινεῖ“ dicerent „*iustitia, iudicabit*“, cf. 5

10 τῷ πένητι *pauperi* GaAug] -rum La | θλίψει B' Sa(uid.) La Ga A' = M] θλῃψαι(v) S R L² 55: cf. 22

11 ἐπὶ σε] ε. σοι L^a A²: cf. 5¹² 16⁷ 21s 24²⁰ etc. et Helbing Kas. p. 199 | οἱ B² R² Ga L' 55 = M] pr. παντες

Sa Sy A et Psalt. Rom. | οτι ουκ εγκατελιπες] *ne derelinquas* Bo | εγκατελιπες B' L' A²] -πας L^{pa}ZSeRc: cf. 21s et Thack. p. 211; *dereliquisti* Sa La^GAug Ga Sy: εγκαταλειπεις R, *derelinques* La^R (pro -quis? cf. proleg. § 2s) | κυριε > La^G

12 τα επιτηδεύματα] *mirabilia* La^RAug

13 εκζητων] pr. ο L^a 55 | αυτων = M] recte cum εμνησθη connectit Bo, cum τα αιματα Sa Aug Sy | κραυγης = M] δεσσεως B La^G, φωνης A

14 ιδε] pr. et La^G

15^{1.2.3} tres stichi B ZSy A², duo S Sa R² (15¹⁺², 15³) et La^R (15¹, 15²⁺³, sed Aug connectit 15² cum 15¹) | αγαλλιασσομαι = M] -σο(uel ω)μεθα L² 55 | επι τῷ σωτηριῳ] *epi to soterion* R: item 12s 20s, cf. 11; εν(= ε) τῷ σωτηριῳ A: cf. 12s 19s 34s 88¹³ Od. 4¹⁸ et Helbing Kas. p. 256

16 παγιδι ταυτη] τη παγ. R

- 17 γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν,
ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήμφθη ὁ ἁμαρτωλός.
ὥδῃ διαψάλματος.
- 18 ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ἔθνη,
πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ·
- 19 ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός,
ἢ ὑπομονὴ τῶν πενήτων οὐκ ἀπολείται εἰς τὸν αἰῶνα.
- 20 ἀνάστηθι, κύριε, μὴ κραταιούσῃ ἀνθρωπος,
κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου·
- 21 κατάρτησον, κύριε, νομοθέτην ἐπ' αὐτούς,
γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποι εἰσιν.
διάψαλμα.
- 22 ἵνα τί, κύριε, ἀφέστηκας μακρόθεν,
ὑπερορᾷς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει;
- 23 ἐν τῷ ὑπερφηανεύεσθαι τὸν ἄσεβῃ ἐμπυρίζεται ὁ πτωχός,
συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίαις, οἷς διαλογίζονται.
- 24 ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ,
καὶ ὁ ἀδίκων ἐνευλογεῖται·
- 25 παρῶξυνεν τὸν κύριον ὁ ἁμαρτωλός
Κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει·
οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ.
- 26 βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ,
ἀνταναιρεῖται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει·
- 27 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐ μὴ σαλευθῶ,
ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἄνευ κακοῦ.
- 28 οὐ ἄρᾳς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου,
ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος.
- 29 ἐγκάθηται ἐνέδρῳ μετὰ πλουσίων
ἐν ἀποκρύφοις ἀποκτεῖναι ἀθῶον,

18 ἀποστραφήτωσαν] επι- R | του θεου] *dominium* La^R

19 ο πτωχός] *pauperum* La^G: ex 19²
| τον αιωνα B' R Th^t Ch 55, *aeternum*
La^R Aug] τέλος Sa L A, *finem* La^G Ga
et Tert.

20 ἀναστηθι] -στα R: cf. 38 71 etc. |
fin.] + *domine* La^G

21 ἐθνη] + *omnīa* Sa | ἀνθρωποι] pr. α B

22 (M 101) θλίψει B La Ga A = M]
θλίψει(v) S Sa(uid.) R Aug L' 55: cf. 10

23 διαβουλίαις] + *suis* La^R Aug

24 εν] επι S

25 παρῶξ. τον κυρ. ad 24 (M 103) trahit
M | ο 1° > R | ουκ 1° > La^G

26 σου] αυτου R

27^{1,2} duo stichi Sy 55 (ut edidi et
La^G Ga (trahunt ου μη σαλ. ad 27²),
unus B' Sa R' A | απο γενεας εις γενεαν]
in generatione et generatione La^R

29 αποκτεναι (sic etiam L^{pa}) pr. του

- οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πέννητα ἀποβλέπουσιν·
 30 ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ,
 ἐνεδρεύει τοῦ ἀρπάσαι πτωχόν,
 ἀρπάσαι πτωχὸν ἐν τῷ ἐλκύσαι αὐτόν·
 31 ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ ταπεινώσει αὐτόν,
 κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ αὐτόν κατακυριεύσαι τῶν πενήτων.
 32 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Ἐπιλέλησται ὁ θεός,
 ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τέλος.
 33 ἀνάστηθι, κύριε ὁ θεός, ὑψωθήτω ἡ χεὶρ σου,
 μὴ ἐπιλάβῃ τῶν πενήτων·
 34 ἕνεκεν τίνος παρώξυνεν ὁ ἀσεβὴς τὸν θεόν;
 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἐκζητήσκει.
 35 βλέπεις, ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς
 τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου·
 σοὶ οὖν ἐγκαταλείπεται ὁ πτωχός,
 ὀρφανῷ σὺ ἦσθα βοηθῶν.
 36 σύντριψον τὸν βραχίονα τοῦ ἀμαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ,
 ζητηθήσεται ἡ ἀμαρτία αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὗρεθῇ δι' αὐτήν·
 37 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
 ἀπολεῖσθε, ἔθνη, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.
 38 τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενήτων εἰσήκουσεν κύριος,
 τὴν ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχεν τὸ οὖς σου
 39 κρίναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ,
 ἵνα μὴ προσθῇ ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

LThtd | αποβλεπουσιν] επι- Lrau ὁδ:
cf. 104

30¹ > A | αποκρυφῳ] -φοις 1219: ex
29 | 30² > Sa

31 ἐν τῇ παγ. αὐτοῦ ad 30 (M 109)
trahit M

32 καρδία] pr. τῇ B

33 θεός B' Sa La Ga = M] — μου
R L' A' | 33²] pr. καὶ 1221 | πενή-
των B' Sa-1221 Ga A = M] — εἰς τέλος
R', + σου εἰς τέλος L' 1219': ex 7519

34 παρώξυνεν B 1221 R A cf. 25 |
παρωργισεν S L' ὁδ | ο ἀσεβὴς τον θεον]
dominum peccator La^G | ουκ εκζητη-
σει (cf. 25)] ου ζητ. B | εκζητησει] -σεις
Sa-1221 = M

35 πονον B' 1221 L' κοπον R A' |
κατανοεις] -νοησεις B | αυτοῦς] αὐτον L'

| ουν B' 1221 A' > Sa R' Ga L'
= M | εγκαταλελειπται] -λειπεται 1221
| ησθα *eras* La^G Ga = M] *eris* La^RAug
Uulz | βοηθων S1221 R Tht' A'] -θος B L
36 δι αὐτην B' Sa-1221 R Tht' Ch A',
propter illud La^RAug(S.-St. 2, p. 62
n. 3.) > La^G Ga L = M

37 βασιλευσει κυριος B R' Tht' Ch A']
tr. S 1221 La^GAug Ga Z, βασιλευσει
κυριος uel κυριος βασιλευσει Bo Sa; κυριος
βασιλευς L = M | του αιωνος] ÷ Ga
Sy: cf. 6 et S.-St. 2, p. 128 | απολεισθε]
peribunt La^G: cf. M

38 εισηκουσεν κυριος(La^G *deus*)] -σας
κυριε L' = M | την ετοιμασιαν] τη -σια
Ld': cf. Helbing Kas. p. 293 | σου =
M] αὐτου Bo Sa-1221 A: ad 38¹ adapt.
39 κριναι] *iudicauit* La^G: ad 38 ad-

10

I'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα· πῶς ἔρεϊτε τῇ ψυχῇ μου
 Μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίων;
 2 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον,
 ἠτοίμασαν βέλη εἰς φάρετραν
 τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομῇν τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
 3 ὅτι ἃ κατηρτίσω, καθεῖλον·
 ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησεν;
 4 κύριος ἐν ναῶ ἀγίῳ αὐτοῦ·
 κύριος, ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ.
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν,
 τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
 5 κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἄσεβῃ,
 ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυταῦ ψυχὴν.
 6 ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας,
 πῦρ καὶ θείον καὶ πνεῦμα καταιγίδος ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου αὐτῶν.
 7 ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἡγάπησεν,
 εὐθύτητα εἶδεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

11

IA'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ὀγδόης· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

apt. uel pro *-abit* (proleg. § 2s) | εἰ
 τ. μεγ. ἀνθρώπος ε. τ. γ. | ἀνθρώπος τ. μεγ.
 ε. τ. γ. εἰ 1221 | του > B | ἀνθρώπος]
 -πον R L^{rau}

10 (M 11)

1 ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. B 1221 | ερεϊτε
dicetis La^G] *dicitis* La^RAug Ga: cf.
 proleg. § 2s | τα ὀρη *montes* GaAug]
monte La^R: exciditne s ante *sicut*?;
montem La^G Uul^g = M

2 βελη *sagittas* La] + *suas* GaAug
 = M

3 κατηρτίσω καθεilon B' U²-1221-2018
 R' Ga] συ κατ. αυτοι καθ. L' A' |
 καθειλον] -λαν ZRc: cf. 97 | δε] ÷ Ga

4 κυριος 2° > La^G | εἰς τον πενητα
 (ex 929) ÷ Ga: εἰς την οικουμενην U²;
 pro eis τ. πεν. αποβλεπ. hab. 1221-2018
 Th^tCh επιβλεπ. την οικουμενην | απο-
 βλεπουσιν B' R Z A] επιβλ. 1221-2018

L'Ch 55 (praepositio periit in U): cf. 929

5 αδικιαν B' 1221] pr. την U R L' A'

6 παγιδας] -δα L^bS^c A; pro γ hab.

S κ: item in 176 24¹⁵ 30⁵ etc., sed γ

hab. etiam S in 916. 31 118¹¹⁰ 123^{7. 3}

etc. (ambis formis per uices utitur in

34^{7/8}, ubi uerbum ter inuenitur: 7¹

πακιδος, 8¹ παγῖς, 8⁹ πακιδι): cf. Thack.

§ 7, 6 | καταιγιδος *procellae* La^RAug]

-larum La^G Ga = M | αυτων] αυτου

L^dTh^tp 55

7 κυριος] pr. ο U-1221: cf. 212 | και]

÷ Ga, > 1221 = M | δικαιοσυνας = M]

-νην S Sa(uid.)-1221-2018 La^R et Clem.

Alex. (S-St. 2, p. 215): hanc lectionem

nouit Orig. (cf. ibid.) | ευθυτητα B'

Sa(uid.)-1221 R' Ga = M] -τας L' A':

cf. 162 | αυτου > R

11 (M 12)

1 υπερ της ογδ. / ψ. τῷ δ.] tr. A

- 2 Σῶσόν με, κύριε, ὅτι ἐκέλειπεν ὅσιος,
ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
- 3 μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν.
- 4 ἐξολεθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χεῖλη τὰ δόλια
καὶ γλώσσαν μεγαλορήμονα
- 5 τοὺς εἰπόντας Τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν,
τὰ χεῖλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν ἐστίν·
τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν;
- 6 Ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν
καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων
νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος,
θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ.
- 7 τὰ λόγια κυρίου λόγια ἀγνά,
ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῇ γῇ,
κεκαθαρισμένον ἐπταπλασίως.
- 8 σύ, κύριε, φυλάξεις ἡμᾶς
καὶ διατηρήσεις ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
- 9 κύκλω οἱ ἄσεβεῖς περιπατοῦσιν·
κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

12

IB'

1

Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

3 ελαλησεν] -σαν S La^G Ga = M |
εν ult. > 1221-2018 La Ga = M |
ελαλησαν B'' R' Ga A' = M] -σεν U'
1221-2018 L': cf. 15⁶ 16⁵ 17¹⁶. 23. 37 etc.
et S.-St. 3, p. 262 infra. 281 (καὶ ἐν καρ-
δια ελαλησαν uel -σεν est enuntiatum sin-
gulare in Bo Sa, stichus singularis in
Sa^L) | fin. B'' U'-1221-2018 GaAug =
M] + κακα R'' (R πονηρα pro κακα: cf. 7⁵)
L' A'

4¹⁺² unus stichus B' | ἐξολεθρ.]
-λοθρ. L': cf. 17⁴¹ 33¹⁷ 36⁹ etc. et Thack.
p. 88 | ἐξολεθρευσαι B' 1221-2018 La
Ga L^aTh^t = M] -σει U' R L^{rau}Th^t
A', -ση Z | kurios > 1221 | καὶ >
Ga(non Uulg) Aug L' = M

5²⁺³ 6¹⁺² quatuor stichi R' Z, tres
Sa La^G (5², 5³, 6¹⁺²) et S A' (5², 5³+
6¹, 6²) et Sy (5²⁺³, 6¹, 6²), duo B (5²,
5³+6¹⁺²) et Ga (5²⁺³, 6¹⁺²)

5 παρ ἡμῶν B'' Sa-1221 R L^b(sil)Z' A'
a nobis La^G Ga] παρ. ἡμιν La', apud
nos La^RAug = M

6 ἀπο ... καὶ ἀπο B' A' et Clem.
Rom. (S.-St. 2, p. 200)] ενεκεν(1221-κα)
... καὶ U(uid.)'-1221 R' Ga L'' | σω-
τηρια B' R] -ριω 1221 L' A'

7 δοκίμιον] -μον 2019 1221 1219 | τη
γῇ] pr. ἐν U' L^{rau} | τη γῇ ad 7³
trahit 1221, ἐν τη γῇ (cf. sup.) cum κε-
καθαρισμενον connectit Sa (7²⁺³ unus
stichus Sa) | ἐπταπλασίως] > R*, -σιον
2019(2019^c -σιων) R^c

8 συ] + δε Bo U'-1221 | φυλάξεις ...
διατηρήσεις] -ξαις ... -σαις L^dTh^t | καὶ
διατηρ. ἡμᾶς ad 8² trahunt B' Sa, ad 8¹
R' Ga ZSy A' | καὶ ult.] > 1221
UulgAug = M

9 τοὺς] pr. παντας A'

- 2 Ἔως πότε, κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος;
ἔως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;
3 ἔως τίνος θήσομαι βουλάς ἐν ψυχῇ μου,
ὁδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας;
ἔως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ;
4 ἐπίβλεπον, εἰσάκουσόν μου, κύριε ὁ θεός μου·
φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον,
5 μήποτε εἶπῃ ὁ ἐχθρός μου Ἰσχυσα πρὸς αὐτόν·
οἱ θλίβοντές με ἀγαλλιᾶσονται, ἐὰν σαλευθῶ.
6 ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα,
ἀγαλλιᾶσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου·
ἄσσω τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με
καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

13

1Γ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἔστιν θεός·
διέφθειραν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν,
οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.
2 κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
3 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν,

12 (M 13)

2 αποστρέψεις B'-2019 U'-1221 Z] -φεις
R' Ga L' A'

3 τινος] ποτε USA(uid.)-1221 | βουλάς]
pr. τας 2019, *consilium* La | 3^{2.3/4} 1
tr. 2019 | ἡμερας B'(Bo *tota die*)-
2019(-re: sic!) U'-1221 R' Ga = M]
+ και νυκτος L' A'

4 ἐπίβλεπον *respice* La^RAug Ga] επι-
στρεφον U'-1221, *convertere* La^G | εισα-
κουσον] pr. και R' Uulg | μου 1° > S
| οφθαλμούς ... υπνωσω] αδελφους ...
(υ)πν(ωσσει)ν 2019 | μου ult. > B:
ante μη

5 μου > L^b | οι] pr. *quia* Sy

6 ἐπὶ 2°] ἐν B: cf. 9¹⁵ | τῷ σωτηρίῳ]
to -rion R: cf. 9¹⁵ | με (cf. Helbing
Kas. p. 11)] μοι R = *mihi* La Ga | 6⁴]
÷ Ga: ex 7¹²? | τῷ ult.—fin.] *nomini*

tuo altissime La^G et Psalt. Rom.: ex 9⁵

13 (M 14)

1 ψαλμος/τῷ δαυίδ] tr. S-2019 L^b |
καρδία] pr. τη U | διεφθειραν B' U 55]
-φθαρῆσαν 2019 1221 R' Ga L' A': cf.
52² | ἐπιτηδεύμασιν] + *suīs* La Ga:
cf. 52² | ποιῶν] pr. ο 1221: cf. 3 |
χρηστοτητα] αγαθον *bonum* R' Ga: item
in 3: ex 52^{2.4} (Aug in 13ⁱ *bonitatem*,
in 3 *bonum*) | ουκ εστιν εως ενος B'-
2019 U'-1221 R' A'(cf. S.-St. 2, p. 42n.7)]
÷ Ga, > L' 55 = M: cf. 3

2 κυριος] pr. ο U(non 1221): cf. 2¹² |
του ουρανου] των -ων 2019 | συνίων]
pr. ο 1221: ex Rom. 3¹¹, cf. Ps. 52³ |
η] ÷ Ga, > 2019 = M; και U-1221;
aut και aut nihil hab. Sa; cf. 52³ |
εκζητων] εκ > 1221

3 ηχρεωθησαν] -χρειω- L'(non Z): cf.

οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

[τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,

ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν·

ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν,

ὣν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

ὄξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·

σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,

καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·

οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.]

4 οὐχὶ γνῶσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;

οἱ κατεσθίνοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο.

5 ἐκεῖ ἐδειλίασαν φόβῳ, οὐ οὐκ ἦν φόβος,

ὅτι ὁ θεὸς ἐν γενεᾷ δικαίᾳ.

6 βουλὴν πτωχοῦ κατησχύνετε,

ὅτι κύριος ἐλπίς αὐτοῦ ἔστιν.

7 τίς δώσει ἐκ Σιων τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραηλ;

ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ

ἀγαλλιάσθω ἰακωβ καὶ εὐφρανθήτω Ἰσραηλ.

14

ΙΔ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

524 et Thack. p. 82 | ποιῶν B R L' A'] pr. o S-2019 U-1221: cf. Rom. 312 et Ps. 522 | χρηστότητα: cf. 1 | 3³⁻¹⁰ B'-2019 U'-1221 R' Sy 1219] ÷ Ga. > L' A': ex Rom. 313-18. ubi Paulus haec uerba (= Ps. 510 159: 928 Is. 597.8 Ps. 352) cum Ps. 153 iunxit. cf. proleg. § 44 et S.-St. 2. p. 42. 229 | ἐδολιοῦσαν -ουν 1221: cf. Thack. p. 214 | ἀσπίδων] -δος U 4 ανομιαν] ἀδικιαν B | 4² unus stichus B' Sa. duo (οἱ 2^ο — ἀρτου, τον υιτ. — fin.) R' Ga ZSy A'; in illis signum interrogationis post ανομιαν. in his post αρτου collocandum est: cf. 525 | κατεσθιοντες U-1221 R Tht A'] 1 > B-2019: cf. 4010 525 10520 1262 Od. 414 et Thack. § 19,3; κατ > S L: cf. 525 et Helbing Kas. p. 133 | βρώσει B' U-1221 R 55] pr. ev L' A, ut cibum La^R, sicut escam La^G Ga, sicut cibum uel in cibo Aug: cf. 525

5 φοβῶ B-2019 U Ld(sil)Z'Sc A'] pr. ev 1221. φοβον S* R LP: cf. 526 | ου ουκ ην φοβος] ÷ Ga: cf. 526 | ου B' L' 1219] οπου U-1221, ω R Z A': cf. 526 | ο θεος B' U' R' Aug Ga Sy A' = M] κυριος La^G Uulg L' | εν γενεα δικαιο B' Sa La Ga Z] eis γενεαν δικαιαν R. εν γενεα δικαιων U L' A'; + est La Uulg

6 κατησχυνετε confudistis GaAug] -νετε U, καταισχυνετε Lpau', -sti La | οτι B'-2019 R' Ga A = M] ο δε U' L' 55 | κυριος ελπις] ο θεος η ελπις R

7 του 1^ο] τω 1219: cf. 527 | αγαλλιασθω ... ευφρανθητω B'-2019 R] laetetur ... exultet La^G et alii Latini, -λιασεται ... -θησεται S U' L' A', exultabit ... laetabitur La^R Aug Ga: cf. 527

14 (M 15)

1 init.] pr. eis το τέλος La^G La' |

- Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου
καὶ τίς κατασκηνώσει ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ σου;
2 πορευόμενος ἄμωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην,
λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
3 ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ
οὐδὲ ἐποίησεν τῷ πλησίον αὐτοῦ κακὸν
καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα αὐτοῦ·
4 ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος,
τοὺς δὲ φοβουμένους κύριον δοξάζει·
ὁ ὁμνῶν τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν·
5 τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ
καὶ δῶρα ἐπ' ἀθώοις οὐκ ἔλαβεν.
ὁ ποιῶν ταῦτα οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

15

1Ε'

1 Σηλογραφία τῷ Δαυιδ.

- Φύλαξόν με, κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπισα.
2 εἶπα τῷ κυρίῳ Κύριός μου εἴ σύ,
ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρεῖαν ἔχεις.
3 τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ
ἐδαυμάστωσεν πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς.
4 ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν,
μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν·

καὶ B'-2019 Aug ThtSy^{txt}] η Bo U' R' Ga L^{Symg} A' 2012: cf. 17⁵² 23³ | κατασκηνώσει] καταπαύσει Bo U' 2012 et Clem. Alex. (S.-St. 2, p. 208 9) | τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ B' U 1219] τῷ 1° > A': cf. 21¹⁴; τῷ 1° 2° > 2019 R L' 2012

3 os] καὶ R | ἐδόλωσεν] -λίωσεν U | γλώσσῃ] pr. τη U | οὐδὲ B'-2019 U A' | καὶ οὐκ R L' 2012 | ἐπὶ τοὺς] ε. τοῖς Ld': cf. 1: | τοὺς ἐγγιστά] *proximum* La = M

4 ἐξουδένωται] -(δ)ενητε 2019: cf. 43⁶ | πονηρευόμενος B' R' Ga L^{Thtp} 2012 = M] pr. pas U' Thtp A' | κύριον B' Z A'] pr. τον U R L' 2012: cf. 2¹² | αὐτου ult. > S = M

5 ου] + μη R

15 (M 16)

1 κυριε] ο θεος S = M | επι σοι/ηλπ. Septuaginta X: Psalmi.

tr. Uulg = M | ηλπισα] πεποιθα U(Sa dub.)

2 κυριος = M] θεος S La Uulg | 2² > B | ου χρειαν] χρειαν ουκ U

3 αουτου 1°] ÷ Ga, > Sy = M; *eius* post *sunt* tr. La (*qui in terra sunt eius*, sed GaAug *qui sunt in terra eius*) | ἐδαυμαστωσεν ad 3² trahunt B' R' Ga, ad 3¹ Bo Sa(S.-St. 2, p. 165) La^G ZTht' 1219'; 3¹⁺² unus stichus A | ἐδαυμαστωσεν] -σας Sy, + ο κυριος La' (non Z); add. ✕ *mihī* Ga(non Uulg): cf. M | παντα] pr. οτι Thtp' 1219' | αουτου ult. B' U' R L A': hanc lectionem nouit, sed *mon* praefert Aug. II 505/6] μου La Ga Tht(Mitt. d. S.-U. 1, p. 93) = M; σου Sy

4¹⁺² duo stichi B Sa R' Ga Z A', unus S Sy 55 | αουτων 1°] + εν αυτοις

- οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων
οὐδὲ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ χειλέων μου.
5 κύριος ἡ μερίς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου μου·
σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί.
6 σχοινία ἐπέπεσάν μοι ἐν τοῖς κρατίστοις·
καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κρατίστη μοί ἐστιν.
7 εὐλογῆσω τὸν κύριον τὸν συνετίσαντά με·
ἔτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευσάν με οἱ νεφροὶ μου.
8 προωρῶμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός,
ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
9 διὰ τοῦτο ἠὺφράνθη ἡ καρδία μου,
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου,
ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι,
10 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
11 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου,
τερπνότητες ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

16

1F'

1

Προσευχὴ τοῦ Δαυίδ.

Εἰσάκουσον, κύριε, τῆς δικαιοσύνης μου,
πρόσχες τῇ δεήσει μου.
ἐνώτισαι τῆς προσευχῆς μου οὐκ ἐν χεῖλεσιν δολίοις.

U²: ex 3 | ουδε μη B' R L² 1219
ουδ ου μη U L⁴ A²: cf. 3633

5 η B' R A² > U L² 1219 | ει > U

6 επεπεσαν B U R Z A² επεσαν S:
cf. 7728; επεπεσον L² 1219; cf. 5:11; επεπε-
σε(v) L': cf. 113 | κρατιστοις M² —
μου L'

8 προωρωμην L² προορ. B' U L² 1219
A²: cf. Thack. p. 89. 280 et Helbing
Gramm. p. 73; Lag.: descriptine inter-
pres προεδημην? cf. 535 851 1003

9 γλωσσα] δοξα O teste Hi ed. Morin
(S.-St. 2, p. 120) = M

10 εγκαταλειψεις] -lipis R | αδην B
R L² Th² P pr. τον S U. αδου L² Z Th² P
A²; pro in infernum La. ad inferos
Cyp. = OM habent Ga et alii Latini in
inferno: correctura christiana, cf. Act.
227 1335-37 | ουδε] ου Ga(non Uulg) = M

11 πληρωσεις με sic etiam Act. 228]
πλήρωσις Lag. = M | ευφροσύνης B' U
L² 55] -νην R² C² -νης, corrector alter
iterum -νην L² 1219 A: cf. Act. 228 et Hel-
bing Kas. p. 147 8 | τερπνοτητες B'
La² Uulg = M] -νοτης U R² Aug Ga
L² A² | εις τελος] εως εις τ. usque in
finem R² Ga

16 (M 17)

1 init.] pr. in finem La² | του δαυιδ
B' U L² (sil) A² | τω δ. La², ipsi david
La; του > R, david Ga | κυριε] ο θεος
Bo R² Aug | της 1° B' U R 1219 >
L' A² | τη δεήσει] της -σεως U | 1³ in
duo stichos (εωστ. τ. πρ. μου, ουκ — fin.)
diuidunt Sa La² Ga | της προσευχης
B U] την -χην S R L' A²: cf. 3815 542
856 etc. et Helbing Kas. p. 157/8

- 2 ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι,
οἱ ὀφθαλμοί μου ιδέτωσαν εὐθύτητας.
- 3 ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐπεσκέψω νυκτός·
ἐπύρωσάς με, καὶ οὐχ εὐρέθῃ ἐν ἐμοὶ ἀδικία.
- 4 ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων,
διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς.
- 5 κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς τρίβοις σου,
ἵνα μὴ σαλευθῶσιν τὰ διαβήματά μου.
- 6 ἐγὼ ἐκέκραξα, ὅτι ἐπήκουσάς μου, ὁ θεός·
κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοὶ καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου.
- 7 θαυμάστωσον τὰ ἔλέη σου,
ὁ σῶζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ
ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου.
- 8 φύλαξόν με ὡς κόραν ὀφθαλμοῦ·
ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου σκεπάσεις με
- 9 ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν τῶν ταλαιπωρησάντων με.
οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχὴν μου περιέσχον·
- 10 τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν,
τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν.
- 11 ἐκβάλλοντές με νυνὶ περιεκύκλωσάν με,
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ.
- 12 ὑπέλαβόν με ὥσει λέων ἔτοιμος εἰς θήραν
καὶ ὥσει σκύμνος οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις.
- 13 ἀνάστηθι, κύριε, πρόφθασον αὐτοὺς καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς,
ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς,

2 μου 1°] μοι S 55 | 2² > S | μου
2°] σου GaHi = M | ευθυτητας B' LaG
GaHi LThp' A' = M] -τητα U' R'Aug
Thp: cf. 10⁷

3 επεσκεψω B' Ga L' A' = M] pr.
και U R' Uulg | ευρεθη ... αδικια] ευρες
.. αδικιαν U (Bo Sa?) = M

4¹ cum 3 connectit, ab 4² separat
Tht, οπως — μου ad 3 trahit M | σου]
μου LaG 55

5 κατάρτισαι (La^RAug *ad perficien-*
dos = -τίσαι)] κατηρτισα U': ad 4² adapt.
| σαλευθωσιν S R LThp A] -θη B U
1220 Thp 55: cf. 113 | τα διαβημ. μου

2°] > R; + εν ταις τριβοις σου A: ex 5¹
6 επηκουσας B 1220 R LThp] εισ- S
U Thp A'(A -σεν): cf. 35

7^{1.2} duo stichi B SaL Ga(c?), unus
rel. | θαυμαστωσων] -στωσαν (sic) U; *ad-*
mirentur Bo Sa = -στωσαν? cf. S.-St.
2, § 321 | τους ελιπiz. επι σε] *rectos*
corde LaG: ex 7¹¹ | σε] σοι LdRe:
cf. 9¹¹ | 7³ + 8¹ unus stichus R' |
τη δεξια] pr. ρυσαι με U': cf. 59⁷ 107⁷

8 φυλαξον με B' U' R' GaHi A' = M]
+ κυριε Bo LaG Aug L'Su | κοραν B']
κορην U R L' A': cf. Thack. § 10, 3

9 fin.] add. ✕ *super me* Ga(non Uulg)

10 συνεκλεισαν] -σε(v) LpauRe

11 νυνι] νυν R

12 υπελαβον] υπεβαλον U | ωσει 2°]
ωσ S: cf. 17^{34.43} 21¹⁶ 22⁵ etc.

13 αυτους bis] *eum* GaHi = M |
ασεβους *impio* LaG Ga] *-piis* La^RAug |

ρομφαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου.

14 κύριε, ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς

διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν.

καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστήρ αὐτῶν,
ἐχορτάσθησαν υἱῶν

καὶ ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν.

15 ἐγὼ δὲ ἐν δικαιοσύνῃ ὁφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου,
χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὁφθῆναι τὴν δόξαν σου.

17

12'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ παιδί κυρίου τῷ Δαυιδ, ὃ ἐλά-
λησεν τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ὥδης ταύτης
ἐν ἡμέρᾳ, ἣ ἐρρύσατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς Σαουλ,

2

καὶ εἶπεν

Ἄγαπήσω σε, κύριε ἡ ἰσχὺς μου.

3 κύριος στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου καὶ ῥύσσης μου,

ὁ θεὸς μου βοηθός μου, καὶ ἐλπῶ ἐπ' αὐτόν,

ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήμπτωρ μου.

4 αἰνῶν ἐπικαλέσομαι κύριον

ρομφαίαν (sic etiam *L^b(sil)'*) -φαιας
L^b uel dSc, -φαια *L^dRe* | ρομφαίαν σου
απο ἐχθρων της χειρος σου] ρ. ἐχθρων απο
της χ. σ. U' et Psalt. Rom.: cf. S.-St. 2.
p. 154; ρομφαις σου ad 13² trahit (= M)
et νεκρων = *ⲓⲛⲓⲛⲓⲥ* conicit Nestle, Sep-
tuagintastudien IV (1903), p. 3—5 |
απο ult.—fin. ad 14 trahit M | ἐχθρων
της χειρος σου] *manu inimicorum*
La^G

14¹⁻² duo stichi B' Sa 1220 A'. unus
R' Ga Sy, duo etiam *La^G* (trahit *dis-*
partire eos ad 14¹, et *subplanta eos*
[cf. inf.] ad 14²) | απο ολιγων S' R L
A', a paucis *La^G* GaAnguar: = M?
απολυων B, απολλυων U' (U A pro A 2°)
Tht', *perdens* *La^R*(om. n' Aug: cf. Nestle
l. l. et Thack. § 7, 29 | διαμερισον αυτους]
+ et *subplanta eos* *La^G* et alii Latini:
ex 13¹, ubi Ga(non La) *subplanta* pro
υποσκελισον | και 1° = M] > *La^G* Ga
| επλησθη B' 1220 R' Ga L A' | εμ-
πλησθητω U' Tht | 14⁴⁻⁵ duo stichi:
B' 1220 Ga, unus Sa R' Sy A' | υιω

GaAnguar(cf. proleg. § 519) *La^a* A = M]
υειων B' Sa 1220 La(*La^R*Aug *porcina*,
Laⁱ *suillam*) 55; υων U *L^b* | κατα-
λοιπα — αυτων Ga ThtP' = M

15 δικαιοσυνη] + σου SaB R'Aug |
οφθηναι την δοξαν σου B' U'U οφθησομαι
pro οφθηναι: ex 15¹. R' Ga] ο. μοι τ. δ.
σ. L' A'. — τω παιδι σου Sy (cf. 859); ad
ο. μοι: sic τ. δ. σ. addit Tht ed. Sirmond
τω παιδι σου. quae uerba Schulze retinet,
codices a Schulze collati omittunt

17 (M 18)

1 α > U | κυριος] pr. ο *L^b*: cf. 212

2 η > B

3 κυριος] κυριε R'Aug Ga(non Uulg);
in *La^G* spatium, in quo uerbum scribi
debebat, uacuum relictum est, cf. pro-
leg. § 513 n. | μου 2° > *La^G* | μου
5° et 7° > B | και 3° > U = M |
αντιλημπτωρ = M] pr. και *La^R*Aug *Ga L'*

4¹⁻² duo stichi Sa R' Ga A, unus
B' *La^G* ZSy 1219' | κυριον B' Z A'
pr. τον U R L' 1219: cf. 212

- καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.
 5 περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου,
 καὶ χεῖμαρροι ἀνομίας ἐξετάραζάν με·
 6 ὠδῖνες ἄδου περιεκύκλωσάν με,
 προέφθασάν με παγίδες θανάτου.
 7 καὶ ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον
 καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέκραξα·
 ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου,
 καὶ ἡ κραυγὴ μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ.
 8 καὶ ἔσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ,
 καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐταράχθησαν
 καὶ ἔσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός.
 9 ἀνέβη καπνὸς ἐν ὄργῃ αὐτοῦ,
 καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγισεν,
 ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ.
 10 καὶ ἔκλινεν οὐρανὸν καὶ κατέβη,
 καὶ γνώφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 11 καὶ ἐπέβη ἐπὶ χερουβιν καὶ ἐπετάσθη,
 ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων.
 12 καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ·
 κύκλω αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ,
 σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων.
 13 ἀπὸ τῆς τηλαυγίσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διήλθον,
 χάλασα καὶ ἄνθρακες πυρός.
 14 καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύριος,

6 περιεκυκλωσαν] περιεσχον U: ex 5

7 καὶ 1° > U Ga = M | ἐν τῷ θλι-
 βεσθαι με *cum tribularer* Ga] ἐν τῇ
 θλιψει μου R = *in pressura mea* LaR-
 Aug, *in tribulatione mea* LaG Uulg
 | ἤκουσεν] καὶ εἰσηκουσεν *et exaudivit*
 R' Ga; pr. *et* Sy; + κυριος Tht' |
 ἁγίου ÷ Ga, > LaG = M | φωνῆς B'
 L' A''] pr. τῆς U R | εἰσελεύσεται *in-*
troiuit La Ga: ex -*ibit*? cf. proleg. § 2a
 8 καὶ 1° > U UulgGa^c, 3° > Uulg,
 4° > U | αὐτοῖς ÷ Ga | ὁ θεός]
dominus LaG, > Ga = M

9 ἀπο προσώπου] ἐναντίον B | κατε-
 φλόγισεν B' U' Ga A] καταφλεγῆσεται L'
 55, καταφλεχθήσεται 1219, καταφλογῆσεται
 R(uid.), *exardescet* La(LaG Aug -*cit*, cf.

proleg. § 2a) | ἀνθρακες] + πυρος Bo:
 ex 13

10 οὐρανὸν B' R' A] pr. τὸν U, -*onus*
 Ga L' 55

11 ἐπέβη] ἀνεβη U | χερουβιν BSc U'
 R' Ga Z A'] -βμ Bo UulgAug L' 55:
 cf. 79² 98¹; χερουβ S* = M | ἐπετάσθη
 2°] pr. καὶ S = M

12 καὶ ÷ Ga | 12¹] add. duo stichos
nubes ipsius transcucurrerunt | li-
beravit me de inimicis potentibus
 LaG: cf. 13 et 20³ (= 18¹)

13 τηλαυγίσεως] + αὐτοῦ LpauThtb' |
 νεφέλαι] + αὐτοῦ La^RAug Ga(non Uulg)
 Sy = M (in Ga sub ÷ pro ✕) | χαλα-
 ζα] -ζαι LpauZ(-ζε)'

14 κύριος B' R] pr. ὁ U L' A': cf. 212 |

- καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ·
 15 καὶ ἐξαπέστειλεν βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτοὺς
 καὶ ἀστραπὰς ἐπλήθυνεν καὶ συνετάραξεν αὐτούς.
 16 καὶ ὠφθῆσαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων,
 καὶ ἀνεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης
 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, κύριε,
 ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὁργῆς σου.
 17 ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέν με,
 προσελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν.
 18 ῥύσεται με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν
 καὶ ἐκ τῶν μισούντων με.
 ὅτι ἐστερεώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
 19 προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου,
 καὶ ἐγένετο κύριος ἀντιστήριγμά μου
 20 καὶ ἐξήγαγέν με εἰς πλατυσμόν,
 ῥύσεται με. ὅτι ἠθέλησέν με.
 [ῥύσεται με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν
 καὶ ἐκ τῶν μισούντων με.]
 21 καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
 καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταποδώσει μοι,
 22 ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυρίου
 καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου.
 23 ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου.
 καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ' ἐμοῦ.
 24 καὶ ἔσομαι ἄμωμος μετ' αὐτοῦ
 καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

fin.] add. ✕ χαλαζα και ανδρακες πυρος
 GaHi Sy: teste Hi ex εβρ' δ'. cf. S.-St.
 2, p. 125 n. 3; de Sy cf. ibidem p. 126
 15 καὶ 1° B' La Ga = M] > U R
 L' A' | βελη] + αυτου Bod La^GAug
 Uulg = M

16 ἀνεκαλύφθη B' R LThp] -θησαν U
 Thp A': cf. 113

17 προσελαβετο με] ε 2° (3° B (hab.
 προσελαβε εζ sine v εφελκ.!)

18¹⁻²⁻³ tres stichi B R'. duo S A'
 (18¹⁺², 18³) et Sa La^G Ga ZSy 1219
 (18¹, 18²⁺³) | υπερ] επ R

19 εγενετο] εγενηθη U R: cf. 37¹⁵ 68¹²
 72²² 93²² 118¹⁷³ Od. 12 et Ps. 101⁸ |

κυριος] pr. o R: cf. 2¹² | μου ult.] μοι
 S (Bo Sa?) = M

20 πλατυσμον]-τυνασμον U | 20³⁻⁴ hab.
 B' U' R' (de Aug cf. S.-St. 2, p. 62 n. 4)
 A'. 20⁴ > S Sy, 20³⁻⁴ > Ga L' =
 M: cf. S.-St. 2, p. 43. 62/63; uerba
 uncis inclusi, quia ex 18 repet. uid. |
 20³⁻⁴ duo stichi B Sa^B R', unus Sa^L
 A' (S Sy 20³ tantum hab., cf. sup.) |
 fin.] + gratis La^G: ex 34¹⁹

21 και bis] ÷ Ga | ανταποδωσει 2°
 B L' A'] αντ > S U R

23 απεστησα BoP Sa La Ga Lpau' =
 M] -στησαν B'BoP R L' A'; -στη U:
 cf. 113

- 25 καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
26 μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ
καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀδφῶς ἀδφῶς ἔσῃ
27 καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ
καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.
28 ὅτι σὺ λαὸν ταπεινὸν σώσεις
καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων ταπεινώσεις.
29 ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου, κύριε·
ὁ θεός μου, φωτιεῖς τὸ σκότος μου.
30 ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου
καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεύχος.
31 ὁ θεός μου, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ,
τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμένα,
ὑπερασπιστὴς ἐστὶν πάντων τῶν ἐλπίζόντων ἐπ' αὐτόν.
32 ὅτι τίς θεὸς πλην τοῦ κυρίου;
καὶ τίς θεὸς πλην τοῦ θεοῦ ἡμῶν;
33 ὁ θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναιμι,
καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν ὁδόν μου·
34 ὁ καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφου
καὶ ἐπὶ τὰ ὕψηλὰ ἰστών με·
35 διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον,

25 καὶ 1°] ÷ Ga, sed ÷ ante καὶ 2°
transponendum uid., ubi in ms. ✕ est
| 25² unus stichus S Sa R' Sy, duo
(καὶ 2° — μου 2°, ενωπ. — fin.) B La^G
Ga(vid.) Z A' | τὴν 2° > U | μου
2° B' U' GaAug L' 55 = M] + αντα-
ποδώσει μοι R' A: ex 21

26 ὁσιωθήσῃ B' U Thtp' A] οσιος εση
R LThtp 55, *sanctus eris* uel *iustus*
eris uel *sancificaberis* Tert. (Capelle
p. 17), *iustificaberis* Cyp.: cf. 49s 1156
| αἰσως εση] αἰσωδοση U

28 λαὸν] pr. τον U | σωσεις] υψωσεις
U': cf. 28². 49² et S.-St. 2, p. 221

29 φωτιεις bis *inluminabis* La^RAug]
-nas Ga; 1° -nas, 2° -na La^G Uulg
| κυριε > Bo

30 εν σοι *in te* Ga] *a te* La | ρυ-
σθήσομαι] ρυθ. U | μου] + *sperans*
La^R et Aug(non in comm., sed alio loco,
cf. Lag. Probe et Sabatier) | τευχος] τι-

χον U: cf. Thack. § 10,30

31 πεπυρωμενα] περιεργυρωμενα U: pro
περιργ. (i. e. inargentata), cf. S.-St. 2,
p. 148/9

32 πλην 1° B R A'] παρεξ S U 1098
L': item δ' teste 1098 | του κυριου]
+ ημων U', *deum* La^R: ex 32² | και
B' La^GAug Ga Thtp' A' = M] η Sa
(U om. 32² per homoeotel.) R' 1098-
Uulg LThtp: cf. 14; 25s

33 εθετο] εθου Sa: ex 35

34 ο B U R A'] > S 1098 L' = M:
cf. 35 | καταρτιζομενος B' R 1098 L'
55] -ζων U A | ως B' U] ωσει R 1098
L'Su A': cf. 1612 | ελαφου B' L'Su
1219', *cerui* (gen. sing.) La] *elafy* (= -φοι) R: = *cerui* (nom. plur.)?; -φους
A; -φων U' 1098-GaHi: M hab. plura-
lem | υψηλα] + *mea* Sa = M, +
sua Bo

35 init. B' 1098 L' A' = M] pr. ο

- καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.
 36 καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου,
 καὶ ἡ δεξιὰ σου ἀντελάβετό μου,
 καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέν με εἰς τέλος,
 καὶ ἡ παιδεία σου, αὐτὴ με διδάξει.
 37 ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου,
 καὶ οὐκ ἠσθένησαν τὰ ἵχνη μου.
 38 καταδιώξω τοὺς ἐχθροὺς μου καὶ καταλήμψομαι αὐτοὺς
 καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι, ἕως ἂν ἐκλίπωσιν·
 39 ἐκθλίψω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι,
 πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου.
 40 καὶ περιέξωσάς με δύναμιν εἰς πόλεμον,
 συνεπόδισας πάντας τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ἐμὲ ὑποκάτω μου
 41 καὶ τοὺς ἐχθροὺς μου ἔδωκάς μοι νῶτον
 καὶ τοὺς μισοῦντάς με ἐξωλέθρευσας.
 42 ἐκέκραξαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ σῶζων,
 πρὸς κύριον, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν.
 43 καὶ λεπυνῶ αὐτοὺς ὥς χοῦν κατὰ πρόσωπον ἀνέμου,
 ὥς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐτούς.
 44 ῥύσῃ με ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ,
 καταστήσεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν·
 λαός, ὃν οὐκ ἔγγυν, ἐδούλευσέν μοι,

U R: cf. 34 | εθου] εθετο BoP SaB Tht':
 ex 33 | τοξον] pr. eis U, pr. ut La
 Uulg

36 σωτηρίας] -ριου 55 | μου 1° B'
 R' 1098 Tht^b Su A] σου GaHi 55 =
 M, > U' LThTP | αντελαβετο] αντιλα-
 βετο (sic) U, αντιλαβοιτο R: ex 193? cf.
 39¹² | 36^a > SaB* LaG | eis τέλος
 > S = M | 36^a > S 1098(non Ga);
 hunc stichum Theodotionis uersionem
 uerborum הַיְּמִינִי הַיְּמִינִי esse putat
 scholio quodam fretus Field, sed teste
 1098 Theod. ista uerba sic reddidit:
 καὶ ἡ πραυτὴς σου πληθύνει με

37 ἠσθενησαν] -σε La': cf. 113

38 init.] pr. και U | αν > U

40 eis] εως U | παντας > S LaG Aug
 GaHi (1098 deest) = M | επανιστανο-
 μενους B' U R A] vo 1° > 1098 L' 1219':
 cf. 49 et 436 582 9112 10828 et Thack.

p. 248

41 init. — μοι > U | εξωλεθρευσας]
 -λοθ- 1098 L' 55: cf. 114

42 εισηκουσεν] -κουεν LaThTP' | αυτων
 B' 1098 L' A'] αυτους U R: cf. Johannes-
 sohn Kas. p. 36

43 ως 1° B' U R 1098 55] ωσει L'
 A: cf. 1612 | χουν 1098 (item α' σ' δ'
 teste 1098) = M] χνουν rel. (uersiones
 dub.): cf. 77²⁷ Reg. II 22⁴³ nec non Ps.
 14 34⁵, ubi χνους recte = YN

44 ρυση U'(U -σης: cf. 49) LaG Aug
 1098-Uulg Ld' = M (cf. 44^a. 49³)] ρυσαι
 B' LaR Ga Ld(sil)Z' 1219'; ruse R =
 ρυση uel ρυσαι; ρυσαιτε A = ρυσαι te uel
 ρυσαι; cf. 49 | εξ] απο A: cf. 46 |
 αντιλογιων B' U' La 1098-Ga A = M]
 -γας R L' 55 | λαου B' R' 1098-Ga
 L' 55 = M] + μου U', λαων Bo A |
 εγγων] εγνω R Lb

- 45 εἰς ἀκοὴν ὥτιος ὑπήκουσέν μοι·
 υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι,
 46 υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν
 καὶ ἐχώλαναν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν.
 47 ζῆ κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός μου,
 καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
 48 ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ
 καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ,
 49 ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων,
 ἀπὸ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ' ἐμέ ὑψώσεις με,
 ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥύση με.
 50 διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν, κύριε,
 καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ,
 51 μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ
 καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ,
 τῷ Δαυιδ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

18

IH'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν θεοῦ,
 ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα·
 3 ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα,
 καὶ νύξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γινῶσιν.
 4 οὐκ εἰσὶν λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι,
 ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν·

45 ἀκοην ὥτιος] υπηκοην(η 1° pro π) ωτος
 U | υπηκουσεν B' U' R'' 1098-Ga L'
 55] -σαν S Sy = M; επηκουσας A | μοι
 1° B' 1098 55] μου U R La' A | μοι
 2°] με L^{rau}ZSc: cf. Helbing Kas. p. 106
 46 απο] εκ A: cf. 44
 47 μου 1° B'' Sa R'' GaHi(, non sub
 ast. Hi) Tht' A' = M] > U LSu
 48 υπ] επ L^{rau}

49 μου] + dominus LaG | εχθρων
 μου Bo U' RAug Uulg L'Su A' = M]
 μου > B' LaR; gentibus LaG Ga: hanc
 lectionem Hi ex uersione antiqua re-
 tinuerat, sed in epistula ad Sunniam
 et Fretelam confitetur „inimicis meis“
 rectum esse, cf. S.-St. 2, p. 117/8 | απο
 1° B Sa R'' GaC L' A' = M] pr. και

S' U Ga*Uulg | επανιστανομενων B' U R]
 νο > L' A': cf. 40 | απο ult.] pr. και
 Tht | ρυση B' U'(U -σης: cf. 44) La Ga
 L^{d(sil)}' = M] ρυσαι Bo L^dSc A'; ryse
 R; cf. 44

51 μεγαλυνων] pr. ο U (Bo Sa?) |
 αυτου 1° = M] > L': cf. 19₁₀

18 (M 19)

2 ποιησιν δε] και π. U, et opera La
 Ga; δε > Sy | αναγγελει] -γελει U Lb
 A'(55 -γελει): cf. 3

3 ημερα 1° B U R L'] pr. η S A' |
 αναγγελει] -γελει U Lb' A'(55 -γελει):
 cf. 2

4¹⁻² duo stichi Ga Sy 55, unus B'
 Sa R'' A'

- 5 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.
ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ·
- 6 καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ,
ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ.
- 7 ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ,
καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ.
- 8 ὁ νόμος τοῦ κυρίου ἄμωμος, ἐπιστρέφων ψυχάς·
ἡ μαρτυρία κυρίου πιστή, σοφίζουσα νήπια·
- 9 τὰ δικαίωματα κυρίου εὐθεῖα, εὐφραίνοντα καρδίαν·
ἡ ἐντολὴ κυρίου τηλαυγής, φωτίζουσα ὀφθαλμούς·
- 10 ὁ φόβος κυρίου ἀγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό,
- 11 ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολὺν
καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον.
- 12 καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐτά·
ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή.
- 13 παραπτώματα τίς συνήσει·
ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με.
- 14 καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φείσαι τοῦ δούλου σου·
ἐὰν μὴ μου κατακυριεύσουσιν, τότε ἄμωμος ἔσομαι
καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.
- 15 καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου
καὶ ἡ μελέτῃ τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διὰ παντός,
κύριε, βοηθὲ μου καὶ λυτρωτὰ μου.

6 αὐτου ult. B' U' A' ÷ GaHi. >
R' Uulg L' Su et Cyp. = M

7 του(> S) ουρανοῦ 2° *caeli* La^R et
Aug. enarr. I] *eius* La^G Ga et Aug.
enarr. II et Tert. et Cyp.: = M | τὴν
θερμὴν] τῆς -μης L^d: cf. Helbing Kas.
p. 42/43

8 του κυρίου B' R] του > L' A': cf.
212 | ψυχὰς] *animam* Tert.: = M |
κυρίου 2°] *dei* La^G

9 εὐθεῖα B' R L^{pau} A'] εὐθεῖα L': cf.
572 et Thack. § 12, 7 | fin.] + νηπιῶν
Sa: ex 8

10 κυρίου 2°] *dei* La^G

11 ἐπιθυμητὰ] ἐπιθυμηματα αὐτου Bo Sa-
2035: hanc lectionem nouit Orig. (S.-
St. 2, p. 215)

12³] pr. καὶ 2035

13 ἐκ] ἀπο 2035 Tht 1219 | fin. B'
Ga L' A' et Aug. enarr. II = M] +
κυριε Bo Sa-2035 R' et Aug. enarr. I et
Cyp.

14 ἀπο 1°] ἀπ S | κατακυριεύσουσιν B
R L^{pau} Th^{tp} A (cf. Blaß-Debr. § 373, 2)]
-σωσιν S 2035 L^{Thp} 55

15 εὐδοκίαν] εὐλογίαν Sa-2035: cf. 39 |
λογία] + *omnia* Bo | σου] μου L^{pau},
+ ἐστιν Th^{td} A

19

ΙΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
 ὑπερασπίσαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ιακωβ.
 3 ἔξαποστείλαι σοι βοήθειαν ἐξ ἁγίου
 καὶ ἐκ Σιων ἀντιλάβοιτό σου.
 4 μνησθεῖν πάσης θυσίας σου
 καὶ τὸ ὀλοκαύτωμά σου πιανάτω.
 διάψαλμα.
 5 δῶν σοι κατὰ τὴν καρδίαν σου
 καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσαι.
 6 ἀγαλλιασόμεθα ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
 καὶ ἐν ὀνόματι θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
 πληρώσαι κύριος πάντα τὰ αἰτήματά σου.
 7 νῦν ἔγνω·ν ὅτι ἔσωσεν κύριος τὸν χριστὸν αὐτοῦ·
 ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ·
 ἐν δυναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ.
 8 οὗτοι ἐν ἄρμασιν καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις,
 ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
 9 αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσαν,
 ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν.
 10 κύριε, σῶσον τὸν βασιλέα σου
 καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

20

Κ'

1

Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

19 (M 20)

- 2 θλίψεως] + σου Bo Sa Lpau
 4 μνησθεῖν] + kurios Thtp 1219' |
 ὀλοκαύτωμα] *olocaustoma* R = *holocaustum* La Ga: cf. S.-St. 2, p. 97 n. 2
 et Aug in 50²¹ (*holocaustomata*)
 5 σοι B' Sa GaHi = M] + kurios Bo
 R' L' Su A' | πληρώσαι] -σαι R(non
 LaR) Lpau A': item R(non LaR) in 6
 6 ἀγαλλιασο(B L^b ω)μεθα] + *tibi do-*
mine Bo | ev 1° B' SaB-1093 R' Ga
 Sy] επι Sa^h L' A': cf. 9¹⁵ | θεου B'
 Sa Ga Sy A = M] pr. κυριου S R' L'
 55, pr. του κυριου 1093: ex 8 | πληρω-
 σαι: cf. 5
 7 ἔσωσεν *saluum fecit* LaRAug Uulg

= M] s. *faciet* La^G Ga | ἡ σωτηρία]
 της -ριας LpauThtpRc

8 αρμασιν] ασμ. R | κυριου > A et
 Cyp.P: cf. 6 | μεγαλυνθησόμεθα (cf. 6²)
 B' Sa R Thtp A et Orig. et Cyr. Alex.
 (S.-St. 2, p. 212/3.184), *magnificabimur*
 La] ἀγαλλιασομεθα S, *exsultabimus* Aug:
 ex 6¹; επικαλεσομεθα LThtp' 55 (Lpau
 55 -σωμ-), *inuocabimus* Ga et Tert. et
 Cyp.: cf. 10 et S.-St. 2, p. 43. 63

9 ἐπεσαν] -σον L'(non Z): cf. 5¹¹ 26²
 35¹³ 56⁷ etc. et Thack. p. 211

10 σου B' Sa Sy] > R' Ga L' A''
 = M: cf. 17⁵¹ | ημων] ημας R = *nos*
 La Ga; cf. Helbing Kas. p. 154

- 2 Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα.
3 τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ
καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν.
διάψαλμα.
4 ὅτι προέφθασας αὐτόν ἐν εὐλογίαις χρηστότητος,
ἔθηκες ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου.
5 ζῶν ἡτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ,
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.
6 μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου,
δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτόν.
7 ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
εὐφρανεῖς αὐτόν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
8 ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον
καὶ ἐν τῷ ἑλέει τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ.
9 εὐρεθεῖῃ ἡ χεὶρ σου πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς σου,
ἡ δεξιὰ σου εὖροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
10 θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου.
κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς,
καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ.
11 τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ γῆς ἀπολείς
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἰῶν ἀνθρώπων,
12 ὅτι ἐκλιναν εἰς σὲ κακά,

20 (Π 21)

2 καὶ > 2037 | τῷ σωτηρίῳ] *to -rion*
R: cf. 9¹⁵

3 ψυχῆς B' R'Aug Ga A] καρδίας Sa
La^G Uul^G L' 1219' = M | θελήσιν
R' Ga L' 55: cf. M] δεῖσιν B' 2037
Sa A | διαψαλμα] post 4¹ tr. Sa Aug.
> La^R

4 λίθου τιμίου] λίθων τιμίων L^{pau}

5 σε > R' | εἰς αἰῶνα αἰῶνος B*
1093(Add. του ante αἰῶνος) Aug L' A':
cf. 7, ubi M 77 tantum] εἰς αἰῶνα καὶ
εἰς (+ τον S) αἰῶνα του αἰῶνος SBe Sa
R' Ga: sic G pro 77 777(7) in 96.37
44¹⁸ 47¹⁵ 51¹⁰ 118⁴⁴ 144^{1.2.21}. sed ubi-
que cum articulo εἰς τον αἰῶνα καὶ εἰς
τον αἰῶνα του αἰῶνος

6 ἐπ αὐτόν] ἐπ αὐτῷ L^{pau}: cf. 11

7 δώσεις] δῶης LTh^p(non Z): cf. 364

547 | αὐτῷ ei La^RAug] αὐτόν *eum*
La^G Ga L^{pau}Th^p = M | αἰῶνα αἰῶνος]
τον αἰῶνα καὶ εἰς τον αἰῶνα του αἰῶνος S:

cf. 5 | μετὰ > La^G

8 σαλευθῇ -θω S: cf. 9²⁷ 29⁷ 61³ et 25¹

9 εὖροι] *eure* R | πάντας] ÷ Ga

10 init. BSc' Sa R' Ga A' = M]

pr. οτι S* L' 55: ex 13 | του προσώπου

σου] pr. μετὰ L^{pau}: ex 7; *coram te*

domine Sa; *irae* Sy: ex Pešittā, cf.

proleg. § 76; + *consummabis eos* La^G

| 10³⁻⁵ duo stichi R' Ga(diuidit etiam

10¹ in duo stichos) ZSy 1219', unus B'

Sa La^G A | κύριος ... αὐτοῦ συνταράξει

R' Ga L' 55 = M] κυριε ... σου -ξεις

B' Sa A' et Cyr. Alex.(S.-St. 2, p. 184)

11 γῆς] pr. τῆς L^a(non He*) 55 |

ἀνθρώπων] pr. των R

12 βουλήν B' R' = M] βούλας Sa Ga

διελογίσαντο βουλήν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στήσαι.

13 ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον·

ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν.

14 ὑψώθητι, κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου·

ἄσομεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυναστείας σου.

21

ΚΑ΄

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ἀντιλήμψεως τῆς ἐωθινής·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

2 Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρόσχες μοι· ἵνα τί ἐγκατέλιπες με;
μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου.

3 Ὁ θεός μου, κεκράζομαι ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ,
καὶ νυκτός, καὶ οὐκ εἰς ἀνοιαν ἐμοί.

4 σὺ δὲ ἐν ἁγίοις κατοικεῖς, ὁ ἔπαινος Ἰσραὴλ.

5 ἐπὶ σοὶ ἦλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν,
ἦλπισαν, καὶ ἐρρύσω αὐτούς·

6 πρὸς σὲ ἐκέκραζαν καὶ ἐσώθησαν,
ἐπὶ σοὶ ἦλπισαν καὶ οὐ κατησχύνθησαν.

7 ἐγὼ δὲ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος,
ὄνειδος ἀνθρώπου καὶ ἐξουδένημα λαοῦ.

8 πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με,
ἐλάλησαν ἐν χεῖλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλὴν

L' *A'* | ἡν ... στήσαι *B'* *R'* (sed *R*
stene pro stese) | ας ... στήσαι *Sa* *Ga*
SyHe (as *He** uid., αἰς *He^c*, ας *Hemg*); ας
... στήναι *L^bZSeRe* *A'*, αἰς ... στήναι
L^a, ας uel αἰς uel αἰ ... στήναι *Tht*,
στήναι etiam 1219 | στήσαι] ÷ *Ga*
14 τας δυναστείας (cf. *Helbing Kas.*
p. 70)] εν ταις -αις *U*: ad 14¹ adapt.

21 (M 22)

1 ἀντιλήμψεως: cf. proleg. § 7₁₁ |
ψαλμος τῷ δαυιδ > *A*

2¹ in duo stichos (ο 1^ο — μοι, ἵνα — με)
diuidit *Sy* | πρόσχες μοι] ÷ *Ga*; cf.
Field | ἐγκατέλιπες] -πας *ZRe*: cf. 9₁₁

3 κεκράζομαι] ἐκεκραξα *R* | ἡμέρας
La^G *Ga* *LThtp* et *Tert.* = *M*] + προς
σε *B'* *U'* *Tht^b* *He A'*, pr. προς σε *R'*
Aug: cf. 267 | εἰσακούσῃ] + μου *Bo U'*
| ουκ 2^ο] ουχι *R* | εἰς ανοιαν] εἰς ανεσιν

J. S. Semler, Epistola ad Griesbachium
de emendandis graecis V. T. interpreti-
bus (1770), p. 13, cf. *Od.* 12₁₀; ἡσυχια
uel ευθηνια *Lag.*

4 ἁγίοις *B'Bo^d U²-1221 R A*] ἁγιω
Bo^d La Ga L' 55 = M | ἰσραὴλ *B'*
1221 *R A'*] pr. του *U L'*

5 ἐπὶ σοὶ] ε. σε *R*: item in 6, cf. 9₁₁

7 ουκ] ουχι *A* | ἀνθρώπου *B A* et
Tert. et *Cyp.* = *□ΓΝ*] -πων *S' U²-1221*
R' Ga L' 55 et Cyp. | ἐξουδένημα *B*
U] -θενημα *S 1221 R L^a A'*, -δενωμα
L^bHemg, -δενωμα *L^{pa}*, ...ενωμα etiam
1219: cf. *Thack.* p. 105 | λαοῦ] λαων *Bo*

8 ἐλάλησαν *B 1221 R Ga L' A'* et
Aug. enarr. II et *Tert.* = *M*] pr. και
S U La et *Aug.* enarr. I et *Cyp.* |
ἐκίνησαν = *M*] pr. και *U-1221 La Ga*
et *Tert.* et *Cyp.* | fin.] + και εἰπαν
U²-1221: cf. *Matth.* 27_{39 40} *Marc.* 15₂₉

- 9 Ἦλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν·
 σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν.
 10 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστροῦ,
 ἢ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρός μου·
 11 ἐπὶ σέ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας,
 ἐκ κοιλίας μητρός μου θεός μου εἶ σύ.
 12 μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι θλίψις ἐγγύς,
 ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν.
 13 περιεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί,
 ταῦροι πίονες περιέσχον με·
 14 ἤνοιζαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν
 ὡς λέων ὁ ἀρπάζων καὶ ὠρυόμενος.
 15 ὥσει ὕδωρ ἐξεχύθην,
 καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστέα μου,
 ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὥσει κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου·
 16 ἐξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχὺς μου,
 καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου,
 καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με.
 17 ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί,
 συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με,
 ὠρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας.
 18 ἐξηρίθμησα πάντα τὰ ὀστέα μου,
 αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπεῖδόν με.
 19 διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς

9 σπ] ει Bo U^o (U ε pro ει, cf. S.-St. 2, p. 149. 154 n. 6) -1221(oi) L^{pa}u: ex Matth. 27⁴³

10 μαστῶν] μασθῶν L^{pa}u^{He*}: cf. Thack. p. 104 | τῆς > U-1221

11 ἐκ κοιλίας] ἀπο γαστρος L': cf. 10 57⁴; pr. ἀπο γαστρος δδ: cf. proleg. § 81 | θεος μου ει σπ] pr. ο U-1221. σπ ει ο θ. μου R

12 θλίψις = M] -ψεις L^bHe* δδ | ἐγγύς] + μου U^o(non 1221) | βοηθῶν] + μοι L' 1219

13 με] μοι 1221

14 το > U(non 1221) | λέων ο αρ-
 παζων B' U-1221 A: cf. 31 γένεα η ερ-
 χομενη, 32 λαω τω τεχθησομενω et 24¹²
 33¹³ 45² 57⁹ 67³¹ 77⁶ 78⁶ 83¹³ etc.] ο >
 R L' 55

15¹⁻² duo stichi B' Sa Ga, unus R'^o
 SyHe A' | ἐξεχύθην B' U'-1221 LaR-
 Aug Ga SyHe^c A' = M] -θη R L',
effusa sunt La^G et alii Latini | διε-
 σκορπισθη] -θησαν 1221: cf. 11³ | ὀστα]
 διαβήματα S: ex 72²

16 ὡς] ὡσει B: cf. 16¹² | κατηγαγες]
 -γαγεν 1219, *deduxerunt* La^G

17 σπ > Bo Sa | ποδας B' R' et
 Aug. enarr. I et Tert. et Cyp.p] + μου
 U La^G Ga L' A' et Aug. enarr. II et
 Cyp.p = M] | fin.] + διηγῆσθαι παντα
 τα θαυμασια σου (cum 17³ iuncta) U':
 ex 9² 74³

18 ἐξηρίθμησα Grabe = M] -σαν mss.
 (U -μηθησαν)

19 διμερίσαντο] το > S: ante τα | τα
 ιμ. μου / εαυτ. = M] tr. R' Ga(non Cyp.)

- καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.
 20 σὺ δέ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν μου,
 εἰς τὴν ἀντίλημψίν μου πρόσχες.
 21 ῥῦσαι ἀπὸ βρομφαίας τὴν ψυχὴν μου
 καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῇ μου·
 22 σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος
 καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκεράτων τὴν ταπείνωσίν μου.
 23 διηγῆσομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
 ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε
 24 Οἱ φοβούμενοι κύριον, αἰνέσατε αὐτόν,
 ἅπαν τὸ σπέρμα Ιακωβ, δοξάσατε αὐτόν,
 φοβηθήτωσαν αὐτόν ἅπαν τὸ σπέρμα Ισραὴλ,
 25 ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ προσώχθισεν τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ
 οὐδὲ ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ
 καὶ ἐν τῷ κεκραγένοι με πρὸς αὐτόν εἰσήκουσέν μου.
 26 παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλη,
 τὰς εὐχὰς μου ἀποδώσω ἐνώπιον τῶν φοβουμένων αὐτόν.
 27 φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσονται,
 καὶ αἰνέσουσιν κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν·
 ζήσονται αἱ καρδίαι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.
 28 μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς
 καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου πᾶσαι αἱ πατρίαι τῶν ἐθνῶν,

20 κυριε/μη μακρ.] tr. La^G | μου 1°
 B' (Bo add. απ εμου?) ZSu A = M] σου
 S La^G Ga et Aug. enarr. II et Cyp.;
 σου απ εμου U' R' L' 1219' et Aug.
 enarr. I: hoc etiam Hi scripserat et
 habet Uulg, sed in epistula ad Sunniam
 et Fretelam corrigit *tuum a me* in
meum, cf. S.-St. 2, p. 114. 118

21 απο ρομφ. / την ψυχην μου] tr. U |
 κυνος] κυνων U': cf. 17

24 κυριον B' Z A] pr. τον U-1093 R
 L' 1219': cf. 212; πιπι (i. e. πῆπῆ) 2005
 | φοβηθητωσαν B' U'-1093 (1093 pr. μη!)
 R A] -τω δη L' 1219, -τωσαν δη 55,
timeat La Ga | αυτον ult. B' R' Ga
 2005 A] απ αυτου U-1093 L' 1219'
 = M

25 τη δεήσει] την -σιν R = *prece* La,
deprecationem Ga | του πτωχου *pau-*
peris La Uulg et Aug. enarr. I = M]

-rum Ga et Aug. enarr. II | εισηκουσεν]
 επ- A: cf. 35 | μου] ÷ Ga

26 παρα σου *a te* Tert. = M] π. σοι
 U L'pau', *apud te* Sa La Ga | μου
 1°] *mihi* La^G et Tert. | μεγαλη B'
 U' La^G Ga A et Tert. = M] + εξο-
 μολογησομαι σοι R' Aug L' (παρα — μου 1°,
 εν — σοι duo stichi SyHe) 55: ex 34¹⁸
 | αποδωσω] pr. τω κυριω R' L'pauSe, add.
 τω κυριω He | ενωπιον] εναντιον R:
 cf. 37¹⁸ 49³ 68²⁰ 72¹⁶ 77¹² 84¹⁴ etc. et
 Johannessohn Präp. p. 192. 196 | των
 B' La Ga L' = M] pr. παντων Bo U'
 R He A'

27 κυριον] pr. τον U: cf. 212 | ζησον-
 ται αι καρδιαι B' R' Aug Ga L' A'] ζη-
 σεται η καρδια U' La^G = M

28 προς κυριον] τον κ. (sic) U: cf. 27 |
 σου La^G et Cyp. = M] αυτου rel.: ad
 28¹ adapt.; cf. Capelle p. 205.6

- 29 ὅτι τοῦ κυρίου ἡ βασιλεία,
καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν.
30 ἔφαγον καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς,
ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσούνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν.
καὶ ἡ ψυχὴ μου αὐτῷ ζῇ.
31 καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ·
ἀναγγελησεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη,
32 καὶ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
λαῷ τῷ τεχνησομένῳ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριος.

22

KB'

1

Ψαλμός τῷ Δαυιδ.

- Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει.
2 εἰς τόπον χλόης, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν,
ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέν με,
3 τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν.
ὠδήγησέν με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
4 ἂν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου,
οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ·
ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταὶ με παρεκάλεσαν.
5 ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με·
ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου,
καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κράτιστον.

- 29¹⁻² duo stichi B Sa^L Ga, unus S
Sa^B R' Sy A'; 29 > He, sed in comm.
Hesychii adest | καὶ = M | > U
Ga(non Uulg) | αὐτος | ÷ Ga. > Cyp. |
δεσποζει] *dominabitur* La Ga et Cyp.
| τῶν] pr. παντων U' et Cyp.
30 προσεκυνησαν] + αυτω Thtp | προ-
πεσουνται (cf. 719:] προσπεσ. U: cf. 946
| τὴν > L' 1219
30⁸ 31¹ duo stichi B Sa R' Ga He
A', unus S Sy 55
31 η ερχομ. = 'N' ad 32 tra-
hit M
32 οτι Rahlfs = M (cf. Field) ov mss.
· | ο κυριος] ÷ Ga, > La^G = M | ο B
U L' 1219] > S R A: cf. 212

22, M 23)

- 1 inser.] + (τῆς) μιας σαββατου(sic)
1219: ex 251 | ποιμαίνει B USa^L R L'
55. *pascit* La^BAug, *regit* Uulg] -μανει
S' Sa^B A. *regit* La^G Ga | με υστερησει]
pr. ου μη U, με ου μη υστερηση S
2 ἐκει | ÷ Ga. | ἐπι] εφ U
3²⁻⁸ duo stichi B La^G Ga ZSyHe A,
unus S Sa(Sa^L iungit etiam 3¹ cum
3²⁻⁸) R' 55
4 κακα] πονηρα R: cf. 75
5¹ unus stichus B' 55, duo (ητοιμ. —
τραπ., εξ — με) Sa R' Ga ZSyHe, εξ —
με ad 5² trahit A | καὶ | ÷ Ga | σου]
μου Sa^B GaHi L'rau' = M | μεθυσκον]
+ με L' | ως] ωσει L' 55: cf. 1612 |
ως κρατ. = 'N' ad 6 trahit M

- 6 καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώκεται με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου,
καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

23

ΚΓ'

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· τῆς μιᾶς σαββάτων.

- Τοῦ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·
2 αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν
καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν.
3 τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου
καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ;
4 ἀθῶος χερσὶν καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ,
ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ.
5 οὗτος λήμψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου
καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ.
6 αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων αὐτόν,
ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ἰακωβ.
διάψαλμα.
7 ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν,
καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι,
καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
8 τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;

6¹ in duo stichos (καὶ 1^ο — με 1^ο,
πάσας — μου) diuidunt La^G Ga ZSy,
6² in duo stichos (καὶ 2^ο — κυρίου, εἰς —
fin.) diuidunt La^G Ga Sy | καταδιω-
κεται] -ξει LThtd: cf. Thack. p. 232; -ξαι
Lpau | καὶ τὸ κατοικεῖν με *et ut in-*
habitem La Ga] δια τ. κ. μ. U²; *et sub*
ast. Ga, *et* > Aug

23 (M 24)

1 τῆς μιᾶς (τῶν) σαββάτων] ÷ Ga, >
S O(teste Tht, cf. proleg. § 75) Lpau =
M. de hac inscriptione ad sacra Iudae-
orum pertinente cf. proleg. § 91 | τῆς
μιᾶς] τῆς > Lpau, τῇ μιᾷ U, εἰς μιᾷν
Lpau 55 | σαββάτων] pr. τῶν U L^bRc,
σαββάτου L^{d(sil)}He A | παντὲς] ÷ Ga
| ἐν αὐτῇ > U

Septuaginta X: Psalmi.

2 init.] pr. * *quia* Ga

3 τοῦ > Lpau: cf. 212 | καὶ B' Thtp'
A' et Cyp.p] η Bo U² R' Ga LThtp 55
et Cyp.p: cf. 141 1732 | ἀγιῶ] ἀγια-
σματος U²: item α' 8'

4 αὐτοῦ 1^ο] μου A = Kετῆ | καὶ οὐκ]
οὐδε U | τῷ πλησίον αὐτοῦ (ex 144?)]
αὐτοῦ > S A'(non 1219)

5 ἐλεημοσύνην] ἐλεος U² | θεοῦ] *do-*
mino La^G

6 αὐτον B' La^G Ga A et Cyp. = M]
τον κυριον Bo U²-1093 R'Aug L' 55 |
το > U | τοῦ θεοῦ > La^G = M

7 ὑμῶν] ἡμῶν R Lpau 55: item in 9
| ὑμῶν cum πύλας connectunt Bo Sa Ga
(*uestras*), cum ἀρχοντες La (*uestri*: sic,
ut uid., etiam Tert. et Cyp.): item in 9

- κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός,
 κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ.
 9 ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν,
 καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι,
 καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
 10 τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;
 κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

24

ΚΔ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- Πρὸς σέ, κύριε, ἤρα τὴν ψυχὴν μου, ὁ θεὸς μου.
 2 ἐπὶ σοὶ πέποιθα· μὴ κατασχυνθείην,
 μηδὲ καταγελασάτωσάν μου οἱ ἐχθροί μου.
 3 καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ κατασχυνθῶσιν·
 αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διὰ κενῆς.
 4 τὰς ὁδοὺς σου, κύριε, γνῶρισόν μοι
 καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με.
 5 ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου
 καὶ δίδαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου,
 καὶ σέ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν.
 6 μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου, κύριε,
 καὶ τὰ ἑλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν.

8 κραταιος ... δυνατος] tr. U' | fin.]
 + διαψαλμα USaL

10 ουτος > L¹au | των > U' | ο
 βασιλεως ult. (sic etiam Tert. et Cyp.) pr.
 ουτος B' (non Bo 55: ex 10: ουτος ο
 βασ. της δοξης ult. est stichus singularis
 in B solo

24 (M 25)

1 ψαλμος in inscriptione huius psalmi
 desse ait Tht (Mitt. d. S.-U. 1. p. 93) =
 M, sed omnes codices operis Theodoretiani
 nunc habent ψαλμος | ψαλμος B''
 Ga LThtP' A'] pr. eis το τέλος U' R''
 Uulg L¹rauThtP' | ο θεος μου ad 1
 trahunt B' Sa La^G Ga A', ad 2 R' Aug
 Sy(om. μου) He 1219 = M; illud rectius
 uid., quia in hoc psalmo alphabetico

uersum secundum oportet ab επι σοι =
 72 incipere

2 κατασχυνθειην] + εις τον αιωνα L''
 1219: ex 701 | καταγελαστωσαν(ας >
 U) μου] κ. με L^dHe*Rc 55: cf. Helbing
 Kas. p. 182

3 αισχυνθητωσαν] -θεισαν U: cf. 512 |
 οι ult. B'' U' La L''Su 1219' = M]
 pr. παντες Bc R GaHi(ambis testibus
 sub ÷) Aug A: ex 3¹ repet.

4 κυριε/γνωρισον μοι] tr. U | και] ÷ Ga
 5 επι την αληθειαν B' SaB L'' 1219']
 ad ueritatem Cyp., in -tatem Ga; εν
 τη -θεια(A -αν!) in -tate S USaL R''
 Uulg A | και διδαξον με ad 5¹ trahunt
 R' | ο θεος > La^G | υπεμεινα] υπομενω
 U, υπομενω Sa: cf. 26¹⁴

6 κυριε > B La^G | οτι > U(non Sa),
 post και tr. La

- 7 ἁμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς·
κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου σὺ
ἕνεκα τῆς χρηστότητός σου, κύριε.
- 8 χρηστὸς καὶ εὐδὴς ὁ κύριος·
διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνοντας ἐν ὁδῷ.
- 9 ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει,
διδάξει πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ.
- 10 πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια
τοῖς ἐκζητοῦσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ.
- 11 ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου, κύριε,
καὶ ἰλάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ μου· πολλὴ γάρ ἐστιν.
- 12 τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον;
νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ἧ ἡρετίσαστο.
- 13 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσεται,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει γῆν.
- 14 κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν,
[καὶ τὸ ὄνομα κυρίου τῶν φοβουμένων αὐτόν,]
καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ τοῦ δηλῶσαι αὐτοῖς.
- 15 οἱ ὀφθαλμοί μου διὰ παντός πρὸς τὸν κύριον,
ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου.
- 16 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με,
ὅτι μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ.
- 17 αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπλάτυνθησαν·
ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἐξάγαγέ με.

7 ἁμαρτίας est acc. plur. = M: sic recte Bo Sa La Ga (sed gen. sing. Sy); cf. Johannessohn Kas. p. 37 et Helbing Kas. p. 108 | μου 1° > LaR | ἀγνοίας R L' Be A''] est acc. plur. in B*(uid.) U τας praemittentibus et in Sa Ga Sy = M, est gen. sing. in Bo La | μου 2° > B' | ελεος] πληθος του ελεους U': cf. 105⁴⁵ et S.-St. 2, p. 154/5. 222 | συ U' L' 1219' = M] hab. Ga sub ÷ (pro ※?); deus Aug; > B' R' A: exciditne post μου? | ενεκα B' U A] -ken R L' 55: cf. 11 et 8: 26¹¹ 43²³ 47¹² etc. et Thack. § 9, 8

8 ευδης] ευδης Lb(de Tht cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 79): cf. 324 91¹⁶

9^a > B

10¹⁺² unus stichus Sa

11¹⁺² unus stichus Sa R' | ενεκα B' A] -ken U R L' 55: cf. 7 | και > LaR-Aug Uulg | ιλαση B' La Ga A'] -σθητι U' R L': cf. 78⁹ | τη αμαρτια] ταις -ταις R: ex 78⁹

13 γην] pr. την U

14 των φοβουμενων 1°] τοις -vois ThtP-He | 14² B USA(Sa^B ex corr.) R' Aug A'] > S SaB* LaG Ga L' 1219 = M: cf. S.-St. 2, p. 43. 60. 63. 229 | φοβουμενων 2°] επικαλουμ. A' | του δηλωσαι = M] δηλωσαι U Hee, δηλωσει Bo L'

16 εμι εγω] tr. R'

17 επλατυνθησαν U²-1221 LaG et Psalt. Rom. = יִפְתָּחוּ עֲלֵי עֲלֵי B' R' Aug Ga L' A': ex 19 | εξαγαγε educ Aug] ρυσαι libera R': cf. 63² 105²¹ 114⁸ et S.-St. 2, p. 99 n. 1; eripe LaG, erue Ga

- 18 ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου
καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
19 ἴδε τοὺς ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν
καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίσησάν με.
20 φύλαξον τὴν ψυχὴν μου καὶ ῥύσαι με·
μὴ καταισχυθῇην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ.
21 ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι,
ὅτι ὑπέμεινά σε, κύριε.
22 λύτρωσαι, ὁ θεός, τὸν Ἰσραὴλ
ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

25

ΚΕ΄

1

Τοῦ Δαυὶδ.

- Κρινόν με, κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην
καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω.
2 δοκίμασόν με, κύριε, καὶ πείρασόν με,
πύρρῳσον τοὺς νεφρούς μου καὶ τὴν καρδίαν μου.
3 ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου ἔστιν,
καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
4 οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος
καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω·
5 ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων
καὶ μετὰ ἁσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.
6 νίψομαι ἐν ἀθύοις τὰς χεῖράς μου
καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου, κύριε,

19 ἐπληθύνθησαν = 127] ἐπλατυνθ. U'
(non 1221): ex 17, cf. 91¹³

20 ἤλπισα ἐπὶ] ἐπεκαλεσαμην Tht: ex
30¹⁸ | ἐπὶ σε] ε. σοι 1221 L^b: cf. 9¹¹

21¹⁻³ duo stichi R' Ga Sy, unus B'
Sa La^G He A'² | ὑπεμείνα] *custodiui*
La^G | κύριε > S La^G GaHi = M

22¹⁻² duo stichi Ga Sy, unus B' Sa
R' He A'² | λύτρωσαι — fin.: cf. proleg.
§ 520

26: | του(uel τω) δαυιδ B'' R'Aug Ga
Sy A' = M] pr. ψαλμος U²-1221 La^G
L^dHeRe, pr. *in finem psalmus* Uulg,
+ ψαλμος L^b | με (sic etiam He^c)
μοι L^a 55: cf. 79 | τω κυρίῳ] *deo meo*
La^R Sy | ἐλπίζων] *confidens* La^G: ex
24² | ἀσθενήσω S' R L' A', *infirmabor*
La^R Ga et Aug. enarr. I (uid.) =
M (cf. 17⁵⁷)] *σαλευθω* B U²-1221, *moue-*
bor Aug. enarr. II: cf. 61⁵ et S.-St. 2,
p. 155; *erubescam* La^G: ex 24²

2¹ > S

3 εὐηρέστησα] + σοι U(non 1221; Bo
Sa dub.)

6 κύριε > B La^G

25 (M 26)

1 του B' Sy A'] τω U-1221 L^a 1219,
tot(sic pro to: item in 361) R, *ipsi* La^R-
Aug, hoc non reddunt La^G Ga: cf.

- 7 τοῦ ἀκοῦσαι φωνὴν αἰνέσεως
καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου.
8 κύριε, ἡγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου
καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.
9 μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου
καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου,
10 ὧν ἐν χερσὶν ἀνομίας,
ἢ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων.
11 ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην·
λύτρωσαί με καὶ ἐλέησόν με.
12 ὁ γὰρ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτῃ·
ἐν ἐκκλησίαις εὐλόγησώ σε, κύριε.

26

KF'

- 1 Τοῦ Δαυὶδ, πρὸ τοῦ χρισθῆναι.
Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου· τίνα φοβηθήσομαι;
κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ τίνος δειλιάσω;
2 ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμέ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου
οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου αὐτοὶ ἡσθένησαν καὶ ἔπесαν·
3 ἐὰν παρατάξῃται ἐπ' ἐμέ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδιά μου·
ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμέ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω.
4 μίαν ἡττησάμην παρὰ κυρίου, ταύτην ἐκζητήσω·

7 ακουσαι] + με L'(non T) | φωνην]
-νης L^d(sil): cf. 80¹² 101²¹ Od. 63 et Jo-
hannesson Kas. p. 36 et Helbing Kas.
p. 151/2 | αινεσεως B' 1220 R' Ga A'
et Aug. enarr. II (ed. Maur. IV 113 C) =
M] + σου Bo U' L' 1219 et Aug. enarr.
I et enarr. II (ed. Maur. IV 114 B bis)

10 ων] + εισιν Thd²; post ανομια add.
sunt La^GAug Ga | ανομια B] pr. αἱ
R L'(Sy add. eorum) A'', ανομια S'
U'(U -αν); 2021 aut = B aut = S. |
10²] pr. και R' Sy = M

11 με 1⁰ (sic etiam 2021) = M] +
κυριε L' A', + ο θεος Sy 55

12 γαρ B'' U' 1220 La^G Ga A'] >
R'Aug Uulg L' 2021 = M | σε κυριε]
σε sub ob. Ga; dominum La^G = M

26 (M 27)

1 του 1⁰ B' Sy] τω U R L' A', ipsi
La^R et Aug. enarr. I, non reddunt La^G

Ga et Aug. enarr. II: cf. 251 | του(uel
τω) δαυιδ B'' R' Ga SyHe A' et Aug.
enarr. I = M] pr. ψαλμος U' La^G Uulg
L' et Aug. enarr. II | προ του χρισθηναι]
priusquam egrederetur La^R; vai signis
tachygraphicis scribit S, vai om. 1220
R* A'': cf. proleg. § 81; προ του χρισθ.
ad unctionem sacerdotis magni spectat,
cf. proleg. § 91 et Schürer, Gesch. d. jüd.
Volkes 2 (ed. IV, 1907), p. 285 | σωτηρ
salutaris Aug in ambis enarr.] salus
Bo La Ga Sy | της ζωης] σωτηριας
Bo U'

2 κακουντας] τους κακ. με Bo U' | οι
ult. > U | επεσαν] -σον L'(non ZThe*):
cf. 199

3 εαν 1⁰] + γαρ U | εαν 2⁰] pr. και
U R et Cyp. | επαναστη] -σινησεται U |
ελπιζω (sic etiam 2021 2030 et Cyp.)]
ελπιω U' R' Ga LpauHe*

4 εκζητησω] εκ > L', εκ sup. lin. 2021 |

- τοῦ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου,
 τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα τοῦ κυρίου
 καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ.
- 5 ὅτι ἔκρυσέν με ἐν σκηνῇ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου·
 ἐσκέπασέν με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ,
 ἐν πέτρᾳ ὑψώσέν με·
- 6 καὶ νῦν ἰδοὺ ὑψώσεν τὴν κεφαλὴν μου ἐπ' ἐχθρούς μου·
 ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν ἀλαλαγμοῦ,
 ἄσομαι καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ.
- 7 εἰσάκουσον, κύριε. τῆς φωνῆς μου, ἧς ἐκέκραξα·
 ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου.
- 8 σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου Ἐζήτησεν τὸ πρόσωπόν μου·
 τὸ πρόσωπόν σου, κύριε. ζητήσω.
- 9 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ,
 μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου·
 βοηθός μου γενοῦ. μὴ ἀποσκορακίσῃς με
 καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς με. ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου.
- 10 ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με,

του κατοικεῖν B U R L¹⁻⁴ Z uid. T-
 ThtrSc 1219² 2030¹ το κ S* L¹ ThtrHe
 A: cf. 226 | οἴκῳ κυρίου τῷ αὐτοῦ κ R
 | 4³ του κυρίου B U R του αὐτοῦ L A'
 2030: cf. 212 | ἐπισκέπτεσθαι τον ναον:
 cf. proleg. § 54 | τον ναον αὐτου B
 La^RAug Ga L¹⁻⁴ TRS 55 2021 M.
 τ. λαον α. S U²: cf. 47: τ. ναον τον
 αγιον α. Bo R² L¹⁻² A 2030: ex 5s 104
 177 272 781 1372

5 σκηνη B' La^G Ga 2021 — αὐτου B
 U² R' Aug Uulg L² A² 2030: cf. M |
 μου B² R' Aug L² A² 2021 uid. 2030
 > U² La^G Ga = M

6 και νυν ιδου et nunc ecce La^R et
 Aug. enarr. I] nunc autem La^G: et
 nunc GaHi et Aug. enarr. II = M |
 υψωσεν] + κυριος A' 2030 | την > L'
 55 2021 | 6¹] add. stichum επ εχθρους
 μου εκυκλωσα Sy: ex 6¹⁻² repet., cf. 14 |
 αλαλαγμου B² R² Ga A' 2021 2030 =
 M] ανεσεως U² Tht²: ανεσεως και αλα-
 λαγμου L: hanc lectionem nouit etiam
 Tht; ανεσε ... 1219: aut = U aut = L;
 θυσια ανεσεως etiam in 49^{14.23} 106²²
 115³, θυσια αλαλαγμου non nisi hoc loco

legitur | ασομαι B U R A 2030] ασω
 S L' 1219²: cf. 56s

7 κυριε > 2021 | μου 1° > U² Sy 55
 | εκεκραξα] + προς σε La^GAug Uulg A
 2030: cf. 21s | με] + κυριε U²

8 σοι ειπεν η καρδια μου ad 7² trahunt
 B' A | εζητησεν το προσωπον μου S:
 cf. proleg. § 31] exquisiuit (= εξεζητ.?)
 facies mea GaHi Uulg add. te post ex-
 quis.: cf. Su quaesivit te facies mea);
 εξητ. τ. π. σου U²; εξητησ τ. π. σου R.
 quaesitui uultum tuum La^RAug, quae-
 siui faciem tuam La^G, εξεζητησ τ. π.
 σου B² A 2030; κυριον ζητησω εξεζητησεν
 σε τ. π. μου L² 1219(uid.; σε >)² (8 init.
 — κυριον ζητησω, εξεζητησεν — προσωπον
 μου duo stichi TSyHe 1219², cf. Tht) |
 ζητησω] pr. ex 2030

9 γενου > La^G | μη 2° B' U Ga-
 Aug A 2030 = M] pr. και R² L² 1219²
 | μου 1°] μοι L² prau² | αποσκορακισης ...
 εγκαταλιπης U²(cf. inf.) L² 1219²] εγκατα-
 λιπης ... υπεριδης B² R² Ga A 2030 |
 εγκαταλιπης — 10 εγκατελιπον] εκκαταλειπον
 (sic) U

ὁ δὲ κύριος προσελάβετό με.

11 νομοθέτησόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου

καὶ ὁδήγησόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου.

12 μὴ παραδῷς με εἰς ψυχᾶς θλιβόντων με,

ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι,

καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ.

13 πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῇ ζώντων.

14 ὑπόμεινον τὸν κύριον·

ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδιά σου,

καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον.

27

KZ'

1

Τοῦ Δαυιδ.

Πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα,

ὁ θεός μου, μὴ παρασιωπήσης ἀπ' ἐμοῦ,

μήποτε παρασιωπήσης ἀπ' ἐμοῦ

καὶ ὁμοιωθῆσμαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.

2 εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ,

ἐν τῷ με αἶρειν χεῖράς μου πρὸς ναὸν ἁγίον σου.

3 μὴ συνελκύσης μετὰ ἁμαρτωλῶν τὴν ψυχὴν μου

10 προσελαβετο με] αντε(λαβετο μου) 1219: ex 117¹³

11 με 1°] μοι R 55: cf. 24^{8,12} 118³³. 102. 104 et Helbing Kas. p. 98/99 | τη οδω B' R A³] pr. εν U L' 2030 | ενεκα] -κεν Thtr: cf. 24⁷ | ενεκα — fin.] ad 12¹ trahunt SyHe 1219, est stichus singularis in T

12 παραδως] -δως 2030: cf. 40³ 84⁸ 120³ Od. 7³⁴ | θλιβοντων] pr. των U | μοι *mihi* La^R et Aug. enarr. I et enarr. II (ed. Maur. IV 128D)] επ εμε R, *in me* La^G Ga et Aug. enarr. II (ib. 128C) | εκαυτη] ε > U, -της A 2030(ex corr.?), -την He*; cf. M 13 init.

13 πιστευω] -ευσω B² Sy | κυριου] pr. του R: cf. 2¹² | γη ζωντων] τη γη των ζ. U

14 init.] pr. εν γη ζωντων Sy: ex 13 repet., cf. 6 | υπομεινον 1°] -μένω U, -μενῶ Sa^L: cf. 24⁵ | 14^{2,3} duo stichi TSyHe, unus rel., sed R' Ga trahunt

ανδριζου, La^G ανδριζου — σου ad 14¹ | σου] μου A

27 (M 28)

1 του B' R SyHe A², *ipsius* Aug] τω U La Ga L' | του(uel τω) δαυιδ B' R² Ga L^{b(sil)}T²He A² = M] pr. ψαλμος Bo U² Uulg L^{a'}, + ψαλμος L^{rau} | 1^{1,2} duo stichi B(trahit ο θεος μου ad 1¹) R' T²SyHe 1219², unus S Sa La^G Ga A | εκεκραξα B² U² R²] κεκραξομαι S Ga L² A² | απ εμου bis] επ εμοι B: cf. Flashar p. 249 n. 3 et Helbing Kas. p. 166 | 1³⁺⁴ unus stichus B Sa, 1³ > La^G

2¹ in duo stichos (init. — μου 1°, εν 1° — σε) diuidit Sy | εισακουσον B' U² R² GaHi A = M] + κυριε Bo UulgAug L²Su 55 | εν τω δεεσθαι με] ης εκεκραξα A: ex 26⁷ | εν τω 2°] pr. και U Sy | με αιρειν B U] tr. R L' A². με > S | προς ult.] εις B'

3 συνελκυσης(+ με U) μετα αμ. την ψυ-

- καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσης με
τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν,
κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
- 4 δὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν
καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν·
κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς,
ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς.
- 5 ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου
καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ·
καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς.
- 6 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι εἰσήκουσεν τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου.
- 7 κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου·
ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδιά μου, καὶ ἐβοηθήθην,
καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου·
καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ.
- 8 κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ ἐστίν.
- 9 σῶσον τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου
καὶ ποίμανον αὐτοὺς καὶ ἔπαρον αὐτοὺς ἕως τοῦ αἰῶνος.

28

ΚΗ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· ἐξοδίου σκηνῆς.

Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ.

ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν.

χην μου B' Sa R' Aug He* A' σ. με μετα
αμ. S LaG Ga L' 1219' = M | ἐρ-
γαζομένων] pr. ανδρων S | αδικιαν B L'
1219' (Thtp 55 pr. την)] την ανομιαν S'
U' R Lpau(om. την), nihil nisi την A |
μη συναπ. με] ÷ Ga | κακα] πονηρα R: cf. 7s

4 αυτοις 1° + κυrie L' 55: idem post
4¹ add. Sy | κατα 3°] pr. και U LaR
Tht' | αυτων 3° > A

5¹⁺² unus stichus S Sa | εις τα —
και εις (sic) > U | αυτου] αυτων R. —
non considerauerunt LaG et alii La-
tini | αυτους ult.] ÷ Ga (sic)

6 kyrios + o theos Bo

7 επ] εν 1098 Hwmg (item α' & teste
1098) = B (Ga dub.); pr. οτι Tht'. pr.
και LpauHe* | και εβοηθηθην] ad 7³
trahit LaG; εφοβηθην U' (7¹⁺³ unus
stichus Sa) | ανεθαλεν/η σαρξ μου] tr. U

8 του λαου] τω λαω T | 8¹ fin.] +
εστιν U Thtp' | 8³ fin. εστιν > R Lpau

9¹ in duo stichos (σωσον — σου 1°, και
1° — σου 2°) diuidunt Sy 1219 | τον
λαον σου = M] pr. κυrie Lpau 1219, +
κυrie 1093 R' Uul Sy | του > S Lpau

28 (M 29)

1 εξοδίου B' R A'] εξόδου uel εξ όδοῦ
Bo U' La'; consummatio(nis) La, in
consummatione Ga | εξοδίου σκηνης
> 1098(= O teste Tht; non Ga) Lpau
= M; uerba recte interpretatur Symg:
„diei octauae festi tabernaculorum“,
cf. Leu. 23³⁶ Num. 29³⁵ (εξοδιον = מצרף)
et Philo de special. legibus II § 211
Cohn = Mangey II, p. 298; cf. etiam
proleg. § 9: | ενεγκατε 1° — θεου et
ενεγκατε 2° — κριων eadem uerba הכי
ענין בני ליהוה reddunt; priorem uer-

- 1 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμὴν,
 2 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ,
 προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ.
 3 φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
 ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησεν,
 κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν.
 4 φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύϊ,
 φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ.
 5 φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
 καὶ συντρίψει κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου
 6 καὶ λεπυνεῖ αὐτάς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λιβανον,
 καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
 7 φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός,
 8 φωνὴ κυρίου συσσείνοντος ἔρημον,
 καὶ συσσεήσει κύριος τὴν ἔρημον Καδης.
 9 φωνὴ κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους,
 καὶ ἀποκαλύψει δρυμούς·
 καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
 10 κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικιεῖ,
 καὶ καθίεται κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα.
 11 κύριος ἰσχύϊ τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει,
 κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

29

ΚΘ'

I

Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ
 τοῦ οἴκου· τῷ Δαυιδ.

sionem Orig. obelo notavit (cf. Field;
 obelus deest in Ga), Hi in „Psalt. iuxta
 Hebraeos“ (cf. proleg. § 6a) deleuit; 1098
 hab. in textu ενεγκατε τω ἱηιη ιους κρων
 et add. post ἱηιη in marg. υιοι θυ ενεγ-
 κατε τω κω (eodem teste uerterunt α' σ'
 ενεγκατε τω ἱηιη ιους κρων, θ' ενεγκατε
 τω ἱηιη υιους ισχυρων)

2 τω κυριω 1° > U' | ονοματι] pr. τω U

4 ισχυι] δυναμει R

5 και U R' Ga L' 1219 = M] > B'
 1220 La^GAug A'

6 τον λιβανον] του -νου La Ga Thp':
 ex 5? | μονοκερωτων] -τος U(Sa dub.),
 -ρατων 1220

8 ερημον 1°] pr. τη(προ την) U: ex 8^a |
 και S R' Ga L'] > B U 1220 A' = M

9 καταρτιζομενου] -νη R L' | ελαφους
 ceruos GaHiAug] cedros La: ex 5 |
 δοξαν] την δ. αουτου U'

10 κατοικιε] inhabitat Bo La SySu,
 inhabitare facit GaHi | καθιεται B'
 U R] καθιεται 1220 L'(etiam He^c; He*
 dub.) A': cf. Thack. p. 271/2 | βασιλευς]
 -ευσει U' (Sa trahit και καθιεται ad 10¹)

11 κυριος 1°] και U | κυριος 2°] et
 La^G | εν ειρηνη] εις τον αιωνα R: ex 10

29 (M 30)

I εις το τελος B USa^L 1220 R' L^d(s1)-
 He 55] post οικου tr. L^b, > S' SaB
 1098-Ga L^bT' A = M | ψαλμος ωδης
 > R | του εγκαιν. (cf. proleg. § 9₁)
 pr. υπερ R L^b | του οικου τ. δ. > 55 |
 του οικου] του > U | τω δαυιδ S 1098 L^d-.

- 2 Ὑψώσω σε, κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με
καὶ οὐκ ἠϋφρानας τοὺς ἐχθροὺς μου ἐπ' ἐμέ.
3 κύριε ὁ θεός μου, ἐκέκραξα πρὸς σέ, καὶ ἰάσω με·
4 κύριε, ἀνήγαγες ἐξ ᾧδου τὴν ψυχὴν μου,
ἔσωσάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.
5 ψάλατε τῷ κυρίῳ, οἱ ὅσοι αὐτοῦ,
καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ·
6 ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ,
καὶ ζωὴ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ·
τὸ ἐσπέρας ἀυλισθήσεται κλαυθμός
καὶ εἰς τὸ πρωὶ ἀγαλλίασις.
7 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου
Οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
8 κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν·
ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος.
9 πρὸς σέ, κύριε, κεκράζομαι,
καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι
10 Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου,
ἐν τῷ καταβῆναί με εἰς διαφθοράν;
μὴ ἐξομολογήσεται σοι χοῦς
ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου:
11 ἦκουσεν κύριος καὶ ἠλέησέν με.
κύριος ἐγενήθη βοηθός μου.
12 ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χορὸν ἑμοί,
διέρρηξας τὸν σάκκον μου καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην,

He A', *ipsi david* Aug] του δ. B
L^{b(sil)}T, δαυιδ U R L^b, *david* La Ga.
> L^{rau}; του θεου L^{rau}; pr. ψαλμος 1219
(quae του εγκαιν. praecedebant. perierunt
2 επ εμε] επ εμοι S A: cf. 512
4 απο] εκ S 1220
5 οι] pr. *omnes* Bo | τη μνημη] την
-μην U L^{rau}HeRc(Add. v post μνημη tan-
tum) 55

6¹⁻² duo stichi B SaL 1220 R' Ga
He 1219, unus S SaB TSy A' | 6³⁻⁴
duo stichi B' 1220 La^G Ga SyHe A,
unus Sa R' T 55

7¹⁻² duo stichi La^G Ga 1219. unus
rel. | εἶπα] εἶπον U TThtP: cf. 30^{15.23}
31s 34²¹ etc. et Thack. p. 210

8 σου 1°] μου A | παρεσχου Bo U'

1220 La 1098-Ga LTht^d = M] παρα-
σχου B' R L^bTht^dHe* A' | απεστρεψας]
απ > R | δε > R'Aug Ga(non 1098) |
σου ult.] + a me La^GAug Uulg
9¹⁻² duo stichi B Ga Sy, unus S Sa
R' THe A' | κεκραζομαι ... δεηθη-
σομαι] εκεκραξα ... εδεηθην R
10¹⁻² duo stichi La^G Ga Sy 1219,
unus rel. | καταβηναι] -βαινειν LTht^d(non
T; Sy dub.) | διαφθοραν] pr. την U |
10³⁺⁴ unus stichus He 55 | η] μη U'
11 εγενηθη] εγενετο 1098: cf. 101s
12 εστρεψας] εστραψας U (sed in 8
etiam U απεστρεψας) | χορον Grabe,
Lag.(,conferatur Thr. 515⁴) = M: item
α' σ' ε' teste Sy] χαραν mss. (etiam 1098-
Ga) | διερρηξας] + δε Sy

- 13 ὅπως ἂν ψάλλῃ σοι ἡ δόξα μου καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ·
κύριε ὁ θεὸς μου, εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

30

Λ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· ἐκστάσεως.
2 Ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα, μὴ κατασυνθῇν εἰς τὸν αἰῶνα·
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με.
3 κλῖνον πρὸς με τὸ οὖς σου,
τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαι με·
γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν
καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σῶσαί με.
4 ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου εἴ σὺ
καὶ ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὀδηγήσεις με καὶ διαδρέψεις με·
5 ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης, ἧς ἔκρυψάν μοι,
ὅτι σὺ εἴ ὁ ὑπερασπιστής μου.
6 εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου·
ἐλυτρώσω με, κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας.
7 ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας ματαιιότηας διὰ κενῆς·
ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα.
8 ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου,
ὅτι ἐπέιδες τὴν ταπείνωσίν μου,
ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου
9 καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ,
ἔστησας ἐν ἐνρυχώρῳ τοὺς πόδας μου.

13 δοξα] δεξια U²: cf. Act. 531, ubi quidam mss. δοξη pro δεξια

30 (M 31)

1 εἰς τὸ τέλος > L^{pa} 1219 | ἐκ-
στάσεως (ex 23)] > S L^aG 1098-Ga(non
Uulg) L^{pa} = M

2 κυριε ηλπισα] tr. U L^aR: cf. 15 |
2³] pr. και S | και εξελου με (cf. 702)]
> S L^aG Ga(non 1098) = M

3¹⁻² duo stichi B' L^aG Ga Z, unus
Sa R' SyHe A'

4 κραταιωμα B R L' -ωσις S U 1098
A'; στερεωμα L^{pa}: ex 703 | μου 1°
> S U L^aR | και 2° > U

5 fin. = M] + κυριε L'Su A' et
Psalt. Rom.: sic etiam 1098, sed Ga

non addit uerbum et Hi expressis uer-
bis testatur κυριε in O non adfuisse

6 παραθησομαι] παρατιθημι L^{pa}, com-
mendo La Uulg(sed Ga -dabo): ex Luc.
23⁴⁶, ubi mss. παρατιθεμαι uel -τιθημι et
commendo praebent; + domine LaG
7 tous] pr. παντας LaG ZThtHe: ex
56? | διαφυλασσοντας U' R 1098 ZThtd
A'] δια > B' ZThtdHe: cf. 403 | μα-
ταιοτητας] -τα La SySe, > 2013

8 επειδες (A εφ-: cf. 539 91¹² 111⁸ et
Thack. p. 125)] pr. συ U², + επι La-
ThtP(non ZHe) | 8³] pr. και U

9 και > R | εχθρου = M] εχθρων
LThtd(non Z) 1219 | ευρυχωρω spa-
tioso LaR et Aug. enarr. II] pr. loco
Ga et Aug. enarr. I, + loco LaG

- 10 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι θλίβομαι·
ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου,
ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ γαστήρ μου.
- 11 ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ ἡ ζωὴ μου
καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς·
ἡσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου,
καὶ τὰ ὀστέα μου ἐταράχθησαν.
- 12 παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος
καὶ τοῖς γείτοσίν μου σφόδρα
καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς μου,
οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ.
- 13 ἐπελήσθην ὥσει νεκρὸς ἀπὸ καρδίας,
ἐγενήθην ὥσει σκεῦος ἀπολωλός.
- 14 ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων κυκλόθεν·
ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ
τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχὴν μου ἐβουλεύσαντο.
- 15 ἐγὼ δὲ ἐπὶ σέ ἤλπισα, κύριε·
εἶπα Σὺ εἶ ὁ θεός μου.
- 16 ἐν ταῖς χερσίν σου οἱ καιροί μου·
ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου
καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με.
- 17 ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου,
σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου.
- 18 κύριε, μὴ καταισχυνθῇν, ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε·
αἰσχυνθείσαν οἱ ἀσεβεῖς καὶ καταχδείσαν εἰς ἄδου.
- 19 ἄλαλα γενηθῇτω τὰ χεῖλη τὰ δόλια

10 ἐν θυμῷ] ἐν τῷ θ. σου U². ἀπο θυ-
μου R L²au | 10³] pr. κα: U²

11 οτι > U² | 11³] pr. κα: Sy

12²⁻³ duo stichi B' 2013'-2015 A'.
unus R' Ga SyHe; 12³⁻⁴ unus stichus
La^G | τοῖς γνωστοῖς μου οἱ θεωροῦντες]
notis qui uiderunt La^G | 12²⁻⁴ unus
stichus La^G)

13 init.] pr. οτι B⁰¹ U²-2015

14 ἐπισυναχθῆναι] ἐπι > B 2015: cf.
10123

15¹⁻² duo stichi B Sa Ga SyHe 1219.
unus S 2015 R' A' | ἐπι σε S U-2015
Th²p] ἐπι σα B: per errorem (sequitur
ἡλπισα); ἐπι σοι R LTh²p A': cf. 20 et

911 | ἐπι σε ἡλπισα] tr. U | ἡλπισα
κύριε = M] tr. LTh²d A': cf. 2 | εἶπα]
εἶπον Th²p: cf. 23 et 297; + οτι U-2015
| συ εἰ ο θεος μου] *deus meus es tu*
Ga = M

16 καιροί La = M: sic etiam α' σ'
teste Sy] κληροί rel. (etiam GaAug): cf.
48 et Num. 16¹⁴ Iud. 21²² fin. | 16²⁻³
duo stichi B' R' Ga A', unus Sa SyHe
55 | μου ult. > He | ἐκ ult. > U²
17²] pr. καὶ 1219

18 κυριε ad 17² trahit Sa | οἱ > L'
A' = M | οἱ ἀσεβεῖς] *inimici mei*
La^G: ex 12. 16 | ἀδου] τον ἀδην U

19 γενηθῇτω] -τῶσαν B 1219: cf. 113 |

- τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν
 ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει.
- 20 ὥς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, κύριε,
 ἣς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε,
 ἐξεργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ
 ἐναντίον τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
- 21 κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων,
 σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν.
- 22 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι ἐθαυμάστωσεν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.
- 23 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου
 Ἀπέρριμμαί ἄρα ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου.
 διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου
 ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.
- 24 ἀγαπήσατε τὸν κύριον, πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ,
 ὅτι ἀληθείας ἐκζητεῖ κύριος
 καὶ ἀνταποδίδωσιν τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν ὑπερηφανίαν.
- 25 ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν,
 πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

31

ΛΑ΄

1

Τῷ Δαυιδ συνέσεως.

Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι,
 καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·

19³⁺³ unus stichus 2013'

20¹⁺² unus stichus S SaB | κυριε]
 ÷ Ga, > S SaB(uid.) LaG 1098 = M̃
 | 20³⁺⁴ unus stichus 2013' | επι σε]
 ε. σοι L^b A: cf. 15

21¹ unus stichus S 2013' 1220 R' Sy
 55, in duo stichos diuidunt B LaG Ga
 (init. — σου, απο ταρ. ανδρ.) et He A'
 (= B, sed iungunt σκεπασεις αυτους cum
 απο ταρ. ανδρ.) | κατακρυψεις abscondes
 LaRAug Uulg] pr. και U' A; -dis
 Ga: cf. proleg. § 2s; -de LaG | απο-
 κρυφω] -fois S | ανθρωπων (sic etiam
 1098-Ga)] -που S = M̃ | σκηνη] + tuo
 LaGAug Uulg; σκηπη U, σκεπη Sa et σ'
 δ' teste 1098: cf. S.-St. 2, § 32, 1

22 αυτου] + επ εμε U'; + εμοι 1098-
 Ga L^{pau}Rc = ʾῃ

23¹⁺² duo stichi B 2013 R' Ga A',
 unus S Sa 1220 LaG SyHe 55 | δε
 > La(non Aug) | ειπα] ειπον ThtHe*

1219: cf. 15 | αρα B' U' R 55] >
 La 1098-Ga L' A' = M̃ | προσωπου
 > S | 23³⁺⁴ duo stichi Ga SyHe^c A',
 unus B' 2013' 1220 R' He* 55 | ειση-
 κουσας S U' 1098-Ga L' A = M̃] +
 κυριε B' R' Sy 55

24 οτι] ÷ Ga Sy(cf. S.-St. 2, p. 127. 128),
 om. S = M̃, hab. etiam 1098 | κυριος]
 pr. ο A: cf. 212 | ανταποδιδωσιν B' R
 1098 L' A'] ανταποδωσει Bo U' La Ga
 25¹⁺² unus stichus 2013' | κυριον]
 pr. τον S: cf. 212

31 (M̃ 32)

1 τω δαυιδ/συνεσεως S U' 1220 R'Aug
 Ga L^{pau}'He(του pro τω) 1219' = M̃] tr.
 B' Sa LaG, ψαλμος τω δ. L^{pau} A, ψαλ-
 μος τω δ. συνεσεως L^d, ψαλμος(uel ψαλμος
 ωδης) τω δ. εις συνεσιν L^{pau} | αφεθησαν
 B 2013 1220 R L' A'] αφεθ. S L^{pau}:
 cf. Thack. p. 201; αφεθησαν U | επεκα-
 λυφθησαν] απ- U L^{pau}Rc, επ > 1220

- 2 μακάριος ἀνὴρ, οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν,
οὐδὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος.
- 3 ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀσᾶ μου
ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν·
- 4 ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χεὶρ σου,
ἔστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγῆναι ἄκανθαν.
διάψαλμα.
- 5 τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα
καὶ τὴν ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυψα·
εἶπα Ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ·
καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου.
διάψαλμα.
- 6 ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πᾶς ὅσιος πρὸς σέ ἐν καιρῷ εὐθέτω·
πλήν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιούσιν.
- 7 σὺ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεχούσης με·
τὸ ἀγαλλιάμα μου. λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με.
διάψαλμα.
- 8 συνetiῶ σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ἥ πορεύση,
ἐπιστηριῶ ἐπὶ σέ τοὺς ὀφθαλμούς μου.
- 9 μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἳς οὐκ ἔστιν σύνεσις,
ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόννας αὐτῶν ἄγξαι
τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ.
- 10 πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ,

2 οὗ B' U R A] ᾧ L' 1219' | στο-
ματι] πνευματι GaHi — M

3 ὅτι εἰσησα] tr. U^sLa^s | τα] pr.
omnia La^G et Psalt. Rom.: ex 21:15, 18
etc. | ἀπο τοῦ κραζειν με *a clamando*
me La^{RAug} ἐν τῷ κ. μ. U'. *dum cla-*
marem La^G Ga = M: cf. 2

4 ταλαιπωρίαν] add. * μου GaHi teste
Hi ex ebr' d'. cf. S.-St. 2. p. 125 n. 3 et sine
ast. Sy et Aug. enarr. II sin enarr. I
plerique codices hab. *aerumniam tan-*
tum] | ἐμπαγῆναι B' Bod La Vulg] ἐμ
> A; + μοι Bod R Galsub ÷ L' A'.
+ με ως U' | διαψαλμα > Sy

5 ἁμαρτιαν ... ἀνομιαν 1°] tr. L(non
Thtr²) A | ἐγνώρισα *cognoui* La^{RAug}] ἐγνώρ.
σοι Thtr² 1219 = M. *cognitum*
* *tibi: feci Ga, tibi cogn. feci* La^G |
ἐκάλυψα] ἐκρυψα U | εἶπα] εἶπον Tht 55:
cf. 297 | κατ ἐμου/την] tr. U²(U om.

μου sequens | ἀνομιαν 2° S' 1220 R'
Ga L' A') ἁμαρτιαν B U' | ἀφῆκας]
ἀφείλες Thtr² | ἁμαρτίας Ga Thtr² =
M] καρδίας rel. | διαψαλμα > Stxt

6 πᾶς ὅσιος πρὸς σε B' = M] tr. U
R' Ga L' A', πρὸς σε > 1220(uid.) |
fin.] + διαψαλμα R'

7 μου εἰ καταφυγὴ *mihī es refugium*
La] εἰ κ. μου 1098. *es ref. meum* Ga:
cf. M; + κυριε 1219 | διαψαλμα >
Sy

8 συμβιβῶ] -βιβασω U: cf. Thack. p. 229
| ταυτῇ > La^R

9 ἡμιονος] pr. ως U Sy (non 1098-Ga)
= M | 9²⁺³ unus stichus Sa La^G 55
| χαλινῷ .. κημῷ] tr. 1098-Ga LThtr A:
item α' σ' d' teste 1098 | ἀγξαι B' U
R 1098 He^c 55 = M] -αις L^a; -(e)is
L^bHe^{mg}R^c A, -ης He*(uid.)Sc; impera-
tium hab. omnes versiones

- τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει.
 11 εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι,
 καὶ καυχᾶσθε, πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

32

ΛΒ΄

I

Τῷ Δαυιδ.

- Ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι, ἐν τῷ κυρίῳ·
 τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις.
 2 ἔξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ,
 ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ.
 3 ἄσατε αὐτῷ ἄσμα καινόν,
 καλῶς ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ.
 4 ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ κυρίου,
 καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει·
 5 ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν,
 τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ.
 6 τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν
 καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν·
 7 συνάγων ὡς ἄσκον ὕδατα θαλάσσης,
 τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.
 8 φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ,
 ἅπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην·

10 τον .. ἐλπίζοντα] τους .. -τας Sa La Ga(non UulgAug): item Clem. Rom. I 22, 8 et Clem. Alex. Strom. IV 110, 1 Stählin (La^G et Clem. Alex. hab. etiam των αμαρτωλων pro του -λου)

32 (M 33)

1 τω δαυιδ B' U' R' He 55 et Aug. enarr. II] pr. ψαλμος Ga L' A', pr. in finem psalmus La^G; ανεπιγραφος παρ εβραιois Tht, + ανεπιγραφος παρ εβραιois L'; inser. deest in Aug. enarr. I: cf. proleg. § 520 | εν τω κυριω εν > U'(U των κν pro τω κω); τω > L': cf. 212 | αινεσις] pr. η Α

2 αυτω > La^R

3¹ > R | ψαλατε B' La^G Sy A' = M] + αυτω U' R' Aug Ga L' 1219: ex 2 4 ευθης] ευθης L^bHe*: cf. 248 5 κρισιν] + ο κυριος L' A'(1219 dub.) |

κυριου] pr. του U: cf. 212; σου κυριε 55 | η γη] + tota Sa

6 init.] pr. και U' | του 1° B R] > S L' A': cf. 212; αυτου U' et Tert. (sic ter, cf. Capelle p. 18), dei Cyp. | του στοματος = M] > Orig., Tert., Cyp., Lact., cf. S.-St. 2, p. 216 et Capelle p. 18 | πασα η δυναμις] πασαι αι δυναμεις Bo U' Tht' Th 1219 et Tert. (non Cyp.)

7 συναγων] pr. ο U' | ως ασκον B' U] ωσει α. L' A': cf. 1612; ως εις α. R, sicut in utrem La, s. in utre Ga | τιθεις] pr. ο U' Sy

8 φοβηθητω] -θητε L^bHe | σαλευθη- τωσαν παντες οι κατοικουντες την οικουμενην] σαλευθητω η (συμ)πασα και π. οι κ. εν αυτη U', commoueantur uniuersa | et omnes qui inhabitant orbem La^G: cf. Nah. 15 Ps. 231 et S.-St. 2, p. 155

- 9 ὅτι αὐτὸς εἶπεν, καὶ ἐγενήθησαν,
αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
10 κύριος διασκεδάσει βουλὰς ἐθνῶν,
ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν
καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων·
11 ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει,
λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεάν καὶ γενεάν.
12 μακάριον τὸ ἔθνος, οὗ ἐστιν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ,
λαός, ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυτῷ.
13 ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος,
εἶδεν πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων·
14 ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ
ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
15 ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν,
ὁ συνιεῖς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 οὐ σφύζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν,
καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ·
17 ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν,
ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.
18 ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτὸν
τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ
19 ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν
καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ.

10 διασκεδάσει *dissipat* GaAug¹ -sacae
Bo U²; -*pauit* La: pro -bit? cf. proleg.
§ 2a | βουλὰς 1° -λην U² = M | ἀθε-
τει bis] -τησει Bo U² | 10²] ÷ Ga met-
ob. post και), > S et Orig. (S-St. 2.
§ 57e) = M

11 του κυριου] του > U: cf. 2:12 | εἰς
τον αιωνα/μενει = M] tr. La Ga non
Uulg] | εἰς γενεαν και γενεαν U La^G
Ga L² A = M] απο γενεων εἰς γενεας
B², απο γε(νεας εἰς γε(νεαν Sa 1219. απ
εἰς (cf. proleg. § 81) γενεαν και εἰς γενεαν
55, εἰς τον αιωνα του αιωνος R. *in sae-
cula saeculorum* La^RAug

12 αυτου] αυτων R^c. *eorum* La | ἐξελε-
ξατο B² Ga L² A² = M] + κυριος U²
R² | εαυτω] ε > U

13¹⁻² 14¹⁻² quatuor stichi B Ga Sy-
He A² (55 trahit επεβλεψεν 2° ad 14¹), tres
R² (13¹⁺², 14¹, 14²: sic etiam Ga*?) et S

(13¹. 13² — 14¹. 14²). duo Sa (13¹⁺², 14¹⁺²)
13 εἶδεν] pr. et La^G; του ιδειν U²: ex
132

15 πλασας] πλασσων U | ο 2°] οὐ
L²pauHe²R^c 55 | συνιεῖς] συνιων B^c U:
cf. Thack. p. 251 | εἰς L² = M (cf.
27s 72 17)] > B² U R A²: excidit post -eis
16 δια πολλην δυναμιν *per multam
uirtutem* Ga] + αυτου U²; *per multitu-
dinem uirtutis suae* La^G et Aug. enarr.
II; *in multitudine uirtutis* La^R et
Aug. enarr. I = M

17 εν δε πληθει δυναμεως] εν τω πλ. της
δυν. U (Bo Sa?)

18 τους ελπίζοντας *sperantes* La^G Aug,
qui sperant Ga] et *sperantes* La^R, et
in eis qui sperant Uulg, και επι τους
ελπ. R; τοῖς -ζουσιν L²pauHe²mg

19 ρυσασθαι] pr. του U | διαθρεψαι]
diatrepsi R: pro -pse

- 20 ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομένει τῷ κυρίῳ,
 ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστίν·
 21 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδιά ἡμῶν,
 καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν.
 22 γένοιτο τὸ ἔλεός σου, κύριε, ἐφ' ἡμᾶς,
 καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.

33

ΛΓ'

- 1 Τῷ Δαυιδ, ὁπότε ἠλλοίωσεν τὸ πρόσωπον
 αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμελεχ, καὶ ἀπέλυσεν
 αὐτόν, καὶ ἀπῆλθεν.
 2 Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ,
 διὰ παντὸς ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου.
 3 ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεσθήσεται ἡ ψυχὴ μου·
 ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφρανθήτωσαν.
 4 μεγαλύνετε τὸν κύριον σὺν ἐμοί,
 καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.
 5 ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέν μου
 καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν μου ἐρρύσατό με.
 6 προσέλθατε πρὸς αὐτόν καὶ φωτίσθητε,
 καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ κατασχυνῇ.
 7 οὗτος ὁ πτωχὸς ἐέκραξεν, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ

20 η] + δε L' 55 | υπομένει Bo Sy,
patiens est La^G, *sustinet* Uulg(-ne Ga)]
 -μενεῖ Sa, *pat. erit* La^{RAug} | τῷ κυ-
 ριω *domino* La^{RAug}] *in domino* La^G,
 τον κυριον U(non 2013) *LpauRe, dominum*
 Ga: cf. Helbing Kas. p. 103/4

21 οτι] et La^G

22^{1,2} duo stichi SaL Ga ZSyHe, unus
 B' 2013-SaB R' A' | το ελεος σου /
 κυριε B' La^GAug Ga = M] tr. U'-1093-
 1221 R L' A', *domine misericordia*
tua domine La^R | επι σε] ε. σοι LbRc
 A: cf. 9¹¹

33 (M 34)

1 init. B' Ga L^{b(sil)'}He A' = M] pr.
 ψαλμος Bo U'-1221 R' L^a: idem in 2013
 adfuisse uid. | οποτε] οτε LpauThTP:
 cf. 31 | το προσωπον] την οψιν U-1221 |
 εναντιον] απεναντι U'-1221 | αβιμελεχ B''

Septuaginta X: Psalmi.

R'Aug Ga L' (He* κ pro χ) A' = M]
 αχμελεχ U''-1221 Uulg(cf. S.-St. 2, p. 162
 n. 3), *amelech* La^G: cf. 51²

3 επαινεσθησεται B' 2013 R A'] σ 1°
 > U-1221 L' 55: cf. 43⁹ 62¹² 63¹¹ et
 Thack. p. 219

4 υψωσωμεν] -σατε U'-1093-1221(cf. S.-
 St. 2, p. 155): ad 4¹ adapt.

5 init.] pr. εγω U'-1221-2038 | κυριον]
 + μου 2013 | παροικιων B'' U'-1221-
 2038 = M] θλιψεων R'' Ga L''Th A':
 ex 7. 18 | μου ult. > 2013-2038

6 προσελθατε] -θετε 1221-2038 L^a-
 (non ZHe): cf. 34⁸ 35¹² etc. et Thack.
 p. 211 | κατασχυνη] -θωσεν(sic) 1219:
 cf. 11³

7 αυτου 1°] ÷ Ga; αυτων S: ex 18:
auton R, i. e. αυτον(uid.), = *eum* La
 Ga: cf. 18 et 53⁴ 57⁶ 98⁶ 101² 105⁴ et
 Johannessoohn Kas. p. 36 et Helbing Kas.

καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν.

8 παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν καὶ ῥύσεται αὐτούς.

9 γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος·
μακάριος ἀνὴρ, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν.

10 φοβήθητε τὸν κύριον, οἱ ἅγιοι αὐτοῦ,
ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

11 πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν,
οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ.
διάψαλμα.

12 δεῦτε, τέκνα, ἀκούσατέ μου·
φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς.

13 τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν
ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς;

14 παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ
καὶ χεῖλῃ σου τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον.

15 ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν,
ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν.

16 ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν.

17 πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακὰ
τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

18 ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν
καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς.

p.153/4 | αὐτοῦ 2° .. αὐτον] αὐτων ..
αὐτους Z: ex 18 | ἐσωσεν] ἐρρύσατο U(non
2013-1221-2038) L^{pa}uHe: ex 5, 18

8 παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου] *immittet*
(cf. 394) *angelus domini* La^GAug Uulg;
uallauit(pro-bit, cf. proleg. § 2a) *ang.*
dom. Ga; *immittet angelum dominus*
La^R: haec hab. teste Aug „aliqui men-
dosi codices“ | ἄγγελος B' L' A'] pr.
o U-1221-2038 R ZS^c 1219 | κυρίου]
pr. του R: cf. 212

9 ος ἐλπίζει] ο ἐλπίζων R
10 οι S U²-2038(uid.) La^R et Cyp. =
M] pr. παντες B' R' Aug Ga(sub ÷) L'
A' | ἅγιοι] οἱ R: cf. 49^s 67^s 88^s

12^{1,2} duo stichi B Ga ZSy, unus S
Sa R² He A² | μου > La^R

13²] pr. και Bo U' La et Cyp. | ημερας

ιδειν S R UulgAug L' A' = M] tr. B
U'-2038 La Ga Z et Cyp.

14 την > 2013 | χεῖλῃ] pr. τα U Z |
σου 2° > B'

15 διώξον] pr. κατα 1219

16 init. 2013 R² Ga L² A' = M]
pr. οτι B² U² He | ὀφθαλμοὶ] pr. οι
U(non 2013) | ὦτα] pr. τα U R | δεησιν]
pr. την U(non 2013)

17 ἐξολεθρεῦσαι B' U'(U-λευθ-) R 55]
-λοθ- 2038 L' A: cf. 114 | γῆς] pr. της
U(non 2013-2038)

18 ἐκέκραξαν οι δίκαιοι] δικ. ἐκεκρ. U'-
2038 | αὐτων 1°] αὐτους R = eos La
Uulg: cf. 7; > Ga = M | αὐτων ult.
> U'(non Sa) | ἐρρύσατο] ἐσωσεν U(non
2013): ex 7

- 19 ἔγγυς κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν
καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει.
20 πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων,
καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτούς.
21 κύριος φυλάσσει πάντα τὰ ὀστέα αὐτῶν,
ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται.
22 θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός,
καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσουσιν.
23 λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ,
καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσιν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν.

34

Λ Δ'

I

Τῷ Δαυιδ.

- Δίκασον, κύριε, τοὺς ἀδικοῦντάς με,
πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με.
2 ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν μου,
3 ἔκχεον ῥομφαίαν καὶ σύγκλεισον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με·
εἰπὸν τῇ ψυχῇ μου Σωτηρία σου ἐγὼ εἰμι.
4 αἰσχυνθῆτwsαν καὶ ἐντραπήτwsαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου,
ἀποστραφῆτwsαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθῆτwsαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά.
5 γενηθῆτwsαν ὥσει χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου,
καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς·
6 γενηθῆτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίσθημα,
καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς·

19 την καρδιαν B' R Ld(sil) A] τη καρδια U
LdZ'HeScRe(Rc deleuitv1^o tantum)1219'

20 αυτων > U' et Tert.(non Cyp.)

21 κυριος φυλασσει B' R' Ga et Cyp.
(uid.) = M(sed M trahit κυριος recte ad
20)] ο κυριος, κυριος φυλασσει Bo U''-1093
He et Tert.; ο(>1219') κυριος, φυλασσει
κυριος UulgAug L' A''(1219 κυρ. φυλ. pro
φυλ. κυρ. ?) | εν εζ (sic etiam 1093)] pr. και
U, εζ > 2013 | ου] + μη 2013-1093(non
U): cf. 23

23 ψυχας δουλων] τας ψ. <των> δ. U(non
2013) | πλημμελησουσιν] -σωσιν S LbHee
| πλημ. παντες *delinquent omnes* Uulg-
Aug] *derelinquet o. La Ga(Gac-quent)*:
cf. S.-St. 2, p. 95

34 (M 35)

I τω(U' του) δαυιδ B' U' R' Aug 1098-

Ga SyHe 55 = M] pr. ψαλμος LaG L'
A, + ψαλμος LpauRe

2 in duo stichos (init. — θυρεου, και —
fin.) diuidunt Sa LaG Ga | βοηθειαν
B' 1098 A'] pr. την R L' | μου] μοι B
3¹ in duo stichos (init. — συγκλεισον,
εξ—με) diuidunt Sa Ga(?) | ρομφαιαν]
+ σου Bo A | καταδιωκοντων] θλιβοντων
U': ex 22s | σωτηρια] σωτηρ U' | εγω
ειμι B' U La Ga Sy] tr. R L' A'

4 αισχυνητwsαν .. εντραπητwsαν ... απο-
στραφητwsαν ... καταισχυνητwsαν S U L'
A'] -εισαν pro -ητwsαν B R He* 55(sed
55 primo loco αισχυνητwsαν): cf. 26. 27 et
611 3915 69s | οι 1°] pr. παντες Bo U'
LaG | λογιζομενοι] pr. δια U; βουλομενοι
55: ex 69s

6 ολίσθημα] + αυτοις U'

- 7 ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν,
μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχὴν μου.
8 ἐλθέτω αὐτοῖς παγίς, ἣν οὐ γινώσκουσιν,
καὶ ἡ θήρα, ἣν ἔκρυψαν, συλλαβέτω αὐτούς,
καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦνται ἐν αὐτῇ.
9 ἡ δὲ ψυχὴ μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ,
τερφθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ.
10 πάντα τὰ ὁσπᾶ μου ἐροῦσιν Κύριε, τίς ὁμοίός σοι;
ρύόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ
καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν.
11 ἀναστάντες μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἡρώτων με·
12 ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ καλῶν
καὶ ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου.
13 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοῖς παρενοχλεῖν μοι ἐνεδυόμην σάκκον
καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχὴν μου,
καὶ ἡ προσευχὴ μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται.
14 ὡς πλησίον, ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον, οὕτως εὐηρέστουν·
ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων, οὕτως ἐταπεινούμην.
15 καὶ κατ' ἐμοῦ ἠυφράνθησαν καὶ συνήχθησαν,
συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες, καὶ οὐκ ἔγνων,
διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν.
16 ἐπείρασάν με, ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμόν,
ἔβρυσαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς δόοντας αὐτῶν.

7 διαφθοραν παγίδος αυτων] παγίδα eis
διαφθ. αυτων 1221

8 ελθετω] ελδατω HeR^c A'': cf. 336 |
αυτοις ... γινωσκουσιν ... εκρυψαν ... αυ-
τους ... πεσονται B'' SaL-1221 R'' 1219']
omnia uerba in sing. Sa^B Ga L''Th =
M(sed He* tria posteriora in plur.): tria
priora in plur., duo posteriora in sing.
A | εκρυψαν] *ignorauerunt* La^G: ex 8¹
9 επι 1°] εν S = 2. cf. 915 | αυτου
eius La^GAug] *suo* Ga: cf. proleg. § 64;
uium La^R

10 κυριε B'' Sa-1221 R'' GaHi Sy =
M] + κυριε L'SuTh A' | χειρος > A
= M | στερεωτερον *fortiorum* GaAug]
-ris La = M | και 1° = M] > 1221
GaAug

11 in duo stichos (init.—αδικοι, α—fin.)
diuidunt Sa La^G Ga 1219 | ανασταντες

B'' 1221 R'' Ga Sy A' = M] + μοι Sa
L'Th | ηρωτων] pr. επ B 1221

12 ανταπεδιδοσαν] -διδουν Tht: cf. Blaß-
Debr. § 94, 1 | καλων B' 2013-1221
1219] αγαθων R L'' A' | και > Ga
Sy = M

13 μοι > 2013 | και 1° > 1221 Ga
= M | κολπον] pr. τον R | αποστρα-
φησεται] -φητω A, *conuertebatur* La^R

14 αδελφον ημετερον] -φω -ρω L^b |
εταπεινουμην] -νωδην 2013-1221

15 και 1° > 1221 | ηυφρανθησαν .. συν-
ηχθησαν 1°] tr. Sa | συνεχθησαν 1° *con-
uenerunt* La^G Ga] + *in unum* La^R-
Aug | ουκ εγνων *ignoraui* Ga] ουκ
εγνωσαν 2013(uid.), *ignorauerunt* La |
ou > La^G

16 εξεμυκτηρισαν] pr. και R'' Sy (Bo²)
| μυκτηρισμον] -μω 1098 La^aTh^tp(non He*)

- 17 κύριε, πότε ἐπόψῃ;
ἀποκατάστησον τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν,
ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῆ μου.
- 18 ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ,
ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε.
- 19 μὴ ἐπιχαρείσάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως,
οἱ μισοῦντές με δωρεὰν καὶ διανεύοντες ὀφθαλμοῖς.
- 20 ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν
καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους διελογίζοντο
- 21 καὶ ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν,
εἶπαν Εὐγε εὐγε, εἶδαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
- 22 εἶδες, κύριε, μὴ παρασιωπήσης,
κύριε, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ·
- 23 ἐξεγέρθητι, κύριε, καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
ὁ θεός μου καὶ ὁ κύριός μου, εἰς τὴν δίκην μου.
- 24 κρινόν με κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου, κύριε ὁ θεός μου,
καὶ μὴ ἐπιχαρείσάν μοι·
- 25 μὴ εἵπαισαν ἐν καρδίαις αὐτῶν Εὐγε εὐγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν·
μηδὲ εἵπαισαν Κατεπίομεν αὐτόν.
- 26 αἰσχυνθείσαν καὶ ἐντραπείσαν ἅμα οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου,
ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ.

17 εποψη] -ψει 1098 *La*(nonHe*): cf.
36³⁴ | 17³] pr. ρουσαι 1098(non Ga) *Th*t²
55

18 κυριε B' Sa R'' *Th*t²HeTh 1219'
> S 1098-Ga *La* A = M | πολλη *multa*
La^RAug] μεγαλη 1098txt, *magna* *La*^G
Ga

19 αδικως] ματαιως B, ματ.. 1098mg:
ex 3s | με > A

20 επ οργην[B-γη] + γης ελαλουν 1098
*Th*t²Th, add. **terrae loquentes* Ga

21 και > *L*^d*Th*t²p²HeRc | ειπαν] ειπον
1098 *L'* A: cf. 297; + *mih*i *La*^R |
ειδαν B] ειδον rel.: cf. 459 479 739 et
Thack. p. 211

22 κυριε 2° > A

23 κυριε > S^c 1098txtGa^cUulg = M
| και προσχες] > R, et inde(pro *intende*)
La^R

24 με B' R *L*^b(sil)'He* 1219] μοι 1098
La A': cf. 79 | κατα S' Sa *La*^G 1098-
Ga = M] pr. κυριε B R'Aug *L'* A':

ex 79 | δικαιοσυνην σου B' 2013' Ga
La' A' = M] δ. μου R'Aug 1098 *L*^bHe*:
ex 79; ελεημοσυνην σου S *La*^G | κυριε ο
θεος μου ad 24¹ trahunt S 2013 Ga, ad
24² Sa R'' SyHe A'; 24¹⁺² unus stichus
B | και > Bo Sa *La*(non Aug) Sy 1219'
| fin. B' 2013' 1098-Ga *La* A = M] +
οι εχθροι μου S R'' *Th*t²He 55: ex 19 et
37 17 40¹²

25 ειπαισαν bis B'(ambo e pro ai) 1098
L^bHe^c] ειποισαν R *L*^d(sil)He*(uid.)S^c A''
(sed 1219 2° ειποιεν), ειποιεν *L*^bHe^{mg}: cf.
Thack. § 17, 7; 1° ειπασαν(sic), 2° ειπα(sic)
2013 | εν > 2013 | καρδιας *cordibus*
Ga] καρδια *L*^{pa}*Th*t²p²He, *corde* *La* = M
| ευγε 2° > 2013(Sa?) = M | τη ψυχη
B' *La* 1098-Ga *L'* A'' η ψ. S^c 2013
R | κατεπιομεν] *catapiomen* R, καταπι-
ωμεν *L*^{pa}*He*, καταπιωμεν *Th*t²p

26 αισχυνθεισαν] -θητωσαν 1219: cf. 4
| αισχυνην] + αυτων Sy

- 27 ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείησαν οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος,
οἱ θέλοντες τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ.
28 καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσῃ τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

35

ΛΕ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ δούλῳ κυρίου τῷ Δαυίδ.
2 Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ,
οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
3 ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ
τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.
4 τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος,
οὐκ ἐβουλήθη συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι.
5 ἀνομίαν διελογίσαστο ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ,
παρέστη πάσῃ ὁδῷ οὐκ ἀγαθῇ,
τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχθισεν.
6 κύριε, ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου,
καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν.
7 ἡ δικαιοσύνη σου ὥσει ὄρη θεοῦ,
τὰ κρίματά σου ἄβυσσος πολλή·
ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις, κύριε.
8 ὥς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου, ὁ θεός·
οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἐλπιούσιν.
9 μεθυσθήσονται ἀπὸ πιότητος τοῦ οἴκου σου,
καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς.
10 ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς.

27 αγαλλιασαιντο] -ασοιντο L^{rau} A;
-ασθωσαν L' 1219: cf. 39¹⁷ 69⁵ | ευφραν-
θεισαν] -θητωσαν LaThtp, non He: cf. 4:
+ επι σοι A: cf. 512 39¹⁷ 69⁵ | μου] σου
SaB L^{rau} | μεγαλυνθητω] -θειη B | κυ-
ριος S: ex 69⁵ | αυτου] σου Sy
28 τον επαινον] την αινεσιν R: item 8'
teste 1098

35 (M 36)

1 τω δουλω κυριου > L^{rau} A | δουλω]
παιδι Bo L^{rau} | τω δαυιδ] pr. ψαλμος
Bo La^G, + ψαλμος A; uariis locis add.
ψαλμος L^{rau}

2 δεου] κυριου 55

3 ενωπιον] εν γλωσση L^{rau}

5 διελογισατο] δι > B 55, -γιζετο 2013
| τη δε κακια B' 1098 55] τη κ. δε 2013,
κακια δε R L' A

7 η δικαιοσυνη σου] και η δικ. B | ωσει
B' 2013 R 55] ως L' A': cf. 1612 |
αβυσσος S R Ga L' A' = M] pr. ωσει
B' 2013² La: ex 7¹

8 ως > La^G | επληθυνας] *multiplicata*
est La^R Aug: cf. M | εν σκεπη] εις σκεπην
S 2013 | ελπιουσιν] ελπιζουσιν 2013 La^G
9 πιστητος] pr. της R 1219 | του B'
R Thtp 1219] > 2013 LThtp A' | της
τρυφης B' SaL R L' A' *uoluptatis* Vulg-
Aug] *uoluntatis* La^G Ga; των τρυφων
2013-SaB SyTh = M; *deliciarum* La^R

ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς.

11 παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.

12 μὴ ἐλθέτω μοι πούς ὑπερηφανίας,
καὶ χεὶρ ἁμαρτωλῶν μὴ σαλεύσαι με.

13 ἐκεῖ ἔπεσον οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στήναι.

36

ΛΦ'

I

Τοῦ Δαυιδ.

Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις
μηδὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν·

2 ὅτι ὥσει χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται
καὶ ὥσει λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται.

3 ἔλπισον ἐπὶ κύριον καὶ ποίει χρηστότητα
καὶ κατασκήνου τὴν γῆν, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς·

4 κατατρύφησον τοῦ κυρίου,
καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου.

5 ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδόν σου
καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσει

6 καὶ ἐξοίσει ὥς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου
καὶ τὸ κρίμα σου ὥς μεσημβρίαν.

7 ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ καὶ ἰκέτευσον αὐτόν·
μὴ παραζήλου ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ,
ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι παρανομίας.

12 ελθετω B' 2013-2046 L'] -θατω R
ZHe* A': cf. 336 | αμαρτωλων B' 2013
R' Z = M] -λου GaAug L' A' | μη
σαλευσαι B' LaThtr 55] μη -σατω 2013:
ad 12¹ adapt.; μη -ση(uel -σ(ε)) 2046 Lb-
ZThtrHe*(uid.)Sc A'; ου -σει R

13 επεσον B' L'] -σαν 2013-2046 R
LrauZHeSc A': cf. 199 | οι S' 2013'-
2046 Ga Thtr = M] pr. παντες B R'
LThtrTh A' | ου μη δυνωνται ου >
2046, ου δυνησονται 2013

36 (M 37)

I του B' Lrau' 55] τω 2013-2046
R(cf. 251)' Ga L' A | του(uel τω) δαυιδ
= M] pr. ψαλμος 2046 Uulg L'(non He),
pr. εις το τέλος ψαλμος La^G A, + ψαλμος

Lrau | την > 2013-2046

2 αποπεσονται] αποξηρανθ(ησονται) 2046:
ex 2¹

3³ unus stichus 2013' R' Ga SyHe
A', duo(και 2°—γην, και 3°—fin.) B' Z,
και κατασκ. την γην ad 3¹ trahit La^G |
κυριον] pr. τον 2046: cf. 212 | την γην]
pr. επι 2013-2046 | επι ult.] εν 2046

4¹⁻² duo stichi Ga^c, unus rel. | του
κυριου] τω κυριω R LrauSymg: cf. Helbing
Kas. p. 135 | δώσει B' 2013-2046 R'
Ga 55] δωη L' A: cf. 207

5 και 1° > S | ποιησει] + σοι 2013'-
(2046 deest)

6 ως 2°] + ει 2046: cf. 1612

7 κατευοδουμενω] -δωμ- 2046 | οδω R' Ga
L' A' et Cyp. = M] ζωη B' 2013' | παρα-

- 8 παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν,
μὴ παραζήλου ὥστε πονηρεύεσθαι·
9 ὅτι οἱ πονηρεύμενοι ἐξολεθρευθήσονται,
οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον αὐτοὶ κληρονομήσουσιν γῆν.
10 καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρτωλός,
καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὑρῇς·
11 οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσιν γῆν
καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει εἰρήνης.
12 παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον
καὶ βρούξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ·
13 ὁ δὲ κύριος ἐκγελάσεται αὐτόν,
ὅτι προβλέπει ὅτι ἦξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ.
14 ῥομφαίαν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοὶ,
ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν
τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα,
τοῦ σφάζει τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ·
15 ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν,
καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείησαν.
16 κρείσσον ὀλίγον τῷ δίκαιῳ
ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν·
17 ὅτι βραχίονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται,
ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαίους κύριος.

νομίας B' 2013²-2046 2046 om. παρ R'
Ga 55 = M | -αν Bo La^RAug L' Th A
8 ὀργης] κακου R: cf. 27 et 33:14.15 |
ωστε] εν τω S

9 ἐξολεθρευθήσονται S 2013 R A' | -λοθ-
B 2046 L' 55: item in 22.28.34.38 bis.
sed B in 34.38 bis -λεθ- in 38 bis ἐξωλεθ-'.
2013* in 38 2° -λοθ-. T. in 9 deficiens et
1219 (in 9.28.38¹ deficiens) ubique -λεθ-.
55 in 38 2° -λεθ-; cf. 114 | γην] pr.
την B': cf. 34 et 3.11.22.29

10 καὶ 2° > R | υπαρξη] -ξει L^bZHe
A | ο > B 2013 = M | καὶ 3° > S
11 κληρονομ.] pr. *ipsi* La^R | επι] εν
2013 | fin.] + επ αυτης A

12 τους > 2013

13 εκγελασεται] εγγελ. He^c 1219. *eggel.*
R, ενεγλ. Z: cf. 24; -σει 2013 | η >
He* 55

14 εσπασαντο] pr. επ 2013, (σπ)ασαντες
2046 | 14²⁻³ duo stichi B R'' Ga Z-

SyHe 1219'. unus S 2013² A | ενετειναν]
-von 2013 non 2046). pr. et La^G Sy |
14²] — πραγμα μικρον L^{pau}He: ex 634
του καταβαλειν *ut decipiant* La^GAug Uulg]
ut decipiant La^R Ga | πτωχον .. πενη-
τα *pauperem .. inopem* Ga] tr. R'

15 εισελθοι] -θη 2046; -*eleato* R: pro
-ελδατω | eis] επι 2013(non 2046) | την
καρδιαν B 2013-2046 R A' | την > L^{pau}-
ZHe*, singularem hab. etiam Bo Sa La
Ga Sy = M; τας καρδιας La' 55, καρδιας
L^{pau}He^c, pluralem hab. etiam Uulg;
ψυχην S | τα τοξα .. συντριβειη(σαν) *ar-*
-cus .. confringantur La^G = M] a. ...
-gatur Ga, a. ... *conteratur* La^RAug |
συντριβειησαν B' 2013 55] -βειη R L' A:
cf. 113; -βησεται 2046

16¹⁻² duo stichi R'' Ga ZSy A, unus
B' 2013² He 1219'

17 κυριος B' 2013-2046 R] pr. ο L'
A': cf. 212

- 18 γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων,
καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται·
- 19 οὐ καταισχυνθήσονται ἐν καιρῷ πονηρῷ
καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται.
- 20 ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται,
οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι
ἐκλιπόντες ὥσει καπνὸς ἐξέλιπον.
- 21 δανεῖζεται ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ οὐκ ἀποτείσει,
ὁ δὲ δίκαιος οἰκτίζει καὶ διδοῖ·
- 22 ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῆν,
οἱ δὲ καταρῶμενοι αὐτὸν ἐξολεθρευθήσονται.
- 23 παρὰ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται,
καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει·
- 24 ὅταν πέσῃ, οὐ καταραχθήσεται,
ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ.
- 25 νεώτερος ἐγενόμην καὶ γὰρ ἐγήρασα
καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον
οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους·
- 26 ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεᾷ καὶ δανεῖζει,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται.
- 27 ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθὸν
καὶ κατασκήνου εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
- 28 ὅτι κύριος ἀγαπᾷ κρίσιν
καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ,

18 οδους] ημερας La^G Ga 55 = M̃ |
αμωμων] + αυτου 2013²-2046: cf. 28 |
τον B' 2046 R He 55] > 2013 L' A'

19 ημεραις] -ρα L^{pau}B^oD
20²+³ unus stichus 2013² | του >
2013: cf. 21₂ | αμα τω] α. του R L^{pau}-
Th^{tp}He | αυτους om.(uel tr.?) 2046

21 δανειζεται *generatur* La^RAug, *mutuatur* La^G | *mutuabitur* Ga: ad απο-
τεσει adapt. | διδοι B' 2013-2046 R 55]
ιδωσιν L' A': cf. Thack. § 23, 5

22 εξολεθρευθησονται: cf. 9

23 παρὰ κυρίου *a domino* La^RAug =
M̃] *apud dominum* La^G Ga | τα
διαβ. ανθρωπου κατευθ.] κατευθ. τα διαβ.
ανδρι S | θελησει] + σφοδρα L''SuTh
A' et Psalt. Rom.: cf. 111₁ et S.-St. 2,
p. 63/64

24 πεση] + δικαιος 2013² La^G et alii
Latini: cf. 26 et S.-St. 2, p. 156 |
καταραχθησεται *conlidetur* Ga] ταραχδ.
2013², *conturbabitur* La | κυριος αντι-
στηριζει] tr. 2013(non 2046) | αυτου] αυ-
τω L^bTh^{tp}

25 εγενομην] -ναμην 55: cf. Thack. p.
212; ημην 2013 | και γαρ *etenim* Uulg]
et ecce La^RAug, *et* La^G Ga et Cyp. |
ζητουν] ζητειν R

26 ελεα B' R T 55] ελεει 2013 L' A:
cf. 114₅ et Thack. p. 242 | δανειζει] +
ο δικαιος L' A'': cf. 24

27 αιωνα αιωνος *saeculum saeculi* Ga]
-la -lorum La: item La^G(non La^RAug)
in 29 | αιωνος] -νων 2013, > S = M̃ |
27²+28¹ unus stichus 2013-Sa^L

- εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται.
 ἄνομοι δὲ ἐκδιωχθήσονται,
 καὶ σπέρμα ἄσεβων ἐξολεθρευθήσεται·
 29 δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν
 καὶ κατασκηνώσουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς.
 30 στόμα δικαίου μελετήσῃ σοφίαν,
 καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσῃ κρίσιν·
 31 ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
 καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτοῦ.
 32 κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον
 καὶ ζητεῖ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν,
 33 ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτόν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
 οὐδὲ μὴ καταδικάσῃται αὐτόν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ.
 34 ὑπόμεινον τὸν κύριον καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
 καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομήσαι γῆν·
 ἐν τῷ ἐξολεθρευέσθαι ἁμαρτωλοὺς ὄψῃ.
 35 εἶδον ἄσεβῃ ὑπερυψούμενον
 καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
 36 καὶ παρῆλθον. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν,
 καὶ ἐξήτησα αὐτόν. καὶ οὐκ εὗρέθῃ ὁ τόπος αὐτοῦ.
 37 φύλασσε ἀκακίαν καὶ ἰδὲ εὐθύτητα,
 ὅτι ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπων εἰρηνικῷ·

28 εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται = Π ¹
 pr. οτι Tht'Th: τὸν > 2013 | 28⁴⁻⁵
 unus stichus 2013 R'' | ἀνομοι ξε *in-*
iusti autem R'Aug L'Th A' = Π ¹
 δε *autem* > La⁶ Uulg L¹Aug 55. *iniustus*
 Ga; ἀνομοι B'. αγιοι 2013. ἀνομοι uel
 αγιοι Sa | ἐκδιωχθήσονται R L'Th A':
 = Π ¹ 28⁴⁻⁵? cf. 100s 68s | ἐκδιωχθήσ. B'
 2013² et Cyr. Alex. (S-St. 2. p. 190).
punientur La Uulg. *punietur* Ga |
 ἐξολεθρευθήσεται: cf. 9

29 δε > S 2013²-1093 La⁶ cf. S-St. 2.
 p. 156) = Π | εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς]
 tr. 2013(Sadub.) | αἰῶνος ÷ Ga hic.
 non in 27: cf. 96

30 η > 2013 | λαλήσῃ μελετήσῃ S:
 ex 30¹

31 καρδία] pr. τη He* | οὐχ] οὐκ B':
 item S in 68²¹ ante υπηρχεν, cf. Thack.
 p. 129 | υποσκελισθήσεται] -σονται R:
 cf. 11s

32¹⁻² unus stichus B La | κατανοεῖ]
 -νοήσει B

33 δε > 2013 La⁶ = Π | ουδε μη] ουδε
 ου μη 2013. ουδ ου μη L^dHe* A'(non 1219):
 cf. 154 | καταδικασθῇ] -κασαι B, -καση T
 | αὐτῷ] αὐτῶν 2013, αὐτον L^bHe*Re

34 τὴν ὁδὸν] τὰς ὁδοὺς R'Aug | γῆν]
 pr. τὴν B: cf. 9 | ἐξολεθρευέσθαι (cf. 9)]
 -ευσσεσθαι 2013, -ευσαι R | ἁμαρτωλοὺς]
 pr. τοὺς 2013 | ὄψῃ] ὀφεί L'(non ZT):
 cf. 34¹⁷ 90s et Thack. p. 217

35¹⁻² duo stichi B Ga ZTSy(Sytrahit
 και επαιρ. ad 35¹) 1219, unus S 2013² R''
 He A' | ασεβη B' R 55 = Π] pr. τον
 2013 L' A' | ως] *super* La^RAug et Cyp.

36¹ > 2013 | αὐτον και ουχ ευρεθῇ ο
 τοπος αυτου (sic etiam Cyp.) τον τοπον αυ-
 του και ουχ ευρον(2013 ευρεθῇ) 2013² et
 Clem. Rom. (S-St. 2. p. 200): ad 10 adapt.
 | fin.] + διαψαλμα Sy

37 εγκαταλειμμα] εγ > 2013

- 38 οἱ δὲ παράνομοι ἐξολεθρευθήσονται ἐπὶ τὸ αὐτό,
τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολεθρευθήσονται.
39 σωτηρία δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου,
καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστὶν ἐν καιρῷ θλίψεως,
40 καὶ βοηθήσει αὐτοῖς κύριος καὶ ῥύσεται αὐτούς
καὶ ἐξελεῖται αὐτούς ἐξ ἁμαρτωλῶν
καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν.

37

Λ Ζ'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· εἰς ἀνάμνησιν περὶ σαββάτου.
2 Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με
μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με.
3 ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι,
καὶ ἐπεστήρισας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου·
4 οὐκ ἔστιν ἴσσις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου,
οὐκ ἔστιν εἰρήνῃ τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου.
5 ὅτι αἱ ἄνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλὴν μου,
ὥσει φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ.
6 προσώξεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μῶλωπές μου
ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου·
7 ἐταλαιπώρησα καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους,
ὄλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμην.
8 ὅτι αἱ ψῦαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμῶν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἴσσις ἐν τῇ σαρκί μου·
9 ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα,

38^{3]} pr. et La^R | ἐξολεθρευθήσονται
2⁰ (cf. 9)] -σεται S 2013 L^bTh^r: cf. 113
39 δε > La^G | κυρίου = M] κυριῷ B'
| ἐστιν > S Uul^g = M, in fin. u. tr. Sy
40¹ > S | αυτοῖς] αὐτοὺς R L^{pa}u =
eos La Ga | 40²⁺³ unus stichus 2013

37 (M 38)

1 περὶ σαββάτου (cf. Leu. 24⁷/s et proleg.
§ 91)] ÷ Sy, > L^{pa}uTh^r = M; περὶ
του σ. L^bTh^r A, του σ. R' L^{pa}u'He

3 ἐπεστήρισας B' 2013 R L^{pa}uZHem^g
A''] -ιζας L' (sic etiam Sy uerbum graecum
in marg. graecis literis scribens): cf. 50¹⁴
et Thack. p. 223

4¹⁻² in quatuor stichos (οὐκ 1⁰ — μου 1⁰,
απο 1⁰ — σου, οὐκ 2⁰ — μου 2⁰, απο 2⁰ — fin.)

diuidunt TSy(non ZHe), 4² tantum in
duo stichos diuidit La^G | οὐκ 1⁰] pr.
και B La^G | εν > S' Ga(non Uul^g):
item S', non Ga in 8 | τοῖς ὀστέοις B'
2013' R' Ga Z 1219'] pr. εν L' A = M
5 βαρὺ > A

6¹⁻² duo stichi B' La^G Ga ZTSyHe
A', unus 2013' R'

7^{1]} + σφόδρα Sy: cf. 9

8 αι ψυαι(cf. inf.) .. ἐπλήσθησαν R Ga
L' Th A' = M] η ψυχη .. ἐπλήσθη B'
2013' La: cf. S.-St. 2, p. 44. 64. 190. 230
| ψυαι L^dZTh^eSeTh A] ψοιαι L^{pa}u 55,
ψοιαι R L^bHem^g: cf. Thack. § 6, 41 | ἐμ-
παιγμῶν B' R 55] -ματων 2013 L' Th A':
cf. 48⁸ | εν > S': cf. 4

- ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου.
 10 κύριε, ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου,
 καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβη.
 11 ἡ καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέν με ἡ ἰσχύς μου,
 καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ.
 12 οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν,
 καὶ οἱ ἑγγιστά μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν·
 13 καὶ ἐξεβιάσαντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου,
 καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητας
 καὶ δολιότητος ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν.
 14 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον
 καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ
 15 καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων
 καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς.
 16 ὅτι ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα·
 σὺ εἰσακούσῃ, κύριε ὁ θεός μου.
 17 ὅτι εἶπα Μήποτε ἐπιχαρῶσίν μοι οἱ ἐχθροί μου·
 καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησαν.
 18 ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἔτοιμος,
 καὶ ἡ ἀλγηδὼν μου ἐνώπιόν μου διὰ παντός.
 19 ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀναγγελῶ
 καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἀμαρτίας μου.

10¹ > 2013 | κυριε S Sa Ga L' > B' 55
 A' = M] και B' La: ex κε; > R |
 στεναγμος] + της καρδιας 2013': ex ρ |
 απο σου / ουκ εκρυβη] tr. B La | εκρυβη]
 pr. απ L'

11¹ in duo stichos (η 1^ο—εταραχθη, εγ-
 κατ.—μου 2^ο) diuidunt B La^G, εγκατ.—
 μου 2^ο ad 11² trahit 2013 | εγκατελιπεν]
 pr. et La | και αυτο 2013' Ga L' A':
 sim. M] > B' R'

12 εξ εναντιας] εξεναντιον 2013 | απο
 > B'

13 εξεβιασαντο B 2013 R A'] -αζοντο
 S L' | την ψυχην/μου] tr. 55 | τα >
 2013 | ματαιοτητας = M] s > S La
 Sy: cf. 39s | δολιοτητας = M] s > S
 2013-Sa^L La

14 εγω δε] + εκρεμαμην υπ αυτων και
 2013': additamentum christianum, cf.
 21 fin. et proleg. § 44 | το > 2013

15 εγενομην] -νητην R: cf. 17¹⁹ | τω

> B' 55

16¹⁺² unus stichus S 2013-Sa^L La^G
 | οτι > S Sa | επι σοι S R L' A']
 ε. σε B 2013: cf. 9¹¹ | κυριε ηλπισα =
 M] tr. B 2013(Sa^B dub., Sa^L om. κυριε) |
 συ] et La^G | εισακουση = M] + me
 La^G Ga

17 ειπα] ειπον L^dT^rRe 55: cf. 29⁷ |
 επιχαρωσιν] -ρειησαν R | οι εχθροι μου
 (cf. 34^{19.24}) ÷ Ga, > S = M | επ
 εμε/εμεγαλ.] tr. 2013

18 ενωπιον] εναντιον 2013: cf. 21²⁶ |
 μου ult. B' Ga] σου 2013', + εστιν R'
 L' A'

19 εγω Bo 2013' R' Aug(La^G deest) L'
 A] > B' Ga He 55 = M | αναγγελω
 adnuntiabo Ga] απ- 2013; -γελλω S Sy,
 pronuntio La^R Aug(La^G deest) | και] ÷
 Ga | υπερ] περι 2013: cf. 44¹ et Jo-
 hannessohn Präp. p. 216—219 | fin.] +
 διαψαλα Sy

- 20 οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσιν καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ,
καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως·
21 οἱ ἀνταποδιόδοντες κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
ἐνδιέβαλλον με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην,
καὶ ἀπέρριψάν με τὸν ἀγαπητὸν ὡσεὶ νεκρὸν ἐβδελυγμένον.
22 μὴ ἐγκαταλίπῃς με, κύριε·
ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ·
23 πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, κύριε τῆς σωτηρίας μου.

38

ΛΗ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, τῷ Ἰδιθουν· ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.
2 Εἶπα Φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσει μου·
ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν
ἐν τῷ συστήναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου.
3 ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν,
καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαίνισθη.
4 ἐθερμάνθη ἡ καρδιά μου ἐντός μου,
καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ.
ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου
5 Γνώρισόν μοι, κύριε, τὸ πέρας μου
καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου, τίς ἐστίν,
ἵνα γνῶ, τί ὕστερῳ ἐγώ.

20 υπερ] επ R | με > A

21 init.] pr. και 2013 = M | αντα-
ποδιοντες B' La Ga = M | + μοι Bo
2013' R L' A' | κακα] πονηρα R: cf.
75 | αγαθων] καλων 2013 | ενδιεβαλλον
με] ad 21³ trahunt B Sa TTh^tHe A' =
M, ad 21¹ 2013 R' Ga, ante 21¹ tr.
Aug; 21¹⁺² unus stichus S | επει >
R | δικαιοσυνη] αγαθω(uel)οσυνην L(non
TTh^tHe*Th) 55, *bonitatem* Ga = M |
21³ Bo 2013' R' Aug Th^tTh 1219'(55
pr. et add. ✕, cf. proleg. § 67) > B' La^G
Ga L A: cf. S.-St. 2, p. 156 | με ult.
> Th^tP' | ωσει R 1219' ωs 2013 Th^t-
Th: cf. 16¹² | fin.] + και καθλωσαν την
σαρκα μου Bo: cf. 14 et proleg. § 44 et
S.-St. 2, p. 223, 224; ad καθλ. cf. 118¹²⁰
et Barn. 5, 13

22¹⁻² duo stichi B' La^G Ga(ε?) Sy 55,
unus 2013' R' THe A' (hi κυριε ο θεος
μου connexuisse uid.)

23 κυριε] + ο θεος Sa La(non Aug)Re
Uulg 1219

38 (M 39)

1 inscr. est ... <δαι>δ εις αναμνησιν περι
σαββατου 1219: ex 37¹ | τω 1° *ipsi*
Uulg] υπερ *pro* Bo SaB(Sa^Ldub.) LaR-
Aug L^{rau} 55, > La^G Ga L^{rau} | ιδιθουν
B' Sa 1220 La^GAug Uulg = K^{etib}]
-θουμ 2013 R' Ga L' A': cf. 61¹ 76¹ |
ωδη] ψαλμος L^b 55 = M, ψαλμος ωδης He
2 αμαρτανειν B' 2013 1220 R 1219' =
M | + με L' A

3 εκωφωθην] + και εταραχδην 2013': cf.
7². 12³ et 76⁵²

4³ 5¹ duo stichi 2013' R' Ga He
1219, unus B' 1220 TSy A'

4 γλωσση] pr. τη 2013

5³⁻² duo stichi B Sa 1220 R' Ga T-
SyHe A', unus S 2013 55 | μου ult.
> A

- 6 ἰδοὺ παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὥσει οὐδὲν ἐνώπιόν σου·
πλήν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.
διάψαλμα.
- 7 μένοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος,
πλήν μάτην ταρασσονται·
θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει, τίνι συναίξει αὐτά.
- 8 καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ κύριος;
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοῦ ἐστιν.
- 9 ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με,
ᾄδειδος ἄφρονι ἔδωκάς με.
- 10 ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με.
- 11 ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μαστιγὰς σου·
ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς χειρὸς σου ἐγὼ ἐξέλιπον.
- 12 ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον,
καὶ ἐξέτῃζας ὡς ἀράχην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ·
πλήν μάτην ταρασσεται πᾶς ἄνθρωπος.
διάψαλμα.
- 13 εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, κύριε,
καὶ τῆς δεήσεώς μου ἐνώτισαι·
τῶν δακρύων μου μὴ παρασιωπήσης,

6 παλαιστας Ga L' Th A' = M' παλαιας B' 2013' 1220 R': ambas lectiones non uit Ambr. (S.-St. 2, p. 77 n. 2; cf. S.-St. 2, p. 230 | ὡσει] ως 2013[uid. 55; cf. 16:12 | οὐθεν R L A'] οὐδεν B' 1220 Tht 2013 dub.): cf. 138¹⁶ et Thack. p. 58—62

7 εἰκονι] + dei Psalt. Rom. Ambr., alii Latini, cf. Sabatier | ταρασσονται B' 2013 1220 = M' -σεται Sa R' Ga L' A': ex 12 | οὐ γινώσκει] οὐκ οἶδεν 2013 | τινι] τις Hemg = M' | συναίξει] -αγει Ac55e

8 ο > L': cf. 2:12 | μου ult.] — ουχι 2013' 1220: ex 8¹ | nin.] — semper LaR Aug

9 ρυσαι] καθαρison S' 2034: ex 504: καθαιρ... 1220 | αφρονι] -οσιν 2013' (non 2034) | εδωκας] δεδ. 55 | με ult.] μοι Lb He 10 οτι — fin.] ad 11¹ trahunt R', est stichus singularis in LaG, > He | ει ο ποιησας B' R Aug (sed R i o epyesas: cf. proleg. § 510 n.)] εποησας 2013 LaG Ga

L' A' = M' | με B' 2013' R' A] > Ga L' 55 = M

11 σου] meas LaG | απο B' R' Ga = M' — γαρ Bo 2013'-2034 L' A' | της 1° > 2034 1219

12 εν ελεγμοις ad 11² trahunt R' (Ga?) | εν > 2034 | ως] ωσει Lpau He: cf. 16:12 | αυτου] μου R Aug | ματην > Sa | ταρασσεται (cf. 7) B' 2013' R' Tht He Th (uid.) 1219] ÷ Ga Hi, > S LSu A = M | ανθρωπος B' Ga L' A' = M] + ζων 2013'-2034 R' Sy: ex 6

13¹⁻⁴ quatuor stichi The A', tres B' 2013'-2034 LaG Ga 55 (init. — μου 2°, ενωτ. — μου 3°, μη παρασιωπ. — 13⁴ fin.) et R' Sy (init. — μου 2°, ενωτ. — μη παρασιωπ., 13⁴); ενωτισαι ad praec. trahit etiam Sc; cf. Helbing Kas. p. 166 | κυριε S R Ga L' A' = M] > B' 2013' LaG Aug: excidit ne κε ante kai? | των δακρυων] τα δακρυα R = lacrimas La Ga: cf. 16:1 | μη παρασιωπησης] pr. και 2013-2034, +

ὅτι πάροικος ἐγὼ εἰμι παρὰ σοὶ
καὶ παρεπίδημος καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου.
14 ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω
πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω.

39

Λ Θ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
2 Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχεν μοι
καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου
3 καὶ ἀνήγαγέν με ἐκ λάκκου τλαιπωρίας
καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος
καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου
καὶ κατηύθυνεν τὰ διαβήματά μου
4 καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ἄσμα καινόν,
ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν·
ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐλπιούσιν ἐπὶ κύριον.
5 μακάριος ἀνὴρ, οὗ ἔστιν τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπίς αὐτοῦ
καὶ οὐκ ἐνέβλεψεν εἰς ματαιότητα καὶ μανίας ψευδεῖς.
6 πολλὰ ἐποίησας σύ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμάσιά σου,
καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστιν τίς ὁμοιωθήσεται σοί·
ἀπηγγεῖλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν.
7 θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
ὥτια δὲ κατηρτίσω μοι·

απ εμου *a me* Bo Sa R' | εγω εμι]
tr. S La^G | παρα σοι S R' Aug(R* *su*
pro sy) Ga L' A' = M] εν τη γη B' Sa-
2034 He et Cyr. Alex. (cf. S.-St. 2, p. 184.
185. 190), + *in terram* La^G(cf. proleg.
§ 516 et S.-St. 2, p. 64. 90): ex 118 19; >
Tht; quid 2013 habuerit, non liquet (σοι
εν τη γη?)

14¹⁻² duo stichi B Ga TSy 55, unus
S 2013²-2034 R' He A' | μοι et ανα
> 2013(non 2034) | ουκετι μη B' R]
ουκετι ου μη 2013 L' A''

39 (M 40)

1 τω δαυιδ/ψαλμος = M] tr. 2013-2034
La^G Ga L^d A, ψαλμος > 55

3¹⁻² duo stichi B Ga(ex corr.?) Sy
A'', unus S 2013² R' The | ιλυος L']

υλεως B' 2013 R The* A'': a forma so-
loeca υλις pro ιλυς; uerbum graecum υλη
hab. Bo: cf. 68 3 | και 3° = M] >
Ga(non Uulg)

4¹⁺² unus stichus R' He A | 4³⁻⁴
duo stichi 2013-Sa^L La^G Ga A, unus
B' Sa^B R' TSyHe 1219' | πολλοι] δι-
καιιοι R' Aug: ex 51 8

5 ελπις] pr. η R | ενεβλεψεν B 2013
A] επ- S R L' 1219' | εις] επι 2013 |
ματαιοτητας] -τα Sy: cf. 37 13

6 ομοιωθησεται *similis sit* La^GAug
Ga] ομοιος *similis* R' | σοι Bo 2013²
R' Ga L' = M] > B' A' | επληθυνθη-
σαν] pr. και 2013

7 ωτια La^G Ga = M (sic „omnes inter-
pretes“, i. e. α' σ' θ' ε', et εβρ' [„ωσαναϊμ“]
teste Sy)] σωμα rel.: = Hebr. 10 5 |

- ὀλοκαύτωμα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἤτησας.
 8 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἦκω,
 ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ·
 9 τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεὸς μου, ἐβουλήθην,
 καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου.
 10 εὐηγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ·
 ἰδοὺ τὰ χεῖλή μου οὐ μὴ κωλύσω·
 κύριε, σὺ ἔγνωνς.
 11 τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου,
 τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα,
 οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς.
 12 σὺ δέ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου ἀπ' ἐμοῦ·
 τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διὰ παντὸς ἀντελάβοντό μου.
 13 ὅτι περιέσχον με κακά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς,
 κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν·
 ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου,
 καὶ ἡ καρδιά μου ἐγκατέλιπέν με.
 14 εὐδόκησον, κύριε, τοῦ ῥύσασθαί με·
 κύριε, εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες.

ολοκαύτωμα B' Ga 1219 = M] -ματα Bo 2013' R' L' A': = Hebr. 106 | ἤτησας B, *postulasti* La^G Ga = M] ἐζητήσας S R L' A', *petisti* La^{RAug}; ἠθέλησας 55: ex 7¹; ἠδοκῆσας Bo 2013': ex Hebr. 106. cf. Ps. 50¹⁸

9 το θέλημα σου/ο θεος tr. et μου 1° om. 2013 Sy = Hebr. 107; μου 1° om. etiam 55 | ἐβουλήθην(ueλῆθ.) > Sa: *ethelesa* R: cf. S.-St. 2, p. 99n. | κοι-
 λίας S' L' Su A' = M] καρδίας B 2013' R' GaHi(cf. S.-St. 2, p. 118.9)

10 δικαιοσύνην = M] τὴν δικ. σου Bo R' Uulg: ex 11¹

10²⁻³ 11¹⁻² quatuor stichi A (ut edidi) et Sy 1219 (10², κυριε συ εγνως την δικ. μου, την δικ. σου [sic! cf. inf.] ουκ εκρυψα εν τη καρδια μου, 11²), tres R' Ga T (10²⁺³, 11¹, 11²), quatuor B' Sa 55 (10², κυριε συ εγνως την δικ. μου, ουκ εκρυψα εν τη καρδια μου την αλ. σου, και το σωτ. σου ειπα: eodem modo textum diuidit Bo) et He (= B, sed repetit την αληθειαν σου ante και το σωτ. σου), tres La^G (= B,

sed iungit κυριε συ εγνως την δικ. μου cum 10²). *quinque* 2013 (= B, sed κυριε συ εγνως et την δικ. μου sunt duo stichi).

11 σου 1° R' Ga L' Th A = M] μου B' 2013' La^G Aug He 55; ambas lectiones hab. Sy 1219 (cf. sup.) | ειπα] ειπον 2013 L^{rau} T 1219': cf. 297 | 11³ unus stichus B' R' TSyHe 1219', duo 2013' La^G Ga (ουκ ult. — ελεος σου, και ult. — fin.) et A (ουκ ult. — αληθ. σου, απο — fin.) | πολλης] πολλων Sy 1219

12 κυριε] + *deus meus* Bo: cf. 6 | σου 2°] + κυριε He | αντελαβοντο B' 2013' La^{RAug} Ga TTh^p 55] -βετο R' (R i pro e 1°) L^{rau} Th^p HeTh, αντιλαβοντο L(T e pro 1°) Th^p A, αντιλαβοιτο L^{rau}: cf. 17³⁶

13 περιεσχον] -χεν 2013: cf. 113 | ηδυ-
 νηθην] -νασθη B(Be add. v)

14 προσχες B' 2013' R' GaHi La-
 Th^p = M (cf. 21²⁰ 37²³ 69² 70¹²)] σπευ-
 σον L^b TTh^p SuTh A': sic etiam He in comm., sed in textu προσχες; cf. 69² fin.

- 15 κατασχυνθείσαν καὶ ἐντραπείσαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου τοῦ
ἐξῆραι αὐτήν,
ἀποστραφείσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐντραπείσαν οἱ θέλοντές μοι κακά,
16 κομισάσθωσαν παραχρήμα αἰσχύνην αὐτῶν οἱ λέγοντές μοι Εὐγε εὐγε.
17 ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε, κύριε,
καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτή-
ριόν σου.
18 ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης· κύριος φροντιεῖ μου.
βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου σὺ εἶ· ὁ θεός μου, μὴ χρονίσης.

40

M'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
2 Μακάριος ὁ συνίων ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα·
ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος.
3 κύριος διαφυλάξει αὐτὸν καὶ ζῆσαι αὐτὸν καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ

15¹ in duo stichos (init. — αμα, οι 1⁰ — αυτην) diuidunt R' LaR(c) Ga, 15² diuidit Ga solus | init.] pr. και 2013 | κατασχυνθεισαν] κατ > L^{rau}He 1219²: cf. 34¹ 69³ | αμα > L^{rau} 55: cf. 34¹ 69³ | αποστραφεισαν] -φητωσαν R: cf. 512 | εντραπεισαν ult. B' 2013 La^GAug Ga] κατασχυνθεισαν R' L' A'': cf. 611 34¹ 69³ | θελοντες] λογιζομενοι 55: ex 34¹

16 in duo stichos (init. — αυτων, οι — fin.) diuidunt La^G Ga A | παραχημα/αισχυνη αυτων] tr. Th^tP^tTh(uid.), αισχ. παρ. αυτων He | μοι] με 2013

17 αγαλλιασαιντο (sic etiam Th^tP^tHec-Th)] -ασοιντο L^{rau}Th^tP^t A, -ασδωσαν L-Th^tP^t 1219: cf. 34²⁷ 69⁵ | ευφρανθεισαν] -δητωσαν LTh^tP^t(non THe^c): cf. 34²⁷ 69⁵ | επι σοι > La^RAug He | κυριε > Ga = M | 17² unus stichus R', duo (και ειπ. — κυριος, οι αγαπ. [uel δια παντος οι αγαπ.: cf. inf.] — fin.) rel.: cf. 69⁵ 34²⁷ | ειπατωσαν] λεγειτωσαν L^{rau}R^c 55: ex 69⁵ | ο κυριος > La^G | οι αγαπ. το σωτ. σου S R''(R αυτου pro σου) Ga L A = M | δια παντος B' Sa Th^t'HeTh 55, pr. δια παντος 2013-2050: ex praec. repet.

18¹⁻² duo stichi B' 2013' 1219², quatuor Ga TSy (εγω — πενης, (ο) κυριος φρον-

τιει μου, βοηθος — ει συ, κυριε μη χρον.), tres R' (εγω — πενης, κυριος φρ. μοι, 18²) et He A (18¹, βοηθος — μου ει συ, ο θεος μου μη χρον.) et La^G (18¹, βοηθος μου και υπερασπ. μου, συ ει ο θεος μου μη χρον.) | ειμι/και πενης 2013-2050 R Ga L' A'] tr. B' La 55 | κυριος] pr. ο T A: cf. 212 | φροντιει] -τις 2013'(non 2050) | μου 1⁰] μοι R L^{rau}, *mihī* La^R | μου 2⁰ > 2013(mon 2050) | συ ει B 2050 R'' Ga] tr. S 2013 L' A'', > He | ο θεος μου B'' 2013'-2050 La^GAug Ga L A' = M | κυριε R' L^{rau}T'' 55: ex 69⁶

40 (M 41)

1 εις το τέλος > L^{rau} 55 | τω δαυιδ] ante εις το τέλος tr. 2050, om. 2013 | fin.] + συνεσεως(2050 εις συνεσιν) τοις υιοις κορε 2013-2050: ex 41¹

2 μακαριος] + ανηρ 2013'-2050: ex 11 111¹ etc. | ο κυριος B 2013 L' A] > R; ο > S 2050 55: cf. 212

3¹ unus stichus B' 2013' THe A', duo (init. — αυτον 2⁰, και 2⁰ — γη) R' Ga Sy 1219, tres La^G(=R, sed *et emundet* etc. [cf. inf.] efficiunt stichum tertium) | κυριος] και 2013'(non 2050) | διαφυλαξει] δια > B: cf. 307 | και ζησαι αυτον > B | εν τη γη] *et emundet in*(La^G *de*) *terra animam eius* La^G et alii Latini |

- καὶ μὴ παραδῶῃ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ.
 4 κύριος βοηθήσαι αὐτῷ ἐπὶ κλίνης δδύνης αὐτοῦ·
 ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρεψας ἐν τῇ ἄρρωστίᾳ αὐτοῦ.
 5 ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με·
 ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἡμαρτόν σοι.
 6 οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά μοι
 Πότε ἀποθανεῖται, καὶ ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;
 7 καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει·
 ἡ καρδιά αὐτοῦ συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ,
 ἐξεπορεύετο ἕξω καὶ ἐλάλει.
 8 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί μου,
 κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι,
 9 λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ
 Μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστήναι;
 10 καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου, ἐφ' ὃν ἤλπισα,
 ὁ ἐσθίων ἄρτους μου, ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν·
 11 σὺ δέ, κύριε, ἐλέησόν με καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
 12 ἐν τούτῳ ἔγνωσαν ὅτι τεθέληκάς με,
 ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ.
 13 ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου,

παραδωῃ S R A''] -δοι B 2013-2050. -δω L': cf. 26¹² et Thack. § 23, 10. Helbing Gramm. p. 105 | χεῖρας] *animam* Ga = M | ἐχθρου B 2013'-2050 La] ἐχθρων S' R (pr. των) Ga L'' Th A' = M

4 βοηθήσαι B' 2013 La Ga L^{desil} Thtp] -σει R Ld Thtp He A'' 2003; -ση T: cf. proleg. § 74

5 εγω] + δε 2013(non 2050) He | εἶπα] εἶπον L^{rau}: cf. 29⁷

6 εἶπαν] εἶπον L' 55: cf. 29⁷ | κακά] πονηρα R: cf. 75

7 textum sic mutant et dicunt R'' (etiam Aug): καὶ εἰσεπορευοντο του ιδειν, ματην ελαλει η καρδια αυτων, συνηγαγον ανομιαν εαυτοις, (+ και R') εξεπορευοντο εξω και ελαλουν | εἰ B' (B* η) Ga Hi = M] > Bo 2013'-2050 R'' (cf. sup.) L'' Su A': ante εισεπορ. excedit | ματην] pr. και 2013 | εαυτω(sic etiam 1219.) ε > A, -τη 55 (de R'' cf. sup.) | fin.] + κατ (εμ)ου 2013: ex 8

8 ἐπὶ το αὐτο κατ ἐμου ad 8 trahunt

2013' R' Aug TSyHe A', ad 7 B' 55; ἐπὶ το αὐτο ad 7 trahunt La^G (om. κατ ἐμου) Ga | κατ ἐμου (ἐψιθυριζον) tr. 2013-2050 | κατ ἐμου ult. ad stich. praec. trahunt B La^G. om. S. in S ἐψιθυρ. — fin. est unus stichus) | ἐλογίζοντο] -γισαντο 2013(non 2050) 55 | κακά μοι] μοι πονηρα *mihī mala* R': cf. 75

10 ἡλπισα] pr. ἐπ R | ἐσθίων] ἐσθων 2013(non 2050): cf. 134 | ἄρτους μου] pr. τους R, + μετ ἐμου 2013-2050; *panem meum* Tert.: cf. Capelle p. 201 | ἐπ ἐμε] > 2013, in fin. tr. 2050 (om. 11. 12 per homoeotel.)

11 unus stichus B' 2013' R'' THē 1219', duo Ga Sy (συ — με 1°, και 1° — fin.) et A (συ — με 2°, και 2° — fin.)

12 τεθέληκας] ἠθέλησας S

13 ἀκακίαν B' La^R Ga LThtp A'' + μου Bo 2013'-2050 R' Aug (R add. μου etiam post αντιλαβου [sic]; La^G hab. pro 13¹ *propter innocentiam autem meam suscepisti me*; item alii Latini) L^{rau}.

καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.

14 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
γένοιτο, γένοιτο.

41

MA'

1 Εἰς τὸ τέλος· εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς Κορε.

2 Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων,
οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ, ὁ θεός.

3 ἐδίψησεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα·
πότε ἤξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ;

4 ἐγενήθη μοι τὰ δάκρυά μου ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτὸς
ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν Ποῦ ἐστὶν ὁ θεός σου;

5 ταῦτα ἐμνήσθην καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμέ τὴν ψυχὴν μου,
ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θauμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ
ἐν φωνῇ ἀγαλλιásiews καὶ ἔξομολογήσεως ἤχου εορτάζοντος.

6 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχὴ, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἔξομολογήσομαι αὐτῷ·
σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

Thp' = M | εβεβαιωσας] εστερεωσας R |
τον > B.

14¹⁻² duo stichi S 2013^{uid}.(ut edidi)
et B La^G Ga TSy 55 (init. — ἰσραηλ,
απο — γένοιτο ult.), unus Sa R' He A':
cf. 71¹⁹ 88⁵⁵ 105⁴⁸ | ἰσραηλ] pr. του R
Lpau | απο του αιωνος] εἰς τον αιωνα 55
| εἰς τον αιωνα in saeculum La^GAug
Ga] εως του αιωνος usque in saeculum
R' Uulg; + του αιωνος 55 | 14²] pr.
et dicit omnis populus Aug: ex 105⁴⁸

41 (M 42)

1 inscr. est kore ψαλμος in Lpau, (εἰς
το τέλος) ψαλμος τῷ δαυὶδ in Lpau | fin.
B' 2013' La^G Ga Ld(sil)'He 1219' = M]
+ ψαλμος Bo R'Aug LbT', + ψαλμος τῷ
δαυὶδ Lpau A; ψαλμος τῷ δ. post τέλος
add. 2050

2 επιποθεῖ/ἡ ψυχὴ μου] tr. 2013-2050
= M | ο θεος] + μου 2013-SaB(non
2050), > La^G

3 τον θεον B'' 2013'-2050 R'' SyHe*
et Orig.(S.-St. 2, p. 213. 214)] + τον ισχυρον

Ga(sub ✕) L' A' = M: alium inter-
pretem redolet, cf. 712 833 et S.-St. 2,
p. 139 | του θεου] + mei Sa: cf.
2. 10

4 μοι τα δακρυα μου Bo 2013'-2050
R'' Ga 55 = M] μοι > B', τ. δ. μου εμοι
L' A'

5 εμε] εμαυτον 2013(non 2050): cf. 7. 9
| διελευσομαι transibo Ga] εισελ. ingre-
diar R'Aug, ingrediebar La^G | εν τοπω
in loco Ga*(uid.)] εἰς τοπον in locum
R'' Ga^cUulg | σκηνης θauμαστῆς] σκηνω-
ματος -στος R: cf. proleg. § 51 | ηχου
B' 2013 L'] ηχους R LpauTHE* A':
cf. 97 | εορταζοντος = M] -των B'(non
Bo)

6 ψυχη 2013 et Orig.(S.-St. 2, p. 216)]
pr. η B, anima La^G; η ψ. μου rel.(etiam
S 1219) = M; cf. 12 et 425 | τον θεον]
κυριον R''(non Aug): cf. 12 et 425 | ου]
+ adhuc Uulg: cf. 12 | μου paenult.]
σου S | ο θεος B'' 2013' GaHiAug 55]
pr. και R'' Uulg(cf. S.-St. 2, p. 130) L'
Su A: cf. M et 12 et 425

7 πρὸς ἑμαυτὸν ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη·

διὰ τοῦτο μνησθήσομαι σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ερμωνιμ, ἀπὸ ὄρους μικροῦ.

8 ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτῶν σου,
πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμέ διηλθον.

9 ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
καὶ νυκτὸς ὧδὴ παρ' ἐμοί,
προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου.

10 ἐρῶ τῷ θεῷ Ἀντιλήμπτωρ μου εἴ· διὰ τί μου ἐπελάθου;

ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;

11 ἐν τῷ καταθλάσαι τὰ ὅσα μου ὠνειδισάν με οἱ θλιβόντές με
ἐν τῷ λέγειν αὐτοὺς μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν Ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;

12 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχὴ, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἔξομολογήσομαι αὐτῷ·

ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

7 μου > 2013 | 7² unus stichus B' 2013 La^G 1219, duo Sa SyHe A (δια—ιορδανου, και—μικρου) et R' Ga(uid.) 55 (δια—σου (κυριε), εκ γης—μικρου) | σου B 2013 Ga L' = M | + κυριε S' Sa R' A' | εκ γης] εκ(sic) ετερας γης 2013 | ερμωνιμ hermoniim UulgAug] -nim La^G Ga, -nim Bo, -ni La^R, -n Sa: cf. 88¹³

8¹ in duo stichos (init. — επικαλ., eis—σοφ¹⁰) diuidunt La^G Ga | αβυσσον] pr. ✕ ad Ga(non Uulg) | κυματα] κριμ. 2013 9¹⁻²⁻³ tres stichi He A'(utedidi) et R Ga (trahunt παρ εμοι ad 9²) et Sy (hab. παρ εμοι in 9³ fin. et in 9³ init.). duo (ημερας — δηλωσει [uel ὡδὴ αὐτου. cf. inf.], παρ εμοι — fin.) B' 2013' La 55 | νυκτος] εν νυκτι R | ὡδὴ Rahlfs = 𐤒𐤕𐤓𐤕] ὡδὴ αὐτου Ga L²Th A' (του periit in 1219) = M 𐤒𐤕𐤓𐤕, ὡδὴ αὐτω L²Sc; δηλωσει B' 2013' R. declarabit La^{sic} Aug, sed La^{RG} -auit, cf. proleg. § 2a) | εμοι] εμαυτου R: cf. 7. 5

10 τῷ θεῷ] + μου 2013' La^R. domino La^G | εἰ > A | δια — ἐπελάθου > He | δια τι] ινα τι L²pau 55: ex 10² | μου ἐπελάθου] tr. Ga = M | ινα τι B' Ga Sy = M | pr. και Uulg L' A': cf. 42²; ινα τι απωσω με και ινα τι Bo 2013' R'(La^G om. ινα τι 2⁰) He (cf. S.-St. 2, p. 156): ex 42² | εν τω εκθλ[βειν] dum ad-

fligit me La Ga: item in 42² | μου ult. B' 2013' R' A] > La^GAug Ga L' 55 = M: item in 42²

11 καταθλασαι B' R'(La^G add. me: sic!) A'] -θλασθαι 2013(uid., cf. 42² fin.) Ga L' | τα οστα] pr. omnia La^G: cf. 42² fin. | ὠνειδισαν B' R (2013 deest)] -διζον L' Th A' | οι θλιβοντες με B' 2013(εμε) R' GaHi = M | οι εχθροι μου L' SuTh A': cf. 42² fin.; + οι εχθροι μου Uulg: cf. S.-St. 2, p. 115 | λεγειν αὐτους] tr. Th²-Th 55; λεγεσθαι R': ex 4 | εκαστην ημεραν] tr. 2013 hic. non in 4

12 ψυχὴ B^c 2013] pr. η B*, anima La^G. ...χη sine μου 1219; η ψ. μου rel. = M: cf. 6 et 42⁵ | και > 2013 hic, non in 6 et 42⁵ | τον θεον] κυριον R' (non La^GAug): cf. 6 et 42⁵ | οτι] add. ✕ ετι adhuc GaHi Sy: item in 42⁵, non in 41⁶ (sed Uulg add. adhuc etiam in 41⁶), cf. S.-St. 2, p. 125. 126. 129/130; adhuc add. etiam Aug, si editioni fides est, in 41¹², non in 41⁶ 42⁵; et antiquis temporibus post om excidisse uid. | η σωτηρια B' 2013, salus Aug] σωτηριον R L' A', salutare La(etiam Aug) Ga: sic omnes mss. in 6 et 42⁵ | ο θεος B' Sa Aug] pr. και 2013(om. o) R'(etiam Aug) GaHi L' A' = M (GaHi Sy sub ✕, teste Hi ex εβρ' θ', cf. S.-St. 2, p. 125. 126. 130): cf. 6 et 42⁵

42

MB'

I

Ψαλμός τῷ Δαυιδ.

- Κρῖνόν με, ὁ θεός, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου,
ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί με.
2 ὅτι σὺ εἶ, ὁ θεός, κραταίωμά μου· ἵνα τί ἀπώσω με;
καὶ ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκδιλβεῖν τὸν ἐχθρόν μου;
3 ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου·
αὐτά με ὠδήγησαν καὶ ἡγαγόν με εἰς ὄρος ἁγίου σου
καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.
4 καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ,
πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου·
ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ, ὁ θεὸς ὁ θεός μου.
5 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχή, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἐλπίσον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
σπήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

43

MG'

I

Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε εἰς σύνεσιν ψαλμός.

42 (M 43)

I ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. S 2013 L^{rau} 1219; pr. eis to telos suneseōs tois uiōis kore A: ex 41₁₁; + ανεπιγραφος παρ εβραι-
οις R(B* hab. *grafos par ebreys tantum*) L^a (non He) | με 1° (sic etiam He*)] μοι
L' A' (1219 deest): cf. 79

1², 2¹, 2² tres stichi S 1219' et He (trahit ina τι απ. με ad 2²), duo (1²—2 κρατ. μου, ina 1°—fin.) 2013', quatuor B La^G Ga (1², οτι—κρατ. μου, ina τι απωσω με, 2²) et R' Sy (1², οτι—κρατ. μου, ina 1°—πο-
ρευομαι, εν—fin.) et A (1², 2¹, και ina—
πορευομαι, εν—fin.)

I ανθρωπου] ανδρος L^{rau} Th^{tr} (cf. inf.) 55 | αδικου .. δολιου] tr. Th^t (editio Theodoretī in lemmate ανθρωπου αδικου και δολιου, sed in comm. ανδρα δολιον τε και αδι-
κον) = M | και δολιου / ρυσαι με] tr. 2013

2 ει > L^{rau} S^c (non Sy) A' | ο θεος] + μου S' R' Sy | κραταιωμα] pr. et La (non Aug) Sy | και > S La^G Ga (non Uulg) 55 = M: cf. 41₁₀ | εκδιλβειν] εκ > 2013 hic, non in 41₁₀ | μου ult.: cf. 41₁₀ | fin.] add. stichum εν τῷ κα-
ταδλασθαι τα οστα μου ανειδισαν με οι εχ-
θροι μου 2013', add. in eo dum con-

fringunt (= καταδλασαι, cf. 41₁₁) *omnia ossa mea exprobrauerunt mihi inimi-
mici mei* La^G: ex 41₁₁, ubi 2013' La^G non οι εχθροι μου, sed οι θλιβοντες με (cf. ibi)

3²⁻³ duo stichi B' La^G Ga A' et Sy (trahit eis opus αγ. σου ad 3²), unus 2013' R' He 1219 | με 2° = M] > 2013 La^G Aug Ga | αγιον] pr. το 2013: cf. 21₁₄

4 του θεου] + μου 2013, > La^G | εν κιθαρα in fin. tr. B 55 (Bo Sa?) | ο θεος 1° Bo R' Aug Ga L' 1219 = M] κυριε B, > S 2013' La^G A'

5 ψυχη B' 2013, *anima* La^G] η ψ. μου rel. (etiam 1219) = M: cf. 416.12 | τον θεον] κυριον R' Aug: cf. 416.12 | οτι] add. ✕ eti Ga Hi Sy: cf. 41₁₂ | ο θεος B' Sa Aug] pr. και rel. (etiam Th) = M (Ga sub ✕): cf. 41₁₂

43 (M 44)

I εις το τέλος > Aug | τοις υιοις κορε / εις συνεσιν] tr. Aug L^{rau} 55 | εις συνεσιν / ψαλμος B R L^d (sil?) tr. 2013 La^G (Bo Sa?) | εις συνεσιν > L^{rau} A | ψαλμος] > S La^R Aug Ga L^d He 1219 = M, + τῷ δαυιδ L^{rau}

- 2 Ὁ θεός, ἐν τοῖς ὣσιν ἡμῶν ἠκούσαμεν,
οἱ πατέρες ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν
ἔργον, ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις.
- 3 ἡ χεὶρ σου ἔθνη ἐξωλέθρευσεν, καὶ κατεφύτευσας αὐτούς,
ἐκάκωσας λαοὺς καὶ ἐξέβαλες αὐτούς.
- 4 οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν,
καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς,
ἀλλ' ἡ δεξιὰ σου καὶ ὁ βραχίων σου
καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς.
- 5 σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου,
ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας Ιακωβ·
- 6 ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουθενώσομεν τοὺς ἐπανιστανομένους ἡμῖν.
- 7 οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπῶ,
καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με·
- 8 ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς
καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατήσχυνας.
- 9 ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεσθῆσόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα.
διάψαλμα.
- 10 νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κατήσχυνας ἡμᾶς
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν·
- 11 ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν,
καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς.
- 12 ἔδωκας ἡμᾶς ὡς πρόβατα βρώσεως
καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν διέσπειρας ἡμᾶς·

3 ἐξωλεθρευσεν] -λοθ- L': cf. 114 |
ἐξεβαλες B' 2013 L' -λας R L^{pa}UThe
A': cf. 49¹⁷ 72¹⁸ 79⁹ 80¹⁵ et Thack. p.
211

4 ἐκληρονόμησαν] *cleronomesasin* pro
-*susin*?) R, *haereditate possidebunt*
La^R, *possidebunt* La^G | καὶ ὁ φωτ.
του προσ. σου ad 4⁴ trahunt 2013' Sy A,
ad 4³ B' R' THe, *stichus singularis est*
in La^G Ga 1219' | εν αυτοις] αὐτοὺς
2013: cf. Helbing Kas. p. 264

6 ἐξουθενώσομεν B] -δενωσ- R L' A',
-δενησ- S, -δενησ- 2013: cf. 14⁴ 50¹⁹ 58⁹
59¹⁴ 68³⁴ 88³⁹ 89⁵ et Thack. p. 105 |
ἐπανιστανομένους B' R(-*stamomenus*) A]

vo 1° > 2013 L' 1219: cf. 17⁴⁰; -σταμε-
μενους 55: cf. 58²

7 τω > 2013

8 > B in fine folii

9 θεω] + *nostro* Bo Sa | επαινεσθη-
σομεθα B' 2013 R 1219] σ 1° > L' A':
cf. 33³ | εν 2° > Ga(non Uulg) 55 =
Π | εξομολ.] + σοι 1219 | τον αιωνα
saeculum Ga] -la La

10 κατησχυνας] εξουθενωσας R: ex 88³⁹
| εξελευση B' 2013' La^G GaHi Thtp'-
Th = Π] + ο θεος R' Aug Uulg LThtp'-
Su A': ex 59¹² | δυναμεσιν] δυνασταις
2013: cf. 53³

12 διεσπειρας] -σπαρκας 2013

- 13 ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς,
καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν αὐτῶν.
14 ἔθου ἡμᾶς ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
μυκτηρισμὸν καὶ καταγέλωτα τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
15 ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς.
16 ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπὴ μου κατεναντίον μου ἐστίν,
καὶ ἡ αἰσχὺνὴ τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέν με
17 ἀπὸ φωνῆς ὄνειδίζοντος καὶ παραλαλοῦντος,
ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.
18 ταῦτα πάντα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθόμενά σου
καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν διαθήκῃ σου,
19 καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν.
καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.
20 ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως,
καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου.
21 εἰ ἐπελαθόμεθα τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
καὶ εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότριον,
22 οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα;
αὐτὸς γὰρ γινώσκει τὰ κρύφια τῆς καρδίας.
23 ὅτι ἔνεκα σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.
24 ἐξεγέρθητι· ἵνα τί ὑπνοῖς, κύριε;
ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπόσῃ εἰς τέλος.

13 ἀλλαγμῶν *commutationibus* Bo
La^G Ga L^{pau} ThCh = M] ἀλαγαμ. *iubi-*
lat. B' 2013² R^{Aug} L' A' | αὐτῶν
B'' 2013-Sa^B La Uulg = M] ἡμῶν Sa^L
R Ga L'' A'

14 ἐθου ἡμᾶς] + εἰς *in* La^R Aug A:
ex 15¹ | καταγέλωτα B(S*om. 14² 15¹)
2013] χλευασμὸν R L' Th A'; de Orig.
cf. S.-St. 2, p. 217 | κύκλῳ περικυκλῶ
2013 | fin.] add. stichum καὶ οἱ ἐχθροὶ
ἡμῶν ἐμυκτηρίσαν ἡμᾶς A: ex 79⁷

15 ἐν 1^ο = M] > 2013² La^G Ga^{Hi} L^{pau}:
ad 14¹⁻² adapt. (Sa^L La^G om. etiam ἐν 2^ο)

16 κατεναντίον] κατενωπίον A

17 παραλαλῶντος B' Sa R He^o 55]
καταλαλ. 2013 L' Th A': παραλαλεῖν non
nisi hoc loco in LXX inuenitur | προσω-
που] φοβου S: ex 63²

18¹ in duo stichos (init. — ἡμᾶς, καί —
σου 1^ο) diuidunt R' 1219 | διαθήκη B'
Ld(sil) TThpHe A] pr. τη 2013 R Ld-
Thtp 1219²

19 ἐξέκλινας] pr. οὐκ L^{pau}, -ναμεν He*
| τας] τους B: cf. 118³⁵ et Thack. p. 146
n. 2

20 ἐπεκάλυψεν] -ψας 2013(non Sa): ad
20¹ adapt.

21 τοῦ 1^ο 2^ο A | τοῦ θεοῦ] *domini*
La^R | εἰ 2^ο] ÷ Ga

22 ἐκζητήσει] -τει 2013(non Sa); -τησις
1219: idem <γινω>σκis pro -κει

23 ἐνεκα B R L' 55] -κεν S 2013
L^{pau} T A: sic omnes in 27, cf. 24⁷

24 κύριε > 2013(uid.) | καὶ] ÷ Ga
Sy(S.-St. 2, p. 127.128) | ἀπόσῃ] + ἡμᾶς
R' (Bo Sa Sy?)

- 25 ἵνα τί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις,
ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν;
26 ὅτι ἐταπεινώθῃ εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν,
ἐκολλήθῃ εἰς γῆν ἡ γαστήρ ἡμῶν.
27 ἀνάστα, κύριε, βοήθησον ἡμῖν
καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

44

ΜΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος. ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων· τοῖς υἱοῖς
Κορε εἰς σύνεσιν· ᾧδῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ.
2 Ἐξηρεύζατο ἡ καρδιά μου λόγον ἀγαθόν,
λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ,
ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου.
3 ὦραϊός κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
ἔξεχύθῃ χάρις ἐν χεῖλεσίν σου·
διὰ τοῦτο εὐλόγησέν σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
4 περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ,
τῇ ὠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου
5 καὶ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε
ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιοσύνης,
καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιὰ σου.
6 τὰ βέλη σου ἠκονημένα, δυνατέ,
— λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται —
ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.
7 ὁ θρόνος σου, ὁ θεός. εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

25 το > A

27 κυριε] post βοηθ. ημιν tr. 2013': >
Ga^cHi(non Ga*Uulg) = M

44 (M 45)

1 init. — ᾧδῃ] του δαυιδ A | εἰς το
τελος > Aug | υπερ 1^ο] περι 2013: cf.
3719 | ᾧδῃ > R' L^{pa}u | αγαπητου]
ηγαπημενου 2013

3 χαρις 2013 LThTP A' = M] pr. η
B' R L^bThTd 55: ex εξεχυθη repet.?

4 σου 2^ο > La et Cyp. = M | σου
3^ο > R'

5 και 1^ο 2^ο > Ga*Uulg: cf. M | εν-
τεινον] -ve (uel -vai) LdThTP | πρᾶντη-

tos] πραστ. La'(nonT): cf. 89¹⁰ 131¹ et
Thack. § 6, 32

6¹⁻²⁻³ tres stichi B' La^G TSyHe A',
duo 2013-SaB R'(6¹, 6²⁺³) et Ga(6¹⁺³,
6³) et SaL(6¹⁺³, 6², cf. Tht comm. ad l.:
μεθυπερβατα εστι τα ρηματα ... τα βελη σου
γαρ ηκονημενα, δυνατε, εν καρδια των εχθρων
του βασιλεως, τουτων δε τρωθεντων λαοι υπο-
κατω σου πεσουνται) | δυνατε *potentis-*
sime La^G] -mae La^RAug: cf. proleg.
§ 59; > GaHi = M | εν καρδια *in*
corde GaAng = M] *in corda* Uulg,
uiscera La^G; ενωπιον *in conspectu* R'

7 τον αιωνα του αιωνος] τον et του >
B, *saecula saeculorum* La^RAug et Cyp.

- 8 ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.
- 9 σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου
ἀπὸ βάρων ἐλεφαντίνων, ἐξ ὧν ἠϋφρανάν σε.
- 10 θυγατέρες βασιλέων ἐν τῇ τιμῇ σου·
παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ
περιβεβλημένη πεποικιλμένη.
- 11 ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἰδὲ καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου
καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου,
- 12 ὅτι ἐπεθύμησεν ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου,
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου.
- 13 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις,
τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ.
- 14 πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλέως ἔσωθεν
ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη.

8 ἀνομίαν B' R L' 1219'] ἀδικίαν 2013'
A: eadem lectionis uarietas in Hebr. 19
| 8²⁺³ unus stichus S 2013' 1219 | ο
θεος 1⁰ > La^G

9 σμύρνα, στακτὴ, κασία] -αν, -ην, -αν
R L^b THe*Sc(Lpau om. καὶ κασίαν) 1219:
9¹ cum 8³ connexuisse uid.

9² 10¹ duo stichi B' R' TSyHe A',
unus 2013² (sed ἀπο βαρ. ἐλεφ. est stichus
singularis in SaL) Ga(?); 10¹ cum 9²
connectit etiam Tht, non connectit Bo;
ἐξ ὧν εὐφρανάν σε et in 9² fin. et in 10¹
init. hab. Sy

9² βάρων domibus La^RAug Ga]
grauibus Bo Sa La^G: βάρων a βαρὺς
deriuauerunt, cf. 474.14 1217 et proleg.
§ 514

10 βασιλεων] -ως A | τη > 2013 |
ἐν ἱματ. διαχρ. ad 10² trahunt B' 2013
La^G, ad 10³ Ga TSyHe A'; 10²⁺³ unus
stichus Sa R' | περιβεβλημένη πεποικιλ-
μένη] ÷ Euseb. (cf. Field), > Cyp.(uid.)
= M: ex 14 | πεποικιλμένη uariiegata
La^R] pr. καὶ 2013; -vois S: cf. 14; uarie-
tate La^G(-tem)Aug Ga: cf. 14

12 οἱ ἐπεθύμησεν B' 2013' R' et Cyr.
Alex. (S.-St. 2, § 423) et Cyp.] καὶ ἐπι-
θυμησεί Ga L' Th A' = M | του καλ-
λους] το κάλλος 2013 | ο ult. > L' |

kyrios] θεος R', + deus Ga^cUulgAug
et Cypriani peiores mss.

13 καὶ προσκυν. αὐτῷ ad 13¹ trahunt
B' 2013' Aug HeTh A', est stichus
singularis in 1219, ad 12² trahunt S
Ga TSy = M; 12² + 13¹ unus stichus
R' | προσκυνήσουσιν B' 2013' R'(R*
-nesin) Ga Tht²HeThCh A'] -νησεις L
1219: sim. M | αὐτῷ αὐτον R Lpau =
eum La Ga: cf. 654 71 11 967 985 Od. 243
146 et Helbing Kas. p. 298 | θυγατέρες
B' 2013' R'Aug Tht²HeThCh A'(cf. S.-
St. 2, p. 45 n. 3)] θυγατρὴ S(θυγ. — fin. unus
stichus S) Ga(Ga^c pr. et = M sub asteri-
sco, quem hoc loco etiam Sy praebet, cf. S.-
St. 2, p. 126. 127/8) L = M; καὶ θυγατέρες
La^G Uulg | οἱ πλούσιοι] pr. omnes Uulg
et Psalt. Rom. | του λαου S R' Ga
L' Ch(Lpau Thtp add. σου) A' = M] της
γῆς 2013²(cf. S.-St. 2, p. 45. 64), + της γῆς
B' 55

14 πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλεως
B' R'(R θυγατέρες βασιλεων: ex 10) Ga:
sim. M] αὐτῆς > 2013-1093(Bo Sa?), π.
ἡ δ. της θυγ. του βασ. L' A' | εσωθεν
R' Ga L' Th A' = M] εσεβων B' 2013'-
1093: cf. S.-St. 2, p. 184/5 | πεποικιλμένη
B' R L' A'', uariiegata La^R] -vois S
2013' Sy: cf. 10; uarietate La^G(-tem)-

- 15 ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς,
αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται σοι·
16 ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει,
ἄχθησονται εἰς ναὸν βασιλέως.
17 ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγενήθησάν σοι υἱοί·
καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
18 μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

45

ME'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορε, ὑπὲρ τῶν
κρυφίων ψαλμός.
2 Ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις,
βοηθὸς ἐν θλίψεσιν ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα.
3 διὰ τοῦτο οὐ φοβηθήσόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν
καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν.
4 ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν,
ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
διὰ ψαλμα.
5 τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρμήματα εὐφραίνουσιν τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ·
ἠγάσεν τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος.

Aug; *uarietatibus* Ga; hoc uerbum
ad 15 trahit M

15 αὐτῆς 1° αὐτοῦ A' | αἱ οἱ A

16 ἀπενεχθήσονται > La^G | ἀχθήσονται
ἀπενεχθήσονται He: ex 16¹ | βασι-
λέως pr. του 2013

17 ἐγεν(ν)ήθησαν] σαν > S; ante σοι |
σοι υἱοί (οἱ) υἱοὶ σου L'(non Sy. 1219 =
M | 17²) pr. και 2013 | πασαν τὴν
γῆν] πασης τῆς γῆς 2013: cf. 11

18 init. B R'' Ga L'' = M] pr. και
S' 2013' A' | μνησθήσονται B'' 2013'
R'' Uulg He* A' et Orig. (S.-St. 2. p.
216)] -σονται Ga L'' Th = M | του ονομα-
τος / σου] tr. S | εἰς τὸν αἰῶνα 1° ad 18³
trahunt B' 2013 La^G Ga 1219'. ad 18³
TSyHe A; 18²⁺³ unus stichus Sa R':
cf. 4715 5110 | του αἰῶνος] ÷ Ga: cf. 96

45 (M 46)

1 inser. est του δαυιδ ψαλμος in A |

υπὲρ τῶν υἱῶν κορε B' 2013' R'' 1098txt.
Ga La'' υπὲρ > He, τοῖς υἱοῖς κ. S
1098mg-Uulg L^b 55 (S L^{pau} tr. haec
post κρυφίων | ψαλμος B' R'' 1098-Ga
L' 55: cf. M] > L^{pau}; + τῷ δαυιδ Bo
2013' L^{pau}T

2 καταφυγῇ pr. και 2013

3 και μετατιθ. ὄρη cum 3¹, ἐν καρδ. θαλ.
cum 4¹ iungunt S 2013', sed Sa(non S
2013) diuidit ἐν καρδ. — ὕδατα αὐτῶν in
duo stichos (ἐν καρδ. θαλ. ἤχησαν, και
εταρ. τα ὕδ. αὐτῶν) | ὄρη] pr. τα 2013 |
καρδίαις] -δια 1098, *corde* La^R, *cor* La^G·
Aug Ga: = M | θαλασσῶν = M] *maris*
La Ga

4 ὕδατα αὐτῶν] κυματα S: cf. 418; αὐ-
τῶν om. etiam Bo; cf. proleg. § 64 |
εταραχθησαν 2°] -θη A': cf. 115 | αὐτοῦ]
αὐτῶν S: ex 4¹

5 ὀρμήματα] ὀμβρημ. 55: ex 7744 | του
θεου > La^G

- 6 ὁ θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὐ σαλευθήσεται·
βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς τὸ πρὸς πρωί.
7 ἐταράχθησαν ἔθνη, ἔκλιναν βασιλείαι·
ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ, ἔσαλεύθη ἡ γῆ.
8 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακωβ.
διάψαλμα.
9 δεῦτε, ἴδετε τὰ ἔργα κυρίου,
ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς.
10 ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς
τόξον συντρίψει καὶ συγκλάσει ὄπλον
καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί.
11 σχολάσατε καὶ γινῶτε ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεός·
ὕψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὕψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ.
12 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακωβ.

46

MF'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορε ψαλμός.
2 Πάντα τὰ ἔθνη, κροτήσατε χεῖρας,

6 ου B' R' 1098-Ga A = M] pr. και 2013' Aug L'(6' > He*) 1219' | βοηθη-
σει] -σαι S | το προς πρωι 2013' (item δ'
teste 1098) = M] το(1098 Scτω) προς
πρωι πρωι 1098 L'Th A', *mane dilu-
culo* Ga; τω προσωπω B' R'(La^EAug
ultu suo, La^G *de ultu*): cf. S.-St. 2, p.
64/65

7 εκλιναν] pr. και 2013 UulAug |
φωνην αυτου B' 2013'(2013 φωνη tantum)
1098xt-Ga = M] + ο υψιστος R' 1098mg
L' A': ex 5 et 1714 | εσαλευθη] pr.
και 2013* R'

8 κυριος] + ο θεος Bo Thtp'(non ThCh)
55: cf. 12 | διαψαλμα > Sy

9 δευτε B' 2013 La^G = M] + και R'-
Aug 1098-UulG L' A': ex 655; + e
Ga: = et? | ιδετε] ιδατε A: cf. 34₂₁ |
κυριου B' 2013 R' 1098-Ga (S R pr.
του: cf. 212) = M] του θεου Sa L' A':
ex 655 | fin.] add. stichum (και) α εθετο
τερατα εν τη οικουμενη Sa^B

10 ανταναιρων] -ερων THE* 1219, -ελων
A | των(>2013) περατων *finis* La]

finem Ga = M | συγ(uelv)κλασει B'
2013 R 1098(-σεις) A] συνδλασει L' 55:
cf. 74₁₁ 106₁₆ | οπλον ad 10³ trahunt
2013' | και ult. > Ga(non UulG) = M |
θυρεους] -ον Sa^L

11 γνωτε *cognoscite* Cyp.] ιδετε 2013'-
(non 1093), *uidete* La Ga: ex 9 | ο θεος]
ο κυριος Sa^B R': cf. 9 | 11² in duo
stichos (υψ. εν τοις εθν., υψ. εν τη γη)
diuidunt 2013-Sa^L 1219 | υψωθησομαι
ult.] pr. και R' UulG et Cyp.

12 κυριος B La^GAug 1098-Ga LThtp
1219 = M] > A, + ο θεος S' 2013' R'
Thtp' 55: cf. 8

46 (M 47)

1 inscr. est eis το τέλος ψαλμος τω
δauid in A: eandem hab. A in 47i 49i |
eis το τέλος > R' Lpau | υπερ των υιων
B' 2013' La^GAug Ga L' 55] τοις υιοις
Bo R' Lpau | ψαλμος B' Sa La^G Ga
L' 55 = M] > Lpau', + τω δauid 2013
R'Aug LpauT (de A cf. sup.)

2 παντα τα] τα > 2013: cf. 48₂

- ἀλαλάζατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως,
 3 ὅτι κύριος ὕψιστος φοβερός,
 βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
 4 ὑπέταξεν λαοὺς ἡμῖν
 καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν·
 5 ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,
 τὴν καλλονὴν Ιακωβ, ἣν ἠγάπησεν.
 διάψαλμα.
 6 ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ,
 κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος.
 7 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε,
 ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε,
 8 ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός,
 ψάλατε συνετῶς.
 9 ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη,
 ὁ θεὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ.
 10 ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβρααμ,
 ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταῖοι τῆς γῆς, σφόδρα ἐπήρθησαν.

47

MZ'

- 1 Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς Κορε· δευτέρᾳ σαββάτου.
 2 Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα
 ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ,

3¹⁺² unus stichus 2013' THE | κυριος
 = M] ο θεος R' Ga(non Uulg

4¹⁻² duo stichi S La^G Ga He 55. unus
 B 2013' R' TSy A' | και > 2013

5 ημιν] ημας 2013(non Sa) | αυτου B
 2013] εαυτου S R L^dT A', εαυτω L^dHe
 1219 | διαψαλμα > Sy

6¹⁻² duo stichi B Sa^L La^G Ga TSyHe
 A', unus S 2013-Sa^B R'

7.8 ψαλατε quinquies] ψαλετε 2013

8¹⁻² 9¹ tres stichi S 2013-Sa^L La^G
 Ga Sy, duo Sa^B R' THE (8¹⁺², 9¹) et
 B A' (8¹, 8² + 9¹)

8 ο θεος] dominus Bo, > La^G

9 θεος 1° B' La^G Ga L' A' = M]
 κυριος Bo 2013' R' Aug(R om. o praec.) |

τα εδνη B' Ga L' = M] pr. παντα R'
 L^{rau} A'. + παντα Bo 2013': ex 2

10 σφοδρα επηρθησαν] υψωθησαν σφοδρα
 2013

47 (M 48)

1 inscr. est eis το τελος ψαλμος τω δαυιδ
 in A: cf. 46¹ | init.] pr. eis το τελος
 La^G | ψαλμος ωδης B' R' Uulg La'
 55] ψαλμος 2013-Sa^B; ωδη ψαλμου S
 Sa^L(-μος pro-μου?) Ga L^{rau}T' = M;
 laus cantici (i. e. αιως ωδης) Aug: cf.
 90¹ 92¹ 94¹ | δευτερα(-ρας L^{rau} 55) σαβ-
 βατου(-των 2013')] ÷ Ga Sy, > L^{rau}.
 ThtpCh = M, cf. proleg. § 9¹

2¹⁺² unus stichus 2013' | ορει B'
 = M] pr. ev rel. (etiam Ga)

- 3 εὖ ριζῶν ἀγαλλιᾶματι πάσης τῆς γῆς.
 ὄρη Σιών, τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ,
 ἡ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου,
 4 ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται,
 ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς.
 5 ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς συνήχθησαν,
 ἦλθον ἐπὶ τὸ αὐτό·
 6 αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐδάμασαν,
 ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν,
 7 τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν,
 ἐκεῖ ὥδινες ὡς τικτούσης.
 8 ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα Θαρσις.
 9 καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως εἶδομεν
 ἐν πόλει κυρίου τῶν δυνάμεων,
 ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν·
 ὁ θεὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
 διάψαλμα.

3 εὖ ριζῶν (uel εὐριζῶν a uerbo adhuc ignoto εὐρίζουν?) = עֵינִי רִיבִי, cf. Gen. 12:11 εὐπροσωπος = עֵינִי רִיבִי, Dan. 14 LXX ευειδής = עֵינִי רִיבִי, Ez. 33:32 ηδύφωνος = עֵינִי רִיבִי. sic interpretantur Tht: το „εὐ ριζῶν“ ἀντι τοῦ „παγιῶς θεμελιῶν“, Ch: „εὐ ριζῶν“ τούτεστι καλῶς ριζῶν, καλῶς πηγνύς, cf. Ga *fundatur*. at Th (Mitt. d. S.-U. 1, p. 87) εὐρίζων enuntiandum et ab εὐρύς deriuandum esse contendit: ου χρη διαιρουντας, ως tines, αναγιωσκειν λεγοντας „εὐ“, εἰτα „ριζῶν“, ἀλλὰ συναπνοντας „εὐρίζων“ ἀντι τοῦ „πλατύνων“, ευρυ γαρ λεγεται το πλατυ. quocum consentiunt Sixt. et Bo Sa La Sy „*dilatans*“ uel sim. interpretantes. pro eu ριζων uel ευριζων praebent L^dB^cHe^c εὐρίζω (item Sw.): hanc lectionem inuenit Ambr. „in uetustis exemplaribus aliquibus“ (S.-St. 2, p. 77) | ἀγαλλιᾶματι | τι > 55 | πάσης της γης | παση τη γη Sa(uid.) A²(non 1219; A πασα!) | 3²⁺³ unus stichus Sa R' | ορη | opos R' Uulg = M, cf. 12 | πλευρα | υψηλα 2013²: ex Is. 14:13?

4¹⁻² duo stichi B' Ga^c, unus rel. | tais bareisin *domibus* La^RAug Ga] tois β. 2013(sed in 14 tas β.), *grauibus* Bo Sa LaG: cf. 14 et 44⁹ et proleg. § 514 |

αντιλαμβανηται] -νεται L^{pa}uHe A²

5¹⁻² duo stichi S R' Ga THE 1219, unus B 2013² Sy A' | βασιλεις B' Ga-Hi L^{pa}uT² = M] + της γης R''(cf. Hi: „in ueteribus codicibus Latinorum scriptum erat *reges terrae*“) Uulg L' A²: ex 22, cf. 71:11; + αυτης Bo 2013² Su: ex 4¹⁻² | 5³ B' UulgGa^c L' A' = M] pr. και 2013 R' Ga* 55 | ηλθουσιν B A²] ηλθον 2013, *uenerunt* Bo Sa; διηλθουσιν S R L' 1219 = M; *conuenerunt* La Ga; cf. Flashar p. 111/2. 114; de -οσαν cf. Thack. § 17,5 et Ps. 72:1 77:29 78:1

6¹⁻² 7¹⁻² quatuor stichi R' Ga 1219, tres (6¹, 6² + 7¹, 7²) B' La^G TSyHe A², duo (6¹⁺², 7¹⁺²) 2013²

6 ἰδοντες] v > A²(non 1219) | εσαλευθησαν] pr. et La(non Aug)

7 ἐπελάβετο] υπ- A: ex 10 | αυτων] αυτους R(= *eos* uel *illos* La Ga) L^dThtp-He* | ὥδινες ως] tr. 2013²

8 συντριψεις] -ψει Sa(sed SaB*-ψεις) A

9 ουτως B' La^G GaHi A = M] + και 2013² R' Aug L' Su 55: cf. 11 | εἶδομεν] -δαμεν R T A²: cf. 34:21 | 9²⁻³ duo stichi B' Sa R' Ga A, unus 2013 TSy-He 1219² | αυτην] ταυτην 2013(uid.)

- 10 ὑπελάβομεν, ὁ θεός, τὸ ἔλεός σου
ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου.
- 11 κατὰ τὸ ὄνομά σου, ὁ θεός,
οὕτως καὶ ἡ αἰνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς·
δικαιοσύνης πλήρης ἡ δεξιὰ σου.
- 12 εὐφρανθήτω τὸ ὄρος Σιών.
ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας
ἐνεκεν τῶν κριμάτων σου, κύριε.
- 13 κυκλώσατε Σιών καὶ περιλάβετε αὐτήν,
διηγῆσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς,
14 θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς
καὶ καταδιέλεσθε τὰς βάρεις αὐτῆς,
ὅπως ἂν διηγῆσθε εἰς γενεὰν ἐτέραν.
- 15 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·
αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

48

ΜΗ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
- 2 Ἀκούσατε ταῦτα, πάντα τὰ ἔθνη,
ἐνωτίσασθε, πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην,
3 οἱ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλοῦσιος καὶ πένης.
- 4 τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν

10¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | ο
θεος] pr. σε (sic) 2013': cf. S.-St. 2, p. 157
| ναου GaHi (item codices latinizantes 27
156 188, de quibus cf. proleg. § 5: = Π]
λαου rel.: cf. 264

11¹⁻² duo stichi R' Ga. trahit ο θεος
ad 11²) T(trahit οὕτως — σου 2' ad 11¹).
unus B' 2013' La^G SyHe A'' | επι] in
La Ga, eis R

12 το > L' (R dub.) | 12²⁻³ duo
stichi B Ga TSyHe A'', unus S 2013'
R'' | ἀγαλλιάσθωσαν B' Ga = Π] pr.
και rel. (etiam Uulg) | ενεκεν] -κα B
1219: cf. 247 | κυριε] ÷ Ga, > S = Π

13 κυκλώσατε] + λαοι L^{pau} | περι-
λαβετε] περιβαλετε B

14 τας καρδιας] την -αν 2013(non Sa) =

Π | 14² > S | τας βαρεις domus
(uel -mos) GaAug] turrem La^G; gra-
ues Bo Sa: cf. 449; gradus La^R: cf.
proleg. § 514 n. | fin.] + διαψαλμα Sy
15 ο θεος 1° Sa Ga 55 = Π] > rel.
| εις τον αιωνα 1° ad 15² trahunt B R''
Ga 55, ad 15¹ 2013 TSyHe; 15¹⁺² unus
stichus S Sa A': cf. 4418 | 15³ > B

48 (Π 49)

1 inscr. est ψαλμος τω δαυιδ in A |
ψαλμος] > L^{pau}T, + τω δαυιδ L^{pau}

2 παντα τα] τα > 2013: cf. 462

3 οι υιοι B' 2013 1220 L^{d(sil)}Thtp A]
οι > R 1098 L^dTThtpHe 55 | πλου-
σιος και πενης] πλουσιοι και πενητες 2013'
1220

- καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν·
 5 κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου,
 ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου.
 6 ἵνα τί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾶ;
 ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με.
 7 οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν
 καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώμενοι,
 8 ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἄνθρωπος;
 οὐ δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα αὐτοῦ.
 9 καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
 10 καὶ ἐκόπασεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζήσεται εἰς τέλος,
 ὅτι οὐκ ὄψεται καταφθοράν, ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκοντας.
 11 ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται
 καὶ καταλείψουσιν ἄλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν,
 12 καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα,
 σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
 ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν.
 13 καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνήκεν,
 παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.
 14 αὐτὴ ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς,
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐδοκήσουσιν.
 διάψαλμα.
 15 ὥς πρόβατα ἐν ἄδι ἔθεντο, θάνατος ποιμαίνει αὐτούς·

4 συνεσιν] -σεις B^c 1098^{txt} (item δ' teste 1098) = M

8 λυτρωσεται] pr. ου 2013' Sy 1219 | ἐξίλασμα] -μον 2013: cf. 37^a | αὐτου B' 2013 1220 1098 A] εαυτου L' 1219, εαυτω R L^{pa}uHe* 55

10 stichi in omnibus codd. (cf. etiam Tht) sic distinguuntur, nisi quod οτι ουκ οψ. καταφθ. et οταν ιδη σοφ. αποθν. in R'' duo stichi sunt; M trahit και εκοπ. εις τ. αιωνα ad 9, οταν ιδη σοφ. αποθν. ad 11 | εκοπασεν Grabe = M (cf. Iud. 15⁷ 20²⁸(A) Ruth 1¹⁸ Am. 7⁵) | εκοπιασεν mss.: sic etiam δ' teste 1098 | ζησεται] add. ✕ επι Ga(✕ ex ÷ correctum) Sy | οτι B'' 2013' 1220 R'' 1098 A^c] > Ga L'' A* = M | ουκ] ουχ B: cf. 20 et 88⁴⁹ 113¹⁵ 134¹⁶ et Thack. p. 125

11 αφρων... ανους tr. B | και ult. > La^G

12 και 1°] ÷ Ga Sy(cf. S.-St. 2, p. 127. 128) | τα ονοματα] το -μα 2013(non Sa) | αυτων paenult.] > L^{pa}u | γαιων] γενεων 2013: ex 12² | αυτων ult. > 1098(non Ga) LThtP = M

13² in duo stichos (παρασ. — ανοητ., και ult. — fin.) diuidunt R'' Ga: item 21² La^G Ga(non R') | παρασυνεβληθη B' 2013 1220 R 1098 L'] παρεσυνεβλ. L^b-THe*ScRc A': cf. 21 et Thack. p. 208

14 εν > 2013 | ευδοκησουσιν R 1098- Ga L''Th A' = M | ευλογησ. B'' 2013' 1220 La 1219: cf. 39

15¹ in duo stichos (ως — εθεντο, θαν. — αυτους) diuidunt La^G Ga T A' | εθεντο B' 2013 R 1098 L^b(sil)TThtp'He A = M | εθετο S Sa LaThtp 55, posuit La^G; positae La^RAug, positi sunt Ga | ποιμαίνει B 2013' La] ποιμανει S' R 1098-

- καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς τὸ πρῶν,
καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ἅδι ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν.
- 16 πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχὴν μου
ἐκ χειρὸς ἁδου, ὅταν λαμβάνῃ με.
διάψαλμα.
- 17 μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος,
καὶ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ·
- 18 ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήμψεται τὰ πάντα,
οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ.
- 19 ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται·
ἐξομολογήσεται σοι, ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ.
- 20 εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ,
ἕως αἰῶνος οὐκ ὀψεται φῶς.
- 21 ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκεν,
παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

49

ΜΘ'

I

Ψαλμὸς τῷ Ασαφ.

Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησεν καὶ ἐκάλεσεν τὴν γῆν

Ga L' A': item δ' teste 1098 | κατα-
κυριεύσουσιν] -σωσιν 1098 L^{pa}u A' (non
1219): item δ' teste 1098 | αὐτῶν 1°
= M] > 1098(non Ga): item δ' teste
1098 | εὐθεῖς] + τη καρδία ThP' 1219:
ex 711 102 3111 etc. | το πρῶν *mane*
La^RAug] pr. eis 1098 (item δ' teste 1098
= 5; in *matutino* La^G-nis; Ga | πα-
λαιωθήσεται] επαλαιωθῇ S | ἐκ τῆς δόξης
αὐτῶν B' R' Aug Ga] pr. καὶ 55. — ἐξω-
σθησαν 2013' L' Th A'. — ἐξωσθήσονται
55 (ἐκ τῆς — fin. in 2013' SyHe A'
stichum singularem efficiunt. in B' R'
cum 15³ iuncta sunt); ambas lectiones
connectunt La^G et alii Latini: *a gloria*
eorum, et a gloria sua expulsi sunt
(*et a gloria* — fin. est stichus singularis
in La^G): cf. proleg. § 516 et S.-St. 2, p. 65. 90
16¹⁻² duo stichi R' Ga Sy 55, unus
B' 2013' ThE A' | λυτρώσεται] -σαι
2013 | λαμβανῇ] pr. αντι 2013 | δια-
ψαλμα > La^G

17 ἄνθρωπος] pr. ο R | καὶ (sic etiam
Tert.)] ἡ L' (non Sy) A | τοῦ οἴκου αὐ-
τοῦ] pr. αὐτοῦ καὶ 2013': cf. 18

18 > S | οὐκ = M] ante λημψεται
tr. Ga | συγκαταβήσεται αὐτῷ] σ. μετ αὐ-
τοῦ R = *simul descendet cum eo* La;
add. * *pone* Ga(non Uulg), i. e. ὀπισω =
ⲓⲧⲛ. cf. L^{pa}u' in fine u. ὀπισω αὐτοῦ =
ⲓⲧⲛ addentes | αὐτοῦ B' GaAug L'
A = M] pr. τοῦ οἴκου R' L^{pa}uHeSs
1219': ex 17; + καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ 2013':
cf. 17 et S.-St. 2, p. 157. 221

19 αὐτῷ] αὐτον R L^{pa}u: cf. 50²⁰ et
Helbing Kas. p. 10

20 εἰσελεύσεται] -λευσῇ 2013 = M |
ἕως γενεας *usque in progeniem* La^G
u. i. *progenies* La^RAug Ga | αἰῶνος
pr. τοῦ R | οὐκ] οὐχ B T: cf. 10

21 init. B 2013-2018 La^GAug GaHi
= M] pr. καὶ S R' L' Su A': ex 13 |
de stichis cf. 13 | παρασυνεβλήθη] παρε-
συνεβλ. ThE* R^o A': cf. 13; παρεβλήθη
2013'(non 2018): cf. S.-St. 2, p. 143 |
τοῖς ἀνοήτοις] ÷ Ga

49 (M 50)

I inser. est eis το τέλος ψαλμος τῷ δαυὶδ
in A: cf. 46¹; δαυὶδ pro ασαφ hab. etiam

ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν.

2 ἐκ Σιων ἢ εὐπρέπεια τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ,
ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἤξει,

3 ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπῆσεται·
πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καυθήσεται,
καὶ κύκλῳ αὐτοῦ καταιγὶς σφόδρα.

4 προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω
καὶ τὴν γῆν διακρίναι τὸν λαὸν αὐτοῦ·

5 συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ
τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις,

6 καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστίν.

διάψαλμα.

7 Ἄκουσον, λαός μου, καὶ λαλήσω σοι,
Ἰσραὴλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι·
ὁ θεὸς ὁ θεός σου εἰμι ἐγώ.

8 οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε,
τὰ δὲ ὀλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστίν διὰ παντός·

9 οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους
οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους.

10 ὅτι ἐμά ἐστιν πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ,
κτῆνη ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ βόες·

11 ἔγνωνκα πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,

R' L^b | απο] απ S | και ult. B' 2013
Sy A'] > 2018 R' Ga L' et Cyp. = M
2² 3¹ duo stichs SaL-2018 TSyHe A²,
unus B' 2013-SaB R' Ga 1219(?); ηξει
ad 3 trahit M

3 και 1⁰ > 2013'(SaL add. et ante 3¹)-
2018 LaG | 3²⁺³ unus stichus 2013
R' | εναντιον] ενωπιον L': cf. 21²⁶ |
και ult. = M] > Ga(non Uulg)

4¹⁺² unus stichus S 2013' | προσκαλε-
σεται] -σατε Sytxt(Symg-σεται) | γην] +
εξ υψους 2013'-2018: cf. S.-St. 2, p. 157
| διακριναι B' 1219] δια > 2018, pr. του
R L' A², διακρινει 2013(non Sa)

5 τους οσιους] τ. αγιους 2018: cf. 33¹⁰;
iustos LaRAug et Cyp.: cf. 17²⁶; filios
LaG

6¹] add. stichum και εν ταις εσχαταις
ημεραις ερανησει(2018 ερευν.) ο θεος την

ιερουσαλημ μετα λυχνου 2013'-2018-2052:
ex Soph. 112; ante hunc stichum hab.
2013mg obelum (·/·), cf. proleg. § 44 67
| ο θεος] ο > B A

7¹⁺² unus stichus 2013(non 2052) |
λαος] pr. ο 2013(non 2052) | σοι 1⁰ tibi
GaAug] > R' Uulg Sy = M; cf. 80⁹
| και 2⁰ > LaG | διαμαρτυρομαι B' 2052 R
LThtp' A] -ρουμαι 2013 LrauTThtpHe*-
Sc 1219', *testificabor* La Ga: cf. 80⁹
et Thack. p. 275 | ο θεος ο θεος] pr.
οι *quoniam* LaR(c)G(non Aug) HeScRe;
ο 1⁰ 2⁰ delent ScRe

9 χιμαρους] τραγους 2013 Thtp'ThCh-
(ed. Montf. VI, p. 9): ex 13

10 οτι εμα] εμα γαρ Thtp'Th: ex 12 |
δρυμου B' 2013' R TSy 1219', *silvae*
LaRAug = M] *silvarum* LaG Ga;
αγρου L' A: ex 11²

- καὶ ὥραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν.
 12 ἂν πεινάσω, οὐ μὴ σοι εἴπω·
 ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
 13 μὴ φάγομαι κρέα ταύρων
 ἢ αἷμα τράγων πίομαι;
 14 θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως
 καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου·
 15 καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
 καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με.
 διάψαλμα.
 16 τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός
 "Ἰνα τί σὺ διηγῇ τὰ δικαιώματά μου
 καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου;
 17 σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν
 καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω.
 18 εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ,
 καὶ μετὰ μοιχῶν τὴν μερίδα σου ἐτίθεις·
 19 τὸ στόμα σου ἐπλεόνασεν κακίαν,
 καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκεν δολιότητα·
 20 καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις
 καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρὸς σου ἐτίθεις σκάνδαλον.
 21 ταῦτα ἐποίησας, καὶ ἐσίγησα·
 ὑπέλαβες ἀνομίαν ὅτι ἔσομαί σοι ὁμοιος·
 ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου.
 22 σύνετε δὴ ταῦτα, οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ.

11 ὥραιότης ἀγροῦ] ἡ ὥρ. του α. 2013
 13¹⁺² duo stichi B 2013 R' Ga THE
 A, unus S Sa Sy 1219'

15¹⁺² unus stichus B | καὶ 1^ο M]
 > La^G Ga(non Uulg) et Cyp. | θλίψεως
 B' La^R Ga 55 et Cyp. = M] — σου Bo
 2013' R' L' A: item Aug. IV 456 A.
 sed in 456 B desunt σου et καὶ 1^ο 2^ο |
 καὶ 2^ο > Uulg = M

16¹⁺² unus stichus S 2013 | εἶπεν
dixit La^G Ga] *dicat* La^RAug et Tert.
 et Cyp. | διηγῇ pr. εκ LTHTP A: cf.
 117¹⁷ | μου ult. > 2013(non Sa)

17¹⁺² unus stichus 2013-SaB 1219 |
 δε] δ 2013 | ἐξεβαλες B'(B-αλλες) 2013
 L'] -λας R THE A': cf. 43s | εἰς τα
 ὀπισω *retrorsum* Ga, *retro* Cyp.(quater)]

— σου Bo 2013'. *post te* La: cf. M

18 μοιχῶν (sic etiam Tert. et Cyp.))
 -χου L'(non He): ad κλεπτην adapt.

19 κακίαν] -ας L^d | δολιότητα = M]
 -τας LTHTP(non Ch) 55, *dolos* Ga (*in-*
sidiis Cyp.)

20 κατελάλεις] καταλ. R | σου ult. >
 2013 | σκανδαλον] -λα 2013

21 ἀνομίαν *iniquitatem* La] -με S;
inique Ga: non uocatiuus uid., sed ad-
 uerbium, cf. S.-St. 2, p. 96 | σε >
 2013(non Sa) | παραστήσω *statuam* Ga]
 + *te* La^RAug, + *illa* La^G | fin.] + τας
 αμαρτίας σου L' 1219': cf. S.-St. 2, p. 65

22 δὴ = M] *autem* La^RAug Sy, >
 La^G Ga | οἱ pr. παντες Sy et Psalt.
 Rom. | του θεου *deum* UulgAug =

μήποτε ἀρπάσῃ καὶ μὴ ἡ ὁ ῥυόμενος·

- 23 θυσία αἰνέσεως δοξάσει με,
καὶ ἐκεῖ ὁδός, ἥ δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

50

N'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ 2 ἐν τῷ ἐλθεῖν
πρὸς αὐτὸν Ναθαν τὸν προφήτην, ἡνίκα εἰσῆλθεν
πρὸς Βηρσαβεε.

- 3 Ἐλέησόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου·
4 ἐπὶ πλεῖον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου
καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με.
5 ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω,
καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶν διὰ παντός.
6 σοὶ μόνῳ ἤμαρτον
καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα,
ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου
καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
7 ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνέλημφθην,
καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέν με ἡ μήτηρ μου.
8 ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας,
τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι.
9 ῥαντιεῖς με ὑσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι·
πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.

III] *dominum* La Ga | αρπαση] + ως
λεων R' Tht' Th et Clem. Rom. (S.-St.
2, p. 200): ex 7s | μη B' 2013] pr. ου
R L' 55

23 θυσια .. δοξασει] -αν .. -σεις 55 |
με] σε 2013(non Sa) | οδος] η οδος κα-
θαρα (sic) 2013': ex Is. 35s | η qua
Aug] *in qua* LaR et Cyp., ην L^aT^hHe-
SeRe 55, *quod* LaG Ga (praecedat iter;
sed Uulg iter quo) | αυτω αυτοις Sy,
tibi Bo Sa | του θεου (sic etiam Cyp.)
= III] μου L(non Tht' HeCh) 55

50 (π 51)

1 εις το τέλος > Aug Ld | ψαλμος]
intellectus LaG: ex 51: 52: 53:

2 ελθειν] pr. εις L^b(non Sy): cf. 51: |
βηρσαβεε] βηθσ. R Ga, + την γυναικα ου-

ριου uel την του ουριου uel sim. LaThTp
(non THE; Lpau add. του χειταιου)

3 ο θεος > LaR | μεγα et και] ÷ Ga
6¹⁻⁴ quatuor stichi Sy, tres (6¹⁺²,
6³, 6⁴) B' LaG Ga(?) THE 1219', duo
(6¹⁺², 6³⁺⁴) 2013' R' Ga(?) | σε] με
2013'

7 εκισσησεν — fin.: cf. proleg. § 511

8 τα 1°] + γαρ 2013: ex 7¹ 8¹ | αδηλα
... κρυφια] tr. Bo Sa(non 2013) | της
σοφιας σου] *cordis* LaG

9 υσσωπω] + απο του αιματος του ξυλου
2013'-1093: cf. 95¹⁰ et proleg. § 44; hoc
additamentum christianum nouit etiam
Timotheus I. Nestorianorum ca. 800 p.
Chr. n. catholicos (Oriens Christianus 1
[1901], p. 306) | πλυνεις με] + εξ αυτου
2013'-1093: cf. sup.

- 10 ἀκουτιῖς με ἀγαλλιάσιν καὶ εὐφροσύνην·
ἀγαλλιάσονται ὁστὰ τεταπεινωμένα.
- 11 ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.
- 12 καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ θεός,
καὶ πνεῦμα εὐδὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.
- 13 μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν σου μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.
- 14 ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου
καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶ στήρισόν με.
- 15 διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου,
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσιν.
- 16 ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων, ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου·
ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου.
- 17 κύριε, τὰ χεῖλή μου ἀνοίξεις,
καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου.
- 18 ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν·
ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις.
- 19 θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον,
καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουθενώσει.
- 20 ἀγάθυνον, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών,
καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεῖχη Ἱερουσαλήμ·
- 21 τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης,
ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα·
τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

10 με] μοι *L^bHe^c* | ἀγαλλιάσιν καὶ
εὐφροσύνην] -σεως κ. -νης 2013 | ἀγαλλια-
σονται] -σεται *L^{pau}He^c*: cf. 113: pr. et
UulgAug | ὁστα] ὁστέα *TThHe^{Sc}R^c*
1219': cf. Thack. § 10.8 | τεταπεινω-
μένα] -νων *L^{pau}He^c*

12 μου] *nostris* *La^R*

13 του > 2013 | το ἅγιον σου] tr. *L'*

14 στηρισον *B'* 2013 *R* 55] -ξον *L'*
1219: cf. 373

16 τὴν δικαιοσύνην] τη -νη *L^{pau}*: cf. 144
et Helbing Kas. p. 256

17¹⁺² duo stichi *R'* *Ga* *TSyHe*. unus
B' 2013' 1220 *La^G* 1219' | κυριε ad

16² trahunt *B'* 2013' 1220 *La^G*, ad 17¹
rel., etiam *Sc* (interpungit ante κυριε) 2022,
= *M* | κυριε — ἀναγγελεῖ] το στομα μου
ανοίξεις κυριε καὶ τὰ χεῖλη μου ἀναγγελεῖ
Th^pTh: item *Clem. Rom.* I 18, 15, sed
κυριε ante το στομα | ἀναγγελεῖ] αν >
2013: cf. 512

18 εἰ > *L^{pau}* 2022: post οτι

19 ἐξουθενώσει *B*] δ pro θ rel.: cf. 436;
despicies *Uulg* = *M*

20 κυριε > *S* = *M* | τὴν] τη 55: cf.

48 19 | τειχη] + *tui* *La^G*

21¹⁺² unus stichus *Sa^L*

51

ΝΑ΄

I

Εἰς τὸ τέλος· συνέσεως τῷ Δαυιδ ² ἐν τῷ
ἐλθεῖν Δωhek τὸν Ἰδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ
Σαουλ καὶ εἰπεῖν αὐτῷ Ἥλθεν Δαυιδ
εἰς τὸν οἶκον Αβιμελεχ.

- 3 Τί ἐγκαυχᾶ ἐν κακίᾳ, ὁ δυνατός,
ἀνομίαν ὅλην τὴν ἡμέραν;
4 ἀδικίαν ἐλογίσαστο ἡ γλῶσσά σου·
ὥσει ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δόλον.
5 ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην,
ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην.
διάψαλμα.
6 ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ,
γλῶσσαν δολίαν.
7 διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος·
ἐκτίλει σε καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματος
καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων.
διάψαλμα.
8 καὶ ὄψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐπ' αὐτὸν γελάσονται καὶ ἐροῦσιν
9 Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ,
ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦ πλούτου αὐτοῦ
καὶ ἐδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτοῦ.

51 (M 52)

1 συνεσεως] ψαλμος R' L^{rau}: ex 50¹
2 ελθειν] pr. εἰς L^{rau} ThtPHe: cf. 50¹;
+ *ad eum* La^G [αναγγεῖλαι] an >
2013: cf. 50¹⁷; απ- ThtP | τῷ 2° >
L^{rau} | εἰπειν] εἰπεν 2013 R He | αὐτῷ
> R' Aug(om. etiam καὶ εἰπειν) L^{rau} 55 |
ἦλθεν] pr. απ L^{rau} | αβιμελεχ] αχι- 2013'
GaAuguar Symg = M: cf. 33¹
3 τι] pr. ινα 2013 | ἐγκαυχα *gloriaris*
La^G Uulg = M] -atur Bo Sa La^R Aug
Ga Sy | 3² 4¹ duo stichi B' TSyHe
1219², unus 2013² R''(cf. inf.) Ga |
ανομιαν *iniquitatem* La^R] > 2013²;
-tate Ga, in *iniquitate* La^G Aug Uulg:
hoc ad 3¹ trahunt La^G Ga, ad 3² La^R.
Aug
4 ὥσει] οτι 2013 | ἠκονημενον 2013 R
L' 1219] pr. εἰς B' 55
5 ἀγαθωσυνην] -νης 2013 | το] του L-

ThtP(non T) | διαψαλμα > 2013², post
5¹ et post 5² hab. Sy

6¹⁻² duo stichi Ga Sy, unus rel. /
τα > L^dThESe

7 ο θεος/καθελε σε] tr. R' | καθελει
B'' R'' Ga L^dThtPHe 55] -λοι L^d(sil)-
ThtPBo: ad 7² adapt.; καθελει 2013² |
εκτιλαι *euellat* La^G] -let GaAug: ad 7¹
adapt.; -leat La^R | μεταναστευσαι *emi-*
gret La] -σει R, -abit GaAug: ad 7¹
adapt. | σκηνωματος B' 2013 Ga Sy 55
= M] + σου Bo Sa R UulgAug L', +
suo La

8 και 1° B 2013 R'' = M] > S Ga
L' 1219² | δικαιοι πολλοι L^{rau}: ex
39⁴ | επ αυτω L^{rau}: cf. 1¹

9 αλλ] αλλα B' | επηλπισεν] εφ- R T-
He* 55: cf. 118⁴³ et Thack. p. 125 | το
πληθος] τῷ -θει L' 55: cf. 9¹¹ | εδυναμωθη]
pr. εν L' 55 | επι ult.] εν L^{rau} Thted

- 10 ἐγὼ δὲ ὥσει ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ·
 ἡλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ
 εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
 11 ἐξομολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας,
 καὶ ὑπομενῶ τὸ ὄνομά σου,
 ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

52

NB'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ μαλεθ' συνέσεως τῷ Δαυιδ.
 2 Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἔστιν θεός.
 διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις,
 οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν.
 3 ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
 τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
 4 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν,
 οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.
 5 οὐχὶ γινώσκονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
 οἱ ἔσθοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν θεὸν οὐκ ἐπεκαλέσαντο.

10 θεου 1°] κυρίου R | εἰς τὸν αἰῶνα
 1° ad 10³ trahunt S Ga., ad 10² TSy;
 10²⁺³ unus stichus B 2013' R' La^G
 trahit ἡλπισα ad 10¹) He 1219' 55 om. καὶ
 — fin.): cf. 44¹⁸

11 ἐξομολογήσομαι] -γουμεαι 2013 non
 Sa) | σοι] + domine La^G | ἐποίησας]
 + mihi Bo Sa; ἐπηκουσας μου S: ex
 11721.28 | 11²⁺³ duo stichi La^G Ga T.
 unus rel. | ὄνομα] ελεος 2013'-1093 cf.
 S.-St. 2, p. 157): ex 10 | ὁσίων sanc-
 torum La^RAug Ga] angelorum La^G

52 (M 53)

1 μαλεθ' maeleth UulAug] μαελλεθ
 2013', μαλεθ Bo: cf. 871: μαελεος 55,
 μαελωδ L^{Rau}, meleth Ga; amalech La^R:
 cf. 871; abimelech La^G: ex 512 | συνε-
 σεως] ψαλμος L^{Rau}

2 διεφθάρησαν] -φθειραν B': cf. 131 |
 ἀνομίαις iniquitatibus GaAug] επιτηδευ-
 μαις R, affectionibus La^R, voluntati-
 bus La^G: ex 131; + suis La(etiam
 Aug): cf. 131 | ποιων S R L' 55] pr.

ο B 2013(uid.): item 2013 (non B) in 4:
 cf. Rom. 312 et Ps. 133 | αγαθον] χρη-
 στοτητα 2013': item S 2013' L^{Rau} in 4:
 ex 131.3 | fin. B' GaAug L' 1219'
 — ουκ εστιν εως ενος 2013' R': ex 131
 524

3 ο θεος] dominus La^G: ex 132; do-
 minus etiam Aug. IV 488 F, sed 488 G.
 489 B deus | συνίων] pr. ο 2013: ex
 Rom. 311, cf. Ps. 132 | η] ÷ Ga; καὶ
 2013; aut καὶ aut nihil hab. Sa; cf. 132
 4 αμα ηχρεωθησαν] επι το αυτο ηχρ. S,
 επι το αυτο καὶ εταραχθησαν 2013 | ηχρεω-
 δησαν] -χρειω- L'(nonHe*): cf. 133; pr.
 et Sy et 2013 (cf. sup.) | ποιων et
 αγαθον: cf. 2

5 παντες (cf. 134)] ÷ Ga | 5² unus
 stichus B' 1219, duo (οι 2° — αρτου, τον
 ult. — fin.) rel.: cf. 134 | εσθοντες B'
 2013] κατεσθιοντες R L'Th 55: cf. 134 |
 βρωσει B' R 55] εν βρ. 2013 L'Th 1219,
 in cibo Aug, in cibum La^R; sicut
 escam La^G, ut cibum Ga: cf. 134 |
 θεον B' 2013' La^GAug Ga L' 55 = M]
 κυριον S R' L^{Rau}: ex 134

- 6 ἐκεῖ φοβηθήσονται φόβον, οὐδ' οὐκ ἦν φόβος,
ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὅσα ἀνθρωπαρέσκων·
κατησχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς.
7 τίς δώσει ἐκ Σιων τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ;
ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
ἀγαλλιάσεται ἰακωβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραὴλ.

53

N Γ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· συνέσεως τῷ Δαυιδ ² ἐν
τῷ ἔλθεῖν τοὺς Ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ Σαουλ
Οὐκ ἰδοὺ Δαυιδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν;
3 Ὁ θεός, ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με
καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου κρίνόν με.
4 ὁ θεός, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου.
5 ὅτι ἄλλότριοι ἐπανεστήσαν ἐπ' ἐμέ,
καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου·
οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν.
διάψαλμα.
6 ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι,
καὶ ὁ κύριος ἀντιλήμπτωρ τῆς ψυχῆς μου.
7 ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου·
ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολέθρευσον αὐτούς.

6 φοβηθήσονται B' 2013' Th^tThCh 55] ἐφοβήθησαν L; ἐδειλιασαν R L^{pa}, *timuerunt* La^RAug, *trepidauerunt* La^GGa: ex 13^s | φοβον] -βω L^bTh^eSe 55: cf. 13^s et Helbing Kas. p. 90 | ου] ω R T 55: cf. 13^s | διεσκόρπισεν] δι > 2013 | οστα] *consilia* La^G: ex 13^s(*consilium*) | αν-
θρωπαρεσκων: cf. proleg. § 514 | 6^a > 2013

7 του 1°] τω 1219: cf. 13^t | επιστρε-
ψαι] απο- B | κυριον (cf. 13^t) τον θεον
LTh^p, *deus* GaAug = M | αγαλλια-
σεται ... ευφρανθησεται] *exsultet ... lae-
tetur* Bo La^G: ex 13^t

53 (M 54)

1 εν υμνοις συνεσεως] ψαλμος Sa | εν
υμνοις] > L^{pa}, post συνεσεως tr. L^{pa}He
2 ειπειν] ειπεν B; αναγγελια L^{pa}: ex
512 | ουκ ιδου (cf. Reg. 1 2319)] ουχ ιδου

B R THe: cf. Thack. § 8,3; ουχι ιδου
2013; ουχι Th^p | κερυπται] pr. εν 2013
3 δυναμει] δυναστεια 2013: cf. 43¹⁰ |
κρινον] κρινεις LTh^p 55 = M; *libera*
La^G et alii Latini | με ult.] μοι T-
Th^p: cf. 7°

4 της προσευχης] την -χην R = *ora-
tionem* La Ga: cf. 33^t

5 επανεστησαν] επανισταντο Rc 55 |
5^a B' La^GAug Ga 1219 = M] pr. και
2013 R' Uulg L' 55

6 ο θεος] + μου 1220 | και > Ga non
Uulg) = M

7 αποστρεψει] *auertit* La^G: pro -tet?
cf. proleg. § 23; -ψον 1220, *auerte* La^R-
Aug Ga | τα κακα] πονηρα R: cf. 7^s |
τοις εχθροις *inimicis* La^GAug Ga] *in
inim.* La^R, εν τ. ε. R | 7²] pr. και
Uulg Sy 55 | σου] αυτου Sy | εξολε-
θρευσον S 2013 R T, *disperde* La^G-

- 8 ἔκουσίως θύσω σοι,
ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, κύριε, ὅτι ἀγαθόν·
9 ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἔρρύσω με,
καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου.

54

ΝΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· συνέσεως τῷ Δαυιδ.
2 Ἐνώπισαι, ὁ θεός, τὴν προσευχὴν μου
καὶ μὴ ὑπερίδης τὴν δέησίν μου,
3 πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου.
ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου καὶ ἐταράχθην
4 ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ καὶ ἀπὸ θλίψεως ἀμαρτωλοῦ,
ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμέ ἀνομίαν
καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι.
5 ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοί,
καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ·
6 φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ,
καὶ ἐκάλυψέν με σκότος.
7 καὶ εἶπα Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὥσει περιστερᾶς
καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω;
8 ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων
καὶ ἠλίσθη ἐν τῇ ἐρήμῳ.
διάψαλμα.
9 προσεδεχόμενην τὸν σῶζόντά με
ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ καταιγίδος.

Aug Uulg] -λοθ- B L' 55: cf. 114; -σεις
55, -des La^R Ga, -σει Sy

8²] pr. και R' Aug Uulg | κυριε >
B Ga*(non Ga^cUulg)

9 ἐπειδεν] εφ- R T: cf. 308 | μου ult.]
tuus La^G

54 (M 55)

1 συνεσεως] ψαλμος SyHe | δαυιδ] ασαφ
Lb: ex 49i 72i etc.

2 την προσευχην] της -χης 2013: cf. 16i
3² 4¹ tres stichi (ελυπ. εν τη αδολ. μου,
και εταρ. απο φ. εχθρου, και απο θλ. αμαρτ.)
R²

4²⁺³ unus stichus B | ανομιαν ini-
quitate[m] La^GAug^p Ga = M] -μια L^b-
TThrp^pHeSc, -tes La^RAug^p Uulg

5¹⁺² unus stichus B

6 > B. 6¹ > Sa^B | 6¹⁻² duo stichi
Sa^L R² Ga TSyHe, unus S 2013 55 |
και 2⁰ > 2013

7¹⁺² unus stichus B 1220 | ειπα]
ειπον T: cf. 297 | δώσει] δωη 55: cf.
207 | ωσει] ως S: cf. 1612

8¹⁻² duo stichi La^G Ga THe 1219, unus
B' 2013² R' Sy 55 | διαψ. post 7 tr. 2013²

9¹⁻² duo stichi R² Ga TSyHe 55,
unus B' 2013² | τον σωζοντα] pr. τον
θεον L'Su 1219: cf. S.-St. 2, p. 65 |
ολιγοψυχιας pusillanimitate La^RAug] +
spiritus GaHi = 117, sed Hi confitetur
pneumatos in O non adfuisse (S.-St. 2,
p. 121); pusillo animo La^G et alii
Latini | και] + απο Ga(non Uulg) L'
1219²: cf. M et 4

- 10 καταπόντισον, κύριε, καὶ καταδιέλε τὰς γλώσσας αὐτῶν,
ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
11 ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία,
12 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος.
13 ὅτι εἰ ἐχθρὸς ὠνειδίσεν με, ὑπήνεγκα ἄν,
καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμέ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἄν ἀπ' αὐτοῦ.
14 σὺ δέ, ἄνθρωπε ἰσόψυχε,
ἡγεμῶν μου καὶ γνωστὲ μου,
15 ὃς ἐπὶ τὸ αὐτό μοι ἐγλύκανας ἐδέσματα,
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ·
16 ἐλθέτω θάνατος ἐπ' αὐτούς,
καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾄδου ζῶντες,
ὅτι πονηρίαι ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
17 ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν θεὸν ἐκέκραξα,
καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέν μου.
18 ἐσπέρας καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας διηγῆσομαι·
ἀπαγγελῶ, καὶ εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου.
19 λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι,
ὅτι ἐν πολλοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί.

10 καὶ 1⁰ > 2013 Ga = M | πολεῖ] γη S

11 κυκλώσει αὐτὴν > La^R, κυκλωσουσιν Sy | 11² > 2013: per homoeotel. ? cf. Sa | ἀνομία] pr. καὶ Ga L' 55 = M, sed Uulg hab. ἀνομία tantum et trahit hoc ad 11¹ | κοπος] πονος B 1219 | καὶ ἀδικία] ad 12 trahunt R'; + ἐν μεσῳ αὐτῆς Sa Sy (καὶ ἀδικία ἐν μεσῳ αὐτῆς est stichus singularis in Sa Sy): cf. M

12 τόκος Sa 1220 R'' Ga L''Th 55 = 71 (cf. 71¹⁴ et Thack. p. 38)] κοπος B' 2013 He*: ex 11

13¹ in duo stichos (οτι — ὠνειδ. με, ὑπήνεγκα ἄν) diuidit Ga | ἐχθρος] pr. ο LaThtp(nonThe) | 13² unus stichus B' 2013² SyHe 1219², duo (καί — ἐμεγαλ., ἐκρύβην — fin.) R'' Ga T | ο μισῶν με] με > B 2013

14^{1,2} duo stichi Ga T, unus rel. | ἰσοψυχε > He | γνωστὲ] γνῶστα R Lpau. The*Sc 55

15 μοι ἐγλύκανας] tr. L' 1219', μοι > B | θεου] κυρίου R, domini Psalt. Rom.,

pr. domini La^R

16^{1,2} duo stichi 2013² La^G Ga TSy-He, unus B' R' 1219' | ἐλθετω] ἐλδατω S The*Ro 55: cf. 336; + δη L' 55 | ἐλθετω θάνατος] posuit mortem La^G | καὶ > 2013 La^G | 16³ in duo stichos (οτι — αὐτῶν 1⁰, ἐν μεσῳ αὐτῶν) diuidit Ga | πονηρία B' 1220 Ga 55 = M] -ρια 2013² R'' L' | αὐτῶν ult.] αὐτῆς 2013²: ex 11

17^{1,2} duo stichi Sa He, unus rel. | δε S' 2013² 1220 R' Lpau'] ÷ Ga, > B La^GAug L' 55 | ο κύριος] > La^G; ο > 2013: cf. 212 | εἰσηκούσεν μου ex-audiuit me La = 1111 (Flashar p. 161. 242)] saluabit me Uulg(Ga-auit, cf. proleg. § 2s) = M 1111

18 διηγῆσομαι] + σοι 2013 | ἀπαγγελω B'(S-γελω) 2013 1220 La^G] καὶ ἀπαγγ. R'Aug Ga L' 55 = M: haec ad 18¹ trahunt Ga(uid.) TSyHe = M | εἰσακούσεται] + κύριος R'

19¹⁺² unus stichus R' | init.] pr. καὶ 2013 | ἀπο τῶν ἐγγιζ. μοι ad 19² trahit S, est stichus singularis in La^G Ga

- 20 εἰσακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει αὐτούς,
ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων.
διάψαλμα.
οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἀντάλλαγμα,
καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν.
- 21 ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι·
ἐβεβήλωσαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ.
- 22 διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτοῦ,
καὶ ἤγγισεν ἡ καρδία αὐτοῦ·
ἠπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον,
καὶ αὐτοὶ εἰσιν βολίδες.
- 23 ἐπὶ ῥίψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνά σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει·
οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ.
- 24 σὺ δέ, ὁ θεός. κατὰξεις αὐτούς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς·
ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος
οὐ μὴ ἡμισεύσωσιν τὰς ἡμέρας αὐτῶν.
ἐγὼ δὲ ἐλπῶ ἐπὶ σέ. κύριε.

55

NE'

- 1 Εἰς τὸ τέλος. ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν ἁγίων
μεμακρυσμένου· τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, ὅποτε
ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γεθ.
- 2 Ἐλέησόν με, κύριε. ὅτι κατεπάτησέν με ἄνθρωπος,
ὄλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἐθλιψέν με.

20^{1,2} duo stichi Sa La^G Ga TSyHe
1219, unus B' 2013 1220 R' 55 | εἰσα-
κούσεται] pr. et La^G. + με R' Aug |
ο θεός] kurios R' | 20^{3,4} duo stichi B'
1220 T 1219, unus 2013' R' Ga SyHe
55 | καὶ ult. = III] οτι L' 1219 | τον
θεον > La^G

21¹⁺² unus stichus 2013 | εξετεινεν —
αυτου 1° et 21² om.. εν τω αποδιδοναι cum
20 iungit S | εξετεινεν] pr. et La^G |
εβεβηλωσαν] -σεν Sa 55 = III

22¹⁺² unus stichus B 2013 | init.]
pr. καὶ S | του > 2013 | αυτου 1°
αυτων L^{rau}He*Th | ηγγισεν η καρδια
αυτου B' 2013' R' Ga Hee: cf. III]
ηγγισαν αι καρδιαι αυτων L', ηγγισεν η
καρδια αυτων L^{rau}SeTh 55(et 1219? των
peritit) | 22^{3,4} duo stichi Sa La^G Ga

T 1219, unus B' 2013 R' SyHe 55 |
αυτου ult.] αυτων L' 55

23 επι κυριον την μερ. σου] tr. 2013 |
και > 2013 | σαλον] σαλος 55: cf. Thack.
§ 10, 28

24^{2,3} duo stichi La^G TSyHe, unus
rel. | ημισευσωσιν(L^{rau}He*-σουσιν) τας
ημερας] μνησθωσι των ημερων 2013' | ελ-
πω επι σε/κυριε B' 2013 La^G Ga T 1219
(sed S T σοι pro σε: cf. 911)] tr. L', επι
σε ελπω κυριε R' Aug(La^R speraui pro
-abo) 55: cf. 55⁴

55 (III 56)

1 τω] του 2013 | οποτε] οτε 55: cf. 31
2 κυριε B' 2013' 1220 La] ο θεος S
R Ga L' 1219' = III | πολεμων] εν
πολεμω 2013'

- 3 κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν,
ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ἀπὸ ὕψους.
- 4 ἡμέρας φοβηθήσομαι, ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ ἐλπῶ.
- 5 ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου ὅλην τὴν ἡμέραν.
ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα· οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι σάρξ.
- 6 ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσσοντο,
κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.
- 7 παροικήσουσιν καὶ κατακρύψουσιν·
αὐτοὶ τὴν πτέρναν μου φυλάξουσιν,
καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχὴν μου.
- 8 ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτοῦς,
ἐν ὀργῇ λαοὺς κατὰξεις, ὁ θεός.
- 9 τὴν ζωὴν μου ἐξήγγειλά σοι,
ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου ὥς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου.
- 10 ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω,
ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα ἐπικαλέσωμαί σε·
ἰδοὺ ἔγνω· ὅτι θεός μου εἶ σύ.

3¹] add. απο υψους ημερας B' R' eis-
dem uerbis in 3²/4¹ omissis; add. stichum
απο υψους ημερων ου φοβηθησομαι Sy eis-
dem uerbis in 3²/4¹ retentis; add. (απο
υψους) ημερων 1219, sed hab. απο υψους
etiam in 3 fin.

3 fin. απο υψους L 1219 = מרר +
ημερων 2013' Th²Th 55: cf. 4 init.; απο υ-
ψους ad 4 trahunt GaHi; de B' R' cf. sup.

4 init. ημερας GaHi L'Th 55 = מן
> 2013': cf. 3 fin.; de B' R' cf. 3¹ |
φοβηθησομαι GaHi = מן pr. ου 2013'
L'SuTh 55: ex 5. 12; φοβηθησονται B'
R': omissis uerbis απο υψους ημερας (cf.
3¹) trahunt φοβηθησονται ad 3² | εγω δε]
δε > 2013' = מן; οτι εγω Th²p' 1219'
| επι σοι B R T He*] ε. σε S 2013 L'
1219': cf. 9¹¹ | ελπιω] ante επι tr. L'
1219: cf. 54²⁴; speraui LaR: cf. 54²⁴
55⁵ | fin.] + κυριε Bo R'Aug: cf. 54²⁴

5 εν] επι R: ex 5² | θεω 1°] + μου
2013': item Sa(non 2013) in 11^{1,2} | ὅλην
τὴν ἡμεραν B' 2013' R' 55 (ex 2. 3. 6)]
> S GaAug L' 1219 = מן | 5² est
unus stichus in omnibus mss.: item 12
| επι (cf. 12)] εν B: ex 5¹ | θεω 2°] κυ-
ριω S: cf. 12 | ἤλπισα speraui Ga-
Aug^p] sperabo LaAug^p: item in 12,

ubi etiam Cyp. speraui | σαρξ] homo
LaR et Psalt. Rom.: ex 12

6 τους λογ. μου/εβδελ.] tr. 2013 | 6²
pr. και R' | κακον] κακα SySc

7^{1,2,3} 8¹ quatuor stichi S 2013 LaG
Ga TSy 1219', tres B (7¹, 7²⁺³, 8¹) et Sa
He (7¹, 7², 7³ + 8¹), duo R' (7¹⁺², 7³ + 8¹)
| υπεμειναν την ψυχην sustinuerunt ani-
mam Ga] -να τη ψυχη B', sustinuit
anima LaRAug, exspectauit anima
LaG

8 μηθενος] μηενος R: cf. Thack. p.
58—62 | σωσεις = מלפ] ωσεις L'Th-
(non He*) 55: σ post s om. | καταξεις
deduces LaRAug] confringes LaG Ga:
καταξεις ab καταγνυμι deriuatum, cf. Hi
(S.-St. 2, p. 119) | ο θεος ad 8 trahunt
2013' Th² 1219, ad 9 B' R' Ga THe 55

9 την ζωνην] opera Sa | μου 1° > R
| 9² in duo stichos (εθου — σου 1°, ως —
fin.) diuidunt R' Ga | εθου] posui
LaG et Psalt. Rom. | και > La(non Aug)

10^{1,2,3} tres stichi B R' Ga TSyHe
1219, duo S 2013' (10¹⁺², 10³) et 55
(10¹, 10²⁺³) | init.] pr. τοτε Ga Sy-
Sc = מן | αν > 2013, sed hab. επι-
καλεσωμαι | θεος μου ει συ] συ ει ο θεος
μου R', συ > Ga

- 11 ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα,
ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον.
12 ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα· οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσῃ μοι ἄνθρωπος.
13 ἐν ἐμοί, ὁ θεός, αἱ εὐχαὶ ἅς ἀποδώσω αἰνέσεώς σοι,
14 ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου
καὶ τοὺς πόδας μου ἐξ ὀλισθήματος
τοῦ εὐαρεστήσαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν φωτὶ ζώντων.

56

NF'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· τῷ Δαυιδ εἰς στηλο-
γραφίαν ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου
Σαουλ εἰς τὸ σπήλαιον.
2 Ἐλέησόν με, ὁ θεός, ἐλέησόν με,
ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν ἡ ψυχὴ μου
καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερυγῶν σου ἐλπῶ
ἕως οὐ παρέλθῃ ἡ ἀνομία.
3 κεκράζομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὑψιστον,
τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με.
4 ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέν με,
ἔδωκεν εἰς ὄνειδος τοὺς καταπατοῦντάς με.
διάψαλμα.
ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ
5 καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ μέσου σκύμνων.
ἐκοιμήθην τεταραγμένος·

11 ρημα] ρηματα 2013 | 11²] pr. et
La^G | κυριω S² 2013 La^GAug Ga L'
55=III] θεω B Sa[cf. 5] R' Sy: ex 11¹ 12
12] pr. et Ga(non Uulg) | θεω] κυριω
S La^G: cf. 5 | ηλπισα: cf. 5

13 αι ευχαι B² 2013² L^b(sil) Thec uid.))
αι > R La' 55, add. ✕ tua GaAug |
αινεσεωσ σοι S² R² Ga Uulg laudationes
pro-nis: cf. III] L^{pau}TThpHe^{mg}] αιν. σου
LThp² 1219². σοι > B; αινεσω ad 14
tractum 2013²(Sa add. σε)

14¹ fin. B²Bo^p 2013² 1220 La^G Ga
Sy] add. stichum tous οφθαλμους μου απο
δακρυων Bo^p(cf. S.-St. 2, p. 60) R'Aug L'
1219²: ex 114⁸ | και > Sy | εξ B'
2013 1220 He^c 55] απο R L': ex 114⁸
| του ευαρεστησαι + με He; ευαρεστησω
Bo L': ex 114⁹ | του θεου B² 2013²

La^GAug Ga He* 55 = III] κυριου R'
L²: ex 114⁹ | φωτι] χωρα L^{pau}: ex
114⁹

56 (III 57)

1 τω 1⁰ > S | αυτον αποδιδρασκειν]
tr. R L^{pau}, αυτον > 1220 L^{pau}Tht^p
2¹⁺² unus stichus Sa, 2³⁺⁴ unus
stichus Sa R² | τη σκια] σκεπη R |
παρελθῃ] -δοι L^{pau} | η ανομια] + μου
Sa 1220 L^{pau}

3¹⁺² unus stichus Sa R' | τον 2⁰
> R

4 εξαπεστειλεν 1⁰] + dominus Sa: cf.
4⁸ | διαψαλμα S Sa Ga = III] post 3 tr.
B 1220 R' T, ambis locis hab. La^G Sy

5 και ερρυσ. τ. ψυχ. μου cum 4⁸, in
medio (= 7172, pro εκ μεσου) σκυμνων
cum 5² iungit Sa | και ερρυσατο >

- υιοὶ ἀνθρώπων, οἱ δδόντες αὐτῶν ὄπλον καὶ βέλη,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα.
6 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
7 παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσίν μου
καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχὴν μου·
ᾤρουζαν πρὸ προσώπου μου βόθρον
καὶ ἐνέπεσαν εἰς αὐτόν.
διάψαλμα.
8 ἐτοιμὴ ἡ καρδία μου, ὁ θεός,
ἐτοιμὴ ἡ καρδία μου, ἄσομαι καὶ ψαλῶ.
9 ἐξεγέρθητι, ἡ δόξα μου·
ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα·
ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου.
10 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς, κύριε,
ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν,
11 ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου.
12 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

57

NZ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· τῷ Δαυιδ
εἰς στηλογραφίαν.
2 Εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε;

La^G = III | ὄπλον B' 1220 Sy = 𐤒𐤓𐤒 |
ὄπλα Bo Sa R L' 55, *arma* La Ga
7¹⁺² unus stichus Sa | παγίδα Sa
R L' 1219*, *muscipulam* Aug, *la-*
queum Ga = III] -das B' 1220, *laqueos*
La | 7³⁺⁴ duo stichi B Ga^c, unus rel.
[ἐνεπεσαν] -σον L'(non THe) 1219: cf.
199; pr. *ipsi* La^GAug

8 ετοιμη η καρδια μου 2° ad 8² trahunt
B Sa T 1219, ad 8¹ R' Ga SyHe 55,
est stichus singularis in S La^G: cf. 1072
| ασομαι (L^{rau}R^cασω: cf. 266) καὶ ψαλω B'
R' Ga TSyTh 55 = III] + σοι Sa He;
+ εν τη δοξη μου L'(Th^tΡ σου προμου; cf.
Mitt. d.S.-U. 1, p. 88): ex 1072; + σοι εν
τη δοξη μου S

9 εξεγερθητι 2° cum 9¹, ψαλτ. καὶ κιθ.

cum 9³ iungunt R' Ga(non Uulg) |
ψαλτ. καὶ κιθ.] *in psalterium et chi-*
taram La^R | 9³ + 10¹ unus stichus Sa
10¹⁺² unus stichus R' | init.] pr.
et La^G | κυριε > Ga(non Uulg) | εν
εθνεσιν om., ψαλω σοι cum II¹ iungit Sa
II ἐμεγαλυνθη εως] μεγα επανω L^{rau}:
ex 1075 | εως τ. νεφ. / η αλ. σου] tr. S
L^{rau}He

57 (III 58)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος Sa
2 ει = 𐤒 est particula interrogatiua,
κρινετε = 𐤒𐤓𐤕𐤒 est modus indicatiuus,
sed omnes uersiones et Th^t interpre-
tantur *si ... loquimini, ... iudicate*:
item R (2¹⁺² unus stichus in R') et
L^dT^rR^c 55 κρινατε pro κρινετε substi-

- εὐθεΐα κρίνετε, οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων;
 3 καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ,
 ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν.
 4 ἀπηλλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας,
 ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρὸς, ἐλάλησαν ψεύδη.
 5 θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφους,
 ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ βουούσης τὰ ὦτα αὐτῆς,
 6 ἦτις οὐκ εἰσακούσεται φωνὴν ἐπαδόντων
 φαρμάκου τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ.
 7 ὁ θεὸς συνέτριψεν τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
 τὰς μύλας τῶν λεόντων συνέθλασεν κύριος.
 8 ἐξουδενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον·
 ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀσθενήσουσιν.
 9 ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεῖς ἀνταναιρεθήσονται·
 ἐπέπεσε πῦρ, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον.
 10 πρὸ τοῦ συνείνειν τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον,
 ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ὀργῇ καταπίεται ὑμᾶς.
 11 εὐφρανθήσεται δίκαιος, ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν ἀσεβῶν·
 τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίφεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
 12 καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος Εἰ ἄρα ἔστιν καρπὸς τῷ δικαίῳ,
 ἄρα ἔστιν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

tuentes | ευθεια[cf. 189] -ας L'(non T) |
 oi B' Thtp] > R LaThtp 1219'

3 ανομίας B' Sa La Ga L^{bush} THeRc
 55 = M] -αν R* La' 1219 | αδικιαν]
 -ας Sa UulgAug

4 ψεύδη: sic uel ψευδη?

6 φωνην] -ης L' non THe*: 55: cf. 33:
 | επαδοντων] -τος R L^{pa}UHe* | φαρ-
 μακου τε[cf. 483: φαρμακευομένου B' Sa
 La Ga ThtTh de ambobus cf. Mitt d. S.-
 U. 1, p. 88]: haec reddunt Bo Sa et medi-
 camenti quod praeparatur uel fit.
 La^RAug et medicamenti La^R-tis: me-
 dicati, Uulg autem et uenefici incan-
 tantis(Ga-tes). La^G et uenefici qui alii
 Latini quae] incantantur: illi φαρμά-
 κου, hi φαρμακοῦ interpretati sunt. Pro
 his uerbis habent φαρμακονται φαρμακευ-
 ομενη R L' 1219'. quam lectionem Th
 reprobant | παρα σοφου a sapiente La]
 sapienter Ga

7 συνετριψεν B', contriuit La^RAug]
 συντριψε Bo Sa R L' 55, conteret Ga,

conterur (sic) La^G | των > R |
 συνεθλασεν confregit La] confringet Ga
 | κυριος B' 1219] pr. o R L' 55: cf. 212
 8 ως] ὡσει L'(non T): cf. 1612 | ασθενη-
 σουσιν] -σωσιν L^d

9 ο B' 55] > R L': cf. 2114 | επεπε-
 σειν πυρ B' R' Ga 55(om. επ 1°)] επε-
 σειν] πυρ επ αυτους L' Th (Sa?), ... αυ-
 τους etiam 1219 | και > Sy = M

10 προ — υμων cum 9² iungit Sa |
 συν(ε)ιναι B' R T] συνινειν L' 55, pro-
 duca(n)t La | υμων] αυτων Sa 1219 |
 την ραμνον] τη -von L^{pa}U^{TS}Rc, τη -von(sic)
 55: haec ad 10¹ trahunt GaAug T^{Sy}He
 1219', ad 10² B' Sa R' | ὡσει 2° >
 Sa | υρας B' Sa Ga* TTht²He*Th]
 αυτους S R' Ga^cUulg L 1219'

11 ασεβων B Sa R' Sy(-βους: ad 11²
 adapt.)] > S' GaAug L' 55 = M |
 του αμαρτωλου peccatoris La^RAug Uulg-
 Ga^c = M] του > R; -torum Bo La^G
 Ga*: ad 11¹ adapt.

12 ει > R' L^{pa}UThtp' | 12²] pr. cf. La^G

58

NH'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· τῷ Δαυὶδ εἰς στηλο-
γραφίαν, ὅποτε ἀπέστειλεν Σαουλ καὶ ἐφύλαξεν τὸν
οἶκον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.
- 2 Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, ὁ θεός,
καὶ ἐκ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ' ἐμέ λύτρωσαί με·
- 3 ῥῦσαί με ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν
καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶσόν με.
- 4 ὅτι ἰδοὺ ἐδήρευσαν τὴν ψυχὴν μου,
ἐπέθεντο ἐπ' ἐμέ κραταιοί.
οὔτε ἡ ἀνομία μου οὔτε ἡ ἁμαρτία μου, κύριε·
- 5 ἄνευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυναν·
ἐξεγέρθητι εἰς συνάντησίν μου καὶ ἰδέ.
- 6 καὶ σύ, κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ,
πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη,
μὴ οἰκτιρήσης πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
διάψαλμα.
- 7 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἐσπέραν καὶ λιμώξουσιν ὥς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν.
- 8 ἰδοὺ ἀποφθέγγονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν· ὅτι τίς ἤκουσεν;
- 9 καὶ σύ, κύριε, ἐγελᾷς αὐτούς,
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη.
- 10 τὸ κράτος μου, πρὸς σέ φυλάξω,
ὅτι ὁ θεὸς ἀντιλήμπτωρ μου εἶ.

58 (M 59)

1 ὁποτε] οτε *L*^{rau}: cf. 31 | τον οικον
αυτου] > S 1219 = M; *dauid domum*
La^R

2 με 1° + κυριε S | ο θεος] + μου
S *La*^GAug *Uul*g = M | επανιστανομε-
νων B' R] vo > L' 1219: cf. 1740; -στα-
μεμενων 55: cf. 436

4 μου *paenult.* > *La*^G | η ult. >
R | κυριε ad 5¹ trahit Ga(non *Uul*g)

5 κατευθυναν Grabe = M] -να mss.:
εδραμον 3. pers. plur. esse testatur M,
sed antiqui putantes 1. pers. sing. esse
etiam pro κατευθυναν eandem personam
substituerunt

6 ο θεος 1° > 1219 | ισραηλ B' 55]
pr. του R' L'

7 unus stichus B' Sa R' He 1219*,

duo (init. — κυων, και κυκλ. πολιν) *La*^G
TSy, tres (επιστρ. εις εσπ., και 1° — κυων,
και κυκλ. πολιν) Ga: item in 15, sed R'
ibi = Sy (T deest) | και ult. > *La*^R
hic, non in 15

8 ιδου B'' R Ga 55 2010 = M] + αυ-
τοι Sa *La* L''Th 1219 | οτι τις ηκουσεν
ad 8² trahunt Ga TSyHe, ad 9¹ B' Sa
La^G 1219*, est stichus singularis in R'

9 εκγελαση] *eggel.* R: cf. 24; -σεις
L' (non THeo): cf. Thack. p. 232 | εξου-
δενωσεις] 3 pro 8 55: cf. 436

10 ο θεος B' (Bom. o) Sa(add. *meus*)
R'' GaHi ThpHe* 2010 = M] pr. συ
LThp* 55 hic, non in 18 (sed He* in
18 hab. συ); in fin. u. add. *tu* Su | ει
es *La*^RAug *Uul*g] > S GaHi = M, sed
in 18 habent ei; est *La*^G: item in 18

- 11 ὁ θεός μου, τὸ ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με·
ὁ θεὸς δεῖξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου.
- 12 μὴ ἀποκτείνης αὐτούς, μήποτε ἐπιλάβωνται τοῦ λαοῦ μου·
διασκόρπισον αὐτούς ἐν τῇ δυνάμει σου
καὶ κατὰγαγε αὐτούς, ὁ ὑπερασπιστὴς μου κύριε.
- 13 ἁμαρτίαν στόματος αὐτῶν, λόγον χειλέων αὐτῶν,
καὶ συλλημψήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν·
καὶ ἐξ ἁρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται συντέλεια
- 14 ἐν ὀργῇ συντελείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξουσιν·
καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ἰακωβ, τῶν περάτων τῆς γῆς.
διάψαλμα.
- 15 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἐσπέραν καὶ λιμώξουσιν ὥς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν.
- 16 αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν·
ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσιν, καὶ γογγύσουσιν.
- 17 ἐγὼ δὲ ἄσσομαι τῇ δυνάμει σου
καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρῶτὸ τὸ ἔλεός σου,
ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήμπτωρ μου
καὶ καταφυγὴ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου.
- 18 βοηθός μου, σοὶ ψαλῶ.

11 ελεος *miser cordia* La Uulg] *uoluntat* GaHi. sed Hi concedit *miser cordia* uerius esse | μεῖ μοι R | ο θεος 2° Bo Sa La^G GaHi 2010 uid. = M] + μου B' R'Aug L'Su 55: ex 11¹

12 λαου μου GaHi (item cod. latini zans 156, cf. 4710) = M] νομου σου B' R' L'Su 55: ex 118^{61. 109. 155}: ονοματος σου Sa SySc 1219: ex 43²¹

13 αμαρτιαν ... λογον B' Bo pr. *prop-ter*) Ga ThTp 55 2010] αμαρτια ... λο-γος R LThTp²(sed -anHee. -as LpauThTp-Hemg); λογους 1219: *delicta* ... *uerba* LaR, *delicta* ... *sermones* La^G, *delicta* ... *sermonem* Aug | χειλεων] pr. των R | διαγγελησονται] *conuellentur* La^G | συντελεια B' Sa Tht'Th- (Syhab. συντελεια bis. in 13³ fin. et 14¹ init.), *consummationes* La^RAug] εν συντελεια R L 1219², *in consum(m)atione* Ga; *consumantur* (ad 14¹ tractum, cf. M) La^G

14 υπαρξουσιν B R Lb(sil)He* 1219²

-ξωσιν S La' | ο θεος] *dominus* La^G | ο θεος δεσποζει του ιακωβ των περατων S GaHi 1219 = M] και ante των add. R' Uulg L'SuTh (1219²); ο θεος του ιακ. δεσπ. των περ. B' Sa 55: cf. Hi in uersione dicens „*deus dominatur iacob finium*“, in interpretatione autem „*deus iacob dominatur finium*“; cf. Flashar p. 258 | δεσποζει *dominatur* La^G Ga et Hi(cf. sup.)] *-nabitur* La^R-Aug Uulg

15 de stichis cf. 7 | init.] pr. et La^G = M

16 μη Sa R' Ga L'Th 2010 = M] > B' 55 | γογγυσουσιν] -ωσιν L^bHe-Rc 1219² 2010

17 τη δυναμει B' Ld(sil)ThTp] την -μιν R LdThTpHeSc 1219² 2010, εν τη -μει Rc: cf. Helbing Kas. p. 69 | και 1° > La^G | 17³] + *domine* La^G | καταφυγη B' Sa = M] + μου R' Ga L' 55 2010(uid.) | μου ult. > B 55

18 βοηθος μου B' R' Ga = M] + ει

ὅτι, ὁ θεός, ἀντιλήμπτωρ μου εἶ,
ὁ θεός μου, τὸ ἔλεός μου.

59

ΝΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι, εἰς στηλο-
γραφίαν τῷ Δαυιδ, εἰς διδασχίν, ² ὅποτε ἐνεπύρισεν
τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας καὶ τὴν Συρίαν Σωβα,
καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωαβ καὶ ἐπάταξεν τὴν
φάραγγα τῶν ἁλῶν, δώδεκα χιλιάδας.
- 3 Ὁ θεός, ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς,
ὠργισθῆς καὶ οἰκτίρησας ἡμᾶς.
- 4 συνείσεις τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐτήν·
ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.
- 5 ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκληρά,
ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως.
- 6 ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν
τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου.
διάψαλμα.
- 7 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου,
σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
- 8 ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
Ἀγαλλιάσομαι καὶ διαμεριῶ Σικιμα
καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω·
- 9 ἑμός ἐστιν Γαλααδ, καὶ ἑμός ἐστιν Μανασση,
καὶ Ἐφραιμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου,

Bo Sa L', + ο θεος 55 | οτι (+ συ
Aug He*: cf. 10) ο θεος Sa R' Ga L'-
(Sym. οτι) 55 = M] ο θεος μου οτι B'-
(trahunt ο θ. μου ad 181) | ει > 2010;
cf. 10

59 (M 60)

1 επι B' Sa Ld(sil) 55: cf. M] > Bo
R' Ga Ld''He 1219 | εις διδασχην] εις
διαδοχην Sa Lpau, > Lpau

2 οποτε] οτε Lpau: cf. 31 | την με-
σοποταμιαν συριας *mesopotamiam syriae*
UlgAug] τ. μ. συριαν R He. m. *syriam*
LaR; *syriae* > LaG; *syram* m. Ga =
M | την ευριαν > Ulg | σωβα Ga
LpauThtr = M] -βαλ rel. (etiam Ulg;
σωβαλ Sa, *subal* LaG): cf. Par. I 196 |

Septuaginta X: Psalmi.

ιωαβ] *moab* LaR | την φαραγγα B' R'
Ga Ld(sil)'He 55 2010(-γαν: cf. Thack.
§ 10, 12)] τον εδωμ εν τη φαραγγι Sa LaR-
Aug Ulg Ld' = M

3 καθειλες] -λας He*Rc 55: cf. 97 |
ωργισθης] + *nobis* LaG | οικτιρησας]
ωκτ. L'(non He; T deest): cf. 102¹³ et
Thack. p. 200

4 εσαλευθη] -θησαν BBop He*: ad συν-
τρίμματα relatum, cf. 11s

6¹⁺² unus stichus B' | διαψαλμα
post 7 tr. Sa

7 σωσον] *saluum me fac* La: cf. 107¹

8 και 1° > LaR = M | σκηνων] +
eius LaG

9 εστιν 2° (non 1°) ÷ Ga | μανασση
B' La Hec] -σης R GaAug L' 1219':

Ιουδας βασιλεύς μου·

- 10 Μωαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,
ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου,
ἔμοι ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
11 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς;
τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας;
12 οὐχὶ σύ, ὁ θεός, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς;
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
13 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως·
καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 ἐν δὲ τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν,
καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

60

Ξ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· τῷ Δαυίδ.
2 Εἰσάκουσον, ὁ θεός, τῆς δεήσεώς μου,
πρόσχες τῇ προσευχῇ μου.
3 ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐέκραξα
ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου·
ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με.
4 ὠδήγησάς με. ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου.
πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.
5 παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας,
σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου.
διάψαλμα.

cf. 107⁹ | 9³ + 10¹ unus stichus La^G
Ga Sy: cf. 107⁹ | βασιλεύς pr. o R:
cf. 107⁹

10 ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν in *idumaeam*
La Ga] ἐν Ἰδουμαία R

11 τίς 2⁰ B' La GaHi = M] pr. η R
L'Su 1219' et complures Latini: cf.
107¹¹; pr. et Sy | με 2⁰ > La^G

12 οὐκ R L' 1219'] οὐχὶ B': ex 12¹,
cf. 107¹²

13] pr. domine Sa | ἐκ θλίψεως]
in(seu ex) tribulationibus nostris Sa:
cf. 107¹³

14 δε B' 55] > R' Ga L' 1219: cf.
107¹⁴ | θεῷ + nostro Sa | ἐξουδενω-
σει] θ pro δ 55: cf. 436

60 (M 61)

1 ἐν ὕμνοις] *pro idithun* La^R: ex 61¹,
cf. ibi | τῷ δαυίδ BBop Sa La^GAug
Ga L' 55 = M] pr. ψαλμος SBoP R'
LpauT, + ψαλμος Lpau

2 ο θεός > B | 2² > 55 | τη
προσευχῇ της -χης B: ad 2¹ adapt.? cf. 53
3¹⁻²⁻³ tres stichi S R' Ga T 1219, duo
B (3¹⁺², 3³: item Sa, sed trahit απο τ.
περ. τ. γης ad 2²) et SyHe 55 (3¹, 3²⁺³)

4 ὠδηγησας με ad 3 trahit M

5 εἰς τοὺς αἰῶνας in *saecula* Ga] -lum
La^G, usque in *saecula* Aug, usque in
saeculum La^R | σκεπῇ pr. τη L' 1219
| διαψαλμα Sa La^G Ga = M] post 5¹
tr. B' R' SyHe

- 6 ὅτι σύ, ὁ θεός, εἰσήκουσας τῶν εὐχῶν μου,
 ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου.
 7 ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις,
 ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς.
 8 διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
 ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει;
 9 οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
 τοῦ ἀποδοῦναι με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

61

Ξ Α'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ ἰδιδουν· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγῆσεται ἡ ψυχὴ μου;
 παρ' αὐτοῦ γὰρ τὸ σωτήριόν μου·
 3 καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτὴρ μου,
 ἀντιλήμπτωρ μου· οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον.
 4 ἕως πότε ἐπιτίθεσθε ἐπ' ἄνθρωπον;
 φονεῦετε πάντες
 ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ.

6 ο θεος] + *meus* GaHi, sed Hi con-
 cedit hoc in MΘ defuisse | των ευχων
 Bo R L' 1219' = M (cf. 9)] των προσ-
 ευχων B, της προσευχης S Sa La Ga:
 cf. 2

7 ημερας 1° = M] -ραν Ld^o (ex 9):
 item L^{rau} pro ημερας 2° | βασιλεως B'
 55 = M] pr. του L' 1219 | βασιλεως
 προσθησεις] *basileus prostesi* i. e. βασι-
 λευς προσθησει R*(literae esi fere penitus
 erasae), tr. LaR | ετη B' R] pr. τα
 L' 55 | (τα) ετη αυτου ad 7² trahunt
 TSyHe 1219, ad 7¹ B' Sa R' Ga 55;
 eus — fin. cum 8¹ iungunt R' | γενεας
 ult.] *saecula* LaG

8 διαμενει Bo Sa La(LaGAug *per-*
manebit, LaR *-bis*)] -μενει Ga Sy: cf.
 71¹⁷ 101²⁷ | αυτου τις εκζητησει S R L'
 1219', *eius quis requireret* Uulg] *quis*
 > LaR; *quis reg. eius* Ga, *qui(sic)*
reg. eum LaG: cf. M; + αυτων(sic) B,
eius quis reg. ei Aug

9 σου] + ο θεος Sa LaGAug | τον
 αιωνα του αιωνος B' Sa R' GaHi Sy-
 He 1219] τους αιωνας L' 55, *saeculum*
 Su

61 (M 62)

1 υπερ ιδιδουν] *in hymnis* LaR: ex
 60¹, cf. ibi | ιδιδουν B' Sa LaR(cf.
 60¹)Aug Ga 1219] -θουμ R' La' 55:
 cf. 38¹ | ψαλμος] εν υμνοις L^{rau}: ex 60¹

2 παρ αυτου γαρ *ab ipso enim* GaAug]
 οτι π. α. εστιν *quoniam ab ipso est* R':
 ex 6, sed R ibi non add. εστιν | αυ-
 του = M] αυτω Sa(uid.) La'(non TSyHe):
 item Sa(uid.) LThtp(non TThtpSyHe)
 in 6 | το σωτηριον] η υπομονη R': ex 6

3 και γαρ *etenim* LaRAug, *nam et*
 Ga] *quia* LaG: ex 7 | αυτος] + εστιν
est R': item LaRAug in 7 | θεος S
 L' 55] pr. ο B R hic, non in 7 | μου
 1° > BoP Sa: item in 7 | σαλευθω επι
 πλειον] μεταναστευσω R: ex 7

4^{1,2} duo stichi B Sa TSyHe 55, unus
 S R' Ga | ανθρωπον *hominem* GaAug]
 -nes La | φονευετε παντες B' R 1219]
interficate(LaR *-ciente*) *omnes* LaRAug,
et interficere uniuersos LaG, *inter-*
ficitis uniuersos Ga et Psalt. Rom.;
 + υμεις Uulg(*interficitis uniuersi uos*)
 L' 55 = M | κεκλιμενω] κεκλεισμ. L^{rau}-
 ThtpHe*Re 55

- 5 πλὴν τὴν τιμὴν μου ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι,
 ἔδραμον ἐν ψεύδει,
 τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογοῦσαν καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κατηρῶντο.
 διάψαλμα.
- 6 πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι, ἡ ψυχὴ μου,
 ὅτι παρ' αὐτοῦ ἡ ὑπομονὴ μου·
- 7 ὅτι αὐτὸς θεὸς μου καὶ σωτὴρ μου,
 ἀντιλήμπτωρ μου· οὐ μὴ μεταναστεύσω.
- 8 ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου·
 ὁ θεὸς τῆς βοηθείας μου, καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ.
- 9 ἐλπίσατε ἐπ' αὐτόν, πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ·
 ἐκχέετε ἐνώπιον αὐτοῦ τὰς καρδίας ὑμῶν·
 ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν.
 διάψαλμα.
- 10 πλὴν μάταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
 ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι,
 αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ τὸ αὐτό.
- 11 μὴ ἐλπίζετε ἐπὶ ἀδικίαν
 καὶ ἐπὶ ἄρπαγμα μὴ ἐπιποθεῖτε·
 πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προστίθεσθε καρδίαν.

5 ἔδραμον] *cucurrerunt* Bo Sy. *con-*
currerunt Sa: cf. M: *cucurri* La Ga
 | ψευδὲι Sa(cf. S.-St.2, p.158: Sy. M)
 διψεῖ B' R' Ga L' 1219': cf. Euseb.
 σφάλμα τι γραφικὸν γεγενῆσθαι ἐν τοῖς μετα
 ταῦτα συνεβη χρόνοις ὥστε ἀντὶ τοῦ „ἐν
 ψευδεῖ“ „ἐν διψεῖ“ γεγραφέναι | τῷ στομ.
 αὐτῶν εὐλογ. ad 5² trahunt R'. est stichus
 singularis in La^G T 1219 | εὐλογοῦσαν
 B' R 55(ηλ.) et Clem. Rom. S.-St.2,
 p.201] -γουν L': cf. Thack. p.214
 6 τῷ θεῷ] *domino* Sa | ὑποταγηθί]
 -γησεται R'Aug: ex 2; *subiecta esto* Ga,
subiecta est La^G | η 1° > B | 6²:
 cf. 2

7 οτι] καὶ γὰρ Bo Sa L^d et Psalt.
 Rom.: ex 3 | αὐτος et μου 1°: cf. 3 |
 καὶ > La^R | μου ult.] + εἰ He |
 μὴ > S

8 in tres stichos (init. — μου 1°, καὶ
 1° — μου 3°, καὶ 2° — fin.) diuidit Sa |
 θεῷ 1°] + μου Bo Sa 1219 | τὸ σωτη-
 ριον μου καὶ] *salutari meo* La^R | μου
 2° > 55 | καὶ ult. > La^G = M |

ἐπὶ τῷ θεῷ ult.] *deus* Sa

9¹ > S | λαοῦ = M] + *meae* La^G,
 λαῶν R L^d S^c(non The*) 1219 | ἐκχέετε
 B R Hec 55 (cf. Thack. p.243)] -χεατε
 S L^a 1219 | 9³ B' Sa R'Aug Ga =
 M] pr. οτι La^G L' 1219' | ἡμῶν] ὑμῶν
 L^dHec: ex 9²: + ἐστὶν L^{pau}HeR^c, + *est*
 La^{R(c)}G | διαψαλμα post 9² tr. et 9³
 cum 10¹ iungit Sa; διαψ. > La^G; pro
 διαψ. hab. GaHi *in aeternum* (hinc
 codices latinizantes 27 156 188 [cf. 4710]
 eis τον αἰωνα) = תהיה (cf. Targ. תהיה),
 sed in epist. ad Sunniam et Fretelam
 adnotatur *in aeternum* in G non adesse,
 ad quod Hi mire respondet: „ergo *in*
aeternum obelus est“

10 οἱ 2° > R L^{pau}He* | τοῦ ἀδικη-
 σαι] *ut decipiant* La Ga: haec ad 10³
 trahit Ga, ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικ. est stichus
 singularis in La^G

11^{1,2} duo stichi B R' Ga The 1219',
 unus S Sa Sy | ἐπὶ 1° B R] ἐπὶ S L'
 55 | ἄρπαγμα Sa La L' = M] -ματα
 B' R Ga 55 | καρδίαν] -διὰ L^bS^c

- 12 ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα,
 13 ὅτι τὸ κράτος τοῦ θεοῦ, καὶ σοί, κύριε, τὸ ἔλεος,
 ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

62

ΞΒ'

- 1 Ψαλμός τῷ Δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ
 ἐρήμῳ τῆς Ιουδαίας.
 2 Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρὸς σέ ὀρθρίζω·
 ἐδίψησέν σοι ἡ ψυχὴ μου.
 ποσαπλῶς σοι ἡ σὰρξ μου
 ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ;
 3 οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὥφθην σοι
 τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν σου.
 4 ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς·
 τὰ χεῖλη μου ἐπαινέσουσίν σε.
 5 οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου,
 ἐν τῷ ὀνόματί σου ἄρῳ τὰς χεῖράς μου.
 6 ὥσει στέατος καὶ πύργου ἐμπλησθεῖν ἡ ψυχὴ μου,
 καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου.
 7 εἰ ἐμνημόνευσόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου,
 ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ·
 8 ὅτι ἐγενήθης βοηθός μου,
 καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι.
 9 ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου,
 ἐμοῦ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου.

12. 13¹ in quatuor stichos (ἅπαξ — θεός, δύο — ἤκουσα, ὅτι — θεοῦ, καὶ — ἐλεός) diuidit Sa, ὅτι — θεοῦ ad 12 trahit M

13 σοι L^{pau}Hemg, tibi La Ga = M] συ B' 55: cf. Thack. p. 94; si (i. e. σοι uel συ, cf. proleg. § 53) R; σου L'

62 (M 63)

1 ιουδαίας S Ga L' 55 = M] ιδουμαίας B' Sa R' Uulg L^{b(sil)}He

2²⁻³ duo stichi B' R' Ga TSyHe, unus Sa 55; 2³⁺⁴ unus stichus 1219 | σοι 1° B' R Hi(uid., cf. S.-St. 2, p. 113 et De Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 307/8) = M] σε L'Su(uid., cf. ibid.) 55 | ποσαπλως quam multipliciter La Ga, uicibus multis Sy = M] ut splendeat Bo,

soluta est Sa: cf. M M²² | σοι 2° >

Sa La^G | η σαρξ] pr. et La^{RAug} |

2⁴ cum 2³ connectit He, ab 2³ separant Ga Tht | γη > La^G

5 εν τω] pr. και R' Uulg L^{pau}, εν > 55

6 ωσει B' R T] ως εκ L' 55 | ἐμ-

πλησθειν] ἐπλησθη R' He | στομα μου Ga L' = M] ονομα σου B' Sa R' 1219':

cf. S.-St. 2, p. 230 et Deut. 215

7¹⁺² unus stichus B, 7²+8¹ unus stichus La^G Ga | τοις ὀρθροις] τῷ ὀρθρῳ μου B | ἐμελετων meditabar GaAug] -bor LaAug^p Uulg

9 ἐμου B' La Ga 55 = M] + δε Bo R(uid.) L'

- 10 αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου,
εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς·
11 παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας,
μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται.
12 ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ θεῷ,
ἐπαινέσθῃσεται πᾶς ὁ δμνύων ἐν αὐτῷ,
ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.

63

ΞΓ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
2 Εἰσάκουσον, ὁ θεός, τῆς φωνῆς μου ἐν τῷ δέεσθαί με,
ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχὴν μου.
3 ἐσκέπασάς με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων,
ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν,
4 οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν,
ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν
5 τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἁμωμον,
ἐξάπινα κατατοξεύουσιν αὐτὸν καὶ οὐ φοβηθήσονται.
6 ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρὸν,
διηγῆσαντο τοῦ κρύψαι παγίδας·
εἶπαν Τίς ὄψεται αὐτούς;
7 ἐξηρεύνησαν ἀνομίας.
ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει.

11¹ > S

12 ἐπὶ τῷ θεῷ B' Sa L' 1219', in deo Ga = M | ἐπὶ τῷ κυρίῳ in domino S R'; in domino in deo La^G; cf. proleg. § 516 | ἐπαινέσθῃσεται B' R' σ 1° > L' 55: cf. 33³

63 (M 64)

2 ο θεος] + meus Sa | τῆς B' R He] > L' 55 | φωνῆς S Sa L' 55 = M | προσευχῆς B' R' Ga He: cf. 129² | δεεσθαι με S' Ga = M | + προς σε B Sa(vid.) L' (εντω δεεσθ. με πρ. σε est stichus singularis in TSy) 55: ex 27²; ὀλιβεσθαι με R': ex 17¹ 119¹ | ἐχθρου] + mei La^G | ἐξελου erue La^GAug, eripe Ga] ρουσαι libera R': cf. 24¹⁷ et 139⁵

3 > B* | εσκεπασας S' B^s Sa R' Aug(R om. ε 1°) Ga 55] σκεπασον La^G L'

1219 | τὴν S R] > L' B^s 55 | ἀνομιαν Sa R' Ga L^{ra}He] ἀδικίαν S' L' B^s 55

4 οἵτινες qui La^R] quia La^GAug Ga | τοξον αυτων Bo Sa L' 1219 = M (cf. 57⁸) αυτων > B' R' Ga 55

5 φοβηθησονται = M] -σεται L^dTS^cHe^c
6 παγιδας = M] -δα LTh^tp(nonTh^e)

| ειπαν] ειπον LaTh^tp(nonHe): cf. 29⁷ | αυτους] nos Sa

7 εξηρευνησαν] αυ pro ευ B(nonS) 55: item B' 55 in εξερευωντες εξερευνησει(s): cf. 108¹¹ 118² et Thack. § 6, 12 | ἀνομίας Sa R' Ga Th^tpHe^c = M] -αν B' La^R-Aug LTh^tp' 55 | εξερευνησει (de ευ cf. sup.) B' He^c = scrutinio La^G Ga atque etiam = deus perscrutabitur eos Sa (haec uerba efficiunt stichum in Sa εξελπον εξερευωντες ad 7¹ trahente)] -σιν R, -σεις L' 55 = scrutationes La^RAug

προσελεύσεται ἄνθρωπος, καὶ καρδία βαθεῖα,

8 καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός.

βέλος νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν,

9 καὶ ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλώσσαι αὐτῶν.

ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς,

10 καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος.

καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ

καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν.

11 εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐλπιεῖ ἐπ' αὐτόν,

καὶ ἐπαινεσθήσονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

64

Ξ Δ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ᾠδὴ· Ἰερεμίου καὶ Ἰεζεκιηλ
ἐκ τοῦ λόγου τῆς παροικίας, ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι.

2 Σοὶ πρέπει ὕμνος, ὁ θεός, ἐν Σιων,
καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν Ἱερουσαλημ.

3 εἰσάκουσον προσευχῆς μου·
πρὸς σέ πᾶσα σὰρξ ἤξει.

7³ 8¹ duo stichi B' Sa Ga SyHe, unus
R' T 1219'

8] pr. *et cognoscet eum* Sa | ο θεος] *dominus deus meus* Sa | βελος] *sagittae* La GaHi

9 καὶ ἐξησθενησαν ἐπ αὐτοὺς S' Sa L'',
et infirmatae sunt super(Ga *contra*)
eos La^RAug Ga] post ἐξησθ. add. *auton*
R, ibidem add. αὐτῶν 55; καὶ ἐξησθενησ...
hab. etiam 1219; καὶ ἐξουθενησαν αὐτον
B, *et pro nihilo habuerunt contra*
eos(uel *ipsos*) Psalt. Rom. et alii Latini;
et pro nihilo habuerunt eum et in-
firmatae sunt super ipsos La^G (*et*
pro nih. hab. eum est stichus singu-
laris): cf. proleg. § 516

9²+10¹ unus stichus R', 10¹⁺² unus
stichus La^G The 1219', 10²⁺³ unus
stichus R'

10 συνηκαν] pr. *non* La^G

11 ἐπὶ B' 55] ἐν R L': cf. 96¹² 103³¹
et Helbing Kas. p. 257/8 | ἐλπτε] ἐλπι-
σει R: cf. Thack. § 20,1 | ἐπαινεσθήσου-
ται B' R 1219] σ 1° > L' 55: cf. 33³

64 (π 65)

1 ψαλμος/τω δαυιδ] tr. S, > L^{pau} |
τω δαυιδ > L^{pau} | τω δαυιδ/ωδη(uel ωδης:
cf. inf.) tr. Sa L^{pau}He, > La^G | ωδη
B' La^RAug Ga(sub ✕) La^TThp] ωδης Sa
R L^bHe(Sysub ✕), > S La^G L^{pau}T-
Thp 55 | Ἰερεμίου — fin. sic uel sim.
(cf. inf.) hab. Bo Sa La Ga L, om. B'
R O(teste Tht) L^bT²He 1219' = M, re-
probat Tht (cf. proleg. § 76) | Ἰεζεκιηλ]
accei (pro *aggei* = ἀγγαίου) Ga(non
Uulg): ex 111: 145: 146: | εκ — fin.]
projectionis La^G | εκ του λογου Bo
Sa Ga L^{pau}] ε. τ. λαου La^RAug Uulg(om.
εκ) L^{pau}, καὶ του λαου L(L^bom. και) |
εμελλον εκπορ.] εμελλεν εκπ. L^{pau}, *inci-*
piebat proficisci Ga(non Uulg)

2 σοι πρεπει] σε pr. R = *te decet* La
Ga | ἐν ἱερουσαλημ Bo Sa-1093 R' L'
1219'] ÷ Ga, > B' = M

3¹⁻² duo stichi La^G T, unus rel. |
εισακουσον] + *deus* Bo | προσευχης] pr.
της L^{pau} | μου] ημων Sa, > S R Ga-
(non Uulg) 55 = M

- 4 λόγοι ἀνομιῶν ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς,
καὶ τὰς ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἰλάσῃ.
5 μακάριος ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου·
κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου.
πλησθὴσόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου·
ἅγιος ὁ ναὸς σου, θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ.
6 ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν,
ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς
καὶ ἐν θαλάσῃ μακράν,
7 ἐτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ,
περιεζωσμένοι ἐν δυναστείᾳ,
8 ὁ συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης,
ἦχους κυμάτων αὐτῆς.
ταραχθήσονται τὰ ἔθνη,
9 καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου·
ἐξόδους πρωΐας καὶ ἐσπέρας τέρψεις.
10 ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέδυσας αὐτήν,
ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν·
ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπληρώθη ὕδατων·
ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν. ὅτι οὕτως ἡ ἐτοιμασία σου.
11 τοὺς αὐλακας αὐτῆς μέδυσον.
πλήθυνον τὰ γενήματα αὐτῆς.
ἐν ταῖς σταγόνιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα.

4 ἀνομιῶν Grabe = α' σ', cf. 73κ' ἀνομιῶν mss. | ὑπερεδυνάμωσαν ὑπερῆ5. B' T 1219': cf. Thack. p. 198 | τὰς ἀσεβείας B' R He* 55] τὰς -ας L' 1219'

5] + κυρίε Sy 1219 | κατασκηνώσει] κατοικήσει S: item δ' | τὰς αὐλας *atriis* La^RAug Ga] *tabernaculis* La¹¹: ex 14: 60s etc. | πλησθὴσομεθα *replebimur* Ga-Aug] *-bitur* La: ad κατασκηνώσει adapt. | θαυμ. ἐν δικ. ad 6 trahit M | δικαιοσύνη] + σου Sy

6^{2,3} duo stichi Sa TSy. unus S R' Ga He 1219'; 6³ > B | ἐν] pr. τῶν Sa L'

7 αὐτοῦ = M] σου B La^G Ga

8¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe 1219', unus B' Sa-2017 R' | κύτος] ὕδωρ B | ἦχους(cf. 97) κυμ. αὐτῆς B' Sa-2017 R GaHi et Theophilus(S.-St. 2, § 50) = M]

— τὰς υποστήσεται: La cf. S.-St. 2, p. 66) L'²-Su 1219': ex 147⁶ 129³ | 8³ 9¹ duo stichi Sy (ut edidi) et La^G Ga THe 55 (trahunt καὶ φοβηθήσονται ad 8³), unus stichus B' Sa R' 1219

9 οἱ κατοικ.] pr. πάντες R' | τὰ πέρατα] τὴν γῆν S, + *terrae* Bo La | 9² > He*

10 αὐτῶν] αὐτῆς S: ad αὐτὴν adapt. | σου B' R' TSy 55] αὐτῶν Bo Sa-2017: ex praec.; *eius* (i. e. τῆς γῆς) GaHi: = M; > L/Su

11¹⁻² duo stichi B' La^G Ga T, unus Sa-2017 R' SyHe 1219' | τοὺς αὐλακας *sulcos* La^RAug] τὰς α. L^d, *riuos* La^G Ga | μεδυσον] *inebriasti* La^G | πληθυνον] pr. et La^R, + *domine* La^G | αὐτῆς 2°] αὐτῶν 2017 | αὐτῆς ult. > Sa(non 2017)

- 12 εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου,
καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πιότητος·
13 πιανθήσονται τὰ ὠραῖα τῆς ἐρήμου,
καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βουνοὶ περιζώσσονται.
14 ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων,
καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνούσι σίτον·
κεκράζονται, καὶ γὰρ ὕμνήσουσιν.

65

ΞΕ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ᾠδὴ ψαλμοῦ· [ἀναστάσεως.]
Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ, πᾶσα ἡ γῆ,
2 ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ,
δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.
3 εἶπατε τῷ θεῷ Ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου·
ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονται σε οἱ ἐχθροὶ σου·
4 πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι,
ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου.
διάψαλμα.
5 δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ·
φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
6 ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν,
ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί.

12 καὶ — fin.] *agri fertiles erunt* Sa
| σου ult. > 2017 | πλησθήσονται B 2017
R L^a 55] -σεται S L^bHe^c: cf. 113
13 πιανθήσονται R L^a 1219²] -σεται
B' 2017 L^b(sil)He^c: cf. 113 | ὠραία Ga
L' 55 = M (cf. 67¹³ et Ioel 1^{19.20}): item
A' ὀρη B' Sa-2017; ὀρια *finis* R' He*:
cf. 73¹⁷

14¹/14³ tr. Sa-2017

65 (M 66)

1 ὠδὴ ψαλμου] ὠδὴς ψαλμος BoP, ψαλμος
ὠδὴς Sa(non2017), ὠδὴ ψαλμος BoP La^G
| ἀναστάσεως] ÷ Ga. > S O(testeTht):
additamentum christianum docens hunc
Ps. iam II. uel I. saec. die festo resur-
rectionis cantatum esse, in cuius missa
etiam nunc quatuor stichi eius (1.2¹.3¹.
4¹ usque ad soi 1°) decantantur (Πεντηκο-
σταριον Romae 1883 editum p. 18); cf.
proleg. § 91 | inscr.] + τῷ δαυὶδ La^G:

eadem uariis locis add. L^{pau} | θεω]
κυριῷ LThT^p(nonHe): sic etiam in pen-
tecostario (cf. sup.)

2¹⁺² unus stichus Sa-2017 | ψαλατε
δη *psallite autem* La^RAug] *psalmmum*
dicite La^G Ga | 2² > La^G | αινεσει]
pr. εν L^b'

3¹] add. ÷ *domine* Ga: ex 91⁶ 103²⁴
| σε (cf. Helbing Kas. p.105)] σοι R L^{pau}
= *tibi* La Ga

4 σοι 1°] σε L^{pau} 55: cf. 44¹³ | ψα-
λατῶσαν 2°] + δη L' 1219²: cf. 2 | σου
B' R Ga 55 = M] + υψιστε Sa La L'':
ex 93 912

5 δευτε] + τεκνα B Sa: ex 53¹² | καὶ
= M] > S: cf. 45⁹ | θεου] κυρ.ου R'-
Aug: ex 45⁹ | φοβερος] pr. ως La^G
L' 1219: ex 3

6 εν ποταμῷ διελευσονται *in flumine*
pertransibunt La^RAug Uulg] *et fl. p.*
Ga, εν π. διελευσεται L^{pau}, *et flumina*

- ἐκεῖ εὐφρανθήσόμεθα ἐπ' αὐτῷ,
 7 τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος·
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν,
 οἱ παραπικραίνοντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς.
 διάψαλμα.
 8 εὐλογεῖτε, ἔθνη. τὸν θεὸν ἡμῶν
 καὶ ἀκουτίσασθε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ,
 9 τοῦ θεμένου τὴν ψυχὴν μου εἰς ζωὴν
 καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου.
 10 ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς, ὁ θεός,
 ἐπύρωςας ἡμᾶς. ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον·
 11 εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα,
 ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν.
 12 ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν,
 διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος,
 καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν.
 13 εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὀλοκαυτώμασιν,
 ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου,
 14 ὅς διέστειλεν τὰ χεῖλή μου
 καὶ ἐλάλησεν τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου·
 15 ὀλοκαυτώματα μεμυαλωμένα ἀνοίσω σοι
 μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν,
 ποιήσω σοι βόας μετὰ χιμάρων.
 διάψαλμα.
 16 δεῦτε ἀκούσατε καὶ διηγῆσομαι.
 πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν.

pertransiet La^G | ἐπὶ ἐν 55

7 αὐτοῦ] post αἰῶνος tr. B. > S |
 του αἰωνος] *in aeternum* La^G subast. !
 | παραπικρ.] + *te* La^G

8 ἀκουτίσασθε B' 55] -σατε R L'

9 τοὺς πόδας] τὸν πόδα S^c 55: cf. M
 10¹⁻² duo stichi S R' SyHe 1219',
 tres (10¹, επυρ. ημας, ως — fin.) Ga. unus
 B Sa | επυρωςας] pr. καὶ B'

11 θλίψεις] -ψιν Sa^L | ἐπὶ τὸν νῶτον
 R L' 1219', *in dorso* La^G Aug Ga =
 M (cf. 6824) *in dorsa* La^R: ενωπιον B'
 Sa et duo Latini (Carn. et Corb., cf. S.-
 St. 2, p. 66. 71. 74/5. 230)

12 ἐξήγαγες] εισ- R' (non Aug) | ημας]
me Sa^L | ἀναψυχην] -ψυχην 1219

13 εἰσελεύσομαι] -σομεθα L^{pau} 55, pr.
 et La^G | 13²+14¹ unus stichus in
 mss. | ἀποδώσω/τας ευχας μου tr. et σοι
 om. S

15¹⁻²⁻³ tres stichi Ga SyHe 55, duo
 B' R (15¹⁺², 15³) et La^G (15¹, 15²⁺³)
 et Sa (15¹, 15³⁺²) | καὶ > Sa GaHi
 = M | ποιησω B' = M] ανοισω Bo Sa
 R' Ga L' 55: ex 15¹

16¹⁻²⁻³ tres stichi S SyHe 55, duo B
 La^G Ga (16¹⁺², 16³) et Sa (16², 16¹⁺³
 [sic]), unus R | διηγησομαι B' La^G Aug
 Ga 55 = M] + υμιν Bo Sa R' L'
 1219 | παντες οι φοβ.] *omnibus qui*
timetis La^G | θεον BoP Sa La^G Aug
 Ga L' 1219' = M] κυριον B' BoP R' |

ὅσα ἐποίησεν τῇ ψυχῇ μου.

17 πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα
καὶ ὕψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου

18 Ἀδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου,
μὴ εἰσακουσάτω κύριος.

19 διὰ τοῦτο εἰσήκουσέν μου ὁ θεός,
προσέσχεν τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.

20 εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησεν τὴν προσευχὴν μου
καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.

66

Ξ F'

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· ψαλμὸς ὧδης.

2 Ὁ θεὸς οἰκτιρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς,
ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς
διάψαλμα

3 τοῦ γινῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου,
ἐν πᾶσιν ἔθνεσιν τὸ σωτήριόν σου.

4 ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ θεός,
ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.

5 εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη,
ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι

εποιησεν] pr. *dominus deus meus* Sa
17 ὕψωσα *exaltavi* UulgAug] *exul-*
tavi La Ga | ὑπο τὴν γλῶσσαν μου]
uocem meam in lingua mea Sa

18¹⁻² duo stichi La^G Ga^c 1219, unus
rel. | μου > B: ante μῆ | εἰσακου-
σάτω B' R 55, *exaudiat* La^GAug Ga]
-diet La^{R(s)} Uulg, + μου Sa L' 1219:
ex 19¹ | κυριος] pr. ο 1219, ο θεος BoP
R, > La^G

19 μου 1° > GaHi = M | 19²] pr.
καὶ R'Aug Uulg | δεήσεως] προσευχῆς B'
20¹⁻² duo stichi SaL La^G Ga SyHe
55, unus B' SaB | ο θεος] + *meus*
La^GAugP, κυριος La^{R(s)} LpauThp 55 |
μου] αὐτου S: ex seq. | απ εμου > 1219
| fin.] add. stichum *et inluminet uul-*
tum suum super nos La^G: ex 662

66 (M 67)

1 ψαλμος ὧδης S' SaL Ga LpauThp'-

He = M] ψ. τω δαυιδ B SaB L^{d(sil)} 55,
ψ. ω. τω δαυιδ L^dThp Uulg, ὧδῃ τω δαυιδ
Rs', ψαλμος La^G

2 οἰκτιρησαι] -σον Sa: item hab. Sa
εὐλογησον pro -σαι 2. 7. 8, σου pro αὐτου 2.
σε pro αὐτον 8 | ημας ult. B' Sa Aug]
+ καὶ ελεησαι ημας Bo Rs'' Ga L' 55:
ex Num. 625, teste Euseb. obelo notatum
3² init. Rs'Aug Ga L' 1219' = M]
pr. καὶ B' La^G | ἐθνεσιν] τοῖς λαοῖς S:
ex 4—6

4 σοι bis > B hic, non in 6 | ο θεος
repetit Sa in 4², non in 6²

5 οτι] + κρινεῖς τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιο-
συνῇ S (οτι — δικ. est stichus singularis):
ex 99 95 13 979 | κρινεῖς(s > R^s 1219) ...
ὀδηγήσεις = M] *iudicas ... diriges* Ga-
AugP, *iudicas ... dirigit* La^{R(s)}AugP
Uulg; κρινεῖς ... ὀδηγήσει S Lpau 55, *i-*
dicauit(pro-bit? cf. proleg. §2a) ... *diri-*
get La^G

καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.

διάψαλμα.

6 ἔξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ θεός,

ἔξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.

7 γῇ ἔδωκεν τὸν καρπὸν αὐτῆς·

εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

8 εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ θεός,

καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

67

ΞΖ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμὸς ὥδῃς.

2 Ἀναστήτω ὁ θεός, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ,

καὶ φυγέτωσαν οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

3 ὥς ἐκλείπει καπνός, ἐκλιπέτωσαν·

ὥς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός,

οὕτως ἀπόλιντο οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ.

4 καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν,

ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,

τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ.

5 ἄσατε τῷ θεῷ, ψάlate τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·

ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν, κύριος ὄνομα αὐτῷ,

καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ.

ταραχθήσονται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

7^a 8¹ duo stichi Sa Sy 55. unus B' La^G Ga He 1219

7 εὐλογησαι: cf. 2 | ο θεος 1° > Sa La^G

8 εὐλογησαι et αυτον: cf. 2 | ο θεος] *deus noster* Sa: ex 7; > La^G L^{pau}-Th^pHe

67 (M 68)

1 τέλος] + εν υ(μοις) 1219: ex 66: | τω δαυιδ/ψαλμος ωδης B' R^sAug La^Rs-om.inser.) Ga L^d(sil)' = M] tr. La^G Uulg L^bHe(L^{pau}om.ωδης) 55. (της) ωδης ψ. τω δ. L^{pau}, της ωδης δ. ψ. L^{pau}, τω δ. > L^{pau} | fin.] + αναστασεως L^{pau}: ex 55:

2 και 2° > Sy | οι μισουντες] pr. παντες Sy 55 2047 | οι μισ. αυτον απο προσ. αυτου B' Sa La Ga 1219' 2047 et Cyp. = M] tr. R^s L'

3 εκλιπετωσαν] pr. *ita* La^G: ex 3^a | ουτως] ÷ Sy: cf. S.-St. 2, p. 127. 128 |

απολιντο B' Sa La Ga Hemg 1219' et Cyp.] -λουνται R^s L'

4 ευφρανθητωσαν *iucundentur* Aug et Cyp.] *epulentur* La Ga: cf. proleg. 64; — διαψαλμα La^G(add. διαψ. etiam in fin. u.) HeB^c | 4²] pr. και S La^R(s)Aug Uulg et Cyp. | 4²] + εδνη Sy: ex 66^s | 4²] pr. et Uulg et Cyp. = M

5 θεω] κυρω La^G L^{pau} et Cyp.p | επι δυσμων] *super caelos caelorum* La^G: ex 34 | αυτω] αυτου L^{pau} 2047: ex 5¹ | 5^a > S Sa et Cyp., 5¹ > L^{pau}: cum ambo stichi eadem uerba hebr. reddere uideantur, non abest suspicio quin prior postea additus sit, sed modus uertendi in 5^a idem est atque in 4² | και = M] > La^R(s)Aug Ga | αγαλλιασθε] -ασθωσαν Bo La^G: ex 4² | ταραχθησονται B Sa La Ga He* et Cyp.] -θητωσαν S' R^s L' 55

- 6 τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χρηρῶν·
ὁ θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ.
- 7 ὁ θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ
ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ,
ὁμοίως τοὺς παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις.
- 8 ὁ θεός, ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου,
ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ
διάψαλμα
- 9 γῇ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν,
ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦτο Σινα,
ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰσραηλ.
- 10 βροχὴν ἐκούσιον ἀφοριεῖς, ὁ θεός, τῇ κληρονομίᾳ σου,
καὶ ἡσθένησεν, σὺ δὲ κατηρίσω αὐτήν.
- 11 τὰ ζῶά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ·
ἡτοιμασας ἐν τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ, ὁ θεός.
- 12 κύριος δώσει ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ,
13 ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ,
τοῦ ἀγαπητοῦ, καὶ ὠραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα.
- 14 ἔαν κοιμηθῇτε ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων,
πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμέναι,
καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσοῦ.
διάψαλμα.
- 15 ἐν τῷ διαστέλλειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς

7 κατοικίζει] pr. *qui* La^GAug Uulg et Cyp.(quinquies)

8 ἐν τῇ ἐρημῳ] τὴν ἐρημον B | διαψ.
> Sa

9¹⁻²⁻³ tres stichi Sy 55, duo B (9¹⁺², 9³) et La^G (= B, sed trahit *mons sina* [cf. inf.] ad 9³) et Ga He (9¹, 9²⁺³), unus Sa; unus etiam S, sed S om. 9² | ἐσταξαν] pr. αἱ δὲ νεφελαι 1219 | τοῦ θεοῦ 1° + *nostri* La^G | τοῦτο σινα Bc-Bo(S deest, cf. sup.) 55 = M] *mons sina* La^GAug, τοῦ σ. B* Sa R^s L', σιναι *sinai* La^{R(s)} Ga 1219 (cf. 18), *sina* quidam Latini et Graeci teste Aug.IV 670E, *dei sinai* Sy | Ἰσραηλ] ἰακωβ L^{rau}

10 ἐκούσιον] -σιαν Sc R^s: cf. Thack. § 12, 1 | ἀφοριεῖς *segregabis* Ga] -ga La, -gans Aug | ο θεος > BoP

11 σου 1° > La^G | κατοικοῦσιν *habitant* Ga] κατεσκηνοσεν 2047, -*tabunt* La Uulg, *inhabitabunt* Aug | ο θεος ad 12¹ trahunt B', > Sa

13 τοῦ ἀγαπητοῦ 2* B'(Botr. του αγ. post οικου) Ga(sub ✕) Sy 55 = M] > S Sa R^{s'2} L' 1219, cf. Aug: „repetitionem [uerborum του αγ.] non omnes codices habent, et eam diligentiores [i. e. Psalt. Gall.] stella apposita praenotant. quae signa uocantur asterisci, quibus agnoscere uolunt ea non esse in interpretatione Septuaginta, sed esse in Hebraeo. quae talibus insigniuntur notis” | καὶ B' Sa La^GAug Ga Sy 55 = M] τῇ R^{s'} L' 14²] pr. ἐκεῖ L^{rau}He*

15 βασιλεῖς] *regna* Bo: cf. 33 | ἐπ αὐτῆς *super eam* La^{R(s)}Aug Uulg] ἐπ αὐτὴν He^c: cf. 11; *super terram* La^G Ga |

- χιονωθήσονται ἐν Σελμων.
 16 ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πῖον,
 ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον.
 17 ἵνα τί ὑπολαμβάνετε, ὄρη τετυρωμένα,
 τὸ ὄρος, δ' εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ;
 καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος.
 18 τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον,
 χιλιάδες εὐθιγούτων·
 ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς ἐν Σινα ἐν τῷ ἁγίῳ.
 19 ἀνέβης εἰς ὕψος, ἤχημαλῶτευσας αἰχμαλωσίαν,
 ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώπῳ,
 καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνώσαι.
 κύριος ὁ θεὸς εὐλογητός,
 20 εὐλογητὸς κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν,
 κατευοδώσει ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν.
 διάψαλμα.
 21 ὁ θεὸς ἡμῶν θεὸς τοῦ σώζειν,
 καὶ τοῦ κυρίου κυρίου αἱ διεξοδοὶ τοῦ θανάτου.
 22 πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφαλὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ,
 κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν.
 23 εἶπεν κύριος Ἐκ Βασαν ἐπιστρέψω,
 ἐπιστρέψω ἐν βουδαῖς θαλάσσης.

χιονωθήσονται] -σεται Sa: hoc cum 15¹. ἐν
 σελμωνι(sic) cum 16¹ iungit Sa

17 τετυρωμενα] *uberes* i.e. πῖονα La^G;
 ex 16 | ο θεος > S | τέλος *finem* La^R;
 Aug Ga] *aeternum. diapsalma* La^G

18¹⁻²⁻³ tres stichi B' 1219. duo Sa
 SyHe 55 (18¹⁺², 18² et La^G Ga (18¹,
 18²⁺³) | ο κυριος B' 1219 | ο > R^s L':
 cf. 17. 27 et 20. 23 et 212: ο θεος Bo 55
 | σινα B' Sa He 1219'. *sinai* La^G Aug
 Ga (cf. 9) | σινα ην L^d. σιναι L^b: *sinain*
 R^s: = L^d uel L^b: σιναι La^R s (cf. 9)
 L^{pau}(Th^tSy?) | ἐν τω αγιω] *sancto suo*
 Sa, + *suo* BoP

19 ανεβης R^s Aug GaHi L' = M] -βη
 S' Sa La^G; αναβας B 1219' 2047: ex
 Eph. 4s | ηχημαλτευσας B R^s Aug Ga-
 Hi L' 55 = M] -σεν S' Sa La: ex
 Eph. 4s | ελαβες .. εν B' R^s Aug Ga-
 Hi L' 55 = M] ελαβεν .. εν La^G 1219;
 εδωκεν .. Bo Sa La^R(s): ex Eph. 4s, cf.

S.-St. 2. p. 158. 222. 223 | ανθρωπω B,
hominem La^G = 278] -ποις S' Sa R^s -
 Aug GaHi L' 55 2047(pr. τοις): ex Eph.
 4s | απειδουντες B' 1219' (Bo Sa?)]
 -τας R^s Hi L'Su; *qui non credunt*
 Aug. *non credunt* La^G

19 20 κυριος ο θεος ευλογητος, ευλογητος
 κυριος (sic etiam La^R(s)) + *deus* Aug;
dominus deus benedictus est La^G;
 sim. Sa; *dominum*(ad 19³ tractum), *deus*
benedictus dominus GaHi, *dominum*
deum, benedictus dominus Vulg: cf. M
 20³] pr. και B Sy | κατευοδωσει] -σα
 L^dTh^tP | ο θεος] pr. κυριος Sa

21 θεος 2° S = M] pr. ο B R^s L'
 1219' | κυριου 2° R^s Ga L' 55 = M]
 ante του θανατου tr. La^G(*domini exitus*
domini mortis), > B' Sa Aug Sy 1219:
 cf. 687 140s

22 πλημμελ(ε)ιαις] -λια S' | αυτων]
 αυτου B: cf. M; > S'

- 24 ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι,
ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ.
- 25 ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου, ὁ θεός,
αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ.
- 26 προέφθασαν ἄρχοντες ἐχόμενοι ψαλλόντων
ἐν μέσῳ νεανίδων τυμπανιστριῶν.
- 27 ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεόν,
τὸν κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραηλ.
- 28 ἐκεῖ Βενιαμιν νεώτερος ἐν ἐκστάσει,
ἄρχοντες Ἰουδα ἡγεμόνες αὐτῶν,
ἄρχοντες Ζαβουλων, ἄρχοντες Νεφθαλι.
- 29 ἐντεilai, ὁ θεός, τῇ δυνάμει σου,
δυνάμωσον, ὁ θεός, τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἡμῖν.
- 30 ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλημ
σοὶ οἴσουσιν βασιλεῖς δῶρα.
- 31 ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου·
ἡ συναγωγή τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσιν τῶν λαῶν
τοῦ μὴ ἀποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἄργυρίῳ·
διασκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα.
- 32 ἥξουσιν πρέσβεις ἐξ Αἰγύπτου,
Αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ.
- 33 αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ἄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ.
διάψαλμα.

24²] pr. et lambet Sa

25 init.: cf. proleg. § 64 | βασιλεως]
+ μου Sc GaHi = M | fin.] + eius
La^G, + ipsius Psalt. Rom.

26 εχόμενοι B 1219] -va S R^s L' 55: cf.

93¹⁵ et 139⁶ 140⁶ | fin.] + διαψαλμα La^G

27 τον θεον] dominum La^GAug et

Tert. | τον κυριον B' 2047] τον > R^s

L' 55: cf. 18; deum Aug et Tert.

28 νεωτερος] de adolescentia La^G |

28² > S | 28³ in duo stichos diui-

dunt B La^G | νεφθαλι B Uulg] -λ(ε)μ

S' Sa La^GAug Ga L' 1219', -lin R^s

29 ο 1° > B | κατειργασω Bo R^s·-

(La^{R(s)} operaris pro operatus es) Ga L'

1219' (L^{rau}He 1219' η pro ei: cf. Thack.

p. 201) = M] κατηρτισω B' Sa Sy: ex 10

| ημιν B' Sa Ga 55 = M] pr. εν R^s·

Uulg L'

30¹⁺² unus stichus Sa He | απο του

ναου] ad templum Sa

31] pr. deus Bo Sa | του καλαμου

calami Aug, (h)arundinis Ga] siluae

La, pr. siluae et Sa, του δρυμου 1219:

ex 49¹⁰ 103²⁰ | των λαων = M] του λαου

Bo Sa R^s | του μη αποκλεισθηναι B' Sa

1220 La 55] του εκκλεισθηναι R^s, κ²⁰ >)-

Aug L^{rau}·Sc, ut excludant Ga, του εγκλει-

σθηναι L' | διασκορπισον] dissipauit Sa

32 τω θεω] τω κυριω S; ad 33 trahit

La^G ita, ut deo(ms.deus) regna terrae

stichus singularis sit: hanc distinctio-

nem uerborum hab. etiam Aug, sed

praeferit alteram distinctionem, qua deo

ad 32 trahitur

33 αι βασιλεια] + omnes Bo, reges

Sa | θεω ... κυριω] tr. S | ψαλατε] pr.

et La^G | ψαλατε τω κυριω(S^{deu}: cf. sup.)

> Su; est stichus singularis in S Sa |

διαψαλμα > Sy

- 34 ψάλατε τῷ θεῷ τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολὰς·
 ἰδοὺ δώσει ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυνάμεως.
 35 δότε δόξαν τῷ θεῷ·
 ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ,
 καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις.
 36 θαυμαστός ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·
 ὁ θεὸς Ἰσραὴλ αὐτὸς δώσει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.
 εὐλογητὸς ὁ θεός.

68

ΞΗ'

1

Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων·
 τῷ Δαυίδ.

- 2 Σῶσόν με, ὁ θεός, ὅτι εἰσῆλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου.
 3 ἐνεπάγγην εἰς ἰλὸν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις·
 ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόντισέν με.
 4 ἐκοπίασα κρίζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου,
 ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ τὸν θεόν μου.
 5 ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν,
 ἐκραταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως·
 ἃ οὐχ ἤρπασα, τότε ἀπετίννουν.
 6 ὁ θεός, σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου,
 καὶ αἱ πλημμέλειάι μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβησαν.
 7 μὴ αἰσχυνθῆισαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ὑπομένοντές σε, κύριε κύριε τῶν δυνάμεων,

34 ψαλατε τω θεω B' Sa 1220 La Su] ÷ GaHi, > S(hab.ψ.τ.θ. in 33. cf. ibi) R^s L'² 55 | κατα] κατ S He | ἰδου > S | ἰδου δώσει] *uidebo* Sa; cf. proleg. § 516 | εν τη φωνη αυτου φωνην] την φωνην αυ. εν φωνη Bo | εν τη φωνη B Sa = [חִוּוֹ] εν > S R^s Ga LaThtp 55. την φωνην R^s(c)La(cf. proleg. § 516) L^bThtp²He; de Bo cf. sup. | δυναμεως] *exultationis* Sa^B, *benedictionis* Sa^L

36 αγιοις] σοις B 1219: cf. 3310 | ισραηλ] pr. του S | αυτου ult. > S = M | ευλογητος R^{s2} Ga L'² = M] pr. και B' 1219²

68 (M 69)

1 τω δαυιδ B' R^sAug Ga Ld(sil)² = M] pr. ψαλμος Bo Sa La^G L^dHe 55, + ψαλμος L^{pa}u

3 ιλυν L'] υλην B'' L^{pa}u²He 1219²:

sermo plebeius ιλυν „limum, lutum“ et υλην „materiam“ non plane discernebat, cf. papyrus a Mayser p. 34 inf. adlatus, in quo υλην non „siluam miseriae“ (Mayser) significat, sed „limum miseriae“ (cf. „limum malorum“ Ouid. Pont. 4, 2, 16); cf. υλεως pro υλος Ps. 593

4 εβραγχιασεν R L'] -αγχνι- B', -αχνι- 55, -αχι- He | ελπιζειν] εγγιζειν B; + με L'(Sy?) 1219²

5¹ in duo stichos (init. — μου 1°, οι 1° — δωρεαν) diuidunt R'² Ga | οι εχθροι μου / οι εκδιωκ. με] tr. La^G Ga = M | εκδιωκοντες] εκ > S L^{pa}u | ηρπασα] ηρπαζον LThtp(non Sy)

6 εκρυβησαν] pr. απ L' 1219

7 επ εμοι bis B' L^{pa}u] επ εμε R L' 55: cf. 11 | κυριε 2° S' Sa^B R'Aug Ga L'² 55 = M] *deus* La^G, > B Sa^L: cf. 6721 |

- μή ἐντραπήσαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ζητοῦντές σε, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ,
 8 ὅτι ἕνεκα σου ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν,
 ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου.
 9 ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην τοῖς ἀδελφοῖς μου
 καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου,
 10 ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέν με,
 καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.
 11 καὶ συνέκαμψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχὴν μου,
 καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμόν ἐμοί·
 12 καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον,
 καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν.
 13 κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλῃ,
 καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν οἶνον.
 14 ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ μου πρὸς σέ, κύριε·
 καιρὸς εὐδοκίας, ὁ θεός, ἐν τῷ πληθὲι τοῦ ἐλέους σου·
 ἐπάκουσόν μου ἐν ἀληθείᾳ τῆς σωτηρίας σου.
 15 σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ·
 ῥυσθῇην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων·
 16 μὴ με καταποντισάτω καταγίς ὕδατος,
 μηδὲ καταπιέτω με βυθός,
 μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ.
 17 εἰσάκουσόν μου, κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου·
 κατὰ τὸ πληθὺς τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεπον ἐπ' ἐμέ.

μη 2°) μηδε L'(nonHe*) 55 | ζητούντες] pr. εκ S: cf. 33 | ο θεος του ισραηλ] pr. kurie et add. ο θεος των δυναμεων Sa: cf. 7¹

8²) pr. et La^G | εντροπη] *reuerentia* La, *irreuerentia* Aug; add. *mea* et tr. *reuer. mea* in fin. u. La^G

10 καταφαγεν = M] καταφαιγεται B': ex Ioh. 217 | επεπεσαν B' R L^{rau}He* 1219'] -σον L': cf. 199

11 συνεκαμψα B' Sa 1219] -καλυψα R' Ga L' 55 | εγενηθη] -θην L^dHe | εις ον. εμοι] μοι εις ον. R' | ονειδισμον] -μους L'(nonHe*) = M, cf. 10 et 8. 20. 21

12 εγενομην] -νηθην S: cf. 11² et 1719

13 πυλη B' R' Ga = M] πυλαις Bo Sa L' 55 | τον > L'(Sy?) 1219 = M

14²⁻³ duo stichi S Sa La^G (ut edidi) et R' Tht 1219 (trahunt εν τω πληθει τ.

ελ. σου ad 14³), tres B Ga (καιρος — θεος, εν τω πληθει τ. ελ. σου, 14³) et SyHe 55 (καιρος — θεος, εν τω πληθει — επακουσον μου, εν αληθεια — fin., sed Sy repetit επακουσον μου ante εν αληθεια) | ελεους] s > He* 55: cf. 58 | μου ult. = M] > B Sa, + domine La^G | σου ult. S' R' Aug Ga L' 1219' = M] μου B Sa La^G L^{rau}

15² in duo stichos (ρυσθειν — με 2°, και — fin.) diuidunt Sa La^G Ga 1219 | ρυσθειν *eruar* La^RAug = M] *ut liberer* La^G, *libera Ga, libera me* Vulg | του βαθους *profundo* La] των βαθεων L. *profundis* Ga = M; του βαθεων 55: cf. proleg. § 81

16 με 1° > La^R | υδατος] -των 55: ex 15 | συ(ν)σχετω] συνεχ. R | το > B

17 εισακουσον] επ- R: ex 14. 18

- 18 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
ἀπὸ τοῦ παιδός σου,
ὅτι θλίβομαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου.
- 19 πρόσχες τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτήν,
ἐνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ῥῦσαί με.
- 20 σὺ γὰρ γινώσκεις τὸν ὄνειδισμόν μου
καὶ τὴν αἰσχύνην μου καὶ τὴν ἐντροπήν μου·
ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με.
- 21 ὄνειδισμόν προσεδόκησεν ἡ ψυχὴ μου καὶ ταλαιπωρίαν,
καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξεν,
καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ εἶδον.
- 22 καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν
καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄζος.
- 23 γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα
καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάνδαλον·
- 24 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον·
- 25 ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργήν σου,
καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.
- 26 γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἡρημωμένη,
καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν·
- 27 ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ κατεδίωξαν,
καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυματιῶν σου προσέθηκαν.
- 28 πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
καὶ μὴ εἰσελδέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου·

18] pr. και B^s Ga = M (B* om. 18¹ |
οτι θλιβομαι (+ ualde SaB) cum 18¹. ταχυ
επακ. μου cum 19¹ iungit Sa

19² 20¹⁺² tres stichi S 1220 R² Ga
Sy 1219, duo B SaB 19²—20¹. 20²; et
He 55 (19², 20¹⁺²). unus Sa^L

20 γαρ > S Ga = M | μου 1° εμου
S: cf. 11 | μου 2° = M] > Ga non
Uulg] | εναντιον] ενωπιον R: cf. 21²⁶

21 ψυχη B' R' L' 1219'] καρδια S Sa
La^GAug Ga Hemg: = M. sed cf. 33 |
υπηρξεν] -ρχεν S(tr. υπηρχεν et ευρον: cf. 3631)
1219' | και paenult. = M] > Ga(non
Uulg) | παρακαλουντας R'(La^Gadd. me)
L' 1219 = M] -τα B' Sa Ga 55: ad
21² adapt. | και ult. om. La^G, sed add.
hoc loco me

22 βρωμα] potum Sy et Tert. adu.
Iud. 10. cf. Capelle p. 6): cf. Matth. 2734 |
εις την διψαν] <ε>ν τη διψη 1220

23 ενωπ. αυτων/εις παγ. tr. La^G |
ανταποδοσιν] + eorum La^G; retribu-
tiones Ga = M | ανταποδ. — fin.] δη-
ραν και εις σκανδαλον και εις ανταποδομα
αυτοις 55: ex Rom. 119

25 της οργης et κατα > S (25¹⁺² unus
stichus S)

27 αυτοι > Ga = M | τραυματιων σου
Grabe = M (cf. Field)] τραυματων μου
mss. (Sa uulneris eius)

28 προσδες] προσεθηκαν Bo Sy: ex 27
| την ανομιαν] τη -μια L^dThtr: cf. 11;
iniquitates La^G | εισελδετωσαν B L' -δατ-
S R^s 55: cf. 336 | σου > La^{R(s)} L^{pau}

- 29 ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων
καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν.
- 30 πτωχὸς καὶ ἀλγῶν εἰμι ἐγώ,
καὶ ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου σου, ὁ θεός, ἀντελάβετό μου.
- 31 αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μετ' ᾧδῆς,
μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει,
- 32 καὶ ἄρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον
κέρата ἐκφέροντα καὶ ὀπλάς.
- 33 ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν·
ἐκζητήσατε τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
- 34 ὅτι εἰσήκουσεν τῶν πενήτων ὁ κύριος
καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν.
- 35 αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ,
θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἔρποντα ἐν αὐτοῖς.
- 36 ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν Σιών,
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ιουδαίας,
καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν·
- 37 καὶ τὸ σπέρμα τῶν δούλων αὐτοῦ κατέξουσιν αὐτήν,
καὶ οἱ ἁγαπῶντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

69

ΞΘ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ εἰς ἀνάμνησιν, 2 εἰς τὸ
σῶσαί με κύριον.

30 εἰμι ἐγώ] tr. GaAug 55; *ego sum*
ante πτωχος tr. Ga = M (sed 1° deest
etiam in Ga) | καὶ 2° B' LaGAug]
> R^s Ga L' 55 = M | του προσω-
που B' Sa 1220 LaGAug Thp' 1219'
(cf. 4112)] > R^s Ga LThp' = M | ο
θεος > B | αντελαβετο] αντιλαβοιτο Lb:
cf. 3912

31 θεου] + μου L'Su 55 | 31²] pr.
et Uulg = M | μετ] μετα S

32^{1,2} duo stichi LaG Ga SyHe 1219',
unus B' Sa | εκφεροντα > S

33 εκζητησατε] εκ > R: cf. 7 | θεου]
κυριον RAug (non Cyp.) | ζησεται pr.
εκ 2042: ex praec. repet. η ψυχη υμων (sic
etiam Cyp.))] ζησεσθε B | υμων Bo-2042
Sa La Ga La' 1219 et Cyp. = M] ημων
S R Ld 55

34 ο κυριος] ο > 2042: cf. 212 | αυ-
του] αυτων Lpau, > Sa | εξουδενωσεν
B' Sa LaRAug Ga L' = M] -σει S-2042

R SyHe* 1219'(558 proδ: cf. 436), *sper-
nit*(pro-net? cf. proleg. § 28) LaG

35 αυτον] *dominum* Sa | ερποντα εν
αυτοις BSc-2042 R'(LaG *quae in eis sunt*)
Ga 1219] ερπ. εν αυτη Bo Sa L' 55:
cf. M; περατα της γης S*: ex 66s etc.;
quid habuerit He*, non liquet

36 αυτην] *terra*(sic) LaR: ex 369. 11.
22. 29

37 και 1° > LaG | αυτου bis B Sa
R' Ga = M] σου S' L' 1219'

69 (M 70)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος LaG Uulg Lb
2 εἰς τὸ σῶσαι με κύριον B' Sa L' 55]
in quo saluum me fecit dominus
LaR, *quod saluum fecerit eum domi-
nus* LaG(ds pro dms) Uulg, *eo quod sal-
uum feci(t) dominus* Ga, > R Lpau
(Aug deest, cf. proleg. § 520) | σῶσαι]
σωσον Lpau | κυριον] κυριε LbThp |

Ὁ θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.

- 3 αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν οἱ ζητοῦντές μου τὴν ψυχὴν,
ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθείησαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά,
4 ἀποστραφείησαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι Εὐγε εὐγε.
5 ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε,
καὶ λεγέτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ θεός, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτή-
ριόν σου.

- 6 ἐγὼ δὲ πτωχὸς καὶ πένης· ὁ θεός, βοήθησόν μοι.
βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἴ σύ· κύριε, μὴ χρονίσης.

70

Ο΄

- 1 Τῷ Δαυιδ· υἱῶν Ἰωνάδαβ καὶ τῶν πρώτων
αἰχμαλωτισθέντων.

Ὁ θεός, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.

- 2 ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥύσαι με καὶ ἐξελοῦ με,
κλῖνον πρὸς με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με.
3 γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν

ο θεος] pr. κυριε Sa La^G | fin. B Sa La^GAug] add. stichum κυριε εἰς τὸ βοη-
θῆσαι μοι σπευσον S²(S θελησον pro σπευ-
σον) R' Ga(sub*) L'' 1219': cf. M et 39¹⁴

3¹, 3², 4 in binos stichos diuidit Ga
3 αἰσχυνθείησαν .. εντραπεισαν B Th¹P
1219] -ητῶσαν pro -ειησαν S R LTh¹P
55: cf. 6¹¹ 39¹⁵ et 34⁴ | εντραπεισαν]
+ simul La^R: ex 39¹⁵ | οἱ ζητ.] pr.
inimici mei La^G et Psalt. Rom.: cf.
6¹¹ | μου/την ψυχην B' 55] tr. R L'
1219: cf. 34⁴ 39¹⁵ | αποστραφεισαν ...
καταισχυνθεισαν B' R 55] -ητῶσαν pro
-ειησαν L': cf. sup.: 1° -ητῶσαν. 2° -ειησαν
He* | βουλομενοι B'' Ga L'' 55] λογιζομ.
Sa R': ex 34⁴

4 αποστραφεισαν B' He*] -φητῶσαν R
L' 55: cf. 3 | μοι (cf. 39¹⁶) ÷ Ga

5 αγαλλιασθωσαν .. ευφρανθητῶσαν] -λια-
σαιτο .. -θεισαν 55: cf. 34²⁷ 39¹⁷ | σε
B'Bo¹ Sa La^GAug O teste Th¹Ga] +
κυριε Bo¹ R' L¹pau''He*Sc 55: ex 39¹⁷;
+ ο θεος L | 5² unus stichus B Sa
1219, duo (καὶ λεγ. — θεος, οἱ αγαπ. —
fin.) rel.: cf. 39¹⁷ | δια παντος cum
μεγαλ. connectit Aug | θεος B' Sa L''
kyrios Bo R'' Ga L^b 1219': ex 34²⁷ 39¹⁷

| fin.] + δια παντος 55: ex praec. repet.,
cf. 39¹⁷

6¹] > 1219, in duo stichos (εγω —
πενης. ο — μοι) diuidunt Sa Sy | και
πενης B' GaAug] pr. εμι L'', + εμι R''
Uulg 55 et Aug. IV 716 F⁽¹⁹⁾. 718 B:
cf. 39¹⁵ | βοηθησον] βοηθει R | 6² in
duo stichos (βοηθος — συ. κυριε — fin.)
diuidunt La^G Sy | ρυστης] υπερασπιστης
Sa R He 55: ex 39¹⁵ | εἰ συ] tr. R(non
La): cf. 39¹⁵ | κυριε] ο θεος μου L¹pau'
1219(vid.): ex 39¹⁵ | fin.] + deus La^G

70 (M 71)

1 τῷ δαυιδ B' Aug Th¹P 1219'] pr.
ψαλμος La^R Uulg L^bHe, pr. εἰς τὸ τέλος
ψαλμος Sa La^G L¹pau', + ψαλμος S R
Ga LdTh¹P | τῷ] του R | υἱων —
αἰχμαλ. > Sa | υἱων B' Th¹P 1219']
pr. των R LTh¹P | ἰωνάδαβ] αμινάδαβ
R(-dam) L¹pau 1219', ναδαβ L¹pau, αδαβ
L¹pau | πρωτων] -τως L¹pau | inscr.]
+ ανεπιγραφος παρ εβραιois La^R L' | ο
θεος ἐπὶ σοὶ ἡλπ. B] pr. ο θεος Sa, pr.
κυριε La^G, + κυριε Bo; ἐπὶ σοὶ ἡλπ. κυριε
R'Aug; ἐπὶ σοὶ κυριε ἡλπ. S Ga L''
1219' = M; cf. 30²

2 και εξελου με > S: cf. 30²

- καὶ εἰς τόπον ὄχυρόν τοῦ σῶσαί με,
 ὅτι στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου εἴ σύ.
 4 ὁ θεὸς μου, ῥύσαι με ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ,
 ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦντος·
 5 ὅτι σὺ εἴ ἡ ὑπομονή μου, κύριε·
 κύριος ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεότητός μου.
 6 ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστροῦ,
 ἐκ κοιλίας μητρός μου σύ μου εἴ σκεπαστής·
 ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου διὰ παντός.
 7 ὥσει τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς,
 καὶ σὺ βοηθὸς κραταίος.
 8 πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως,
 ὅπως ὕμνήσω τὴν δόξαν σου,
 ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.
 9 μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρους,
 ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με.
 10 ὅτι εἶπαν οἱ ἐχθροί μου ἔμοι
 καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχὴν μου ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 11 λέγοντες Ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν αὐτόν·
 καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν,
 ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος.

3 καὶ 1° > B
 4 μου > B' | 4²] pr. καὶ R''(non Aug) Uulg | παρανομ. ... ἀδικ.] tr. La^G | ἀδικούντος] ἀσεβους Sa

5 εἰ > L^{rau} | ἡ bis > 2042 | κυριε] + μου 2042, > Aug | κυριος B'] κυριε S-2042 Sa R'Aug Ga L' 1219', > La^G

6 ἐπεστηρίχθην ἀπο γαστροῦ] ἐπεριφην ἐκ μητροῦ(προμητροῦ) R: ex 21¹¹ | μητροῦ] pr. τῆς R | συ] pr. *quoniam* La^G: ex 30⁵ | μου εἰ σκεπαστής] *extraxisti me* Sa: ex 21¹⁰; εἰ οὐ υπερασπιστής μου R: ex 30⁵ | ὕμνησις] υπομνήσις S Sa: cf. S-St. 2, p. 158; υπομονήσις 2042: cf. 5¹

7 συ] + κυριε La^R Thitⁿ 1219 | βοηθος B'-2042 La Ga] + μου Sa R L' 55 = M | κραταίος] pr. καὶ 2042, καὶ κραταιωμα μου, συ εἰ οὐ σωτηρ μου κυριε Sa: cf. 30⁴ + 24⁵

8 πληρωθῇτω] ἐπληρωθῇ Sa | αἰνεσεως]

+ σου La^G Sy et alii Latini = M | 8² om. et τῆς μεγαλοπρεπειας pro τὴν -πειαν hab. S = M | ὕμνησω *hymno dicam* Aug] *benedicam* La^G, *possim cantare* alii Latini | τὴν δοξαν — fin.] *toto die gloriam magnitudinis tuae* Sa

9 γήρους B R L^{b(sil)}He*Sc 1219'] γήρως S L^{a'}: cf. 18 et Thack. § 10, 16 | ἰσχυν] ψυχην S Sa L^{rau}

10 εἶπαν] εἶπον La'(non He): cf. 29⁷ | μου εμοι] *eius* La^R; + κακα Sa. *mei mala mihi* Psalt. Rom.: cf. 40⁶ | 10² 11¹ sic diuidunt S La^G Ga Sy He 1219. sed καὶ οἱ — ψυχ. μου et ἐβουλ. — αὐτο sunt duo stichi in Ga 1219; ἐβουλ. — αὐτο ad 11¹ trahunt B R'. λεγοντες ad 10² trahunt Sa 55 | ἐβουλευσαντο] + κατα τῆς ψυχῆς μου uel sim. Sa

11²⁺³ unus stichus Sa He 55 | ρυόμενος B'' Uulg L' 1219' = M | + αὐτον Sa R' Ga Sy

- 12 ὁ θεός, μὴ μακρόνης ἀπ' ἐμοῦ·
 ὁ θεός μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
 13 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχὴν μου,
 περιβαλέσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
 14 ἐγὼ δὲ διὰ παντὸς ἐλπῶ
 καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶσαν τὴν αἴνεσίν σου.
 15 τὸ στόμα μου ἐξαγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου,
 ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου,
 ὅτι οὐκ ἔγνων γραμματείας.
 16 εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυρίου·
 κύριε, μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνοι.
 17 ἐδίδαξάς με, ὁ θεός, ἐκ νεότητός μου,
 καὶ μέχρι νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά σου.
 18 καὶ ἕως γήρους καὶ πρεσβείου, ὁ θεός, μὴ ἐγκαταλίπῃς με,
 ἕως ἂν ἀπαγγείλω τὸν βραχίονά σου πάσῃ τῇ γενεᾷ τῇ ἐρχομένη,
 τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δικαιοσύνην σου.
 19 ὁ θεός, ἕως ὕψιστων ἃ ἐποίησας μεγαλεῖα·
 ὁ θεός, τίς ὅμοιός σοι:
 20 ὅσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς,

12 ο θεος 1° B' La^G uid., cf. proleg. §513 n.) GaHi = M' — μου B^o Sa R' L'^o Su 1219': ex 12°: *domine deus meus* Aug | μακρυνής -ενδής 55: cf. Flashar p. 247—249 | 12° > B

13 εκλ(ε)πιετωσαν] εντραπητωσαν R L^o pa: ex 69s | περιβαλ.] + *detrachentes* La^R: ex 13¹ repet. | αἰσχυνην et εντροπην] — αυτων Sy | τα > R

14 δια παντος > La^R | ελπω B La^G Ga = M' | pr. επι σε S' RAug. — επι σε La^R L'^o 1219': + επι σε κυριε ο θεος μου Sa: cf. S.-St. 2, p. 158 | πασαν > Sa

15 εξαγγελει B R(-λλ-) 1219' | αν- S L' | 15¹] + *domine* La^G | 15²—16¹ unus stichus La^G 55 | γραμματειας S L'^o 1219(προγ²), *litteraturam* Ga-Aug^{ar} = 𐤒𐤓𐤕𐤔𐤕 πραγματειας B' R 55. *negotiationes* LaAug; τραυματίας (uel τραματίας, cf. Thack. § 6, 13) Sa

16 εν δυναστεια in *potentia* La^G | in-tiam GaAug; in-tias La^R Uulg: cf. M | κυριου σου κυριε Sa La^G | κυριε] ο θεος Sa

17 εδιδαξας με / ο θεος B' R'] tr. (Sa?)

La^GAug GaHi = M'; ο θ. μου α εδιδ. με L'^o(μου etiam Su), α εδιδ. με ο θ. 55 | νον] pr. του L' | απαγγελ(λ)ω] αν- B

18¹⁻² in tres stichos diuidunt R'^o Ga init. — πρεσβ. ο — σου 1°, παση — ερχομ.; sed Ga^c: interpungit post με) et Sy (18¹. εως 2° — σου 1°, παση — ερχομ.) | γηρους] γηρως La^RHe^c: cf. 9; + μου La^G | θεος] + μου L'^o 1219; *domine* Aug | εως αν B La] εως ου L^bR^c, εως S R* 55 | απαγγειλω] -γελω L^dHe^Rc, -γελλω R* | παση τη γενεα B', *omni/generationi* La^G | tr. La^RAug Ga L'^o 1219-(uid.), *natiuitati uniuersae* Tert.: cf. M; π. γενεα γενεα R, τη > 55 | ερχομενη] επερχ. *superuenturae* R' | και τ. δικ. σου trahit M ad 19

19¹ est stichus in B' R' Sy(cf. Th^t) 55; ο θεος εως (των) υψ. cum 18³, α εποι. μεγ. cum 19³ iungunt S Sa La^G Ga He | υψιστων] pr. των L'(Sy dub.) | εποιησας] + μοι LTh^t | μεγαλεια] τα θαυμασια σου R: ex 17

20 οσας Sa GaAug L'^o 1219' = 𐤒𐤓𐤕 | οτι B' R': cf. S.-St. 2, p. 67. 71 | κακας

- καὶ ἐπιστρέψας ἐξωποίησάς με
καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.
- 21 ἐπλεόνασας τὴν μεγαλοσύνην σου
καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με
[καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.]
- 22 καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν σκευῇ ψαλμοῦ τὴν ἀλήθειάν σου, ὁ θεός·
ψαλῶ σοι ἐν κιθάρᾳ, ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραηλ.
- 23 ἀγαλλιάσονται τὰ χεῖλή μου, ὅταν ψάλω σοι,
καὶ ἡ ψυχὴ μου, ἣν ἐλυτρώσω.
- 24 ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μου ὅλην τὴν ἡμέραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅταν αἰσχυνθῶσιν καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.

71

Ο Α'

I

Εἰς Σαλωμων.

- Ὁ θεός, τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως
- 2 κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ τοὺς πτωχοὺς σου ἐν κρίσει.
- 3 ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ σου

R' Ga L' 55] κακα B' Sa | εξωποιη-
sas] εξηγησας SaB | παλιν(sic etiam He*)
= M] παλαι L'rauThtPHee, > Sa La

21¹ cum 20⁸ iungit B, cum 21² LaG
| επλεονασας S LaGAug Ga 55 = M]
πλεονασας B, επλεον. επ εμε Sa R'(LaR
om. επ: sic!) L' 1219, πλεον. επ εμε Bo
| μεγαλοσυνην Sa R' Ga L' 55 = M]
δικαιοσ. B' LaGAug | με 1⁰ > LaR |
21³ B' R' L' 1219'] > S Sa Ga =
M: ex 20 repet., cf. S.-St. 2, p. 158. 224
| της γης > B' LaG

22¹ in duo stichos (και — σοι 1⁰ uel
σοι εν λαοις κυrie, εν σκευ. — σου ο θεος
uel σου) diuidunt LaG SyHe 1219 | εγω
> B' | σοι 1⁰ B' R GaAug He 55]
+ εν λαοις κυrie Sa La L': ex 56 10 1074
| εν σκευει — θεος > LaR* | εν σκευει
ψαλμου om. S Sa, την αλ. σου ο θεος ad
22² trahit S | σκευει B'] σκευεσιν R
L' 1219', uasis La Ga: cf. 29 | ο θεος]
> Bo R*Aug(LaR*deest, cf. sup.), post
εν λαοις κυrie (cf. sup.) tr. Sa (SaL deus
meus pro ο θεος), ad 22² trahunt Rc
LaR(c) 55, post ψαλω σοι tr. B LaG |

ψαλω] pr. et LaG | κιθαρα] citharis
LaR | ο αγιος του ισραηλ] ο et του >
R: cf. La Uulg sanctus(Ga-te) israhel
23 αγαλλιασονται] -σεται LbThtP 1219:
cf. 113 | ην] pr. αυτη He* | ελυτρωσω]
+ εκ χειρος εχθρων Sa: cf. 1062

24 ολην τ. ημ./μελετ.] tr. LaG, ολ. τ. ημ.
> Psalt. Rom.: cf. 3428¹ | τα κακα μοι]
animam meam LaG: ex 34 39 15 693

71 (M 72)

I εις σαλωμων = M] pr. εις το τελος
ψαλμος τω δαυιδ Lb, pr. ψαλμος τω δαυιδ
L'rau, pr. ψαλμος Uulg L'rau, + ψαλμος
R'(non Aug) Lb, + ψαλμος τω δαυιδ L'rau
| σαλωμων S La 55] σαλομων B L'rauHe.
σαλωμωνα R 1219, salomonem UulgAug,
σολομων Ga L'rau', solomonem La(-ne
LaR), σολομωντα L'rau

21+2 unus stichus B' | κρινειν] -vei
L'rau' = M, cf. 4 | τον λαον σου po-
pulum tuum GaAug et Cyp.] tuum
> LaR, populos LaG | δικαιοσυνη] pr.
tua LaG et quidam codices Cypriani
3 αναλαβετω] -τωσαν R L'rauSc 55: cf.
113 | σου B' Sa R'Aug'ar] > S Ga-

- καὶ οἱ βουνοὶ ἐν δικαιοσύνῃ.
 4 κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ
 καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων
 καὶ ταπεινώσει συκοφάντην
 5 καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ
 καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰς γενεῶν
 6 καὶ καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον
 καὶ ὥσει σταγόνες στάζουσαι ἐπὶ τὴν γῆν.
 7 ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη
 καὶ πληθὸς εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη.
 8 καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης
 καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης.
 9 ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες,
 καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσιν·
 10 βασιλεῖς Θαρσὶς καὶ αἱ νῆσοι δῶρα προσοίσουσιν,
 βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβα δῶρα προσάξουσιν·
 11 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς,
 πάντα τὰ ἔθνη δουλεύουσιν αὐτῷ.
 12 ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου
 καὶ πένητα, ᾧ οὐχ ὑπῆρχεν βοηθός·
 13 φείσεται πτωχοῦ καὶ πένητος
 καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει·
 14 ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν,
 καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ.

Aug L' 55 = M; cf. 2 | 3² est stichus
 in Sa Ga SyHe 1219'; καὶ οἱ βουνοὶ cum
 3¹, (ev) δικ. cum 4¹ iungunt B' R'-
 Auguar | ἐν δικαιοσύνῃ B' La^GAuguar
 = M] εν > R', δικαιοσύνῃ Sa GaAug
 L' 1219': cf. S.-St. 2. p. 47. 67. 90

4 κρινεῖ] -ειν 1219': ex 2: iudica La^R
 | λαοῦ] + σου Sa^B 55: ex 2: - suae
 La^G | σώσει] -σει B La^R

5 γενεὰς γενεῶν *generationes genera-*
tionum GaAug] -nis -num Auguar,
 -nis et -nis La^R, in *saeculum sae-*
culi La^G, in *generatione et genera-*
tionem Uulg

6 καὶ 1° B' R' 1219' > Ga L' =
 M | καταβήσεται] + κυριος ReLa^{R(c)} |
 ὡς υετος] ὡσει v. S: cf. 1612; *osyietos*
 R: = ὡσει v. uel ὡς v. | σταγόνες σταζου-
 σαι B' R' Ga TSymgHe 1219' et Tert.:

cf. M] σταγων ἢ σταζουσα (Sa²) L': cf.
 2114 | τὴν γῆν] τῆς γῆς L^{pauT} 55: cf. 11
 7 δικαιοσύνῃ] -νῃν L^{bHee}: ex 3

8 ποταμοῦ B' Sa R' Ga TTht' et
 Tert. = M] -μων L 1219' | περατων]
 pr. των R^c 55

9 ἐχθροὶ] + omnes Bo
 10 αἱ B' 55] > R L' 1219 | προσοι-
 σουσιν ... προσάξουσιν] tr. S

11 αὐτῷ 1°] -τον R L^{pau} = eum La
 Ga: cf. 4413 | βασιλεῖς B' Sa GaHi et
 Tert. = M] + τῆς γῆς S R' Uulg L'-
 Su 1219': cf. 475 et proleg. § 13 (sub
 „Bo“)

12 χειρος B' Sa R' He* 1219' >
 La^GAug Ga L' et Tert. = M: cf. S.-
 St. 2, p. 47. 67

14] pr. et La^G | αὐτων ἐνώπιον αὐτου
 B' Sa La^GAuguar Ga et Tert. = M]

- 15 καὶ ζήσεται, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσοῦ τῆς Ἀραβίας,
καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ διὰ παντός,
ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν.
- 16 ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων·
ὑπεραρδῆσεται ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ,
καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὥσει χόρτος τῆς γῆς.
- 17 ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας,
πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
καὶ εὐλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς,
πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν.
- 18 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος,
19 καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα
τοῦ αἰῶνος,
καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῇ.
γένοιτο, γένοιτο.
- 20 Ὁ ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί.

72

OB'

I

Ψαλμὸς τῷ Ασάφ.

Ὡς ἀγαθὸς τῷ Ἰσραὴλ ὁ θεός,
τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.

αυτου εν. αυτων S RAug L' 1219', αυ-
των εν. αυτων LaR

16] pr. et La^GAug Ga*Uulg | εν
τη γη > La^G | επ] pr. και Bo | ακρων]
-ρω R 55, -ρου L^{pau} | 16²] pr. et La^G
| αυτου] -των L^{pau}T

17 εστω B' La^GAug Ga He^c et Tert.]
εσται Sa R' L' 1219' | αυτου 1° = M]
κυριου Sc | ευλογημενον > Tert.: cf. Ca-
pelle p. 202 | διαμενει Bo^D La^G Sy et
Tert.] -μενει Bo Sa La^RAug Ga: cf. 60^s
101²⁷ | 17²] add. stichum et ante lu-
nam sedes eius La^G. add. stichum και
προ της σεληνης γενεας γενεων Tht' 1219'
(1219 superaddit ο θρονος αυτου): cf. 5 |
ευλογηθησονται B'] pr. εν R L' 1219': cf.
Gen. 12^s 18¹⁸ 28¹⁴

18 in duo stichos (init. — ισραηλ, ο
ποιων — fin.) diuidunt La^G Sy 55 | ο
θεος 1° Sa GaHi = M] > rel. (etiam
Uulg) | ισραηλ] pr. του R

19¹ unus stichus B' Sa Ga He 1219,
duo (init. — αυτου 1°, εις 1° — αιωνος)
R' TSy 55: cf. 40¹⁴ | ευλογητον] -γη-
μενον L'(non T) | ονομα] + sanctum
Bo | της δοξης αυτου 1° 2° S, quam-
obrem S εν παση τη γη pro πασα η γη |
και εις τ. αιωνα τ. αιωνος > GaHi = M] |
της δοξης αυτου/πασα η γη] tr. La^G |
γενοιτο γενοιτο est stichus in B' Sa. cum
19² iungunt R' Ga TSyHe 1219': cf.
40¹⁴

20 cum inscriptione Ps. sequentis
iungunt omnes mss. (etiam Aug) | του
> L^{pau}T' 55

72 (M 73)

I inser.] + ὠδὴ πρὸς τὸν ἀσσυρίων L^{pau}:
ex 75¹ | 1¹⁻² duo stichi Ga(uid.) Sy,
unus rel. | τῷ ισραηλ/ο θεος B' Sy 55.
israhel deus Ga = M] tr. L' 1219, ο
θ. του ισρ. R L^{pau}T, deus israhel La^R-
Aug, deus > La^G

- 2 ἔμου δὲ παρὰ μικρὸν ἔσαλεύθησαν οἱ πόδες,
παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου.
3 ὅτι ἐξήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις
εἰρήνην ἁμαρτωλῶν θεωρῶν,
4 ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις τῷ θανάτῳ αὐτῶν
καὶ στερῶμα ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν·
5 ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶν
καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται.
6 διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφάνια,
περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν.
7 ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν,
διήλθοσαν εἰς διάθесιν καρδίας·
8 διανοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ,
ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν·
9 ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς.
10 διὰ τοῦτο ἐπιστρέφει ὁ λαός μου ἐνταῦθα,
καὶ ἡμέραι πλήρεις εὐρεθήσονται αὐτοῖς.
11 καὶ εἶπαν Πῶς ἔγνω ὁ θεός,
καὶ εἰ ἔστιν γνῶσις ἐν τῷ ὑψίστῳ;
12 ἰδοὺ οὗτοι ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦνται·
εἰς τὸν αἰῶνα κατέσχον πλούτου.
13 καὶ εἶπα Ἄρα ματαιίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου
καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀδύοις τὰς χεῖράς μου·
14 καὶ ἐγενόμην μεμαστιγμένος ὅλην τὴν ἡμέραν.
καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωίας.

3¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe· 1219.
unus B' Sa R' 55

4 τω S R' Ga 55 = M] pr. εν B' Sa
L': ex 4²

5 κοποις] κοπω Ga SyHe· = M | εἰσιν]
inuenientur La^R

6¹] + αὐτῶν La^G (Sa[?]). + εἰς τέλος
L'(nonHe) 1219, + αὐτῶν εἰς τέλος L^{pa}:
ex 73s | ἀδικίαν .. ἀσεβειαν] tr. S | αὐ-
τῶν] εαυτῶν L'(Sy^{dub.}), εαυτοῖς L^{pa}. >
Bo

7 ἐξελεύσεται exiet La^G, prodiet La^R.
Aug Ga (cf. Rönsch p. 293)] prodiit
Uulg = M | ὡς] ὡσει S 55: cf. 16¹² |
διήλθοσαν R L' 55] -θον B': cf. 47s

8 εν πονηρια in nequitia La^R Ga =
M] nequitiam La^G Uulg, malignita-
tem Aug, πονηρια TSy

10 ἡμέραι] pr. αι TS· | πληρεις] -ρης
1219: cf. 74⁹ 143¹³ et Thack. § 12, 6 |
αὐτοῖς B Sa^L = M] pr. εν S' Sa^B R'
Ga L' 1219²

11 εἶπαν] εἶπον L^bT': cf. 13 et 29⁷
12 οὗτοι > B | εὐθηνοῦνται B'-2039
1219²] -vountes R' Ga L', -vousin He*
(uid.) | εἰς τ. αι. ad 12¹ trahit Ga |
πλούτου] -τον L^bTh^{tp}: cf. Helbing Kas.
p. 131

13 και εἶπα] ÷ Ga | εἶπα] εἶπον L^{pa}.
TR·: cf. 11

- 15 εἰ ἔλεγον Διηγῆσμαι οὕτως,
 ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου ἡσυνδέθηκα.
 16 καὶ ὑπέλαβον τοῦ γινῶναι τοῦτο·
 κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου,
 17 ἕως εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ
 καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν.
 18 πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς,
 κατέβαλες αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπαρδῆναι.
 19 πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν ἐξάπινα·
 ἐξέλιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.
 20 ὥσει ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου,
 κύριε, ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.
 21 ὅτι ἐξεκαύθη ἡ καρδιά μου,
 καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν,
 22 καὶ ἐγὼ ἐξουδενωμένος καὶ οὐκ ἔγνων,
 κτηνώδης ἐγενόμην παρὰ σοί.
 23 καὶ ἐγὼ διὰ παντὸς μετὰ σοῦ,
 ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου,

15 ἡσυνδέθηκα B'BoP Sa R*(uid.)^o Ga Lb(sil), ἡσυντεθηκα 1219 = M (cf. 77⁵⁷ 118¹⁵⁸): hoc in duo uerba ἡ συντεθηκα uel rectius ἡ συντεθηκα(uel-θεικα) diuidunt BoP Sa La(LaR* *cui conticui*[rectius Auguar *concinui*], La^G *cui disposui*), unum uerbum est in GaAug(*reprobauit*) LaR(c)(add.*et reprobabo*) ἡ συντεθηκας L^dSe, ἡ συντεθηκας(uel-θ(ε)ικας) BoP LbT^bHeRe 55

16^{1,2} 17^{1,2} quatuor stichi B La Ga TSyHe 1219², tres S (16¹, 16² + 17¹, 17²), duo Sa (16¹⁺², 17¹⁺²); de R taceo, quia scriptor in 16. 17 ter errauit

16 καὶ = M] > Ga | γινῶναι | + *dominum* Sa | touto ad 16¹ traxi = M, ad 16² trahunt mss. | ἐστιν = N¹⁷] > B' | ἐναντιον B' He] ἐνωπιον R L' 1219²: cf. 21²⁶ | μου] ἐμου Se

17 ἕως B' 55] + ου R L' | του θεου > La^G | καὶ > Ga(non Uulg.) Hi = M | αυτων R' Ga L' 1219² = M] > B'' Sa La^GAug

18 δολιότητας B' Sa, *dolos* Ga = M] *dolositatem* BoP La(LaRom.m). + αυ-

των BoP R L' 1219² | αυτοις = M] pr. in La^R Sy; + κακα L' 1219²: cf. S.-St. 2, p. 67 | 18² > B | κατεβαλες] -λας T: cf. 43⁵; ἐπηρας Sy

19 εξάπινα ad 19¹ trahunt SeBo Sa Ga^eAug TSyHe 1219² = M, ad 19² B' R' Ga*(εξαπ.εξελ.est stichus in Ga*), et in 19¹ fin. et in 19² init. hab. La^G (*repente, subito*; cf. proleg. § 51⁶) | απωλοντο] pr. et La^G | την ανομιαν] της -μας 55

20¹ cum 19 connectit Tht | ενυπν. εξεγειρ.] *a somnio exsurgentes* La^G | εξεγειρομενου *exsurgentis* La^RAug] -μενων *surgentium* Sa Ga LbTThp' | σου > Ga(non Uulg.) = M

21^{1,2} duo stichi S Ga, unus rel. | εξεκαυθη R' Ga L' 1219²] ηυφρανθη B''-2039 Sa La^GAug: cf. proleg. § 13(sub „Bo“) et S.-St. 2, p. 67

22 καὶ ἐγὼ B'-2039 R T 1219²] καγω L': cf. 23 | εγενομην B-2039 R 55] -νηθην S L' 1219: cf. 17¹⁹

23 καὶ ἐγὼ B'-2039 R T 1219] καγω L' 55: cf. 22

- 24 ἐν τῇ βουλῇ σου ὠδήγησάς με
καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με.
25 τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς;
26 ἐξέλιπεν ἡ καρδιά μου καὶ ἡ σὰρξ μου,
ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
27 ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται,
ἐξωλέθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ.
28 ἔμοι δὲ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθὸν ἐστίν,
τίθεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου
τοῦ ἐξαγγεῖλαι πάσας τὰς αἰνέσεις σου
ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιων.

73

ΟΓ'

Συνέσεως τῷ Ασαφ.

- 1 Ἴνα τί ἀπώσω, ὁ θεός, εἰς τέλος,
ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου;
2 μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου, ἥς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς·
ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου,
ὅρος Σιων τοῦτο. ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ.
3 ἔπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος,
ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τοῖς ἁγίοις σου.
4 καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἐορτῆς σου,

24 init. = M | pr. καὶ La^R Ga L² 55
25 υπαρχει *superest* La^G | εστιν R =
est La^RAug Ga | παρα σου | π. σοι
L^{prau}SyHee, π. σε L^{prau}

26 καρδια ... σαρξ | tr. GaHi = M |
ο θεος τ. καρδ. μου ad 26² trahunt T-
ThtHe 1219, ad 26¹ rel. | ο θεος ult.]
tu es deus meus La^G | εἰς τον αιωνα
in aeternum La^G Ga | *in saecula* La^R-
Aug

27 εαυτους > R | εξω\uelo\λεθρευσας
B¹ R T 1219²] -λοθ- L¹: cf. 114 | πορ-
νευοντα | pr. εκ R, πονηρευομενον Sa, *for-*
nicationem La^G

28 θεω | κυριω B | τω κυριω] *deo* La^R-
Aug; + *deo* Ga: cf. M; + *deo salutis*
meae La^G (tr. *in domino deo salutis*
meae post spem meam) | 28³⁺⁴ unus
stichus Sa La^G He | εξαγγελια | + με

L²(nonT) | αινεσεις] επαγγελιας Sa Ga-
Hi: cf. M | 28⁴ (ex 915)] ÷ Ga et O
teste Euseb. (cf. Field)

73 (M 74)

1 inser.] + ψαλμος La^G, pr. uel add.
ψαλμος L^{prau} | απωσω/ο θεος | tr. Ga-
Hi L²(nonSu) 1219 = M | απωσω] +
ημας R¹Aug (Bo Sa?)

2 ραβδον κληρονομιας] -δω -μιαν L^d |
κληρονομιας] *virtutis* La^R: ex 109² |
τουτο *hoc* La^G, *istum* Aug] > La^R Ga

3 οσα] οσας BeS | τοις αγιοις B² Sa
R² SyHe 1219²: hanc lectionem repro-
bat Tht | τω αγιω O(teste Tht)GaHi L¹
= M | σου ult. > Ga = M

4¹ in duo stichos (init. — σε, εν — σου)
diuidunt La^G Ga | εν μεσω της εορτης]
in medio atrio La^G | εορτης] οργης S |

ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωνσαν.

5 ὥς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω,

6 ὥς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς,
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν.

7 ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου,

εἰς τὴν γῆν ἐβεβίλωσαν τὸ σκῆνωμα τοῦ ὀνόματός σου.

8 εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένεια αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ

Δεῦτε καὶ κατακαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

9 τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἶδομεν,

οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς οὐ γνώσεται ἔτι.

10 ἕως πότε, ὁ θεός, ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός,

παροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίας τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος;

11 ἵνα τί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου

καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος;

12 ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος,

εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

13 σὺ ἐκκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν,

4² > B | σημεια 2° > La^G | και ουκ
εγνωνσαν ad 5 trahit Sy, cf. M | εγνων-
σαν] εγνων Bo

5 ὡς εἰς τὴν εἴσοδον] *sicut in introi-
tum eorum* La^G, *sicut ingressus* La^R;
perdes(= ὥσεις, cf. 876, ubi Sa ἀπωθεῖν eod-
em uerbo reddit) *introitum eorum* Sa
| εἰσοδον B' Sa R' 55: sim. M] ἐξοδον
L', *egressum* Aug, *exitu* Ga; ὁδον S

6 ὡς — αξίναις ad 5 trahit M | εν
1° > La^R | ἐξεκοψαν] διεκ. S | θυρας]
ριζας He | επι το αυτο ad 6¹ trahunt
Ga He^c | πελεκ(ε)ι] πελυκι T: cf. Thack.
p. 153 | αυτην] ÷ Ga

7¹ > R' | σου 1°] του θεου He 1219 |
εις την γην ad 7¹ trahit S, post εβεβηλ.
tr. La^G | ονοματος] αγιασματος 55: ex
8840 | σου ult.] αυτου 1219 (non He)

8 εἶπαν B' R Ld(sil)/He 55] εἶπον Ld^T
1219: cf. 297 | η συγγεν(ε)ια αυτων
cognatio eorum B'(Bo add. *total*) Sa R
GaAug He^{mg} 1219² | αι -v(ε)ιαι αυτων L'²:
ad εἶπαν adapt.; *cognationes eorum*
La^R, *cogitantes* La^G(sequitur *inter se*
pro επι το αυτο) | δευτε και > Ga = M |
και B L' 1219² > BeS R' | κατα-
καυσωμεν Grabe et teste H.-P. codex 39
nunc perditus (cf. M)] καταπαυσ. mss.:

hanc lectionem etiam Hi, ut ipse te-
statur, „propter uetustatem“ retinuit,
sed in marg. adnotauerat: „non habet
καταπαυσωμεν, ut quidam putant, sed
κατακαυσωμεν, i. e. *incendamus*“ (La hab.
conprimamus, Ga *quiescere facia-
mus*) | πασας R' Ga L' 55 = M] >
B' Sa 1219 | του θεου = M] κυριου
B' La^G 55

9 ημων B' R' Ga 1219² = M] αυτων
Sa L' | εἶδομεν] -δαμ- R: cf. 3421;
cognouimus La^R: ex 9² | 9²] pr. και
R' | επι 1° > Sa He*

10 ο θεος > S | παροξυνει] -ξυνει
omnes uersiones (Bo Sa La^G hab. praes-
ens etiam pro ονειδιει)

11¹⁺² unus stichus S(om. και τ. δεξ. σου)
THE, και τ. δεξ. σου ad 11¹ trahit R' |
την χειρα σου] *faciem tuam a nobis*
La^G: cf. 1218715 | εκ μεσου] εν μεσω
L^{pa}: cf. 12 | εις τελος > Sy

12 θεος βασιλεως ημων] θεος > B. θ.
ημων β. ημων Sa, θ. ημων β 55 | αιωνος
saeculum Ga et Cyp.] -ων L' Th^tP. -la
La Uulg | σωτηριαν *salutem* La Uulg
et Cyp.] -tes Ga = M

13 εν > La^G | δυναμει] δυναστεια S,
δεξια Sy | 13¹] add. stichum *motum*

- σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος.
 14 σὺ συνέθλασας τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος,
 ἔδωκας αὐτὸν βρῶμα λαοῖς τοῖς Αἰθίοψιν.
 15 σὺ διέρρηξας πηγὰς καὶ χεიმάρρους,
 σὺ ἐξήρνας ποταμούς Ηθαμ.
 16 σὴ ἐστὶν ἡ ἡμέρα, καὶ σὴ ἐστὶν ἡ νύξ,
 σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον.
 17 σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς·
 θέρος καὶ ἔαρ, σὺ ἔπλασας αὐτά.
 18 μνήσθητι ταύτης· ἐχθρὸς ὠνείδισεν τὸν κύριον,
 καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνεν τὸ ὄνομά σου.
 19 μὴ παραδῶς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι,
 τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάβῃ εἰς τέλος.
 20 ἐπίβλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου,
 ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἰκῶν ἀνομιῶν.
 21 μὴ ἀποστραφῇτω τεταπεινωμένος κατησχυμένος·
 πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσουσιν τὸ ὄνομά σου.
 22 ἀνάστα, ὁ θεός. δίκασον τὴν δίκην σου·

autem fluctuum eius tu mitigas La^G:
 ex 88¹⁰ | συ 2° > La^GAug GaHi =
 M | συνετριψας] συνεθλασας He: ex 14 |
 τας κεφαλὰς] τὴν -λην Sa L¹²¹⁹: cf. 14 |
 τῶν δρακόντων] του -τος Bo: ex 14 | ἐπι
 του ὕδατος *super aquam* La^G, *super*
aquas La^R] *in aqua* Aug. *in aquis*
 GaHi

14¹ > B et Orig. S-St. 2. p. 216 7
 | συνεθλασας] συνετριψας B^s He: ex 13 |
 τας κεφαλὰς B^s Sa R GaHi Th^t—M |
 τὴν -λην S La L 55 | του δράκοντος] —
 του μεγάλου R' | βρῶμα *escam* Ga et
 Aug. IV 776 E] -ματα 55: pr. *in* La^G et
 Aug. IV 775 G et alii Latini La^R per
 errorem *populo populo* pro *in escam*
populo)

15² > B' La^G, hab. Sy teste alio
 codice a Ceriani in notis (p. 30 col. 1)
 collato sub ✕ | ποταμούς] *fontes* La^R:
 ex 15¹ | ἡθαμ *etham* La^RAug] αἰθαμ
 He 55, *aetham* Ga: cf. 88¹; *ethan* Uulg
 = M; *firmos* Bo^D Sa

16 η bis > R | κατηρτίσω *perfecisti*
 La^GAug] ἐποίησας R = *fecisti* La^R: ex

17 | φαυσιν .. ἥλιον Sa Ga L¹²¹⁹ =
 M] ἥλιον .. σεληνὴν B² R² et Cyr. Alex.
 (S-St. 2. § 42^a)

17 ορια] ὠραια L^d: cf. 64¹³ | ἐπλασας
 Sa L¹²¹⁹, *plasmasti* Ga] ἐποίησας
 B² R²: ex 17¹ | αὐτα S (Bo Sa²)
 La^GAug Ga L¹²¹⁹ 55 = M] > B R'

18¹ est stichus in Sy; μνησθ. ταυτης
 uel μνησθ. ταυτης της κτισεως σου (cf. inf.)
 ad 17² trahunt B' THe, est stichus
 singularis in Sa R' Ga 1219' | μνη-
 σθητι ταυτης S Ga L¹²¹⁹ 55(αυτης pro ταυ-
 της) = M] + της κτισεως σου B² Sa R²
 1219 | ἐχθρος] pr. ο R | τον κυριον]
 τω κυριω R = *domino* La^RAug Uulg |
 σου] αυτου B Sa 55*(uid.): ad 18¹
 adapt.

19 ψυχην εξομολογουμενην *animam*
confitentem La^GAug Ga] -mas -tes
 Uulg, -mas-tium La^R | σου > SBOP Sa
 20 ἐσκοτισμενοι] -τωμ- B

21 τεταπ.] pr. ο 55 | κατησχ.] pr. και
 B La^G Th^tP

22 ο θεος] *domine* La^GAug | σου 1°
 B' La^G Ga L¹²¹⁹ = M] μου Bo Sa R'Aug

- μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὄλην τὴν ἡμέραν.
 23 μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου·
 ἢ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβῃ διὰ παντὸς πρὸς σέ.

74

Ο Δ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· ψαλμὸς τῷ
 Ασάφ ὥδῃς.
 2 Ἐξομολογησόμεθά σοι, ὁ θεός,
 ἐξομολογησόμεθα καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου.
 3 διηγῆσθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου, ὅταν λάβῃ καιρόν·
 ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ.
 4 ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ,
 ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς.
 διάψαλμα.
 5 εἶπα τοῖς παρανομοῦσιν Μὴ παρανομεῖτε,
 καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν Μὴ ὑψοῦτε κέρας,
 6 μὴ ἐπαίρετε εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν,
 μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν.
 7 ὅτι οὔτε ἀπὸ ἐξόδων οὔτε ἀπὸ δυσμῶν
 οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων,

He 55 | 22^a unus stichus B' Sa THe 1219, duo (μνησθ. — σου ult., των ult. — fin.) R' Ga Sy 55 | των ονειδισμων .. των B' Sa R' GaHi TThT 1219] του -μου .. του L' 55 = M | σου ult.] pr. των δουλων 55 | αφρονος] *insipientibus* LaR

23 ικετων] οικ. Sa LbThTp: cf. Sir. 36 22; *inimicorum* GaHi = M | ανεβη Bo Sa R' GaHi L' 1219': cf. M] αναβαιη B' LaRAug Sy | δια παντος] *in aeternum* LaG | προς σε B' Sa RAug 55] ante δια παντος tr. LaR SyHe 1219, > LaG GaHi L' = M

74 (M 75)

1 ψαλμος τω ασαφ ωδης B' Sa La(LaG *canticum* pro ωδης) Ga(Ga* om. τ. α. ω., Uulg *psalmus canticasaph*) TSyHe = M] τω ασ. ψ. ωδης L', ψ. τω ασ. Lpau 55, τω ασ. ψ. R Lb, τω ασ. Lpau, > Aug

2 εξομολογησόμεθα 1°] -σομαι Lpau | εξομολογησόμεθα 2° B LaG Ga 55 = M]

+ σοι S' Sa R'Aug L': ex 2¹ repet. | εξομολ. (σοι) 2° ad 2³ trahunt B LaG Ga 55, ad 2¹ S R' SyHe 1219, est stichus singularis in T (et Ga^c?); 2¹⁺² unus stichus Sa

3 διηγ. — σου ad 2 trahit M | διηγη-σομαι] *narrabimus* GaHi: cf. M | παντα B' SaB R' L'Su 55] > S SaL GaHi Sy = M | οταν λαβω καιρον ad 3¹ trahunt B' Sa R' ThT', ad 3³ LaGAug Ga THe 1219' | καιρον] + *domine* Sa | ευθυτη-τας] s > R

4 εν αυτη] αυτην B: cf. 97 | εγω] + *autem* LaG: cf. 10 | διαψ. > R'

5 ειπα] ειπον TThTp: cf. 29 | παρανο-μειτε] -μειν B'

6 μη 2° B' La Ga] pr. και L' 1219, μηδε 55, και μηδε R

7¹⁻² 8¹ tres stichi Ga TSy 1219', duo S Sa R'(7¹⁺², 8¹) et B(7¹, 7² + 8¹), unus He

7 ουτε απο εξοδων ουτε] ουκ εξουδενου-ται uel sim. Sa | απο 1°] εξ L' 1219' | ορεων] > B, ante ερημ. tr. 1219

- 8 ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστίν,
τοῦτον ταπεινοὶ καὶ τοῦτον ὕψοι.
9 ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου
οἴνου ἀκράτου πλήρες κεράσματος,
καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
πλήν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἔξεκενώθη,
πίονται πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς.
10 ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς τὸν αἰῶνα,
ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰακωβ.
11 καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν ἁμαρτωλῶν συγκλάσω,
καὶ ὑψωθήσεται τὰ κέρατα τοῦ δικαίου.

75

ΟΕ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· ψαλμὸς τῷ Ἀσαφ,
ᾧ δὴ πρὸς τὸν Ἀσσύριον.
2 Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ θεός,
ἐν τῷ Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ
καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν Σιων.
4 ἐκεῖ συνέτριψεν τὰ κράτη τῶν τόξων,
ὄπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον.
διάψαλμα.
5 φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὁρέων αἰωνίων.

8 ὑψοί] ανυψοί 1219

9¹⁻² duo stichi Ga TSyHe. unus B'
Sa R'' 1219' | πληρες] -ρης LpauSc
1219, -reis ὁδ, -ris He*: cf. 72¹⁰: + est
La | κερασματος] in ore suo Sa | 9³⁻⁴
unus stichus B | 9⁵] pr. και B

10 ἀγαλλιασμαι *exultabo* La^R. *gaudebo* Aug(tr. eis τ. αιωνα ante αγαλλ) + κυριω S, in domino *gaudebo* La^G, om. eis τ. αιωνα], *annuntiabo* Ga = M | fin.] add. stichum εγω απαγγελω (αυτα) eis τον αιωνα uel sim. Sa: cf. 10¹

11 συγκλασω B'] συνθλασω R L' 1219': cf. 45¹⁰ | τα κερατα 2° B' Sa La Ga Sy = M] το κερας Bo R L' 1219' | του δικαιου] των δικαιων Bo: ad 11¹ adapt.

75 (M 76)

1 init. — ὕμνοις > Lpau | τῷ του R | ὡδὴ B' R'' Ga L'' 55] ὡδης Sa LpauT:

cf. 74¹; > S Lpau | πρὸς τον ασσυριον B' R L' 1219', *ad assirium* Ga] *ad assyrios* Uulg. *pro assyrio* La^G, *pro assyriis* La^R; > S Sa O(teste Tht; cf. Field) LpauT = M: cf. 79¹

2 ο θεος, εν τω ισραηλ] ο θ. ισρ. R' (2¹⁺² unus stichus R') | 2³] pr. και Sy

3 και 1° > Ld

4] pr. οτι Sa | τα κρατη των τοξων *fortitudines arcuum* Aug, *potentias a. Ga*] *-dinem arcus* La^R, *cornua*(= κερατα, cf. inf. et 74¹¹) *arcuum* La^G | οπλον] pr. et Aug | και 1° = M] > Ga | 4³] add. stichum εκει συνκλασει τα κερατα B: cf. 4¹ et 74¹¹ | διαψ. post 5 θαυμαστως tr. et 5 απο ορ. αιων. ad 6¹ trahit Sa

5 φωτιζεις *inluminas* La Ga] -ισεις Bo R, -nans UulgAug

- 6 ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ,
 ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν καὶ οὐχ εἶδον οὐδὲν
 πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλοῦτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
 7 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, ὁ θεὸς Ιακωβ,
 ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες τοὺς ἵππους.
 8 σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεται σοι;
 ἀπὸ τότε ἡ ὁργὴ σου.
 9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν,
 γῇ ἐφοβήθη καὶ ἡσύχασεν
 10 ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν θεὸν
 τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραιοὺς τῆς γῆς.
 διάψαλμα.
 11 ὅτι ἐνθύμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεται σοι,
 καὶ ἐγκατάλειμμα ἐνθυμίου ἐορτάσει σοι.
 12 εὕξασθε καὶ ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν·
 πάντες οἱ κύκλω αὐτοῦ οἴσουσιν δῶρα
 13 τῷ φοβερῷ καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα ἀρχόντων,
 φοβερῷ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.

76

OF'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ ἰδιδουν· τῷ Ασαφ ψαλμός.
 2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
 φωνῇ μου πρὸς τὸν θεόν, καὶ προσέσχεν μοι.

6 καὶ οὐχ ευρον οὐδεν ad 6³ trahit SaL,
 6²⁺³ unus stichus SaB | ταῖς χερσὶν
manibus GaHi] pr. *en in* R' Uulg Su
 (Bo Sa Sy): cf. 76s

7 σου > La^R | οἱ B' La^G Ga L'²
 pr. παντες Sa R' Aug L² pau 1219' | τοὺς
 ἵππους B' R Th² He² 55] τοῖς ἵπποις L-
 Th² 1219: cf. Helbing Kas. p. 85. 280

8¹⁺² duo stichi B SaL SyHe 1219',
 unus S SaB R' T (Ga dub.) | ἀντιστή-
 σεται σοι] + ἐναντίον σου Sy | ἀπο τότε
 ἡ ὁργὴ S' Sa Ga (Uulg ex = απο, Ga ae
 [sic]) L' 1219' = M] τότε ἀπο τῆς ὁρ-
 γῆς R', ἀπο τῆς ὁργῆς B

9 ἠκούτισας *auditus fecisti* Ga = M]
 pr. συ κυριε Sa; ἠκοντισας B (Bo?), *iacta-*
sti La^G, *iaculatus es* Aug, *iacularis*
 La^R | 9² + 10¹ unus stichus B' 55

10¹⁺² unus stichus R (non La^R) | τῆς
 Septuaginta X: Psalmi.

γῆς Bo Sa R' Ga L' 55 = M] τῇ καρδίᾳ
 B' La^R Aug Sy

11¹ > R' | καὶ > La^G = M | ἐνθυ-
 μιου *cogitationis* La^R Aug Uulg, -*tatus*
 La^G] -*tationum* Ga = M

12 κυριω τῷ tr. S | ὑμῶν La^G Ga
 L² pau = M] ἡμῶν rel. | fin.] + τῷ φο-
 βερῷ θεῷ Sy, sed hab. τῷ φοβ. etiam in
 13¹; M trahit τῷ φοβ. ad 12

13 πνευματα B' R GaHi Aug² L'²
 πνευμα Sa La Aug² Uulg L² pau 55 (om. αρ-
 χοντων) = M | τοῖς pr. πασι Bo Sa

76 (M 77)

1 ἰδιδουν S' Sa Ga Aug = Ke² tīb - θουμ
 B R' (La^G dub.) L'²: cf. 381; ἰεθουμ 55
 | τῷ ασαφ/ψαλμος B' R' Sy = M] tr.
 La^R Aug L' 55, τῷ ας. > Sa

2 φωνῇ 2⁰ S Sa Ga L' 1219' = M]
 pr. καὶ ἡ B' R' | τὸν θεον] + μου R',

- 3 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα,
ταῖς χερσίν μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠπατήθην·
ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχὴ μου.
- 4 ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην·
ἠδολέσχισα, καὶ ὠλιγοψύχησεν τὸ πνεῦμά μου.
διάψαλμα.
- 5 προκατελάβοντο φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου,
ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλάλησα.
- 6 διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας
καὶ ἔτη αἰώνια ἐμνήσθην καὶ ἐμελέτησα·
- 7 νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν,
καὶ ἔσκαλλεν τὸ πνεῦμά μου.
- 8 μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπώσεται κύριος
καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι;
- 9 ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει
ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
- 10 ἢ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτιρῆσαι ὁ θεὸς
ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ;
διάψαλμα.
- 11 καὶ εἶπα Νῦν ἡρξάμην,
αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.
- 12 ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου,
ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου

dominum La^G et Aug. IV 806 C (sed 805 G, 806 A *deum*): cf. 1412

3 θεον] κυριον Sa = M | ταῖς χερσίν] pr. εν R: cf. 756 | αὐτου] σου Sa^L(Sa^B om. εναντ. αὐτου) La^G

4 του θεου > La^R | διαψαλμα > Sa^L

5 οἱ οφθαλμοί Sa R' Ga L' 1219' = M | οἱ εχθροὶ B*, παντες οἱ εχθροὶ Bc'' La^GAug et Cyr. Alex. (S-St. 2. p. 191) | μου] αὐτου T

6 ἐμνησθην καὶ ἐμελ.] ad 7 trahit M. καὶ ἐμελ. ad 7 trahunt La^GAug Ga, καὶ ἐμελ. > La^R

7¹⁻² duo stichi Sa R' Ga T 1219 (La^GAug Ga 1219 trahunt ἠδολέσχουν ad 7²), unus B' SyHe 55 2016 | ἐσκαλλεν L' 1219] ἐσκαλεν B*(uid.) L^{rau} 55, ἐσκαλλον S' Sa R'(Ru pro o; La *uentilabam*, Aug *scrutabar*) GaHi(UulgHi *scopebam*, Ga *uentilabam*), ἐσκαλον Bc-

(uid.); ἐσκαλεον 2016; ησχαλ(λ)ε L^{rau}-He^c: ab ασχαλλω; *aegre tulit* Sy | fin.] + καὶ εἶπα R'(non Aug): hoc trahunt R' ad 7, La^G ad 8; cf. 11

8 κυριος = יְיָ | ο θεος R'' Ga T | καὶ et La^GAug Ga] η 2016, aut La^R Uulg 9¹⁻² duo stichi R' Ga TSyHe 1219', unus B' Sa 2016 | το ελεος αὐτου/αποκοψει] tr. B He*; αὐτου > B Aug^p, αποκ. > S | 9²] pr. συνετελεσεν ρημα L''Su 1219' (non GaHi) = מְכַר מְכַר: cf. S-St. 2, p. 139 | απο γενεας εἰς γενεαν] α. γ. καὶ γενεας B, *a saeculo et generatione usque in saeculum* La^G

10 η 1° B' Sa La^RAug(La^R ut pro aut) Ga 55 2016] μη R' L': cf. 8. 9 | εν τη οργη αὐτου/τους οikt. αὐτου] tr. B'; αὐτου 1° > Aug^p = M | διαψ. > Sy

11 εἶπα] εἶπον T: cf. 297

12 κυριου] dei La^R | απο της] απ R T

- 13 καὶ μελετήσω ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις σου
καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασίν σου ἀδολεσχήσω.
14 ὁ θεός, ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου·
τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν;
15 σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμασία,
ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου·
16 ἐλυτρώσω ἐν τῷ βραχίονί σου τὸν λαόν σου,
τοὺς υἱοὺς Ιακωβ καὶ Ἰωσηφ.
διάψαλμα.
17 εἶδосάν σε ὕδατα, ὁ θεός,
εἶδосάν σε ὕδατα καὶ ἐφοβήθησαν,
καὶ ἐταράχθησαν ἄβυσσοι, πλήθος ἤχους ὕδατων.
18 φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι,
καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύονται·
19 φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ,
ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ σου τῇ οἰκουμένῃ,
ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ.
20 ἐν τῇ θαλάσῃ ἡ ὁδός σου,
καὶ αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι πολλοῖς,
καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται.
21 ὠδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου
ἐν χειρὶ Μωυσῆ καὶ Ααρων.

77

OZ'

I

Συνέσεως τῷ Ασαφ.

Προσέχετε, λαός μου, τὸν νόμον μου,

13 πᾶσιν τοῖς ἔργοις] τοῖς δικαιώμασιν 55:
ex 118¹¹⁷

14 τῷ] τη B | ὁδος] εξοδος Sa | θεος
20 > S | ὡς ὁ θεός] *praeter deum* La^G

15 θεός] + ἡμῶν B Sa^B 2016: ex 14²
| ο ποιων θαυμ. B' Ga L = M] pr. μο-
νος He*(uid.) 55, + μονος Sa R' L^{pa}u' -
Se 1219: ex 71¹⁸, cf. 155⁴ | λαοῖς] +
σου B La^G: ex 16¹

16 σου 1⁰ > S = M | ιακωβ] ισραηλ
R' | διαψ. > R'

17^{1,2} duo stichi B Sa^L Ga TSyHe
1219', unus S Sa^B R' | και ult. B'
R' Ga = M] > L' 1219' | πληθ. ηχ.
υδ.] est stichus singularis La^G Ga, ad
18 trahit M | πληθος] -θους L^b | ηχους]

ηχου L^{pa}u: cf. 97 | υδατων Bo Sa R'
Ga L' 1219' -τος B' T

18^{1,2} duo stichi Sa Ga TSyHe 1219',
unus B' R' | διαπορευονται] -ρευεται
L^{pa}u: cf. 113; *pertransibunt* La^R, *per-
transierunt* La^GAug

19 σου 1⁰ > La^G: *tui post tonitruī
excidit* | 19² > B

20 η οδος] αι οδοι L^dTh^{tr}Hec et Psalt.
Rom.: ad αι τριβοι adapt. | γνωσθησον-
ται] -σεται S L^b 55: cf. 113

21¹⁺² unus stichus B La^R He | fin.]
+ *sacerdotum tuorum* La^G

77 (M 78)

I συνεσεως] ψαλμος L^{pa}u, pr. ψαλμος
Sa^L | τον νομον (sic etiam 2054)] τω

- κλίνετε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου·
 2 ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
 φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς.
 3 ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτὰ
 καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν διηγήσαντο ἡμῖν,
 4 οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἐτέραν
 ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις τοῦ κυρίου
 καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ
 καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησεν.
 5 καὶ ἀνέστησεν μαρτύριον ἐν Ἰακωβ
 καὶ νόμον ἔθετο ἐν Ἰσραὴλ,
 ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν
 τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
 6 ὅπως ἂν γινῶ γενεὰ ἐτέρα,
 υἱοὶ οἱ τεχθησόμενοι,
 καὶ ἀναστήσονται καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
 7 ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν
 καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ
 καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσουσιν,
 8 ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν
 γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα,
 γενεὰ, ἥτις οὐ κατηύθυνεν τὴν καρδίαν αὐτῆς
 καὶ οὐκ ἐπιστάθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς.

νομῶ *La*(non²THe*): cf. Helbing Kas.
 p. 293

2 παραβολαῖς *parabolis* La Uulg] -λη
S, -la Ga = M; *parabolam* ... id est
 similitudinem Tert. adu. Marc. IV 11 |
 προβλήματα *propositiones* La^RAug Ga]
 -nem meam La^G; *problemata* id est
 .. quaestiones Tert. l. 1. | ἀρχῆς] +
saeculi La^G et alii Latini

3 καὶ 1° > Sy

4¹ in duo stichos (οὐκ — αὐτῶν, εἰς γ.
 εἰ.) diuidit Ga | 4²⁻³⁻⁴ tres stichi B,
 duo S La^G Ga (4²⁺³, 4⁴) et TSyHe
 1219² (4², 4³⁺⁴), unus Sa R' | του κυ-
 ριου] του > B: cf. 212

5² cum 5¹ iungit SaB, cum 5³ iungit
 S | ὅσα GaAug L' 55 (cf. 3)] οὐ B'
 Sa R' | ἐνετείλατο] εἰθετο S: ex 5² |
 του > B 2054 | αὐτα Bo R'Aug Ga

L' 55 = M] αυτον B' Sa He* 2054, >
 La^G

6¹⁻²⁻³ tres stichi B R' Ga TSy (sed
 La^G Ga trahunt καὶ αναστ. ad 6²), duo
 S (6¹, 6²⁺³) et Sa He 55 (6¹⁺², 6³) |
 οἱ B' ThTp 55] > R LThtP: cf. 2114;
 de 2054 cf. proleg. § 12 | ἀπαγγελοῦσιν
 B L'] αν- S R Hi LpauHe 55 | αὐτα
 > S La^GAug Ga 2054 = M

7 μὴ] pr. ου R | του θεου] *domini*
 La^R, αυτου Lpau', *dei sui* La^G | ἐκζητή-
 σουσιν B' R LpauHe* 1219²] -σωσιν L'
 2054

8 καὶ 1° > La^R | την καρδιαν = M]
 εν τη -δια B' | αυτης 1° B' R LpauT-
 ThTp 1219²] εαυτης LThtP 2054(habet
 εαυτης etiam in 8⁴, εαυτων in 5⁴) | αυτης
 ult.] *eorum* La^R

- 9 υἱοὶ Εφραιμ ἐντείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις
ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
10 οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἤθελον πορεύεσθαι
11 καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ
καὶ τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ, ὧν ἔδειξεν αὐτοῖς,
12 ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησεν θαυμάσια
ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ Τάνεως.
13 διέρρηξεν θάλασσαν καὶ διήγαγεν αὐτούς,
ἔστησεν ὕδατα ὥσεί ἄσκον
14 καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας
καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός.
15 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμῳ
καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ
16 καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας
καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμούς ὕδατα.
17 καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ,
παρεπίκραναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ
18 καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
19 καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπαν
Μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ;
20 ἐπεὶ ἐπάταξεν πέτραν καὶ ἐρρύησαν ὕδατα
καὶ χεῖμαρροι κατεκλύσθησαν,

9 εντεινοντες και βαλλοντες τοξοις *ten-*
 dentes et mittentes arcubus Auguar]
intendentes arcum et mittentes sa-
gittas La, int. et mitt. arcus Ga(Uulg
arcum)Aug | βαλλοντες] pr. em 2016 |
τοξοις] τοξον B: cf. M et arcum La
Uulg (cf. sup.) | ημερα] diebus La^R
10 εφυλαξαν] -ξαντο B 1219 2016 | την
> 2054 | ηθελον B' R He 1219 2016]
η(ue)βουληθησαν L' 55 2054

11 αυτου 1° του θεου He | αυτου
1° 2° Sa^L | 11¹ | + (ων ε)ποιησεν 1219:
cf. 11² et 4. 12 | αυτου 2° > La^R |
εδειξεν] εδωκεν He

12 εναντ. τ. πατ. αυτων cum 11², α εποι.
θαυμ. cum 12² iungit Sa; pro 11/12 αυ-
τοις εναντ. τ. πατ. αυτων hab. Sa τοις πα-
τρασιν αυτων εναντιον αυτων | εναντιον]

ενωπειον 2054: cf. 21²⁶ | α quae La^R-
Aug Ga] οσα R He: cf. 3. 5; > La^G
Uulg Sy = M | αιγυπτω B' L' 55 2016
2054*] -πτου R T 2054^c: cf. 51 | εν
ult.] pr. et La^G

13 εστησεν] pr. παρ L' 2054; pr. et
Uulg = M | ωσει B L' 1219² ως εις S R
2054, quasi in La^RAug Ga, sicut in La^G

14 ολην > La^G | πυρος] φωτος S La^G

15 ερημω] pr. τη S | εν αβυσσω] aby-
sus La^R

16 ως] ωσει S: cf. 16¹²

17^a B' Ga L' = M] pr. και R'' Lpa²
1219² 2054

18 εξεπειρασεν] εξ > R

19 και ειπαν] ad 19² trahunt B Ga;
και > Uulg = M | ειπαν] ειπον L'(non
He*): cf. 29⁷ | δυνησεται] potest La^G: cf. 20

- μὴ καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι
 ἢ ἐτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ;
 21 διὰ τοῦτο ἤκουσεν κύριος καὶ ἀνεβάλετο,
 καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν Ιακωβ,
 καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ισραηλ,
 22 ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ
 οὐδὲ ἠλπίσαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐτοῦ.
 23 καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν
 καὶ θύρας οὐρανοῦ ἀνέωξεν
 24 καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μαννα φαγεῖν
 καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς·
 25 ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
 ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν.
 26 ἀπῆρεν νότον ἐξ οὐρανοῦ
 καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ λίβα
 27 καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὥσει χοῦν σάρκας
 καὶ ὥσει ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτὰ,
 28 καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν
 κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν,
 29 καὶ ἐφάγosan καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα,
 καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἠνεγκεν αὐτοῖς,
 30 οὐκ ἐστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν.
 ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
 31 καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτοὺς
 καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν

20 μὴ] pr. *aut* La^G | δύναται S' Sa
 Ga L⁷-1046 1219] *dyanete* (sic R,
 δυνησεται B La Uulg 55: cf. 19 | δουναι]
 + *nobis* Sa

21 ἀνεβάλετο *distulit* La Ga] + *et*
superposuit La^G et Psalt. Rom. | ἐν]
 ἐπὶ τὸν 1046: ex 21³

22 ἐν — ἠλπίσαν > R in fine paginae
 | ἐν] ἐπὶ He: ex 22³ | ἐν τῷ θεῷ] *in*
domino La^R, *in deum suum* La^G (R*
deest) | ἐπὶ τὸ σωτήριον] ε. τῷ -ριῷ L^{rau}:
 cf. 911

23 νεφέλαις] -λας L^{rau}He-1046 | ἀνεω-
 ξεν] ἠν- B 1219: cf. Thack. p. 203

24 ἐβρεξεν αὐτοῖς/μαννα φαγεῖν] tr. La^R
 | καὶ 2⁰ > R

26] pr. καὶ B | ἀπῆρεν] ἐπ- B L^{rau} |

ἐν > R: post -εν | δυναστεία B' R 55]
 δυναμει L⁷-1046

27 αὐτοῖς] αὐτοῖς 1046: cf. 11 | χοῦν
 B' R = ΞΞγ] χνουν S Sa L⁷-1046, χνους
 L^{rau} 55: cf. 1743

28 ἐπέπεσον B R L^{b(sil)}He*Se] ἐπεσον
 S: cf. 156; ἐπέπεσαν 1046 55: cf. 64 et
 199; ἐπέπεσεν LaThThp 1219, ἐπεσεν L^{rau}-
 Thp: cf. 113 | εἰς μέσον] ἐν μεσῷ L^d |
 28³] pr. καὶ Sa

29 ἐφάγosan B] -γον rel.: cf. 475 |
 ἠνεγκεν] ἔδωκεν S 55: ex 24

30² + 31¹ unus stichus Sa | τῆς βρώ-
 σεως αὐτῶν B' R Ga Sy = M] αὐτῶν >
 Sa La L⁷ 1219⁷

31 τοῦ θεοῦ > La^G | ἀπέκτεινεν]
 -κτενεν 1219: cf. 34 | ἐν τοῖς πίοσιν O et

- καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν.
 32 ἐν πᾶσιν τούτοις ἡμαρτον ἔτι
 καὶ οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ,
 33 καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν
 καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς.
 34 ὅταν ἀπέκτενεν αὐτούς, ἐξεζήτουν αὐτὸν
 καὶ ἐπέστρεφον καὶ ὥρθριζον πρὸς τὸν θεὸν
 35 καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστίν
 καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστίν.
 36 καὶ ἠπάτησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
 καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ,
 37 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθεία μετ' αὐτοῦ,
 οὐδὲ ἐπιστῶθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ.
 38 αὐτὸς δὲ ἐστὶν οἰκτίρμων
 καὶ ἰλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν καὶ οὐ διαφθερεῖ
 καὶ πληθυνεῖ τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ
 καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.
 39 καὶ ἐμνήσθη ὅτι σὰρξ εἰσιν,
 πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον.
 40 ποσάκις παρεπύκρναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ;
 41 καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεὸν
 καὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ παρώζυναν.
 42 οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
 ἡμέρας, ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλίβοντος,

δ' ε' teste Hi = M] *pingues* GaHi-
 Auguar (Aug hoc in codicibus graecis,
 quos habuit, non inuenit); *plurimos* La,
 εν τ. πλ(ε)ισιν rel. = *in plurimis* Aug
 32 εν] + αυτω Bo SaB: cf. 17 | εν
 ult. in LaG Aug Ga] > B LaR He*:
 cf. 22 et 105¹² et Helbing Kas. p. 201 |
 fin.] + *omnibus* SaB

34 απεκτενεν B' R The 55] -κταινεν
 1219: αι pro ε, cf. 31; -κτεινεν L': cf.
 100⁸ et Thack. p. 225 | αυτους] εν αυ-
 τοις Sa: cf. 31 | εξεζητουν B(om.εξ) Sa
 R'Aug Ga 55] pr. tote S' LaG L' 1219
 et alii Latini | προς τον θεον *ad deum*
 GaAug] *ad eum* La Uulg: cf. proleg.
 § 515

35 ο θεος 2°] *dominus* LaG, > S
 36 ηπατησαν Grabe = M] ηγαπησαν
 mss. (LaG *dixerunt* pro *dilexerunt*) |
 αυτω] αυτον L^bTheSu, > LaR

38¹⁺² unus stichus THE 1219 | ταις
 αμαρτιας] τας -ας L^{pau} | αυτων] ημων 55
 | διαφθερει = M] -φθ(ε)ρει THE*, + *eos*
 Sa La GaHi | και 3° > LaG | fin.]
 + *super eos* LaG

40 γη ανυδρω] τη ενανυδρω (sic) 55; τη
 ερημω S: ex 40¹; γη > GaAug He:
 cf. 17

42¹⁺² unus stichus Sa | init.] pr.
 και R' | ης] ως L^{pau}: ex 43 | θλι-
 βοντος] -των S' Sa He 55

- 43 ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως·
- 44 καὶ μετέστρεψεν εἰς αἶμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν
καὶ τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν, ὅπως μὴ πίωσιν·
- 45 ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυϊαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς,
καὶ βάτραχον, καὶ διέφθειρεν αὐτούς·
- 46 καὶ ἔδωκεν τῇ ἐρυσίβῃ τὸν καρπὸν αὐτῶν
καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι·
- 47 ἀπέκτεινεν ἐν χαλάσῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν
καὶ τὰς συκαμίνους αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ·
- 48 καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν
καὶ τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί·
- 49 ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὄργην θυμοῦ αὐτοῦ,
θυμὸν καὶ ὄργην καὶ θλίψιν,
ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν·
- 50 ὥδοποίησεν τρίβον τῇ ὄργῃ αὐτοῦ,
οὐκ ἐφείσατο ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνατον συνέκλεισεν·
- 51 καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν Αἰγύπτῳ,
ἀπαρχὴν τῶν πόνων αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χαμ.
- 52 καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡς ποίμνιον ἐν ἐρήμῳ
- 53 καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἐδειλίασαν,
καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψεν θάλασσα.
- 54 καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς ὄριον ἀγιάσματος αὐτοῦ,
ὄρος τοῦτο, δὲ ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ,
- 55 καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη
καὶ ἐκληροδότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας
καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

45] pr. et La^G
46 τον καρπον B' Sa R'Aug He*
1219'] τους καρπους La^R Ga L'
47 init. = M] pr. και GaAug Lpau-
Thtp | συκαμινους] -νας R
48 εις(Risan) χαλαζαν] εν -ζη B: ex
47; εις αιχμαλωσιαν S: ex 61
50²] pr. et La^GAug
51 εν αιγυπτω B' 55 = M] εν γη -πτω
S L', in terra aegypti La^R; εν γη -πτω
R LpauT 1219, in t. aegypti GaAug;
γη add. etiam Sy: cf. 12; εν omisso hab.

aegypti La^G, aegyptiorum Sa | των
πονων B' Sa La Ga = M] των πρωτοτο-
κων S: ex 51¹; παντος πονου R Uulg L'-
1046 1219': ad 51¹ adapt. | χαμ] αυ-
των Bo
52 ανηγαγεν] αν > B | ως 2° B' 55]
ωσει R L'-1046: cf. 1612
53 εν B' R 55] επ L'-1046 | θαλασσα]
pr. η S-1046 1219
54 οριον Grabe = M] ορος mss.: ex 54²
55 τας φυλας] ταις φυλαις B: cf. Hel-
bing Kas. p. 80 | του > R

- 56 καὶ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον
καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάζαντο
- 57 καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἡσυνθέτησαν καθὼς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν
καὶ μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλὸν
- 58 καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν
καὶ ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν.
- 59 ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὑπερεῖδεν
καὶ ἐξουδένωσεν σφόδρα τὸν Ἰσραὴλ
- 60 καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σηλωμ,
σκὴνωμα αὐτοῦ, οὐ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.
- 61 καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχύον αὐτῶν
καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ
- 62 καὶ συνέκλεισεν εἰς ῥομφαίαν τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερεῖδεν.
- 63 τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγεν πῦρ,
καὶ αἱ παρθέναι αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν·
- 64 οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπεσαν,
καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυσθήσονται.
- 65 καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος,
ὡς δυνατὸς κεκραipaληκῶς ἐξ οἴνου,
- 66 καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω,
ὄνειδος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς.
- 67 καὶ ἀπώσατο τὸ σκὴνωμα Ἰωσηφ

56 καὶ 1°] + παλιν Sa

57 απεστρεψαν R L' 55] επ- B' | η-
συνδετησαν B', non seruauerunt pac-
tum GaHiAug = M (cf. 72¹⁵)] συν >
R O(teste Hi, cf. S.-St. 2, p. 121: per erro-
rem?) L'Su-1046(uid. 1219'; contem-
serunt LaR, repulerunt LaG | καθως]
ws R | καὶ 3° B' Sa L'] > R' Ga
TSy 55 = M | καὶ ult. B' La Ga] >
R UulgAug L' 55 = M | εἰς] ws R
Sy 1219 = M

58 ἐν 1°] ἐπὶ B | αὐτῶν ult. > LaG

59] pr. καὶ S Sy | ὁ θεός] κυριος S
R', pr. κυριος LaG | σφοδρα/τον ἰσραηλ]
tr. B

60 σηλωμ selom LaRAug] selon LaG;
σηλω S, silo Ga = M | αὐτοῦ B' Sa
La Ga He* 55] > R L'-1046 = M |
οὐ B'(Bo ou) R 1219'] δ L'-1046; in

quo La, ubi GaAug

61 τὴν ἰσχυον αὐτῶν] τον λαον αὐτου SaB:
ex 62¹ | αὐτῶν ult.] αὐτου B = M |
ἐχθρου B' Sa La Ga TSy = M] ἐχθρων
Bo(add. αὐτῶν) R L' 1219'

62 εἰς ῥομφαίαν] ἐν -φαία La(non THe*;
Sydub.)

63 ἐπενθήθησαν L' 55 (cf. 64²)] ἐπενθη-
σαν B' Sa R Sy; sunt lamentatae La
Ga: deponens uel pass., cf. Rünsch p. 298

64 ἐπεσαν B' R THe 55] -σον L': cf. 28
| κλαυσθήσονται] κλαυθ. R: cf. Thack. p. 220

65 καὶ > LaR | κεκραipaληκῶς] pr. καὶ
L'(non T; quid He* habuerit, non liquet)

66 τοὺς ἐχθροὺς] pr. omnes LaG |
αὐτου SBoP SaL LaRAug Ga L' = M]
αὐτῶν BBoP SaB R L'pau'Sc 55, meos
LaG | ονειδος] -δισμον R | αὐτοῖς] αὐ-
τους L'pau'

- καὶ τὴν φυλὴν Εφραιμ οὐκ ἐξελέξατο·
 68 καὶ ἐξελέξατο τὴν φυλὴν Ιουδα,
 τὸ ὄρος τὸ Σιων, ὃ ἠγάπησεν,
 69 καὶ ᾠκοδόμησεν ὡς μονοκερώτων τὸ ἅγιασμα αὐτοῦ,
 ἐν τῇ γῇ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
 70 καὶ ἐξελέξατο Δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
 καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων,
 71 ἐξόπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτὸν
 ποιμαίνειν Ιακωβ τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ Ισραηλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,
 72 καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ
 καὶ ἐν ταῖς συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτούς.

78

ΟΗ'

1

Ψαλμὸς τῷ Ασάφ.

- ‘Ο θεός, ἦλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου,
 ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου,
 ἔθεντο Ιερουσαλημ εἰς ὄπρωφυλάκιον.
 2 ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου
 βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ,
 τὰς σάρκας τῶν ὀσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς·
 3 ἐσχέαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς ὕδωρ
 κύκλῳ Ιερουσαλημ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων.
 4 ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,

68 καὶ *et* La = M] *sed* Uulg. > Ga |
 to ult. B L' 1219] > S R L^{pa} 55 |
 o > B

HiAug^{ar} = M] τη συνεσει B' SaL R'
 Su 1219'

69 ὠκοδομησεν] + *sibi* Ga non Uulg. |
 μονοκερώτων B' He*, *unicornuorum*
 La^GAug, *unicornium* Ga = M] -*ton*
 R, -*ton* He^c 55, -*num* La^R: gen. plur.
 uel acc. sing.; -*tos* Bo Sa-1093 L' 1219
 | αὐτοῦ > La^G | 69²] pr. *et* La^G |
 ἐθεμελ. αὐτὴν] *quam fundavit* GaHi-
 Aug | αὐτὴν] αὐτὸ S | τὸν αἰῶνα *aeter-*
num La] *saecula* GaAug^{ar}: pluralem
 Aug in graecis codicibus non inuenit

70 καὶ 1° > La^G

71 λαὸν Sa-1093 *et* Psalt. Rom. (cf.
 S.-St. 2, p. 159) = M] δούλον rel. (etiam
 Ga): ex 70

72 ἐποίμανεν] -*μαινεν* S, *erexit* La^R |
 ταῖς συνεσεσι(v) SaB L', *intellectibus* Ga-

78 (M 79)

1 ψαλμος] συνεσεως L^{pa} 1219: ex 77;
 | ασάφ] δαυειδ S | ἦλθοσαν (cf. 47s)]
 pr. eis 55 | eis ult. B' GaHiAug L^b(sil)-
 T'He 55 = M] *ws* Bo Sa R' L^a: *ea-*
dem lectionis uarietas in Mich. 16, cf.
 Is. 1s

2¹⁻² duo stichi R' Ga TSy, unus B'
 Sa He 55

3 ἐσχέαν] -*χεον* L^{pa} | *ws*] *ωσει* L'
 1219: cf. 16¹² | κύκλῳ ιερουσ. ad 3²
 trahunt La^G TSyHe 55, ad 3¹ Sa R'
 (Ga dub.); 3¹⁺² unus stichus B'

4 ονειδος S GaAug L' 1219' = M]
 pr. eis B R', *sed etiam hi hab. μυκτη-*
ρισμος et χλευασμος in nominatiuo

- μυκτηρισμός καὶ χλευασμός τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
 5 ἕως πότε, κύριε, ὀργισθῆσῃ εἰς τέλος,
 ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζήλος σου;
 6 ἔκχεον τὴν ὀργὴν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε
 καὶ ἐπὶ βασιλείας, αἱ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο,
 7 ὅτι κατέφαγον τὸν Ἰακωβ
 καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἡρέμωσαν.
 8 μὴ μνησθῆς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων·
 ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοὶ σου,
 ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα.
 9 βοήθησον ἡμῖν, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν·
 ἕνεκα τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου, κύριε, ῥῦσαι ἡμᾶς
 καὶ ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου,
 10 μήποτε εἴπωσιν τὰ ἔθνη Ποῦ ἔστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
 καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν
 ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου.
 11 εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμός τῶν πεπεδημένων,
 κατὰ τὴν μεγαλυσύνην τοῦ βραχίονός σου
 περιποιήσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθνατωμένων.
 12 ἀπόδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἐπαπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
 τὸν ὀνειδισμόν αὐτῶν, ὃν ὠνείδισάν σε, κύριε.
 13 ἡμεῖς δὲ λαός σου καὶ πρόβατα τῆς νομῆς σου
 ἀνθομολογησόμεθά σοι εἰς τὸν αἰῶνα,
 εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.

5 κυριε > He

6 εκχεον] -χεε 55 | εθνη B' 1219: cf. 2114] pr. τα R L' 55 | γινωσκοντα R L' 1219] pr. επι 55, επεγνωκοτα B, ειδοτα S | το ον. σου / ουκ επεκ.] tr. LaGAug; *inuocant pro inuocauerunt* LaG
 7^{1,2} duo stichi T, unus rel.

8 ημων ανομιων] των αν. ημ. R = *iniquitatum nostrarum* LaGAug Ga (LaR *-tates -stras*) | σου B' Sa R' Ga = M] + κυριε S L' 1219'

9 ημιν] ημας R = *nos* La Ga | ενεκα bis B'] -κεν L' 55; 1^ο -κα, 2^ο -κεν R: cf. 247 | σου 1^ο > S | κυριε / ρυσαι ημας] tr. LaR | αμαρτιας] ανομiais Sa
 10 τα εθνη R' L' 1219' = M] εν τοις εθνεσιν B' Sa GaAug: ex 10², cf. 11310 | η εκδικησις του αιματος *uindicta san-*

guinis Aug] *uindica sanguinem* La: cf. proleg. § 515

11 εισελθτω B' R T 1219'] -θετω L': cf. 336 | 11²⁺³ unus stichus Sa 1219

12] pr. et Ga = M | επταπλασιονα] -πλασια B | εις τον κολπον in *sinum* LaR] in *sinu* Uulg, in *sinus* LaGAug Ga | αυτων ult. > Bop R Lpau | σε] σοι R = *tibi* La Ga

13 δε] γαρ B' Sa | της B' Sy(hab. της νομης σου in marg. *graecis literis scriptum*) > R L' 1219': cf. 993 et 731 947 | ανθομολογησομεθα (cf. Helbing Kas. p. 244/5)] εξομ. R, -γουμεθα 55 | σοι B' Sa R'Aug Ga = M] + ο θεος LaR L' 1219' | γενεαν και γενεαν] *saeculum et saeculum* LaG | την αινεσιν] τας -σεις Sa

79

ΟΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησμένων· μαρτύριον
τῷ Ἀσαφ, ψαλμὸς ὑπὲρ τοῦ Ἀσσυρίου.
- 2 Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ, πρόσχες,
ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα τὸν Ἰωσηφ,
ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν, ἐμφάνηθι.
- 3 ἐναντίον Εφραιμ καὶ Βενιαμιν καὶ Μανασση
ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου
καὶ ἔλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς.
- 4 ὁ θεός, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.
- 5 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων,
ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου,
- 6 ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων
καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ;
- 7 ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς.
- 8 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.
διάψαλμα.
- 9 ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας,
ἐξέβαλες ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν·
- 10 ὠδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς
καὶ κατεφύτευσας τὰς ρίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ.
- 11 ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιά αὐτῆς

79 (M 80)

1 τέλος] + εν νημοις Thtp: ex 75₁ |
μαρτυριον] pr. εις S' La^G L^{pa}u | ψαλ-
μος > La^GAug | υπερ του ασσυριου *pro*
assyrio La^G] v. των -ριων Bo L^{pa}u, *pro*
assyriis Aug, *pro assyrios* (sic) La^R; *pro*
eis τον -ριον 55; υπερ του αγαπητου L^{pa}u:
ex 44₁; > S Ga L^{pa}u' = M: cf. 75₁

2 προβατα B'' Sa-1093 La Ga (cf.
76₂₁ 77₅₂) -τον Uulg L' 55: item 8'
(R dub., hab. προβατον pro προβατα τον)
| χερουβιν Sa R'' Ga TBe] -β(ε)ιμ B''
UulgAug L 55: cf. 17₁₁ | εμφανηθι -νηπι
S: cf. Thack. § 7, 13

3²⁻³ duo stichi Ga, unus rel.

4¹⁻² duo stichi Sa(Sa^Liungit 4¹cum
3²⁻³) La^G Ga TSyHe 1219', unus B' R'

| ο θεος] + των δυναμεων La^G Thtp 1219:
ex 8. 20 | σου] + *super nos* Bo: item
Bo Sa in 8. 20, La^G in 20

5¹⁻² duo stichi B Sa La^G Ga Sy,
unus S R' THe 1219' | του δουλου B''
R' Ga Tht' 2004] των δουλων Sa L 55
6 init.] pr. et La^G | ημας bis] eis
La^G = M

7 εμυκτηρισαν] pr. εξ He*: cf. 21₈ 34₁₆
8 κυριε (cf. 5. 20)] > Sa Ga = M |
σου: cf. 4 | διαψ. > S Ga = M

9 εξεβαλες] -λας L^{pa}uTHe*(uid.)R^c 55:
cf. 43₅

10 επλησθη η γη B'' Sa R' He*(uid.)
55] επληρωσεν την γην GaAug L' 1219
2004; *replesti*(= M) *terminos terrae*
La^G: cf. S.-St. 2, p. 68

- καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ·
 12 ἐξέτεινεν τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θαλάσσης
 καὶ ἕως ποταμοῦ τὰς παραφυάδας αὐτῆς.
 13 ἵνα τί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς,
 καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;
 14 ἐλυμήνατο αὐτὴν σὺς ἐκ δρυμοῦ,
 καὶ μονιὸς ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν.
 15 ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δὴ,
 ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἰδὲ
 καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην
 16 καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου,
 καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ.
 17 ἐμπεपुरισμένη πυρὶ καὶ ἀνεσκαμμένη·
 ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ προσώπου σου ἀπολούνται.
 18 γενηθήτω ἡ χεὶρ σου ἐπ' ἄνδρα δεξιᾶς σου
 καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ·
 19 καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ,
 ζώωσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα.
 20 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
 καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.

80

Π'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· τῷ Ασάφ ψαλμός.
 2 Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν,
 ἀλαλάξατε τῷ θεῷ Ἰακωβ·

11 του θεου > La^G

12 εξετεινεν] -νας R'Aug | ποταμου
 B' Sa La Ga TSy 2004 = M] -μων R
 L' A''

13 καθειλες] -λας R T 55: cf. 97 |
 παντες > 2004

14 σους B'] vs R L' A'' 2004 | μονιος
 L'' A' 2004] *singularis* La Ga, μονος
 R, ονος B'' Sa Symg et Cyr. Alex. (S.-
 St. 2, p. 187.188)

15 επιβλεψον B' R'' Ga 55 2004 = M]
 pr. και L'' A' | 15³ cum 15² iungit
 Ga, cum 16¹ iungit Sa

16³ (cf. 18²) > La^G 55 | ανθρωπου
 (cf. 18²) > Ga(non Uulg) 2004 = M

17 εμπεपुरισμενη] -νην La^G 1219(hab.
 etiam ανεσκαμνην): ad 16¹ relatum |

ανεσκαμνην] + *manu* La^G et alii Latini

19¹] add. stichum και απο της δοξης
 του ελεους σου SyHe 1219 (in He signis
 criticis notatum? cf. proleg. § 67 n.)

20 σου: cf. 4

80 (M 81)

1 υπερ των ληνων] + *domini* La^G; v.
 τ. αλλοιωθησομενων A'(non 1219): ex 791;
 > T | τω ασαφ/ψαλμος B La^G Lpau'
 (cf. 761)] tr. S R'Aug Uulg LThm 55,
 ψ. τω δαυιδ A Lpau; ψαλμος > LpauThm
 Ga = M; add. uel pr.(sic La^RAug) πεμ-
 πτη σαββατου Sa La (sic etiam uersiones
 aethiopica et armeniaca. cf. S.-St. 2, p.
 162): cf. proleg. § 91

- 3 λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον,
ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας·
- 4 σαλπείσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι,
ἐν εὐσήμεν ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἡμῶν·
- 5 ὅτι πρόσταγμα τῷ Ἰσραὴλ ἔστιν
καὶ κρίμα τῷ θεῷ Ἰακωβ.
- 6 μαρτύριον ἐν τῷ Ἰωσηφ ἔθετο αὐτὸν
ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν·
- 7 ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον αὐτοῦ,
αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν.
- 8 Ἐν θλίψει ἐπεκαλέσω με, καὶ ἔρρυσάμην σε·
ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος,
ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας.
διάψαλμα.
- 9 ἄκουσον, λαὸς μου, καὶ διαμαρτύρομαί σοι·
Ἰσραὴλ, ἔὰν ἀκούσης μου,
- 10 οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος,
οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ·
- 11 ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου
ὁ ἀναγαγὼν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
πλάτυνον τὸ στόμα σου, καὶ πληρώσω αὐτό.
- 12 καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαὸς μου τῆς φωνῆς μου,
καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέσχεν μοι·

3 μετὰ κιθάρας > La^G

4 σαλπείσατε *tuba canite* La^RAug. *du-*
cinat Ga] *canite deo* La^G; cf. proleg.
§ 59 | 4^a > Aug | ἡμερᾶ] -ρας A |
εορτῆς] -των Bo | ἡμῶν B' Sa La^G Ga
LdT A' = M] ὑμῶν Bo R' Uulg Ld^{sil}y'-
HeSc

5 τῷ 1° *ipsi* La^RAug = 7] *in* Ga: cf.
6¹; *ad* La^G

6 ἐν 1° > Sa | αὐτον 1° *eum* La^G] *αὐτο* LdT', *illud* GaAug. > La^R

7 ἄρσεων *oneribus* La^RAug Ga]
operibus eorum La^G | αὐτου 1°] αὐ-
των A

8²] *pr. et* La^G

9 καὶ διαμαρτ. σοι· Ἰσραὴλ Ga L' A-
1219(uid.) = M: haec hab. non solum
He^c, sed etiam Hesychius in commen-

tario, cf. proleg. § 77 n.] καὶ λαλήσω σοι·
Ἰσραὴλ καὶ διαμαρτ. σοι(55 σε) B' Sa He*
(cf. proleg. § 77 n.) 55 (ισρ. κ. διαμ. σ. est
stichus singularis in S Sa 55, cum
sticho praec. iungit B): ex 497; καὶ λαλή-
σω σοι καὶ διαμαρτ. σοι· Ἰσραὴλ R' Aug(La^R-
Aug om. σοι¹⁰); καὶ λαλήσω σοι· Ἰσραὴλ
La^G(om. σοι) L^{pa}u: cf. S.-St. 2, p. 68 |
διαμαρτυρομαι] -ρομαι L^{pa}uTHE*(uid.) R^c
A: cf. 497 | 9^a 10¹ duo stichi R' Ga
TSyHe A, unus B' Sa 1219-55 (hi ex-
cepto 1219 uocem Ἰσραὴλ tr., cf. sup.)

10 ἐν σοὶ θεὸς προσφ.] *tibi deus alie-*
nus La^G: cf. M | οὐδε] + μη 1219

11¹⁺² unus stichus S Sa | γαρ] *au-*
tem La^R | καὶ] *ego* La^G: ex 11¹

12 μου 1° > Sy: cf. 14 | τῆς φωνῆς]
την -νην R: cf. 257

- 13 καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
πορεύονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
14 εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέν μου,
Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη,
15 ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα
καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον τὴν χεῖρά μου.
16 οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ,
καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
17 καὶ ἐψώμisen αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ
καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς.

81

ΠΑ΄

1

Ψαλμός τῷ Ασαφ.

- ἽΟ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν,
ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς διακρίνει
2 Ἔως πότε κρίνετε ἀδικίαν
καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν λαμβάνετε;
διάψαλμα.
3 κρίνατε ὀρφανὸν καὶ πτωχόν,
ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιώσατε·
4 ἐξέλεσθε πένητα καὶ πτωχόν,
ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε.
5 οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν,
ἐν σκότει διαπορεύονται·

13 αὐτοὺς] pr. eis Sy, αυτοῖς L^{pau} | ἐπιτηδεύματα: cf. proleg. § 2s | 13²] pr. et La(non Aug)

14 μου 1⁰ > B': cf. 12 | Ἰσραὴλ ad 14¹ trahit B; 14¹⁺² unus stichus SaB 55 | ei ult.] > L^{pau}, post Ἰσραὴλ tr. La^GAug Ga, ante ἰσρ. tr. LaR

15 ἂν forsitan Ga] > B La | ἐταπείνωσα] -σαν L^{pau} | ἐπέβαλον B' R] + ἂν L' A'; ἐπεβαλαν 55: aut per errorem -λαν pro -λον (cf. 43s) aut -λαν pro -λον ἂν uel -λα ἂν

16 αὐτῷ] αὐτον L^{pau}

17 εκ 1⁰] pr. ως L^{pau}

81 (M 82)

1 θεῶν (deorum etiam Tert. ter)] dei Cyp.(uid.) = M, cf. Capelle p. 205 |

διακρίνει *discernit* La^G, *diudicat* Ga] -κρίνει Bo Sa Sy, *diudicavit*(pro-abit, cf. proleg. § 2s) Tert.; *discernere* LaR-(-rem)Aug, -mens Cyp.

2 κρίνετε] -νατε L^{pau}: ex 3

3 κρίνατε] -νετε L^{pau} A(-ται): ex 2 | ὀρφανον και πτωχον B (Bo Sa?)] -νω κ. -χω (Bo Sa?) R L'(Sy?) A', *pupillo et egeno* La, *pupillo et mendico* Tert.: cf. 9³⁹ et 7⁹; πτωχον κ. ὀρφανον S. *egenum et pupillum* Ga = M. *egeno et pupillo* Uulg; *humilem et pauperem* Cyp.

4 ἐξέλεσθε] ἀνταναιρείτε R | 4²] pr. και Sy | ἁμαρτωλοῦ] -λων Tht' et Tert. p = M | ρύσασθε B' R'' Ga 55 et Tert. = M] + αὐτον L' 1219, + αὐτοὺς L^{pau} A 5¹⁻² duo stichi B' SaL La^G TSy 1219,

σαλευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς.

6 ἐγὼ εἶπα Θεοὶ ἐστε

καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες·

7 ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποδνήσκετε

καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε.

8 ἀνάστα, ὁ θεός, κρίνον τὴν γῆν,

ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν.

82

ΠΒ'

1

ᾠδὴ ψαλμοῦ τῷ Ασαφ.

2 Ὁ θεός, τίς ὁμοιωθήσεται σοι;

μὴ σιγῆσης μηδὲ καταπραΰνης, ὁ θεός·

3 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροὶ σου ἤχησαν,

καὶ οἱ μισοῦντές σε ἦσαν κεφαλὴν,

4 ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργέσαντο γνῶμην

καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου·

5 εἶπαν Δεῦτε καὶ ἐξολεθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους,

καὶ οὐ μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ ἔτι.

6 ὅτι ἐβουλεύσαντο ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό,

κατὰ σοῦ διαθήκην διέθεντο

7 τὰ σκηνώματα τῶν Ἰδουμαίων καὶ οἱ Ἰσραηλῖται,

Μωαβ καὶ οἱ Αγαρηνοί,

unus SaB R' Ga He A' | σαλευθήσονται
B' Sa La Ga TThp A] -θηῶσαν R L-
Thp 55 | πάντα > Sa

6¹⁻² duo stichi SaL T. unus rel.

7 υμεῖς δε] + δη B' et Orig. et Cyr.
Alex. (S.-St. 2, p. 212. 197; ecce Sa. ἰδοὺ
δη Iust. Mart. (ibid. p. 205). ἰδοὺ δε Clem.
Alex. (ibid. p. 209) | ἀποδνήσκετε *mori-*
mini LaR] *mortemini* LaGAug Ga et
Cyp. | πίπτετε *caditis* La] *cadetis* Ga-
Aug: cf. proleg. § 2s

8 κατακληρονομήσεις *hereditaueris* LaR,
-tabis GaAugar = M] ἐξολεθρεύσεις S
Sa, *exterminabis* Cyp., *disperdes* LaG-
(-dis)Aug

82 (M 83)

1 ὠδὴ ψαλμου B' SaB LaRAug Ga
Ld(sil)TThp'He A'] ω. ψαλμος SaL R'
LpauThp 1219, ψαλμος Ld

2 ο θεος 1°] + κυριε Sa

3 κεφαλὴν *caput* LaRAug Ga] +

suum LaG

4 σου 1°] + κυριε A, + *et aduersus*
te LaG | γνῶμην] -μῇ LpauThp 1219
| ἐβουλεύσαντο] pr. επ Tht | τῶν ἁγίων]
αγνῶν R

5 εἶπαν] εἶπον LbT'Hee: cf. 13 et 297
| καὶ 1° > La(nonAug) | ἐξολεθρευ-
σωμεν] -λοθ- L'(nonT): cf. 11 et 114 |
ἐθνους] *gentibus* LaRAugar | οὐ μὴ
μνησθῇ το ὄνομα] οὐκ ἐστὶ εἰς μνημοσυνο
το ον. R = *non erit*(LaR sit) *in me-*
moriam(LaG om. ia) *nomen* La; *non sit*
memoria nominis Augar; *non me-*
morabitur nomen Ga, *non memore-*
tur nomen Uulg, *non memoretur no-*
minis Aug | Ἰσραὴλ] *eius* LaG

6 οτι] καὶ S, > Bo Sa | ἐν ὁμονοίᾳ]
consilium LaG: ex 4¹

7 οἱ Ἰσραηλῖται *isma(h)elitae* GaAug]
-litum La | ἀγαρηνοὶ Bo Sa UulgAug
L' 55] ἀγαρ. B' 2049 R' Ga A'

- 8 Γεβαλ καὶ Ἀμμων καὶ Ἀμαληκ
καὶ ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντων Τύρον·
9 καὶ γὰρ καὶ Ἀσσουρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν,
ἐγενήθησαν εἰς ἀντίλημψιν τοῖς υἱοῖς Λωτ.
διάψαλμα.
10 ποιήσον αὐτοῖς ὡς τῇ Μαδιαμ καὶ τῷ Σισαρα,
ὡς ὁ Ιαβιν ἐν τῷ χεϊμάρρῳ Κισων·
11 ἐξωλεθρεύθησαν ἐν Αενδωρ,
ἐγενήθησαν ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ.
12 θοῦ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν Ωρηβ καὶ Ζηβ
καὶ Ζεβεε καὶ Σαλμανα πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν,
13 οἵτινες εἶπαν Κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὸ ἁγιστήριον τοῦ θεοῦ.
14 ὁ θεὸς μου, θοῦ αὐτοὺς ὡς τροχόν,
ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου·
15 ὡσεὶ πῦρ, ὃ διαφλέξει δρυμόν,
ὡς εἰ φλόξ κατακαύσαι ὄρη,
16 οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι σου
καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ταραξεις αὐτούς.
17 πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας,
καὶ ζητήσουσιν τὸ ὄνομά σου, κύριε.
18 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ταραχθήτωσαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος

8 γεβαλ (uel γαιβ.) -*ban* La^G, -βερ Sa,
γαβα 2049, ναβαλ B' | και ult. B'-2049
R' A'] > Ga L' 1219 = M

9 ασσουρ *assur* GaAug] *assyrr* LaR,
assyrius La^G | λωτ] λωθ *loth* R' |
διαψ. > R'

10 αυτοῖς] αὐτοὺς R *La*He 1219 |
μαδιαμ] μαζιαμ R, *mazia* La^R: cf. Od. 47
| και] + ωs Sy: cf. M | τω 1^ο] τον
1219 | 10²] pr. *et* La^G | ο B'-2049
R TSyHe* A'] τω *L'* 55

11 ἐξωλεθρεύθησαν (B'-2049 Τοπρωω)]
-λοθ- *L'*(nonT): cf. 5 | αενδωρ] αερδωμ
2049, ανδρω Sa; *endor* La^RAug Ga,
ermon La^G | ωσει] ωs B: cf. 1612; >
2049 | τη γη = M] της γης R *Lpau*
1219

12^{1,2} duo stichi T A' (trahunt και ζηβ
ad 12²), tres R' Ga He (θου — ωρηβ, και
1^ο — σαλμ., παντας — fin. [R' παντας —
13 fin.]) et Sy (12¹, και 2^ο — σαλμ., παν-
τας — fin.), unus B' Sa | δου] εδου

Septuaginta X: Psalmi

posuisti 2049 La^G: item 2049 in 14 |
και ζηβ > La^G | και 2^ο] + ωs Sy = M
| σαλμανα] σελμ. B, σαλαμαν 2049, σαλμαν
R, σαλμαναν *Lb'*

13 ειπαν] ειπον *L'*(nonHe): cf. 5 |
εαυτοῖς *nobis* La = M] > GaAug |
αγισστηριον S-2049 Sa La^GAug Ga *L'*
A'] θυσιαστ. B' R' 1219

14 δου: cf. 12 | 14²] pr. και Uulg
Sy | ανεμου] πυρος S: ex 15¹

15 ο > T | 15²] pr. *et* Uulg = M |
φλοξ *flamma* La Ga] + *ignis* La^G |
κατακαυσαι B'-2049 *Lb*(sil)THE A', *con-*
burat La] -σει R *Lpau*, *comburet* Ga;
η -σει *Ld'*, *comburens* UulgAug; η -σαι
Lpau

16 τη 2^ο > R | ταραξεις B' *Lb*(sil)THE
A] pr. συν R *La'* 1219', καταξεις 2049

17 ονομα] προσωπον A: ex 17¹

18 -θητωσαν 1^ο 2^ο 55 | τον αιωνα
του αιωνος] *saecula saeculorum* La^G |

καὶ ἐντραπήτωσαν καὶ ἀπολέσθωσαν
 19 καὶ γνώτωσαν ὅτι ὄνομά σοι κύριος,
 σὺ μόνος ὑψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

83

ΠΓ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
 2 Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, κύριε τῶν δυνάμεων.
 3 ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου,
 ἡ καρδία μου καὶ ἡ σὰρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν ζῶντα.
 4 καὶ γὰρ στρουθίον εὔρεν ἑαυτῷ οἰκίαν
 καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὐ δῆσει τὰ νοσσία αὐτῆς,
 τὰ θυσιαστήριά σου, κύριε τῶν δυνάμεων,
 ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου.
 5 μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου,
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσίν σε.
 διάψαλμα.
 6 μακάριος ἀνὴρ, οὗ ἐστιν ἡ ἀντίλημψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ, κύριε·
 ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο
 7 ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ κλαυθμῶνος εἰς τόπον, ὃν ἔδετο·
 καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν.
 8 πορεύονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν,
 ὁφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών.
 9 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου·

fin.] + *in aeternum* La^G

19 κυριος] κυριε L^{pa}uHe* | μονος] +
 ει B-2049*, pr. ει L^{pa}u 55 | υψιστος]
 pr. ο R

83 (M 84)

1 εις το τέλος > Aug | τοις > R |
 ψαλμος > Aug L^{pa}uTh^{tr} 55

2 κυριε] *deus* La^G et Cyp. | των
 δυναμ.] pr. *deus* Bo: item in 4, cf. 13

3 του κυριου] τ. θεου S, *dei* Cyp., σου
 κυριε Sa | επι θεον ζωντα] ε. τον θ. τον
 ζ. 2049, ε. θ. τον ζ. R: cf. 41s; ε. θεω
 ζωντι L^{pa}u: cf. 11

4 εαυτω] ÷ Ga | 4³ in duo stichos
 (και τρ. v. εαυτη, ου — αυτης) diuidunt Sa^L
 TSy | εαυτη > S | αυτης B' R] εαυ-
 της L' A' | 4³⁻⁴ duo stichi La^G Ga
 TSyHe A', unus B' Sa R' | των δυναμ.:
 cf. 2

5 οι S R' Ga LTh^{tr} = M] pr. παντες
 B' Sa Th^{tr}He A' | οι κατοικουντες
qui habitant La^GAug Ga] *q. ambulans*
 La^R: ex 8. 12 | τους αιωνας των αιωνων]
 τον -να του -νος R

6 ου] ω L^bSu | η B R] > S L' A' |
 αυτου 1°] αυτω L^a'(non SyHeSu) = 1° |
 παρα σου] π. σοι L^a'Hemg: cf. M 73 |
 κυριε > Ga L' = M | αναβασεις] +
 σου Sy | διεθετο(Sy-θεντο) ad 7 trahunt
 La^G Th^{tr}; 6² + 7¹ unus stichus Sa

7 εν τη κοιλαδι B' R' GaHi 55] εις
 την -δα Sa L' A' | τοπον B' R L^{pa}u-
 THe A''] pr. τον L' | εδετο] εθεντο Sy;
 διεθετο R'(La^Gadd. eis) L^{pa}u': ex 6²;
 διεδου L^{pa}u | ευλογιας = M] -αν R'
 Uulg

9¹ in duo stichos (κυριε — δυναμ., εισ-
 ακ. — μου) diuidit Sy, cf. 13 | μου]

ἐνώτισαι, ὁ θεὸς Ιακωβ.

διάψαλμα.

- 10 ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἰδέ, ὁ θεός,
καὶ ἐπίβλεπον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
- 11 ὅτι κρείσσων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας·
ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ
μᾶλλον ἢ οἰκεῖν ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν.
- 12 ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεός,
χάριν καὶ δόξαν δώσει·
κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοὺς πορευομένους ἐν ἀκακίᾳ.
- 13 κύριε τῶν δυνάμεων, μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

84

ΠΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
- 2 Εὐδόκησας, κύριε, τὴν γῆν σου,
ἀπέστρεψας τὴν αἰχμαλωσίαν Ιακωβ·
- 3 ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου,
ἐκάλυψας πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
διάψαλμα.
- 4 κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ὀργὴν σου,
ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου.
- 5 ἐπίστρεψον ἡμᾶς, ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν,

serui tui Sy: cf. 1615 | ἐνωπίσαι] + μου Sa
10 ο θεος > La^G | καὶ > He |
ἐπὶ] εἰς L' (non SyHe) 1219

11 χιλιάδας] *mille* (= M) *extra eas*
Sa | 11²⁻³ duo stichi SaL R' Ga (ut
edidi) et S La^G TSyHe A'' (trahunt
μαλλον ad 11²), unus B SaB | παρα(p)-
ρριπτεῖσθαι B L' (cf. 14)] -τεσθαι S R T-
He* A' | θεου B'' Sa-1093 La^G Thtp]
+ μου Ga LThtp' A' = M; κυρίου R'-
Aug | μαλλον] ÷ Ga | οικειν B' 1093
A'] + με R L'' 1219 | ev ult.] ἐπὶ B'

12 ἐλεον] -ος L' (non THE*): cf. 5s |
ἀγαπα] ÷ Ga | κύριος 1° = M] > Ga-
Aug | ο θεος ad 12² trahit S | δω-
σει] + πασιν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτον SaB: cf.
144²⁰ et S-St. 2, p. 163 | κύριος ult.
ad 12³ trahunt B'' Sa R' Aug THE A',
ad 12³ Ga (= M); ad 12³ trahunt etiam
La^G Sy 55, sed ad 12³ addunt La^G Sy
ο θεος, 55 κύριος | ου στερήσει Sa La
Ga L' 1219 = M (cf. 20s)] ουχ(S ουκ)

υστερησει B'' R A': cf. Helbing Kas. p. 175
| τους πορευομενους B' R LpauT A'' (cf.
20s)] τοῖς -νοῖς L', > La^G

13 unus stichus B' La^G Ga He A'',
duo (κυριε — δυναμ., μακαρ. — fin.) Sa R'
TSy (cf. 9) | των δυναμ. B' Uulg A =
M (cf. 2. 4)] pr. ο θεος Bo Sa R'' Ga
L'' 1219': ex 9 | ἐπὶ σε] ε. σοι Lpau-
THEmgRc: cf. 9¹¹

84 (M 85)

1 fin.] + τω δαuid LpauT

2 ευδοκησας] *benedixisti* La GaHi =
ευλογησας (uid.), cf. 39 et S-St. 2, p. 119
| απεστρεψας] επ- A, + ο θεος R'

3 τας ανομιας *iniquitates* La Ga]
-tatem UulgAug = M | τω λαω *plebi*
LaR] του λαου R, *plebis* La^GAug Ga
Sy = M (Bo Sa dub.) | πασας > B

4 πασαν > Btxt | 4¹] + *in finem* La^G

5 των σωτηριων ημων *sanitatum* (LaR
-tantium) *nostrarum* La^RAug, *salu-*
tarium nostrorum La^G, *salutum no-*

- καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμὸν σου ἀφ' ἡμῶν.
 6 μὴ εἰς τὸν αἰῶνα ὀργισθῇς ἡμῖν
 ἢ διατενεῖς τὴν ὀργὴν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
 7 ὁ θεός, σὺ ἐπιστρέψας ζωώσεις ἡμᾶς,
 καὶ ὁ λαός σου εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί.
 8 δεῖξον ἡμῖν, κύριε, τὸ ἔλεός σου
 καὶ τὸ σωτήριόν σου δώης ἡμῖν.
 9 ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἑμοὶ κύριος ὁ θεός,
 ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ
 καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν καρδίαν.
 10 πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σωτήριον αὐτοῦ
 τοῦ κατασκηνώσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν.
 11 ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν,
 δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν·
 12 ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλεν,
 καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν.
 13 καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστότητα,
 καὶ ἡ γῇ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς·
 14 δικαιοσύνη ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύσεται
 καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ.

85

ΠΕ'

I

Προσευχὴ τῷ Δαυιδ.

Κλῖνον, κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου,

strarum Ga] *salutaris noster* Vulg
 et alii Latini

6 τον αιωνα B' R' Ga 1219' = M]
 τους -vas L' A | οργισθησῃ *irascere*
 B' Sa Ga 1219 = M] -θης -caris R'
 L' A', sed διατενεῖς retinent omnes ex-
 cepto La (*extendas*): ante ημιν | fin.]
 add. stichum *auertisti ab ira indignationis tuae* La^G: ex 4² repet.

7 ἐπὶ σοί] ε. σε L^{pa} 55: cf. 11

8 σου ult. S' Sa La^G Aug Ga L' 1219'
 = M] + κυριε B R' A | δωης] δως 55:
 cf. 2612

9 εν εμοι] ÷ Ga (hab. ÷ per errorem
 post εν εμοι), > Sy 55 | 9^{3.4} duo stichi
 R' Ga T A, unus B' Sa La^G SyHe 1219'
 | και ult. > S Sy | ἐπὶ ult. > B'
 (Sa?) Sy 1219' | τους επιστρέφοντας προς

αυτον καρδιαν B' R A] τ. ε. καρδιαν ἐπ' αυ-
 τον L', τ. ε. καρδιαν προς αυτον 1219, *eos*
qui conuertunt cor ad ipsum Aug;
 τ. ε. προς αυτον καρδια 55; *eos qui con-*
uertuntur ad ipsum ex corde suo
 La^G: itidem, sed (*in*) *toto corde suo*
 Bo; *eos qui conuertuntur ex corde*
 La^R, *eos qui conuertuntur ad cor* Ga

12 και > A | εκ του] εἰς 55

13 ο κυριος] ο θεος ημων Sa-1093

14 εναντιον B' R] ενωπιον L' A': cf.

2126 | προπορευσεται] προ > S, σ > A
 | οδον] + (ει)ρηνης 1219: cf. 135⁹ Od. 979

85 (M 86)

I inscr. est eis το τέλος τοις υιοις κορε
 ψαλμος in L^{pa}: ex 841 | προσευχη > A
 | τῷ του S | και 1⁹] ÷ Ga | επακου-
 σον] εισ- B: cf. 7 et 35

- ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμι ἐγώ.
 2 φύλαξον τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ὁσὶός εἰμι·
 σώσον τὸν δοῦλόν σου, ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ.
 3 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι πρὸς σέ κεκράζομαι ὅλην τὴν ἡμέραν.
 4 εὐφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου,
 ὅτι πρὸς σέ, κύριε, ἤρα τὴν ψυχὴν μου.
 5 ὅτι σύ, κύριε, χρηστὸς καὶ ἐπικηρὸς
 καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε.
 6 ἐνώτισαι, κύριε, τὴν προσευχὴν μου
 καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
 7 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι εἰσήκουσάς μου.
 8 οὐκ ἔστιν ὁμοίός σοι ἐν θεοῖς, κύριε,
 καὶ οὐκ ἔστιν κατὰ τὰ ἔργα σου.
 9 πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐποίησας, ἥξουσιν
 καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, κύριε,
 καὶ δοξάσουσιν τὸ ὄνομά σου,
 10 ὅτι μέγας εἰ σύ καὶ ποιῶν θαυμάσια,
 σὺ εἰ ὁ θεὸς μόνος ὁ μέγας.
 11 ὁδήγησόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου,
 καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου·
 εὐφρανθήτω ἡ καρδιά μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου.
 12 ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε ὁ θεός μου, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
 καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
 13 ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ
 καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχὴν μου ἐξ ἄδου κατωτάτου.
 14 ὁ θεός, παράνομοι ἐπανάστησαν ἐπ' ἐμέ,

2 ο θεος] pr. *domine* La^G | μου ult.
 > Sa | ἐπὶ σε] ε. σοι L^bTHetext 55:
 cf. 911

3 κεκραζομαι *clamabo* La^G Ga] -*au*
 La^RAug Uulg

4 κυριε BSc' Sa R' Ga Thtp'He A =
 M] > S* LThtp 1219' | ηρα/την ψυχην
 μου] tr. La^G Ga = M | fin.] + ο θεος S
 6 κυριε] ο θεος Thtp

7 μου 1° > 55 | εκεκρ. προς σε >
 La^G | οτι εισηκ. μου est stichus singu-
 laris in Ga | εισηκουσας B' R 55] επ-
 L' A': cf. 1

8¹⁺² unus stichus 55 | εστιν ult.] +
qui facere poterit Bo

9¹⁻² duo stichi B La^G Ga SyHe A'

2016 (Sy 1219 trahunt ηξουσιν ad 9²),
 unus S Sa R' T | fin.] + το αγιον SaB
 10¹⁻² duo stichi B' Sa La^G Sy 1219'
 2016, unus R' Ga He; οτι μεγ. ει συ
 cum 9³, κ. ποιων θαυμ. cum 10² iungunt
 T A | συ 1° + κυριε He | ο 1° > Lb
 | ο μεγας B' Sa R' 55 2016] > S Ga
 L' A = M

11¹⁺² unus stichus SaB La^G Ga |
 τη οδω B' A' 2016 = M] pr. εν R' Ga
 L': ad 11² adapt. | εν S R' Ga L'
 2016 = M] > B A': ad 11¹ adapt. |
 φοβεισθαι] + με 1219

12 ο θεος μου] > L^{pa}u, μου > Sa R

13 ελεος] ονομα SaB | fin.] + δια-
 ψαλαμα Sa

- καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου
καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν.
15 καὶ σύ, κύριε ὁ θεός, οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινός.
16 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με,
δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου
καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδείας σου.
17 ποιήσον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν,
καὶ ἰδέτωσαν οἱ μισοῦντές με καὶ αἰσχυνθήτωσαν,
ὅτι σύ, κύριε, ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

86

ΠΦ'

- 1 Τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμὸς ὧδης.
Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσιν τοῖς ἁγίοις·
2 ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας Σιων
ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακωβ.
3 δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
διάψαλμα.
4 μνησθήσονται Ρααβ καὶ Βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσιν με·
καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ λαὸς Αἰθιοπῶν,
οὗτοι ἐγενήθησαν ἐκεῖ.
5 Μήτηρ Σιων, ἐρεῖ ἄνθρωπος,
καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ,
καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτήν ὁ ὑψιστος.

14 συναγωγή κραταιῶν] κραταιοὶ S |
ἐζήτησαν *quaesierunt* Ga] ἐξεζητ. *inquis.*
R', ἐξεζητησεν 2016 | καὶ ult. > B' |
σε] τὸν θεὸν 1219

15 θεός] + μου L'Su 1219 et Psalt.
Rom.

16²⁺³ unus stichus B' | τὸ κράτος
σου B' Ga L' A' = M] σου > Bo R
55 2016, κράτος Sa, *potestatem* La

17 init.] pr. καὶ Sy | καὶ ἰδεώσαν
et uideant La^G Ga] *ut uideant* LaR-
Aug Uulg, ἵνα ἰδεώσαν R: cf. proleg.
§ 51 | μοι με L^{pa}u

86 (M 87)

1 τοῖς υἱοῖς κορε > 55 | ὧδης >
SaB L^b

2¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe A
2016, unus B' Sa R' 1219' | Ἰακωβ]
pr. του 2016

4¹] + κυριε Sa | 4²⁻³ duo stichi La^G
TSyHe 1219' 2016, unus B Sa R' A
(Ga dub.); 4³ > S | καὶ ἰδου *et ecce*
La^G et Tert.] καὶ > R' Ga = M; *etenim*
Aug | καὶ τυρος (sic etiam Tert.)) *et*
tyri LaR, > La^G | αἰθιοπῶν B' R A
2016] pr. των L' 1219'

5¹⁺² unus stichus Ga A | μητηρ σιων
(sic etiam Tert.)) μη τη σ. O(teste Symg)
= *numquid sion* Ga: in Octaplis scrip-
tum erat μη τη σ., in Tetraplis μητηρ σ.,
cf. Field et proleg. § 68 | ὁ ὑψιστος]
+ εἰς τὸν αἰῶνα Bo, pr. εἰς τὸν αἰῶνα Sa
(trahit ὁ ὑψιστος ad 6¹)

- 6 κύριος διηγῆσεται ἐν γραφῇ λαῶν
καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ.
διάψαλμα.
7 ὡς εὐφραينوμένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.

87

ΠΖ'

- 1 Ὡδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς Κορε· εἰς τὸ τέλος,
ὕπὲρ μαλεὲθ τοῦ ἀποκριθῆναι· συνέσεως Αἱμαν
τῷ Ἰσραηλίτῃ.
2 Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐναντίον σου·
3 εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου,
κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, κύριε.
4 ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχὴ μου,
καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ ᾄδῃ ἥγγισεν·
5 προσελογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον,
ἐγενήθην ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος ἐν νεκροῖς ἐλεύτερος,
6 ὥσει τραυματαῖι ἐρριμμένοι καθεύδοντες ἐν τάφῳ,
ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι
καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἀπώσθησαν.
7 ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ,
ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου.

6¹⁻² duo stichi R' Ga TSYHe A' (A trahit καὶ αρχοντων ad 6'), unus B' Sa | ἐν γραφῇ in scriptura Aug] in scripturis La^G Uulg, scripturas La^R, scriptura Ga | διαψαλμα > Sa

7 εὐφραينوμένων παντων] laetantibus nobis omnibus La^G et alii Latini | κατοικία] + σου TSY

87 (Π 88)

1 εἰς τὸ τέλος > S | μαλεὲθ] μαλελεθ Sa, maleth Bo, melech La^RAug: cf. 521; maleleth La^G; choro Ga(non Uulg) = χοροῦ σ' | ἀποκριθῆναι συνεσεως] απ. λογον συν. Ld' | συνεσεως] εἰς συνεσιν 55 | αιμαν = M] pr. ✕ Ga (sic); αιδαμ La-Syxtt(non TThTSymg) A: ex 881 | τῷ Ἰσραηλιτῇ] του -του L^RauRc; ezraitae Ga(Uulg-ahi-) = M: cf. 881

2 ἐκεκραξα] κεκραζομαι A

3 εἰσελθατω S R The* A'] -θετω B L': cf. 336 | ἐνωπ. σου / η προσ. μου] tr. La^G et alii Latini | κυριε B' Sa R' A] post κλινον tr. Sy, > S GaAug L' 1219' = M

5 ὡς B R 55] ὡσει S L' A': cf. 18 et 1612 | ὡς ἀνδρ. / ἀβοηθ. = M] tr. Ga(non Uulg) | ἐν νεκρ. ἐλευθ.] est stichus singularis in Sy, cf. Tht; ad 6 trahit M

6¹⁻² duo stichi R' Ga Sy 55, unus B' Sa The A' | ἐρριμμενοι B' SaLBc] περριμεναι 55, post καθευδ. tr. R'; > SaB*(cf. S-St.2, p.60) GaAug L' A' = M | ταφῳ monumento La^G, sepulcro Aug = M] ταφοις HeRc 55, monumentis La^R, sepulcris Ga; pluralem hab. etiam Bo Sa Sy | ἐμνησθης] -θη La^G Sy | και] + quidem La^G | ἐκ της x. σ. / ἀπωσθ.] tr. La^RAug

7 ἐθεντο] v > S Sytxt | ἐν ult. > TSySc

- 8 ἐπ' ἐμέ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου,
καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπ' ἐμέ ἐπήγαγες.
διάψαλμα.
- 9 ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἅπ' ἐμοῦ,
ἔθεντό με βδέλυγμα ἑαυτοῖς,
παρεδόδην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην.
- 10 οἱ ὀφθαλμοί μου ἡσθένησαν ἀπὸ πτωχείας·
ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν,
διεπέτασα πρὸς σέ τὰς χεῖράς μου
- 11 Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια;
ἢ ἱατροὶ ἀναστήσουσιν, καὶ ἐξομολογήσονται σοι;
- 12 μὴ διηγῆσεται τις ἐν τάφῳ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;
- 13 μὴ γνωσθῆσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένη;
- 14 κἀγὼ πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα,
καὶ τὸ πρῶτ' ἡ προσευχή μου προφθάσει σε.
- 15 ἵνα τί, κύριε, ἀπώθεις τὴν ψυχὴν μου,
ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἅπ' ἐμοῦ;
- 16 πτωχός εἰμι ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου,
ὕψωθεις δὲ ἐταπεινώδην καὶ ἐξηπορήδην.
- 17 ἐπ' ἐμέ διήλδον αἱ ὀργαί σου,
καὶ οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραζάν με,
- 18 ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ ὅλην τὴν ἡμέραν,

8 μετεωρισμούς *suspensiones* La^R-
Aug, *elationes* La^GAug^{uar}] *fluctus* Ga-
Aug^{uar}: cf. 41a | ἐπ' ἐμέ ἐπήγαγες B
R' 55] tr. S Ga L' A' | διαψ. > Sy
10 πτωχείας] νηστίας 55: ex 108²⁴ |
10² S La^G Ga L' A' et Cyp. = M]
pr. καὶ B R'Aug, pr. καγὼ 55 tr. ἐκεκρ.
post κυριε] | προς σε κυριε] *ad dominum*
Sa | κυριε] + *deus meus* La^G et Cy-
priani codices peiores | ὅλην τὴν ἡμέραν
ad 10² trahunt B' Sa A = M. ad 10³
S R'Aug Ga TSyHe 55: cf. 18 | προς
se ult. = M] in fin. tr. R' SyBc et
Cypriani codices peiores. > B*

11 θαυμάσια] + *tua* Bo Sa: cf. 13 |
ἀναστήσουσιν] -σθησονται L^{rau} 55 | σοι]
se He | fin.] + διαψαλμα Ga Sy = M]

12 τάφῳ] pr. τῷ L'

13 γνωσθῆσεται] -θητω L^bHeSc | ἐπι-

λελησμένη *oblita* La^RAug (cf. Rönisch p.
388)] *oblivionis* Ga, > La^G

14 καγὼ B R L'] καὶ ἐγὼ S T A' |
προς σε/κυριε] tr. B Sy | ἐκεκράξα]
clamabo La^G

15 ἀπώθεις *repellis* Ga] -θη L^b; *re-
pulist* La: = ἀπώθεις? | ψυχὴν S Sa
La^G L' A' = M] προσευχὴν B' R'Aug
Ga 55: ex 14² | ἀποστρέφεις *auertis*
GaAug] *ne auertas* Sa; *auertisti* La:
cf. sup. | το προσ. σου/ἀπ' ἐμου] tr. R'

16 init.] pr. σὺ Bo Sa^L | καὶ/ἐν κο-
ποις] tr. S | καὶ ἐξηπ. > A | ἐξη-
πορήδην] ἐξηγερόδην Sa

17 καὶ > L' A* = M | ἐξεταρα-
ζαν] ἐξ > B

18 init.] pr. *et* La^G | ὡς B' R A]
ὡσεὶ L' 1219': cf. 5 | ὅλην τὴν ἡμέραν
ad 18¹ trahunt B A = M, ad 18² Bo

περιέσχον με ἅμα.

19 ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον
καὶ τοὺς γνωστοὺς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

88

ΠΗ'

1

Συνέσεως Αἰθαν τῷ Ἰσραηλίτῃ.

2

Τὰ ἐλέη σου, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι,
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου,

3

ὅτι εἶπας Εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται·
ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου

4

Διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου,
ᾧμοσα Δαυιδ τῷ δούλῳ μου

5

Ἔως τοῦ αἰῶνος ἐτοιμάσω τὸ σπέρμα σου
καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου.
διάψαλμα.

6

Ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου, κύριε,
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.

7

ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ,
καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;

8

ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων,
μέγας καὶ φοβερὸς ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.

9

κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, τίς ὅμοιός σοι;
δυνατὸς εἶ, κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου.

10

σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης,
τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις.

Sa R' Ga TTh^tHe 1219': cf. 10; 18¹⁺²
unus stichus S

19 και πλησιον R' Ga L' A' = M]
> B' Sa(hab. *amicos meos* pro φίλον)
La^GAug | ταλαιπωρίας] + μου Sa Sy

88 (M 89)

1 αιθαν = M] αιθαμ LTh^tp 1219;
αιμαν R'(La^G *teman*) L^{pau}Th^tp 55: ex
871 | τω ισραηλιτη] του -του He; τω
ιερραηλιτη 1219; *ezraite* Ga(Uulg-*ahitae*) = M: cf. 871

2 σου κυριε] *domini* Sa Ga = M |
απαγγελω] pr. et La^G (diuidit 2^a in duo
stichos: eis γεν. κ. γεν., et *pronuntiabo*
— fin.)

3 ειπας] *dixi* La^G = M | οικοδομ.]
pr. *tibi* La^G | fin.] add. ✕ *in eis* Ga

4 διαθηκην] *testamentum meum* La^G
| 4¹] add. stichum υψωσα εκλεκτον εκ του
λαου μου S: ex 20

5 γενεαν 2°] pr. eis R

6 και B' R' 55 (= 7¹N, cf. 12. 22. 28)]
+ γαρ Sa Ga L' A' | εκκλησια] *ec-*
clesiis Sa | αγιων] οσιων R: cf. 33¹⁰

7 τω κυριω 1°] *deo* Bo, *dominus* La^G
| και τις B' Sa Syxt^tHe* 1219' et Aug.
IV 939 E] η τις R' Th^tpSym^s et Aug.
IV 939 F (bis). 940 A; > Ga LTh^tp A =
M | κυριω 2°] θεω S R' Uulg

8 εν βουλη αγιων] *inter filios iusto-*
rum La^R: cf. 7² *inter filios dei* |
φοβερος B' R' Ga] + εστιν L' A'

9 ομοιος] ομοιωθησεται R

10 του κρατους] το κρατος L^{pau}Th^tpRc
| τον δε] και τον B'

- 11 σὺ ἐταπείνωσας ὥς τραυματίαν ὑπερήφανον
καὶ ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου.
- 12 σοὶ εἰσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σὴ ἐστὶν ἡ γῆ·
τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐδεμελίωσας.
- 13 τὸν βορρᾶν καὶ θαλάσσας σὺ ἔκτισας,
Θαβωρ καὶ Ἑρμων ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται.
- 14 σὸς ὁ βραχίων μετὰ δυναστείας·
κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιὰ σου.
- 15 δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἐτοιμασία τοῦ θρόνου σου,
ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύεται πρὸ προσώπου σου.
- 16 μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων ἀλαλαγμόν·
κύριε, ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσονται
- 17 καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται.
- 18 ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν εἶ σύ,
καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν.
- 19 ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις
καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν.
- 20 τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς ὁσίοις σου
καὶ εἶπας Ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατόν,
ὑψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου·
- 21 εὖρον Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου,
ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν.
- 22 ἡ γὰρ χεὶρ μου συναντιλήμψεται αὐτῶ,
καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν·

11 καὶ B' R' Ga ThtpHe 1219'] >
Uulg LThtp' A = M | τῷ βραχίονι τῆς
δυναμῆς] *uirtute brachii* La^G et alii
Latini

13 θαλάσσας B', *maria* La^RAug: cf.
M [מַרְיָה] -σαν R 55, τὴν -σαν L' A', *mare*
Bo Sa La^G Ga Sy | Ἑρμων La^RAug^p
Ga L' = M] Ἑρμωνι 55; Ἑρμωνιμ B' (Bo
-nim) Sa R^RAug^p THe* A': ex 417 | ἐν
Bo Sa La Ga L' 55 = M] > B' R
TSy A': cf. 17 et 915

14 ὑψωθῆτω] -θησεται 55, pr. καὶ R' Ga

15 προπορεύσεται B R L^dHe 1219']
-σονται S L^d(sil)T^rRc A, *praecedent* Ga
= M; *praeambulant* La^R, *praeceunt*
La^GAug

17^a > A*(uid.)

18 το 1° B' R 55] > L' A | εἰ συ
B' A'] tr. R' Ga L' 1219 | εὐδοκία]
δικαιοσύνη Bo Sa: ex 17

19 ἀντιληψις] add. ✕ *nostra* Ga |
του αγ. ισρ. βασ. ημων] *sanctus Israel*
est rex noster Bo Sa

20 οσοις L^{pau}, *sanctis* GaHi = M]
υιοις rel. | καὶ εἶπας ad 20¹ trahunt
R'Aug Ga | ὑψωσα] -σας 55

21¹ et 21²] pr. et La^G | ελαῖω = M]
ελεει B 1219: cf. 91, 100, 108, 140, 151;
pro ελαῖω αγιω hab. Clem. Rom. ελεει
αἰωνιω (S.-St. 2, p. 200/201): cf. Is. 54s
| μου ult. Sa R' Ga L' A' = M] >
B' 55

22 η γαρ] καὶ γαρ η Sy: cf. 6 | αυ-
τῶ] αὐτου 55

- 23 οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ,
καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν·
- 24 καὶ συγκόψω τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι.
- 25 καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέρας αὐτοῦ·
- 26 καὶ θήσομαι ἐν θαλάσῃ χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ἐν ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ.
- 27 αὐτὸς ἐπικαλέσεται με Πατήρ μου εἴ σύ,
θεὸς μου καὶ ἀντιλήμπτωρ τῆς σωτηρίας μου·
- 28 κἀγὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν,
ὕψηλόν παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν τῆς γῆς.
- 29 εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου,
καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ·
- 30 καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ
καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ.
- 31 ἔὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νόμον μου
καὶ τοῖς κρίμασίν μου μὴ πορευθῶσιν,
- 32 ἔὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσουσιν
καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν,
- 33 ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
καὶ ἐν μάστιγιν τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν,
- 34 τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτοῦ
οὐδὲ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου
- 35 οὐδὲ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου
καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω.

23 προσθήσει του κακῶσαι] κακῶσει S Sa
La^G A*(uid.) et alii Latini = M

24 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ / ἀπο προσώπου
αὐτοῦ B R² A² (A μου pro αὐτοῦ¹⁰) tr. S
Ga L² 1219 = M

25 η > R

26 χεῖρα] pr. τὴν R

27 θεός B² 1098^{txt} L² 55] pr. ο R
1098^{mg} L² pau A

28 καγὼ B R L² 55] καὶ ἐγὼ S 1098
A² | βασιλευσιν] + *omnibus* Sa

30 τοῦ αἰῶνος > L² pau | ὡς] ὡσει
R: cf. 16¹² | τοῦ οὐρανοῦ *caeli* Ga^{Aug}
saeculi La: ex 30¹

31 οἱ > R L² pau 55 | τοῖς] pr. ἐν
R² Ga(non 1098) et Cyp.^p = M

32 εαν] καὶ Sy | βεβηλώσουσιν B² R
He* A²] -σωσι(v) 1098 L²

33 τας 1⁰ > B | ἀμαρτίας B² Sa R
peccata La^G Ga] *delicta* La^R Aug et
Cyp.(quinquies), ἀδικίας S 1098 L² A²:
cf. M

34 αὐτοῦ B² La 1098-Ga Tht A =
M] αὐτῶν Sa R^{Aug}uar L² 1219² et Cyp.-
(quater) | οὐδε B² R 1098 L^d(sil)T
1219] οὐδ ου L^dHe A²: item in 35¹,
sed He A ibi οὐδε | ἀδικήσω] ἀθετήσω
1219: ex 35; *decipiam* La^G

35 οὐδε: cf. 34 | τὴν διαθήκην] ἐν τῇ
-κῇ S | 35² bis uertit La^G: *et quae
profiscuntur per labia mea non
spernam | et quae procedunt de la-*

- 36 ἅπαξ ὥμοσα ἐν τῷ ἁγίῳ μου, εἰ τῷ Δαυιδ ψεύσομαι
 37 Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ
 καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου
 38 καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα·
 καὶ ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός.
 διάψαλμα.
 39 σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξουδένωσας,
 ἀνεβάλου τὸν χριστὸν σου·
 40 κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου,
 ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ.
 41 καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ,
 ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ δειλίαν·
 42 διήρπασαν αὐτὸν πάντες οἱ διοδοῦντες ὁδόν,
 ἐγενήθη ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ.
 43 ὕψωσας τὴν δεξιὰν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ,
 εὐφρανas πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ·
 44 ἀπέστρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ
 καὶ οὐκ ἀντελάβου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ.
 45 κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτόν,
 τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέρραξας·
 46 ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ,
 κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύνην.
 διάψαλμα.
 47 ἔως πότε, κύριε, ἀποστρέψεις εἰς τέλος.
 ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου:

biis meis non faciam irrita. cf. proleg. § 516 | δια] εκ R = *de* La cf. sup. Ga

36 δαυιδ] + *seruo meo* Sa^B

37 ο 1° > R

38 ως η] ὡσει Lpa^u (R dub.) | διαψαλμα > Sy

39¹⁺² unus stichus Sa A | απωσω] + ημας Bo | εξουδενωσας] θ pro δ 55: cf. 436; + ημας S 55; *pro nihilo duaxisti et neglexisti nos* La^G: cf. proleg. § 516 | ανεβαλου] pr. και La^G A, + κυριε Sa R'

41 καθειλες] -λας S THe*^{Rc} 55: cf. 97

42 διηρπασαν B' R 1098 Sy A'] -παζον L' 55 | διοδεονοντες] παραπορευομενοι 1098 Lpa^uThtpHe A: ex 7913 | οδον] pr. την

Lpa^uThtpHe A'(non 1219): ex 7913

43 εχθρων αυτου B'' Sa R' SyHe*] θλιβοντων αυτον 1098-Ga L' A' = M: illud etiam in Tetraplis, hoc in Octaplis, cf. Field et proleg. § 68 | 43² > 55 45 καθαρισμου] *destructione* La^G | αυτον] ante απο tr. La^RAug Ga; αυτου L'(non T^{Sy}He*) = M; > 1098 | 45²] pr. et La^G Uulg | την γην] tr. (sic) R, την > 1098

46 εσμικρυνας] σ > R | χρονου] θρονου B Sa La: ex 45² | αυτου 2° B' R 1098 Lb(sil) A'] αυτω L^a 1219: cf. Helbing Kas. p. 185

47 κυριε] *deus* La^R | αποστρεψεις B] *auertes* Ga, *auertes te* La^G, αποστρεψη 1098, *auerteris* Aug, -ψεις uel -ψη Bo

- 48 μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις·
 μὴ γὰρ ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων;
 49 τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον,
 ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ἄδου;
 διάψαλμα.
 50 ποῦ εἰσιν τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα, κύριε,
 ἃ ὤμοσας τῷ Δαυιδ ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου;
 51 μνήσθητι, κύριε, τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου,
 οὗ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου, πολλῶν ἐθνῶν,
 52 οὗ ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου, κύριε,
 οὗ ὠνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χριστοῦ σου.
 53 Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα.
 γένοιτο, γένοιτο.

89

ΠΘ'

¹ Προσευχὴ τοῦ Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.

Κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ·

² πρὸ τοῦ ὄρη γεννηθῆναι

καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην

καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.

Sa; ἀποστρέφεις S R He*(ηπροει) A²,
auertis La^R Uulg, ἀποστρέφει L²; ορ-
 γισθήσῃ 1219, *irascere* Psalt. Rom.:
 ex 78^s

48 παντας] om. Bo L^{pa}u et complures
 Latini; om. etiam Sy, sed add. *omnium*
 ante των ανδρ.; pr. ✕ Ga

49 ανθρωπος] pr. ο B 1098 1219 |
 ουκ] ουχ T: cf. 48¹⁰ | 49²] pr. *aut quis*
 La^G

50 εισιν] εστιν B' 1098 1219: cf. 11³ |
 κυριε > La^G | α *quas* La^RAug] *sicut*
 La^G Ga

51 κυριε om. L^{pa}u et complures La-
 tini | των δουλων] του -λου L^{pa}u |
 υπεσχον R' 1098-Ga La² A' = M] -χου
 B' Sa La^dT(-χω) 55

52 ου 1°] *quos* Sa

53¹⁺² unus stichus mss.: cf. 40¹⁴ |
 ευλογητος κυριος] -για κυριου R'Aug |
 γενοιτο 2° > 2039 1219

89 (Π 90)

I του μωυση ανθρωπου B] του > L^d

55, μωυσεως ανδρ. L^bT, *moysi hominis*
 La Ga; μωυση -πω He, τω μωυση -πω S
 L^{b'2}(L^{pa}u'-σει) A(μωση); τω μωυση -που
 (sic) R | του θεου] θεου R = *dei* La
 Ga | εγενηθης ημιν] tr. B' | εν γενεα
 και γενα *in generatione et genera-*
tione La^RAug Ga] απο γενας εις γενα R
 (haec efficiunt stichum singularem in R'),
a generatione in generationem Uulg,
 ... εις γενα 1219; *in saeculum et sae-*
culum La^G

2¹⁺² duo stichi T, unus rel. | γενηθη-
 ναι] εδρασθηναι S Sa Sy et Orig. et Cyr.
 Alex. (S.-St. 2, p. 211. 195 et 159 n. 3)
 et Hi in epist. 140 (De Bruyne *Revue*
Bénéd. 1929, p. 302): ex Prou. 8²⁵ | και
 1° et La] *aut* Ga | και ult. = M] > La^G
 Ga | εως B' R' GaHi(secundum quosdam
 mss. Hilbergii et codicem Reg.*; cf. proleg.
 §14) = M] pr. και Uulg(etiam Hi se-
 cundum editionem Hilbergii et codicem
 Reg. e) L' A' | ου ει] > S; + ο θεος
 GaHi: = ²N, sed μη seq. = ²N retinet
 Ga

- 3 μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν.
καὶ εἶπας Ἐπιστρέψατε, υἱοὶ ἀνθρώπων.
- 4 ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου
ὥς ἡ ἡμέρα ἡ ἐχθές, ἥτις διήλθεν,
καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.
- 5 τὰ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται.
τὸ πρωὶ ὥσει χλόη παρέλθοι,
- 6 τὸ πρωὶ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι,
τὸ ἑσπέρας ἀποπέσοι, σκληρυνθεῖ καὶ ξηρανθεῖ.
- 7 ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου
καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν.
- 8 ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐνώπιόν σου·
ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου.
- 9 ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον,
καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελίπομεν·
τὰ ἔτη ἡμῶν ὥς ἀράχνην ἐμελέτων.
- 10 αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν, ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη,
ἐὰν δὲ ἐν δυναστεαῖς, ὀγδοήκοντα ἔτη,
καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος·
ὅτι ἐπῆλθενπραῦτης ἐφ' ἡμᾶς, καὶ παιδευθησόμεθα.
- 11 τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου
καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου τὸν θυμὸν σου;

3 εἶπας] *dicas* La^R | υἱοὶ ἀνθρώπων
B' | υ. των α. R La' 1219', οἱ υ. των α.
L^b A

4^{1.2.3} tres stichi R' (iungunt 4³ cum 5¹)
TSy, duo Sa La^G He A' (4¹, 4²⁻³ et
Ga (4¹⁺², 4³) et 55 (οἱ — ἐχθές. ηῖτις —
fin.), unus B' | ἐν ὀφθαλμοῖς σου] παρα
σοι Sa: cf. Petr. II 38 | σου B' Sa: cf.
sup.) R'Aug Ga = M] + κυριε La^G L'
A', κυρίου 55 | 4¹ + ὡς ἡμέρα μ.α Sa
(hab. in 4³ heri pro η.η. η.ἐχθές) La^G: ex
Petr. II 38 | η 1° > S L^bHe (R dub.):
cf. 2114 | ἐχθές] χθές L^bB^c (R dub.):
cf. Thack. p. 97 n. 3

5 ἐξουδενώματα] ἐξουθενημ. 55: cf. 436
| αὐτῶν] post εἰη tr. La^G, post εἰσονται
tr. La^RAug (ambo *anni erunt eorum*)
| εἰη] ἐτι L^bHe* | 5¹ + διαψαλμα Sy

6 ἀνθήσαι] -σει R L^b, -ση 1219 | το
εσπ. αποπεσοι trahit Sa ad 6¹, est stichus

singularis in T

8 ἐνώπιον B'-2039 R He A'] ἐναντιον
L' 55: cf. 2126 | εἰς φωτισμὸν] ἐνωπιον
uel ἐναντιον Sa: ex 8¹

9 καὶ > SySc = M | ὡς B R 55]
ὥσει S L' A': cf. 1612 | ἀράχνην B' 1219]
-νη R L' A' | ἐμελετων est 3. pers. plur.
in Bo Sa La Ga, 1. pers. sing. in Sy;
pro *meditabantur* La^RAug Ga hab.
-buntur La^G Uulg

10 τῶν ἐτῶν > Sy | ἐν αὐτοῖς] ἐν ἐνι-
αυτοῖς B | εἰη 2° > Bo Sa | πραυτης
B' R He 1219'] πραοτης L' A: cf. 445
| πρα./ἐφ ἡμας B La^G L'Su A'] tr.
S R'Aug Sy, ἐφ ἡμας > GaHi = M

11 ὀργῆς] χειρος Sy | σου paenult.
GaAug L' A' = M] > B' Sa(hab.
timorem pro απο τ. φοβ.) R'' | τὸν θυμὸν
R'Aug Ga L' A' = M] τοῦ θυμοῦ B'
Sa La^R

- 12 ἐξαριθμήσασθαι τὴν δεξιάν σου οὕτως γνώρισον
καὶ τοὺς πεπεδημένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.
13 ἐπίστρεψον, κύριε· ἕως πότε;
καὶ παρακληθήτι ἐπὶ τοῖς δούλοις σου.
14 ἐνεπλήσθημεν τὸ πρῶτὸ τοῦ ἐλέους σου
καὶ ἡγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν·
15 εὐφράνθημεν ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς,
ἐτῶν, ὧν εἶδομεν κακά.
16 καὶ ἰδὲ ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ τὰ ἔργα σου
καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν,
17 καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡμᾶς.

90

ς'

I

Αἶνος ὥδῃς τῷ Δαυιδ.

Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου

ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀύλισθήσεται.

12 εξαριθμ. ad 12¹ trahunt Tht' 1219',
ad 11² R' Ga THE A; εξαριθμ. τ. δεξ.
σου ad 11², οὕτως γνωρ. ad 12² trahit Sa
(om. και); totum stichum 12¹ cum 11²
iungunt B' | οὕτως Bo Sa R'Aug Ga
L' A' = M] > B' La^GAuguar 55 |
γνώρισον B' Sa GaAug = M] + μοι R'-
Auguar L' (Lpau με) A', + nobis Bo
La^G et alii Latini | πεπε(uel αι)δημε-
νους R L' A', conpeditos GaAug] πε-
παιδευμ. B' Sa Sy 1219, eruditos La-
Auguar Uulg et Hi in epist. 140 (De
Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 302) | τη
καρδίᾳ] την -αν Lpau

13 εως pote] *aliquantulum* La^G et
alii Latini | τοις δούλοις] τους -λους R
LpauThtp 1219: cf. I:

14¹⁺²⁺³ tres stichi B Ga THE A', duo
R' 55 (14¹, 14²⁺³) et Sa (14¹⁺³ [sic],
14²) et Sy (init. — ηγαλλ., και ult. —
fin.), unus S | του ελεους (ς > 55: cf.
58) *misericordia* GaAug] το ελεος R =
-diam La | 14¹] + κυριε LThtp(non T-
SyHe) | ημων > Sy

15 ευφρανθημεν R' Ga L' A' = M]
> B' Sa; hoc ad 15¹ trahunt R' Ga
Tht' 1219' = M, ad 14³ THESe A

16 τα εργα B'] pr. επι R' Ga L'
A'

17 του > B' | και 2°] κατα Sa | fin.
B' R' 55] add. stichum και το εργον
των χειρων ημων κατευθυνον S GaAuguar
L'(non Sy, sed Sy hab. in 17² το εργον pro τα
εργα) A' = M: haec sub ast. hab. Ga,
cf. Aug: „cui uersui diligentes et docti
praenotant stellam, quos asteriscos uo-
cant, quibus significant ea, quae in
Hebraeo uel aliis interpretibus graecis
reperiuntur, in LXX uero interpreta-
tione non sunt“; add. duo stichos *si
conuertimini in fide, toto tempore
quo in dispersione estis sine malo
eritis* Sa: cf. S.-St. 2, p. 224 n. 2

90 (M 91)

I inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις
La'He

- 2 ἐρεῖ τῷ κυρίῳ Ἀντιλήμπτωρ μου εἴ καὶ καταφυγή μου,
ὁ θεὸς μου, ἐλπῶ ἐπ' αὐτόν,
3 ὅτι αὐτὸς ῥύσεται με ἐκ παγίδος θηρευτῶν
καὶ ἀπὸ λόγου ταραχώδους.
4 ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι,
καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς·
ὅπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.
5 οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ,
ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας,
6 ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει,
ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
7 πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς
καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σου,
πρὸς σέ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ·
8 πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανοήσεις
καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψῃ.
9 ὅτι σύ, κύριε, ἡ ἐλπίς μου·
τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγὴν σου.
10 οὐ προσελεύσεται πρὸς σέ κακά,
καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ τῷ σκηνώματί σου,
11 ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
τοῦ διαφυλάττει σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου·
12 ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου·

2 erei] erw 55 | κυρίῳ Bo Sa La^GAug
GaHi LThtp^r A' 2031 2048 = M] θεῶ
B' R' Thtp 1219 | ei] + sv He: *es tu*
La GaHi: haec uerba auctore Hi ab
interpretibus „pro euφωνία et uerborum
consequentia“ addita sunt. cf. De Bruyne
Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), p. 12
| καὶ καταφ. μου ad 2¹ trahunt Sa TSy-
He A = M, ad 2² B' R' Ga 1219' |
μου ult.] pr. β(ο)ηθος 2031. + βοηθος
μου LpauThtp: ex 17s | ἐλπῶ B'
GaAug Lb(sll)ThHe A = M] pr. καὶ
R' L^a 1219' 2031 2048: ex 17s |
ἐπ αὐτον] ἐπ αὐτω LpauT: cf. 911; *in te*
La^G

3¹⁺² unus stichus S SaB | με (sic
etiam Ga)] σε L^a(nonTHE) 2048 = M;
> B | θηρευτῶν] pr. τῶν R | ταραχω-

δους] *aspero* Sa La Ga: = ταραχω-
δους?

4 υπο] ἐπὶ 55

5²] pr. καὶ S Sa

6 διαπορ./εν σκοτει B' R' Ga A' 2043
2048] tr. L' 1219 2020 = M

7¹⁺² unus stichus S He, 7²⁺³ unus
stichus A' | χιλιάς] <μ>υρίας 2020: ex 7²
| ἐγγιεῖ] *adpropinquabunt* La^R

8 ὀψῇ] οψεί L'(nonTHE): cf. 3634

9 συ] + ei R = es La Ga

10 προσελεύσεται ... κακά *accident*
... mala La Ga] -det ... malum
Uulg = M | τῷ] pr. ἐν L^a(nonTHE)
= M

11 σε] + αὐτω 2020 | πασαις] πασιν
R, > B

12 init.] pr. καὶ S: ex Matth. 46

- 13 ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ
καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα.
14 ὅτι ἐπ' ἐμέ ἤλπισεν, καὶ ῥύσομαι αὐτόν·
σκεπάσω αὐτόν, ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου.
15 ἐπικαλέσεται με, καὶ εἰσακούσομαι αὐτοῦ,
μετ' αὐτοῦ εἰμι ἐν θλίψει
καὶ ἐξελοῦμαι καὶ δοξάσω αὐτόν.
16 μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν
καὶ δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

91

4 A'

- 1 Ψαλμὸς ᾠδῆς, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου.
2 Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ
καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε,
3 τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρῶτὸ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα
4 ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ.
5 ὅτι εὐφρανάς με, κύριε, ἐν τῷ ποιήματί σου,
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιᾶσσομαι.
6 ὥς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε·
σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου.
7 ἀνὴρ ἄφρων οὐ γινώσεται,
καὶ ἀσύνετος οὐ συνήσει ταῦτα.
8 ἐν τῷ ἀνατεῖλαι τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὥς χόρτον
καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ὅπως ἂν ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

13 ἐπ B' Ld(sil)' ἐπὶ R LdTHESe A' 2020 2048 | καὶ 2° ÷ Ga

14 καὶ > LaRAug Uulg

15 ἐπικαλεσεται με B' R' = M (cf. 88²⁷) κεκραζεται προς με Ga L' A', κικραζετε μυ (sic) 2020 | εισακουσομαι B' R Thtp 1219' ἐπ- LThtp A: cf. 35; pr. ego La Uulg | 15² cum 15¹ iungit 1219, cum 15² A' | μετ' μετα 55 | θλιψει + αυτου Sa | και paenult. B' LaGAug A] > R' Ga L' 1219' 2020 = M | εξελουμαι B' R' 55] + αυτον LaGAug Ga L' A' 2020 = M

16 μακροτητα R L' A' -τητι B', -τητος Lpau: cf. Helbing Kas. p. 147/8

91 (M 92)

1 ᾠδης] + τω δαυιδ L^b | σαββατου = M Septuaginta X: Psalmi.

(cf. proleg. § 91) προσαββ. S Lpau: ex 92¹

2¹⁺² unus stichus B'

3¹⁺² unus stichus B' | του] το Lpau: ad 2 adapt.

4 ψαλτηριω] pr. et LaG: cf. M | μετ' μετα S

6 εβαθυνθησαν Bo R' Ga L' (sed cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 76) A' = M] εβαρυνθ. B' Lpau², επληθυνθ. Sa (uid.)

7¹⁺² unus stichus S 55

8¹⁺² unus stichus B' | τους B' R 1219'] > L' A | ως B R] ωσει S L' A': cf. 16¹² | εξολεθρευθωσιν] -λοθ- L' (non T): cf. 114 | εις τ. αιωνα τ. αιωνος in saeculum saeculi LaRAug Ga (saeculi sub ÷, cf. 96) pr. in aeternum et LaG

- 9 σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε·
 10 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου, κύριε,
 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται,
 καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
 11 καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου
 καὶ τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίονι,
 12 καὶ ἐπείδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου,
 καὶ ἐν τοῖς ἐπανιστανομένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευομένοις ἀκούσεται τὸ οὖς μου.
 13 δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει,
 ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.
 14 πεφυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου
 ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν·
 15 ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γῆρει πίονι
 καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται
 16 τοῦ ἀναγγεῖλαι ὅτι εὐδὴς κύριος ὁ θεός μου
 καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

92

ς Β'

- 1 Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου, ὅτε κατῴκισται
 ἡ γῆ· αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ.

9 ὑψιστος] pr. ο R
 10¹ S(10¹⁺² unus stichus) R' Ga(10¹
 sub*) L' 1219' = M] > B' Sa La^G-
 Aug A | απολονται] pr. a te La^G
 11 μονοκέρωτος] -των He: ex 77⁶⁹ |
 μου 1⁰ αυτου He: ex 77⁶⁹ | ελαιω = M]
 ελεω B (R dub.), *miseriordia* La Ga:
 cf. 88²¹ et proleg. § 64 9²
 12 επειδεν] εφ- T A'': cf. 30⁸ | μου
 1⁰ tuus La^G et alii Latini | 12² unus
 stichus S Sa R' THe A', duo B La^G
 Ga Sy (και εν — εμε, πονηρ. — fin.) et
 1219 (και εν — πονηρ., ακουσεται — fin.) |
 επανιστανομενους S R A'] vo 1⁰ > B L'
 1219: cf. 17⁴⁰ | ακουσεται] pr. εισ B' |
 το ους μου] *aures tuae* La^G, *auris tua*
 alii Latini

13 ωσει R(uid.) LThpSy(uid.): de
 articulo ante kedros deficiente cf. 21¹⁴
 ως η B' TThp A'': cf. 16¹² | η εν τω
 λιβανῳ] η > Aug = M, *libani* Ga |
 πληθυνθησεται] πλατυνθ. Sa: cf. 24^{17.19}

14 κυριου] pr. του R: cf. 2¹²; *dei* Sa
 | ταις αυλαις του θεου] αυλαις οικου θεου

R = *atriis domus dei* La Uul
 15¹⁺² unus stichus S A | επι R'·
 (La^G *supermultiplicabuntur* pro επι πλη-
 θυνθησονται) Ga L' A' = M] tote B'
 Sa, οτι L^{pau}, > S | γηρει] γηρα L^{pau}
 (A*?): cf. Thack. § 10, 16
 16 του αναγγειλαι ad 16¹ trahunt B'
 R' SyHe, ad 15² Sa La^GAug Ga TSc
 A' | ευδης] ευδης L^{pau}: cf. 24⁸ | μου
 B R' = M] ημων S' Sa La^G Ga L' A'':
 ex 14; > Aug

92 (M 93)

1 εις — γη / ανος — δαυιδ B' LThp
 A''] tr. Sa R' Ga L^{pau}, εις — γη >
 L^{pau}ThtpHe | προσαββατου B' Sa R'
 Aug Ga Ld(sil)' 1219 (cf. proleg. § 91)]
 σαββατου La^G LdTThtp A': ex 91¹; πρω-
 του σαββατου L^{pau} | κατωκισται] -στο L^a-
 Thtp(non T), -σθη L^{pau} 1219(cf. 96¹) |
 κατωκισται η γη] η γη κατωκιστο L^{pau}, η
 γη αυτου κατωκεισται 55 | ωδης > 1219
 | δαυιδ] + ανεπιγραφος παρ εβραιους L^{pau}·

- Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο,
ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο·
καὶ γὰρ ἐστερέωσεν τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται.
2 ἔτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε,
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.
3 ἐπῆραν οἱ ποταμοί, κύριε,
ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν·
4 ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν
θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης,
θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος.
5 τὰ μαρτύριά σου ἐπιστῶθησαν σφόδρα·
τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα, κύριε,
εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

93

ΓΓ'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, τετράδι σαββάτων.
Ὁ θεὸς ἐκδικήσεων κύριος,
ὁ θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο.
2 ὑψώθητι, ὁ κρίνων τὴν γῆν,
ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερφήανοις.
3 ἕως πότε ἁμαρτωλοί, κύριε,
ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχῶνται,
4 φθέγγονται καὶ λαλήσουσιν ἀδικίαν,
λαλήσουσιν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
5 τὸν λαόν σου, κύριε, ἐταπείνωσαν

He | o kyrios] o > B: cf. 4 et 95¹⁰
96¹ 98¹ et 2¹² | περιεζώσατο] + *uir-*
tutem La^G et alii Latini

2¹⁺² duo stichi B Sa TSyHe A' et
Ga(trahit apo tote ad 2²), unus S R'' |
σου] + o theos R'AugHe, + *domine*
La^G | 2²] pr. καὶ R'

3¹⁺² unus stichus S La^G, 3¹ > Aug
| φωνὰς *uoces* La^R et Aug. IV 995 G]
φωνῶν 55, *uocem* La^G Ga et Aug. IV
996 E (bis). 997 A | fin. B'' Sa R'']
add. stichum αρουσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτριψεῖς
αὐτῶν Ga(sub ✕; Uulg *eleuauerunt pro*
eleuabunt; cf. S.-St. 2, § 173 244) L''(Sy
sub ✕) A' = M

4¹⁺² unus stichus B

5²⁺³ duo stichi La^G Ga SyHe A' et

La^R (trahit kyrie ad 5³), unus B' Sa R
1219 | 5³] pr. *et ut inhabitem in*
domo domini La^G: ex 226

93 (M 94)

1 ψαλμος] + ὠδης L^{rau} A, αἶνος ὠδης
L^{rau}, pr. αἶνος ὠδης L^{rau}: ex 90¹ 92¹ 94¹,
cf. 95¹ | τετράδι σαββάτων B'' Sa La^R-
Aug L^{rau} (cf. proleg. § 91)] τ. -του R'
Ga L' A''; + ανεπιγραφὸς παρ εβραίοις
L^{rau}''; + ανεπιγραφὸς L^{rau} | 1¹⁺² unus
stichus B' | o bis B R He] > L' A'';
1° om., 2° hab. S | ἐκδικήσεων 1° 2°
ultionum La^RAug Ga] 1° *ultionis*, 2°
defensionum La^G

4 ἀδικίαν] πονηρίαν Sa, sed margo codi-
cis ἀδικίαν

- καὶ τὴν κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν,
 6 χήραν καὶ προσήλυτον ἀπέκτειναν
 καὶ ὀρφανοὺς ἐφόνευσαν
 7 καὶ εἶπαν Οὐκ ὄψεται κύριος,
 οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς τοῦ Ιακωβ.
 8 σύνετε δὴ, ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ,
 καί, μωροί, ποτὲ φρονήσατε.
 9 ὁ φυτεύσας τὸ οὖς οὐχὶ ἀκούει,
 ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν οὐ κατανοεῖ;
 10 ὁ παιδεύων ἔθνη οὐχὶ ἐλέγξει,
 ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γινώσιν;
 11 κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶν μάταιοι.
 12 μακάριος ἄνθρωπος, ὃν ἂν σὺ παιδεύσης, κύριε,
 καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξης αὐτὸν
 13 τοῦ πραῦναι αὐτῷ ἀφ' ἡμερῶν πονηρῶν,
 ἕως οὗ ὀρυγῇ τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος.
 14 ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει,
 15 ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψῃ εἰς κρίσιν
 καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
 διάψαλμα.
 16 τίς ἀναστήσεται μοι ἐπὶ πονηρευομένους,
 ἢ τίς συμπαραστήσεται μοι ἐπὶ ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν;
 17 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέν μοι,
 παρὰ βραχὺ παρώκησεν τῷ ἄδῃ ἡ ψυχὴ μου.
 18 εἰ ἔλεγον Σεσάλευται ὁ πούς μου,
 τὸ ἔλεός σου, κύριε, βοηθεῖ μοι·

6 προσήλυτον ... ὀρφανους Sa La^G Ga
 = M] tr. La^RAug, ὀρφανον ... προσήλυ-
 τον B' L' A'', ὀρφανους ... προσήλυτους R
 7¹⁺² unus stichus B' 55; 7¹ cum 6²
 iungit Sa^L | εἰπαν] εἰπον L^{rau}: cf. 29⁷
 | οψεται] + ταυτα R | κυριος] pr. o S
 R: cf. 212 | συνήσει] + ταυτα R'

8¹⁺² unus stichus B' 55 | δη nunc
 La] > Ga Sy = M

9 ους et οφθαλμον] + υμων SaB | η >
 L^{rau} | τον οφθαλμον Bo Sa La Ga L'
 A''(55 om. τον) = M] τους -μους R, οφθαλ-
 μους B' | ου B' R 55] ουχι L' A': ex
 9¹ | κατανοει] + υμας Sa

12 ανθρωπος] pr. o B 1219 = M |
 ου B'' R'Aug GaHi 55] > Sa(uid.) La^G
 O(teste Hi, cf. proleg. § 6, fin. et S.-St. 2, p.
 119) L''Su A' = M

13 αυτω ei Ga] αυτον eum R'Aug La'-
 (non T; Sydub.), eis (sic) La^G | ου > 55

15 επιστρεψη] -ψει L^dHe 55

16 πονηρευομενους B' R Lb(sil)T^vHe]
 -vois La A'': cf. 11 | εργαζομενους B'
 R] pr. τους L^d(sil)T^vHeSc A'; τοις -μενοις
 La: cf. 11

17 βοηθησεν μοι] αντελαβετο μου He:
 ex 117¹³

18¹⁺² unus stichus B' SaB A' | βοη-

- 19 κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου
αἱ παρακλήσεις σου ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν μου.
20 μὴ συμπροσέσται σοι θρόνος ἀνομίας,
ὁ πλάσων κόπον ἐπὶ προστάγματι;
21 θηρεύουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου
καὶ αἷμα ἀθῶον καταδικάζονται.
22 καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγὴν
καὶ ὁ θεός μου εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου.
23 καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν
ἀφανιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

94

ς Δ'

I

Αἶνος ὥδῃς τῷ Δαυίδ.

- Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ,
ἀλαλάζωμεν τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν.
2 προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἑξομολογήσει
καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάζωμεν αὐτῷ.
3 ὅτι θεὸς μέγας κύριος
καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς.
4 ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς,

δει B' Sa R L^{rau} εβρηδαι *adiuuabat*
La^RAug Ga L' A', -abit La^G

19¹⁺² unus stichus B' SaB | κυριε B'
Sa R' > Ga L' A' = M | ηγαπη-
σαν B' = M (cf. Is. 57)] ην(ueu)φραναν
Sa R' Ga L' A' | ψυχην] καρδιαν S

20 συμπροσέσται B' Sa R Th^{tp} 55,
aderit La Ga = M] -στω LTh^{tp} A',
adhaeret Uul^gAug | προσταγματι B'
R 55] -μα L' A: cf. 11

22 εγενετο] -νηθη R: cf. 1719 | μοι κυ-
ριος] tr. Ga(non Uul^g) = M | μου 1°
> Sa

23¹⁺²⁺³ tres stichi B La^G Ga, duo S
(23¹⁺², 23³) et Sa R' TSyHe A' (23¹,
23²⁺³) | αποδωσει] pr. αντ L^{rau}Th^{tp}-
He | αυτοις B' Sa La^G Ga = M] + κυ-
ριος R'Aug L' A' | την ανομιαν B' Sa
La^G Uul^g L' 55 = M] *iniquitates* Ga;
pr. κατα R' L^{rau}He A: ex 23²; *secun-*
dum opera Aug | κατα την πονηριαν
R'Aug L' A'] κατα > B' La^G Su; εν

τη -ρια Sa GaHi = M; + των επιτηδευ-
ματων L^{rau} 1219: ex 27⁴ | 23³] +
αφανιει αυτοις Ga = M | αφανιει] εξολε-
δρευσει R = *disperdet* La Ga; pr. et
La^G | ημων] μου Bo^r, > L'(non THe)

94 (M 95)

I δαυιδ] + ανεπιγραφος παρ εβραιois
Ld'He

3¹⁺² unus stichus SaB T A | θεος
μεγας κυριος] *tu es deus magnus do-*
mine Bo, *magnus est dominus deus*
Sa (Sa^L add. *noster*), *deus magnus*
est dominus La(La^G om. *dominus*) |
παντας τους(>R) θεους B' Sa R' Ga
Th^t(uid.)^o 1219 = M] π. τ. λαους He: ex
982; πασαν την γην L A': ex 463

4 init. S Sa(cf. S.-St. 2, p. 60) Ga L'
A'] pr. stichum οτι ουκ απωσεται κυριος
τον λαον αυτου B' R' He(antestichum
etin marg.: cf. proleg. § 67) 55: ex 93¹⁴ |
τη > S | τα περατα B R'Aug Ga L'

- καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν·
 5 ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν,
 καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔπλασαν.
 6 δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ
 καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς·
 7 ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν,
 καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ
 καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ.
 σήμερον, ἐν τῇς φωνῇς αὐτοῦ ἀκούσῃτε,
 8 μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ
 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 9 οὐδ' ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν,
 ἐδοκίμασαν καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου.
 10 τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ
 καὶ εἶπα Ἄει πλανῶνται τῇ καρδίᾳ
 καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου,
 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου
 Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

A' = M] pr. πάντα S Sa La^G Uulg 1219.
 + πασης Bo | εἰσιν R L' A] ἐστιν B' T
 55: cf. 113; σιν (sic) 1219

5 οτι > Bo Sa | η > R

6 αὐτῷ > Ga 55 = M | ἐναντίον]
 ἐνωπιον S: cf. 2126

7¹⁻²⁻³ tres stichi B La^G Ga A. duo
 (7¹, 7²⁺³) S R' TSyHe 1219 iungit 7¹
 cum 6³), unus Sa; 7¹⁻³ > 55 | ο θεος]
 pr. κυριος R' Aug Uulg | και ημεῖς] ημ.
 δε Sy 1219, *nos autem* Aug et alii La-
 tini: cf. 78¹³ 993 | νομης > L^{pau}Thtp
 | χειρος] pr. της He* A

8¹ in duo stichos (μη — υμων, ως —
 παραπικρ.) diuidit Ga, μη — υμων ad 7⁴
 trahunt R', 8¹ cum 7⁴ iungit 1219 |
 ως > La^G

9 ἐπείρασαν B' Sa La^G A'] + με R'-
 Aug Ga L' 1219 = M: cf. Hebr. 39 |
 ἐδοκίμασαν B' Sa R' 1] + με Ga(sub ✕)
 L' A' = M | (εἶδον B R L^{pau}
 (cf. 76¹⁷ 966 973 106²⁴ 108²⁵ 138¹⁶ et

Thack. p. 214]) (εἶδον S L' A': =
 Hebr. 39

10 τεσσαρακ. ετη ad 9² trahunt Bo
 L^{pau}He 55: = Hebr. 39/10; totum
 stichum 10¹ cum 9² iungit A | προσ-
 ωχθισα] pr. και Bo; pr. διο Bo^D R Thtp-
 He* 55: ex Hebr. 310; -σαν L^{pau} 55;
proximus fui La^RAug, *odio fui in*
gentibus et conuersatus sum La^G |
 εἶπα] εἶπον L^bTThtpHe* A'(1219 deest):
 cf. 291 | αει > Bo | πλανῶνται] pr. *isti*
 La^RAug, pr. *hi* Uulg | και αυτοι B Sa
 R' Ga = M] αυτοι δε S' L' A' et
 Psalt. Rom.: ex Hebr. 310

11¹ est stichus singularis in R' Ga
 TSy 1219, cum 10³ iungit A, cum 11²
 iungunt B' Sa He 55 | ως *ut* Ga]
quibus La^RAug, *donec* La^G | εἰ] η S
 Ac-55; > Sa L^{pau}He A*: ante εἰς |
 καταπαυσιν] αναπ. R: sic οι αλλοι ερμηνευ-
 ται teste Tht

- 11 εὐφραίνεσθωσαν οἱ οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς·
12 χαρήσεται τὰ πεδία καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ
13 πρὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται,
ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν·
κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ.

96

ςΓ'

- 1 Τῷ Δαυίδ, ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται.
'Ο κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλάί.
2 νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ,
δικαιοσύνη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ.
3 πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύεται
καὶ φλογιεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ·
4 ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ,
εἶδεν καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
5 τὰ ὄρη ἐτάκησαν ὥσει κηρὸς ἀπὸ προσώπου κυρίου,
ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς.
6 ἀνῆγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
καὶ εἶδον πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ.

εδνη εν οργη αυ. est stichus singularis
in Sa^L, cum 10³ iungunt Sa^B La^G)

11² > 55 | σαλευθητω] -θησεται Sa
12 αγαλλιασονται] -σεται L^b/He^c: cf. 12¹
et 11s 97s

13 προ B' R He* 55, ante La] απο
L' A, a Ga: cf. 97s | κυριου] pr. του
L(non THe): cf. 212 | οτι ερχεται 2°] οτι
ηκει L^{pau}: ex 97s; > Sa(iungit κριναι
την γην cum 13¹) L^{pau} | 13³⁺⁴ unus
stichus Sa^B | κρινει] κριναι L^{pau}: ex 13²

96 (M 97)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος Sa^L La^G L^b,
+ ψαλμος L^{pau} | οτε] οποτε L^b: cf. 31
| η γη αυτου καθισταται] κατωκισθη η γη
1219: ex 921 | η 1° > R | αυτου]
αυτω L^{pau}, > L^{pau} | καθισταται] -στατο
La'(non TSyHe), αποκαθιστατο L^{pau} |

inser.] + ανεπιγραφος παρ εβραιois L^dHe
| αγαλλιασθω] -ασεται B'(non Bo) et Tert.
(*exultavit pro-abit*, cf. proleg. §2s), sed
Cyp. *exultet*

3 εναντιον B' R He A'] ενωπιον L' 55:
cf. 212s

4 αυτου] tua La^R

5 ετακησαν/ωσει κηρος B R A'] tr. S
L' 1219 = M; *fluxerunt sicut cera*
La^RAug, *sicut cera fluxerunt* Ga,
sicut cera liquefacti sunt Tert. (cf.
Capelle p. 16), *liquefacti sunt sicut*
cera et fluxerunt La^G | απο προσω-
που κυριου 1°] ✕ Ga (sic), > L^{pau} |
κυριου ult. > S | πασης της γης om-
nis terrae GaAug] o. terra La Uulg,
tremuit o. terra alii Latini: cf. 95s

6 και > S | (ε)ιδον B' R L' 1219']
ιδον THe*Sc A: cf. 94s

- 7 αἰσχυνθήτωσαν πάντες οἱ προσκυνῶντες τοῖς γλυπτοῖς
οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν·
προσκυνήσατε αὐτῷ, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ.
- 8 ἤκουσεν καὶ εὐφράνθη Σιων,
καὶ ἠγαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ιουδαίας
ἐνεκεν τῶν κριμάτων σου, κύριε·
- 9 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ ὑψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς.
- 10 οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρόν·
φυλάσσει κύριος τὰς ψυχὰς τῶν δσίων αὐτοῦ,
ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλῶν ῥύσεται αὐτούς.
- 11 φῶς ἀνέτειλεν τῷ δικαίῳ
καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη.
- 12 εὐφράνθητε, δίκαιοι, ἐπὶ τῷ κυρίῳ
καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ.

97

97'

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- 1 Ἄσατε τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν,
ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν κύριος·
ἔσωσεν αὐτῷ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ
καὶ ὁ βραχίον ὁ ἅγιος αὐτοῦ.
- 2 ἐγνώρισεν κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψεν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.
- 3 ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ Ιακωβ

7 προσκυνουντες] πεποιδοτες επι S: ex
Is. 42:17 | αυτω] αυτον R = eum La
Ga: cf. 44:13 | οι ult. > L'(non LrauT)
55 | αυτου] θεου Lrau 55

8 σιων] pr. η LbBe | 8²⁺³ unus stichus
S SaB

9^{1/9} tr. SaB | ει B' R' 1219² >
Ga L' A | ο B R (cf. 21:14)] > S L'
A² | υπερ] επι S: ex 9⁴ uel ex 94:3 95:4
10 πονηρον B' R' Aug Ga = 9⁷ -ρα
L' A², -ριαν Sa LaG Sy | φυλασσει]
-αξει Bo Sa | κυριος] αυτος Sa; > LaG
Ga(non Uulg) = M | των οσιων sanc-
torum Ga] iustorum LaR; seruorum
LaGAug: ex 33:23 | αμαρτωλων B' Sa
R' Sy = M] -λου LaGAug Ga L(Tht?)
A'

11 ευφροσυνη] -νην Lrau A

12 επι B' He] εν R L' A': cf. 63:11 |
τη μνημη] την -μην Lrau'He 55

97 (M 98)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. Lrau, + ανεπι-
γραφος (παρ εβραιois) Lrau | 1¹⁺² unus
stichus B', 1³⁺⁴ unus stichus S | κυ-
ριος B' R] pr. ο L' A': cf. 2:12; > Ga
= M | 1³] pr. et LaG | αυτω = 9⁷
(cf. Flashar p. 162/3)] αυτον LaG La(non
He) et Psalt. Rom., ημας ημας (sic) 1219
2 εναντιον των εθνων ad 2² trahunt
R' Aug Tht' He A' = M, ad 2¹ B',
est stichus singularis in Sa(hab. hunc
stichum in fin. u.) Ga

3 εμνησθη] -θην Lrau | τω ιακωβ] τω

- καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ Ἰσραηλ·
 εἶδον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
 4 ἀλαλάξατε τῷ θεῷ, πᾶσα ἡ γῆ,
 ἄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε·
 5 ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ,
 ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ·
 6 ἐν σάλπιγγιν ἐλαταῖς καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης
 ἀλαλάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου.
 7 σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
 ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·
 8 ποταμοὶ κροτήσουσιν χειρὶ ἐπὶ τὸ αὐτό,
 τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται,
 9 ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν·
 κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ
 καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.

98

ς Η'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί·
 ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν, σαλευθήτω ἡ γῆ.
 2 κύριος ἐν Σιων μέγας
 καὶ ὑψηλὸς ἐστὶν ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς·

οικω ιακ. Sy: ad 3² adapt.: του ιακ. *Lpau*
 A; > S GaHi = M | 3³] pr. et Sy
 4 θεω B Sa(SaB*add.ημων. R'Aug
 Uulg Ld(sil) 1219] κυριω S' La¹ Ga
 Ld²HeBe A' = M | η > R | fin.]
 + αυτω Sa

5¹⁺² unus stichus B La^G | τω κυριω
 = M] + *nostro* La^G; *deo nostro* Psalt.
 Rom., + *deo nostro* Aug. τω θεω ημων
 Sy 1219²: cf. 467; αυτω Sa-1093 | εν
 κιθαρα 2⁰ > La^G *Lpau*Thtp

6 σαλπινγιν] *salpisin* R | φωνη] + s
 S *Lpau* A: ex σαλπ. seq. | κυριου] κυριω
 B' La^G

7 οι B' Sa Ga = M] pr. παντες Bo
 R' L' A': cf. 231 | εν αυτη = 72]
 αυτην B: cf. 744 et Helbing Kas. p. 75

8 αγαλλιασονται] -σεται Ld²ThtpHe: cf.
 95¹² | fin. B' Sa R' + *in*(Uulg a)
conspectu domini Ga = M, + απο

προσώπου κυριου οτι ερχεται Aug L' A'²-
 (55 προπρο απο: cf. 95¹³) et alii Latini =
 95¹³: haec cum 8² iungunt Aug Ga
 He A'. stichum singularem efficiunt in
 TSy

9¹ est stichus singularis in Ga TSy-
 He A', cum 8² iungunt B' Sa R' |
 κρινει] -ναι 1219: ex 9¹

98 (M 99)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. *Lpau*, + ανεπι-
 γραφος παρ εβραιois Lb²He 1219, + ανεπι-
 γραφος *Lpau* | ο κυριος] ο > B': cf.
 921 | χερουβιν S Sa R'T A' -βιμ B'
 GaAug L': cf. 1711 | η γη] *mare* LaR:
 ex 977

2¹⁺² duo stichi S Ga TSyHe A', unus
 B Sa R' 1219 | επι] υπερ He: cf. 954
 | λαους] θεους B*(uid.) *Lpau*: ex 945
 954 969

- 3 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ,
ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστιν.
- 4 καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ·
σὺ ἡτοίμασας εὐδύτητας,
κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν Ἰακωβ σὺ ἐποίησας.
- 5 ὕψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
ὅτι ἅγιός ἐστιν.
- 6 Μωυσῆς καὶ Ααρων ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ,
καὶ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς ἐπήκουσεν αὐτῶν,
- 7 ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς·
ἐφύλασσαν τὰ μαρτύρια αὐτοῦ
καὶ τὰ προστάγματα, ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς.
- 8 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ ἐπήκουες αὐτῶν·
ὁ θεός, σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς
καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν.
- 9 ὕψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ,
ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

99

9 Θ'

1

Ψαλμὸς εἰς ἐξομολόγησιν.

Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ, πᾶσα ἡ γῆ,

3 ἐξομολογησάσθωσαν] -γισθῶσαν S; +
πάντες B R' He 1219': ex 2²

4¹ > S | αγαπα] -παν Sa L^{pa}u |
4² > SaB* | ευδύτητας *aequitates* La^G,
directiones Ga^cUul^g] ε > L^{pa}uHe*,
-tem La^RAug, -nem Ga*

5 θεον ημων] υψιστον SaB(non2032) |
τω υποποδιῳ] το -διον R L^{pa}uHe* = *sca-*
bellum La Ga: cf. 4415; τω -διων (sic)
2032 | 5³ est stichus singularis in
Ga Sy A, cum 5² iungunt R' THe
1219', cum 6¹ iungunt B' Sa; 5³ ad 5
trahunt etiam Bo Tht, ad 6 etiam Orig.
II 515 et Cyr. Alex. IV 488 | οτι (cf. 9)
> B' = M | ἅγιος B' Sa-2032 R'Aug
L' 1219' | ἅγιον La^G Ga L^{pa}u A: ad
υποποδιῳ et ad 3² adapt.

6 το ονομα αυτου] αυτον L^{pa}u | επη-
κουσεν B 2032] -κουεν R 55, εισηκουσεν

S L^{pa}u A, εισηκουεν L': cf. 8 et 35 |
αυτων S 2032 L' A'] αυτοις B, αυτους
R = *eos* La Ga: cf. 8 et 331

7 εφυλασσαν B' Sa-2032 R' Ga = M |
pr. οτι L' A', + γαρ Bo | τα προσ-
ταγματα α B' R'] το -μα ο S Ga = P, T,
τα -ματα αυτου α Sa-2032(αυτου in 2032
sup.lin.) La^GAug L' A'

8 συ 1⁹ + ει 2032 | επηκουες] -κου-
σας S 2032: cf. 6 | αυτων 1⁹ αυτους R
= *eos* La Uul^g(Ga^{illos}): cf. 6 | συ 2⁰
S Sa-2032 R' Ga L' A'] > B' = M:
exciditne ante eu? | εγινου] εγενου S
2032 L^bR^c(nonSy) | αυτων ult.] αυτου
1219

99 (M 100)

1 ψαλμος] + τω δαυιδ L^d | inscr.]
+ ανεπιγραφος παρ εβραιois Tht | κυριω

- 2 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ,
εἰσελθατε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει.
3 γινῶτε ὅτι κύριος, αὐτός ἐστιν ὁ θεός,
αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ οὐχ ἡμεῖς,
λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ.
4 εἰσελθατε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἑξομολογήσει,
εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις·
ἑξομολογεῖσθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
5 ὅτι χρηστὸς κύριος, εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

100

P'

1 Τῷ Δαυὶδ ψαλμός.

"Ελεος καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, κύριε·

- 2 ψαλῷ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ· πότε ἤξεις πρὸς με;
διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου.
3 οὐ προεδέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον,
ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα·
4 οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβῇ,
ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

B' Sa-1093 GaAug^p L^b sil Thp^p He A' = M] θεω R' Aug^p Uulg LaThp 1219
2 κυρίῳ] + αὐτῷ 55: cf. 3¹ | εἰσελθατε
(sic etiam The*S^c) -δετε S* L^a: cf. 4
et 336

3 ο θεος B' Bop R' Aug Uulg Sy 55 = M] + ἡμων Bop Sa-1093 L' A. > La^G Ga | 3²] pr. σι La^G Sy: ex 3¹ | ουχ] ουχι R | 3³ B' La^G Ga = M] pr. ημεις δε Bo Sa R' Aug L' A' et alii Latini: ex 78¹³ | της B'] > R L' A': cf. 78¹³

4 εἰσελθατε (sic etiam The*S^c) -δετε S* L': cf. 2 | ἐξομολογήσει] ἀγαλλίασει Sa: ex 2² | 4²⁻³ 5¹ sic diuidunt TSy-He 1219: item A, sed trahit ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ ad 4²; alias diuidunt B' (4², ἐξομολ. αὐτῷ, αἰνεῖτε — χρηστὸς κύριος, εἰς τ. αἰῶνα τ. ἐλεος αὐτοῦ) et Sa R' Ga 55 (= B', sed ἐξομολ. αὐτῷ iungunt cum 4²; La^G *confessionis* pro ἐξομολ. αὐτῷ) | εἰς 2⁰ > B | αἰνεῖτε] pr. et Sy

5 κύριος] + ο θεος ἡμων Sa | εἰς B'

R' Ga L' 1219 = M] pr. σι Bo Sa A' | τον αἰωνα] + του αἰωνος He | γενεας και γενεας] *saeculum et saeculum* La^G, *saeculum saeculi* alii Latini | και γενεας] γενεων He: cf. 101²⁵

100 (M 101)

1 τῷ δαυιδ / ψαλμος B LdT' = M] tr. S R' Ga Ld(sil)He 55, ψ. > A | inscr.] + εἰς ἐξομολογησιν L^{pau}: ex 99¹; + τετραδι σαββατων aliqua exemplaria teste Tht: ex 93¹ | ελεος B' R] ελεον (uel ελαιον: cf. 88²¹) L' A': cf. 58

2¹ in duo stichos (ψαλω — αμώμω, ποτε — με) diuidunt Sa Ga Sy, 2² in duo stichos (διεπορ. — μου 1⁰, εν μεσω — fin.) diuidunt La^G Ga; ψαλω ad 1 trahit M | ὁδῷ ὡδη B | αμώμῳ] *sanctorum* Sa: item in 6 | ἤξεις] ἤξει κύριος ο θεος Sa | του οικου] τῷ οικῷ S | μου ult.] σου R'(non Aug) Sy

3 προεδεμην] -επιδεμην L'(non The) 1219

- 5 τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίδωκεν·
 ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῃ καρδίᾳ, τοῦτῃ οὐ συνήσδιον.
 6 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς τοῦ συγκατῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ·
 πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει.
 7 οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν,
 λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν μου.
 8 εἰς τὰς πρωίας ἀπέκτενον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς
 τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

101

PA'

- 1 Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ
 καὶ ἐναντίον κυρίου ἐκκῆλ τὴν
 δέησιν αὐτοῦ.

- 2 Εἰσάκουσον, κύριε, τῆς προσευχῆς μου,
 καὶ ἡ κραυγὴ μου πρὸς σέ ἐλθάτω.
 3 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ·
 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα θλίβωμαι, κλίνον τὸ οὖς σου πρὸς με·
 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ εἰσάκουσόν μου.
 4 ὅτι ἐξέλιπον ὥσει καπνὸς αἱ ἡμέραι μου,
 καὶ τὰ ὀστέα μου ὥσει φρύγιον συνεφρύγησαν.
 5 ἐπλήγη ὥσει χόρτος καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδιά μου,
 ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου.

5¹ in duo stichos (τον — αὐτου, τουτον ἐξεδ.) diuidit Ga, 5² in duo stichos (υπερηφ. — καρδια, τουτω — fin.) diuidunt Ga A | του] τον L^bTThTPHe*, των L^{pau}: cf. Helbing Kas. p. 183 | ἐξεδιδωκεν] *abieci* Sa | απληστῳ] απιστω L^{pau}ThtP | τουτω] τουτοις Sy

6¹ unus stichus Sa Ga, duo (οι — γης, του — εμου) rel. | μου] αὐτου S | τους πιστους] *sanctos* Sa, pr. παντας BoP | αμωμω: cf. 2

7¹ in duo stichos (ου 1^ο — μου 1^ο, ποιων υπερηφ.) diuidit Ga | αδικα] εν αδικια Sa | εναντιον B R T] ενωπιον S L' A': cf. 2126

8 απεκτενον B R TS^c 55] -κτενον(sic) L'(sicetiam He) A'(1219 αι pro ε), -κτ(ε)νον S*L^{pau}: cf. 7734 | 8² in duo stichos (του — κυριου, παντας ult. — fin.) diuidunt R' T | εξολεθρευσαι] -λοθ- L'(non T): cf.

114; + *eos* La(non Aug) | ανομιαν] αδικιαν B

101 (M 102)

1 και/εναντ. κυριου] tr. Sy | εναντιον B R L 55] -τι L^{pau}ThtPHe A; ενωπιον S L^{pau}ThtP: cf. 2126 | fin.] + και μετα πονου (προσ)ευχεται L^{pau}

2 εισακουσον κυριε B R'''] tr. S Ga L' A' = M | της προσευχης] τη(ν) -χην R = *orationem* La Ga: cf. 337 | ελθατω B THE*ScRe A'] -θετω S* R* L': cf. 336

3² et 3³ in binos stichos (εν 1^ο — θλιβ., κλινον — με, εν 2^ο — σε, ταχυ — fin.) diuidit Ga | το ους σου / προς με B R''(La^G add. *domine post me*) 55] tr. S Ga L' A' = M | εισακουσον B R A' 2029] επ- S L' 55: cf. 35

5 επληγη S L^{pau}He^c, *percussum est* La = M | -γην B' Sa R L' A', *percussus sum* Uulg(Ga om. *sus*)

- 6 ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου
ἐκολλήθη τὸ ὅστουν μου τῇ σαρκί μου.
7 ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῶ,
ἐγενήθην ὥσει νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ,
8 ἡγρύπνησα καὶ ἐγενήθην
ὥσει στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματι.
9 ὄλην τὴν ἡμέραν ὠνειδίζόν με οἱ ἐχθροί μου,
καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ ὤμνουν.
10 ὅτι σποδὸν ὥσει ἄρτον ἔφαγον
καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνω
11 ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου,
ὅτι ἐπάρας κατέρραξάς με.
12 αἱ ἡμέραι μου ὥσει σκιά ἐκλίδησαν,
καὶ ἐγὼ ὥσει χόρτος ἐξηράνθην.
13 σὺ δέ, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα μένεις,
καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
14 σὺ ἀναστὰς οἰκτιρήσεις τὴν Σιών,
ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτιρῆσαι αὐτήν, ὅτι ἤκει καιρὸς.
15 ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦλοί σου τοὺς λίθους αὐτῆς
καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτιρήσουσιν.
16 καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου
καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου,
17 ὅτι οἰκοδομήσει κύριος τὴν Σιών
καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
18 ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν
καὶ οὐκ ἐξουδένωσεν τὴν δέησιν αὐτῶν.

6¹⁻² duo stichi Sa Ga T. unus B' R' SyHe A' | το ὅστουν] τα ὅστα R'

7 ὡμοιωθην] v > A

8¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | ἐγενήθην B' R He] -νομήν L' A': cf. 29¹¹ 108²⁵ 17¹⁹ et S.-St. 3, p. 294 n. 2 | ὥσει B' R 55] ὡς La' A: cf. 16¹² | δώματι] -τος L(non TThHeSa): cf. 1:1

10 μετὰ] sicut Sy: ex 10¹

11 σου 1⁰ > GaHi L^{pau}

12 init.] pr. καὶ 2033 | ὥσει 1⁰] ὡς 1219: cf. 16¹² | σκιά] σκια TS^c 1219 | καὶ ἐγὼ B' 2033 R The A'] καγὼ L' 55 | ἐξηρανθην] -θη R L^{pau}

13 γενεαν bis generationem GaAug]

-ne La^R, saeculum La^G

14² unus stichus B' Sa-2033 La^G(om. οτι ηκει καιρος) The A', duo (οτι 1⁰ — αυτην, οτι 2⁰ — fin.) R' Ga Sy | καιρος 1⁰] pr. ερχεται uenit R'(non Aug) | καιρος ult.] pr. o 2033

16 τα εθνη > S | κυριου S Sa-2033-(pr. του) La^G Ga L' = N] σου κυριε B' R'Aug Uulg He A'(Aex corr.): ad 16² adapt. | παντες > Sa(non 2033) | βασιλεις] regna Bo: cf. 23 | της γης > B' Sy 55 | σου] eius La^G Sy: ad κυριου adapt.

18 init.] pr. καὶ 2033 | ταπεινων] πτωχων S' R': ex 1; πενητων 2033; εδνων He (sed interpretatio est των αγιων)

- 19 γραφήτω αὕτη εἰς γενεὰν ἑτέραν,
καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύριον,
20 ὅτι ἐξέκυπεν ἐξ ὕψους ἀγίου αὐτοῦ,
κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψεν
21 τοῦ ἀκοῦσαι τὸν στεναγμὸν τῶν πεπεδημένων,
τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων,
22 τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν Σιων τὸ ὄνομα κυρίου
καὶ τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ
23 ἐν τῷ συναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ βασιλείας τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ.
24 ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ
τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγγειλόν μοι·
25 μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου,
ἐν γενεᾷ γενεῶν τὰ ἔτη σου.
26 κατ' ἀρχὰς σύ, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί·
27 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμενεῖς,
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
καὶ ὥσει περιβόλαιον ἀλλάξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται·
28 σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
29 οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσιν,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

102

PB'

I

Τῷ Δαυιδ.

19 αἰνεσεῖ τον κυριον] *laudabunt* La^G
20 ἐξ ουρανου ἐπὶ] ἐκ του ουρ. εἰς R He
21 τον στεναγμον] του -μου L'(non L^{pau}-
He): cf. 25¹

22 του αναγγειλαι] τ. -γελναι S, *ut
adnuntiatur* La Ga(sed Uulgut *annun-*
cient)

23¹⁺² unus stichus B | συναχθῆναι
B' R 1219¹] pr. ἐπὶ L' A: cf. 30¹⁴ |
βασιλειας B' R' = M] -λεις Sa Ga L' A'²

25 με > LaR | ἡμερῶν] pr. των R |
εν γενεα(L^{pau}-ais) γενεων *in genera-*
tione generationum Aug = M] *in g.*
et generatione La^R, εἰς γενεαν καὶ γενεαν
R, *in generationem et generationem*
La^G(om. in) Ga: ex 13 etc.

26 συ κυριε την γην εδεμ. (sic etiam
1093)] συ > La^R; συ κυριε sub ob. Ga,

συ κυριε > S = M; την γην συ κυριε εδεμ.
B, την γην συ εδεμ. κυριε La^GAug; cf.
Hebr. 110 | των > S

27 διαμενεῖς Bo Sy] -μένεις Sa La Ga:
cf. 60⁸ 71¹⁷ | καὶ 2° > La^G | ἀλλάξεις
S La Ga et Tert. (item σ' teste Th^t)
= M] ἐλιξεις B' R(*ellixis*) L' (He ἐλιξῆς)
A' (1219 ἐλιξῖς, 55 ἐλιξῆς): cf. Hebr. 112
Is. 34⁴

28 in duo stichos (συ — εἰ, καὶ — fin.)
diuidunt R' | ο > L^{pau}

29 οἱ > R L^{pau} A | κατασκην.] +
ἐπὶ της γῆς (uel εν τη γῇ) Sa: cf. 36²⁹
68³⁷; + *ibi* La^G et alii Latini (La^G
tibi pro *ibi*: -bunt praecedit)

102 (M 103)

1 τῷ δαυιδ] pr. ψαλμος La^G L^w(non

- Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον
καί, πάντα τὰ ἐντός μου, τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ·
2 εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον
καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ·
3 τὸν εὐιλατεύοντα πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου,
τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου·
4 τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν σου,
τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς·
5 τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου,
ἀνακαινισθῆσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου.
6 ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύριος
καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις.
7 ἐγνώρισεν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ,
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ.
8 οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος·
9 οὐκ εἰς τέλος ὀργισθῆσεται
οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνηιεῖ·
10 οὐ κατὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν
οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν·
11 ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς
ἐκραταίωσεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν·
12 καθ' ὅσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν.
13 καθὼς οἰκτῖρει πατὴρ υἱούς,
οἰκτίρησεν κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν,
14 ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν·
μνησθητι ὅτι χοῦς ἔσμεν.

He), + ψαλμος *L*^b 1219 | τα εντος]
ossa *La*^G: ex 34¹⁰

2 ἐπιλανθάνου] -θανε *R* | ανταποδοσεις]
αντ > *S*; αινεσεις *B*²: ex 9¹⁵ 72²⁸ 105²

3 πασαις ταις ανομiais] πασας τας -μias *L*^b
4 σου] *meam* *La*^G | οικτ(ε ιρμοis *B*

Ga *L'* *A*²] -μω *S* *R*²
5 ἐμπιπλῶντα *S* *L'* *A*²] -πιμπ- *B* *R*
L^{pau} 1219(ου pro w): cf. 144¹⁶ 147³ et
Thack. p. 249

7 ἐγνώρισεν τας οδους αουτου] *notas*(ms.
-tos) *fecisti uias tuas* *La*^R | τω > *S*
8 fin.] + και αληθινος *Ac*: ex 85¹⁵

9¹⁺² unus stichus *S* *T* 55

10 αμαρτίας ... ανομίας] tr. *L*(non *T*-
Th^t*He*) | ἡμιν 1°] ἡμας *He*, > 55

11 *kyrios* > *Sa*^B *La*^G *Ga* = *Μ* | αυ-
του > *R* | επι τους φοβουμενους] ε. τοis
-vois *L*^b: item in 17, cf. 11

12 ανομίας] αμαρτίας *peccata* *R'* *Aug*
13 init.] pr. και *B*² | οικτιρησεν] ωκτ.
L'(non *THe*): cf. 59³; οικτιρει *Sy*: cf. 13¹;
pr. ουτως *Bo* *R'* *Aug*(*Ruiusproutos*) |
τους φοβουμενους] τοis -vois *L*^{pau}

14 μνησθητι *B'* *Aug* = *נִסְמַחְתִּי*] + κυrie
Bo *Sa* *R*² 55; εμνησθη *Ga* *L'*(*Sy* dub.) *A*²:
cf. *Μ* *נִסְמַחְתִּי*; εμνησθην *L*^{pau}

- 15 ἄνθρωπος, ὥσει χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ·
ὥσει ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει·
16 ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει
καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ.
17 τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς
φοβουμένους αὐτόν,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοὺς υἱῶν
18 τοῖς φυλάσσουσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ
καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς.
19 κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασεν τὸν θρόνον αὐτοῦ,
καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει.
20 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ
τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ·
21 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ,
λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ·
22 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ
ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ·
εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

103

P Γ'

I

Τῷ Δαυιδ.

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

κύριε ὁ θεὸς μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα,

15 ἐξανθήσει] ξηρανθήσεται uel sim. Bo
SaL: cf. 128₆

16 πνευμ] + αὐτοῦ Sa | ἐπιγνώσεται
.. τὸν τόπον] *cognoscetur* .. *locus* Sy:
sim. Pešittā, cf. proleg. § 7₆

17¹ unus stichus B' Sa R' He, duo
(το — αἰῶνος 1⁰, καὶ 1⁰ — αὐτοῦ) La^G Ga
TSy A'' | καὶ 1⁰ > La^R | ἐπὶ τοὺς
φοβ.: cf. 11 | υἱοὺς] υἱοὶς L^bBc: ad 18
τοὺς φυλάσσουσιν κτλ. adapt.

18 τοὺς φυλάσσουσιν ... μεμνημένοις] τοὺς
-σοντας ... -μενοὺς L^{pa}u: ad 17 υἱοὺς ad-
apt.; (τοῖς) -σουσιν ... -μενοὺς (sic) 1219

19 ἐν τῷ οὐρ./ῆτοιμ.] tr. La^RAug |
δεσποεῖ] *dominabitur* La^RAug Ga

20 πάντες > Ga(non Uulg) = M |
οἱ > S L^b(sil) | ἰσχυὶ cum δυνατοὶ con-
nectunt Bo Sa La^G = M, cum ποιοῦντες

Septuaginta X: Psalmi.

Sy | τῶν λογῶν] τοῦ λογοῦ L^{pa}u

21² 22¹ > 55

21 ποιοῦντες] pr. οἱ L^{pa}u | τὸ θέλημα]
τα -ματα B', *uoluntates* La^G: ex 7

22 δεσποτείας = M (cf. 144₁₃)] δυνα-
στείας B'' 55 | τὸν κύριον ult. > La^G

103 (M 104)

I τῷ(Α)του δαυιδ] pr. (L^{pa}u add.) ψαλ-
μος L^a(non He); pr. ἐπὶ τῆς τοῦ κοσμοῦ
γενεσεως He, add. ἐπὶ (L^{pa}u υπερ uel περὶ)
τῆς τοῦ κοσμοῦ γενεσεως (L^{pa}u συστασεως)
uel sim. L^{a2}(non T; superadd. Sy οἱ ταῦτα
ἡμῖν ἐποίησα, cod. latinizans 156 [cf. proleg.
§ 51] οἱ ταῦτα ἡμῖν ἐποίησεν); deinde add.
L^{pa}u' ανεπιγραφος παρ εβραίοις | κυριε
+ κυριε B SaL | μου 2⁰ > Bo |
ἐμεγαλυνθης Sa R'' GaHi L A' = M]

- ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσω
 2 ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον,
 ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὥσει δέρριν·
 3 ὁ στεγάζων ἐν ὕδασιν τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ,
 ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ,
 ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων·
 4 ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα
 καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον.
 5 ἐθεμελίωσεν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς,
 οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
 6 ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ,
 ἐπὶ τῶν ὁρέων στήσονται ὕδατα·
 7 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου φεύζονται,
 ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν.
 8 ἀναβαίνουσιν ὄρη καὶ καταβαίνουσιν πεδιά
 εἰς τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς·
 9 ὄριον ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσονται,
 οὐδὲ ἐπιστρέψουσιν καλύψαι τὴν γῆν.
 10 ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγγιν,
 ἀνὰ μέσον τῶν ὁρέων διελεύσονται ὕδατα·
 11 ποτιοῦσιν πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ,
 προσδέχονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν·
 12 ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει,
 ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσιν φωνήν.
 13 ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερώων αὐτοῦ,

pr. ως B' Tht' 55 et Orig. (S.St. 2, p. 212. 214): ex 24 et 916 | ευπρεπειαν B' 1093 R' GaHi Sy 55] μεγαλοπρεπειαν L' A: cf. 110s

2¹ et 2²] pr. o L^{pa}: ad 3 adapt.

3 o 1° > 55: ad 2 adapt. | νεφη = M] νεφει L^b, νεφελην S(om.τηνseq. n^{ubem} GaHi | ανεμων] -μου Sy = M et Pešittā

4 πυρ φλεγον] πυρος φλογα Bo Sa L^b

A^c(φλεγα!): ex Hebr. 17

5 εθεμελιωσεν B'-2044 Sa R' = M] o θεμελιων Bo L' A', qui fundasti GaHi | αυτης > Sa | κλιθησεται] κληθ.

S L^{pa}He, κεινηθ. A (Bo Sa?)
 6 αυτου (cf. M)] αυτης L^b, cf. Tht: το „αυτου“ αντι του „αυτης“ τεθεικεν | στη-
 σονται] -σεται L^bThtP: cf. 9. 10. 16. 20.

26. 28 et 11s

8 εις τοπον] in locis suis Sa | τοπον B-2044 R A] pr. τον S L' 1219' | αυ-
 τοις = M] αυτους S, αυτα L^a(non THe)

9 εθου] + eis L^a(non Aug) | παρελευ-
 σονται] -σεται L^dR^c 1219: cf. 6 | επι-
 στρεψουσιν] απο- B-2044

10 εξαποστελλων] εξ > B(non 2044):

cf. 104¹⁷ | διελευσονται] -σεται L^bThtP:
 cf. 6 | υδατα] ÷ Ga, > L^aG = M

11 αγρου] siluae i. e. δρυμου L^aG Sy
 et Aug(octies in IV 1149 F—1152 E, sed
 1142 Cagri) et alii Latini: ex 20 | εις
 διψαν in sitim L^aR^aAug] in > L^aG =
 M, in siti Ga

12 φωνην uocem Ga] + αυτων R';
 φωνας 1219, uoces Uulg

- ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ.
 14 ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσιν
 καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων
 τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς·
 15 καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου
 τοῦ ἱλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ,
 καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.
 16 χορτασθήσεται τὰ ζύλα τοῦ πεδίου,
 αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, ὡς ἐφύτευsen·
 17 ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύουσιν,
 τοῦ ἔρωδιου ἡ οἰκία ἡγεῖται αὐτῶν.
 18 ὄρη τὰ ὕψηλά ταῖς ἐλάφοις,
 πέτρα καταφυγὴ τοῖς χοιρογρυλλίοις.
 19 ἐποίησεν σελήνην εἰς καιροῦς,
 ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ.
 20 ἔθου σκότος, καὶ ἐγένετο νύξ,
 ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ,
 21 σκύμνοι ὠρυόμενοι ἀρπάσαι
 καὶ ζητῆσαι παρὰ τοῦ θεοῦ βρῶσιν αὐτοῖς.
 22 ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ συνήχθησαν
 καὶ ἐν ταῖς μάνδραις αὐτῶν κοιτασθήσονται·
 23 ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ
 καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἐσπέρας.

13 απο] εκ R | σου] αυτου Sa: ex 13¹

14 εξανατελλων B'-2044 = M] pr. ο R
 L' A' | αρτον] κορτον (sic) 2044: cf. 14¹
 | της > 55

16 χορτασθησεται B'-2044 La 1219²
 -σονται R L^bHe A: cf. 6 | πεδιου (cf.
 Flashar p. 253/4)] siluarum La^G et
 alii Latini: cf. 20 et 95¹²; κυριου S =
 M: item ο εβραιος και οι λοιποι teste
 Tht | αι] και et R' Ga | εφυτευsen B'-
 2044 R'Aug Ga = M] -σας Sa La^G
 L' A''

17 ερωδιου] ηρ- T: cf. proleg. § 74; αρ-
 He A' (non 1219): cf. Leu. 11¹⁹ Deut. 14¹⁶
 | οικια] κατοικια L' 1219 | αυτων (cf.
 Helbing Kas. p. 118)] αυτω B-2044, αυτα
 Lpau

18 init.] pr. εδωκας Sa | τοις χοιρο-
 γρυλλιοις B'-2044 Sa (cf. S.-St. 2, p. 49 n. 5)

R' GaHi 1219(χοπρογρυλ)] τ. λαγωις O-
 (teste Hi, cf. proleg. § 6⁸ fin.) L'Su A', +
 και τοις λαγωις La^RAug Sy: cf. S.-St. 2,
 p. 49. 60. 69. 90 et proleg. § 5¹⁰ 7⁶

19 εποηισεν] -σας Sa Lpau

20 εδου] posuit La^G | διελευσονται]
 -σεται S L^b: cf. 6 | δρυμου siluae
 La^RAug Ga] siluarum La^G et alii La-
 tini: cf. 16; αγρου Sa Lpau: ex 11

21 σκυμνοι] pr. sicut La^G | αρπασαι
 B' R 55] pr. του L' A': cf. 9. 26. 27 et
 14. 15 | του θεου] τω θεω L(non T);
 θεου R = deo La Ga | αυτοις] εαυτοις
 1219, αυτων 55

22 συνηχθησαν] συναχθησονται B: ad 22⁹
 adapt.? (non ad M adapt., cf. init. u.) |
 εν ταις μανδραις B R 1219²] επι τ. μ. S,
 εις τας μανδρας L' A

23 επι 2⁰ > La^G | εως] μεχρι S

- 24 ὥς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε·
πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας,
ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτήσεώς σου.
- 25 αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος,
ἐκεῖ ἐρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων·
- 26 ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται,
δράκων οὗτος, ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῷ.
- 27 πάντα πρὸς σέ προσδοκῶσιν
δοῦναι τὴν τροφήν αὐτοῖς εὐκαιρον.
- 28 δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν,
ἀνοίξαντος δέ σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος.
- 29 ἀποστρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον ταραχθήσονται·
ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσιν
καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.
- 30 ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται,
καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.
- 31 ἦτω ἡ δόξα κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα,
εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ·
- 32 ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν,
ὁ ἀπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται.
- 33 ἄσω τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου,
ψαλῷ τῷ θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω·

24 κτήσεως *possessione* Ga (item οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται *teste* Tht, cf. Field) = M (cf. 104²¹) κτισεως rel. (= *creatura* La)

25 ευρυχωρος] add. ✕ χειρῶν GaHi: *teste* Hi ex εβρ' θ', cf. S.-St. 2. p. 125 n. 3

26¹ > B | διαπορευονται *pertrans-eunt* LaG] -ρευεται L^bThtP: cf. 6; *commeabunt* La^RAug, *pertransibunt* Ga | ἐπλάσας] ἐφύτευσας R: cf. 16 | αὐτῷ αὐτοῖς R', αὐτῶν uel -τον L^{pa}u, αὐτα L^{pa}u, > LaG

27¹⁻² duo stichi R' TSy A', unus B' Sa LaG Ga He 55 | προσδοκῶσιν] -κουσιν He*Re: cf. 118¹⁶⁶ | 27¹] + *domine* La^RAug | δουναι] pr. του R: cf. 21 | τὴν τροφήν αὐτοῖς B' Sa He 1219] αὐτοῖς τροφήν R = *illis cibum* (uelescam) La Ga; τὴν τρ. αὐτῶν L' A' = M, cf. 144¹⁵ | ευκαιρον B' 55] pr. eis L', eis καιρον A; εν ευκαιρια R: ex 144¹⁵; *in*

tempore opportuno La^RAug, *tempore* LaG, *in tempore* Ga: > He

28 αυτοῖς] s > L^bThe 55: ante σ | δε > LaG Ga L^a(nonThe) = M | τὴν χεῖρα *manum* LaG] + *tuam* La^RAug Ga = M | συμπαντα] συμ > S | πλησθη-σονται S L' A'] -σεται R L^{pa}u: cf. 6; ἐμπλησθήσεται B | χρηστοτητος] ποιητος A'(non 1219) et Psalt. Rom.: ex 64¹²

29 το προσωπον *faciem* LaG Ga] + *tuam* La^RAug = M

30 εξαποστελεις *emittes* UulGAug] *emitte* La Ga: exciditne s ante *spiritus*?

31 τον αιωνα B' R'Aug Ga 1219' = M] τους -vas L' A, *saeculum saeculi* LaG et alii Latini | 31²] pr. et Sy | επι] ev R = *in* La Ga: cf. 63¹¹

33 τω κυριω et τω θεω μου] bis *domino meo* LaG

- 34 ἡδυνθείῃ αὐτῷ ἡ διαλογία μου,
 ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ κυρίῳ.
 35 ἐκλίποισαν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς
 καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς.
 εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

104

P Δ'

I

Ἀλληλουϊα.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἔργα αὐτοῦ.
 2 ἄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ,
 διηγῆσασθε πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
 3 ἐπαινεῖσθε ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ,
 εὐφρανθήτω καρδία ζητούντων τὸν κύριον.
 4 ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε,
 ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ παντός.
 5 μνήσθητε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησεν,
 τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ,
 6 σπέρμα Ἀβραὰμ δοῦλοι αὐτοῦ,
 υἱοὶ Ἰακωβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ.
 7 αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
 ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
 8 ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ,
 λόγου, οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς,
 9 ὃν διέθετο τῷ Ἀβραὰμ,
 καὶ τοῦ ὄρκου αὐτοῦ τῷ Ἰσαὰκ
 10 καὶ ἔστησεν αὐτὴν τῷ Ἰακωβ εἰς πρόσταγμα
 καὶ τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον

34 αὐτῷ] *deo Sy*

35 ἐκλ(ε)ποισαν] -ποιεν *La'*(nonTHe)
 1219: cf. 34²⁵ | ἀμαρτωλοὶ] pr. οἱ 1219
 | αὐτοὺς] αυτοῖς He

104 (M 105)

1 ἀλληλουϊα] *trahit M ad finem Ps.*
praeec.; + αἶνος He | ἀπαγγείλατε] αν-
 R *Lrau* 55 | ἔργα] μεγαλῖα S He

2 αὐτῷ 1⁰] τῷ κυρίῳ 55 (om. και seq.),
 > *La^G Ga*(non Uulg) | ψάλατε αὐτῷ]
 μνησάτε αὐτον He: ex Par. I 169

3 τῷ ἁγίῳ > He | καρδία] pr. η *Lrau*

4 το > R

5 τέρατα] ἔργα Sa: ex I

6 δούλοι] -λου R (*La Ga* dub., hab.
serui) | υἱοὶ] pr. οἱ *Lrau*

8 ἐμνήσθη] -θην *Lrau*

9¹⁻² duo stichi B R' Ga TSyHe 1219,
 unus S Sa A' | τοῦ ὄρκου] τῷ -κῶ *La-*
 (nonT; Sydub.) A'(1219deest) | Ἰσαὰκ]
 Ἰσακ S *La^G*: item S in Par. I 16¹⁶

10 αὐτὴν B *Ld*(sil)THeRc A'' (cf. M)]
 αὐτον S *Ld'*: cf. Par. I 16¹⁷; αὐτο R =
illud *La Ga* | διαθήκην B' = M] pr.
 εἰς rel.: ex 10¹; cf. Par. I 16¹⁷

- 11 λέγων Σοὶ δώσω τὴν γῆν Χανααν
σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν.
12 ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς,
ὀλιγοστοὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ
13 καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος,
ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον·
14 οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἀδικῆσαι αὐτοὺς
καὶ ἡλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς
15 Μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου
καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε.
16 καὶ ἐκάλεσεν λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν,
πᾶν στήριγμα ἄρτου συνέτριψεν·
17 ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρωπον,
εἰς δοῦλον ἐπράθη Ἰωσηφ.
18 ἐταπεινώσαν ἐν πέδαις τοὺς πόδας αὐτοῦ,
σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
19 μέχρι τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ,
τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν.
20 ἀπέστειλεν βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν,
ἄρχων λαῶν, καὶ ἀφῆκεν αὐτόν·
21 κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ
καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτίσεως αὐτοῦ
22 τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν
καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσαι.
23 καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον,
καὶ Ἰακωβ παρῴκησεν ἐν γῇ Χαμ·

11 ὑμῶν] σου Bo: ad 11¹ adapt.

13 διῆλθον] -θεν LdRe | εκ BBoP La
et Aug. IV 1183A = M] pr. και SBoP
Sa R Ga L' A' et Aug. IV 1182E et
1189F = Par. I 1620 | eis ult.] προς R
14 αὐτοὺς eos LaG] αὐτοῖς R = eis
LaRAug Ga, cf. Aug: „graeca locutio
est nocere illos, latina uero nocere
illis“ | και] > S, sed LaR | αὐτῶν]
αὐτοὺς R

15 init.] pr. λεγων 1219: cf. 11 |
ἀπτεσθε S L' A': cf. 15²] ἀψησθε B R
et Orig. (S.-St. 2, p. 218): cf. Par. I 1622
| τῶν χριστῶν] του(ς) -στοὺς R = christos
La Ga

16 τὴν γῆν] τῆς γῆς Lpau: cf. 11 |

παν] > Sa, pr. et UulgGac et alii La-
tini | αἰτου] αὐτοῦ S

17 ἀπεστείλεν] pr. ἐξ R Ac: cf. 20. 26
et 103¹⁰ 147⁷ | ἀνδρωπον hominem
LaR] uirum LaGAug Ga

18 ἐταπεινώσαν] -νώθησαν R | αὐτοῦ
1^ο] αὐτῶν Lpau

19 κυρίου] pr. του B': cf. 212

20 ἀπεστείλεν] pr. ἐξ B': cf. 17 | αρ-
χων .. και ἀφηκεν] ἀρχοντα .. ἐποίησεν 55
| λαων = M] λαου L'(nonTHE)

21 κτισεως B' Sa La Ga L' 1219'
= M] κτισεως S L^bHe A (R dub.): cf.
103²⁴

22 τοὺς 1^ο] pr. παντας Sy

23 χαμ] χανααν LaR et Psalt. Rom. (Re-

- 24 καὶ ἠϋξῆσεν τὸν λαὸν αὐτοῦ σφόδρα
καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
- 25 μετέστρεψεν τὴν καρδίαν αὐτῶν τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ,
τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
- 26 ἐξαπέστειλεν Μωυσῆν τὸν δούλον αὐτοῦ,
Ααρων, ὃν ἐξελέξατο αὐτόν·
- 27 ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ
καὶ τῶν τεράτων ἐν γῇ Χαμ.
- 28 ἐξαπέστειλεν σκότος, καὶ ἐσκότασεν,
καὶ παρεπίκρανεν τοὺς λόγους αὐτοῦ.
- 29 μετέστρεψεν τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς αἷμα
καὶ ἀπέκτεινεν τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
- 30 ἐξηρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους
ἐν τοῖς ταμείοις τῶν βασιλέων αὐτῶν.
- 31 εἶπεν, καὶ ἦλθεν κυνόμυια
καὶ σκνῖπες ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν.
- 32 ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν χάλαζαν,
πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
- 33 καὶ ἐπάταξεν τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ τὰς συκᾶς αὐτῶν
καὶ συνέτριψεν πᾶν ξύλον ὁρίου αὐτῶν.
- 34 εἶπεν, καὶ ἦλθεν ἄκρις
καὶ βροῦχος, οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός,
- 35 καὶ κατέφαγεν πάντα τὸν χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν

vue Bénéd. 1930, p. 106): hanc lectionem reprobant Aug; cf. 105²²

24 αὐτον] αὐτους 55

25 init.] pr. καὶ B' La^G: cf. 29 | αὐ-
των B'' R'' Ga Th^t 55 = M] αὐτου Sa
L' A | του ult. ut La^R Ga] et La^G-
Aug Uulg

26 ἐξαπεστειλεν] εἰ > R Th^t: cf. 17 |
26⁹] pr. et La^G et alii Latini | αὐτον
B'' Sa SyHe, *ipsum* La^RAug Ga = M]
εαυτω R' L' A, εαυτων 55. *ipsum sibi* La^G

27 εν 1° > B' L^{pau}Th^t | τερατων
B' R'' Ga = M] + αὐτου Bo Sa L'' A'
et Psalt. Rom.: ex 27¹

28 καὶ 2° B' Sa R'' 55] οτι L A et
Psalt. Rom.; καὶ ου S GaAug^{uar} Th^t-
(Syxt^ou, Symg^ou) = M | παρεπικρανεν
= M] -ven S Ga 1219

29 init.] pr. καὶ R''(non Aug): cf. 25

30 init.] pr. καὶ La(non Aug) Sy |

ἐξη(L^dει)ρψεν (cf. Thack. p. 267)] ἐξη-
ρευξατο R = *eructuabit*(pro-*auit*, cf. pro-
leg. §2s) La^R; *edidit* Uulg, *dedit* La^G-
Aug Ga, *misit* alii Latini | 30²] pr.
et La^G | βασιλεων S' Sa R''(La^G *reg-
num pro regum*) Ga L^b(sil)He Ac' =
M] -λειων B L^a A*

31 σκνιπες B L''(Sy hab. σκνιπες in marg.
graecis literis scriptum) A*(uid.)] σκνιφες
S R Th^e Ac''(55 η pro ι): cf. Thack. § 7,
18; *scinipes* Ga, *sciniphes* Aug, *scyni-
fes* La^R, *cinifes* Uulg; *uermes* La^G

32 init.] pr. καὶ 1219 | χάλαζαν] pr.
in La(non Aug) | πυρ καταφλεγον] et
ignis inflammatus est Sy

33 παν > S GaHi = M

34^{1,2} duo stichi Sa R' Ga TSyHe,
unus B' La^G A''

35 τον χορτον B' R 55] τον > L' A;
τον καρπον 1219: ex 35² | εν τη γη B'

- καὶ κατέφαγεν τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν.
 36 καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
 ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν,
 37 καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ,
 καὶ οὐκ ἦν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν ἀσθενῶν.
 38 εὐφράνθη Αἴγυπτος ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν,
 ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
 39 διεπέτασεν νεφέλην εἰς σκέπην αὐτοῖς
 καὶ πῦρ τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα.
 40 ἤτησαν, καὶ ἤλθεν ὀρτυγομήτρα,
 καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέπλησεν αὐτούς·
 41 διέρρηξεν πέτραν, καὶ ἔρρυσαν ὕδατα,
 ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις ποταμοί.
 42 ὅτι ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ
 τοῦ πρὸς Αβραὰμ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
 43 καὶ ἐξήγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει
 καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ.
 44 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθνῶν,
 καὶ πόνους λαῶν ἐκληρονόμησαν,
 45 ὅπως ἂν φυλάξωσιν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ
 καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν.

105

I

PE'

Αλληλουια.

La^GAug Ga L' A = M] της γης Bo Sa
 R' 1219': ex 35²; > Sy | 35² om. Sa
 R' Thtr, ante 35¹ tr. He | τον καρπον
 B' La^G = M] pr. παντα GaAug L'' A':
 ex 35¹; τον χορτον S: ex 35¹ | τον καρ-
 πον της γης] παν το γενημα της χωρας δδ:
 ex σ', cf. Field; (της χωρας pro της γης
 hab. etiam 1219

36 εν τη γη αυτων = M] εκ της γης α.
 B, της γης α. Sa; εν γη αιγυπτω BoP
 Lrau'He 1219 et Psalt. Rom.: ex 77⁵¹ |
 fin.] + εν τοις σκηνομασιν χαμ δδ: ex 77⁵¹

37 ασθενων] pr. ο L'

38 init.] pr. et La^G | αυτων] αυτου
 He | ο > R

39 eis > 1219 | αυτοις 1⁰] αυτων
 Lrau 55 | αυτοις 2⁰] αυτους L^bSeRe
 55; > S Tsy = M

40 ητησαν] + κρεα Sa^L et Psalt. Rom.
 | ηλθεν] + αυτοις Sa He | ενεπλησεν
 αυτους] εδωκεν αυτοις He: ex 77²⁴

41²] pr. και LrauThtr'He | ποταμοι
 B' Sa La Ga L'' -μοις Bo(uid.) R
 LrauT A', > He

42 του ult. quod La] ον διεθετο Bo
 Sa Su(cf. De Bruyne Ztschr. f. d. neutest.
 Wiss. 28[1929], p. 12): ex 9; quod habuit
 GaHiAug, quod locutus est alii Latini

43 αυτου ult. > A

44 εκληρονομησαν B' R 55] pr. κατ L' A'

45 εκζητησωσιν] -σουσιν R LrauHe A'-
 (non 1219, sed 1219 hab. φυλαξουσιν pro -ξω-
 σιν)

105 (M 106)

I αλληλουια] + αλληλουια Aug Sy: in
 M T T T et in fine Ps. praec. et in

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
- 2 τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου,
ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ;
- 3 μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν
καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
- 4 μνησθήτι ἡμῶν, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου,
ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
- 5 τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου,
τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους σου,
τοῦ ἐπαινέσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου.
- 6 ἡμάρτομεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,
ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.
- 7 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου,
οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τοῦ ἐλέους σου
καὶ παρεπίκραναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.
- 8 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ.
- 9 καὶ ἐπετίμησεν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ ἐξηράνθη,
καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἄβυσσῳ ὥς ἐν ἐρήμῳ.
- 10 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισούντων
καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ.
- 11 καὶ ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβοντας αὐτούς,

initio huius Ps. adest; cf. Aug: „quidam dicunt unum *halleluia* pertinere ad finem Psalmi superioris, alterum ad huius principium“ (dein collocationem uerbi in principio et in fine fusius disserit) | 1¹⁺² unus stichus S Sa | *christos bonus* La^GAug Ga, *suavis* Auguar] *bonum est* La^R: cf. 135¹ | *oti* 2°] καὶ Sa

2 *tas* 1°] pr. *pasas* Bo: ex 2²
3¹⁺² duo stichi S La^G Ga TSyHe A', unus B Sa R' | *κρισιν* κρίσεις αὐτοῦ Sy 4²] pr. καὶ R' 1219

5 μετὰ τῆς κληρονομίας] ἐν τῇ -μια S SaB(uid.)

6 init.] pr. *oti* Bo Sa

7 οὐκ S GaHiAug L A' = M] pr. καὶ B R' Th^tSu 55 | *eleous*] s > 55: cf. 5s | σου ult.] *eius* La^G | ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ *in rubro mari* Auguar]

in rubrum mare La; *in mare*(Aug-ri) *mare rubrum* GaAug, cf. Aug: „duobus uerbis ultimis, quod dictum est *mare rubrum*, stella [= asteriscus] fuerat prae-notata, qua significantur quae in Hebraeo sunt et in interpretatione LXX non sunt“

8 καὶ ἐσωσεν *et saluos fecit* La^R, *et liberauit* Psalt. Rom.] *liberauit et saluos fecit* La^G: cf. proleg. § 51s

9 τῇ ἐρυθρᾷ θαλ. *rubrum mare* La] tr. GaAug: cf. M | *αβυσσῳ* -sois Sa Ga Sy, *abyssis* Aug = M; *aquis multis* La^GAuguar: ex 106²³? | *ἐρημῳ*] pr. τῇ R 10 *χειρος* 1°] *χειρῶν* B | *μισούντων* B' Sa La Ga SyHe 1219²] -τος R L' A = M | *ἐχθρου* = M] -πων Bo La^G L^dHeSc 1219 et alii Latini: cf. 106²

11 καὶ B' R' Ga Lpau' 1219' = M] > L' A

- εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη.
 12 καὶ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ
 καὶ ᾤσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ.
 13 ἐτάχυναν ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ.
 14 καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ
 καὶ ἐπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ἀνδρῶ.
 15 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἶτημα αὐτῶν
 καὶ ἐξαπέστειλεν πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν
 16 καὶ παρώργισαν Μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ
 καὶ Ααρων τὸν ἅγιον κυρίου.
 17 ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν Δαδαν
 καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν συναγωγὴν Αβιρων.
 18 καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν,
 φλόξ κατέφλεξεν ἀμαρτωλοὺς.
 19 καὶ ἐποίησαν μόσχον ἐν Χωρηβ
 καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ.
 20 καὶ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν αὐτῶν
 ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἔσθοντος χόρτον.
 21 ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σῶζοντος αὐτοὺς,
 τοῦ ποιήσαντος μεγάλα ἐν Αἰγύπτῳ,
 22 θαυμαστά ἐν γῇ Χαμ.
 φοβερὰ ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς.

12 εν > Ga L'(non The 1219': cf. 24 et 7732; cf. Aug: .minus latina uidentur locutio, quia non ait *uerbis eius* uel *in uerba eius*, sed *in uerbis eius*: tamen scripturis usitatissima | τοις λόγοις] τῷ λόγῳ Bo L'(non The 1219': cf. 24 | ᾤσαν Bo(uid.) LaR L' et alii Latini = 17171] ηᾤσαν B' Sa R' Aug Ga He A'': ad αἰνεσιν adapt. | τὴν αἴνεσιν] τὰς -σεις R'

13 ἐτάχυναν] -ven R, + et La(non Aug)

14 ἐπιθυμίαν *concupiscentiam* La^G-Aug Ga] -as LaR et alii Latini | τὸν θεόν] *dominum* La^G

15 τὸ αἶτημα] τὰ -ματα R' Sy et alii Latini | καὶ 2° B' R' Ga = M] > L' A' | ἐξαπέστειλεν] εἰσηγαγεν R. *in-misit* La^R | τὰς ψυχὰς Bo Sa R' Vulg L' A''] τὴν ψυχὴν B' GaAug = M

16 μωυσῆν B R 55] pr. τὸν S L' A':

cf. M 7 | καὶ 2° B' R' > GaAug L' A' = M | ααρων B R He 55] pr. τὸν S L' A': cf. M 7

17 δαδαν] *datham* La^G | ἐπὶ > LaR 182] pr. καὶ B LaR et alii Latini

20¹⁺² unus stichus Sa 1219 | ἠλλάξαντο] -ξαν 55: ex Rom. 123 | αὐτῶν B' Sa Sy 55, *suam* La Ga = M] αὐτοῦ R L' A'; τοῦ θεοῦ *Lrau*: ex Rom. 123 | ἐσθοντος B' A'] ἐσθοντος R L'-2040 1219: cf. 134

21 init.] pr. καὶ La^aThtp(non The)-2040 | τοῦ θεοῦ] τοῦ > *LrauTS^c* A'- (1219dub.), κυρίου S*; τὸν θεόν R = *deum* La Ga | σῶζοντος] ρυσαντος R: cf. proleg. § 51 | μεγάλα] -λεια R A^c 22¹⁺² unus stichus B' | θαυμαστά B' = M (cf. 971) -μασια R L' A' | χαμ] *chanaan* La^G et Psalt. Rom.: cf. 10423 | 22²] pr. καὶ B La^G

- 23 καὶ εἶπεν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς,
εἰ μὴ Μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ
ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον αὐτοῦ
τοῦ ἀποστρέψαι τὴν ὀργὴν αὐτοῦ τοῦ μὴ ἐξολεθρεῦσαι.
- 24 καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητήν,
οὐκ ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ·
- 25 καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν,
οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου.
- 26 καὶ ἐπῆρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ αὐτοῖς
τοῦ καταβαλεῖν αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 27 καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
καὶ διασκορπίσαι αὐτούς ἐν ταῖς χώραις.
- 28 καὶ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγῳρ
καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν·
- 29 καὶ παρῶζυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν,
καὶ ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτώσις.
- 30 καὶ ἔστη Φινεες καὶ ἐξίλάσατο,
καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις·
- 31 καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην
εἰς γενεάν καὶ γενεάν ἕως τοῦ αἰῶνος.
- 32 καὶ παρῶργισαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας,
καὶ ἐκακῶθη Μωυσῆς δι' αὐτούς,
- 33 ὅτι παρεπύκρναν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ,
καὶ δίστειλεν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ.

23 ἐξολεθρεῦσαι 1° et 2°] -λοθ- L'(non T): cf. 34 et 114 | 23²⁺³ unus stichus Ga., ἐστὶ ad 23² trahit La^G, 23³ > He | ο ἐκλεκτός] *seruus* La^G | τη > S | 23⁴ in duo stichos (του αποστρ. τ. ο. αυτου, του μη εξολ.) diuidunt Sy A | του παενult.] + μη S: ex seq. | τὴν ὀργην S Sa R He, *iram* La^GAug Ga] τον θυμον L' A''; απο θυμου ὀργης B', *ab indignatione irae* La^R(hab. *iraeius* pro *iraeius*) | fin. B' = M] + autous rel.: ex 23¹

24 οὐκ] pr. και B, *et non* La^G et alii Latini, *nec* Aug

25 ἐγογγυσαν] -γυζον R He | οὐκ] pr. και L^{pau}, *et non* La^G, *nec* Psalt. Rom. | εἰσηκουσαν] εἰς > L^{pau}

26 αὐτοῖς B La^G = M] ἐπ αὐτους rel.

27 ταῖς χώραις] *gentibus* La^G

28 τῷ βεελφεγῳρ] *uehementer* La^G | ἐφαγον] -γαν 1219: cf. Thack. p. 211 | θυσίας] -αν R L^{pau}He 1219'

29 παρῶζυναν] παρεπικρναν R: ex 7. 33. 43; παρῶργισαν L^{pau}He: ex 16. 32 | ἐν αὐτοῖς = □□] ἐπ αὐτους S' He 55

30¹⁻² duo stichi S TSyHe A', unus Sa R' Ga 55 | και 1° > Ga(non Ulg) et alii Latini

31²] pr. και He | ἐως του αιωνος *usque in saeculum* La^R] + *et saeculum saeculi* La^G

32 παρῶργισαν] -ῶζυναν 1219: ex 29 | αυτον > S Ga(non Ulg) = M | ἐφ S R T 55] ἐπ L' A: cf. 80s

33 διεστειλεν] -λαν L^{pau} | ἐν > S: post -λεν

- 34 οὐκ ἐξωλέθρευσαν τὰ ἔθνη, ἃ εἶπεν κύριος αὐτοῖς,
 35 καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
 καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν·
 36 καὶ ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν,
 καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον·
 37 καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
 καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις
 38 καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῶνον,
 αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων,
 ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χανααν,
 καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν
 39 καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν,
 καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
 40 καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ·
 41 καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἔθνων,
 καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦντες αὐτούς·
 42 καὶ ἐθλίψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,
 καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν.
 43 πλεονάκεις ἐρρύσατο αὐτούς,
 αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ αὐτῶν
 καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν.
 44 καὶ εἶδεν ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς
 ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακουῶσαι τῆς δεήσεως αὐτῶν·
 45 καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ
 καὶ μετεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ

34 est unus stichus in omnibus mss.
 | ἐξωλέθρευσαν] -λοθ- *L'*(non T : cf. 23:
 -σε *L*^{pa}u | τα ἐθνη α] το ἐθνός ο Bo |
 αυτοῖς > S

35¹⁻² duo stichi S La^G Ga^cuid.) T-
 He A', unus Sa R' Sy 55

37¹⁻² duo stichi R' Ga A. unus S Sa
 TSyHe 1219' | καὶ ἐθυσαν] ἐθ. γαρ Bo
 | δαιμονίοις] ματαιοῖς Sa: cf. 38

38 θυγατέρων] add. ✕ αὐτῶν GaAug;
 add. τοῖς δαιμονίοις Sa: cf. 37 et S.-St. 2,
 p. 160 | ὧν] καὶ R, > S La^Rs¹ | ἐν
 > La^R | αἵμασιν] + αὐτῶν He | -μα-
 σιν < 39 -μασιν A

39 ἐμιάνθη] + η γῆ Bo R' He 1219'
 2002: ex 38⁴ | ἐπόρνευσαν] pr. ἐξ 55

40 θυμῷ > Sa | ἐπὶ εἰς R 2002 =
 in La Ga: cf. Helbing Kas. p. 211 |
 ἐβδελύξατο] -ξαντο *L*^{pa}u

41 ἐθνῶν S² R² Ga TThtp²He = M]
 ἐχθρῶν Sa(add. αὐτῶν: cf. 47) *L*Thtp A(ex
 corr.)² 2029 | αὐτῶν] αὐτοὺς *L*^{pa}u, in
 eos La^G

43 init.] pr. et La^G | αὐτὸν > S
 2002 = M: cf. Helbing Kas. p. 101/2

44 εἶδεν S Sa R^sAug GaHi 55 2002
 = M] + κυρίως Bo *L*² A, + eos La^G
 et alii Latini | ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακουῶσαι]
 et *audiret* Ga, et *audivit* HiUulg |
 τῆς δεήσεως] τὰς δεήσεις R^s: cf. 53⁷

45 ἐμνήσθη] + *illis* La^G = M | αὐ-
 τοῦ 1° > A | ἐλέους] s > Thtp: cf. 58

- 46 καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς
ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐτούς.
47 σῶσον ἡμᾶς, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν,
καὶ ἐπισυνάγαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σου,
τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου.
48 Εὐλόγητός κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο, γένοιτο.

106

PF'

I

Ἀλληλουια.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
2 εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου,
οὓς ἐλυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ.
3 ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐτοὺς
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης.
4 ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ,
ὁδὸν πόλεως κατοικητηρίου οὐχ εὔρον
5 πεινῶντες καὶ διψῶντες,
ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπεν.
6 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς

46¹⁺² unus stichus Sa | οἰκτιρμους
misereticordias GaAug] -am LaR, *ser-*
uitute LaG | ἐναντιον] ἐνωπιον R^s: cf.
2126 | των > S: post παντων | αιχ-

μαλωτισαντων S A²] -τευσ- R^s L'
47 ἐθνων] ἐχθρων ημων Sa: cf. 41 |
ἐξομολογησασθαι] -γεισθαι L^{pau} | τω
αγιω/σου S R^s Aug Ga He 55 = M]
tr. LaG L' A | του ἐγκαυχασθαι] *et*
gloriamur La Ga

48¹ unus stichus S LaR(R*deest) 1219,
duo (init. — Ἰσραηλ, απο — fin.) rel.: cf.
40¹⁴ | κυριος] + *sanctus* Sa: cf. S.-
St. 2, p. 160 | Ἰσραηλ] pr. του R^s L^{pau}
| και 1° > LaG | γένοιτο ult. (cf. 40¹⁴
71¹⁹ 88⁵³)] > S = M

praec., bis hab. Aug: cf. 105¹ | 1¹⁺²
duo stichi La Ga TSyHe A', unus S
Sa 55

2 ἐχθρου S R^s Ga TThtpHe A' = M]
ἐχθρων Bo(add. αυτων) Sa LaR Aug L-
Thtp²: cf. 105¹⁰

3 init. S R² Ga A²] pr. και Uulg L'
1219 = M

4² 5¹⁺² tres stichi LaG Ga Sy A², duo
S (4² + 5¹, 5²) et Sa R' The 1219 (4²,
5¹⁺²)

4 ὁδον] + *autem* LaG | πολεις] πο-
λιν S | κατοικητηριου] + αυτων Bo Sa,
+ αυτου 2002

5²] pr. *et* LaG | η ψυχη ... ἐξέλιπεν]
αι ψυχαι ... -πον He | αυτοις] κακοις
L^{pau}

6 εν τω] pr. εισηκουσεν αυτων Sa hic,
non in 13. 19. 28

106 (M 107)

I ἀλληλουια] trahit M ad finem Ps.

- 7 καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν
τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν κατοικητηρίου.
8 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
9 ὅτι ἐχόρτασεν ψυχὴν κενὴν
καὶ ψυχὴν πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. —
10 καθημένους ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου,
πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ,
11 ὅτι παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ
καὶ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου παρῶζυναν,
12 καὶ ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν,
ἡσθένησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν.
13 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς
14 καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου
καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν.
15 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
16 ὅτι συνέτριψεν πύλας χαλκᾶς
καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέκλασεν. —
17 ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν,
διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν.
18 πᾶν βρῶμα ἐβδελύζατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν,
καὶ ἤγγισαν ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου.
19 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς,
20 ἀπέστειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσατο αὐτούς
καὶ ἐρρύσατο αὐτούς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν.
21 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων

8 τοῖς > R

10 σκία] pr. en La^GAug 2002 | σιδηρῳ]
pr. en S La^G (Sy?)

11 τα λογια] *uerbum* Sa | του θεου]
κυριου R'Aug

12 καρδια] ψυχη He | 12²] pr. και
La^G A | ο βοηθων *qui adiunaret* Ga]

+ *eos* La^RAug, *quis liberaret eos* La^G

13 εσωσεν] ερρυσατο He: ex 6

14 εξηγαγεν] ωδηγησεν R: ex 7. 30 |

σκιας] pr. εκ S

16¹⁺² unus stichus S | συνεκλασεν
S R] -εθλασεν *L*ThtP A': cf. 45¹⁰; -ετρι-
ψεν ThtP: ex 16¹

17 αυτων 1°] αυτους R = *eos* La Ga
19 om. La^G, sed in 20¹ hab. *liberavit*
= 19² εσωσεν pro ιασατο

20 διαφθορων *interitionibus* Ga] α-
ναγκων Bo: ex 6. 13. 19. 28; πονων(?) Sa;
corruptione La^R, *corruptela* La^GAug

- 22 καὶ θυσάτωσαν θυσίαν αἰνέσεως
καὶ ἐξαγγελιάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει. —
- 23 οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν θάλασσαν ἐν πλοίοις
ποιοῦντες ἔργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς,
- 24 αὐτοὶ εἶδοσαν τὰ ἔργα κυρίου
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ·
- 25 εἶπεν, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος,
καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς·
- 26 ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν
καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἁβύσσων,
ἢ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο,
- 27 ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὥς ὁ μεθύων,
καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη·
- 28 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτούς
- 29 καὶ ἐπέταξεν τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὐραν,
καὶ εἰσῆλθον τὰ κύματα αὐτῆς·
- 30 καὶ εὐφράνθησαν, ὅτι ἡσύχασαν,
καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν.
- 31 ἔξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἔλεῃ αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
- 32 ὑψώσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ
καὶ ἐν καθέδρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. —

22 θυσάτωσαν S Sa R' Ga 55 = M]
+ αυτω Bo L' A' 2029

23 eis > R' Aug Ga | την S A'
2029 = M] > R L' 1219 | πλοίοις]
+ αυτων Sa

24 εἶδοσαν S R He 55] εἶδον L' A
2029: cf. 94⁹ | κυρίου] pr. του R 1219:
cf. 212 | τω > R

25 εἶπεν] + dominus La^G

26¹⁻² duo stichi S R' Ga THE-2040
A', unus Sa Sy 55 | init.] pr. et La^G
| και > Aug = M

27 ἐσαλεύθησαν S* LThP-2040 A'] pr.
και R' Ga ThP²HeS^c 2029 = M |
κατεπόθη] desiit in eis Sa

28 ἐξήγαγεν] ἐρυσσάτο uel εἰσῆλθον Sa et
Psalt. Rom.: ex 6. 13. 19

29 και ἐπέταξεν τη καταιγιδι και εστη εἰς
αυραν La L' A' 2029] ἐπαταξεν pro ἐπετ.

Bo Sa L^b; ἐπετιμῆσεν pro ἐπετ. R L^{pa}u-
SeSu: ex Matth. 826 Marc. 439 Luc. 824;
post καταιγ. add. αὐτῆς Su; και εστησεν
καταιγίδα αὐτῆς S = 𐤀𐤓𐤁𐤏 𐤇𐤓𐤕 (𐤇𐤓𐤁𐤏
seq. om. S): cf. Symg „εβρ' εστησεν κατα-
γίδα αὐτῆς“; et statuit procellam ÷
eius (<) in auram GaHi | εἰσῆλθον]
-σεν L^b 1219 2029: cf. 11s

30 ἐπὶ λιμένα] ἐπιμελία S, aditus La^G |
αὐτων Sa R' GaHi = M] αὐτου S' L'-
Su-2040 A' 2029; add. stichum et de
necessitatibus eorum liberavit eos
La^G et alii Latini: cf. 6. 13. 19. 28

32 init.] pr. et La^GAug Uulg = M |
ἐκκλησία Bo Sa La^G(cf. proleg. §51s)Aug
Ga L' A' = M] -σαις S R' | λαου]
λαων L^{pa}u, + αυτου Bo | καθέδρα Bo
La Ga L' 1219' 2029 = M] -δραις S
Sa R A

- 33 ἔθετο ποταμούς εἰς ἔρημον
καὶ διεξόδους ὑδάτων εἰς δίψαν,
34 γῆν καρποφόρον εἰς ἄλμην
ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ.
35 ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας ὑδάτων
καὶ γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὑδάτων
36 καὶ κατώκισεν ἐκεῖ πεινῶντας,
καὶ συνεστήσαντο πόλιν κατοικεσίας
37 καὶ ἔσπειραν ἀγρούς καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας
καὶ ἐποίησαν καρπὸν γενήματος,
38 καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα,
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνεν.
39 καὶ ὠλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν
ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης.
40 ἐξεχύθη ἐξουδένωσις ἐπ' ἄρχοντας,
καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ.
41 καὶ ἐβοήθησεν πένητι ἐκ πτωχείας
καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα πατρίδας.
42 ὄψονται εὐθεῖς καὶ εὐφρανθήσονται,
καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς.
43 τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα
καὶ συνήσουσιν τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;

107

PZ'

1

ᾠδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυιδ.

33 init.] pr. *quia* La^G et Psalt. Rom.
| διεξόδους (cf. 35)] δι > S: post αἱ

34¹⁺² unus stichus Sa

35 λίμνας] λιμενας S | 35² > S La^G

36 κατώκισεν] κατεσκηνώσεν R | συνεστή-
σαντο] -σατο Bo Sa L^{rau}(Th^r?) | πόλιν
S' La^RAug Ga = M] πόλεις R' L' A'

37¹⁺² unus stichus Sa 1219

38 ἐσμίκρυνεν] -ναν L^{rau}R^c 55*, sunt
minorata uel sim. Bo La Sy (sed Sa
Ga *minorauit*)

39¹⁺² unus stichus Sa R' | ὠλιγώθη-
σαν] ὠλισθησαν Sa | θλίψεως] -ων He |
κακῶν καὶ ὀδύνης *malorum et* (+ in
La^G) *dolore* La^GAug Ga] *dolorum et*
malorum La^R | ὀδύνης] πονοῦ καὶ ονει-
δους uel sim. Sa, ὀδυνῶν καὶ στεναγμῶν
uel sim. Sy

40 init.] pr. καὶ L^{rau} | ἀρχοντας S
Sa R' Ga He 55 = M] + αὐτῶν Bo L'
A' | ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ] *in inuio et*
non in uia La^RAug Ga, ἐν αβ. κ. οὐκ
ἐν ὁδῳ R, *in uia et non in inuio* La^G
41 πένητι] -τα L^{rau} 55 | ἐκ πτωχ(ε)ίας
de inopia Ga] ἀπο πτ. R, *a mendici-*
tate La^RAug, *ab inopia* La^G; ἐν πτωχία
R^c 55, ἐν πτωχεῖα αὐτοῦ Sa(uid.)

42 το > He A'

43 φυλάξει] συνήσει R, *intelligit* La^G:
cf. 43² | συνήσουσιν *intellegent* La^G
-get La^RAug Ga: ad 43¹ adapt.; pr. *tunc*
La^G et alii Latini | κυρίου] θεοῦ L^{rau}

107 (M 108)

I inser. est ἀλληλουῖα in 1219': ex 104:
1051 etc., cf. 1091; ante ὡδὴ add. ἀλλη-
λουῖα Sy | ὡδὴ ψαλμοῦ S Sa-2017 R Ga-

- 2 Ἐτοίμη ἡ καρδία μου, ὁ θεός, εἰτοίμη ἡ καρδία μου,
ἄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου.
- 3 ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα·
ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου.
- 4 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς, κύριε,
καὶ ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν,
- 5 ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου.
- 6 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
- 7 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου,
σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
- 8 ὁ θεός ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
Ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ Σικιμα
καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω·
- 9 ἐμός ἐστιν Γαλααδ, καὶ ἐμός ἐστιν Μανασση,
καὶ Εφραιμ ἀντίλημψις τῆς κεφαλῆς μου,
Ιουδας βασιλεὺς μου·
- 10 Μωαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,
ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου,
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
- 11 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς;
τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας;

Aug *La²*] ὡδὴ ψαλμος *L^{pa}u*, ψαλμος ὡδὴς
Bo, ψαλμος *L^b A*, ὡδὴ *La^G*, *in finem*
psalmus *La^R*

2 ο θεος > *La^G* | ετοιμη η καρδια
μου 2° (cf. 56s)] ÷ *Ga*, est stichus
singularis in *He* | μου ult.] σου *Sa*-2017

3 init. *S* *Sa*-2017 *R²* *Ga*Hi *A*] pr.
stichum ἐξεγερθητι η δοξα μου *Bo* *Uulg*
L²Su 1219' et *Psalt. Rom.*: ex 56⁹ |
3¹⁺² unus stichus *S* | ἐξεγερθητι] εἰς >
S | 3²+4¹ unus stichus *Sa*

4¹⁺² unus stichus *S* | καὶ *S²* *La^G*
Ga = *M*] > 2017 *R²* *L²* *A²*: cf. 56¹⁰

5 μεγα επανω] εμεγαλυνθη εως *R* *L^{pa}u*
1219 et *Psalt. Rom.*, *magnificata est*
super *La^R*: cf. 56¹¹

7 μου] ημων 1219

8 τω αγιω *sancto* *La^R* *Ga*] pr. *templo*
La^G | υψωθησομαι *exaltabor* *La^GAug*]

Septuaginta X: Psalmi.

αγαλλιασσομαι *R*, *laetabor* *La^R* et alii
Latini: ex 59s; *exultabo* *Uulg*(*Ga-bor*!)

| σκηνων διαμετρησω (cf. 59s)] σκηνωματων
εκμετρ. *S*: reprobandum uid., quia σκηνω-
μα non nisi hoc *Psalterii* loco = *הכד* est

9 μανασση *S²* *Sa* *La^G* *Ga*] -σης *R²*
Uulg *L²* *A²*: cf. 59⁹ | καὶ 2° > 2017
Ga(non *Uulg*) | αντιλημψις] κραταιωσις *R*
L^{pa}u, *fortitudo* *La^G* et alii Latini: ex
59⁹ | 9³+10¹ unus stichus *R²* *Sy*:
cf. 59⁹ | βασιλεως] pr. ο *R*: cf. 59⁹

10 επι] pr. et *La^G* | εκτενω *S²* 2017
R² *Ga* *L^{pa}u* *He* 1219' (cf. 59¹⁰)] επιβαλω
L² *A*, *immittam* *La^G* | αλλοφυλοι] pr.
οι *S* | υπεταγησαν] *amici facti sunt*
= εφιλιασαν *Ga*Hi et εβρ' teste *Syng*

11¹/11² tr. *Sa* | τις 2° *S* *La* *Ga* =
M] pr. η *Bo* *Sa* *R* *L²Syng*(*Syxtxt* καιπρο
η) *A²* et complures Latini: cf. 59¹¹

- 12 οὐχὶ σύ, ὁ θεός, ὁ ἀπώσάμενος ἡμᾶς;
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
13 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως·
καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν,
καὶ αὐτὸς ἐξουθενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

108

PH'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
Ὁ θεός, τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς,
2 ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη,
ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσση δολία
3 καὶ λόγοις μίσους ἐκύκλωσάν με
καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν.
4 ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με ἐνδιέβαλλόν με,
ἐγὼ δὲ προσευχόμεν·
5 καὶ ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου.
6 κατὰστησον ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν,
καὶ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
7 ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι καταδικασμένος,
καὶ ἡ προσευχή αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν.
8 γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγαι,
καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβωι ἕτερος·
9 γενηθήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὄρφανοὶ
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα·
10 σαλευόμενοι μεταναστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἐπαιτησάτωσαν,
ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν.

12 ουκ] ουχι S: cf. 59₁₂

13 θλίψεως] + ημων Sa: cf. 59₁₃ | και]
οτι Sa Ga

14 ευ] + δε 55: cf. 59₁₄ | τους εκ-
θρους ημων] pr. παντας Sa; τ. θλιβοντας
ημας 2009(uid.) Lpau A'(non 1219) et
Psalt. Rom.: ex 59₁₄

γλώσση δολία] -σαν -αν *linguam dolo-*
sam R'

4 αντι του αγ. με ad 3² trahit Sa |
4¹⁺² unus stichus THe

5 κακα] πονηρα R: cf. 75

8 λαβοι] λαβειτω R: ex Act. 120 | fin.]
add. duo stichos *fiat tabernaculum*
eius desertum | *et non sit qui habitat*
in eum La^G (sim. Psalt. Rom.): ex Act.

120

9¹⁺² unus stichus 55 | οι υιοι] οι
> R Lpau: item in 10
10²] pr. και Uulg ThtP

108 (M 109)

1 τω δαυιδ/ψαλμος S Ga L^b = M] tr.
2009(uid.) R'' Uulg La'', A''
2 στομα 2° > Sa La^G Ga(non Uulg) |

- 11 ἐξερευνησάτω δανειστής πάντα, ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ,
διαρπασάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόρους αὐτοῦ·
- 12 μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήμπτωρ,
μηδὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ·
- 13 γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολέθρευσιν,
ἐν γενεᾷ μὲν ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
- 14 ἀναμνησθεῖν ἢ ἀνομία τῶν πατέρων αὐτοῦ ἔναντι κυρίου,
καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθεῖν·
- 15 γενηθήτωσαν ἔναντι κυρίου διὰ παντός,
καὶ ἐξολεθρευθεῖν ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
- 16 ἀνδ' ὧν οὐκ ἐμνήσθη τοῦ ποιῆσαι ἔλεος
καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον πένητα καὶ πτωχὸν
καὶ κατανευγμένον τῇ καρδίᾳ τοῦ θανατῶσαι.
- 17 καὶ ἠγάπησεν κατάραν, καὶ ἤξει αὐτῷ·
καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 18 καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον,
καὶ εἰσῆλθεν ὡς ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ
καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ·
- 19 γενηθήτω αὐτῷ ὡς ἱμάτιον, δὲ περιβάλλεται,
καὶ ὡσεὶ ζώνη, ἣν διὰ παντός περιζώννυται.
- 20 τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με παρὰ κυρίου
καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυχῆς μου.
- 21 καὶ σύ, κύριε κύριε, ποιήσον μετ' ἐμοῦ ἔλεος ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου,
ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου.

11 init.] pr. και S Ae' | ἐξερευνη-
σατω R L' 1219] αυ pro ευ S A': cf. 637
| παντα > La^G L^{pau}Thtr | 11² S R'
55] pr. και GaAug L' A' = M | τους
Sa Uulgaug L' A' = M] pr. παντας S'
R' Ga Sy 55: ad 11¹ adapt. | αυτου]
αυτων Lb

12 μηδε] non LaR

13 > 55 | ἐξολεθρευσιν] -λοδ- L'(non
T): cf. 15 et 114 | ἐξαλειφθητω S R A']
-θειη L': ex 14² | αυτου ult.] αυτων
R' = M

14 η ανομια] αι -μια Sa Ga(non Uulga);
η αμαρτια S: ex 14²

15 εναντι S R He 55] -τιον L' A' |
ἐξολεθρευθειη] -λοδ- L'(non T): cf. 13 |
αυτων S' La Ga Ld(sil)T^vHe = M] αυ-
του Sa R Ld A' 2029: ad 16 adapt.

16 εμνησθη ... κατεδιωξεν] -θησαν ...
-ξαν R'(non Aug) T: ad 15 adapt. | του
1° > L'(non He) = M | ανθρωπον >
S Sa 2029 | του θανατωσαι] *morti*
tradiderunt LaR, *morti traderent* LaG
18 ως 2° S R 55] ωσει L' A' 2029:
cf. 18³, 19, 23, 29 et 1612 | ωσει] ως S:
cf. 19

19 ωσει] ως 55: cf. 18 | ζωνη R L'
1219] ζωνην S A': ad ην seq. adapt. |
περιζωννυται περι > S

20 κυριου R L' = M] κυριω S The
A' 2029

21 κυριε 2°] *deus meus* BoP, > BoP
LaG | ελεος 1° S' Sa R'Auguar He*
Ae' | το ελεος σου LaG Sy: cf. 21²; >
GaAug L' A' = M | ενεκεν] -κα S:
cf. 247 | σου ult.] + κυριε Bo SyHe 1219

- 22 ῥῦσαί με, ὅτι πτωχὸς καὶ πένης ἐγὼ εἰμι,
καὶ ἡ καρδία μου τετάραται ἐντός μου.
23 ὥσει σκιά ἐν τῷ ἐκκλίνειν αὐτὴν ἀντανηρέθην,
ἐξετινάχθην ὥσει ἀκρίδες.
24 τὰ γόνατά μου ἡσθένησαν ἀπὸ νηστείας,
καὶ ἡ σὰρξ μου ἡλλοιώθη δι' ἔλαιον.
25 καὶ ἐγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς·
εἶδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν.
26 βοήθησόν μοι, κύριε ὁ θεός μου,
σῶσόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου,
27 καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χεὶρ σου αὕτη
καὶ σύ, κύριε, ἐποίησας αὐτήν.
28 καταράσσονται αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις·
οἱ ἐπανιστανόμενοί μοι αἰσχυνθήτωσαν,
ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται.
29 ἐνδυσάσθωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντές με ἐντροπήν
καὶ περιβαλέσθωσαν ὥσει διπλοῖδα αἰσχύνην αὐτῶν.
30 ἔξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στόματί μου
καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν,
31 ὅτι παρέστη ἐκ δεξιῶν πένητος
τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδικόντων τὴν ψυχὴν μου.

109

ΡΘ'

I

Τῷ Δαυὶδ ψαλμός.

22¹] > 55, cum 21² iungit T | ρῦσαι
με ad 21 trahit M | ἐγὼ εἰμι S La
Ga = יָנִי (cf. Thack. p. 55)] tr. R L'
A' et complures Latini | τετάραται]
εταραχθη R

23 ὥσει 1°] ὡς He 1219: cf. 18 | ἐκ-
κλίνει] -νειν R 1219 | ἀντανηρέθην] -θη
S L^{pau}

24 νηστείας] + μου Sa | ελαιον *oleum*
GaAug] ελεον S L^{pau}, *misericiordiam*
La[La^G add. *tuam*): cf. 88²¹ 140⁵

25 καὶ ἐγὼ] καγὼ L'(non T) 55 | ἐγενη-
θην] -νομην 55: cf. 101⁸ | ἐσάλευσαν]
pr. et La Uulg Sy

26 μοι] με L^{pau} | 26² S R' Ga
1219' = M] pr. καὶ L' A | κατὰ *se-*
cundum La^RAug Ga] *propter* La^G et

alii Latini | ελεος] pr. μεγα S: ex 50³

27 καὶ 2° > La^G Ga(non Uulg) = M

28 ἐπανιστανόμενοι S R A'' vo 1° >
L': cf. 17⁴⁰ | αἰσχυνθήτωσαν] -θησονται
Sa R' L^{pau}

29 με] μοι R = *mihi* La Ga | ὥσει
S R 1219] ὡς L' A': cf. 18 | ὥσει δι-
πλοῖδα/αἰσχυνην] tr. S | αἰσχυνην αὐτῶν]
αὐτην Sa, αὐτῶν > Bo

30 τῷ κυρίῳ] + μου Sa, κυριε Bo(hab.
σε pro αὐτον) | ἐν 1° > S | ἐν τῷ στομ.
μου ad 30² trahit et καὶ om. Sa

31 καταδικόντων] κατὰ > S 55

109 (M 110)

I τῷ δαυιδ/ψαλμος S R'Aug L^dT' A'
= M] tr. La^G Ga L^d(sil)'He 55; ἀλλη-

- Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
 2 ῥάβδον δυνάμεώς σου ἐξαποστελεῖ κύριος ἐκ Σιων,
 καὶ κατακυρίευσεν ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.
 3 μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου
 ἐν ταῖς λαμπρότησιν τῶν ἁγίων·
 ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐξεγέννησά σε.
 4 ὥμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται
 Σὺ εἰ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδεκ.
 5 κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς·
 6 κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, πληρώσει πτώματα,
 συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν.
 7 ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται·
 διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλὴν.

110

PI'

I

Αλληλουια.

- Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
 ἐν βουλῇ εὐθείων καὶ συναγωγῇ.
 2 μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου,
 ἐξεζητημένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ·

λουια *Lpau*: cf. 107₁ | ο κύριος] ο > R:
 cf. 212

2 σου εξαποστελεῖ Bo R' GaHi et Tert.
 (adu. Marc. V 9) et Cyp. = M] σοι ἐξ.
 Sy. ἐξ. σοι L', ἐξ. σε Sa, + σαι(i.e. σε)
 1093; σου > S A'; de Su hoc tantum
 constat, σου defuisse | καὶ > GaHi =
 M | κατακυρίευσεν *dominare* GaAug]
-naberis LaG et Cyp.; *-nabitur* La^R
 et Tert., -ευσεῖ 55: ad εξαποστελεῖ adapt.
 | σου ult.] *suorum* La^R (non Tert.)

3¹⁺² unus stichus Sa R' | ἡ ἀρχὴ]
 ἡ > S, + σου Sa | ταῖς λαμπρότη(uel
 ε)σι(ν) Sa LaG Ga L' A' = M] τη -τητι
 S' 1093 R' Aug | ἁγίων S' Sa-1093 R'
 Ga Sy 1219' = M] + σου L' A | ἐκ
 γαστρος ad 3² trahit LaG | ἐξεγεννησα
 S 1093 R 55] ἐξ > L' A', γεγεννηκα
LpauHe

4 εἰ S R *LpauHe*] > L' A' | ἱερεὺς]
 ἀρχιερεὺς Sy: ex Hebr. 510 620 etc.; βασι-
 λεὺς He

5 in duo stichos (κύριος — σου, συνε-
 θλ. — fin.) diuidunt LaG GaC SyHe 55 |
 συνεθλασεν] συνθλασι 1219 | ὀργης] pr.
 της R

6 πτώματα] τα > S | 6² > 55* |
 κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν Bo R L' A',
capita in terra multorum Ga] κεφ. ε.
 γην πολλὴν S Sa, *cap. super terram*
multa La^R Aug, *cap. multa in terram*
copiosam LaG

7 πίεται] + ὕδωρ A' (Bo Sa?)

110 (M 111)

I αλληλουια] + τῆς επιστροφῆς ἀγγαίου
 καὶ ζαχαρίου Ga(non Uulg) Sy(sub ÷): cf.
 111₁ et S-St. 2, p. 128 | μου > GaC-
 (non Uulg) Hi = M | 1² 2¹ duo stichi
 Sa R' Ga, unus S TSyHe A' | ευ-
 θ(ε)ῶν S R *LpauThe* A'] εὐθεων L':
 cf. 111₂ et Thack. § 12, 7

2 κυρίου] pr. του R: cf. 212 | εἰς > Bo

- 3 ἔξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
- 4 μνεῖαν ἐποιήσατο τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ,
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος·
- 5 τροφὴν ἔδωκεν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν,
μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ.
- 6 ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ἀνήγγειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ
τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονομίαν ἐθνῶν.
- 7 ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις·
πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ,
- 8 ἐστηριγμένοι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
πεπονημένοι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι.
- 9 λύτρωσιν ἀπέστειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ·
ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
- 10 ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου,
σύνεσις ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν.
ἡ αἴνεσις αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

111

PIA'

I

Αλληλουια.

- Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,
ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα·
- 2 δυνατὸν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ.
γενεὰ εὐθείων εὐλογηθήσεται·
- 3 δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
- 4 ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσι
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος.

3 το εργον] τα εργα La^G He 55: ex 2¹
4 των] pr. παντων Bo
5 αυτον] αυτου R
6 αυτου his] εαυτου S | κληρονομιαν]
-as LpauSytxt
9 απεστειλεν] + κυριος LpauT''HeSe
1219 | διαθηκην] -κης (sic) L^dThtpSeRc
| αυτου ult.] κυριου Lpau
10 κυριου] dei Sa(non1093) | συνεσις
S R'' Ga] + δε BoP Sa L'' A'' | του
αιωνος] ÷ Ga: cf. 96

111 (M 112)

I αλληλουια S' Sa La' A''] + της επι-
στροφης αγγαιου και ζαχαριου R'' Ga Lpau-
Sy(sub÷): cf. 110: 145:; add. uel pr.
της(uel εκ της) επιγραφης αγγ. κ. ζαχ. L^b;
+ αγγαιου κ. ζαχ. Lpau; + ζαχαριου T |
θελησει] θελει S
2 εν τη γη/εσται] tr. R' | ευθειων]
ευθεων L'(nonThe) 1219: cf. 110:
4 ευθεσι(v)] rectis corde La^GAug: cf.
7: 11 103 etc.; εδνεσιν LpauThtp | fin.
S Ga L' 1219* = M] + ο κυριος R', +

- 5 χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτίρων καὶ κυχρῶν,
οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει·
6 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται,
εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος.
7 ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται·
ἐτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον.
8 ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ,
ἕως οὗ ἐπίδη ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν·
ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ.
10 ἁμαρτωλὸς ὤψεται καὶ ὀργισθήσεται,
τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρῦζει καὶ τακῆσεται·
ἐπιθυμία ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται.

112

PIB'

I

Αλληλουια.

- Αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον,
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου·
2 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·
3 ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.
4 ὕψηλός ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος,
ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ.
5 τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν

κύριος ο θεος Bo Sa La^RAug Sy A²-1219^c

5 οικτιρων] οικτιρων S: ex 4²

7 φοβηθησεται] *commouebitur* La^G:
ex 6¹ | κυριον] pr. τον S: cf. 212

8 η καρδια αυτου] εις τον αιωνα He:
ex 6 | ου μη φοβηθη Sa L' A²(55 pr.
και) = M] ου φοβηθησεται | ετοιμη η καρ-
δια αυτου ελπίζειν επι τον κυριον S: ex 7;
ου μη σαλευθησεται R, ου μη σαλευθη 1093
He 1219(pr. και), *non commouebitur* Bo
La Ga: ex 6 | επιδη] επιδη S THe 1219:
cf. 308 | επιδη επι (cf. M)] επι > S
1219': cf. Helbing Kas. p. 288; *uideat*
super La^RAug, *uideat* La^G et alii La-
tini, *despiciat* Ga

10^a αμαρτων = M] -λου Bo L'(non

TSyHe): ad 10¹⁻² adapt.

112 (M 113)

I αλληλουια] + χορεία Sa: item in 1131
| 1¹⁺² unus stichus S He 1219 | κυ-
ριον] pr. τον R A: cf. 212 | κυριου] αυ-
του S

2¹⁺² unus stichus S Sa 1219 | fin.]
add. stichum *et a saeculo usque in*
saeculum Sa

3¹⁺² unus stichus S Sa R' | μεχρι
S La Ga L' 1219 = M] pr. και R L^{Rau}2-
He A²: ex 2² | αινειτε(uel -ται) S' Sa
R² He*(uid.) 55] αινετον Ga L' A = M

5¹—6¹ unus stichus S, 5²—6² unus
stichus R^c, 5²—6² duo stichi Sa La^G

- ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν
 6 καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν
 ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ;
 7 ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχὸν
 καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα
 8 τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων,
 μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ·
 9 ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ
 μητέρα τέκνων εὐφραينوμένην.

113

ΡΙΓ'

I

Αλληλουια.

- Ἐν ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου,
 οἴκου Ἰακωβ ἐκ λαοῦ βαρβάρου,
 2 ἐγενήθη Ἰουδαία ἀγίασμα αὐτοῦ,
 Ἰσραὴλ ἔξουσία αὐτοῦ.
 3 ἡ θάλασσα εἶδεν καὶ ἔφυγεν,
 ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω·
 4 τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὥσει κριοὶ
 καὶ οἱ βουνοὶ ὥς ἀρνία προβάτων.
 5 τί σοί ἐστιν, θάλασσα, ὅτι ἔφυγες,
 καὶ σοί, Ἰορδάνη, ὅτι ἀνεχώρησας εἰς τὰ ὀπίσω;
 6 τὰ ὄρη, ὅτι ἐσκιρτήσατε ὥσει κριοί,
 καὶ οἱ βουνοὶ ὥς ἀρνία προβάτων:
 7 ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῇ,

Ga TSyHe A² (5²+6¹. 6²: sed post 6¹
 add. He stichum καὶ τα ὑψιλα ἀπο μακρο-
 δεν γινωσκων: ex 1376) et R* (5². 6¹⁻²):
 5²+6¹ unus stichus etiam 1219 (6²
 periit)

7¹⁺² unus stichus S | ανυψων] ανι-
 στων Lpau: ex Od. 38

8 μετὰ ἀρχόντων 2° > Sa (8¹⁺² unus
 stichus Sa) | λαου] pr. του R 55

9¹⁺² unus stichus S | τεκνων S' Sa
 R' Ga 55 = M] επι τεκνοις L' A' |
 ευφραينوμενην] -μενων S

113(1—8 = M 114; 9—26 = M 115)

1 αλληλουια] trahit M ad finem Ps.
 praec.; + χορεία Sa: cf. 1121

2 ιουδαια] pr. η S | εξουσια] pr. η S

[fin.] add. stichum *israel regnavit
 in ea* La^G et Psalt. Rom.: cf. proleg.
 § 516

3 η > R | ο > R Lpau

4 ωσει] ως S: cf. 6 et 1612 | και >
 Ga(non Uulg) = M

5 σοι ἐστιν] tr. La^RAug Ga 55, σοι >
 S' La^G | και] η Symg | σοι 2° L^d
 1219'] συ rel. | ιορδανη -ne La^R] -νης
 -nes R', -nis GaAug | οτι 2° *quia*
 GaAug] *quare* La^G et alii Latini, >
 La^R | ανεχωρησας S R 55] εστραφης
 L' A, απεστραφης 1219: cf. 3

6 οτι *quia* Aug] *quare* La; > S
 Ga Lpau = M | εσκιρτησατε] -σαν
 La^G Lpau: ex 4 | ωσει] ως S: cf. 4 |
 6² > S

- ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ιακωβ
 8 τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων
 καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδάτων.
 9 μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν,
 ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν
 ἐπὶ τῷ ἑλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
 10 μήποτε εἴπωσιν τὰ ἔθνη
 Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
 11 ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω·
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐν τῇ γῇ
 πάντα, ὅσα ἠθέλησεν, ἐποίησεν.
 12 τὰ εἶδωλα τῶν ἔθνων ἀργύριον καὶ χρυσίον,
 ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων·
 13 στόμα ἔχουσιν καὶ οὐ λαλήσουσιν,
 ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν καὶ οὐκ ὄψονται,
 14 ὦτα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἀκούσονται,
 ῥίνας ἔχουσιν καὶ οὐκ ὁσφρανθήσονται,
 15 χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν,
 πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
 οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
 16 ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιτο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
 καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
 17 οἶκος Ισραὴλ ἤλπισεν ἐπὶ κύριον·

7 του θεου] *domini* La^R
 8 την πετραν *petram* La^R(om.m)Aug
 Ga] την > R, *solidam petram* La^G et
 Psalt. Rom. | την ακροτομον *rupem*
 La^GAug Ga] *rupes* La^R

9¹⁺² unus stichus S Sa | σου 2° >
 La^R

10¹⁺² unus stichus in omnibus mss.
 | τα εθνη] εν τοις εθνεσιν R: cf. 78¹⁰

11¹⁻²⁻³ tres stichi R' Sy, duo S (11¹,
 11²⁺³) et Sa The A'' (11¹⁺², 11³); 11¹⁻³
 tantum hab. Ga (cf. inf.) | εν τω ου-
 ρανω ανω | εν τοις ουρανοις S' La^GAug]
 εν τω ουρανῳ ανω | εν τω ουρανῳ R' Sy-
 (om. ανω) et alii Latini; εν τοις ουρανοις
 Sa, εν τω ουρανῳ Ga L' A' = M | και
 εν τη γη (cf. 134⁶) > GaHi = M | εν
 τη γῇ] επι της γης S | ηθελησεν] ηβου-
 λετο S; + ο κυριος Lpau³ 1219: cf. 134⁶
 | fin.] + διαψαλμα La^G: cf. proleg. § 520

12—26 in Sa Psalmum singularem
 („114^a) efficiunt, cuius inscr. est αλλη-
 λουια: sim. Aug, cf. proleg. § 520

12¹⁻² duo stichi Sa La^G Ga SyHe A,
 unus S R' T 1219' | ανθρωπων] *illo-
 rum* La^R

13¹ post 14¹ tr. Sa: cf. 134¹⁶ | λαλη-
 σουσιν] λαλουσιν S La^R: item in 134¹⁶ |
 ουκ] ουχ THE: cf. 48¹⁰ | οψονται] *ui-
 dent* La^R: item in 134¹⁶

14 ακουσονται] *audiunt* La^R: item in
 134¹⁷

15 fin.] add. stichum ουδε γαρ εστιν
 πνευμα εν τω στοματι αυτων Sa He 55 et
 complures Latini: ex 134¹⁷, cf. S.-St. 2,
 p. 160

16 αυτοις 1°] αυτων LpauTHERe A':
 cf. 134¹⁸ | γενοντο] γενωνται He | οι
 1°] pr. παντες Bo R' 55: ex 16², cf.
 134¹⁸ | επ] εν R: cf. 134¹⁸

- βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστίν.
 18 οἶκος Ααρων ἤλπισεν ἐπὶ κύριον·
 βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστίν.
 19 οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον·
 βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστίν.
 20 κύριος ἐμνήσθη ἡμῶν καὶ εὐλόγησεν ἡμᾶς,
 εὐλόγησεν τὸν οἶκον Ἰσραηλ,
 εὐλόγησεν τὸν οἶκον Ααρων,
 21 εὐλόγησεν τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον,
 τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων.
 22 προσθεῖη κύριος ἐφ' ὑμᾶς,
 ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν·
 23 εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ
 τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
 24 ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ,
 τὴν δὲ γῆν ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
 25 οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσιν σε, κύριε,
 οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾄδου,
 26 ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον
 ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

114

I

PIΔ'

Ἀλληλουῖα.

Ἥγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος
 τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου,

17 αὐτῶν 1° S R' Ga Sy 55 = M]
 > L' A': item in 18. 19, ubi etiam
 2029 (in 17 deficiens) = L | αὐτῶν 2°
 > 55: item in 18. 19
 19 τον > A': cf. 212 | ἤλπισαν]
 sperent La^G | ἐπὶ κυρίῳ] ἐπ' αὐτὸν S
 He 1219

20 ἐμνήσθη ἡμῶν καὶ S R' Ga 55]
 μνησθεὶς ἡμῶν L' A' 2029 | Ἰσραὴλ ...
 ααρων] tr. La^G

21 τοὺς 1° S' L' A' = M] pr. παν-
 τας Sa R' Ga He 2029 | τοὺς φοβ.
 τον κυρίῳ] *dominus timentes eum* Sy

22¹⁻² duo stichi S La^G Ga TSy A,
 unus Sa R' He 1219' | ὑμᾶς (bis) et
 ὑμῶν] ἡμᾶς et ἡμῶν Bo Sa Aug(secun-
 dum mss.) L^b | ἐφ' ὑμᾶς 2° > Bo Sa

L^{rau} 55

23¹⁻² duo stichi Sa La^G Ga(c²) TSy-
 He A', unus S R' 1219 | ὑμεῖς] ἡμεῖς
 Bo Sa L^{rau} 55, + εἶσται(pro εἶστε) S
 25 οὐχ οἱ] οὐχι L^{rau}, οὐχι οἱ THe |
 αἰδοῦ] ἀδην L^{rau}

26 εὐλογησο(ue)lωμεν] *benedicimus*
 La^RAug Ga, -camus La^G | τον κυρίῳ]
te domine Bo: ex 25¹ | του αἰῶνος
saeculum La^GAug Ga] -la La^R

114 (M 1161-9)

114 est in Sa Ps. 115, cf. proleg. § 5²⁰
 1 ἀλληλουῖα] trahit M ad finem Ps.
 praec.; + ἀνεπιγραφὸς παρ' ἑβραίοις L^{rau}-
 He | 1¹⁻² duo stichi Ga, unus rel.
 (55 dub.) | κυρίῳ] ο θεος S

- 2 ὅτι ἐκλινεν τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί,
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι.
3 περιέσχον με ὡδίνες θανάτου,
κίνδυνοι ἄδου εὐροσάν με·
θλίψιν καὶ ὀδύνην εἶδρον.
4 καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην
ᾠ κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου.
5 ἐλεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος,
καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεᾷ.
6 φυλάσσω τὰ νήπια ὁ κύριος·
ἐταπεινώθην, καὶ ἔσωσέν με.
7 ἐπίστρεψον, ἡ ψυχὴ μου, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
ὅτι κύριος εὐηργέτησέν σε,
8 ὅτι ἐξείλατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου,
τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρῶν
καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ δλισθήματος.
9 εὐαρεστήσω ἐναντίον κυρίου ἐν χώρᾳ ζώντων.

115

PIE'

1

Αλληλουια.

Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα·

ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα.

2 ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου

Πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης.

2 μου] αὐτου S: ex 2¹ | επικαλεσομαι]
επεκαλεσαμην S' Aug 1219: cf. 4; + *eum*
La^R Sy et Psalt. Rom.

3 περιέσχον] περιεκυκλώσαν R | 3²] pr.
et UulgGac = M | 3³ + 4¹ unus stichus
S 55

4 ἐπεκαλεσαμην] -σαμεν ὁδ, -σα A^c; ἐπι-
καλέσομαι R(-ose-pro-εσο-) Sy: cf. 2 | ω
> L^{rau}

5¹⁺² unus stichus S La^G He 1219° |
ο 1° > R: cf. 212 | ο κυριος/και δικαιος]
tr. S | ο θεος] pr. κυριος S | ελεα S
R 55 2029] ελεει L' A: cf. 3626

6 ο κυριος > La^G | εσωσεν με] +
dominus Sa: ex 6¹

7 επιστρεψον] επεστρεψεν Sa | η S R
1219° 2029] > L' A: cf. 416 | την et

σου > Sa | ευηργετησεν] ευηρεστησεν 55:
cf. 9 | σε S GaAug L'' 1219 2029 =
M] με Bo Sa R'' A'

8 εξείλατο S L^{rau}ThE A''] -λετο L':
ερυσατο R: cf. 2417 | εκ] απο L^{rau} |
και > La^GAug Ga Sy 1219 = M | απο
ult.] εξ 55: ex 5514

9 ευαρεστησω] του -στησαι 1219^o(1219
add.με): ex 5514 | εναντιον S R] ενω-
πιον L' A'' 2029: cf. 2126 5514

115 (M 116¹⁰⁻¹⁹)

115 est in Sa Ps. 116, cf. proleg. § 530

2¹⁺² duo stichi La^G Ga, unus rel. |
εγω S' Sa Ga A' = M] + δε R'Aug L''
. 1219 2029: cf. 1²; > La^G | ειπα] ει-
πον L^{rau}T 2029: cf. 297

- 3 τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ
περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκέν μοι;
4 ποτήριον σωτηρίου λήμψομαι
καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι.
6 τίμιος ἐναντίον κυρίου
ὁ θάνατος τῶν δόσιων αὐτοῦ.
7 ὦ κύριε, ἐγὼ δοῦλος σός,
ἐγὼ δοῦλος σός καὶ υἱὸς τῆς παιδείας σου.
διέρρηξας τοὺς δεσμούς μου,
8 σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως·
9 τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω
ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
10 ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου
ἐν μέσῳ σου, Ἱερουσαλημ.

116

PIF'

I

Ἀλληλουα.

- Αἰνεῖτε τὸν κύριον, πάντα τὰ ἔθνη,
ἐπαινέσατε αὐτόν, πάντες οἱ λαοί,
2 ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

3^{1.2} duo stichi La^G Ga, unus rel. |
παντων > S

4^{1.2} duo stichi La^G Ga TSyHe A',
unus S Sa R' | fin. S' Sa-1093 R'
LpauT'He A' et Orig.(S.-St. 2, p. 213.
214) et Cyp.] + (5) τας ευχας μου τω κυριω
αποδωσω εναντιον παντος του λαου αυτου
Ga(sub ⋈; Ga[non Uulg] om. αυτου) L'Ch-
(Sy om. εναντ. — αυτου) 1219 = M, cf. 9;
haec sunt duo stichi (τας — αποδ., εναντ. —
fin.) in Ga, unus in 1219

6^{1.2} duo stichi La^G A, unus rel. |
των οσιων] *sanctorum* uel *iustorum* uel
religiosorum Tert. (Capelle p. 18), *iustorum* Cyp. (quinquies): cf. 17²⁶

7 εγω 1° pr. *quia* Ga = M | εγω
δουλος σος 2° > Sa Lpau A* (7¹⁺² unus
stichus Sa A)

8 fin. S' Sa R' 55] add. stichum και
εν ονοματι κυριου επικαλεσομαι Ga(sub ⋈)
L' A' = M

9^{1.2} 10^{1.2} quatuor stichi S Ga Sy A
(ut edidi) et La^G 55 (9¹, 10¹, 9², 10²),

tres R' (9¹ + 10¹, 9², 10²) et T 1219 (9¹,
9², 10¹⁺²), duo Sa (9¹ + 10¹, 9² + 10²) et
He (9¹, 10¹ + 9² + 10²)

9 τω κυριω/αποδωσω] tr. S | κυριω]
+ *meo* La^R | 9²/10¹ tr. Bo Sa R'
He 55: cf. sup. | αυτου > Bo Sa
10 κυριου] *dei nostri* Sa Sy | σου
> Bo

116 (M 117)

116 est in Sa Ps. 117, sed eundem
numerus repetit Sa in Ps. seq., cf.
proleg. § 5²⁰

I αλληλουα] trahit M ad finem Ps.
praec.; + ανεπιγραφος παρ εβραϊοις Lpau-
He | 1² pr. και R' A' | επαινεσατε
Sa R' Aug Ga L' 1219 = M] -σατωσαν
S(om. εν) La^R A'(55 om. av: ante av) |
παντες οι λαοι] οι > 1219, *omnis popu-
lus* La^R

2 το ελεος αυτου/εφ ημας S L' 1219]
tr. R' Ga Sy A' = M | η > R 55 |
του > T: cf. 2¹² | τον αιωνα] + του
αιωνος Sa

117

PIZ'

I

Αλληλουια.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
2 εἰπάτω δὴ οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
3 εἰπάτω δὴ οἶκος Ααρων ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
4 εἰπάτωσαν δὴ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
5 ἐν θλίψει ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον,
καὶ ἐπήκουσέν μου εἰς πλατυσμόν.
6 κύριος ἐμοὶ βοηθός,
οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
7 κύριος ἐμοὶ βοηθός,
κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου.
8 ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον
ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον.
9 ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον
ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχοντας.
10 πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με,
καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἡμυνάμην αὐτούς.
11 κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με,
καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἡμυνάμην αὐτούς.
12 ἐκύκλωσάν με ὥσεί μέλισσαι κηρίον
καὶ ἐξεκαύθησαν ὥσεί πῦρ ἐν ἀκάνθαις,

117 (Π 118)

1¹⁺² unus stichus S Sa: item 2—5. 29
| αγαθος] -δον 55: item in 2, sed in 3 -δος
2 οικος > La^G Ga = Π | οτι αγα-
θος] > Π, hab. etiam Sa Ga: cf. 3. 4
3 οτι αγαθος > Sa Ga = Π | to-
tum uersum repetit 1219 cum leuei pro
ααρων: cf. 134 20
4 > S | παντες > Bo Ga = Π |
οτι αγαθος > Sa GaAug A'(non 1219)
= Π | αγαθος] *bonum* La^G, sed in
1—3 *bonus*
5 εν θλιψει S'(Bo add. μου) Sa R' 55]
εκ θλιψεως Ga L' A = Π | μου] μοι S
| fin.] add. ✕ κυριος Ga = Π
6¹⁺² duo stichi La^G Ga Sy, unus rel.

| ου S R' Ga 55 = Π] pr. και L' A'
7¹⁺² duo stichi Ga Sy, unus rel. |
7 > He | καγω S R L' 55] και εγω T A'
8¹⁺² duo stichi La^G Ga SyHe A, unus
S Sa R' T 1219': item in 9, sed He
ibi = S | πεποιθεναι 1° 2°] *sperare*
La^G: ex 9
9 de stichis cf. 8 | αρχοντας S R
LrauHe Ac, *principes* Aug et Cyp.,
principes uel *magistratus* Tert.] αρ-
χουσιν L' A*, -*pibus* La^G Ga: cf. 9 11;
αρχοντα 55, -*pem* La^R
10 ημυναμην] pr. ✕ οτι GaHi: item in
11. 12
12 κηριον > La^G Ga = Π | ωσει
2° S R A' 12] ως L': cf. 16 12

- καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἡμυνάμην αὐτούς.
 13 ὥσθεις ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν,
 καὶ ὁ κύριος ἀντελάβετό μου.
 14 ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος
 καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
 15 φωνὴ ἀγαλλιάσεως καὶ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων
 Δεξιὰ κυρίου ἐποίησεν δύναμιν,
 16 δεξιὰ κυρίου ὕψωσέν με,
 δεξιὰ κυρίου ἐποίησεν δύναμιν.
 17 οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι
 καὶ ἐκδιηγῆσομαι τὰ ἔργα κυρίου.
 18 παιδεύων ἐπαίδευσέν με ὁ κύριος
 καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέν με.
 19 ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης·
 εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ.
 20 αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου,
 δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ.
 21 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου
 καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
 22 λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
 23 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη
 καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
 24 αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος·
 ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

13¹⁺² unus stichus Sa He 55 | ὡσ-
 θεις: cf. proleg. § 59 | ο κυριος] ο >
 S: cf. 17. 18. 20. 24 et 212

14 ισχυς] pr. η R

15² > Sa: cf. 16²

16² > S et Psalt. Rom.: cf. 15²

17 εκδιγησομαι S A'] εκ > R L' 1219:
 cf. 49¹⁶ | κυριου] pr. του R: cf. 13 |
 fin.] add. stichum οτι εις τον αιωνα το ελεος
 αυτου Sa (S-St. 2, p. 160): ex 1—4. 29

18¹⁺² unus stichus Sa 55 | ο κυ-
 ριος] ο > S: cf. 13 | και τω] τω δε
 L^dThtp

19²] pr. et La^G Ga(non Uulg); pr. ινα
 He 1219, sed -σομαι retinent | εν αυ-
 ταις > La^G

20¹⁺² duo stichi S He, unus rel. |
 του κυριου] του > L^{pau}: cf. 13

21¹⁺² unus stichus S A | σοι S Ga
 L' A' = M] + κυριε Bo Sa R' 1219:
 item Bo R'Aug 1219 (non Sa La^G) in
 28³ | εγενου] -vero He: ex 14, sed
 cf. 28

23¹⁺² unus stichus S Sa 1219 |
 εγενετο αυτη] *factus est iste* La^R et Cyp.,
factus est La^G (cf. inf.), *factum est*
istud Ga | και εστιν θαυμαστη] *et est*
mirabile La^R Uulg; *hoc est mirabile*
 Ga: cf. M; *hic est mirabilis* La^G

24 η R L' = M] > S L^{pau} A': inter
 duo η | ο κυριος] ο > S: cf. 13 |
 24²] pr. συναχθωμεν και Sa

- 25 ὦ κύριε, σῶσον δὴ,
ὦ κύριε, εὐδόωσον δὴ.
26 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου.
27 θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν·
συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν
ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
28 θεός μου εἴ σύ, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι·
θεός μου εἴ σύ, καὶ ὑψώσω σε·
ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου
καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
29 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

118

PIH'

I

Αλληλουια.

α' αλφ.

- Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ
οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου.
2 μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ·
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.

25^{1,2} duo stichi S Sa R' A', unus
Ga TSYHe 1219 | σωσον δη] *saluum*
fac uero LaR, *salua igitur* Cyp., *sa-*
luum fac Ga, *saluum me fac* LaG-
Aug Uulg | ευδοωσον] ευλογησον Sa

27 θεος] pr. ο R | θεος κυριος] tr.
LaG Sy | και > LaG

28 συ 1° > A | ει συ 2°] hab. Ga
sub ✕ (pro ÷), > LaR | 28^{3,4} (= 21^{1,2})
deerant εν τω τετρασελιδω, cf. Field et
proleg. § 6s | σοι ult.: cf. 21

29¹⁺² unus stichus S Sa: cf. 1

118 (Π 119)

1 αλληλουια] + ανεπιγραφος παρ εβραιois
Sy | omnes numeros (α', β' etc.) et
omnia nomina literarum hebraicarum
(αλφ, βηθ etc.) hab. Sa R', partem tan-
tum hab. LaG Ga (de Uulg nomina
tantum habente taceo; de Hilar. cf. S.-
St. 2, p. 77); αλεφ et βηθ tantum hab.

He (item He in comm.); pro numeris
et nominibus literas R, Q etc. hab. Sy;
paragraphos post 8. 16. 24 etc. hab. A',
sed A etiam ante 1 et usque ad 32
tantum, 55 non ubique, in 1219 para-
graphi post 112. 120. 136. 144 tantum
supersunt; totum Psalmum diuidunt Ga
T in undecim partes literis initialibus
(sic Ga in 1. 17. 33. 49. 65. 81 etc.) uel
numeris margini adscriptis (sic T: β'
ad 17, γ' ad 33, δ' ad 49, ε' ad 65, ζ'
inepte ad 73, ζ' ad 81 etc. usque ad ιβ')
distinctas | αλφ Sa] αλεφ R' He: cf.
1441 | 1¹⁺² unus stichus S | οι 1°
> S

2¹⁺² unus stichus S | εξερευνωντες
L' 1219] αυ pro ευ S R A': item in 69.
115 (in 115 etiam 2009 αυ), cf. 34. 129
et 637; εξερευνουντες He: cf. 166 et Thack.
§ 22, 1 | εκζητησουσιν R' L' A'] -του-
σιν S LaRAug Ga et Cyp.

- 3 οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν.
4 σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου
φυλάσσασθαι σφόδρα.
5 ὄφελον κατευθυνθεῖσαν αἱ ὁδοί μου
τοῦ φυλάσσασθαι τὰ δικαιώματά σου.
6 τότε οὐ μὴ ἐπαισχυνῶ
ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου.
7 ἔξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν εὐθύτητι καρδίας
ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
8 τὰ δικαιώματά σου φυλάξω·
μὴ με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα.
9 β' βηθ.
'Εν τίνι κατορθώσει ὁ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;
ἐν τῷ φυλάσσεσθαι τοὺς λόγους σου.
10 ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε·
μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
11 ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου,
ὅπως ἂν μὴ ἁμάρτω σοι.
12 εὐλογητὸς εἶ, κύριε·
δίδασκόν με τὰ δικαιώματά σου.
13 ἐν τοῖς χεῖλεσίν μου ἐξήγγειλα
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου.
14 ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην
ὥς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ.
15 ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσχήσω
καὶ κατανοήσω τὰς ὁδοὺς σου.

3^{1.2} duo stichi Sa La^G Ga SyHe, unus
S R' T A' | ου] ουδε 55

4^{1.2} duo stichi Ga, unus rel. | φυλα-
σσασθαι S LTh^tP 55] -λασσεσθαι T A', -λατ-
τεσθαι Th^tP, -λασσασθαι (sic) R: cf. 5. 9

5¹⁺² unus stichus S
6¹⁺² unus stichus S Sa La^G He 1219
| επαισχυνω S A' | επ > R L' 1219 |
πασας > Sa

7 κυριε S' R' A' | > Sa Ga L' 1219
= M | καρδιας] + μου La^G 1219

9 ο S R 55] > L' A' | φυλασσεσθαι
S T A' -λαξασθαι R L' 55: cf. 4

10¹⁺² unus stichus Sa | μου > S

11^{1.2} duo stichi La^G Ga TSy, unus
S Sa R' He A'

12^{1.2} duo stichi Ga, unus rel.

13^{1.2} duo stichi Ga, unus rel. | του
στοματος] της δικαιοσυνης L^{pa}u: ex 7. 62.
106. 160. 164

14^{1.2} duo stichi La^G Ga(trahit eterph-
th^{na} 14²) A, unus rel. | ως επι παντι
> La^R | πλουτω] + σου La^G

15^{1.2} duo stichi R' Ga TSyHe A',
unus S Sa 55 | κατανοησω] εκζητησω S:
cf. 33. 34. 145 | τας οδους] τα θαυμασια
He: ex 18

16 ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου μελετήσω,
οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου.

17 Ὡ γιμαλ.

Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου·

ζήσομαι καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου.

18 ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,
καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσιά σου ἐκ τοῦ νόμου σου.

19 πάροικος ἐγὼ εἰμι ἐν τῇ γῇ·
μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου.

20 ἐπεπόθησεν ἡ ψυχὴ μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι
τὰ κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ.

21 ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις·
ἐπικατάρτοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.

22 περιέλε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν,
ὅτι τὰ μαρτύριά σου ἐξεζήτησα.

23 καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες καὶ κατ' ἐμοῦ κατελάλουν,
ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου.

24 καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστίν,
καὶ αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου.

25 δ' δελθ.

Ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυχὴ μου·

ζήσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.

16¹⁺² unus stichus Sa 55 | 16²] pr.
καὶ Sy

17 γιμαλ Sa] *gimel* R' | 17¹⁺² duo
stichi Sa La^G Ga(cf. inf.) TSy A', unus
S R' He 55 | ζήσομαι *uivam* La^G-
Aug = M] *ut uivam* La^R; ζήσον με Ga-
(trahit ζ. μ. ad 17¹) L^{pa}u²He: cf. 77. 116.

144 et ex contrario 25 etc.

18¹⁺² sic diuidunt La^G SyHe 1219,
καὶ καταν. ad 18¹ trahunt A', 18¹⁺² unus
stichus S Sa R' T; Ga aut = Sy aut
= S | σου 1° S' L^{pa}u²T A et Orig. (S.-
St. 2, p. 216)] > Sa R' Ga L' 55 = M
19¹⁺² unus stichus S | εγω] > S
1219(?): cf. 94; post εμι tr. La^G | απο-
κρυψης] αποστρεψης S

20¹⁺² sic diuidunt A', του επιθ. ad 20²
trahunt La^G Ga Sy, 20¹⁺² unus stichus
S Sa R' THe 1219 | επεποθησεν ...
του επιθυμῆσαι] επεδυμησεν Sa | τα] pr.

Septuaginta X: Psalmi.

eis S = ^hN: cf. Helbing Kas. p. 138 |
κριματα *iudicia* La^R = M] δικαιωματα
S, *iustificaciones* La^GAug Ga: ex 5. 8.
12. 16 etc.

21 οι] pr. *omnes* La^G

23 και 2° > S = M | ηδολεσχει]
-χουν 55

24 εστιν > Ga(non Uulg) = M | αι
συμβουλiai S' Sa-2018 L' 55, *consilia*
La^R] η-λια R TSyS^c A', *consilium* Ga-
Aug, *consolatio* La^G et alii Latini |
τα δικαιωματα] το δικαιωμα 2018, *iusti-
ficatio* La^R

25 δελθ Sa] *deleth* R; *delech* La: cf.
proleg. § 55 n. | ζήσον με = M] ζήσομαι
S L^{pa}u: cf. 37. 40. 88. 154. 156. 159 et
ex contrario 17 etc. et Helbing Kas.
p. 76 | τον λογον La^GAug Ga L' A*
= 777 (cf. 41 et proleg. § 517)] το λο-
γιον S 2018 R A^c: cf. 65. 81. 107

- 26 τὰς ὁδοὺς μου ἐξήγγειλα, καὶ ἐπήκουσάς μου·
 διδάξόν με τὰ δικαιώματά σου.
- 27 ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με,
 καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θναυμασίοις σου.
- 28 ἐνύσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκηδίας·
 βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου.
- 29 ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ
 καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με.
- 30 ὁδὸν ἀληθείας ἠρεπισάμην,
 τὰ κρίματά σου οὐκ ἐπελαδόμην.
- 31 ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου·
 κύριε, μὴ με καταισχύνης.
- 32 ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον,
 ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου.
- 33 ε' η.
 Νομοθέτησόν με, κύριε, τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου,
 καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διὰ παντός.
- 34 συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου
 καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου.
- 35 ὁδήγησόν με ἐν τριβῷ τῶν ἐντολῶν σου,
 ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα.
- 36 κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου
 καὶ μὴ εἰς πλεονεξίαν.

26 μου 1° Sa-2018 GaAug L' 1219'
 = Π] σου S' R' Aug^{ar} Sy A; cf. Aug:
 „nonnulli quidem codices habent *uias*
tuas, sed plures et maxime graeci *uias*
meas“ | 26² + 27¹ unus stichus S

27 init. 2018 R' Aug Ga L' A' = Π]
 pr. καὶ S' Sa La^G Sy: discrepat cum
 alphabeto, cf. 59. 167 et 144^{5.6} | δι-
 καιωμάτων] pr. τῶν R, > Sa (non 2018)

28 ἐνυστάξεν] ἐστεναξεν 2018, *ingemuit*
 La^G; ἐσταξεν Grabe, cf. Sabatier et Field

29 τῷ νόμῳ *lege* GaAug] pr. *de* La^R
 Uulg, pr. *in* La^G

30¹⁺² unus stichus S | οὐκ ἐπελαδο-
 μην] pr. *consideravi et* Sa: cf. S.-St. 2,
 p. 160

31^{1.2} duo stichi Sa-2018 La^G Ga Sy,
 unus S R' THe A' | 31¹ + *domine*
 (sic) La^G

32^{1.2} duo stichi Sa La^G Ga TSy, unus
 S 2018 R' He A' | οταν] οτι 2018

33 η Rahlfs (cf. 144¹) = *he* R'] ηη
 Sa, *heth* La^G; de 2018 cf. S.-St. 2, p. 240
 | 33¹⁺² unus stichus S | με S 2018
 L^a A'] μοι R L^b He 55: cf. 26¹¹ | αυ-
 την] αυτα Sa(non 2018)

34¹⁺² unus stichus S | ἐξερευνησω
 L' 1219] αυ pro eu R Sc A': cf. 2; εξ
 > 2018; ἐκζητησω S*: ex 33² | αυτον]
 αυτην R: aut = *illam* (i. e. *legem*) La
 Ga, aut ex 33²

35^{1.2} duo stichi Ga TSy A, unus S
 Sa-2018 R' He 1219' | τριβῳ S 2018
 R A'] pr. τη L' 55; *legem* La^G | αυ-
 την] αυτον S: cf. 43¹⁹

36^{1.2} duo stichi 2014 La^G Ga TSy
 A, unus S Sa-2018 R' He 1219' | μη
 εἰς πλεονεξίαν] εἰς ὠφελειαν 2018

- 37 ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα,
ἐν τῇ ὁδῷ σου ζήσόν με.
- 38 στήσον τῷ δούλῳ σου τὸ λόγιόν σου
εἰς τὸν φόβον σου.
- 39 περιέλε τὸν ὀνειδισμόν μου, ὃν ὑπώπτευσά·
τὰ γὰρ κρίματά σου χρηστά.
- 40 ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου·
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζήσόν με.
- 41 5' ουαυ.
Καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμέ τὸ ἔλεός σου, κύριε,
τὸ σωτήριόν σου κατὰ τὸ λόγιόν σου.
- 42 καὶ ἀποκριθήσονται τοῖς ὀνειδίζουσί με λόγον,
ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοὺς λόγους σου.
- 43 καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον ἀληθείας ἕως σφόδρα,
ὅτι ἐπὶ τὰ κρίματά σου ἐπήλπισα.
- 44 καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διὰ παντός,
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
- 45 καὶ ἐπορευόμην ἐν πλατυσμῷ,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα.
- 46 καὶ ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου
ἐναντίον βασιλέων καὶ οὐκ ἤσχυνόμεν.
- 47 καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου,

37²] pr. et La^G | ζήσον με] ζήσομε
55: cf. 25

38¹⁻² duo stichi Ga(excorr.?), unus
rel. | το λογιον] τον λογον 2018: cf. 41

39¹⁺² unus stichus S 55 | τον ονει-
δισμόν .. ον R L' A' | το ονειδος .. ο S-
2014 55: cf. 22 | τα γαρ S-2014 R'
(Bo Sa?)] οτι τα GaAug L' A', γαρ >
La^G

40¹⁺² unus stichus A | 40²] pr.
κυριε Sy | ζήσον με *uiuifica me* LaR-
Aug Ga] ζήσομαι R: cf. 25; *sanctifica*
me La^G

41¹⁺² unus stichus S | και] > LaR,
+ γαρ 2014 | 41²] pr. και Sy | σου
20⁹] + κυριε 1219 | κατα] και Sa La^G |
το λογιον R' Ga L^{rau} 1219 = ⲓⲛⲓⲁⲛⲓⲁⲛ (cf.
25 et proleg. § 512) το > A; τον λογον
L': cf. 38. 58. 82; το λογον (sic) 55; το
ελεος S: ex 41¹, cf. 116. 124. 149 | fin.]
+ *domine* La^G

42¹⁺² unus stichus S 1219 | με S
L^b A'²] μοι R L': cf. Helbing Kas. p. 22
| τους λογους S R L^{rau} T^{He} A'²] τοις
λογοις L: cf. 911

43 και > Sy | εως σφοδρα] *usque*
in finem La^G | τα κριματα S-2014 55]
τοις κριμασιν R L' A': cf. 911 | επηλ-
πισα] εφ- T^{He} R^c A: item T A in 49.
74. 81. 114. 147, He in 74. 81. 114. 147
(sed επ- in 49), 1219 (deest in 43) in
49. 147 (sed επ- in 74. 81. 114), S^c in
114, R^c in 74. 81. 114. 147: cf. 519

44¹⁺² unus stichus S | εις τον αιωνα
1⁰ ad 44¹ trahunt 2014(uid.) Sa A,
1⁰ 2⁰ La^G

45¹⁺² unus stichus S 55 | τας εν-
τολας] τα μαρτυρια R': ex 22

46¹⁻² duo stichi R' T^{Sy} He, tres (και
1⁰ — σου, εναντ. βασ., και 2⁰ — fin.) Ga,
unus S Sa A' | σου > 55

47¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | εμελε-

- αἴς ἠγάπησα σφόδρα.
 48 καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντολάς σου, ὡς ἠγάπησα,
 καὶ ἠδολέσχουν ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου.
 49 ζ' ζαι.
 Μνήσθητι τὸν λόγον σου τῷ δούλῳ σου,
 ᾧ ἐπήλπισάς με.
 50 αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώσει μου,
 ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέν με.
 51 ὑπερήφανοι παρηγόμενον ἕως σφόδρα,
 ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλιναν.
 52 ἐμνήσθη τῶν κριμάτων σου ἀπ' αἰῶνος, κύριε,
 καὶ παρεκλήθην.
 53 ἀθυμία κατέσχευε με ἀπὸ ἀμαρτωλῶν
 τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου.
 54 ψαλτὰ ἦσάν μοι τὰ δικαιώματά σου
 ἐν τόπῳ παροικίας μου.
 55 ἐμνήσθη ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου, κύριε,
 καὶ ἐφόλαξα τὸν νόμον σου.
 56 αὕτη ἐγενήθη μοι,
 ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα.
 57 ἡ' ηθ.
 Μερὶς μου κύριε,

των *meditabar* La^RAug Ga] -τον R^c:
 cf. Thack. p. 241; -*bor* La^G | αἰς] ας
 L^{ra}uTR^c 55: cf. 48 | ἠγαπήσα] -σας S
 La^G: cf. 48 | σφόδρα (sic etiam Aug^{uar})
 > GaHiAug = M

48 as] αἰς S R: ex 47 | ἠγαπήσα Sa
 R'Aug Ga L' A*(uid.)' = M | + σφόδρα
 S²-2014 La^GAug^{uar} A(excorr.uid.) (S
 La^G -σας σφόδρα): ex 47, cf. 156

49¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | τον
 λογον ... ω S' Sa R'(R^{en} = La Ga *in*
quo) Ga L^{ra}uT'(T του λογου) A'(1219 τω
 λογω)] των λογων ... ων L', των λογων ...
 ω He | τω δουλω (sic etiam 2014)] των
 -λων S, του -λου T | ἐπήλπισας: cf. 43
 50¹⁺² unus stichus S | σου 51 σου S
 51 εως > La^G

52¹⁻² duo stichi Ga (ut edidi) et La^G
 (trahit ap aionos κυριε ad 52²) et Sy (εμν.
 τ. κριμ. σου κυριε, (των) απ αιωνος και παρ.),
 unus rel. | απ αιωνος] pr. των 1219

(Sy²); post κυριε tr. S Sy(cf.sup.)

53¹⁻² duo stichi R' Ga TSyHe, unus
 S Sa A' | αθυμια] ακηδια R'Aug: cf. 28
 | με] μου R | ἐγκαταλιμπανοντων (cf.
 Thack. p. 227)] -λειποντων 55

54¹⁻² duo stichi R' Ga Sy, unus S
 Sa The A' | 54¹] + κυριε Sy: cf. 55
 55¹⁻² duo stichi R' Ga TSyHe A',
 unus S Sa 55 | του ονοματος] το ονομα
 S: cf. Helbing Kas. p. 108/9 | κυριε >
 Sa La^G Sy(cf. 54)

56¹⁻² duo stichi R' Ga Sy, unus S
 Sa La^G The A' | μοι] + οδος eis
 σωτηριαν 55 | οτι > S | ἐξεζητησα]
exquisiuit anima mea La^G

57¹⁻² duo stichi Ga Sy, unus rel. |
 57¹ om., 57² bis reddit La^G: *dixi ob-*
seruari uerbum tuum, dixi domine
custodiri legem tuam (cf. proleg. § 516)
 | μου S R'Aug Ga 55 = M | + ei L'
 A' | κυριε *domine* LaAug^{uar} Uulg]

- εἶπα φυλάσσασθαι τὸν νόμον σου.
 58 ἐδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου·
 ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου.
 59 διελογισάμην τὰς ὁδοὺς σου
 καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου.
 60 ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην
 τοῦ φυλάσσασθαι τὰς ἐντολάς σου.
 61 σχοινία ἁμαρτωλῶν περιεπλάκησάν μοι,
 καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
 62 μεσονύκτιον ἐξηγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
 ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
 63 μέτοχος ἐγὼ εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε
 καὶ τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου.
 64 τοῦ ἐλέους σου, κύριε, πλήρης ἡ γῆ·
 τὰ δικαιώματά σου διδάξόν με.
 65
 θ' τηθ.
 Χρηστότητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου,
 κύριε, κατὰ τὸν λόγον σου.
 66 χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν δίδαξόν με,
 ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα.
 67 πρὸ τοῦ με ταπεινωθῆναι ἐγὼ ἐπλημμέλησα,
 διὰ τοῦτο τὸ λόγιόν σου ἐφύλαξα.

-nus GaAug | εἶπα] εἶπον T: cf. 297 |
 φυλάσσασθαι] pr. του L' 1219: cf. 60 | τον
 νομον R' Ga L' A'] τας εντολας S²-2014
 He: ex 60; τον λογον Sa: sim. M; de
 LaG cf. sup.

58 του προσωπου] το -πον R = *uultum*
 La, *faciem* GaAug | 58²+59¹ unus
 stichus Sa | το(>A) λογιον] τον λογον
 L²rau: cf. 41

59 init. GaAug L' A = M] pr. οτι
 S² Sa R' Aug² Sy 55: discrepat cum
 alphabeto, cf. 27 | τας Sa R' Ga L'
 1219 = M] pr. κατα S' A' | σου 1⁰
 (sic etiam Aug²)] μου GaHiAug SyHe
 = M | και επεστρεψα] κλινον Sa: ex 36
 | επεστρεψα] απ- S Su; *auertisti* Aug²
 et unus cod. lat. (Corb., cf. Sabatier)

60¹⁻² duo stichi LaG Ga TSyHe A',
 unus S Sa R' 55 | του > S: cf. 57

61¹⁺² unus stichus S

62¹⁻² duo stichi LaG Ga TSyHe A',

unus S Sa R' 1219 | εξηγειρομην S]
 εξεγ. rel. (R dub.): cf. Thack. p. 199 |
 εξομολογεσθαι S L' 55] -γησασθαι R L²rau
 A' | κριματα] ρηματα Sa

63¹⁺² unus stichus S | των ult. > S

64 του ελεους] s > 55: cf. 58; το ελεος
 R | σου κυριε] κυριου He A | η γη] pr.
 πασα S | σου ult.] + κυριε S 55: ex 64¹

65¹⁺² unus stichus S 55, 65²+66¹
 unus stichus Sa | χρηστοτητα] pr. κυριε
 Sa, *et ueritatem* LaG | κυριε] ad 65¹
 trahit Ga, et in 65¹ fin. et in 65² init.
 hab. LaG, + ζησον με Sy | τον λογον
 LaG Ga L' = 727] το λογιον S R-
 Aug² He A': cf. 25

66¹⁺² unus stichus S He, 66¹ in duo
 stichos (χρηστ. κ. παιδ., και γν. διδ. με) di-
 uidunt R' | ταις εντολαις] τας -λας L²rau

67¹⁺² unus stichus S | εφυλαξα R'-
 Aug Ga L' 1219] pr. εγω S' LaG A'
 et Psalt. Rom.: ex 67¹

- 68 χρηστὸς εἶ σύ, κύριε, καὶ ἐν τῇ χρηστότητί σου
δίδαζόν με τὰ δικαιώματά σου.
- 69 ἐπληθύνθη ἐπ' ἐμέ ἀδικία ὑπερφάνων,
ἐγὼ δὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς σου.
- 70 ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν,
ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα.
- 71 ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με,
ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου.
- 72 ἀγαθόν μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου
ὕπὲρ χιλιάδας χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου.
- 73 ἰ' ἰωθ.
Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με·
συνέτισόν με, καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου.
- 74 οἱ φοβούμενοί σε ὀψονταί με καὶ εὐφρανθήσονται,
ὅτι εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.
- 75 ἔγνων, κύριε, ὅτι δικαιοσύνη τὰ κρίματά σου,
καὶ ἀληθεία ἐταπείνωσάς με.
- 76 γεννηθήτω δὴ τὸ ἔλεός σου τοῦ παρακαλέσαι με
κατὰ τὸ λόγιόν σου τῷ δούλῳ σου.
- 77 ἐλθέτωσάν μοι οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ ζήσομαι,
ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μου ἐστίν.
- 78 αἰσχυνθήτωσαν ὑπερήφανοι, ὅτι ἀδίκως ἠνόμησαν εἰς ἐμέ·
ἐγὼ δὲ ἀδολεσχήσω ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου.

68¹⁻² duo stichi La^G Sy (ut edidit) et
Ga (utrum post συ an post με diuiserit.
non liquet), unus rel. | συ] > R'Aug
L^{rau}, sed hab. Aug^{uar} | κυριε > Sa
GaAug^{uar} = M | και > La^G | εν
τη χρηστοτητι σου] εν χρ. Sa, *suauitate*
La^R: cf. M

69 ἀδικία] pr. η R | μου] σου S*, >
S^c La^G GaHi(non Uulg) = M | εξε-
ρευνησω: cf. 2 | εντολας] οδους Sa:
cf. 151

70 αυτων] μου R''(non Aug)

71¹⁺² unus stichus S

72¹⁻² duo stichi La^G Ga(c?) TSyHe
A', unus S Sa R' 55 | αγαθον (cf. 71)]
-θος Aug L''(non T) | χρυσιου .. αργυ-
ριου] tr. Sa

73 ἰωθ Sa La^G *loth* R': hoc ante 72
tr. R'' | εποιησαν ... επλασαν R'Aug

Ga L' A'] tr. Bo Sa 55. επλασαν ...
ητοιμασαν S, εποιησαν ... ητοιμασαν La^G
= M

74 επηλπισα: cf. 43

75¹⁺² unus stichus S Sa | εγνων]
pr. ego La^G | τα κριμ. σου/και αληθ.]
tr. S | αληθεια ueritate Aug] τη αλ.
σου R = uer. tua La^R, in uer.
La^G, in uer. tua Ga | εταπεινωσας]
-σαν S

76 δη itaque La^R, nunc uel uero
alii Latini] > La^GAug Ga Sy | κατα]
και S' | τω δουλω] τον -λον L^{rau}

77¹⁺² unus stichus S | ελδετωσαν]
-θατ- THeR^c A'': cf. 336 | μοι] με
L^{rau}He | ζησομαι] ζησον με L^{rau} A'(A
ζ. μα): cf. 17 | μου] μοι S | εστιν >
La^R

78 αδολεσχησω] *permanebo* La^G

- 79 ἐπιστρεψάτωσάν μοι οἱ φοβούμενοί σε
καὶ οἱ γινώσκοντες τὰ μαρτύριά σου.
- 80 γενηθήτω ἡ καρδία μου ἄμωμος ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου,
ὅπως ἂν μὴ αἰσχνυθῶ.
- 81 ἰα' χαφ.
Ἐκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ ψυχὴ μου,
καὶ εἰς τὸν λόγον σου ἐπήλπισα.
- 82 ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ λόγιόν σου
λέγοντες Πότε παρακαλέσεις με;
- 83 ὅτι ἐγενήθην ὡς ἄσκος ἐν πάχνῃ·
τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
- 84 πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου;
πότε ποιήσεις μοι ἐκ τῶν καταδικόντων με κρίσιν;
- 85 διηγῆσαντό μοι παράνομοι ἄδολεσχίας,
ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ νόμος σου, κύριε.
- 86 πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια·
ἀδίκως κατεδίωζάν με, βοήθησόν μοι.
- 87 παρὰ βραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ,
ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς σου.
- 88 κατὰ τὸ ἔλεός σου ζῆσόν με,
καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός σου.
- 89 ἰβ' λαβδ.
Εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε,
ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ.

79¹⁺² unus stichus S | μοι L^{pau}-
Th^{tr} 1219, *mihi* La^GAug^{ar} Ga = ʾḅ]
εἰς ἐμε R, *ad me* La^RAug, με LThtr²
A', > S | μαρτυρία] θαυμασία Bo Sa

80¹⁺² unus stichus Sa R' 1219, ἐν
τοῖς δικ. σου ad 80² trahit La^G | ὅπως
αν] ινα R | αἰσχνυθῶ] αμαρτω σοι 55:
ex 11

81 χαφ] *coph* R, sed La *caph* = χαφ
(cf. proleg. § 54) | 81¹⁺² unus stichus
S | εἰς τὸ σωτ. σου/ἡ ψυχὴ μου] tr. TSy
| καὶ S' R' Ga SyHe 55] > L' A =
M | τὸν λόγον S La^GAug Ga L^b A'
= 727] το λογιον R 55: cf. 25; *uerbum*
La^R: = τὸν λόγον uel το λογιον, cf. pro-
leg. § 517; τοὺς λόγους La' | σου ἐπηλ-
πίσα(cf. 43)] τῆς δικαιοσύνης σου 55: ex 123

82¹⁺² unus stichus S R' | το λογιον]

τον λόγον 55: cf. 41 | 82² > A | λε-
γοντες > Sa | με] > La^R, *nos* La^G

83 ὡς S L' 1219] ὡσεὶ R A': cf. 1612
| τα] + δε Sy

84 μοι > R' Ga = M

85¹⁺² unus stichus S | παρανομοὶ]
αμαρτωλοὶ R | ἄδολεσχίας *delectationes*
Aug] + *suas* La^R, -αν He | ὡς] οὕτως
R, *sicut* Aug, *ita ut* La^G, *ita sicut*
La^R: cf. proleg. § 510 | κυριε > Sa
Ga = M

86 μοι] με He

87 με > La^R | fin.] + *domine* La^G

88¹⁺² unus stichus S | ζῆσον με]
ζησομε uel -μαι S L^{pau}Rc: cf. 25

89¹⁺² duo stichi Gae, unus rel. | ο
λογος σου] post διαμενει tr. R'(non Aug),
ante κυριε tr. 1219

- 90 εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἡ ἀληθεία σου·
ἐθεμελίωσας τὴν γῆν, καὶ διαμένει.
91 τῇ διατάξει σου διαμένει ἡ ἡμέρα,
ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλα σά.
92 εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μου ἔστιν,
τότε ἂν ἀπωλόμην ἐν τῇ ταπεινώσει μου.
93 εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιοματίων σου,
ὅτι ἐν αὐτοῖς ἔζησάς με, κύριε.
94 σὸς εἰμι ἐγώ, σῶσόν με,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα.
95 ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαι με·
τὰ μαρτυρίᾳ σου συνῆκα.
96 πάσης συντελείας εἶδον πέρας·
πλατεῖα ἡ ἐντολή σου σφόδρα.
97 ἰγ' ἡμῃ.
Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου, κύριε·
ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μου ἔστιν.
98 ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα μοί ἔστιν.
99 ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα,
ὅτι τὰ μαρτυρία σου μελέτη μου ἔστιν.
100 ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα.
101 ἐκ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου,
ὅπως ἂν φυλάξω τοὺς λόγους σου.

90 γεγενῆσθαι καὶ γεγενῆσθαι] *saeculum et saeculum* La^G, *saeculum saeculi* Psalt. Rom.

91 τη διαταξει σου ad 90² trahit, διαμ.
η ημερα cum 91² iungit S | η ημερα]
η > L^a'(nonTHE) | σα L^o A (cf. 1157)]
σου S B 1219²

92¹⁺² unus stichus S | o > R

93 κ υιε S' Sa R' Sy 1219'] > Ga-
Aug L' A = M

94¹⁺² unus stichus S (Ga dub.) | εἰμι
 εἶπω] εἶπω > S: cf. 10: + κνοίε S' La^G

95¹ > S | τα] + δε S' Aug 55 |
συνηκα] ου συνηκαν Sa La^G

96 πλατεία] + δε Sy

97¹⁺² unus stichus S Sa | ηγαπησα
τον νομον] ηγ. το ονομα Sa: cf. 132. 165

et 129₅; αγαπητον(cf. 83₂) το ονομα Βο |
κυριε > Ga(non Uulg) = M | fin.] +
praeceptum tuum La^G

98 υπερ] επι R: cf. 95⁴ | με] μοι 55:
cf. Helbing Kas. p. 40 | την εντολην] τας
-τας S' Sa = Kεrē | μοι S A'] εμοι R
Thtp^{Sc} 1219, *mihi* La Ga Sy. εμη LThtp

99 συνηκα] ἐδίδαξας με Sa: ad 98 adapt.
| fin.] add. stichum οτι τας ἐντολας σου
ἐξεζητησα Sa: = 100², sed hab. eundem
stichum etiam suo loco, cf. inf.

100¹⁺² unus stichus S | τας εντολας]
τα μαρτυρια Sa: ex 22 | εξεζητησα ex-
quisiui La] εξ > S, quaesiui Ga

101 ¹⁺² unus stichus S	εκωλυσα]
-sas La ^G 55, <i>extraxi</i> Sa	τους λο-
γους] <i>uerbum</i> La ^G = m	

- 102 ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα,
ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς μοι.
- 103 ὥς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου,
ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον τῷ στόματί μου.
- 104 ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα·
διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας.
[ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς μοι.]
- 105 ἰδ' νουν.
Λύχνος τοῖς ποσίν μου ὁ λόγος σου
καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.
- 106 δμῶμοκα καὶ ἔστησα
τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
- 107 ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα·
κύριε, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.
- 108 τὰ ἐκούσια τοῦ στόματός μου εὐδόκησον δὴ, κύριε,
καὶ τὰ κρίματά σου δίδαζόν με.
- 109 ἡ ψυχὴ μου ἐν ταῖς χερσίν μου διὰ παντός,
καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
- 110 ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι,
καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην.
- 111 ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μου εἰσιν.

102¹⁺² unus stichus S | κριμάτων]
κλιμ. S; μαρτυριῶν Sa: ex 157 | μοι S
R(*murpro my*) L^{pau} 1219] με L' A': cf.
104 et 2611

103¹⁺² unus stichus Sa | ὡς *quam*
La^GAug Ga] *quoniam* La^R: ex 102²;
> Sa | γλυκέα S L^{a'}] -κ(ε)ία R L^b-
THeSc A': cf. Thack. § 12,8 | καὶ κη-
ριον S' R'' SyHe 1219' et Tert. (cf. 1811)]
> Sa GaAuguar L' A = M

104³ S' Sa R'' Sy A' (ex 102 repet.)]
> GaAug L' 55 = M | μοι S] με R
A': cf. 102

105¹⁺² unus stichus S 1219' | λογος
Sa La Ga Sy 1219 = M] νομος S' R
L' A': cf. 142 et 129⁵ | 105¹] + κυριε
La^R 1219 et alii Latini

106¹⁺² duo stichi Sy, unus rel. (Ga
dub.) | ὁμῶμοκα S 55] ὠμοσα R L' A'

107¹⁺² unus stichus Sa | ἐταπεινω-

θην] *humiliasti me* La^G | τον λογον
GaAug L' A' = 77] το λογιον S R
He 55: cf. 25; *cor* La^G

108 ευδοκησον *beneplacita fac* GaAug]
proba La^G (tr. κυριε ante ευδ.), *adproba*
me La^R; ευλογησον S': cf. 39 et Helbing
Kas. p. 264 | δη L' A' = M] > S
R'' Ga

109 μου 2° Sa GaHiAuguar A = M]
σου Bo R'' L''Su 1219', > S | του
νομου] τον νομον S: cf. 153 et Helbing
Kas. p. 111

110¹⁺² unus stichus S | εκ] απο R |
εκ των εντολων ... επλανηθην] τας εντολας
... επελαθομην Sa: ex 176 | σου] +
domine La(non Aug)

111 εκληρονομησα] *consecutus sum*
La^G | τα μαρτυρια] pr. *omnia* La^G;
terra(m) La^R: ex 24¹³ 36⁹. 11. 22. 29 43⁴ |
εισιν] εστιν T, ει συ R^cLa^G 1219'

112 ἔκλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά σου
εἰς τὸν αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν.

113 ιε' σαμχ.

Παρανόμους ἐμίσησα
καὶ τὸν νόμον σου ἠγάπησα.

114 βοηθός μου καὶ ἀντιλήμπτωρ μου εἶ σύ·
εἰς τὸν λόγον σου ἐπήλπισα.

115 ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ, πονηρευόμενοι,
καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ μου.

116 ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ ζήσομαι,
καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου.

117 βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι
καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου διὰ παντός.

118 ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου,
ὅτι ἄδικον τὸ ἐνδύμημα αὐτῶν.

119 παραβαίνοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς·
διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰ μαρτύριά σου διὰ παντός.

120 καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας μου·
ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφοβήθην.

121 ις' αιν.

Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην·
μὴ παραδῶς με τοῖς ἀδικοῦσίν με.

122 ἔκδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀγαθόν·
μὴ συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφανοι.

112¹⁺² unus stichus S | διανταμ' ἐ-
ψιν (-*minpsin* R^c, -μψιν A. -μψειν 55:
cf. Thack. § 7, 24)] δια παντος αμψειν S

113 σαμχ Sa] *sanch* La^G, *samech* R'
Ga | 113¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga
TSy, unus S R' He A' | καὶ τον S'
La Ga Sy] τον δε R L' A'

114 βοηθος *adiutor* La^GAug Ga] *de-*
fensor La^R | μου 1° *meus* La^RAug
Ga*] > La^G Ga^cUulg | εἰς GaAug
L' A' = M] pr. καὶ S R' Uulg Sy,
pr. οτι He | τον λογον BoP Sa R' Ga
1219 = M] τον λαον S, τους λογους BoP
L' A' | ἐπηλπισα] επ > S; cf. 43

115 init.] pr. stichum αποστητε απ εμου
οι εργαζομενοι την ανομιαν Sy: ex 69 |
πονηρευομενοι] pr. οι S | εξερευνησω: cf. 2
116 μου 1° > S: post βου | λογιον]

ελεος L^Rau' 1219: cf. 41 | ζήσομαι Bo
Sa-2009(-με) R' Ga L^bTHE 1219'(55-με)
= M] ζήσον με S L' A: cf. 17

117 μοι με L^Rau, + κυριε 2009

119 παντας > R | τα] pr. παντα Sa
La^G | δια παντος S' Sa-2009 R' Auguar
He 1219' (cf. 117)] > GaAug L' A
= M

120 γαρ] ÷ Ga; *autem* La^R

121 εποιησα] -σας Sa | 121¹] add.
stichum *quoniam iniqua cogitatio eo-*
rum La^G: ex 118 | τοις αδικουσιν] *no-*
centibus La^RAug, *persequentibus* La^G-
Auguar; *calumniantibus* GaAuguar:
cf. 122²

122 εκδεξαι] *elige* La^G et alii Latini
| αγαθον] -θα S | 122²] pr. *ut* La^G et
alii Latini | με *me* La^GAuguar Ga]

- 123 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σωτήριόν σου
καὶ εἰς τὸ λόγιον τῆς δικαιοσύνης σου.
- 124 ποιήσον μετὰ τοῦ δούλου σου κατὰ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὰ δικαιώματά σου δίδασόν με.
- 125 δοῦλός σου εἰμι ἐγώ· συνέτισόν με,
καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύριά σου.
- 126 καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ·
διεσκέδασαν τὸν νόμον σου.
- 127 διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου
ὕπὲρ χρυσίον καὶ τοπάzion.
- 128 διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατωρθούμην,
πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα.
- 129 ἰς' φη.
Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου·
διὰ τοῦτο ἐξηρεύνησεν αὐτὰ ἡ ψυχὴ μου.
- 130 ἡ δὴλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ
καὶ συνεπιεῖ νηπίους.
- 131 τὸ στόμα μου ἤνοιξα καὶ εἴλκυσα πνεῦμα,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν.
- 132 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ καὶ ἐλέησόν με
κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων τὸ ὄνομά σου.

μοι R = *mihī* La^RAug, cf. Aug: „qui interpretati sunt *non calumnientur me*, graecam locutionem secuti sunt latinae linguae minus usitatam“

124 σου 1°] + κυριε He A | ελεος = M] λογιον S A': cf. 41 | τα] pr. κατα S: ex 124¹ repet.

125¹⁺² unus stichus S R', συνερ. με ad 125² trahit Ga | εμι εγω tr. Aug Sy 1219: cf. 141 | και γνωσομαι *et scibo* (cf. Rönisch p. 292) La^R, *et sciam* La^G-Aug] *ut sciam* Ga: cf. 146

126 καιρος] pr. *et* La^G, + *est* La^R | τω κυριω *domino* La^GAug Ga = M] *domine* La^RAuguar Uulg | 126¹] add. stichum διδασον με τον νομον σου Sa: cf. 12. 26 etc. | διεσκεδασαν] -σα L^{pau}R^o, + *iniqui* La^G et alii Latini

127¹⁺² duo stichi 2009 La^G Ga TSy A', unus S Sa R' He 55 | δια τουτο] + *quia* La^G: cf. 128 | χρυσιον L' 1219-55*] pr. το S 2009 R A-55c | τοπαzion *topazion* S 2009 UulgAug L'

A' (R^c 55* -πανζ-) *tobacion* Ga, τοπαδιον Sa R, *topadium* La^R, δοπα(uel δ)ιον Bo, *argentum* La^G

128 δια τουτο] + *quia* La^G: cf. 127; και τουτο οτι uel sim. Sa | προς πασας — κατωρθουμην] *mandata tua custodiui* La^G | αδικον *iniquam* GaAug] *-quitatis* La: cf. M

129¹⁺² unus stichus S | init.] pr. *quia* Sy | 129¹] + κυριε 1219 et Psalt. Rom. | εξηρευνησεν S L' 1219] αυ pro ευ 2009 R A': cf. 2 | αυτα > La^G

130¹⁺² duo stichi S Sa R' Ga Sy, unus 2009 La^G THe A' | φωτιει] + *me* Bo Sa La^G Sy et alii Latini | συνεπιει νηπιους] pr. ο νομος σου Sa(non 2009), + ο λογος σου Sy

131¹⁺² unus stichus S | (ε)ιλκυσα 2009 R L' 1219' ηλκ. S He A: cf. Thack. p. 201; + μοι Bo Sa | οτι > Sa

132¹⁺² unus stichus S Sa He | αγαπωντων] -πουντων R A: cf. Thack. § 22, 1 | το ονομα] τον νομον Sy: cf. 97

- 133 τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου,
καὶ μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία.
134 λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων,
καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου.
135 τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου
καὶ δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου.
136 διεξόδους ὑδάτων κατέβησαν οἱ ὄφθαλμοί μου,
ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξαν τὸν νόμον σου.
137 1η' σαδη.
Δίκαιος εἶ, κύριε,
καὶ εὐθὴς ἡ κρίσις σου.
138 ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου
καὶ ἀλήθειαν σφόδρα.
139 ἐξετήξεν με ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου,
ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου οἱ ἐχθροί μου.
140 πεπυρωμένον τὸ λόγιόν σου σφόδρα,
καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό.
141 νεώτερός εἰμι ἐγὼ καὶ ἐξουδενωμένος·
τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
142 ἡ δικαιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ ὁ νόμος σου ἀλήθεια.
143 θλίψις καὶ ἀνάγκη εὗροσάν με·
αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου.

133¹⁺² unus stichus S
134¹⁺² unus stichus S Sa
135¹⁺² unus stichus S
136¹⁺² unus stichus S He | κατεβη-
σαν S Sa R THe 1219, *descenderunt*
La^RAug = M] διεβησαν Bo A', *trans-*
ierunt La^G et alii Latini, κατεδυσαν
L', *deduxerunt* Ga Sy | ἐφύλαξαν S'
Sa R'' GaHi L^bSymg = M] -ξα La-
StxtSu A''

137¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | ευ-
θης η κρίσις σου S' Sa R'' Ga T 1219]
ευθεις αι κρισεις σ. L' A'; ευθης η οδος σ. Sy

138¹⁺² duo stichi La^G Ga TSy A,
unus S Sa R' He 1219' | αληθειαν =
M] + *tuam* La^GAug Ga | σφοδρα >
La^G

139¹⁺² unus stichus S He | εξετηξεν]
κατεφαγεν R'Auguar: ex 68¹⁰ Ioh. 217;
exquisiuit La^G = εξεζητησεν | του οι-

κου σου S' Sa R''Auguar Ac': cf. 68¹⁰
Ioh. 217] σου Auguar L' A*'; μου Ga-
Aug = M; cf. S.-St. 2, p. 69 | λογων
R'' Ga L'' 1219 = M] εντολων S' Sa A'
140¹⁺² duo stichi La^G Ga TSyHe A'',
unus S Sa R' | αγαπησεν] φυλασσει uel
sim. Sa

141¹⁺² unus stichus S | ειμι εγω S
La^G Ga L^RauHe 55] tr. R'Aug L' A':
cf. 94. 125 et 19. 63

142¹⁺² unus stichus S R' 1219 | νο-
μος] λογος S' 1219': cf. 105

143¹⁺² unus stichus S | θλιψις = M]
-φεις mss., sed omnes versiones hab.
numerus singularem = M | αναγκη
S' Sa La^RAug Uulg Sy = M] -και La^G
Ga L' A'' (R -ce: dub.; R^c -ci = -κη) |
αι εντολαι] pr. και Sy, + *autem* La^G et
alii Latini | fin.] + εινον R He, + *est*
La Uulg, + *est* 1219

144 δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα·
συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι.

145 ἰθ' κωφ.
Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου· ἐπάκουσόν μου, κύριε·
τὰ δικαιώματά σου ἐκζητήσω.

146 ἐκέκραξά σε· σῶσόν με,
καὶ φυλάξω τὰ μαρτύριά σου.

147 προέφθασα ἐν ἁωρίᾳ καὶ ἐκέκραξα,
εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.

148 προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς ὄρθρον
τοῦ μελετᾶν τὰ λόγια σου.

149 τῆς φωνῆς μου ἄκουσον, κύριε, κατὰ τὸ ἔλεός σου,
κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.

150 προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομία,
ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν.

151 ἐγγὺς εἶ σύ, κύριε,
καὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια.

152 κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἔδμελίωσας αὐτά.

144¹⁺² unus stichus S | ζήσομαι Bo
Sa GaAug L' = M] ζήσον με S R' Lb'
A': cf. 17

145 ἐκέκραξα] + προς σε 55 | μου
1° > S Ga^c(non Ga*Uulg) = M | κυριε]
pr. su Sa: cf. 151 | κυριε ad 145² trahit
Sy; επακ. μου κυριε stichus singularis
Sa

146¹⁺² duo stichi R' Ga TSy 55, unus
S Sa La^G He A' | σε S A', te Ga-
Auguar] σοι L', προς σε 1219, ad te
La^G UulgGa^c(atepro ad te) Sy: cf. 1291;
> Sa R'Aug | και φυλαξω et custo-
dibo LaR] ut custodiam La^GAug Ga:
cf. 125 | τα μαρτυρια testimonia La]
mandata Ga

147¹⁺² unus stichus S | προεφθασα]
-σαν με S | εν αωρια in immaturatione
Auguar] in tempesta(La^R-state) nocte
La^RAug, immaturatione La^GAuguar Ga-
(Uulg in mat., sed recte Aug: „non duo-
bus uerbis, sed uno, cuius uocabuli nomi-
natiuus est immaturatione“) | 147²] pr.
και Sy 1219 et complures Latini, pr.
quia Uulg | επηλπισα: cf. 43

148¹⁺² duo stichi La^G Ga TSy A',
unus S Sa R' He 55 | προς ορθρον Bo
Sa GaAug L' A' = M] προς σε ορθρον
S(-ουν) R' Uulg

149 κυριε] post σου 1° tr. Ga = M,
et hic et ibi hab. La^G | ελεος] λογιον
S*(uet. temp. corr.) He: cf. 41 | 149²]
pr. και R' Uulg, pr. κυριε Sy | fin.]
add. stichum ἐκέκραξα ἐξ ὅλης καρδίας μου
επακουσον μου Sy: ex 145

150 προσήγγισαν] + me La^R | ανομία
iniquitate Aug] -αν L^dHe, -tem Ga.
-ti Uulg; αδικως R = inique LaAuguar:
cf. 78. 86

151¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | συ
Bo La^GAug Ga L' A'] > S (Sa?) R'
He | πασαι > Sa | εντολαι Bo Sa
La^G Thtp A et alii Latini = M] οδοι
S R'Aug Ga LThtp' 1219': cf. 69 et
2410

152¹⁺² duo stichi La^G Ga TSyHe A',
unus S Sa R' | κατ αρχας] απ αρχης
R = ab initio La; initio Ga*Uulg-
Auguar, in initio Ga^c, in initiis
Auguar

- 153 κ' ρης.
 Ἰδὲ τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελοῦ με,
 ὅτι τὸν νόμον σου οὐκ ἐπελαθόμην.
 154 κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρωσαί με·
 διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν με.
 155 μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία,
 ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν.
 156 οἱ οἰκτιρμοί σου πολλοί, κύριε·
 κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.
 157 πολλοὶ οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ ἐκθλίβοντές με·
 ἐκ τῶν μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα.
 158 εἶδον ἀσυνδετοῦντας καὶ ἐξετηκόμην,
 ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάζαντο.
 159 ἰδὲ ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα·
 κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με.
 160 ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια,
 καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
 161 κα' σεν.
 Ἀρχοντες κατεδίωζάν με δωρεάν,
 καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδιά μου.
 162 ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου
 ὥς ὁ εὐρίσκων σκῦλα πολλὰ.
 163 ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυζάμην,
 τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα.
 164 ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σοι
 ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.

153¹⁺² unus stichus S Sa | τον νομον
 S R He 1219'] του νομου L' A: cf. 109

154 δια] κατα Sa: ex 156² | τον λο-
 γον] *eloquium* La^GAug Ga = το λογιον
 = M (cf. proleg. § 517) | ζησον με = M]
 ζησομαι L^{pau}Rc: cf. 25

155¹⁺² unus stichus S | σωτηρια]
 pr. η S L^{pau}Re 55

156¹⁺² unus stichus S | κυριε R'
 Ga L' A' = M] + σφοδρα S' 55. pr.
 σφοδρα Sa et Psalt. Rom.: cf. 48 | το
 κριμα R GaAug L' A'] τα κριματα S'
 La = M; τον λογον Sa: ex 154 | σου]
 + κυριε La^G | ζησον με = M] ζησομαι
 Rc: cf. 25

157¹⁺² unus stichus S | εκθλιβοντες S

R A'] εκ > L' 1219 | 157²] pr. και SyHe

158¹⁺² unus stichus S R' | ασυνδε-
 τουντας S, *non seruantes pactum* La^G-
 Aug^{uar}, *praeuaricantes* Ga = M] >
 Bo Sa R'Aug L' A': cf. 72¹⁵

159¹⁺² unus stichus S | κυριε ad 159¹
 trahit Ga, in utroque sticho hab. Bo |
 ζησον με = M] ζησομαι L^{pau}Rc: cf. 25

160¹⁺² unus stichus S | παντα > Sy
 161¹⁺² unus stichus S | των λογων]
 του λογου L^{pau} = K^{erē}

162¹⁺² unus stichus R' | ο > L^{pau}

163¹⁺² unus stichus S He

164¹⁺² unus stichus S Sa | ηνεσα]
 αινεσω R' | σοι S R L^{pau}T A': hoc
 inuenerunt etiam La^G Ga *laudem dixi*

- 165 εἰρήνη πολλή τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν νόμον σου,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.
166 προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου, κύριε,
καὶ τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα.
167 ἐφύλαξεν ἡ ψυχὴ μου τὰ μαρτύριά σου
καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα.
168 ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου, κύριε.
169 κβ' θau.
'Εγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου, κύριε·
κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με.
170 εἰσελθοὶ τὸ ἄξιμά μου ἐνώπιόν σου·
κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με.
171 ἐξερεύζαιντο τὰ χεῖλη μου ὕμνον,
ὅταν διδάξης με τὰ δικαιώματά σου.
172 φθέγγαιτο ἡ γλῶσσά μου τὸ λόγιόν σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη.
173 γενέσθω ἡ χεὶρ σου τοῦ σῶσαί με,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠρεπισάμην.
174 ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου, κύριε,
καὶ ὁ νόμος σου μελέτη μου ἔστιν.

tibi uertentes, cf. Helbing Kas. p. 16/17]
σε *L'*

165¹⁺² unus stichus 55 | τον νομον
S R'Aug Ga *L'* = M] το ονομα Bo Sa
La^G *Lpau* A': cf. 97 | αυτοις] pr. εν
La^G 1219

166¹⁺² unus stichus S Sa | προσεδο-
κων S *L'* 1219] -κουν R *Lpau*He A: cf.
103²⁷ et Thack. § 22, 1 | ηγαπησα *dilexi*
GaAug] *custodiui* Bo; *feci* Sa
La^G = M; *exquisiui* La^R: ex 45. 100

167¹⁻² duo stichi Sa La^G Ga TSyHe
A', unus S R' 55 | init.] pr. και S 55:
discrepat cum alphabeto, cf. 27 | ηγα-
πησεν *dilexit* GaAug^{uar}] -σα Sa La = M

168¹⁺² unus stichus S | μαρτυρια]
κριματα Sa | εναντιον] ενωπιον A (ex corr.):
cf. 169 et 21²⁶ | κυριε > S Ga Sy = M

169¹⁺² unus stichus S | εγγισατω]
+ δη S | ενωπιον] εναντιον R A: cf. 168
| κυριε] ad 169¹ trahunt R' Ga The
1219² = M, ad 169² trahit A, et in 169¹

fin. et in 169² init. hab. S' Sa Sy

170¹⁺² unus stichus S | σου 1° S'
Sa Ga Sy = M] + κυριε R' *L'* A' (R'
The trahunt κυριε ad 170¹, A' ad 170²):
cf. 169 | λογιον .. ρυσαι] κριμα .. ζησον
A: ex 149. 156; λογιον .. ζησον Bo

171¹⁺² unus stichus S Sa | εξερευ-
ζαιντο *L'* (*Lpau* οι pro αι)] -ζονται Sa La
Ga *Lpau*The(η pro ε 2°) A, εξηρευζαντο S
R *Lpau*(ε pro η) 1219²

172¹⁺² unus stichus S | φθεγγαιτο S
L' (*Ld*HeSc οι pro αι), *respondeat* La^R
-ζεται Sa R T(η pro ε, cf. proleg. § 74) Su
A', *pronuntiabit* (uel -uit: cf. proleg.
§ 2a) La^GAug GaHi | μου] + κυριε R' |
το λογιον S Ga He A' = M] τα λογια
Bo Sa R' *L'* 1219 | δικαιοσυνη] *iudicia*
Aug, + εστιν S, + *est* La^R

173¹⁺² unus stichus S | γενεσθω]
γενηθητω R: cf. 1719 | με > S | ηρετι-
σασμην] επεδυμησα Bo: cf. 40

174 εστιν > Ga(non Uulg) = M

- 175 ζήσεται ἡ ψυχὴ μου καὶ αἰνέσει σε,
καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι.
176 ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός·
ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαδόμην.

119

ΡΙΘ'

I

'Ωδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με
ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκουσέν μου.
2 κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας.
3 τί δοθῇ σοι καὶ τί προστεθῇ σοι
πρὸς γλῶσσαν δολίαν;
4 τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα
σὺν τοῖς ἀνδραξίν τοῖς ἐρημικοῖς.
5 οἶμμοι, ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη,
κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνωμάτων Κηδαρ.
6 πολλὰ παρώκησεν ἡ ψυχὴ μου.
7 μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός·
ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

120

PK'

I

'Ωδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

*Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη
Πόθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου;

175¹⁺² unus stichus S | βοηθήσει]
-σαι L^b

176 ως] ωσει S: cf. 1612 | 176² in
duo stichos (ζητ. — σου 1°, οτι — fin.) di-
uidunt S Sa | ζητησον *quaere* GaAug]
ζησον *uiuifica* S LaAuguar | σου 1°]
+ και επακουσον μου Sa: cf. 145

119 (M 120)

1¹⁺² sic diuidit Ga, εκεκραξα ad 1¹
trahunt LaR*G; 1¹⁺² unus stichus LaR(c)
rel. | κυριον] σε κυριε Bo Sa La 55 |
εισηκουσεν] επ- L^{pa} 55: cf. 35; -σας Bo
Sa Aug(non La!) 55

2¹⁺² sic diuidunt Sa Sy A, απο χειλ.
αδ. ad 2^a trahunt LaG Ga; 2¹⁺² unus
stichus S R' The 1219' | κυριε > La^R
αδικων] -κιων R | και > Ga^cHi(non

Ga*Uulg) = M

3¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | και
S LaG L' A' = M] η Bo Sa R' Aug Ga
4¹⁺² unus stichus S Sa LaG He 1219
| τα βελη] + *tuae* La^R
5 οιμμοι S R The A'] οιμοι L': cf.
Thack. § 7, 41 | εμακρυνθη] + *a me* La^R
| σκηνωματος *tabernaculis* Aug] *habi-*
tantibus La Ga

6 + 7 sic in tres stichos diuidunt
omnes mss., M trahit μετα — ειρηνην ad 6
7 την > A | δωρεαν > LaG: cf. M

120 (M 121)

1¹⁺² duo stichi R' Ga TSyHe 1219,
unus S Sa A' | ποθεν S' Sa R TSy-
He A'] οθεν L' | ηξει] + μοι Bo Sa:
cf. La Gz *mihi* pro μου ult. praebentes

- 2 ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου
τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
3 μὴ δῶς εἰς σάλον τὸν πόδα σου,
μηδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε.
4 ἰδοὺ οὐ νυστάζει οὐδὲ ὑπνώσει
ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραηλ.
5 κύριος φυλάζει σε,
κύριος σκέπη σου ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου·
6 ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε
οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα.
7 κύριος φυλάζει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ,
φυλάζει τὴν ψυχὴν σου.
8 κύριος φυλάζει τὴν εἰσοδὸν σου καὶ τὴν ἐξοδὸν σου
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

121

PKA'

I

ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσιν μοι
Εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα.
2 ἐστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν
ἐν ταῖς αὐλαῖς σου, Ἱερουσαλημ.

2¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga Sy A,
unus S R' The 1219'

3¹⁺² unus stichus S | δως S T 55]
δωης R L'(Heδweis) A': cf. 26 12; *des*
La^RAug; *det* La^G Ga = M | νυσταξη
L^d(sil)T'] -ξει S R(?) L^bHe A'', -ξαι(uel
-ξοι) L^b, *dormitet* GaAug, *dormit* La^R,
dormiet La^G | σε] με Sa

4¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | υπνω-
σει] pr. εξ S

5¹⁺² duo stichi Sa R' Ga (ut edidi)
et La^G (trahit κυριος σκεπη σου ad 5¹),
unus S TSyHe A'' | φυλαξει *custodiet*
La^RAug] -ξαι (uel -ξοι) L^{pa}u: cf. 3. 7. 8;
-dit La^G Ga | σκεπη σου] σκ. σοι L^b,
σκεπει σε L^{pa}u | χειρα] *cornum* La^G |
δεξιαν S L' A'', *dexteram* Ga] -ας R
L^{pa}u A'', -rae La: cf. M

6¹⁺² duo stichi R' Ga TSyHe A, unus
S Sa La^G 55 | ου συγκαυσει] ουκ εκ-
καυσει S | ουδε] και S = M

Septuaginta X: Psalmi

7¹⁺² unus stichus S | φυλαξει 1°
custodiet La] -ξαι (uel -ξοι) L^{pa}u(sil):
cf. 5; *custodit* Ga | φυλαξει 2°] -ξαι
(uel -ξοι) S L^{pa}u, *custodiat* La^GAug
Ga: cf. 5; -dit La^R | fin. S Sa = M
+ o κυριος Bo R''(cf. 8) Ga L''(Tom.o:
cf. 2 12) A''

8¹⁺² unus stichus S Sa | κυριος] >
Sa R et Aug. IV 1382 C (cf. 7 fin.). post
φυλαξει tr. La (etiam Aug. IV 1383 B) |
φυλαξει] -ξαι L^{pa}u, *custodiat* La Ga:
cf. 5

121 (M 122)

I inser. Bop Sa R'Aug Uulg L' A'']
+ τω δαυιδ SBop La^G Ga Sy = M: cf.
123: | 1¹⁺² duo stichi R'' Ga TSy A',
unus S Sa He 55

2¹⁺² duo stichi Ga T A, unus S Sa
R'' Sy 1219', 2² > He* | 2¹] pr. οτι
Sy | ημων] μου Sy | σου > S' La

- 3 Ιερουσαλημ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις,
 ἥς ἡ μετοχή αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό.
 4 ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί,
 φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τῷ Ἰσραηλ
 τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου.
 5 ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν,
 θρόνοι ἐπὶ οἶκον Δαυιδ.
 6 ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τὴν Ιερουσαλημ,
 καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσιν σε.
 7 γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου
 καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσιν σου.
 8 ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίων μου
 ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
 9 ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
 ἐξεζήτησα ἀγαθὰ σοι.

122

PKB'

I

ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Πρὸς σέ ἦρα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου
 τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ.
 2 ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν,
 ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς,
 οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν,
 ἕως οὗ οἰκτιρήσαι ἡμᾶς.

3¹⁺² unus stichus S Sa. ὡς πόλις ad
 3² trahit La^G | οἰκοδομουμένη] pr. η
 R = M | η μετοχή] οι -χοι A. αι -χοι
 Sytxt

4¹⁺² unus stichus S (om. φυλαὶ 2°),
 φυλαὶ κυρίου ad 4¹ trahit Ga | φυλαὶ 2°
 L' 1219] pr. αι R A' (de S cf. sup.) |
 τῷ 1° R Ld(εἰ)l T A''] του S Ld'He | κυ-
 ριου ult.] σου κυριε Sa La He

5¹⁺² unus stichus S | ἐπὶ] ἐπ A
 6^{1/6} tr. S | τὴν L' A (cf. Helbing
 Kas. p. 40)] τη S 55, > R | εὐθηνία]
 -αν T

7 γενεσθω δὴ] γ. δε A: cf. 8; γενηθῆτω
 R, fiat La Ga: cf. 8 | εἰρηνη] + σου
 S | ταῖς πυργοβάρεσιν] τοῖς π. S, turri-
 bus grauibus Bo (Sa La Ga turribus
 tantum): cf. 474

8 ενεκα] -κεν A: item in 9, cf. 247 |
 δὴ L' 1219' = R'] δε S Sa La^GAug Sy
 A, > La^R Ga: cf. 7

9^{1,2} duo stichi Sa Ga Sy, unus rel. |
 ενεκα: cf. 8 | του οίκου > L^{pa}u' |
 ἡμων S' Sa Ga L' A' = M] μου R' T
 55 | ἐξεζητησα] ἐξ > T | ἀγαθα >
 S | σοι > Sa A

122 (M 123)

1^{1,2} duo stichi La^G Ga T A, unus
 rel. | τον κατοικουντα] pr. κυριε uel (τον)
 κυριον Sa

2¹ in duo stichos (ιδου — δουλων, εις
 1° — αυτων) dinidit Ga | ὡς 2°] pr. και
 R'Aug (Bo Sa?) | 2³⁺⁴ unus stichus
 Sa 1219 | οἰκτιρήσαι] -σει uel -ση R
 L^{pa}uT

- 3 ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς,
ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως,
4 ἐπὶ πλεῖον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν.
τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθινοῦσιν,
καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

123

PKΓ'

I

Ὁδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν,
εἰπάτω δὴ Ἰσραηλ,
2 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν
ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς,
3 ἄρα ζώντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς
ἐν τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐτῶν ἐφ' ἡμᾶς·
4 ἄρα τὸ ὕδωρ κατεπόντισεν ἡμᾶς,
χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν·
5 ἄρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν
τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον.
6 εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς
εἰς θήραν τοῖς ὁδοῦσιν αὐτῶν.
7 ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη
ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων·
ἡ παγὶς συνετριβή, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν.
8 ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου
τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

3 ἐπλησθημεν] ἐπληθύνθημεν S: cf. 4
4¹] pr. οτι Sa Ga: ex 3² repet. |
ἐπλησθη] ἐπληθύνθη S: cf. 3; *abundavit*
La^G: in 4² *abundare* reddit εὐθινεῖν |
4²⁻³ duo stichi S Sa SyHe A, tres La^G
(reddit 4² bis, cf. proleg. § 516), unus
R' Ga T 1219' | εὐθινοῦσιν] ἐξουδενου-
σιν Sa

123 (M 124)

I inscr.] + τω δαυεὶδ S Ga(non Uulg)
= M: cf. 121: | 1¹ 1² 2¹ tres stichi
R', duo Sa La^G TSyHe A' (1¹, 1² + 2¹:
cf. 128^{1/2}) et Ga (1¹⁺², 2¹), unus S 1219

| εἰ] εαν He, sed in 2 εἰ | Ἰσραηλ] pr.
οικος L^{pau}

2² + 3¹ unus stichus S | ἀνθρώπους/
ἐφ' ἡμᾶς] tr. Ga(non Uulg) = M

3 αὐτῶν S' Sa R' Ga TTht A' = M]
αυτου L'Ch 55

4 το ὕδωρ] + το ἀνυπόστατον Sy: ex 5;
+ αν L' | χείμαρρον] -ρουν L^{pau}

5¹⁻² duo stichi R', unus rel.

6¹⁻² duo stichi Ga Sy A, unus S Sa
R' The 1219'

7¹⁻² duo stichi S Ga Sy A, unus Sa
R' The 1219' | της > R

8¹⁺² unus stichus S Sa | η > S

124

ΡΚΔ'

I

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος Σιων·
οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν Ἱερουσαλημ.
- 2 ὄρη κύκλῳ αὐτῆς,
καὶ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
- 3 ὅτι οὐκ ἀφήσει τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν
ἐπὶ τὸν κληρὸν τῶν δικαίων,
ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι
ἐν ἀνομίᾳ χειρὰς αὐτῶν.
- 4 ἀγάθυνον, κύριε, τοῖς ἀγαθοῖς
καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ·
- 5 τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στραγγαλιὰς
ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραηλ.

125

ΡΚΕ'

I

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιων
ἐγενήθημεν ὡς παρακεκλημένοι.
- 2 τότε ἐπλήσθη χαρὰς τὸ στόμα ἡμῶν
καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως.
τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
Ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.
- 3 ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν,
ἐγενήθημεν εὐφρανόμενοι.

124 (Π 125)

1² in duo stichos (ou — αἰωνα. ο κατ. ιερ.) diuidunt La^R Ga A | σαλευθησεται ... ο κατοικων] (*com*)*moueuntur* ... *qui* (*in*)*habitant* La^RAug: ad 1¹ adapt. | ἱερουσαλημ] pr. ev R = *in* La(non Aug) | ἱερουσαλημ et in 1 fin. et in 2 init. hab. Sy 2¹⁻²⁻³ tres stichi R' Sy A, duo S La^G Ga THe 1219' (2¹⁺², 2³) et Sa (2¹, 2²⁺³) | κυριος S L^{pau}THe A'] pr. o R L' 55: cf. 212

3¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi Sy, tres (3¹, 3², 3³⁺⁴) La^G A, duo (3¹⁺², 3³⁺⁴) rel. | αφησει S' Sa Sy A, *relinquet* Ga, *derelinquet* Aug et Psalt. Rom.] *derelin-*

ques (sic) La^R, *dimisit* La^G, + κυριος R UulgAug L' 1219' | ανομια S' R' Ga Sy A' = Π] -μιας Sa L' 1219

4¹⁻² sic diuidunt SyHe A', τοις αγαθοις ad 4² trahit Ga; 4¹⁺² unus stichus S Sa R' T 55

5¹⁺² unus stichus Sa 1219' | απαξει: cf. proleg. § 64 | ειρηνη] -νην L^{pau}

125 (Π 126)

I σιων] του λαου αυτου Sa: ex 137 527 | ως S R A] ωσει L' 1219': cf. 1612

2³⁺⁴ unus stichus Sa R' | 2⁴/3¹ εμεγ. κυριος του ποι. 1^ο∧2^ο R' | μετ αυτων] μετα τουτων Sa = Π

- 4 ἐπίστρεψον, κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν
ὥς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
5 οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν
ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν.
6 πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλαιον
αἶροντες τὰ σπέρματα αὐτῶν·
ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει
αἶροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

126

PKF'

I Ὡδή τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Σαλωμων.

- Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομῆσιν οἶκον,
εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες αὐτόν·
ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν,
εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσω.
2 εἰς μάτην ὑμῖν ἐστιν τοῦ ὀρθρῖζειν,
ἐγείρεσθαι μετὰ τὸ καθῆσθαι,
οἱ ἔσθοντες ἄρτον δδύνης,
ὅταν δῶ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον.
3 ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου υἱοί,
ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστροῦς.
4 ὥσεί βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ,
οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτετιναγμένων.

4¹⁺² unus stichus He | χειμάρρους
est acc. plur. in Sy = M, nom. sing.
in Bo Sa La Ga, alterutrum in L';
ante χειμ. add. o S R T A'

5¹⁻² duo stichi S Ga(ex corr.?) Sy
1219, unus rel.

6¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi Ga TSy A,
tres (6¹⁺², 6³, 6⁴) R', duo (6¹⁺², 6³⁺⁴)
S Sa He 1219' | αἶροντες 1° S' Sa R
Sy A' et Orig. (S.-St. 2, § 56i) = *por-
tantes* Ga = NWS] βαλλόντες L' 1219,
mittentes La Uulg et Cyp. | αἶροντες
2° (uel εροντες) S L' A' = *portantes*
La^{GA}Aug Ga (cf. sup.), *tollentes* La^R et
Cyp.] φερόντες R 55

126 (M 127)

I τῷ σαλωμων uel τοῦ σολομων uel sim.
BoP Sa R' Ga L^{pa}u'He = M] > S L

A': cf. S.-St. 2, p. 162 | 1¹⁺² unus
stichus S: item 1³⁺⁴ | κυριος 1° et 2°
pr. o A: cf. 212 | οἰκοδομῆσιν οἶκον] tr.
55 | αὐτον S Sy A' et Orig. (S.-St. 2,
p. 218) = M] αὐτην R = *eam* La Ga;
> L' | ἠγρύπνησεν οὐ φυλάσσω] -σαν οἱ
φυλάσσωντες He: ad 1² adapt. | ἠγρύπνη-
σεν *uigilauit* La^R Ga(-bit: cf. proleg.
§ 2s)] -*lat* Uulg; *laborauit* La^{GA}Aug:
ex 1² | fin.] + αὐτην La^RAug Uulg
He: ad 1² adapt.

2 ὑμῖν ἐστιν R L' A'] tr. S La Ga 55
| τοῦ ὀρθρῖζειν] το ο. L^{a(sil)}(non THe) |
ἐγείρεσθαι S Ga L^{b'}(cf. proleg. § 7s n.) A]
-οθε L^{a(sil)}T'He 55 = *surgite* Bo Sa
La Uulg | ἐσθόντες S A] ἐσθιοντες R
L' 55: cf. 134

3¹⁺² unus stichus R' Ga | fin.] +
αὐτης S

5 μακάριος ἄνθρωπος, ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν·
οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ἐν πύλῃ.

127

PKZ'

1

'Ωδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον
οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
2 τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι·
μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται.
3 ἡ γυνὴ σου ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα
ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου·
οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν
κύκλῳ τῆς τραπέζης σου.
4 ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον.
5 εὐλογήσαι σε κύριος ἐκ Σιών,
καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ ἱερουσαλημ
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου·
6 καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἰῶν σου.
εἰρήνῃ ἐπὶ τὸν Ἰσραηλ.

128

PKH'

1

'Ωδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Πλεονάκῃς ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου,
εἰπάτω δὴ Ἰσραηλ,
2 πλεονάκῃς ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου.

5 ἄνθρωπος Bo Sa R'' GaHi A = M]
> S L''Su 1219' | καταισχυνθησονται
Bo Sa La^G Ga L'' 1219' = M] -θωσιν
A, -θησεται S R'Aug Uulg | λαλωσι(v)]
loquetur La^RAug Uulg | αὐτῶν ult.
S' Sa L'' A'' αὐτοῦ R L^{Rau} | πυλῇ S
R'' Ga L^{Rau}T A' = M] πυλαῖς Bo Sa
L'' 55

127 (M 128)

1 τον > 55: cf. 212

2 τοὺς πόνους τῶν καρπῶν R'' Ga L''
1219 = M: haec recte uertunt La^R Ga
labores manuum (καρπος = פֶּן est
prima palmae pars), falso La^GAug Sy
et alii Latini *labores fructuum*] τοὺς
καρπούς τῶν πονῶν (i. e. fructus laborum)
S' Sa A' et Orig. (S.-St. 2, p. 212. 214)

et Cyr. Alex. (ibid. p. 187. 188) | φαγε-
σαι] pr. ✕ οτι Ga = M

3¹⁺²⁺³⁺⁴ quatuor stichi Ga Sy A, tres
(3¹⁺², 3³, 3⁴) La^G, duo (3¹⁺², 3³⁺⁴) S
Sa R' THE 1219' | τοῖς S L^bA'] ταις
R L^a 55

4 ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος R L' A'' (cf.
21¹⁴)] pr. ο S*, pr. πας La^G TSyS^c et
alii Latini, ἀνθρ. > Sa

5¹⁺² unus stichus S, 5²⁺³ unus
stichus He 55 | εὐλογῆσαι S La Ga
L^a' 1219] -σει R L^bHe A', -ση T: cf. 133³
6 ἰδοῖς] ἰδῆς S

128 (M 129)

1² 2¹ duo stichi S R'' Ga, unus Sa
TSyHe A'': cf. 123¹

- καὶ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι.
 3 ἐπὶ τοῦ νότου μου ἐτέκταινον οἱ ἁμαρτωλοί,
 ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν·
 4 κύριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας ἁμαρτωλῶν.
 5 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω
 πάντες οἱ μισοῦντες Σιών.
 6 γεννηθήτωσαν ὡς χόρτος δωμάτων,
 ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη·
 7 οὐδ' οὐκ ἐπλήρωσεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θειρίζων
 καὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων,
 8 καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παράγοντες Εὐλογία κυρίου ἐφ' ὑμᾶς,
 εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν δυνάμει κυρίου.

129

PKΘ'

- 1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
 Ἐκ βαθέων ἐέκραξά σε, κύριε·
 2 κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου·
 γεννηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα
 εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
 3 ἔὰν ἀνομίας παρατηρήσῃ, κύριε,
 κύριε, τίς ὑποστήσεται;
 4 ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἰλασμός ἐστιν.
 5 ἕνεκεν τοῦ νόμου σου ὑπέμεινά σε, κύριε,

3 του νωτου S L^bTTh^tHe 1219] τω
 νωτω 55, τω νωτου (sic) A, τον νωτον R
 La(L^{ba}των -των)Th^tP: cf. 11 | ἀνομίαν]
 οδον της ανομιας Sa

4 κυριος] pr. ο He: cf. 212 | αυχενας]
 s > S (Sy?) 55

5^{1,2} duo stichi La^G TSy, unus rel.
 (Ga dub.)

6 ως S R 1219] ωσει L' A': cf. 1612
 | εκσπασθηναι] εξανθσαι Th^tCh 1219:
 cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 98; + αυτον
 He

8^{1,2} duo stichi R' Ga, unus rel. |
 ειπαν] ειπον L^bT': cf. 297 | υμας 1° Bo
 Sa R' Ga LaTh^tP' A' = M] ημας S
 L^bTTh^tP 55 | ευλογηκαμεν] -γησομεν S,
 benedicimus La^R, benedicamus La^G |
 υμας ult.] nos La^G

129 (M 130)

1 σε S L^{pa} A''] σοι L'(Sy?). προς σε
 R, ad te La Ga: cf. 118146

2 της φωνης = M] της προσευχης He
 A, την προσευχην R': cf. 632 | 2^{2,3} duo
 stichi La^G Ga SyHe A. unus S Sa R'
 T 1219'

3^{1,2} duo stichi Ga TSy A, unus S
 Sa-2017 R''He 55; 3 + 4 unus stichus
 1219 | ανομιας παρατ.] iniquitas ad-
 sistit La^G | ανομιας] -αις L^{pa} | πα-
 ρατηρηση] -σης L^d(sil)Th^tP^{Rc} | κυριε 1°
 2° > La^G, 2° > Sa

4 παρα σοι] π. σου L^{pa}R^c: cf. 7(bis)

5 ενεκεν — σου 1° ad 4 trahit M |
 ενεκεν] pr. και R' Uulg; ενεκα 2017 | νο-
 μου R'' GaHi: cf. M אנוח et Flashar
 p. 170/1.244] ονοματος S' Sa-2017 L''-
 Su A'': cf. 11897 et S.-St. 2, p. 119 |
 σε > S = M | κυριε > La^G |

ὑπέμεινεν ἡ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον σου.

- 6 ἤλπισεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν κύριον
ἀπὸ φυλακῆς πρωίας μέχρι νυκτός·
ἀπὸ φυλακῆς πρωίας ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον.
- 7 ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος,
καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις,
- 8 καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ἰσραὴλ
ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

130

ΡΛ'

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Δαυιδ.

- Κύριε, οὐχ ὑψώθη μου ἡ καρδία,
οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,
οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις
οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ.
- 2 εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν,
ἀλλὰ ὑψωσα τὴν ψυχὴν μου
ὥς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
ὥς ἀνταπόδοσις ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου.
- 3 ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔως τοῦ αἰῶνος.

131

ΡΛΛ'

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

τον λογον = M] τ. νομον S' 55: cf. 118¹⁰⁵;
τους λογους He | σου ult.] αυτου S
2017(uid.; nonSa) La^G Ga = M

6¹⁺² unus stichus Sa-2017 (Sa om.
φυλακης 1⁰) | ηλπισεν ad 5 trahit M |
τον 1⁰ > 2017: cf. 212 | μεχρι pr. και
A' | 6³ > S | απο φυλ. πρωιας 2⁰ >
La^G Ga | πρωιας 2⁰] + μεχρι νυκτος
Sy: ex 6² repet. | επι τον κυρ. 2⁰ >
Ga(nonUulg)

7¹⁺² duo stichi Sa-2017 R' Ga SyHe
A, unus S T 1219' | παρα τω κυριω]
π. του κυριου Sy^{txt}Rc 1219: cf. 4 | ελεος]
+ εστιν A et complures Latini | παρ
αυτω] π. αυτου R*(sic; Rc -τω) 1219:
cf. 4

8¹⁺² duo stichi 2017 Ga Sy A, unus
S Sa R' THe 1219' | αυτου] αυτων
2017 La^G LpauHe

130 (M 131)

1 τω δαυιδ SBOP R' Uulg SyHe A =
M] > BOP Sa-2017 Ga L' 1219' |
μου/η καρδια S 2017 R A' et Orig. (S-
St. 2, p. 218)] tr. L' 1219 | 1⁴ + 2¹
unus stichus S (S* tr. 1⁴ + 2¹ ante 1³)
2¹⁺²⁺³ tres stichi 2017 R' Ga SyHe
1219, duo Sa T A (2¹⁺², 2³) et 55 (2¹,
2²⁺³); de S cf. sup. | αλλα] και S 1219
| ψυχην 1⁰ = M] καρδιαν Sy A: ex 1;
φωνην Bo 55 | ως ult.] εως S, sic uel
ita Sa La Ga | ανταποδοσις Bo Sa-
2017 T 1219, retributō La^RAug Ga]
-δοσεις A'; -δωσεις S L'(Henproci), re-
tribues La^G Sy et alii Latini | επι
την ψυχην] την > S, επι > La^G

3¹⁺² unus stichus Sa-2017

131 (M 132)

1 inscr. est τω δαυιδ συνεσεως uel sim. in

- Μνήσθητι, κύριε, τοῦ Δαυιδ
καὶ πάσης τῆς πραΐτητος αὐτοῦ,
2 ὥς ὤμοσεν τῷ κυρίῳ,
ἠΰξατο τῷ θεῷ Ιακωβ
3 Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκὴνωμα οἴκου μου,
εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου,
4 εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου
καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν
καὶ ἀνάπausιν τοῖς κροτάφοις μου,
5 ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ,
σκὴνωμα τῷ θεῷ Ιακωβ.
6 ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Εφραθα,
εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ·
7 εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,
προσκυνήσομεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ.
8 ἀνάστηθι, κύριε, εἰς τὴν ἀνάπausίν σου,
σύ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματος σου·
9 οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσσονται δικαιοσύνην,
καὶ οἱ ὄσιοί σου ἀγαλλιάσονται.
10 ἕνεκεν Δαυιδ τοῦ δούλου σου
μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 ὤμοσεν κύριος τῷ Δαυιδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν

Sy | 1¹⁻² duo stichi La^G Ga Sy A,
unus S Sa-2017 R' THe 55; 1 + 2¹ unus
stichus 1219 | του δαυιδ] τω δ. R L^{pau}-
He | πραυτητος (sic etiam L^{pau})] πραστ.
L' 1219: cf. 44^s

2¹⁻² duo stichi La^G 1219, unus
rel.

3 εἰ 1°] > L^{pau}He: ante εισ-; η A;
recte negatione reddit Sa: cf. proleg.
§ 24

4¹⁺² unus stichus S, 4¹⁻³ unus stichus
55 | καὶ 1°] aut La(non Aug) | 4³] ÷
O (sic εν τω οκτασελιδω, stichus deerat
εν τω τετρασελιδω, cf. Field et proleg. § 68)
| καὶ 2°] aut La^G et alii Latini

5¹⁻² duo stichi R' Ga TSyHe A, unus
S Sa-2017 1219'

6 αὐτην bis] αυτον 2017 (Sa dub.), ea
La^R | εφραθα] ευφρ. R' L^{pau}He A,
εφρανθα L^{pau}, ευφρανθα L^{pau} | ευρομεν]
ευραμεν L^{pau}THeRc A: cf. Thack. p. 211;

ευρον 2017(non Sa) | τοις πεδιοις = III]
ταις(sic) δασεσ(ε) S A: ex Is. 9¹⁷?

7 εἰσελευσο(uel ω)μεθα] -σομε S | τον >
R A

8 ἀναπausιν σου] καταπ. μου 2017: ex
14 et 94¹¹

9¹⁺² unus stichus R', 9² + 10¹ unus
stichus Sa-2017, 10¹⁺² unus stichus 55
| ἐνδύσσονται induentur Ga] ἐνεδυσαντο S,
induantur La Uulg | ἀγαλλιασονται ex-
ultabunt Ga] pr. ἀγαλλιασε L^{pau}'He A:
ex 16; laetentur La^RAug, exultent La^G
Uulg

10 το προσωπον] + σου απο Bo Sa-
1119-2017: cf. 122 269 87¹⁵ 101⁵ 142⁷

11¹ in duo stichos (init. — αληθ., καὶ —
αυτην) diuidunt Ga A | αθετησει αυτην]
paenitebit eum La^RAug: ex 1094 |
αθετησει] -ση 1119-2017 L^b | αυτην S
Sa-1119-2017 Uulg L^a' 55 et Cyp. =
III] αυτον Bo R'(et La^R, cf. sup.) Ga L^b-

- Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τὸν θρόνον σου·
 12 ἂν φυλάζωνται οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου
 καὶ τὰ μαρτύριά μου ταῦτα, ἃ διδάξω αὐτούς,
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
 13 ὅτι ἐξελέξατο κύριος τὴν Σιών,
 ἡρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτῶ
 14 Αὕτη ἡ κατάπαυσις μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
 ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἡρεπισάμην αὐτήν·
 15 τὴν θήραν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω,
 τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτων,
 16 τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν,
 καὶ οἱ ὅσιοι αὐτῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται·
 17 ἐκεῖ ἐξανatelw κέρας τῷ Δαυιδ,
 ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου·
 18 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐνδύσω αἰσχύνην,
 ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἀγίασμά μου.

132

PAB'

- 1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Δαυιδ.
 Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν
 ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό;
 2 ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα,
 τὸν πώγωνα τὸν Ααρων.
 τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ᾠαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ·
 3 ὡς δρόσος Αερμων ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών·

THE A' | κοιλίας] ossifus R: ex Act. 230
 | ἐπὶ τὸν θρόνον S 1119-2017 R L^{pa}u'
 A'] ε. του -νου L 55: cf. 12 et 11 | σου
 ult.] *meam* La^R et alii Latini

12 oi bis > 2017 L^{pa}u, 1° > A' |
 12³ in duo stichos (καὶ ult. — αἰῶνος,
 καθ. — fin.) diuidunt La^G Ga | εως του
 αἰῶνος / καθιουνται] tr. La^BAug A, του >
 S 2017 | ἐπὶ τὸν θρόνον] ε. τον -νον S
 A*(?): cf. 11; του > 2017

13 οτι] + ἐκεῖ A | ἑαυτῷ -του L^{pa}u
 15 θηραν BoP O(teste Hi ed. Morin. cf.
 S.-St. 2, p. 121) L' 55 = M] θυραν L^b,
 χηραν SBoP Sa-2017 R'' Ga L^{pa}u A':
 cf. S.-St. 2, p. 50. 121. 230 | 15³] pr.
 και 2017 R'Aug | αρτων αρτους R, αρ-
 τον L^b

16 αυτης 2°] αυτου R

17 κερας] pr. το R | ητοιμασα] -σας
 A | λυχνον / τω χριστω μου] tr. A | μου]
 σου S 1219

132 (M 133)

1 τω δαυιδ S R'' Ga Sy A(excorr.?)
 = M] > Bo Sa-2017 L' 55 | 1¹⁺²
 unus stichus S 2017 | η 1°] και R''
 Ga He 1219 et Tert. et Cyp. = M |
 αλλ η] > La Ga et Tert. et Cyp. = M;
 αλλ > S 2017

2¹⁺² unus stichus Sa-2017 55, το κα-
 ταβ. επι πωγ. ad 2² trahit Ga | επι κε-
 φαλης R L' 55] ε. -ην S 2017 A': cf. 11
 | επι πωγωνα τον πωγωνα τον ααρων] επι
 τον πωγωνα του ααρων 2017

ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν
καὶ ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

133

ΡΛΓ'

I

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον,
πάντες οἱ δοῦλοι κυρίου
οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.

2 ἐν ταῖς νύξιν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ἅγια
καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον.

3 εὐλογήσει σε κύριος ἐκ Σιών
ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

134

ΡΛΔ'

I

Ἀλληλουια.

Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου,
αἰνεῖτε, δοῦλοι, κύριον,

2 οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.

3 αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθὸς κύριος·
ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὅτι καλόν·

4 ὅτι τὸν Ἰακωβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος,
Ἰσραὴλ εἰς περιουσιασμόν αὐτοῦ.

3²⁻³ duo stichi R'' Ga TSy A, unus
S Sa He 55 | εὐλογαν] + αὐτοῦ Sa-
2017 Sy A et Aug. IV 1490 F(non 1490 E)
| καὶ S' 2017 R'' Ga(pr. ✕: pro ÷ ?) A]
> Sa Aug L' 55 = M | του > 2017

unus Sa-2017 R' 1219 | εὐλογησει S
R L^bHe 1219] -ση T, -σαι 2017 La(sil)
A', *benedicat* La Ga: cf. 127s

134 (M 135)

I ἀλληλουια] + ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν
L^{pa}u': ex 119—133 | 1¹⁻² duo stichi
R'' Ga Sy A, unus S Sa THe 55; 1² + 2¹
unus stichus 1219 | δουλοι (+ τον R:
cf. 5. 6 et 212) κυριον] δουλοι κυριου 55 =
M; δουλοι κυριου τον κυριον Bo 2017

2¹⁻² duo stichi Sa Ga TSy A, unus
S R'' He 55

3 αγαθος] χρηστος Sa-2017: cf. 135: |
κυριος > La^G et Aug. IV 1495 C.D(non
1493 G—1494 C) | καλον S L' 1219'
ἦδν Bo R A(ex corr.); *suaue* Ga, *suauiis*
est La

4 ο κυριος > La^G | αὐτου S A' =

133 (M 134)

inscr.] + τω δαυιδ He

1¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi Ga SyHe A,
tres Sa (1¹⁺², 1³, 1⁴) et T (1¹, 1², 1³⁺⁴)
et 1219 (1¹, 1²⁺³, 1⁴), duo (1¹⁺², 1³⁺⁴)
S R'' 55; aut tres (= Sa) aut duo 2017
| δη] νυν R = *nunc* La Ga | παντες >
Bo | εν 1^ο 2^ο S | 1⁴ ÷ Ga, > O
teste Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 121):
ex 134z | ημων > Sy

2¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe A, unus
S Sa-2017 R' 1219' | τας > S

3¹⁻² duo stichi S La^G Ga TSyHe A,

- 5 ὅτι ἐγὼ ἔγνων ὅτι μέγας κύριος
καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς·
6 πάντα, ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος, ἐποίησεν
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ,
ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις·
7 ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς,
ἀστραπὰς εἰς ὑέτον ἐποίησεν·
ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ.
8 ὃς ἐπάταξεν τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου
ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους·
9 ἐξαπέστειλεν σημεῖα καὶ τέρατα ἐν μέσῳ σου, Αἴγυπτε,
ἐν Φαραῶ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
10 ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλὰ
καὶ ἀπέκτεινεν βασιλεῖς κραταιούς,
11 τὸν Σηων βασιλέα τῶν Αμορραίων
καὶ τὸν Ωγ βασιλέα τῆς Βασαν
καὶ πάσας τὰς βασιλείας Χανααν,
12 καὶ ἔδωκεν τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν,
κληρονομίαν Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.
13 κύριε, τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα·
κύριε, τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεάν καὶ γενεάν.
14 ὅτι κρίνει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.
15 τὰ εἶδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον.
ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων·

Π] εαυτου He; εαυτω R'' Ga L' 55: ex 4¹
5 εγω > S T: ante εγνω... | εγνων
S R A'] εγνωκα 2017(uid.) L' 55 | κυ-
ριος 1° S THe A] pr. o R L' 1219':
cf. 1; > La^G | o κυριος = Π] *deus* Ga
6¹⁻²⁻³ tres stichi S La^G TSyHe A',
duo Ga (6¹, 6²⁺³) et Sa-2017 R' (6¹⁺²,
6³) | o(>R: cf. 1) κυριος/εποιησεν] tr. S
L^{pa}u; o κυριος > L^{pa}u: cf. 113¹¹ | πα-
σαις R' Aug(R πασιν τοις pro πασαις ταις) Ga
L' 1219' = Π] > S' Sa-2017 La^G A
et Psalt. Rom.

7 εσχατου] -των L^{pa}u | της > S |
o > R | εξαγων] -αγαγων 2017, *qui*
eduxit La^R | θησαυρων] pr. των 1219 |
αυτου S' La Ga L' A = Π] αυτων Sa-
2017 R L^{pa}uTht(uid.) 55

8¹⁺² unus stichus Sa (2017 dub.) |
τα πρωτοτοκα] pr. παντα Sa-2017

9] pr. et Ga

10¹⁺² unus stichus S

11³ > He | και ult. > La^G | fin.]

+ *occidit* complures Latini

12¹⁺² unus stichus Sa (om. κληρονο-
μιαν 2°) | λαω Sa La^G Ga LTh^{tr} 55 =
Π] δουλω S' 2017 R' L^{pa}uTTh^{tr} He A':
ex 135²²

13 κυριε 2° S Sa-2017 R'' Ga A = Π]
και Bo L' 1219': cf. S.-St. 2, p. 51. 69
| γενεαν και γενεαν] *saeculum saeculi*
Psalt. Rom., *saecula saeculorum* La^G

14 οτι κρινει] οικτιρι S, οτι οικτιρει Bo
15¹⁻² duo stichi R'' Ga TSy, unus S
Sa-2017 He A'

- 16 στόμα ἔχουσιν καὶ οὐ λαλήσουσιν,
 ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν καὶ οὐκ ὄψονται,
 17 ὧτα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἐνωτισθήσονται,
 [ῥίνας ἔχουσιν καὶ οὐκ ὁσφρανθήσονται,
 χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν,
 πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
 οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν,]
 οὐδὲ γάρ ἐστιν πνεῦμα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.
 18 ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιτο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
 καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
 19 οἶκος Ἰσραὴλ, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
 οἶκος Ααρων, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
 20 οἶκος Λευι, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
 οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, εὐλογήσατε τὸν κύριον.
 21 εὐλογητὸς κύριος ἐκ Σιων
 ὁ κατοικῶν Ἱερουσαλημ.

135

ΡΛΕ'

I Αλληλουια.

- 'Εξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 2 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 3 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων,

16¹ post 17¹ tr. Sa-2017: cf. 113¹³ |
 λαλήσουσιν] λαλουσιν S LaR 1219 et Cyp.:
 cf. 113¹³ | οὐκ οψονται] ουχ οψ. THe:
 cf. 48¹⁰; ου βλέπουσιν 2017; *non uident*
 LaR et Cyp.: cf. 113¹³

17 ἐνωτισθήσονται S L' 1219' = M]
 ακουσονται 2017 R He A: ex 113¹⁴; *au-*
diunt LaR et Cyp.: cf. ibidem | 17²⁻⁵
 Bo Sa-2017 R' A'(1219 om. 17⁵)] ÷ Ga,
 > S Uulg L' 55 et Cyp. = M: ex
 113^{14/15}; cf. S.-St. 2, p. 51. 69 70 et pro-
 leg. § 520 | ουδε] ου 2017

18 αυτοις 10] αυτων TRc: cf. 113¹⁶ |
 γενονται] γενωνται 1219 | οι 10 Bo Sa
 Ga L' 55 et Cyp.P = M] pr. παντες S
 2017 R' A' et Cyp.P: ex 18², cf. 113¹⁶ |
 οι πεποιθotes] *qui sperant* LaG | επ]
 εν S: cf. 113¹⁶ et Helbing Kas. p. 200

19. 20 ευλογησατε quater] -γειτε R |
 19^{2/20} tr. Sa-2017

21¹⁺² unus stichus Sa-2017 LaG 55 |
 ευλογητος] -γησει σε R, *benedicat te* LaR:
 ex 133³ | ιερουσαλημ] pr. εν R = *in*
 La Ga

135 (M 136)

I αλληλουια (trahit M ad finem Ps.
 praec.)] + αλληλουια T: cf. 105¹; + της
 διπλης Sa-2017(vid.) Lpau: hoc addita-
 mentum inuenit He εν τισιν αντιγραφοις;
 + ψαλμος τω δαυιδ LaG | 1¹⁻² duo
 stichi R' Ga TSyHe A, unus S Sa-2017
 1219': item in 2—26 | χρηστος S' Sa-
 2017 A (cf. 105¹ 106¹)] αγαθος R L'
 1219', *bonus* GaAug. *bonus est* LaR:
 cf. 117^{1.29} 134³; *bonum* LaG: cf. 105¹

3 > Sa(non 2017): cf. 26

- ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 4 τῷ ποιοῦντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 5 τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 6 τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 7 τῷ ποιήσαντι φῶτα μεγάλα μόνῳ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 8 τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 9 τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 10 τῷ πατάξαντι Αἴγυπτον σὺν τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 11 καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 12 ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 13 τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 14 καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐτῆς,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 15 καὶ ἐκτινάζαντι Φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν ἐρυθρὰν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 16 τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·

4 τῷ ποιοῦντι S' 2017(Sadub.) R'' Ga]
 τῷ ποιήσαντι L' A'', qui fecit Aug. IV
 1510 D. E (1°) 1511 A (sed 1510 E [2°]. G
 qui facit): ex 5. 7 | μεγάλα > Sa-
 2017 La^G

6 ἐπὶ τῶν ὑδάτων L' A'' ε. τα ὑδάτα
 R, super aquas La^RAug Ga, s. aquam
 La^G, ε. το ὑδωρ S 2017: cf. 1: | τον
 αἰωνα] τους -νας 1219: item in 7—10

7 τῷ ποιήσαντι] qui facit La^R: ex 4 |
 μονω (cf. 4) > Sa(non 2017) GaHi Sy
 1219 = III

9 τα ἄστρα S 2017 R A] τους ἀστέρας
 L' 1219'

11 καὶ > GaAug | τον 1° > S |
 ἐκ μέσου] per medium La^R: ex 14 |
 αὐτῶν] αὐτῆς L^{rau}: ex 14

14 διὰ μέσου La Ga L' A'' εν μέσω
 S; ἐκ μέσου Sa(uid.)-2017 R He: ex 11 |
 αὐτῆς] αὐτῶν He: ex 11

15 > He | καὶ 1°] τῷ A: ex 4—7.
 10. 13. 16. 17 | φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν]
 φαραῶ | ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ |
 καὶ πᾶσαν τὴν δυν. Sy | θάλασσαν ἐρυ-
 θραν] τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν Sa-2017:
 ex 13

16 τῷ καὶ Th^{tp}: cf. 15 | διαγαγοντι]
 καθοδηγησαντι 1219 | τη > S 2017 |

- τῷ ἔξαγαγόντι ὕδωρ ἐκ πέτρας ἀκροτόμου,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 17 τῷ πατάξαντι βασιλεῖς μεγάλους,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 18 καὶ ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 19 τὸν Σηων βασιλέα τῶν Ἀμορραίων,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 20 καὶ τὸν Ωγ βασιλέα τῆς Βασαν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 21 καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 22 κληρονομίαν Ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 23 ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 24 καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 25 ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 26 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

136

P A F'

I

Τῷ Δαυίδ.

16³⁻⁴ Bo Sa-2017 R': cf. Deut. 8¹⁵ et S.-St. 2, p. 51. 70] > S GaAug L' A' = M | τω 2° και R

18 κραταιους fortes GaAug] (ad-)mirabiles La

21 δοντι] ἔδωκεν R = dedit La Ga: cf. M et 134¹²

22 > 2009 | δουλω] λω LpauTSc: ex 134¹²

23 > S | ο κυριος > LaGAug Ga = M

24 των εχθρων Sa-2017 GaAug L' A' = M] pr. χειρος S'(Som.των) R'

26 θεω Bo Sa-2017(om.τω) R'Aug

Ga L' 1219' = M] κυριω S LaR A | 26³⁻⁴ Bo Sa(om.3, cf. ibi)-2009(uid.)-2017 LaGAug Ga Sy(οτι αγαδος pro των κυριων: ex 1): cf. S.-St. 2, p. 161 ad Ps. 135³ et Sabatier] > S R' L' A' = M

136 (M 137)

I τω δαυιδ S R' LpauT A] ψαλμος τω δ. LaG L^b, τω δ. ψαλμος Lpau; ιερειμου Sa-2009-2017, αλληλουια δια ιηρεμειου 1219; τω δ. ιερειμου Bo Ga Ld(sil), ψαλμος τω δ. ιερειμου L^b Vulg; τω δ. δια ιερειμου L^bHe(Sy add. αλληλουια, He add. ωδη post

- Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος
 ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν
 ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιων.
 2 ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν·
 3 ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ῥόδων
 καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον
 Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ῥόδων Σιων.
 4 πῶς ᾄσωμεν τὴν ᾠδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;
 5 ἅν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλημ, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου·
 6 κολληθεῖν ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἅν μὴ σου μνησθῶ,
 ἅν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλημ ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
 7 μνησθητι, κύριε, τῶν υἱῶν Εδωμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλημ
 τῶν λεγόντων Ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως ὃ θεμέλιος ἐν αὐτῇ.
 8 θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος,
 μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν·
 9 μακάριος ὃς κρατήσῃ καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νηπία σου πρὸς τὴν πέτραν.

δανειδ) 55: haec reprobatur Tht. cf. proleg.
 § 76 | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιois
 L^{pa}u²He, cf. Tht | 1¹⁻²⁻³ tres stichi
 Ga TSy A', duo S 2009-2017 R' He
 (1¹⁺², 1³) et Sa 55 (1¹, 1²⁻³, | της
 σιων] την σ. 2017 L^bHeRe. tui sion La^R
 et alii Latini

2 εκρεμασαμεν] pr. εκει 2017 L^{pa}u²He
 A': ex i

3¹ in duo stichos diuidunt R' οτι —
 ημας 2°, λογους ὠδων] et La^G οτι — ημας
 1°, οι 1° — ὠδων 1°), in tres Ga [οτι —
 ημας 1°, οι 1° — ημας 2°, λογους ὠδων |
 επηρωτησαν] επ > S | αιχμαλωτευσαντες]
 -τισαντες 2017, -τευνοντες A | ὠδων 1°]
 ὠδης 2017 | 3²⁻³ duo stichi La^G TSy-
 He A' et Ga(trahit υμνον ad 3³. cf. inf.),
 unus S Sa R'; 3² > 55 | απαγαγοντες]
 απαγοντες 2017 | υμνον ασατε connectunt
 Bo Sa Ga, μνησατε pro υμνον ασατε hab.
 S, cf. sup.

4 γης] pr. της 55

5 in duo stichos (εαν — Ἱερουσα., επι-
 λεσθει — fin.) diuidunt R' Ga 1219 |
 επιλησθει obliuioni detur Ga] + μου
 R, obliuiscatur me La: cf. proleg.
 § 514

6¹ in duo stichos (init. — μου 2°, εαν

1° — μνησθω) diuidunt Sa La^G Ga, 6²
 in duo stichos (εαν 2° — Ἱερουσα., εν —
 fin.) diuidunt La^G Ga | εν αρχη] pr.
 ως L'(non T) 55

7 την ημεραν Ἱερουσα. est stichus sin-
 gularis in Sa Ga Sy, ad 7² trahit 2017;
 7² in duo stichos (τ. λεγ. εκκ. εκκ., εως —
 fin.) diuidit Ga: την ημ. Ἱερ. των λεγ. est
 stichus in La^G | εδωμ] εδεμ 1219: cf.
 Gen. 4620: aedon La^G | την ημεραν
 diem La^G Ga] εν -ρα R = in die La^R
 Vulg. in diem Aug. et diei Sa: cf.
 Helbing Kas. p. 109 | εως(Bo ως) ο
 θεμελιος S' 2009(uid.)-2017, quoadusque
 fundamentum La^G, usquedum f. Aug]
 εως ου ο θ. A, usque ad f. Ga, εως των
 θεμελιων Sa L' 1219', εως ου(sic) θεμελιων
 R^s, usque ad fundamenta La^{R(s)} |
 εν αυτη S' 2009-2017 La(cf. S.-St. 2,
 p. 51 n. 4) Ga A = M] αυτης Sa R^s L'
 1219'

8 θυγατηρ] -τερ 2017 | σου > Sy

9 in duo stichos diuidunt Ga (μακ.
 ος κρατ., και — fin.) et 1219 ((μακ. ος
 κρατ)ησει τα νηπια σου, και εδαφiei προς τ.
 π.) | και εδαφiei/τα νηπια σου] tr. La^R
 He 1219 (La^R He add. αυτα post εδα-
 φiei)

137

ΡΛΖ'

1

Τῷ Δαυιδ.

- Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
ὅτι ἤκουσας τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
καὶ ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι.
- προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίων σου
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου
ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν ὄνομα τὸ λόγιόν σου.
- ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου·
πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου ἐν δυνάμει.
- ἐξομολογησάσθωσάν σοι, κύριε, πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου,
- καὶ ἄσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου,
ὅτι μεγάλη ἡ δόξα κυρίου,
- ὅτι ὕψηλός κύριος καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ
καὶ τὰ ὕψηλά ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει.
- ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζήσεις με·
ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖρά σου,

137 (M 138)

1 τῷ δαυιδ S R'Aug Ga Lpau'He = M] pr. ψαλμος La^G Lpau, + ψαλμος Lpau; pr. ζαχαρίου Sa, + ζαχαρίου Bo 2017 L^b A', + ζαχαρίας T; + ψαλμος ζαχαρίου Lpau 55; ψαλμος τῷ δ. ζαχαρίου L^b | 1²/1³ hoc ordine hab. S' Sa-2017 R'Aug Ga Sy 1219, tr. LTh²Ch 55; 1² (cf. 4²) > La^G Th²p A = M; de obelo ante 1² collocando cf. S-St. 2, § 173 | ἤκουσας] pr. εἰς R | τὰ ῥήματα SBoP Sa-2017 R'Aug Ga T] pr. παντα BoP L'Ch 1219' et Psalt. Rom.: cf. 4² | καὶ > Uulg = M | ἀγγέλων] pr. τῶν Sa(?)=2017

2¹⁻²⁻³ tres stichi 2017 Ga TSyHe A' (ut edidi) et La^G(trahit ἐπὶ τῷ ἐλεει σου ad 2²), duo S (2¹⁺², 2²) et Sa R' 55 (2¹, 2²⁺³) | ἁγίων] pr. τον R: cf. 2I₁₄ | σου 3⁰ > La^R | τῇ αλ.] pr. ἐπὶ La^G | παν S O(testeHi) L' 55, omne GaHi-Aug] omnia La^G, παντα 1219, παντας omnes Bo(uid.) Sa(uid.)-2009 R THeSu A, (παν)των 2017, nos La^R et Psalt. Rom. | ὄνομα S] pr. το 2009-2017 R O(testeHi) L' A' | το λογιον σου Grabe =

M (cf. Field et 118⁴¹)] το αγιον σου mss. (σου το αγ. La^G Lpau A^c, σου το αγ. σου A*)

3 σε > S = M | ταχυ > La^G Ga = M | επακουσον] εἰς- 1219: cf. 35 | με (cf. Helbing Kas. p. 113) > Ga | ψυχη] pr. τη He | ἐν δυναμει in uirtute Bo R' A] + πολλη S Sa-2017; uirtute Ga-Aug(Uulg-tem) = Y; δυναμει σου L' 1219', ἐν δυναμει σου He, in uirtute tua La^G

4 ἤκουσαν] -sas 2017, -sa 55 | παντα > Sa(non2017) = M: cf. 1² | σου] μου Sa-2017 Lpau 1219: cf. 1²

5¹⁺² unus stichus Sa-2017 | οδοις = M] ωδαις Sa(non2017) La^G Ld^T' et alii Latini: ad asatwσαν adapt. | κυριου 1²] σου κυριε THe, > La^G, domino alii Latini | μεγαλη/η δοξα κυριου] tr. S | κυριου ult.] nominis tui La^G

6 κυριος] pr. ο 2017: cf. 2₁₂ | τα 1⁰ > 2017 | εφορα] -ρων 2017: ex 112⁶

7 ζησεις] ζωσις A | 7²] pr. et La^R Uulg | μου 2017 R' Ga L' 1219' = M] σου Sa, > B' A. | χειρα Bo Sa-2017 R'Aug Ga L^bT'He (2017[uid.] R pr. την) = M] χειρας B' La^G L' A' | σου 1⁰]

καὶ ἔσωσέν με ἡ δεξιὰ σου.

8 κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ.

κύριε, τὸ ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα,

τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρῆς.

138

ΡΛΗ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

Κύριε, ἔδοκίμασάς με καὶ ἔγνωσ με·

2 σὺ ἔγνωσ τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου,

σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν·

3 τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοινὸν μου σὺ ἐξιχνίασας

καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς μου προεῖδες.

4 ὅτι οὐκ ἔστιν λόγος ἐν γλώσσῃ μου,

5 ἰδοῦ, κύριε, σὺ ἔγνωσ πάντα, τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα·

σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου.

6 ἐθαυμαστώθῃ ἡ γυνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ·

ἐκραταιώθῃ, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν.

7 ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου,

καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω;

8 ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ εἶ ἐκεῖ·

ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾄδην, πάρει·

9 ἐὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον

καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης,

σοι S* (hab. εξετινα pro -vas), μου BBop.
> 2017

8 kurios ανταποδωσει Bo Sa-2017 Ga L' A' (cf. M) | κυριε -σεις B' R' | υπερ εμου *pro me* La^RAug Ga^cUulg | v. εμε R, *propter me* La^G Ga* | 8³ init. Sa-2017 La^G Ga L' A' = M | pr. κυριε B' R' | παρης B, *omittas* La^G = 777 (cf. Soph. 316) | παριδης S 2017(η pro i) L' A', ενπαριδης R, *despicias* La^RAug Ga

138 (M 139)

1 εἰς τὸ τέλος > L^{rau} | ψαλμος/τω δαυιδ] tr. L^d A = M | inscr.] + ζαχαριου εν τη διασπορα Bo Sa L^bT A: haec (sed eis την -ραν pro εν τη -ρα) reprobat Tht, cf. proleg. § 7s; + ζαχαριου L^{rau}

2 συ 2° > Sa La Ga = M | τους διαλ. = M | pr. παντας B' Sa La^G et Cyr. Alex. IV 975: cf. 145⁴

3 συ S R L' A'] > B' Sa La Ga = M
4 λογος GaHi = M | — αδικος B' He

A; δολος Sa La L' Su 1219': sic s' teste Hi; δολος αδικος R: cf. proleg. § 510 n.

5 ιδου — παντα ad 4 trahit M | παντα > Sa | 5² in duo stichos (συ επλασας με, και ult. — fin.) diuidit Sa

7 απο του προσωπου σου/που] tr. S La Uulg = M

8 συ > 1219 | ει εκει B' A] tr. R' Ga L' 1219; ει > 55: exciditne post εκει? | 8² pr. et La^G

9 init. — 10 σου 1° est unus stichus in Sa, οδηγησει με ad 10³ trahit Sa

9 εαν αναλαβοιμι L' 1219'] ανα > S, i(?) *analabo my* R, εαν αναλαβω B A | κατ ορθρον *diluculo* Ga = M | κ. ορθρον B'-(non Bo), *in directum* La^RAug; *ante lucem in directum* La^G: cf. proleg. § 516

- 10 καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με,
καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου.
- 11 καὶ εἶπα "Ἄρα σκότος καταπατήσει με,
καὶ νῦν φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου·
- 12 ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ,
καὶ νῦν ὥς ἡμέρα φωτισθήσεται·
ὥς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς.
- 13 ὅτι σὺ ἐκτίσω τοὺς νεφρούς μου, κύριε,
ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου.
- 14 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθην·
θαυμάσια τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχὴ μου γινώσκει σφόδρα.
- 15 οὐκ ἐκρύβη τὸ ὁστοῦν μου ἀπὸ σοῦ, ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς·
- 16 τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου,
καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται·
ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐδείς ἐν αὐτοῖς.
- 17 ἔμοι δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου, ὁ θεός,
λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν·
- 18 ἐξαριθμήσομαι αὐτούς, καὶ ὑπὲρ ἄμμον πληθυνθήσονται·
ἐξηγέρθην καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ.
- 19 ἐὰν ἀποκτείνῃς ἀμαρτωλούς, ὁ θεός,
ἄνδρες αἱμάτων, ἐκκλίνετε ἀπ' ἐμοῦ.
- 20 ὅτι ἐρεῖς εἰς διαλογισμόν·

11 εἶπα] εἶπον T: cf. 297 | καταπα-
τήσει με] -τησω Syxtt | 11²/12¹ tr. LaG
12^{1,2} > B, 12³ > A | σκότος 1°] pr. το Bs A: ex 12³ | οὕτως] s >
1219

13 κυριε B R' T A] post συ tr. S
Sy 1219 et Psalt. Rom.; > L' Ga
55 = M | μητρος μου] pr. της R, >
55 in fine columnae | fin.] + δια-
ψαλμα Sy

14 σοι] + κυριε BoP R'Aug He |
εθαυμαστώθην S Sa(uid.) LaG = M] -της
rel.

15 init.] pr. εν κρυφή Sa: ex seq. re-
pet. (Sa diuidit 15¹ in duo stichos: init.
— σου, ο — κρυφή) | κατωτατοις] -τα-
τω B

16 μου ... σου 1° Sa R GaAug L'
55 et Cyp. = M] tr. B' LaG A', μου ...

μου LaR | ειδον B' R A] (ε)ιδον L
1219': cf. 949 | επι το βιβλιον] ε. τω
-λιω L'rau: cf. 11 | πλασθησονται] πλησθ.
Sa L'rau, πλιασθ. T*, errabunt (i. e.
πλανηθ.) LaRAug | ουδεις L A'] ουδεις
B' R Tht 1219: cf. 386; μεγαλυνηση uel
sim. Sa

17 ο θεος] domine LaG

18 fin.] + εγω S

19 αμαρτωλους(LaG peccatores) / ο
θεος] tr. La Ga = M | 19²] uirum
sanguinum declinante(sic) a te LaG

20 ερεῖς B' Sa(cf. S.-St. 2, p. 51 n. 7) A,
dices Aug] dicis LaG Ga, ερειτε R 1219,
dicitis LaR Uulg; ερισται εστε L' 55:
cf. S.-St. 2, p. 51. 70; ἐρεῖ σε Grabe, ἔρεις
Sw. | εἰς διαλογισμόν B' A'] εν -μω R =
in cogitatione La Ga, εἰς -μους L' 55,
in cogitationibus (uestris) alii La-

- λήμψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου.
 21 οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα
 καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐξετηκόμην;
 22 τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς,
 εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι.
 23 δοκίμασόν με, ὁ θεός, καὶ γινῶθι τὴν καρδίαν μου,
 ἔτασόν με καὶ γινῶθι τὰς τρίβους μου
 24 καὶ ἰδὲ εἰ ὁδὸς ἀνομίας ἐν ἐμοί,
 καὶ ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνία.

139

ΡΛΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Ἐξελοῦ με, κύριε, ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ,
 ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με,
 3 οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίας ἐν καρδίᾳ,
 ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους·
 4 ἠκόνησαν γλώσσαν αὐτῶν ὥσεί ὄφως,
 ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν.
 διάψαλμα.
 5 φύλαξόν με, κύριε, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ,
 ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με,
 οἵτινες ἐλογίσαντο ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου·
 6 ἔκρυψαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι
 καὶ σχοινία διέτειναν, παγίδας τοῖς ποσίν μου,

tinī | εἰς ματαιότητα *in uanitatem* La^R]
 εν-τητι R, *in -tate* La^GAug Ga. εἰς -τη-
 τας L^b 55 | σου *tuas* Uulg = M]
suas La Ga

21 κυριε ἐμισησα] *oderam illos* La^G |
 ἐπι τοῖς ἐχθροῖς B' 2009 L^dHe A'] ἐπι
 τοὺς -ρους R L^{a'} 55: cf. 1i

23 ο θεος B'' Sa La^GAug Ga L''
 1219' = M] κυριε 2009 R' L^{pau}THE A
 | 23^a + 24ⁱ unus stichus S | με ult.]
renes meos La^R: cf. 7io

24 εἰ] η L^{pau} A | οδος Sa R'' Ga
 L'' 1219' = M] pr. εστιν He, ειδες B''
 2009; ειδες οδον A: cf. proleg. § 81 fin.
 | οδω] ζωη Sy

139 (M 140)

I εἰς τὸ τέλος > 2009(uid.) L^{pau} |

ψαλμος τω δαυιδ = M] tr. B' SyHe

3 ἀδικίας B'' Sa La(La^G et alii Latini
malitias) Ga 1219 = M] -αν R L''
 A'

4 γλωσσαν *linguam* La^R Ga] -as
 La^GAug Uulg

5 φυλαξον με κυριε] *libera me domine*
et custodi La^G: *libera* hab. La^R et alii
 Latini pro εξελου 5²; cf. proleg. § 516 |
 κυριε > S | ἀνθρώπων ἀδικων] -που -κου
 Bo L^{pau}He A': cf. 2 et M | εξελου]
 ρυσαι A: ex 2², cf. 632 | ελογισαντο B'
 R THE A' (cf. 3)] pr. δι L' 55 | υπο-
 σκελίσαι B' He A] pr. του R L' 1219'

6 και > Sy | σχοινια B'' Sa R'' Ga-
 Hi TThpSu A'] -νιοις LThp' 55 |
 παγιδας B' La A] -δα Bo R GaHi L''-
 Su 1219' = M; pr. *in* La^R Ga | τοῖς

ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλον ἔθεντό μοι.
διάψαλμα.

- 7 εἶπα τῷ κυρίῳ Θεός μου εἴ σύ·
ἐνώτισαι, κύριε, τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
8 κύριε κύριε, δύναμις τῆς σωτηρίας μου,
ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
9 μὴ παραδῶς με, κύριε, ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁμαρτωλῶ·
διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, μήποτε ὑπωθῶσιν.
διάψαλμα.
10 ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν,
κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς.
11 πεσοῦνται ἐπ' αὐτούς ἄνθρακες,
ἐν πυρὶ καταβαλεῖς αὐτούς,
ἐν ταλαιπωρίαις οὐ μὴ ὑποστῶσιν.
12 ἄνθρωπος γλωσσώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς,
ἄνδρα ἄδικον κακὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν.
13 ἔγνω ὅτι ποιήσει κύριος τὴν κρίσιν τοῦ πτωχοῦ
καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων.
14 πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου,
καὶ κατοικήσουσιν εὐθελῶς σὺν τῷ προσώπῳ σου.

ποσιν μου > GaHi = M | σκανδαλον
B' 2009 R Ga A'] -λα Sa La L''
55 = M

7 εἶπα] εἶπον T: cf. 297 | τῷ κυρίῳ]
domine LaR Ga(non Uulg)

8 κύριε 2° > LaG

9 με 1° B' R' Aug Uulg L' A''] >
Sa LaG Ga L'paT'He = M | 9² in
duo stichos diuidunt R' (διελ. κ. εμ., μὴ
εγκ. — fin.) et Ga (διελ. — με ult., μὴ π.
υψ.) | κατ ἐμου > LaG = M | ἐγ-
καταλιπῃς] tradas LaG: ex 9¹ repet. |
διαψαλμα > Sy

10¹⁻² duo stichi B' LaG Ga THe A'',
unus Sa R' Sy | αὐτῶν 1° μου 2009 |
καλύψει] κυκλώσει Sa: cf. 10¹

11¹⁻²⁻³ tres stichi Ga TSyHe A, duo
S Sa R' (11¹⁺², 11³) et 55 (init. — ἐν
πυρὶ, καταβαλεῖς — fin.); tres stichos hab.
etiam B (init. — πυρος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
καταβ. αὐτούς, ἐν ult. — fin.) | αὐτούς
1° αυτοῖς He: cf. 11 | ἐν πυρὶ Sa R

Ga L' A' = M] πυρος B' 2009 La;
πυρος, ἐν πυρὶ SyHe 1219 et complures
Latini (S.-St. 2, p. 90) | ἐν πυρὶ (uel
πυρος, cf. sup.) Sa LaG Ga L' A' =
M] + ἐπὶ τῆς γῆς B' (de S cf. inf.): cf.
12; + ἐν τῇ γῇ in terra R' Aug: cf. S.-
St. 2, p. 51. 70 | καταβαλεῖς αὐτούς Sa
R Ga L' A''] pr. καὶ B' La; + ἐπὶ τῆς
γῆς S, + ἐν τῇ γῇ He: cf. sup. | οὐ
μὴ = M] pr. καὶ L'(non T) 55

12¹ > B | οὐ] + μὴ S: ex 11³ |
ἐπὶ τῆς γῆς super terram La] in terra
Ga = M | θηρεύσει] -σαι T | διαφθο-
ραν] κατα- B

13¹⁻² duo stichi B' Sa LaG Ga SyHe
1219, unus 2009 R' T A'(sed A hab.
punctum post πτωχου) | τοῦ πτωχοῦ] τῶν
-χων L/Symg 55: ad 13² adapt. | τῶν
πενήτων] τοῦ -τος S Sa: ad 13¹ adapt.

14 σου 1° + κύριε 1219 | καὶ >
Ga(non Uulg)HiAug Sy A = M | συν]
ἐν B'

140

PM'

I

Ψαλμός τῷ Δαυίδ.

- Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου·
 πρὸς ἧς τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγένοι με πρὸς σέ.
 2 κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου,
 ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή.
 3 θοῦ, κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου
 καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου.
 4 μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας
 τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις
 σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομένοις ἀνομίαν,
 καὶ οὐ μὴ συνδυσάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.
 5 παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με,
 ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου,
 ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν.
 6 κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν·
 ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου ὅτι ἠδύνθησαν.
 7 ὡσεὶ πάχος γῆς διερράγη ἐπὶ τῆς γῆς,
 διεσκορπίσθη τὰ ὀστὰ ἡμῶν παρὰ τὸν ἄδην.
 8 ὅτι πρὸς σέ, κύριε κύριε, οἱ ὀφθαλμοί μου·
 ἐπὶ σὲ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλῃς τὴν ψυχὴν μου.
 9 φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος, ἧς συνεστήσαντό μοι,

140 (M 141)

I ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. Lpau | ἐκεκρα-
 ξα / προς σε R'Aug Ga L' A' 2011 = M] tr. B' 2009 LaG | 1² in duo
 stichos (προσχες — μου 2^ο, εν — fin.)
 diuidunt B T | τη φωνη] της -νης S:
 ad 1¹ adapt.? cf. 53 | της δεησεως] ÷
 Sy, > Sa Ga = M: cf. 1417 | με > S
 2 επαρσις] pr. η R
 3 θου] εδου S Sa(non2009)
 4 πονηρίας B' Ga L' A' 2011] -ρους
 S Sa R' | 4²⁺³ unus stichus Sa |
 ανομιαν B'] pr. την R L' A' 2011 |
 και > Sy | συνδυσασω (B oi, alii i pro
 u 2^ο: cf. Thack. p. 94)] ενδυσασω S: cf.
 Helbing Kas. p. 312 | αυτων] αυτου
 Lpau

5 εν ελεει om. R in initio paginae |
 ελαιον oleum La^RAug Ga et Cyp.] *mi-*
sericordia LaG: cf. 88²¹ 108²⁴ | δε]
 ÷ Ga, > S LaG | λιπανατω] πιανατω

R.R*-natato) | οτι ετι και] ÷ ετι B,
 ετι ετι Sa

6 κριται R' Ga L' 1219' = M] κρα-
 ταιοι B' Sa A 2011 | αυτων] *terrae*
 Sa | 6² ÷ 7¹ unus stichus Sa | ακου-
 σονται *audient* GaAug] ται > Sa: ante
 τα; -σαντες 2011; *audientur* La^R, *au-*
diant LaG | τα > S: post ται | ηδυν-
 δησαν S* L' A' = M] ηδυνηθησαν BSc
 Sa R' Ga T 2011: cf. S.-St. 2, p. 230

7 διεραγη B' A] δι > L' 1219' 2011,
 αρραγη (sic) R | διεσκορπισθη] -θησαν S:
 cf. 113 | τα οστα ημων / παρα τον αδην]
 tr. La^RAug | ημων B' Sa La GaHi A*
 (uid.) = M] αυτων Bo R L' Su A' 2011
 8 κυριε 2^ο > S Sa La^GAug (etiam
 T* A*, in quibus uerbum a manibus
 perantiquis suppletum est): cf. 67²¹ |
 επι σε B' Lpau 2011] ε. σοι R L' A':
 cf. 911

9 συνεστησαντο] *occultauerunt* La^R:

καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.
 10 πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ ἁμαρτωλοί·
 κατὰ μόνας εἰμί ἐγὼ ἕως οὗ ἂν παρέλθω.

141

PMA'

- 1 Συνέσεως τῷ Δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ
 σπηλαίῳ· προσευχῇ.
 2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
 φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐδεήθην.
 3 ἐκχεῶ ἐναντίον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου,
 τὴν θλιψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγεῶ.
 4 ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου
 καὶ σὺ ἔγνωνς τὰς τριβύδας μου·
 ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ἣ ἐπορευόμην, ἔκρυσαν παγίδα μοι.
 5 κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον,
 ὅτι οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με·
 ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ,
 καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχὴν μου.
 6 ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε,
 εἶπα Σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου,
 μερίς μου ἐν γῇ ζώντων.

ex 916 30s | σκανδαλων] -λου L^{pa}u A
 10 αὐτου B'' Sa R' Aug Ga TTh^tCh
 A' = M] αὐτων L 55, > La^R | αμαρτωλοι B'' pr. οι R L' A'' | εἰμι ἐγῶ] tr. R'' | εως ου αν B] ου > L^dTTh^tP-R^c 55, αν > S R L^dTTh^tPHe A' | παρελθω] η ανομια παρελδη Bo

141 (M 142)

1 συνεσεως] ψαλμος L^{pa}u | εν 1° — fin. > L^{pa}u | σπηλαιω] + εν (τη) ερημῳ L^{pa}u: cf. 31 | προσευχη] -χομενον LaTh^tP(non THe), > L^{pa}u, + psalmus La^G

2 φωνη 2° — fin.] και η φωνη μου προς τον θεον και προσεσχην μοι A: ex 762 | κυριον 2° B'' Sa La Ga L' 55 = M] τον θεον L^{pa}uT^tHe A(cf. sup.) et complures Latini, τον θεον μου R: cf. 762

3 ἐκχεῶ *effundam* Bo Sa La^RAug Sy] -do La^G Ga = ἐκχέω | ἐναντιον B'] ἐνωπιον R L' A': cf. 2126 | ἀπαγγεῶ] ἀναγγελλω R, *pronuntio* La^G Ga

4¹⁺² unus stichus B' 55 | μου 1° > 1219 | ταυτη > La^G | παγίδα μοι La^G Ga L'' A'' = M] tr. B' R'; inter ambas lectiones fluctuat Aug

5^{1.2.3.4} quatuor stichi B' La^G(cf. inf.) Ga A', tres (5¹, 5², 5³⁺⁴) R' TSy, duo He 55 (5¹⁺², 5³⁺⁴) et Sa (5¹⁻³, 5⁴) | οτι B'' Sa La^G A] και R' Aug Ga L'' 55 = M | 5⁴ post 6 tr. La^G | εστιν] ην R: ex 5² | την ψυχην μου] με Sy

6^{1.2} duo stichi Sa R' Sy A', unus B' La^G Ga THe 1219 | ἐκεκραξα/προς σε κυριε = M] tr. B' | 6² init. = M] pr. και B'' La^G | ειπα] ειπον T: cf. 297 | συ ει η] ει > L^{pa}u, η > L^d 55 | μου ult.] + ει L'' 1219'

- 7 πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου,
 ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα·
 ῥῦσαί με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με,
 ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
 8 ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου
 τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου, κύριε·
 ἐμὲ ὑπομενουσιν δίκαιοι ἕως οὗ ἀνταποδῶς μοι.

142

PMB'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς καταδιώκει.
 Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
 ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου,
 ἐπάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου·
 2 καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου,
 ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν.
 3 ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχὴν μου,
 ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωὴν μου,
 ἐκάθισέν με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος·
 4 καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμέ τὸ πνεῦμά μου,
 ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου.
 5 ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων
 καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου,

⁷¹⁺²⁻³⁺⁴ quatuor stichi B' Ga Sy. tres R' A (⁷¹⁺², ⁷³, ⁷⁴) et Sa 1219 (⁷¹, ⁷², ⁷³⁺⁴), duo (⁷¹⁺², ⁷³⁺⁴) THe 55 | προς ad La^RAug Ga] eis R A: cf. Helbing Kas. p. 295; in Psalt. Rom., > La^G | την δεησιν] την φωνην της δεησεως Sa: cf. 140: | σφοδρα] > La^G, + σφοδρα 2027, pr. εως ThtP ⁸¹⁺² unus stichus R' 55, ⁸³ in duo stichos (εμε υπομ. δικ., εως — fin.) diuidunt R' 1219 | κυριε B' Sa La^G He A] > R'Aug Ga L' 55 = M | υπομενουσιν La^RAug Sy] -μενουσιν Bo Sa La^G Ga | ανταποδως] -δωσεις R

142 (M 143)

1 ψαλμος > Aug | οτε — καταδιωκει] > La^G O(teste Tht) L^{Rau} = M, reprobat Tht (cf. proleg. § 76) | οτε] οποτε L^{Rau}: item Tht, si editioni fides est, sed mox in repetitione eiusdem enuntiationis οτε; cf. 31 | αυτον ο υιος καταδιωκει B'] αυ. ο υ. καταδιωξεν A (cf. 3), αυ. ο υ. αυτου καταδιωκεν T, eum filius

suus persequeretur La^RAug, filius suus eum persequeretur Ga: quam ex his quinque lectionibus Bo Sa redant. non liquet: αυτον εδιωκεν αβεσσαλωμ ο υιος αυτου R L^{Rau} 55 2027: item Tht uerba iterum afferens, sim. Sy et He(κατεδ. προεδ.); κατεδιωκεν αυτον αβεσσαλωμ ο υιος αυτου L^b Uulg: item Tht uerba primum afferens; κατεδιωκεν αυτον ο υιος αυτου αβεσσαλωμ L^b; ο υιος αυτον καταδιωκεν αβεσσαλωμ L^{Rau}, ο υιος ... εδιωκεν αβεσσαλωμ (cetera perierunt) 1219 | 1³ επακουσον B' 1219] εισ- R L' A' 2027: cf. 1¹ et 35

3¹ > B | γην R L' A'] pr. την B' | εκαθισεν B' La^G Ga L' A' = M] -σαν S R'Aug; εταπεινωσεν Sa: ex 3² | ως νεκρους] εν νεκροις L^{Rau}

4 επ εμε] εν εμοι in me R'Aug: ex 4²; > Sa

5 και B' R' A'] > La^GAug Ga L' 55 = M

ἐν ποιήμασιν τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων.

6 διεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς σέ,

ἡ ψυχὴ μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι.

διάψαλμα.

7 ταχὺ εἰσάκουσόν μου, κύριε,

ἐξέλιπεν τὸ πνεῦμά μου·

μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ,

καὶ ὁμοιωθῆσμαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.

8 ἀκουστὸν ποιήσόν μοι τὸ πρῶν τὸ ἔλεός σου,

ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα·

γνώρισόν μοι, κύριε, ὁδόν, ἐν ἣ πορεύσομαι,

ὅτι πρὸς σέ ἤρα τὴν ψυχὴν μου·

9 ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε,

ὅτι πρὸς σέ κατέφυγον.

10 διδάξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·

τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ.

11 ἔνεκα τοῦ ὀνόματός σου, κύριε, ζήσεις με,

ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν μου·

12 καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολεθρεύσεις τοὺς ἐχθρούς μου

καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχὴν μου·

ὅτι δοῦλός σου εἰμι ἐγώ.

143

PMΓ'

I

Τῷ Δαυίδ, πρὸς τὸν Γολιάδ.

6 τας χειρας μου/προς σε B' La Ga
Sy 1219 = M] tr. R L' A²-1219^s

7^{1,2} duo stichi B et Ga(trahit κυριε
ad 7³), unus rel. | 7³⁺⁴ unus stichus
Sa

8¹⁺² unus stichus S The 55, 8³⁺⁴
unus stichus 55 | ποιησον μοι tr. La^G
Ga(non Uulg). pr. μοι S | κυριε] post
ηλπισα tr. La^G et alii Latini, > Ga =
M | προς σε] + κυριε SyS^c

9^{1,2} duo stichi B R' Sy. unus S Sa
La^G Ga The A² | οτι B² Sa R'Aug
SyHe A'] > La^G Ga L' 55 = M |
κατεφυγον B' L' A'] -γα R L^bTheSc
1219^s: cf. Od. 1442 et Thack. p. 211

10¹ in duo stichos (διδασκων — σου 1°,
οτι — μου) diuidit Sy | του ποιειν] το
π. L^{pau} | συ ει ο θεος μου R'Aug L'
1219^s (A deest) = M] tu deus meus es

La^G, θεος μου ει συ B' Ga | αγαθον Sa
R² Ga L' 1219^s = M] αγιον B² A |
γη R² Ga L' A² = M] τη B², > Sa
11 ενεκα B' A] -κεν R L' 55: cf. 247
| εν τη δικ. σου ad 11² trahunt Sa R'
TTh²He 55 = M, ad 11¹ B' La^G Ga
A' | την ψυχην > La^R

12 εξολεθρευσεις B' R T A'] -λοθ- L'
55: cf. 114 | 12³⁺⁴ unus stichus Sa |
σου ult.] sos R = tuus La Ga | εγω
B' La^RAug] > R. ante εμι tr. La^G;
ante δουλος tr. Ga L' A² = M

143 (M 144)

I τω(L^{pau}του) δαυιδ] psalmus La^R,
pr. ψαλμος Bo La^G Uulg L^bTh^p | προς
τον γολ.] > S O(teste Th^t) L^{pau} = M,
reprobat Th^t (cf. proleg. § 76) | προς
εις L^{pau} 55 | γολιαδ B R L^b(sil^b)He A²]

- Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου
 ὁ διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς παράταξιν,
 τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλεμον·
 2 ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου,
 ἀντιλήμπτωρ μου καὶ ῥύστης μου,
 ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα,
 ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ.
 3 κύριε, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ,
 ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτόν;
 4 ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη,
 αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὥσει σκιὰ παράγουσιν.
 5 κύριε, κλῖνον οὐρανοὺς σου καὶ κατὰβηθι,
 ἄψαι τῶν ὀρέων, καὶ καπνισθήσονται·
 6 ἄστροψον ἄστραπὴν καὶ σκορπιεῖς αὐτούς,
 ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συνταράξεις αὐτούς.
 7 ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους,
 ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν,
 ἐκ χειρὸς υἱῶν ἁλλοτρίων,
 8 ὧν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα,
 καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
 9 ὁ θεός, ᾧδὴν καινὴν ἄσομαί σοι,
 ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι
 10 τῷ διδόντι τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσιν,
 τῷ λυτρουμένῳ Δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς.
 11 ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἁλλοτρίων,

-αθ' *La'* 1219^s: cf. 151ⁱ | 1ⁱ⁻² duo stichi R'' Ga TSyHe A', unus B' Sa 1219^s | τας > *Lpau* | 1^u pr. *et* *La^G Uulg et Aug. IV 1603 B (bis), non 1600 C. D*

2 μου 2° 3° 55 (2¹⁺² unus stichus in 55) | 2^u + *es tu* *La^G* | ο > S | μου ult. = M] σου S, αυτου *La^R Lpau-He A 2006, > Sa* | υπ] επ *Lpau*

3 τι] τις *Ther^c A'* | ἐγνώσθης] ἐγνω-ρισθης S | αυτον] αυτω *L^d*: ex 3ⁱ

4 ωσει] ως He: cf. 16¹² | σκια = M] σκiai *Sa TS^c A*

5 σου B' *GaAug TTht^p A = M*] > *Bo Sa R'' LTht^p 1219^s* | των ορεων] ορη R = *montes* *La Ga*

6 αστραπη] + σου *LpauT Ac et Psalt.*

Rom. | σκορπιεις] pr. δια He

7 εξελου με praemisso και ad 7ⁱ trahit Sy

8 ματαιοτητα] -τας *Sa LpauT 1219^s*: cf. 11

10 την > *Lpau A* | βασιλευσιν] + αυτου R, + ημων *LpauRe 1219^s* | τον δουλον αυτου > R | εκ ρομφ. πονηρας ad 10³ trahunt *Sa R' TA'* = M, ad 11ⁱ trahunt B'; εκ ρομφ. πον. ρυσαι με est stichus in *La^G Ga Sy 1219^s*; εκ ρομφ. πον. cum ρυσαι με connectunt etiam *Bo La^GAug Tht*; εκ ρομφ. πον. ρυσαιτε αυτον (sic) est stichus in He, sed hab. ρυσαι με (sic) etiam in 11 init.

11 ρυσαι ... εξελου] tr. R: cf. 7 | και 1° > *La^G* | εξελου με > S |

- ὧν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα
καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
12 ὧν οἱ υἱοὶ ὥς νεόφυτα
ἠδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν,
αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι
περικεκοσμημέναι ὥς ὁμοίωμα ναοῦ,
13 τὰ ταμίεια αὐτῶν πλήρη
ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
τὰ πρόβατα αὐτῶν πολυτόκα
πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν,
14 οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς,
οὐκ ἔστιν κατάπτωμα φραγμοῦ οὐδὲ διέξοδος
οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν,
15 ἑμακάρισαν τὸν λαόν, ᾧ ταῦτά ἐστιν·
μακάριος ὁ λαός, οὗ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ.

144

PMΔ'

I

Αἵνεςις τῷ Δαυιδ.

Ἵψώσω σε, ὁ θεός μου ὁ βασιλεὺς μου,
καὶ εὐλόγησω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

ματαιότητα] -τας *L^{pau}TR^c* 2006: cf. 8
12¹⁻² duo stichi *La^G Ga*, unus rel. |
οἱ υἱοὶ B] οἱ > S R *L^{pau}*; + αὐτῶν
ipsorum Aug L' A' 2006 = M: cf.
145s | ως > *La^G* | ἠδρυμένα B*
L^{pau} A = M (cf. Hatch-Redp. sub ἀδρυ-
νειν et Thack. p. 224)] ἠδρυμένα R *La*
1219s²: ab ἠδρυειν; ἠδρυμένα *L^bHeB^c*,
ἠδρυμένα *TS^c* | 12³⁻⁴ duo stichi *Sa*
La^G Ga *TSyHe* 1219s, unus B' R' A'
| ὡς ὁμοίωμα] ἐν -ματι R; ως > ὅδ =
M | ναοῦ] ἀνθρώπου He: ex ἀνῶν pro
ναοῦ

13¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi *Ga* (trahit
ἐξερευγ. ad 13¹), tres *La^G T* (13¹⁺², 13³,
13⁴) et 1219s (13¹, 13², 13³⁺⁴), duo (13¹⁺²,
13³⁺⁴) rel. | init.] pr. et *La^G* | πληρῇ]
-ρης R *L^{pau}He* 1219s: cf. 72₁₀ | ἐκ]
απο He | ἐξοδοις] pr. δι R: ex 14

14²⁺³ unus stichus ὅδ | πλατείας
Sa R' *Ga* L' 1219s' = M] ἐπαυλεσιν
B' *Sy* A

15 ἑμακαρισαν] -σα S, -σεν 1219s | ου]

σου S (σ ex praec. repet.): item 145s |
fin.] + ἐστιν S *Sy*

144 (M 145)

I αινεσις B' *Sa* R' *Ga* *Ld(sil)He*
1219s²] αινεσεως S *LbT² A*, ψαλμος αινε-
σεως *L^{pau}*, αινος *L^{pau}* | τῷ του B |
inser.] + *psalmus* *La^G* | ad hunc
psalmum alphabeticum haec nomina
literarum hebraicarum adscribit He:
1 αλεφ, 2 βηθ, 3 γαμελ, 3^a (in comm. 4¹)
δαλεθ, 4² η, 5² ουαυ, 6³ ζηει, 7² ηθ, 10
ιωθ, 10² χαμ, 11² σαβεθ, 14 σαμ (in comm.
14³ χαμ), 18 κωφ, 19 ρης, 20 σεμ, 21 θαυ;
in 2027 haec nomina supersunt: 8 ηθ,
10 ιωθ, 11 χαφ, 12 αβεθ (prima litera per-
iit); cf. 118₁.9 etc. | ο θεος .. ο βασι-
λεως] δεε .. βασιλευ S | ο θεος μου]
domine *La^G*, μου > *TSy* A' et *Psalt.*
Rom. | μου 2° > *Ga* = M | 1² unus
stichus B' R' *Ga*, duo *Sa* *TSyHe* A'
2006 (και 1° — αιωνα 1°, και 2° — fin.) et
1219s (και 1° — σου, εις 1° — fin.): cf. 2

- 2 καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε
καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
- 3 μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν πέρας.
- 4 γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου
καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσιν.
- 5 τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιοσύνης σου λαλήσουσιν
καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγῆσονται.
- 6 καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου ἐροῦσιν
καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγῆσονται.
- 7 μνήμην τοῦ πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεῶνται
καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται.
- 8 οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.
- 9 χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασιν,
καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
- 10 ἐξομολογησάσθωσάν σοι, κύριε, πάντα τὰ ἔργα σου,
καὶ οἱ ὄσιοί σου εὐλογησάτωσάν σε.
- 11 δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσιν
καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσιν
- 12 τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου
καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σου.

2² unus stichus S Sa Ga He 1219^s.
duo (καὶ 1⁰ — αἰῶνα 1⁰, καὶ 2⁰ — fin.) R' 2
TSy A' 2006; cf. 1; εἰς 1⁰ — fin. > B
3¹⁺² unus stichus S | κυριος] pr. o
B': cf. 212

4¹⁺² unus stichus B' | γενεα καὶ
γενεα] *saeculum et saeculum* La^G |
ἐπαινεσε] ἐπ > A

5 init. R' Ga L' 55 = M] pr. καὶ
B' Sa Aug A: discrepat cum alphabeto,
cf. 11827 | δόξης] + σου La^G A | τῆς
αγιοσύνης σου λαλήσουσιν] *et honorem
tuum loquentur, et sanctitatem tuam
dicent* La^G (*et sanct. tuam dicent* est
stichus singularis); τὴν αἰοσύνην σου λαλ.
A: haec stichum singularem efficiunt
in A | αγιοσύνης] μεγαλωσ. Sa: ex 3. 6

6 καὶ 1⁰ > La^R inuito alphabeto, cf.
11827 | 6² > S | διηγῆσονται *narra-
bunt* Uulg] *enarrabunt eam* Aug;
διηγησονται αὐτήν B = M; *loquentur* La^R

Ga, *dicent* La^G: = λαλήσουσιν? cf. 5. 6
fin. 11 | fin. Sa R' Ga L' 1219^s = M]
add. stichum καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλή-
σουσιν B' He A (cf. S.-St. 2, p. 52): ex 11
7 ἐξερεῶνται] ἐξ > A | καὶ > La^G |
τῇ δικαιοσυνῇ] τὴν -νὴν Bo R' L^{rau}: cf.
5016 | ἀγαλλιάσονται] υψωθήσονται A (ex
corr.): ex 8817; μελετήσουσιν Bo: cf. 3428
7024

8 ο κύριος om. et in fine u. add.
*stichum et dominus in omnibus operi-
bus suis* La^G | o > 2027: cf. 212

9¹⁺² unus stichus S Ga | συμπασιν
Sa R' Ga L' 1219^s 2027 = M] υπο-
μενουσιν B' A (add. αυτον)

10¹⁺² unus stichus S | εξομολογη-
σάσθωσαν] -γείσθωσαν S | σε] σοι L^{rau}:
ex 101, cf. Helbing Kas. p. 20

11¹⁺² unus stichus S | βασιλείας]
μεγαλοπρεπεια(s) 2027: ex 12

12 δυναστείαν] δύναμιν L^{rau} A

- 13 ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων,
καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
13^a πιστὸς κύριος ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ
καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
14 ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας
καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατερραγμένους.
15 οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσιν,
καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ.
16 ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου
καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας.
17 δίκαιος κύριος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ
καὶ ὅσιος ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
18 ἐγγὺς κύριος πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν,
πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν ἐν ἀληθείᾳ.
19 θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν ποιήσει
καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσεται καὶ σώσει αὐτούς.
20 φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν
καὶ πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει.
21 αἶνεσιν κυρίου λαλήσει τὸ στόμα μου,
καὶ εὐλογεῖται πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τό ἅγιον αὐτοῦ
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

145

PME'

1 Ἀλληλουϊα· Ἀγγαῖου καὶ Ζαχαρίου.
Αἶνει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

13 σου 1°] + *curie* R et complures Latini | 13^{a1+2} unus stichus S | 13^{a1+2}] ÷ Ga(hab. ÷ ante 13^{a2} tantum): cf. Field | τοῖς λόγοις B' Sa La A] pr. πασιν R Ga L' 1219s': cf. 13^{a2}

15¹] + *domine* La^R Uulg | αὐτῶν] αὐτοῖς *illis* La^RAug He et alii Latini | εὐκαιρία] -ριας He

16¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | ἀνοίγεις] ἀνοίξεις A | τὴν χεῖρα BoP Sa R' Ga L' 1219s' = M] τὰς χεῖρας B' BoP A | ἐμπιπλᾷς] -πιμπ- L^{pa}U^T 55: cf. 102s

17¹⁺² unus stichus B
18 πασιν (1°) > Sy | ἐπικαλ. αὐτον 1° 2° S La^G A*(uid.): *quamobrem* 18¹⁺² in his unum stichum efficiunt

19 τῶν] pr. παντῶν Sa | καὶ 1° >

La^G | ἐπακούσεται B'(S-σει) A] εἰς- R L' 1219s': cf. 3s

20¹⁺² unus stichus B' | παντὰς 1° > La^G | ἐξολοθρεύσει (-λοθ- L'[non T] 1219s', cf. 114)] -θρευει S: ad φυλάσσει adapt.

21 εἰς τὸν αἰῶνα 1° ad 21² trahit 55: cf. 1. 2 | εἰς ult. > La^G

145 (M 146)

1 αγγ. καὶ ζαχ.] > O(teste Tht) L^{pa}U = M, reprobat Tht (cf. proleg. § 75); *psalmus david* La^G | [ζαχαρίου] *zacc(h)*. R' Ga(non Uulg): item R' in 146: 147: 148: 149: 1, La^R in 111: 1, Ga(non Uulg) in 110: 111: 146: 1: ad nomen ζαχαρίας adapt.?

- 2 αινέσω κύριον ἐν ζωῇ μου,
ψαλῶ τῷ θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω.
- 3 μὴ πεποιῖσθε ἐπ' ἄρχοντας
καὶ ἐφ' υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστιν σωτηρία.
- 4 ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ·
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν.
- 5 μακάριος οὗ ὁ θεὸς Ιακωβ βοηθός,
ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ
- 6 τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
τὸν φυλάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα,
- 7 ποιῶντα κρίμα τοῖς ἀδικουμένοις,
διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσιν·
κύριος λύει πεπεδημένους,
- 8 κύριος ἀνορθοῖ κατερραγμένους,
κύριος σοφοῖ τυφλοὺς,
κύριος ἀγαπᾷ δικαίους·
- 9 κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτους,
ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήμψεται
καὶ ὁδὸν ἀμαρτωλῶν ἀφανιεῖ.
- 10 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα,
ὁ θεὸς σου, Σιών, εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

146

PMF'

1

Αλληλουια· Αγγαίου καὶ Ζαχαρίου.

2 ζῶη] pr. τη R L^{pau}He | θεῶ] *do-*
mino La^G

3^{1,2} duo stichi Sa R' Ga T^{Sy}He
1219^s, unus B' A' | πεποιῖσθε] -δετε
L^b | καὶ B' R'Aug SyHe A] *neque*
La^G, > Ga L' 1219^s = M | ἐφ B']
ἐπ A, ἐπ R L' 1219^s

4¹ in duo stichos (init. — αὐτοῦ 1°,
καὶ — αὐτοῦ 2°) diuidunt B', καὶ — αὐτοῦ
2° > La^G | αὐτοῦ 1° = M] αὐτῶν Sa
La^G Ga(non Uulg) | ἐπιστρέψει] -ψουσιν
Sa, απο- He 1219^s | αὐτοῦ 2° = M]
αὐτῶν BoP Sa (non Ga; La^G deest, cf.
sup.); αὐτοῦ S | αὐτῶν] αὐτοῦ Aug L^{a,2}-
(non He) 1219^s = M

5 ου: cf. 143¹⁵ | βοηθός B' La^R A]
+ αὐτοῦ R'Aug Ga L' 1219^s = M:

cf. 143¹² | 5²] pr. καὶ La^G Sy

6 αυτοῖς = M] αὐτῇ Bo Sa La^R T^{Sy}
1219^s

7 κρίμα] -ματα L^{pau}Re

8^{1/8} B' Sa R'(La^G tr. 8¹ ante 7°) A
(cf. S.-St. 2, p. 52. 70)] tr. Ga L' 1219^s
= M | σοφοὶ *sapientes facit* La^RAug]
inluminat La^G Ga; cf. S.-St. 2, p. 78/79

9 ἀφανιεῖ] -νισαί A: cf. Thack. p. 229

10 ο θεός σου σιών ad 10¹ trahunt B' |
εἰς γενεὰν καὶ γενεάν] εν γενεα και γενεα
R, *in saeculum et saeculum* La^G

146 (M 147¹—11)

1 αλληλουια trahit M ad finem Ps.
praec. | αγγ. καὶ ζαχ. > Sa^L(non Sa^B)
Uulg L^{pau} = M | ζαχαρίου (cf. 145¹)

- Αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός·
 τῷ θεῷ ἡμῶν ἡδυνθεῖη αἶνεςις.
 2 οἰκοδομῶν ἱερουσαλημ ὁ κύριος
 καὶ τὰς διασποράς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπισυνάξει,
 3 ὁ ἰώμενος τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν
 καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματά αὐτῶν,
 4 ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρον,
 καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν.
 5 μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ,
 καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός.
 6 ἀναλαμβάνων πράξεις ὁ κύριος,
 ταπεινῶν δὲ ἀμαρτωλοὺς ἕως τῆς γῆς.
 7 ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει,
 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρα,
 8 τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις,
 τῷ ἐτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν,
 τῷ ἐξανатέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρτον
 [καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων,]
 9 διδόντι τοῖς κτήνεσι τροφήν αὐτῶν
 καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν.
 10 οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἵππου θελήσει
 οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ·
 11 εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν

+ ψαλμος Sy | τον > S: cf. 212 |
 αγαθον B La^G Ga LThTP A¹] -θος S
 R¹Aug Uulg LpauThTP 1219s | τω θεω]
domino La^G | ηδυνθειη *iucunda sit*
 uel *sit iuc.* La] add. **decoraque* Ga,
 *πρεπει Symg: = M | αινεσις] pr. η
 R LpauT

2 και B' R'' A] > Ga L' 1219s² = M

3 την καρδιαν B' L^{d(sil)} SymgHe A²] τη
 -δια R L^{dTSytxtSc} 1219s

4^{1,2} duo stichi B' R'' Ga TSyHe
 1219s, unus Sa A²

5¹ in duo stichos (μεγ. ο κ. ημων, και
 1^ο — αυτου 1^ο) diuidunt B' | ημων >
 Bo La^G | και 2^ο > La^R = M | συνε-
 σεως] αινεσ. Lpau

6 ο κυριος > La^G | της B' R A]
 > L' 1219s²

8⁴ B'' R¹Aug Ga L' 1219s²] > Sa

La^G A = M: ex 103¹⁴; cf. S.-St. 2, p.
 161 n. 1. 224

9 διδοντι L' 55 = M] pr. τω R; *qui*
dat La^R Uulg et Aug. IV 1649 B, *dat*
 La^G; pr. και B' A, *et dat* Ga et Aug.
 IV 1649 A | αυτων cum κτην. connectit
 Sa | νεοσσοις R L' A²] ε > B': cf.
 Thack. p. 98 | αυτον] <ον>ομα αυτου
 1219s

10 τη > R | κνημαις *tibiis* Ga]
 σκηναις *tabernaculis* R², σκευεσιν R^c |
 ευδοκει] -κησει R, *bene sentiet* La^RAug,
beneplacitum erit ei La^G GaHi

11 ευδοκει *beneplacitum est* La^G Ga]
 -κησεν *bene sensit* R'; *bene sentiet*
 Aug: ex 10 | κυριος > La^G | εν τοις
 φοβουμενοις *in timentibus* La^RAug] επι
 τους -vous R = *super timentes* Ga,
super timentibus La^G: cf. Helbing

καὶ ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

147

PMZ'

I Αλληλουια· Αγγαιου καὶ Ζαχαριου.

- Ἐπαίνει, Ἱερουσαλημ, τὸν κύριον,
αἶνει τὸν θεόν σου, Σιών,
2 ὅτι ἐνίσχυσεν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου,
εὐλόγησεν τοὺς υἱοὺς σου ἐν σοί·
3 ὁ τιθεὶς τὰ ὄριά σου εἰρήνην
καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε·
4 ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ,
ἕως τάχους δραμεῖται ὁ λόγος αὐτοῦ
5 τοῦ διδόντος χιόνα ὥσει ἔριον,
ὀμίχλην ὥσει σποδὸν πάσσοντος,
6 βάλλοντος κρύσταλλον αὐτοῦ ὥσει ψωμούς,
κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;
7 ἀποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ τήξει αὐτά·
πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥηήσεται ὕδατα.
8 ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ Ἰακωβ,
δικαιώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραὴλ.
9 οὐκ ἐποίησεν οὕτως παντὶ ἔθνει
καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

148

PMH'

I Αλληλουια· Αγγαιου καὶ Ζαχαριου.

Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν,

Kas. p. 263 | ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν] ἐπὶ τοὺς
-ζοντας R, ἐπὶ τοῖς ἐλπ. 1219^s | τοῖς
ἐλπίζουσιν BoP Sa R'' (de R cf. sup.) Ga
L'' 1219^s = M] pr. πασιν B'BoP He A

147 (M 147₁₂₋₂₀)

I αγγ. καὶ ζαχ. > La^G Ga Lpau' = M
(M hunc Ps. cum praec. connectens nul-
lam hab. inscriptionem) | ζαχαριου: cf.
145₁

3 ἐμπιπλῶν] -πιμπ- R T 1219^s: cf. 102₅
4 ο 1° > S | τὸ λόγιον] τὸν λογόν
T: cf. 8 | αὐτοῦ > La^G | εὗς ταχους]
ὡς ταχὺς S

5 τοῦ B' R A' = M] > L' 55: cf. 6¹
| χιόνα B'' Sa R'' Ga A = M] + αὐ-
τοῦ L^{a''} 55: ex 6¹

6 αὐτοῦ 1° > Bo Sa: cf. 5¹
7¹ > Sa | ἀποστελεῖ B' A] pr. ἐξ
R(-λλ-) L' 55: cf. 104₁₇; ἀποστελεῖ 1219^s:
cf. 4 | πνεύσει] -σαι S | ρηήσεται] -σον-
ται Lpau 1219^s: cf. 113

8 ἀπαγγέλλων B' A = M] pr. ο R L''-
(LpauThTp ο ἀποστελλῶν) 1219^s | τὸν λο-
γόν B' La^G Ga TThTpHe A' = M] (cf.
proleg. § 517)] τὸ λόγιον R LThtP 55

9 fin.] + ἀλληλουια Uulg: item 148 fin.
149 fin. 150 fin.: = M; cf. 148₁ et uerba
Augustini ad 105: commemorata

148

I ἀλληλουια] + ἀλληλουια ThT': item in
149₁ 150₁, cf. 147 fin. | αγγ. καὶ ζαχ.] >
La^G Ga Lb' = M | ζαχαριου: cf. 145₁

- αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις.
 2 αἰνεῖτε αὐτόν, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·
 αἰνεῖτε αὐτόν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.
 3 αἰνεῖτε αὐτόν, ἥλιος καὶ σελήνη·
 αἰνεῖτε αὐτόν, πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
 4 αἰνεῖτε αὐτόν, οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν
 καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
 5 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου,
 ὅτι αὐτὸς εἶπεν, καὶ ἐγενήθησαν,
 αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
 6 ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·
 πρόσταγμα ἔθετο, καὶ οὐ παρελεύσεται.
 7 αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς,
 δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι·
 8 πῦρ, χάλαζα, χιὼν, κρύσταλλος,
 πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ·
 9 τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί,
 ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι·
 10 τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη,
 ἔρπετά καὶ πετεινὰ πτερωτά·
 11 βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
 ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς·
 12 νεανίσκοι καὶ παρθένοι,
 πρεσβῦται μετὰ νεωτέρων·
 13 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου,
 ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου·
 ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ.
 14 καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ·
 ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ,
 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

2 οἱ > S Lpau: cf. 9
 4¹⁺² 5¹ tres stichi B' SyHe A, duo
 T (4¹⁺², 5¹) et Sa R' Ga 55 (4¹,
 4² + 5¹)
 6¹ in duo stichos (init. — αἰῶνα 1⁰,
 καὶ 1⁰ — αἰῶνος) diuidunt B Sa | καὶ
 ult.] ο Lpau
 8 πνεῦμα καταιγ. ad 8² trahunt Sa Ga
 55 = M, ad 8¹ B' R' TSy A
 9 τα ὄρη] + τα υψηλα BoP: ex 103¹⁸ |
 Septuaginta X: Psalmi.

οἱ R L' A'] > B': cf. 2 | πασαι] >
 Sa; + αἱ Lpau: cf. 11
 11 παντες 10] + οἱ Lpau: cf. 9
 12¹⁺² unus stichus 55: item 13¹⁺² |
 πρεσβυται B R A] -τεροι S L' 55 |
 12² + 13¹ unus stichus R' Ga
 13 αινεσατωσαν] + omnes Bo Sa: item
 BoP in 5¹ | γης και ουρανου = M tr. Ga
 14 καὶ > La^G | 14² > B | fin.:
 cf. 147 fin.

149

PMΘ'

I

Αλληλουια.

- Ἄσατε τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν,
 ἢ αἶνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων.
 2 εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν,
 καὶ υἱοὶ Σιών ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν·
 3 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,
 ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ,
 4 ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν λαῷ αὐτοῦ
 καὶ ὑψώσει πραιεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
 5 καυχήσονται ὅσοι ἐν δόξῃ
 καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐτῶν·
 6 αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν,
 καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν
 7 τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
 ἐλεγμούς ἐν τοῖς λαοῖς,
 8 τοῦ δησαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις
 καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς,
 9 τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἔγγραπτον·
 δόξα αὕτη ἐστὶν πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

150

PN'

I

Αλληλουια.

- Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ·
 2 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ,
 αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ.

149

I αλληλουια] + αλληλουια Thtp' et
 Psalt. Rom.: cf. 1481; + αγγαίου και
 ζα(κ)χαρίου R' Lb: cf. 1451; + *psalmus*
dauid La^G

2 υιοι] pr. οι S L^b

3 το ονομα] + το αγιον Bo: ex 1021
 104s etc. | αυτου] *domini* Sa | αυτω]
 αυτον He

4 λαω B' R A] pr. τω L' 1219s' |
 και > La^G = M

5] pr. et La^G | 5² > La^G | και
 > GaAug = M | αγαλλιασονται] -σθωσαν
 R: ex 2

6 αι et του > S | αι υψωσεις] η -σις
 He | τω > B | 6² > La^G | ρομ-
 φαιαι] pr. αι R

7 εν 1° > T

8 τους βασιλεις αυτων] βασιλεις Bo Sa

9 εν > S | αυτη εστιν] tr. S | εστιν]
 εσται L^b(non Sy) | αυτου] αυτων S |
 fin.: cf. 147 fin.

150

I αλληλουια] > L^{rau}; + αλληλουια
 Tht': cf. 1481; + αγγαίου και ζαχαρίου
 L^{rau}: cf. 1451 1461 etc. | τον θεον =
 M] *dominum* La Ga | εν τοις αγιοις]
sancti La^G | δυναμεως] pr. της L^{rau}

- 3 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ·
4 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνῳ·
5 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ.
6 πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.
αλληλουῖα.

151

- 1 Οὗτος ὁ ψαλμὸς ιδιόγραφος εἰς Δαυὶδ
καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ· ὅτε ἐμονομά-
χησεν τῷ Γολιάδ.
Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου
καὶ νεώτερος ἐν τῷ ὄκῳ τοῦ πατρός μου·
ἐποίμεινον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου.
2 αἱ χεῖρές μου ἐποίησαν ὄργανον,
οἱ δάκτυλοί μου ἤρμωσαν ψαλτήριον.
3 καὶ τίς ἀναγγελεῖ τῷ κυρίῳ μου;
αὐτὸς κύριος, αὐτὸς εἰσακούει.

4 αὐτον 2°] *dominum* Sa^L | ὀργανῳ]
-vois BoP Sa L^{pa}u A

5² > La^G | ἀλαλαγμου] -μω T

6 τον κυριον] *eum* La^R, > La^G |
αλληλουῖα B' Uul^g = M] > Bo Sa R'²
Ga L'² A'²; cf. Aug. IV 1191C/D: „*paucissimi codices sunt — quod quidem in nullo Graecorum reperi, quos inspicere potui — qui habeant halleluia in fine centesimi et quinquagesimi Psalmi*“ | fin.] addunt βιβλος ψαλμων(+ δαδ' T) ρν' et extremam partem paginae uel folii uacuum relinquunt B T; add. ψαλμοι δαυειδ ρν' et in eadem pagina pergit Sa; add. ψαλμοι ρν' 1219 (his uerbis folium fere completum est); nullam subscriptionem hab. S R'² Ga He A' (sed La^G inferiorem paginae partem uacuum relinquit); Ps. 150 ornamento ab 151 separat Sy (tale ornamentum etiam post Ps. 40. 71. 88. 105, i. e. in fine librorum Psalterii, addit)

151

151 > Uul^gAug Th^tHe, non per

stichos scriptus est in T 55

1 ουτος > Sa | ιδιογραφος] + εστι L^{pa}u | εις δαυιδ B' La^R] του δ. R L^d TSy A, τω δ. L^b 55 | εξωθεν] εξω L^{pa}u | αριθμου] + των ρν' ψαλμων L^d, + των ρν' La^G L^{pa}u; + ουδε εν πασι τοις αντιγραφοις ευρισκεται Sy | τω γολ. B'] προς τον γ. R L^a A' | γολιαδ B' R L^d(sil) 55] -αδ L^dT A': cf. 143₁ | fin.] + *et inueni leonem atque lupum, et occidi eos et discerpsi eos* collectio quinque psalmorum apocryphorum Syriacorum postremo ab A. Mingana in Woodbrooke Studies 1 (1927), p. 289 et a M. Noth in Ztschr. f. d. alttest. Wiss. 48 (1930), p. 4 edita; cf. Reg. I 17₃₄₋₃₆

2² B' R'² Ga L^{pa}uT' A] pr. καὶ L 55

3¹ > Ga | αναγγελεῖ -γελλει S R | μου > Sa L^{pa}u | εισακουει B Sa^L R L 1219s²] pr. παντων S La^G Ga; + παντων των επικαλουμενων αυτον Bo: cf. 144₁₈; + μου Sa^B La^R A(-κουσεται pro -κουει); *deus meus* Sy (diuidit 3^a in duo stichos: *autos dominus, autos deus meus*)

- 4 αὐτὸς ἐξαπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
καὶ ἤρén με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μου
καὶ ἔχρισέν με ἐν τῷ ἐλαίῳ τῆς χρίσεως αὐτοῦ.
5 οἱ ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ μεγάλοι,
καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς κύριος.
6 ἐξηλθὼν εἰς συνάντησιν τῷ ἄλλοφύλῳ,
καὶ ἐπικατηράσατό με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.
7 ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν
ἀπεκεφάλισα αὐτὸν καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ υἱῶν Ἰσραὴλ.

4¹⁺² duo stichi B' La^G Sy A, unus
Sa R' Ga 1219^s | 4¹ > La^R | των
προβατων] pr. των ποιμνιων L^{pau} 55 |
εν > S R | ελαιω B Sa L' 1219^{s2}]
ελεω L^{pau}, ελεει S' R' Ga L^{pau} A: cf.
88²¹

5¹⁺² unus stichus Sa R' | οι] + δε
A | κυριος B' L^{basil}] pr. o R L^a A':
cf. 212; > La^G

6 επικατηραστο] επι > L^{pau}; επικατηρ.

T: cf. Thack. p. 208 n. 3

7 αυτου] αυτω L^{pau}, εκεινου A | απ-
εκεφ. αυτον ad 7¹ trahunt R' Sy, est
stichus singularis in La^G A (in Ga est
7¹⁺² unus stichus)

Subscriptio est ψαλμοι δαα(cf. proleg.
§ 31) ρνα' in S, βιβλος ψαλμων in Sa,
ψαλμοι ρν' και ιδιογραφος α' in A, *expl.*
psalterium in La^R; nullam subscrip-
tionem hab. B R' Ga TSy 55; cf. 150 fin.

Ω Δ Α Ι

1) Nouem Odae ecclesiae graecae.

1

A'

Ὡδὴ Μωυσέως ἐν τῇ Ἑξόδῳ.

1 Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδοξασται·

ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριπεν εἰς θάλασσαν.

2 βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν·

οὗτός μου θεός, καὶ δοξάσω αὐτόν,

θεὸς τοῦ πατρὸς μου, καὶ ὑψώσω αὐτόν.

3 κύριος συντρίβων πολέμους,

κύριος ὄνομα αὐτῷ.

4 ἄρματα Φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριπεν εἰς θάλασσαν,

ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας

κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσει,

5 πόντῳ ἐκάλυπεν αὐτούς,

κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος.

6 ἡ δεξιὰ σου, κύριε, δεδοξασται ἐν ἰσχύϊ·

ἡ δεξιὰ σου χεὶρ, κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς.

7 καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους·

ἀπέστειλας τὴν ὀργὴν σου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλάμην.

8 καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ·

ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα,

ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

9 εἶπεν ὁ ἐχθρὸς Διώξας καταλήμψομαι,

μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχὴν μου,

ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου, κυριεύσει ἡ χεὶρ μου.

10 ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, ἐκάλυπεν αὐτοὺς θάλασσα·

ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῶ.

Inscriptio ὡδαι deest in mss.

Od. 1 (Exod. 15¹⁻¹⁹)

inscr. ὡδὴ μωυσεως ἐν τῇ ἐξόδῳ A] ω.

μ. τῆς ἐξόδου 55, > R

2 ἐγενετο A 55] -νῆθη R: cf. Ps. 17¹⁹

| οὗτος > R(non LaR) | μου θεος R

1219^s 55] tr. A 2036: item A in Exod. 15

5 ὡσεὶ A 55] ὡς R: cf. 7. 8 et Ps. 16¹²

7 καὶ ult. A R] > 55 = M: item 55

in Exod. 15 | ὡς A 2036] ὡσεὶ R 55:
item 55 in Exod. 15; cf. 5

8 ὡσεὶ A 55] ὡς R: cf. 5 | τα κύματα
A R = M] pr. καὶ 55: item 55 in Exod. 15

9¹ A 55 = M] + αὐτοὺς R | μαχαίρῃ
A R] -ρα 55: item 55 in Exod. 15, cf.
Thack. p. 141

10 ἐκάλυπεν R 55 = M] pr. καὶ A:
item A in Exod. 15 | μόλιβος A] μο-

- 11 τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς, κύριε;
τίς ὅμοιός σοι, δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις,
θαυμαστός ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα;
12 ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου,
καὶ κατέπιεν αὐτοὺς ἡ γῆ.
13 ὠδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω,
παρεκάλεσας τῇ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου.
14 ἤκουσαν ἔθνη καὶ ὠργίσθησαν·
ὠδίνες ἔλαβον κατοικοῦντας Φυλιστιμ.
15 τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Εδωμ,
καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν, ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος,
ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναν.
16 ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος,
μεγέθει βραχίονός σου ἀπολιθωθήτωσαν,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου, κύριε,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος, ὃν ἐκτήσω.
17 εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου,
εἰς ἔτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ κατειργάσω, κύριε,
ἁγίασμα, κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου.
18 κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι.
19 ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραω σὺν ἄρμασιν καὶ ἀναβάταις εἰς θάλασσαν,
καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης·
οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

2

B'

ᾠδὴ Μωυσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ.

λιβδος 55: item 55 in Exod. 15; μολυβος R; cf. Thack. § 7, 34

12 εξετεινας R 55] -ves A | και et η A R] > 55 = III: item B in Exod. 15, και > 55 ibidem

14 ωργισθησαν R 55] εφοβηθησαν A: item A in Exod. 15 | κατοικουντας] οι -τες R, sed ωδινες retinet

16 επιπεσοι A 55] -pese R: = -πηση uel -πesai | αν 1^ο A 55] ου R | παρελθῃ 1^ο A 55] -δοι R: item 55 1^ο et 2^ο in Exod. 15 | κυριε — λαος σου 2^ο om. R in spatio uacuo, sed hab. La^R

17 κατειργασω A 55] κατηρτισω R: item B in Exod. 15 | κυριε 1^ο R 55 = III] > A

18 κυριος 55] κυριε A: item A in

Exod. 15; *quiereo* R = κυριε ο uel κυριος (cf. proleg. § 53) | τον αιωνα A 55] pr. eis R

19 αναβαταις R 55] + αυτου A: item A in Exod. 15 | θαλασσαν A 55] + ερυθραν R | fin.] + λαβουσα δε η μαρια(= La^R *maria*) η προφητις η αδελφη ααρων το τυμπανον εν τη χειρι αυτης | και εξηλθουσαν πασαι αι γυναικες οπισω αυτης μετα τυμπανων και χορων | εξηρχεν δε αυτων μαριαμ(sic) λεγουσα | ασωμεν τω κυριω ενδοξως γαρ δεδοξασται | ιππον και αναβατην εριψεν εις θαλασσαν R: = Exod. 15^{20.21}

Od. 2 (Deut. 32¹⁻⁴³)

inscr. A 55] *arxete ode deuteronomio* R

- 1 Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω,
καὶ ἀκουέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου.
- 2 προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμα μου,
καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου,
ὥσει ὄμβρος ἐπ' ἄγρωσιν
καὶ ὥσει νιφετὸς ἐπὶ χόρτον.
- 3 ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα·
δότε μεγαλωσύνην τῷ θεῷ ἡμῶν.
- 4 θεός, ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσις·
θεὸς πιστός, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία,
δίκαιος καὶ ὅσιος κύριος.
- 5 ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά,
γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη.
- 6 ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε οὕτω,
λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός;
οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατήρ ἐκτήσατό σε
καὶ ἐποίησέν σε καὶ ἔκτισέν σε;
- 7 μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος,
σύνετε ἔτη γενεᾶς γενεῶν·
ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι,
τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσίν σοι.
- 8 ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη,
ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδαμ,
ἔστησεν ὄρια ἐθνῶν
κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ,
- 9 καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακωβ,
σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραὴλ.
- 10 αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρῳ·

1 γη ρήματα A 55] η γ. τα ρ. R: η hab. etiam B in Deut. 32

2 το A 55] > R | 2^{3.4} duo stichi R, unus A | ὡσει 1^ο A R] ὡς 55: cf. Ps. 16¹² | ὡσει 2^ο A 55] ὡς R

4 κρίσις A = M] κρίσεις 55 = *iudicia* LaR | ἀδικία A = M] + εν αυτω R 55: item multi in Deut. 32 | κυριος A] pr. ο R 55: cf. Ps. 2¹²

6 ταυτα A 55] αυτα R (iungit 6¹ cum

5³) | ουτω A] ουτος R 55: item multi in Deut. 32 | ουτος A 55] > R | εκτισεν A R] επλασε 55: item multi in Deut. 32
7 μνησθητε A R] -τι 55 = M: item nonnulli in Deut. 32 | συνετε A R] + δη 55: item multi in Deut. 32
8 ὡς R 55] οὗς A: item A in Deut. 32 | 8³⁺⁴ unus stichus A R | κατα A 55] κατ R

10 διψει R 55] διψη A: cf. Thack. § 10,

- ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν
καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ
11 ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησεν,
διεῖς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτούς
καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτοῦ.
12 κύριος μόνος ἤγεν αὐτούς,
καὶ οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος.
13 ἀνεβίβασεν αὐτούς ἐπὶ τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς,
ἐψώμισε αὐτούς γενήματα ἀγρῶν·
ἐθήλασαν μέλι ἐκ πέτρας
καὶ ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέτρας,
14 βούτυρον βοῶν καὶ γάλα προβάτων
μετὰ στέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν,
υἰῶν ταύρων καὶ τράγων
μετὰ στέατος νεφρῶν πυροῦ,
καὶ αἷμα σταφυλῆς ἔπιον οἶνον.
15 καὶ ἔφαγεν Ιακωβ καὶ ἐνεπλήσθη,
καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος,
ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη·
καὶ ἐγκατέλιπεν θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν
καὶ ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ.
16 παρώξυνάν με ἐπ' ἀλλοτρίοις,
ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν ἐξεπίκρανάν με·
17 ἔθυσαν δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ,
θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν·
καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἤκασιν,
οὓς οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν.
18 θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγκατέλιπες
καὶ ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε.

27 | διεφύλαξεν A 55] δι > R | κορην
A 55] κοραν R: item B in Deut. 32,
cf. Thack. § 10, 3

11 σκεπάσαι A(-σε) 55] -σει R: item
pauci in Deut. 32 | αὐτου 1^ο A R]
εαν. 55: item complures in Deut. 32 |
νεοσσοις A 55] νοσσιος (sic) R: cf. Thack.
p. 98

13 ἐθήλασαν A R] -σεν 55: item 55 in
Deut. 32

14 και ult. A 55 = M] > R | επιον
A R] επινον 55: item 55 in Deut. 32

15 ἐλιπανθη om., ἐπαχυνθη ἐπλατυνη
tr., 15⁴/15⁵ tr. R

16 ἐπ ἀλλοτριοις A 55 = M] ἐπι θεοις
αλλ. R

17 και 2^ο A 55] > R: item B in
Deut. 32

18 γεννησαντα R 55] ποιησ. A (ex 15):
item nonnulli in Deut. 32

- 19 καὶ εἶδεν κύριος καὶ ἐξήλωσεν
καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν υἱῶν αὐτοῦ καὶ θυγατέρων
20 καὶ εἶπεν Ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν
καὶ δεῖξω τί ἔσται αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων·
ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστίν,
υἱοί, οἷς οὐκ ἔστιν πίστις ἐν αὐτοῖς.
21 αὐτοὶ παρεξήλωσάν με ἐπ' οὐ θεῶ,
παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν·
κἀγὼ παραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνει,
ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ αὐτούς.
22 ὅτι πῦρ ἐκκέκασται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου,
καυθήσεται ἕως ἄβου κάτω,
καταφάγεται γῆν καὶ τὰ γενήματα αὐτῆς,
φλέξει θεμέλια ὀρέων.
23 συνάξω εἰς αὐτοὺς κακὰ
καὶ τὰ βέλη μου συντελέσω εἰς αὐτούς.
24 τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων
καὶ ὀπισθότονος ἀνιάτος·
ὀδόντας θηρίων ἐξαποστελῶ εἰς αὐτούς
μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆς.
25 ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα
καὶ ἐκ τῶν ταμειῶν φόβος·
νεανίσκος σὺν παρθένῳ,
θηλάζων μετὰ καδεστηκότος πρεσβυτέρου.
26 εἶπα Διασπερῶ αὐτούς,
παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν,
27 εἰ μὴ δι' ὀργὴν ἐχθρῶν, ἵνα μὴ μακροχρονίσωσιν,
καὶ ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι,

19 καὶ 1° R 55 = M] > A: item 55
in Deut. 32 | παρωξύνθη A 55] -ven R |
αυτου A = M] αυτων R 55: item com-
plures in Deut. 32

20 εσχάτων A 55] εσχάτου των ημερων
R: cf. εσχάτων ημερων B in Deut. 32 |
υιοι A R = M] > 55

21 θεω A 55] θεοις R: item pauci in
Deut. 32 | επ ult. A R] επι 55

22 κατω A] κατωτατου R 55: item 55°
et multi in Deut. 32 | καταφάγεται γην
A 55] και(= M) κατ. την γ. R

23 εις 1° A 55] επ R

24 εξαποστελω A] επαποστ. 55: item
55 in Deut. 32; εξ > R: item B in
Deut. 32

25 ταμειων 55] ι 1° > A R: cf. Od.
520 et Thack. p. 63/64 | πρεσβυτερου
A R] -του 55: item B in Deut. 32

26 ειπα A R] ειπον 55: item com-
plures in Deut. 32, cf. Ps. 297 | παυσω
A* R 55] pr. κατα A^o: item A 55 in
Deut. 32

27 και 1° A 55] > R = M: item B in

- μὴ εἴπωσιν Ἡ χεὶρ ἡμῶν ὑψηλή,
καὶ οὐχὶ κύριος ἐποίησεν ταῦτα πάντα.
28 ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλὴν ἔστιν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη.
29 οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι ταῦτα·
καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον.
30 πῶς διώζεται εἰς χιλίους
καὶ δύο μετακινήσουσιν μυριάδας,
εἰ μὴ ὁ θεὸς ἀπέδοτο αὐτοὺς
καὶ ὁ κύριος παρέδωκεν αὐτούς;
31 οὐ γὰρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν·
οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι.
32 ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδομων ἡ ἄμπελος αὐτῶν,
καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομορρας·
ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς,
βότρυς πικρίας αὐτοῖς·
33 θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν
καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.
34 οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πάντα συνῆκται παρ' ἐμοὶ
καὶ ἐσφράγισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου;
35 ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω,
ἐν καιρῷ, ὅταν σφαλῇ ὁ πούς αὐτῶν·
ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπωλείας αὐτῶν,
καὶ πάρεστιν ἔτοιμα ὕμιν.
36 ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται·
εἶδεν γὰρ αὐτοὺς παραλελυμένους
καὶ ἐκλελοιπότες ἐν ἐπαγωγῇ καὶ παρειμένους.
37 καὶ εἶπεν κύριος Ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν,
ἐφ' οἷς ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτοῖς,

Deut. 32 | μη ult. A 55] + ποτε R: item pauci in Deut. 32 | εἰπωσιν A R] εἰποισαν 55: item pauci in Deut. 32 | υψηλή A R = M] pr. η 55: item B in Deut. 32 28. 29¹ > 55
31¹ A 55] οτι ουκ εστιν ο θεος ημων ως οι θεοι αυτων R: item uel sim. La^R et Ga in ambis uersionibus (proleg. § 101 n.), item complures codices graeci in Deut. 32

32 αμπελου A R] -λων 55: item pauci

in Deut. 32 | αυτοις A R] αυτων 55: item 55^c in Deut. 32

34 ουκ ιδου R 55] ουχι A | παντα A 55] > R = M: item B A 55 in Deut. 32 | εμοι] εμου 55*

36 αυτους παραλ. A 55] tr. R: item B A in Deut. 32 | και εκλελοιπ. ad 36³ trahit A (36³⁺⁴ unus stichus R) | επαγωγή A] απ- R 55: item pauci in Deut. 32 | παρειμενους A 55] απαγομ. R: item unus codex in Deut. 32

- 38 ὣν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἡσθίετε
καὶ ἐπίnete τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν;
ἀναστήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν
καὶ γενηθήτωσαν ὑμῖν σκεπασταί.
- 39 ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι
καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλην ἐμοῦ·
ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω,
πατάξω κἀγὼ ἰάσομαι,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου.
- 40 ὅτι ἄρῳ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χειρά μου
καὶ ὁμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου
καὶ ἐρῶ Ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα,
- 41 ὅτι παροξυνῶ ὥς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου,
καὶ ἀνθέξεται κρίματος ἡ χεὶρ μου,
καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς
καὶ τοῖς μισοῦσίν με ἀνταποδώσω·
- 42 μεθύσω τὰ βέλη μου ἅφ' αἵματος,
καὶ ἡ μάχαιρά μου καταφάγεται κρέα,
ἅφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας,
ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν.
- 43 εὐφράνθητε, οὐρανοί, ἅμα αὐτῷ,
καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι θεοῦ·
εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ,
καὶ ἐνισχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ·
ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκδικεῖται,
καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχθροῖς
καὶ τοῖς μισοῦσιν ἀνταποδώσει,

38 ἡσθίετε 55] εσθίετε A: item A in Deut. 32 | ἀναστήτωσαν A 55 = M] + νυν R | ὑμιν ult. A R] ὑμῶν 55: item complures in Deut. 32

39 εστιν ult. A 55] εσται R | ος ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου R 55] ος(sic) ἐκ τ. χ. μ. εξερουμενος A: cf. M

40 ουρανὸν A 55 = M] + ἀνω R | τὴν χεῖρα A 55] τας -pas R

41 καὶ ἀνταποδώσω R 55] καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει A: ex 43; καὶ ἐκδικήσει add. A^c in Deut. 32 | ἐχθροῖς A 55] + μου R = M: item nonnulli in Deut. 32 | με R 55 = M] > A: item

B in Deut. 32 | ἀνταποδώσω ult. R 55 = M] -σει A

42 καταφάγεται A] κατα > R 55: item complures in Deut. 32 | ἐθνῶν A 55] > R

43 αὐτῷ 2° A 55] αὐτον R: cf. Ps. 44 13 | οἱ ἄγγελοι A] οἱ > 55: item 55 in Deut. 32; υἱοὶ R: item B A in Deut. 32 | υἱοὶ A 55] οἱ ἄγγελοι R: item, sed sine οἱ B A in Deut. 32 | ἐκδικεῖται A 55] -καται R: item B in Deut. 32, cf. Thack. p. 242 | μισοῦσιν A R] + αὐτον 55: item complures in Deut. 32, cf. 41 | ἀνταποδώσει ult. R 55] + δικὴν A: item

καὶ ἐκκαθαριεῖ κύριος τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

3

Γ'

Προσευχὴ Ἀννας μητρὸς Σαμουηλ.

- 1 Ἐστερεώθη ἡ καρδιά μου ἐν κυρίῳ,
ὕψωθη κέρας μου ἐν θεῷ μου·
ἐπλατύνθη ἐπ' ἐχθρούς μου τὸ στόμα μου,
ἠὺφράνθη ἐν σωτηρίᾳ σου.
- 2 ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς κύριος,
καὶ οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν·
οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ.
- 3 μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά,
μηδὲ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν,
ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος
καὶ θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.
- 4 τόξον δυνατῶν ἡσθένησεν,
καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·
- 5 πλήρεις ἄρτων ἡλαττώθησαν,
καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν·
ὅτι στείρα ἔτεκεν ἐπτά.
καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἡσθένησεν.
- 6 κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ.
κατάγει εἰς ᾄδου καὶ ἀνάγει·
- 7 κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει,
ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.
- 8 ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πέννητα
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν
τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ

unus codex in Deut. 32 | fin.] + καὶ
εγραψεν μωυσης τὴν ὡδὴν ταυτην ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
εως εἰς τέλος R: = Deut. 32⁴⁴ + 31³⁰

Od. 3 (Reg. I 21—10)

inscr. αννας A R] αννης 55: cf. Thack.
§ 11, 3 | μητρος σαμ. A 55] > R

1 ἐπ ἐχθρους μου/το στομα μου A R]
tr. 55 (om. το) = M: item A (hab. το)
in Reg. I 2 | σωτηρια A R] -ριω 55:
cf. Od. 6¹⁰

2 kurios A R] pr. o 55: cf. Ps. 212 |
2² > R | 2³ A R] pr. και 55 = M:
item complures in Reg. I 2

3 υψηλα A R] + εἰς υπεροχην 55: item
A 55 in Reg. I 2, cf. M | μηδε A 55]
και μη R: item pauci in Reg. I 2 |
εξελθατω A R] -θετω 55: item 55^c et
multi in Reg. I 2, cf. Ps. 336

4 ασθενουντες A R] pr. οι 55: item
multi in Reg. I 2

5 πληρεις 55] -ρης A R: cf. Thack.
§ 12, 6

καὶ θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς.

9 διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ

καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου·

ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύι δυνατὸς ἀνὴρ,

10 κύριος ἀσθενῇ ποιήσει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ,

κύριος ἅγιος.

μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ,

καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ,

καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ,

ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος,

συνίειν καὶ γινώσκειν τὸν κύριον

καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς καὶ ἐβρόντησεν,

αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς δίκαιος ὢν

καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν

καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ.

4

Δ'

1

Προσευχὴ Ἀμβακουμ.

2 Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην,

κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην.

ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ,

ἐν τῷ ἐγγίξειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ,

ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ,

ἐν τῷ παραχθῆναι τὴν ψυχὴν μου ἐν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ.

3 ὁ θεὸς ἐκ Θαιμαν ἵξει,

καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαραν κατασκίου δασέως.

διάψαλμα.

ἐκάλυπεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ,

8 καὶ θρονον A T] κ. -vou 55: item pauci in Reg. I 2; εν θρονω R | αυτοις A R T] αυτων 55: item 55c in Reg. I 2

9 εν ισχυι δυνατος ανηρ A R = *in uirtute potens est uir* La^R = M] ενισχυει δυν. αν. εν τη ισχυι αυτου T 55: cf. 10³⁻⁶; εν τη ισχυι αυτου add. 55 etiam in Reg. I 2

10³⁻⁸ = Ier. 922.23 | συνιειν A R] pr. εν τω T 55: item complures in Reg. I 2 | αυτος] pr. και R | δικαιος ων > R (et La^R): item B A in Reg. I 2 | και paenult. > R | διδωσιν A R] δωσει T

55: item complures in Reg. I 2

Od. 4 (Hab. 32-19)

1 προσευχη A (cf. Hab. 31)] ωδη 55, *arxate ode* R: cf. Od. 5 | αμβακουμ A R] + του προφητου 55: cf. Hab. 31 et Od. 5. 6

2 κατενοησα A R] pr. κυριε 55: cf. M] σου 2° A 55] + ο θεος R | επιγνωσθησῃ A 55] επι > R

3 εκ A R] απο 55 | φαραν A R = M] > 55 | διαψαλμα R = M] > A 55 |

- καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ.
 4 καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται,
 κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ,
 καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ.
 5 πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος,
 καὶ ἐξελεύσεται, ἐν πεδίλοις οἱ πόδες αὐτοῦ.
 6 ἔσται, καὶ ἑσαλεύθη ἡ γῆ·
 ἐπέβλειπεν, καὶ ἐτάκη ἔθνη.
 διεθρύβη τὰ ὄρη βίᾱ,
 ἐτάκησαν βουνοὶ αἰώνιοι.
 7 πορείας αἰωνίου αὐτοῦ ἀντὶ κόπων εἶδον,
 σκηνώματα Αἰθιοπῶν πτοηθήσονται
 καὶ αἱ σκηναὶ γῆς Μαδιαμ.
 8 μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης, κύριε,
 ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμός σου,
 ἢ ἐν θαλάσῃ τὸ ὄρμημά σου;
 ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου,
 καὶ ἡ ἵππασία σου σωτηρία.
 9 ἐντείνων ἐντενεῖς τὸ τόξον σου
 ἐπὶ σκῆπτρα, λέγει κύριος.
 διάψαλμα.
 ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ.
 10 ὄψονταί σε καὶ ὠδινήσουσιν λαοί.
 σκορπίζων ὕδατα πορείας·
 ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς·
 ὕψος φαντασίας αὐτῆς ἐπήρθη.
 11 ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔσται ἐν τῇ τάξει αὐτῆς·
 εἰς φῶς βολίδες σου πορεύσονται,

αἰνεσεως A = M] *teneseos* (= της αιν.?)
 R, της συνεσεως 55

4 κέρατα R 55 = M] *τερ.* A | 4² fin.
 A 55] + υπαρχει αυτου(sic) R: cf. M

5 εν πεδίοις A(αι pro ε 2^ο) | εις πεδια
 R = *in campos* LaR, εις παιδειαν 55 |
 οι ποδες αυτου A R(trahit haec ad 6¹ et
 hab. εσθισαν pro εστη) | κατα ποδας α. 55:
 cf. M

6 ετακη A 55] -κησαν R: cf. 7. 17 et
 Ps. 113 | 6³ R 55] pr. και A = M

7 πορ. αιων. αυτου trahit M ad 6 |
 αυτου A R = M] αυτων 55 | πτοηθησον-

ται A R] -σεται 55: cf. 6 | αι σκηναι A]
 αι > 55, σκηνωματα R | μαδιαμ A 55]
mazian R: cf. Ps. 82¹⁰

8 η 1^ο 55 = M] μη A (8² > R) | η
 ult. A = M] > R 55

9^{1,2} duo stichi R, unus A | σκηπτρα
 R 55] pr. τα A, + σου A* | διαψαλμα
 R = M] post 7 tr. A, > 55 | ποταμων
 A^c 55] -μω A*, -my R | γη A 55]
 pr. η R

10 πορειας R 55] + αυτου A | επηρθη
 ad 10 trahit R, ad 11 A 55

11 ο > R | βολιδες A 55] pr. αι R |

- εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὄπλων σου.
 12 ἐν ἀπειλῇ σου ὀλιγώσεις γῆν
 καὶ ἐν θυμῷ κατάρξεις ἔθνη.
 13 ἔξηλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου
 τοῦ σῶσαι τοὺς χριστοὺς σου·
 ἔβαλες εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον,
 ἐξηγήρας δεσμοὺς ἕως τραχήλου.
 διάψαλμα.
 14 διέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς δυναστῶν,
 σεισθήσονται ἐν αὐτῇ·
 διανοίξουσιν χαλινούς αὐτῶν
 ὡς ἔσθων πτωχὸς λάθρα.
 15 καὶ ἐπεβίβασας εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου
 ταράσσοντας ὕδατα πολλά.
 16 ἐφυλαξάμην, καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία μου
 ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου,
 καὶ εἰσῆλθεν τρόμος εἰς τὰ ὀστέα μου,
 καὶ ὑποκάτωθέν μου ἐταράχθη ἡ ἕξις μου.
 ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου
 τοῦ ἀναβῆναί με εἰς λαὸν παροικίας μου.
 17 διότι συκὴ οὐ καρποφορήσει,
 καὶ οὐκ ἔσται γενήματα ἐν ταῖς ἀμπέλοις·
 ψεύσεται ἔργον ἐλαίας,
 καὶ τὰ πεδία οὐ ποιήσει βρῶσιν·
 ἐξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατα,
 καὶ οὐχ ὑπάρχουσιν βόες ἐπὶ φάτναις ἐξιλάσεως αὐτῶν.
 18 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι,
 χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου.

εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὀπλων σου A 55] καὶ
 φ. α. σου ως *oplon* σου R. sed La^R in
lumine coruscationis arma tua

12 σου A R] > 55 = M | θυμῷ A
 55 = M] τῷ θ. σου R

13¹⁺² duo stichi R. unus A | ἐβαλες
 R 55] -λας A: cf. Ps. 43 | δεσμούς R]
 + σου A, δεσμούς 55 (in -μούς corr. uid.)
 | διαψαλμα R = M] εἰς τέλος 55. > A

14 αὕτη A(c?) R] αυτοῖς A*(uid.) 55 |
 14³⁺⁴ unus stichus A R | ἐσθων A]
 ἐσθων R, ο ἐσθων 55: cf. Ps. 134

15¹⁺² unus stichus A R | καὶ A
 55] > R = M

16 κοιλία A R = M] καρδιά 55 | υπο-
 κατωθεν μου A R = M] ἐν ἐμοὶ 55 | ἕξις
 A = *qualitas* La^R] ἰσχυς R 55 | θλι-
 ψεως μου A 55] μου > R = M

17 ταῖς R 55] τοῖς A: cf. Thack. §10, 11
 | βρῶσιν A 55 = M] καρπον R (sed La^R
escam) | ἐξελε(ε)πον A R] -πεν 55: cf. 6 |
 ὑπάρχουσιν A R] ὑπαρξουσι 55 | ἐξιλα-
 σεως αὐτων A R] > 55 La^R

18 ἐν R 55] ἐπὶ A: cf. Ps. 915

19 κύριος ὁ θεός μου δύναμίς μου
καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν·
ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με
τοῦ νικῆσαι ἐν τῇ ὥδῃ αὐτοῦ.

5

Ε΄

Προσευχὴ Ησaiου.

9 Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σέ, ὁ θεός,
διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς·
δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
10 πέπαιται γὰρ ὁ ἀσεβής· οὐ μὴ μάθη δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς,
ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσει·
ἀρνήτην ὁ ἀσεβής, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου.
11 κύριε, ὑψηλός σου ὁ βραχίων, καὶ οὐκ ἤδειςαν,
γόνυ δὲ αἰσχυνθήτωσαν·
ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαιδευτον,
καὶ νῦν πῦρ τοὺς ὑπεναντίους ἔδεται.
12 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὸς ἡμῖν·
πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.
13 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, κτῆσαι ἡμᾶς·
κύριε, ἐκτὸς σοῦ ἄλλον οὐκ οἶδαμεν,
τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν.
14 οἱ δὲ νεκροὶ ζῶην οὐ μὴ ἴδωσιν,
οὐδὲ ἱατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσουσιν·
διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ ἀπώλεσας
καὶ ἥρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν.
15 πρόσθες αὐτοῖς κακά, κύριε,
πρόσθες κακά τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς.
16 κύριε, ἐν θλίψει ἐμνήσθην σου,
ἐν θλίψει μικρᾷ ἢ παιδείᾳ σου ἡμῖν.
17 καὶ ὥς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν
καὶ ἐπὶ τῇ ὠδίνι αὐτῆς ἐέκραξεν,
οὕτως ἐγενήθημεν τῷ ἀγαπητῷ σου.

19 kurios 55] kurie A R | καὶ ταξεῖ
A 55] καταστήσει R | 19³ A R] pr. καὶ
55 = M | νικῆσαι A R = M] + με 55
| τη ὥδῃ] *todo* R | fin.] + αμην R

Od. 5 (Is. 26⁹—20)

inser. προσευχή A] ὥδῃ 55: cf. Od. 4 |
ησαιου 55(Add. προφητου: cf. Od. 4)] ἐζεκιου

A: cf. Od. 11

14 ἀναστήσουσιν A] -σωσιν 55 | 14³⁺⁴
unus stichus A

15 τοῖς 55] pr. ἐπὶ A

16 ἐμνήσθην A] -θήμεν 55

17 ὥς η A] ὥσει 55 | ἐέκραξεν A]
-αγεν 55

- 18 διὰ τὸν φόβον σου, κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν
καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν·
πνεῦμα σωτηρίας σου ἐποιήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς·
οὐ πεσοῦμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
19 ἀναστήσονται οἱ νεκροί, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις,
καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ·
ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστίν,
ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσεβῶν πεσεῖται.
20 βάδιζε, λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ ταμίειά σου,
ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀποκρύβηθι μικρὸν ὅσον ὅσον,
ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου.

6

F'

Προσευχὴ Ἰωνα.

- 3 Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου,
καὶ εἰσήκουσέν μου ἐκ κοιλίας ἁδοῦ κραυγῆς μου·
ἤκουσας φωνῆς μου.
4 ἀπέρριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης,
καὶ ποταμοὶ με ἐκύκλωσαν,
πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον.
5 κἀγὼ εἶπα Ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου·
ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου;
6 περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου,
ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με ἐσχάτη,
ἔδω ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων.
7 κατέβην εἰς γῆν, ἥς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι,
καὶ ἀναβήτην ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, κύριε ὁ θεός μου.
8 ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ τοῦ κυρίου ἐμνήσθην,
καὶ ἔλθοι πρὸς σέ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν ἅγιόν σου.
9 φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον.

18 ου πεσοῦμεθα > A*

19 μνημείοις 55] -μασιν A

20 τα ταμίεια A(om. ei, cf. Od. 225)] το
ταμίειον 55

Od. 6 (Ion. 23—10)

inser. ἰωνα A R] + του προφητου 55:
cf. Od. 4

3 φωνῆς A 55] την φωνην R: cf. Ps. 257

4 με εκυκλωσαν A R] tr. 55

5 ειπα A R] ειπον 55: cf. Ps. 297 |

Septuaginta X: Psalmi.

επιβλεψαι A R] + με 55 | ναον τον
αγιον A 55] τον > R: cf. 8 et Ps. 21146 εκυκλωσαν A 55] εκαλυψεν R | εδω
A 55] εδυσεν R: cf. Thack. p. 265

7 κυριε A R] pr. προς σε 55

8 την ψυχην μου απ εμου A] απ εμου >
R, εξ εμου τ. ψ. μ. 55 | εις A R] προς

55 | ναον αγιον A R] v. τον α. 55: cf. 5

9 ελεος A R] ελεον 55: cf. Ps. 58 et
Od. 742

10 ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι·
 ὅσα ἠϋξάμην, ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ.

7

Ζ'

Προσευχὴ Ἀζαριου.

- 26 Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
 καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας,
 27 ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐποίησας ἡμῖν,
 καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινά, καὶ εὐθεῖαι αἱ ὁδοί σου,
 καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς,
 28 καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας
 κατὰ πάντα, ἃ ἐπήγαγες ἡμῖν
 καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τὴν τῶν πατέρων ἡμῶν Ἱερουσαλημ,
 ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρίσει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.
 29 ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἠνομήσαμεν ἀποστήναι ἀπὸ σοῦ
 καὶ ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσιν καὶ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν
 30 οὐδὲ συνετηρήσαμεν οὐδὲ ἐποιήσαμεν
 καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν, ἵνα εὖ ἡμῖν γένηται.
 31 καὶ πάντα, ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν, καὶ πάντα, ὅσα ἐποίησας ἡμῖν, ἐν ἀλη-
 θινῇ κρίσει ἐποιήσας
 32 καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων ἐχθίστων ἀποστατῶν
 καὶ βασιλεῖ ἀδίκῳ καὶ πονηροτάτῳ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.
 33 καὶ νῦν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνοῖξαι τὸ στόμα,
 αἰσχύνῃ καὶ ὄνειδος ἐγενήθη τοῖς δούλοις σου καὶ τοῖς σεβομένοις σε.
 34 μὴ δὴ παραδῶς ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου
 καὶ μὴ διασκεδάσῃς τὴν διαθήκην σου
 35 καὶ μὴ ἀποστήσῃς τὸ ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν
 δι' Ἀβρααμ τὸν ἡγαπημένον ὑπὸ σοῦ
 καὶ διὰ Ἰσαακ τὸν δοῦλόν σου
 καὶ Ἰσραὴλ τὸν ἀγιόν σου,
 36 οἷς ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς λέγων

10^a in duo stichos (ὅσα — σοι ult.,
 εἰς — fin.) diuidit A | σωτηρίαν A 55]
 -ριον R: cf. Od. 31 | fin.] + αμην R

Od. 7 (Dan. 326—45)

inscr. προσευχή A 55] ὕμνος T | αζα-
 ριου A] τῶν τριῶν παιδῶν T 55: ex
 Od. 8

27 αὖ 1° A T] > 55

28 α ἐπηγαγες T 55] ὅσα ἐποίησας A:
 ex 31 | τὴν τῶν T 55] τῶν τῶν A |
 παντα ult. A T] + ἐφ ἡμᾶς 55
 29 ἀποστήναι T 55] -σταντες A
 31 ἐπηγαγες ... ἐποίησας 1° A] tr. T 55
 34 δη T 55] > A: post μὴ | παρα-
 δως A T] -δωης 55: cf. Ps. 26¹²
 35 δι A 55] δια T
 36 πρὸς αὐτοὺς λεγὼν A T] > 55

- πληθῦναι τὸ σπέρμα αὐτῶν ὥς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὥς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.
37 ὅτι, δέσποτα, ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη
καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
38 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρχων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος
οὐδὲ ὀλοκαύτως οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορά οὐδὲ θυμίαμα,
οὐ τόπος τοῦ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου καὶ εὐρεῖν ἔλεος.
39 ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένη καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθεί-
ημεν
40 ὥς ἐν ὀλοκαυτώμασιν κριῶν καὶ ταύρων
καὶ ὥς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων·
οὕτως γενέσθω ἡ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σήμερον
καὶ ἐκτελέσαι ὁπισθὲν σου,
ὅτι οὐκ ἔστιν αἰσχύνῃ τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί.
41 καὶ νῦν ἐξακολουθοῦμεν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ φοβούμεθα σε
καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου, μὴ καταισχύνης ἡμᾶς,
42 ἀλλὰ ποιήσον μεθ' ἡμῶν κατὰ τὴν ἐπιείκειάν σου
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέου σου
43 καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κατὰ τὰ θαυμάσιά σου
καὶ δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί σου, κύριε.
44 καὶ ἐντραπήϊσαν πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου κακὰ
καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης δυνάμεως καὶ δυναστείας,
καὶ ἡ ἰσχύς αὐτῶν συντριβείη,
45 καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος
καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην.

8

H'

Ὕμνος τῶν τριῶν παίδων.

- 52 Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας,

38 ουδε quater A] ουτε 55

40 εκτελεσαι A] -λεσθαι 55

42 ελεου A] -ους 55: cf. Od. 69

43 και 1° A T] > 55

44 και 2° T 55] > A | δυναμεις και
A] > T 55

45 και 1° A 55] > T | fin. A T]

55 add. Dan. 346—51 (θ'): cf. R in Od. 8
init.

Od. 8 (Dan. 352—88)

inscr. υμνος A T] ωδη 55 | των τριων
παιδων T] + ανανια αζαρια μισαηλ 55;
των πατερων ημων A: ex 52

inscr. om. R, sed habet tote oi treis
ως εξ ενος στοματος υμνου και εδοξαζον
και ευλογουν τον θεον εν τη καμινω λεγον-
τες = Dan. 351 (θ'): cf. 55 in Od. 7 fin.

52 αινετος A R T] υπερυμνητος 55:

- καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου τὸ ἅγιον
καὶ ὑπεραινέτον καὶ ὑπερυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας.
53 εὐλογημένος εἴ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
54 εὐλογημένος εἴ, ὁ βλέπων ἀβύσσους καθήμενος ἐπὶ χερουβιν,
καὶ ὑπεραινέτος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.
55 εὐλογημένος εἴ ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας σου
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.
56 εὐλογημένος εἴ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
57 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα κυρίου, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
58 εὐλογεῖτε, ἄγγελοι κυρίου, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
59 εὐλογεῖτε, οὐρανοί, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
60 εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπὲρ ἅνω τῶν οὐρανῶν, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
61 εὐλογεῖτε, πᾶσαι αἱ δυνάμεις κυρίου, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
62 εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
63 εὐλογεῖτε, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
64 εὐλογεῖτε, πᾶς ὄμβρος καὶ δρόσος, τὸν κύριον·
ὕμνετε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ex 53 | εὐλογημένον R T 55] -γητον A |
ἅγιον R T 55] + σου A | καὶ ὑπεραινέ-
τον A T] κ. ὑπερυμνητον 55: cf. sup.; >
R | εἰς τοὺς αἰῶνας ult.] nihil nisi eis
scripsit 55, qui in seq. multa omisit
et multis locis duo uersus in unum
contraxit

53 εἰ > R: item in 54—56 | ὑπερυ-
μνητος A 55] ὑπερ > T, ὑπεραινέτος R |
ὑπερένδοξος A T] ἐνδοξαζόμενος R

54/55 tr. T

54 βλέπων A T 55] pr. ἐπὶ R | χερου-
βιν R T] pr. τῶν A, χερουβὶμ 55 | ὑπερ-
αινέτος R T] ὑπερυμνητος A

55 θρόνου A R T] + δόξης 55 |
ὑπερυμνητος A T 55] αἰνετος R

56 ὑπερυμνητος A 55] ὑπεραινέτος R,
αἰνετος T | ὑπερένδοξος A] δεδοξασμένος
T, ὑπερυψούμενος R 55

57 init.] pr. ὕμνος τῶν τριῶν παιδῶν T:
cf. proleg. § 10s n. 3 | καὶ — fin. om.
T: item aliis locis

58/59 T 55(hab. ambos uersus contra-
hens ἄγγελοι οὐρανοὶ κυρίου)] tr. A, 58 >
R; in Ga prior uersio 58 post 59, altera
ante 59 ponit (cf. proleg. § 10i n.)

59 οὐρανοὶ A R] + κυρίου T; de 55
cf. sup.

60 ὑπερανῶ τῶν οὐρανῶν R T 55] ἐπανῶ
τοῦ οὐρανοῦ A

64. 81. 86 τὸν et 65 τα > R

- 65 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πνεύματα, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 66 εὐλογεῖτε, πῦρ καὶ καῦμα, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 67 εὐλογεῖτε, ψυχὸς καὶ καύσων, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 68 εὐλογεῖτε, δρόσοι καὶ νιφετοί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 69 εὐλογεῖτε, πάγος καὶ ψυχὸς, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 70 εὐλογεῖτε, πάχνη καὶ χιόνες, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 71 εὐλογεῖτε, νύκτες καὶ ἡμέραι, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 72 εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 73 εὐλογεῖτε, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 74 εὐλογεῖτω ἡ γῆ τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτω καὶ ὑπερυψούτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 75 εὐλογεῖτε, ὄρη καὶ βουνοί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 76 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 77 εὐλογεῖτε, αἱ πηγαί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 78 εὐλογεῖτε, θάλασσαι καὶ ποταμοί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 79 εὐλογεῖτε, κήτη καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασιν, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 80 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 81 εὐλογεῖτε, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 82 εὐλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸν κύριον·

67—72 T] 69. 70 post 72 tr. A, 68.

69 om. et 67. 70 post 72 tr. R 55

67 καυσων A T 55] καυμα R: ex 66

69 παγος A] παγοι T

77/78 A T] tr. R 55

78 θαλασσαι A R 55] -σα T

81 τα θηρια και / παντα A T 55]
 tr. R

- ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 83 εὐλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτω καὶ ὑπερυψοῦτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 84 εὐλογεῖτε, ἱερεῖς κυρίου, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 85 εὐλογεῖτε, δοῦλοι κυρίου, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 86 εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 87 εὐλογεῖτε, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 88 εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία, Μισαήλ, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

9

Θ'

Προσευχὴ Μαρίας τῆς θεοτόκου.

- 46 Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον,
 47 καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
 ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,
 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός,
 καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

83 εὐλογεῖτω A T 55] -τε R | ὑμνεῖ-
 τω .. ὑπερυψοῦτω A R T] ὑμνεῖτε .. π 55
 87 τῇ καρδίᾳ T 55] τῇ > A, τὴν καρ-
 διαν R

88 ἀνανία ἀζαρία A T 55] ἀνανίας ἀζα-
 ρίας καὶ R = *annanias azarias et*
La^R | 88^a est finis Odae in A 55,
 sed R T addunt ὅτι ἐξεῖλατο (Τερυσάτο)
 ἡμᾶς ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐσώσεν ἡμᾶς ἐκ χειρὸς
 θανάτου καὶ ἐρυσάτο ἡμᾶς ἐκ μεσοῦ (R-σης)
 καιομένης φλογος καὶ ἐκ μεσοῦ πυρὸς ἐλυ-
 τρώσατο (Τερυσάτο) ἡμᾶς. ἐξομολογεῖσθε τῷ
 κυρίῳ ὅτι χρηστός (R ἀγαθός) ὅτι εἰς τὸν
 αἰῶνα τὸ ἐλεος αὐτοῦ. εὐλογεῖτε πάντες
 οἱ (> R) σεβόμενοι κύριον τὸν θεὸν τῶν θεῶν
 (R θεὸν τῶν θεῶν τὸν κύριον = *La^R deum*
deorum dominum pro κύριον — θεῶν)
 ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
 (T εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας) τὸ ἐλεος αὐ-
 τοῦ = Dan. 3⁸⁸—90. praeterea inter 88^a

et 88^a superaddit R εὐλογούμεν πατέρα
 καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ὑμνοῦμεν καὶ
 ὑπερυψοῦμεν αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας = *bene-*
dicimus patrem et filium et spiri-
tum sanctum hymnum dicimus et
superexaltamus eum in saecula La^R:
 eadem addit, his uerbis finem Odae fa-
 ciens, Ga in ambis uersionibus (proleg.
 § 101 n.; *ambae sanctum spiritum* =
 R ἅγιον πνεῦμα pro *spiritum sanctum*)

Od. 9 (Luc. 146—55. 68—79)

inscr. προσευχὴ A R 55] εὐχὴ T: cf.
 Od. 13 | τῆς θεοτοκου A (nihil nisi ou
 legi potest) 55] > R T, sed pro τ. θ.
 hab. T ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, post τ. θ. add.
 55 ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου
 49 μεγαλεῖα A^c R T 55] -λα A*
 50 εἰς γενεὰν καὶ R T 55] ἀπὸ γενεὰς
 εἰς A

- 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ.
 διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν·
 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων
 καὶ ὕψωσεν ταπεινούς·
 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
 καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.
 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους,
 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
 τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

Προσευχὴ Ζαχαρίου.

- 68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ,
 ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ
 69 καὶ ἡγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
 ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ,
 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν
 καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
 73 ὅρκον, ὃν ᾤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
 74 τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας
 75 λατρεῦειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
 ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.
 76 καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·
 προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου εἰσιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ
 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
 ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,
 ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους
 79 ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις
 τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

51 διανοία A T] -ας R 55

52¹⁻² duo stichi T, unus A R

52 και A T 55] > R

54 μνησθ. ελ. ad 54 trahit R, ad 55¹ A,
 est stichus singularis in T | ελεους
 A T 55] + αυτου R | fin.] + αμην R

68 inscr. προσευχή [ζαχ. A] + εκ του κατα
 λουκαν ευαγγελιου 55, ωδη ζαχ. εκ του ευ-
 αγγελιου T: cf. Od. 13

74 ρυσθεντας huc trahunt T 55, ad 75 A
 75 ημερας A T] + της ζωης 55
 76 δε A] > T 55

2) Odae aliae.

10

Ι'

Ὡδὴ Ἡσαιου.

- 1 Ἄσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἄσμα τοῦ ἀγαπητοῦ τῷ ἀμπελῶνί μου·
 ἀμπελῶν ἐγένετο τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι,
 2 καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον ἐν σωρικῇ
 καὶ ὠκοδόμησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ προλήνιον ὠρυζα ἐν αὐτῷ·
 καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλὴν, ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας.
 3 καὶ νῦν, ἄνθρωπος τοῦ Ιουδα καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν Ιερουσαλημ,
 κρίνατε ἐν ἐμοὶ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀμπελῶνός μου.
 4 τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου ἔτι καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ;
 διότι ἔμεινα, ἵνα ποιήσῃ σταφυλὴν, ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας.
 5 νῦν δὲ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου·
 ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς διαρπαγὴν,
 καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς καταπάτημα,
 6 καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ οὐ μὴ τμηθῇ οὐδὲ μὴ σκαφῇ,
 καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐτὸν ὥσεί εἰς χέρσον ἄκανθαί,
 καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦμαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν.
 7 ὁ γὰρ ἀμπελῶν κυρίου σαβαωθ οἶκος Ισραὴλ ἐστίν
 καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ιουδα νεόφυτον ἡγαπημένον,
 καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν,
 ἐποίησεν δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγὴν.
 8 οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν
 καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνται·
 μὴ οἰκήσετε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς;
 9 ἡκούσθη γὰρ ταῦτα πάντα εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαωθ.

11

ΙΑ'

Προσευχὴ Εζεκιου.

- 10 Ἐγὼ εἶπα Ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου
 πορεύσομαι ἐν πύλαις ἄβου,
 καταλείψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα.

Od. 10 (Is. 51—9)

1 του] ο pro u R: cf. 8 et proleg.

§ 58 | τω ult.] te R

5 διαρπαγὴν = *direptionem* La^R]καταπάτημα R: ex 5³8 οὐαὶ = *uae* La^R] καὶ R | ἀφελων-

ται] u pro o R: cf. 1

Od. 11 (Is. 38^{10—20})inscr. προσευχὴ εζεκιου A 55] + του
 βασιλεως T10 εἶπα A 55] εἶπον T: item in 11,
 cf. Ps. 29¹

- 11 εἶπα Οὐκέτι οὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
οὐ μὴ ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων.
- 12 ἐξέλιπον ἐκ τῆς συγγενείας μου,
κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου·
ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ
ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πῆξας·
τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο
ὡς ἰστός, ἐρίδου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν.
- 13 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην ἕως πρωὶ ὡς λέοντι·
οὕτως συνέτριψεν πάντα τὰ ὀστέα μου·
ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παρεδόθην.
- 14 ὡς χελιδών, οὕτω φωνήσω,
καὶ ὡς περιστέρα, οὕτω μελετήσω·
ἐξέλιπον γὰρ οἱ ὀφθαλμοί μου τοῦ βλέπειν
εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον,
- 15 ὃς ἐξείλατό με καὶ ἀφείλατό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς.
- 16 κύριε, περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι,
καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν, καὶ παρακληθεὶς ἔζησα·
- 17 εἶλου γὰρ μου τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ ἀπόληται,
καὶ ἀπέρριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
- 18 οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾧδου αἰνέσουσίν σε,
οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσίν σε,
οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾧδου τὴν ἐλεημοσύνην σου·
- 19 οἱ ζῶντες εὐλογήσουσίν σε, ὃν τρόπον κἀγώ.
ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω,
ἃ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην σου, κύριε τῆς σωτηρίας μου,
- 20 καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου
κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.

12

1Β'

Προσευχὴ Μανασση.

11 τῆς γῆς A] γῆς ζωντῶν T 55 = M |
οὐ μὴ ἴδω ἀνθρ. A] pr. ουκει et add. ετι
T 55

14 οὕτω bis A] οὕτως T 55 | οἱ
ὀφθαλμοί/μου A] tr. T 55 | του βλέπειν
A] απο τ. βλ. με T 55

15 -εἰλατο bis A T] -λετο 55: cf. Thack.
p. 211

16 περὶ T 55] pr. και A

18 σε 1^ο A T = M] + κυριε 55

19 ἀναγγελοῦσιν T 55] -λει A: cf. Ps. 113

20 του θεου A] pr. κυριου T 55, +
μου T, + ημων 55

Od. 12

inscr. (cf. Par. II 33^{12/13}. 18/19) μα(ν)-
νασση A 55] + υιου εξεκίου T

- 1 Κύριε παντοκράτωρ,
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
 τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ
 καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν τοῦ δικαίου,
 2 ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ αὐτῶν,
 3 ὁ πεδήσας τὴν θάλασσαν τῷ λόγῳ τοῦ προστάγματός σου,
 ὁ κλείσας τὴν ἄβυσσον καὶ σφραγισάμενος τῷ φοβερῷ καὶ ἐνδόξῳ ὀνό-
 ματί σου·
 4 ὃν πάντα φρίττει καὶ τρέμει ἀπὸ προσώπου δυνάμεώς σου,
 5 ὅτι ἄστεκτος ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δόξης σου,
 καὶ ἀνυπόστατος ἡ ὀργὴ τῆς ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς ἀπειλῆς σου,
 6 ἀμέτρητόν τε καὶ ἀνεξιχνίαστον τὸ ἔλεος τῆς ἐπαγγελίας σου,
 7 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὕψιστος,
 εὐσπλαγχνος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος
 καὶ μετανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων·
 8 σὺ οὖν, κύριε ὁ θεὸς τῶν δικαίων,
 οὐκ ἔθου μετάνοιαν δικαίοις,
 τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τοῖς οὐχ ἡμαρτηκόσιν σοι,
 ἀλλ' ἔθου μετάνοιαν ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ,
 9 διότι ἡμαρτον ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου θαλάσσης,
 ἐπλήθυναν αἱ ἀνομίαι μου, κύριε, ἐπλήθυναν,
 καὶ οὐκ εἰμι ἄξιος ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ
 ἀπὸ πλήθους τῶν ἀδικιῶν μου
 10 κατακαμπτόμενος πολλῷ δεσμῷ σιδήρου
 εἰς τὸ ἀνανεῦσαί με ὑπὲρ ἁμαρτιῶν μου.

1 παντοκράτωρ T 55 Uulg(cf. proleg. § 101) Co] > Di; + επουρανιε A: ex Od. 1411

3 ο 2^ο A 55 Uulg DiCo] και T | σφραγισαμενος A] + αυτην T 55 Uulg Co

4 φριττει A] φρισσει T 55 Co (sed in Const. apost. VIII 7⁸ [ed. Funk p. 48214] φριττει): cf. Thack. § 7, 44—46

6 ελεος T 55 Co] ελαιον A

7 οτι συ A Uulg DiCo] συ γαρ T 55 | υψιστος om. et ευσπλ. μακροθ. tr. DiCo | και ult. A 55 Uulg DiCo] > T | fin. A T] + συ κυριε κατα το πληθος της χρηστοτητος σου επηγγειλω μετανοιαν και αφειν τοις ημαρτηκοσι σοι και τω πληθει των οικτηρων σου ωρισας μετανοιαν αμαρτωλοις εις σωτηριαν 55 Uulg: eadem add.

DiCo. sed Co οτι συ ο θεος, Di *et tu domine* pro συ κυριε, ambae την χρηστοτητα της αγαθωσυνης pro το πληθος της χρηστ., Co μετανοιαις αφεισιν et om. σοι (Di dub.)

8 των] pr. ο T | δικαίων A T Uulg DiCo] δυναμεων 55 | εμοι A Di(uid.)] pr. επ T 55 Co, *propter me* Uulg

9² T 55 Uulg Co] pr. οτι A | κυριε επληθυναν T (cf. 12¹ 13³)] > A, + αι ανομιαι μου 55 Uulg Co | 9^{3,4} duo stichi T, unus A

10 σιδήρου A Co] σιδηρῷ T 55 | 10^{2,3} duo stichi T, unus A; 10^{2,3} > Co | εις το ανανεუსαι με υπερ αμαρτιων μου A] εις το μη αν. την κεφαλην μου T 55 Uulg; ambas lectiones nouit Di (in

- καὶ οὐκ ἔστιν μοι ἄνεσις,
 διότι παρώργισα τὸν θυμὸν σου
 καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα
 στήσας βδελύγματα καὶ πληθύνας προσοχδίσματα.
 11 καὶ νῦν κλίνω γόνυ καρδίας δεόμενος τῆς παρὰ σοῦ χρηστότητος
 12 Ἠμάρτηκα, κύριε, ἡμάρτηκα
 καὶ τὰς ἀνομίας μου ἐγὼ γινώσκω.
 13 αἰτοῦμαι δεόμενός σου
 Ἄνες μοι, κύριε, ἄνες μοι,
 μὴ συναπολέσης με ταῖς ἀνομίαις μου
 μηδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνίσας τηρήσης τὰ κακά μοι
 μηδὲ καταδικάσης με ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.
 ὅτι σὺ εἶ, κύριε, ὁ θεὸς τῶν μετανοούντων,
 14 καὶ ἐν ἐμοὶ δείξης τὴν ἀγαθωσύνην σου·
 ὅτι ἀνάξιον ὄντα σώσεις με κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου,
 15 καὶ αἰνέσω σε διὰ παντὸς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς μου.
 ὅτι σὲ ὕμνεῖ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶν,
 καὶ σοῦ ἔστιν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. αμην.

13

1Γ'

Προσευχὴ Συμεων.

- 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
 κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ,
 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν
 καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραηλ.

9. 10 omnia peruerso ordine reddens):
*ut tollam caput meum prae multitudi-
 dine iniquitatum mearum ita
 ut non tollam caput meum sursum*
 (Co deest, cf. sup.) | μοι ανεις A 55]
 tr. T | στησας βδελυγματα — fin. A
 DiCo] μη ποιησας το θελημα σου και μη
 φυλαξας τα προσταγματα σου T 55: eadem
 pr. Uulg

11 καρδίας A] + μου T 55 Uulg Co
 13 init. A] pr. αλλ T 55 Co(nonDi),
 pr. *quare* Uulg | 13^a A] pr. και T
 55 Uulg DiCo | τηρησης A(-ais) T Uulg
 DiCo] > 55 | οτι A Co] διοτι T 55 |

κυριε ο θεος A] θεος θεος T 55 Uulg et Co
 testibus duobus mss., ο θεος Di(sed add.
 κυριε in 14¹) et Co testibus duobus mss.

14 την A DiCo] pr. πασαν T 55 Uulg

15 ταις A T 55] pr. πασαις Uulg DiCo

Od. 13 (Luc. 229—32)

inser. προσευχη A 55] ευχη T: cf. Od. 9
 init. | συμεων A 55] -ωνος T, + εκ
 του ευαγγελιου T, + εκ του κατα λουκα(sic)
 ευαγγελιου 55: cf. Od. 9 init. et 9⁶⁸

29¹⁻² duo stichi T, unus A

31 παντων των λαων A 55] παντος του
 λαου T

14

ΙΔ΄

"Υμνος ἐωθινός.

- 1 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
αἰνοῦμέν σε,
5 εὐλογοῦμέν σε,
προσκυνοῦμέν σε,
δοξολογοῦμέν σε,
εὐχαριστοῦμέν σοι
διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν,
10 κύριε βασιλεῦ,
ἐπουράνιε,
θεὲ πατὴρ παντοκράτωρ,
κύριε υἱὲ μονογενῇ
Ἰησοῦ Χριστῇ
15 καὶ ἅγιον πνεῦμα.
κύριε ὁ θεός,
ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ,
ὁ υἱὸς τοῦ πατρός,
ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
20 ἐλέησον ἡμᾶς·
ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν·
ὁ καθηήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρός,
ἐλέησον ἡμᾶς.
25 ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος,
σὺ εἶ μόνος κύριος,
Ἰησοῦς Χριστός,
εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. αμην.
καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογῶ σε
30 καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα

Od. 14

cf. Const. apost. VII 47 ed. Funk et ad-
notationes Funkii

4 αἰνουμεν Α Τ] υμνουμεν 55

6 προσκυνουμεν σε Α 55] πρ. σοι Τ: cf.

Ps. 44¹³

12 π(ατ)ηρ Α] π(ατ)ερ Τ 55

13 μονογενη Α Τ] -ves 55

19 τας αμαρτίας Α Τ] την -αν 55

21 fin.] + ελεησον ημας Αc: ex 20. 24

25 ει Α Τ] > 55

27 ιησους χριστος Α Τ] + συν αγιω
πνευματι 55

καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος

καταξιώσον, κύριε, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην

ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.

εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

35 καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας ~~αἰῶνας~~

εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδασκὼν με τὰ δικαιώματά σου·

εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδασκὼν με τὰ δικαιώματά σου·

εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδασκὼν με τὰ δικαιώματά σου.

κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.

40 ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με,

ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.

κύριε, πρὸς σέ κατέφυγα·

διδασκὼν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·

ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς,

45 ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς·

παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

36—38 εὐλογητος — σου: sic ter eundem stichum hab. A, tertium om. 55

42 κατέφυγα A] -γον 55: cf. Ps. 142,

44 παρα σοι A 55c] π. σου 55*

46 fin. A] + ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλεησον ἡμᾶς 55 et Acoluthia triplicis festi (Funk l. l., p. 457 n.)

καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

καταξίωσον, κύριε, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην

ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.

εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,

35 καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας. αμην.

εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου·

εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου·

εὐλογητὸς εἶ, κύριε, δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου.

κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.

40 ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με,

ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἡμαρτόν σοι.

κύριε, πρὸς σὲ κατέφυγα·

δίδασόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·

ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς,

45 ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς·

παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

36—38 ευλογητος — σου: sic ter eundem stichum hab. A, tertium om. 55

42 κατέφυγα A] -γον 55: cf. Ps. 142⁹

44 παρα σοι A 55c] π. σου 55*

46 fin. A] + αγιος ο θεος, αγιος ισχυρος, αγιος αθανατος, ελεησον ημας 55 et Acoluthia triplicis festi (Funk l. l., p. 457 n.)

Die hiermit beginnende große Ausgabe der Septuaginta soll im Laufe von 20 Jahren in folgenden 16 Teilen erscheinen:

- I. Genesis.
- II. Exodus, Leuiticus.
- III. Numeri, Deuteronomium.
- IV. Iosue, Iudicum, Ruth.
- V. Regnorum I. II.
- VI. Regnorum III. IV.
- VII. Paralipomenon I. II.
- VIII. Esdrae I. II, Esther, Iudith, Tobit.
- IX. Maccabaeorum I—IV.
- X. Psalmi cum Odis.
- XI. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum, Iob.
- XII. Sapientia, Siracides, Psalmi Salomonis.
- XIII. Duodecim prophetae.
- XIV. Isaias.
- XV. Ieremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae.
- XVI. Ezechiel, Susanna, Daniel, Bel et Draco.

Die Einhaltung des Programms wird verbürgt durch die Mitarbeit zweier jüngerer Fachgelehrten, des Herrn Dr. Werner Kappler, der kürzlich von der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften als zweiter Leiter des Septuaginta-Unternehmens neben Herrn Prof. Rahlfs angestellt worden ist, und des Herrn Studienrats August Möhle, der gleichfalls vollamtlich für das Unternehmen beschäftigt ist. Herr Kappler hat die Bearbeitung der Apokryphen, Herr Möhle die der Propheten übernommen; als nächste Lieferungen werden die Makkabäerbücher und Jesaia erscheinen.